

[illegible] eum ad [pharise]os qui caecus fuerat. [Erat a]utem sabbatum quando lutum fecit Ihesus et aperuit oculos eius. Iterum ergo interrogabant eum pharisei quomodo vidisset. Ille autem dixit eis: Lutum posuit mihi super oculos et lavi et video. Dicebant ergo ex phariseis quidam: Non est hic homo a deo qui sabbatum non custodit. Alii dicebant: Quomodo potest homo peccator haec signa facere? Et scisma erat inter eos. Dicunt ergo caeco iterum: Tu quid dicis de illo qui aperuit oculos tuos? Ille autem dixit: quia propheta est. Non crediderunt ergo iudei de illo quia caecus fuisset et vidisset donec vocaverunt parentes eius qui viderat. Et interrogaverunt eos dicentes: Hic est [illegible]

[illegible] men [illegible] sicut stellas celi. Et universam terram hanc de qua locutus sum dabo semini vestro et possidebitis eam semper. Placatusque est dominus ne faceret malum quod locutus fuerat adversus populum suum dominus deus noster. 6

Surge domine fer opem nobis et libera nos propter nomen tuum. Deus auribus nostris audivimus patres nostri annuntiaverunt nobis opus quod operatus es in diebus antiquis.

In illo tempore. Iam die festo mediante ascendit Ihesus in templum et docebat. Et mirabantur iudei dicentes: Quomodo hic litteras scit cum non didicerit? Respondit eis Ihesus et dixit: Mea doctrina non est mea, sed eius qui misit me. Si quis voluerit voluntatem eius facere cognoscet de doctrina utrum [illegible]

quaerit gloriam eius qui misit [illegible] hic verax est et iniustitia in [illo] non est. Nonne Moyses dedit vobis legem et nemo [ex] vobis facit legem? Quid me quaeritis interficere? Respondit turba et dixit: Demonium habes. Quis te quaerit interficere? Respondit Ihesus et dixit eis: Unum opus feci et omnes miramini. Propterea Moyses dedit vobis circumcisionem, non quia ex Moyse est, sed ex patribus. Et in sabbato circumciditis hominem. Si circumcisionem accipit homo in sabbato ut non solvatur lex Moysi, mihi indignamini quia totum hominem sanum feci in sabbato? Nolite iudicare secundum faciem, sed iustum iudicium iudicate. Dicebant ergo quidam ex Ierosolimis: Nonne hic est quem quaerunt interficere? Et ecce palam loquitur et nihil ei dicunt. Numquid vere cognoverunt principes quia hic [illegible]

...ihc docens in templo et
...cens: Et me scitis et unde
...m scitis et a me ipso non
...ni, sed est uerus qui misit
...e quem uos nescitis. Ego
...io eum et si dixero quia ne
...io eum: ero similis uobis
...dax. Sed scio eum quia ab
...so sum et ipse me misit. Q
...bant ergo eum apprehendere et ne
...o in eum misit manus quia
...ondum uenerat hora eius.
...e turba autem multi crediderunt
...Expectans expectaui Off. in eum
...um dominum et respexit me et exa
...diuit deprecationem meam et im
...misit in os meum canticum nouum
...ymnum deo nostro. Secreta
Haec hostia domine quaesumus emundet
nostra delicta et sacrificium
celebrandum subditorum tibi cor
pora mentesque sanctificet.
...aetabimur in salutari tuo Per do.
...et in nomine domini dei nostri
...magnificabimur. Compl.

Fr. iiii.

Miserere domine populo tuo et con
tinuis tribulationibus labo
rantem propicius respirare
concede. Per dominum. Introitus
Dum sanctificatus fuero in
vobis congregabo vos de
universis terris et effundam super
vos aquam mundam et mundabimini
ab omnibus inquinamentis vestris et da
bo vobis spiritum novum. Benedicam
dominum in omni tempore. Coll.
Deus qui iustis premia me
ritorum et peccatoribus per ie
iunium veniam prebes miserere
supplicibus tuis ut reatus no
stri confessio indulgentiam
valeat percipere delictorum. Per.
Haec dicit dominus Ezechiel.
deus: Sanctificabo nomen
meum magnum ut sciant gen
tes quia ego dominus cum sanc
tificatus fuero in vobis
coram eis. Tollam quippe
vos de gentibus et congregabo
vos de universis terris et

ab omnibus inquina...
ris et ab uni...
uestris mundabo...
uobis cor nouum...
nouum ponam in medio
uestri et auferam cor la
pideum de carne uestra et
dabo uobis cor carneum et spi
ritum meum ponam in medio
uestri et faciam ut in pre
ceptis meis ambuletis
et iudicia mea custodiatis
et operemini et habitabitis in
terra quam dedi patribus
uestris et eritis mihi in populum
et ego ero uobis in deum.
Dicit dominus omnipotens. Gr.
Venite filii audite me timorem
domini docebo uos. V. Accedite
ad eum et illuminamini et facies uestre
non confundentur. Coll.
Presta quaesumus omnipotens deus ut
quos ieiunia uotiua ca
stigant ipsa quoque deuotione
sancta letificet ut ter...

Scotus pauperum

vel abbreuiatus in quo doctorū et Scoti opiniones, in quattuor libris sententiarū cōpendiose elucidantur.

Epistola

Reuerēdissimo

in xp̄o pr̄i ꝛ illustrissimo dn̄o. dn̄o alfonsio ꝺ aragonia archiep̄o de cesaraugustanen̄. dignissimo subdit⁹ Guillerin⁹ gorris post deuotissima manuū oscula se humilime ꝯmēdat

[N]On suȝ nescius reuerēdissime in xp̄o pr̄. illustrissiā ꝓsapia nat⁹. a tuo gn̄ali vicario. tui ꝯcitatōe ā̄monitū me fuisse. vt aliq̄d de meis moralib⁹ studioꝶ ꝓ tua dignitate scriberē. nec ita p̄ceptoꝝ tuoꝝ oblit⁹ fui vt si diu a scribēdo cessauerī tue dignitati īobediens viderer. Sȝ q̄a si citi⁹ scripsissez illud sat? diligēter nō fecissez. qδꝗ etiā facere ꝯstituerā. tū diuturnitate tp̄is tū ꝓpria carēs patria. ī aliud tp̄s differēdū fore existiaui Verū tn̄ cū nōnullis theologia scoti. doctrina nō īmerito subtil' et obscura videaṫ. idcirco nedū coꝝ vtilitas cui natura nos fauere iubet. verū etiā tuoꝝ p̄ceptoꝝ alta recordatio me admonuit vt ꝓfugata negligentia diuti⁹ nō sustinerē que si n̄ ī vno scribēdi gn̄e. saltē in alio illoꝝ vtilitati subuenirē. tueꝗ excellēti dignitati obtparē. Obquā rē doctrinā illam veluti aquā ab obscuro ꝛ cētro terre ꝓprimo puteo exhauriēdā decreui. panēꝗ diuīo mūere sīmulatim pactā. tibi reuerēdissiō pōtifici mitto quā vellē sic legas vt eā tenuā et inopē nec scriptōne magnop̄e dignā iudices Ego em̄ vt tuis p̄ceptis morē gerā ad te mittere volui illud munusculū veluti vil' vestis crasso filo ſmonis ꝯtextā. cuiusmōi mea solēt eē mūera; Spero eq̄dē tuā archiep̄alē dignitatē quā fortē iustaȝ seuerā grauē m̄gnanimē largā bn̄ficā ꝛ liberalē oēs mortaliū iudicāt. (nō iuste detrahētiū. si q̄ sint) ī famare īiuriā Nec erit p̄terea. qδ isti magnop̄e culpare possint. si tua ingēs studioꝝ insectatō qδ crassuȝ īuenerit castigauerit. Sin ꝓo cupiā aliq̄ in ip̄o opusc'lo videbūṫ obscuriora oro vt cogitet nullā artē in l'ris sine interp̄te ꝛ exercitatōe p̄cipi posse nec lōge exēplū abest nā ius ciuile aut canonicū ex libris sciri p̄t Qui ꝗꝗ plīmi sit doctorē tn̄ vnūꝗ lumē desiderāt q̄ viua voce mētē auditorū apiat. ꝛ tūc ipi auditores ex vno fonte hauriūt ꝗtū cupiūt. Tuo q̄p pe p̄stātissimo īgenio nihil obscuꝝ fieri posse credo cū te ita studiosum mortales p̄dicēt vt nullū oīno adolescentū vel et̄ senū regali stirpe natoꝝ eisdē studijs feroci⁹ incūbētem oppponere possim⁹ quē nō videaris facile supare. ī ꝟtutib⁹ q̄dē antistitū ꝛ in ꝓsapia p̄ncipatū talē obtīes vt si veli ī insudādo tuas depingere laudes citius eaꝝ m'titudīe audiētiuȝ aures obtūderē ꝗ illas ꝟbis exhaurire possem Hoc vnū ꝓfecto supest ꝙ cū in his tibi maioreȝ neꝗ parē oppponere phas erit te trās hoīem iudicare. videaṫ igiṫ hoc opusculuȝ lucubratū meis nocturnis ꝛ tholosanis vigilijs. Nā q̄d aliud nūc ꝓ ꝟuitō īpēdere possez nescio. pecunijs nō indiges. nec gloria cares. sensu abūdas. generatōi hūanos excellis inclinatōe scīe īter dignitatū cultores laudaris. igiṫ ip̄m ꝛ me accipe. et pro tuo libito manda et rege.

Prologus

Scotus pauper in quo doctor et scoti opiniones in quattuor libris senten/tiarum cōpēdiose elucidātur Tholose editus p eximiū artiū et sacre theologie p/fessorē Guillerinū gorris arragonēsem ad pauperū vtilitatē Feliciter incipit

Vanquā cōponēdi codices libera facultas in infinitū vsqȝ eorum numerū augeat attñ vetustissimorum sentētias longo conflatu descriptas. tū earum nō parua semita tū hoim pſertim lrīs vacantiū etatis maturitate et vite naturalis fine preueniēte. tū nōnullorum peregrināntium vtilitate pensata. tū oculis in/stigatone Reuerēdissimi in christo pris et illustrissimi dñi alfonsi de arragonia archiepi cesaraugustañ. ope preciū coagulādas fore existi/maui. Eas obres opiōni que ī quatuor libris subtilissimi sacre theologie doctoris sub quadā (vt ita dixerim) nube tradi videntur prios auctores ī mediū pducere ipī mihi psuasi. Et oīm sentētiarum extirpatis enigmatibus lapillos et flores cita/rorum vel apū more pelegendos et in vnū locum tanqȝ in alueū recondēdos p censui et qđ nōnulli ob plurimorum librorum reuolutōem nō par/uo tpis spacio ꝯsequūtur. imo plerūqȝ nunqȝ ob eorum diffidentiā aut breuiorē. Reliqui vo cōtinuātes et pſertim peregrināntes vno libello ex pluribus redacto eisdem preciosis mellifluisqȝ sentētijs haud mlto tē/pore iterato potiātur Non eīm in se parum fructus habēt argumētorum cō/clusiones et sententiarum cōmoda breuitas. Si alterum recta intelligētia alterum diffinita animi ꝯprehēsione gubernatur. Nec vero hec arrogāter dicta existimari velim. Nā cum phie et theologie sciam multis cōcedar et in eo studio etatē ꝯsumpserī. Si id mihi affluēre viderer id ipm meo iure quodāmodo vindicare Quā/obrem magnope opusculū illud legentes hortor. vt si qđ ibi pciosum inuenerīt. pmo dō altissimo oim rerum illustratori Et postqȝ reueren/do mgro Johāni scoto huius diuine sapiētie clarificatori. necnō reuerē/dissimo et illustrissimo archiepō pfato horum laborum stimulatori tribuēdum recte putēt. Quicqd autē erit rephensiōe dignū. insufficiētie mee ascribi velim. Cognoscēdus tñ ē veritatis affectus. et nō leuis amor quē erga studiū et huius opusculi stimu/latores gero. qbus attrahor et ab/solute cōpellor manū ad calamum mittere vehemēter in his me excu/satū reddant. Nō eīm ad id spe questus aut glīa ꝯmotus accedo. sed vt industria mea (si ita loqui fas est) tāti maximi viri pcipue hincqȝ nōnullorum aīos saciatos reddat. Laudantes igit opusculū istud et melioribus rōnibus roborātes. vel et merito

reprehēdētes āplectar detrahētibꝫ
aūt nō resistaȝ. sed veluti agnus (vt
ita dixerim) corā tondēte posit⁹ nō
aperiā os meū. Nec em̄ ꝑtermittā
diuini fauoris grāȝ īuocare ne ꝑus
ad hūanam ꝙ̄ȝ diuina subsidia ha/
beat recursus Idcirco ego Guille/
rinus gorris inter sacre pagine ma
gistros licȝ mīmus tn̄ indign⁹. cu/
piens oīa ad laudē et glām dei oī/
potētis genitricisqꝫ ꝟginis marie
totiusqꝫ curie celestꝭ initiari ꝓsequi
et finiri flectēdo genus et si nō cor/
poris saltē cordis ad deū inquātuȝ
possūȝ huīles porrigo preces vt nō
ponderatꝭ hūanis demeritꝭ eius so
la infinita clementia et in me grām
suā influat scīe et eloquētie defectū
suꝑpleat ingenij modulū et mēorie
quātitatē augeat vt possim doctri/
ne scoti ꝯpendiose veritatē pādere.
errores fugare. enigmata reserare.
nodos soluere. obscura delucidare.
et dubia declarare. vtqꝫ sic plātet
edificetꝰ roboretꝰ ꝛ ꝯseruetꝰ sacratissi/
ma scīa in mentibꝫ desiderātiū au
ditoꝝ et inditiora ꝛ honorificētio/
ra sint corpa eoꝝ que mētes sancte
exhortatōnis incūbant sicqꝫ erudi/
te sint aīe et adeo picte multisqꝫ vir
tutibꝫ indute ꝛ beatitudinē mereā/
tur Sit aūt hoc opus exquisitū me
moriale ꝓuectis maturari incipiē
tibus mediū ad finē intentū citius
consequēduȝ iuuenibꝫ viā prebēs.
et desides excusso negligētie ꝛ diffi
dentie somno assiduos ꝛ vigilātes
erga studiuȝ reddat vt seremo me⁹
scintillā amorꝭ hui⁹ scīe in eis īue
niens in illā. influat eāqꝫ nutriat et
cū creuerit flāmam dignissimā fa/
ciat. Et licet dicta mea a recto tra/
mite doctrine scoti tāqꝫ illi submis
sa nō deuiare putē Attn̄ filiali obe
dientia correctōni ꝛ emēde prefati
Reuerēdissimi ꝛ illustrissimi dn̄i ar
chiepi. necnō cuiusl iber melius me
sentiētis Et ꝑcipue sancte romane
eccl'ie que oīm fideliū mater ē ꝛ ma
gistra subījtio ꝛ vere ꝓfiteor me id
solū tenere qđ ipa approbat. Si q̄
tamē in hoc opusculo catholicꝭ sen
tentijs obuient vt repͥhensionis no
tam euitare possim iam nūc ab aīo
mēte et libro deleo atqꝫ deleri vo/
lo. verꝫ mihi (ꝓut maximo legūla/
tori) visum fuit indecoꝝ eē hui⁹ o/
peris denoīatione ꝛ origine nō re/
petita ꝓtinus constituā materiā ag
gredi. Nā iste ꝑfationes libentius
nos ad lectōem ꝓposite materie ꝑ/
ducunt. Et cuȝ ibi venerim⁹ eius e
uidentiorē prestant intellectū. Ne
cessario igitur mihi videtur in pri
mis hui⁹ opusculi originē ꝛ nomē
demōstrare. Et q̄dem cū oīm quat
tuor libroꝝ scoti expositas senten/
tias hic recollegerim. absqꝫ medio
hūc riuulū ab illo (veluti a fonte)
originē ducere censeo. Ideo ipius
nomē nō mihi vendicādo. sed ipsi
scoto tribuendū puto. Eritqꝫ eius
epigrāma Scotus paupeꝝ. Nam
paupes facilius cū eo scorizabunt
At diuisiones opis nō taceaȝ. aīm
em̄ legētis incitat mentē intelligētꝭ
ꝑparat et mēoriā artificiose refor/
mat. Primo doctoꝝ opiones reci
tabo. Scđo doctoꝝ subtilis opio
nem ꝑ quā vera theologia demon.

stratur. Tercio doctoris subtilitā/tēs ꝑ q̄s quicū𝈾 intelligēs subtil' appellat. Sꝫ in recitatōe opinionū secutus sum articulos scoti vt q̄cū𝈾 lector cognoscat vbi opinio ipa tangit et a q̄ doctore tradat. In ꝓ/secutōe vero littere multotiēs ꝑ a/liuꝫ modum q̄ in scoto articuli inueniant eos descripsi. Hec𝈾 iō feci vt facili⁹ materia enucliari possit. Et studētes quoꝝ mult⁹ amor me sollicitū reddit citi⁹ scotisarēt. Sū ma aūt diuisio totius pn̄tis opis ꝓut a scoto tradit hec est. Nā cū q̄r/tuor sint libri. In prima tangit mira ꝓclaritas diuini generis scꝫ ori/go filiȷ̄ a p̄re ꝛ spūssancti ab vtro𝈾 In scd̄o tangit mira varietas ꝓdu cti opis scꝫ nou⁹ exitus creature a suo creatore. In tercio mira beni/gnitas vniti federis scꝫ vnio dei et hoīs in nr̄o redēptore. In q̄rto mi/ra vtilitas impēsi muneris. scꝫ grē date in sacramēto ꝓ administratōe vel susceptōe. et glorificatio aīe et corꝑis in beata resurrectōe.

Circa primā

questionē ꝓlogi sentētiarū querit. Utrū hoī ꝓ isto statu necessariū sit aliquā doctrinā supnaturalē inspirari ad quā vicꝫ nō possit attingere luīe naturali intellectus. Uidet ꝙ nō. Nā oīs potētia hn̄s aliqd̄ cōe ꝓ obiecto. primo natura li pt in illud ꝛ i q̄olibet ↄtentū sub illo. Sed potētia nr̄a intellectiua hꝫ ens inquantū ens ꝓ obiecto. g̃ pōt in ens ꝛ in q̄olibet ↄtentū sub ente. Sꝫ de⁹ cōtinet sub ente. ergo pōt naturaliter in deū. Maior est Arist. ij. de aīa. minor est Auicē. i. metphi. c. v. Ad oppositū. Baruc iij. de sapīa dr̄. Nō est q̄ possit scire vias ei⁹. Prima opīo ponit duab᷑ paginis trāsactis vbi dr̄. ↄtra istā q̄stionē arguo ꝛ ꝓbo ꝙ q̄cū𝈾 necessaria ꝛc̄. Et sumit ex pte mediȷ̄ ꝛ extremitatū. ꝛ ē doctoris solēnis qui henric⁹ serbonic⁹ ex collegio seu de gandauo ex pr̄ia noīat in sūma sua Et in scoto incipit. Hec rō est ↄtra ꝓhos. Quarta rō ꝯ ꝓhos quedā incipit. Quarto sic arguit. Ordina⁊tū ad aliquē finē ꝛc̄. Et est Tho. i. pte summe. q. i. arti. i. in solutōe ꝓn cipali. Et sumit ex fine ꝛ ordinatis ad finē. Quinta rō q̄ incipit. Quinto arguit sic. Omēe agēs ꝛc̄. est henrici de ganda. i sūma. Et Guilhel/mi varronis i li. i. q. ij. Et sumit ex natura instrumēti ꝛ eo vtētis. et in scoto. Hec rō videt ↄcludere cōtra eū dū ꝯ eū dicit doctor subtil'. q꞉ talis ꝫm eū nō pt hr̄i ꝛc̄. Hec quidē hꝫ Henri. in sum. ar. i. Et tn̄ discussa q̄stione ꝓ pte theologoꝝ. moti/uis ꝓhoꝝ rn̄dit. Ad scd̄am inq̄t rōnem q̄re rn̄sum tho. Hec dicit sco/tus. Et signat ibi tho. i. pte sum. q. i. ar. i. soluēdo vltimū argumentū. Et q꞉ tho. solutio a doctore subtili subtiliter impugnat. Scd̄a addit solutio i illo. §. vbi dic̄. Dicta autē rn̄sio ad scd̄aꝫ rōem ꝛc̄. Et ē tho. i. pte. q. liiij. ar. ij. maxīe soluendo argumētū secundū. Et gotfre. q̄libe. xiiij. q. iiij. ¶ Ad terciū rn̄det sic. ꝙ ꝓma pricipia ꝛc̄. Et hec est solutio Hen. de gan. in sum. Et tūc aliter

scdo soluit dū dr. Et qd dr q teremi/
nus pimi pricipij rc. ex ppositio in.i.
pte sum. capit. Et hac scda reiecta so/
lutōe. tercio rndit ibi. Alia dat rnsio
q ex maiorib solū. Est aūt fris guil.
varro.li.i.q.ij.soluēdo.v.argu. Tan
dē ad argumēta pricipalia qonis de/
scēdit vt suā opleat qstionē dici pn°.
Ad primū distinguo d obctō natura
li. Est aūt hec solu. guil. varro.li.i.q.
ij.soluēdo scdm argumentū. Sz ve/
niēdo ad doctor opi. Rndit affirma
tiue titulo. Et pt hri ab Aug.xv.de
tri.c.vl.sic inquiēte. Que inqt cā cur
ipaz lucē acie fixā videre nō possum°
nō nisi infirmitas. Et qs tibi eā fecit
nisi iniqtas. Vbi tn voluert dicere q
nō erat necaria aliq doctria q supna/
turalr inspiraret. imo q oem sciaz si/
bi necariā qs pt naturalr acqrere. Sz
theologi z doctor dicūt otriū. Nā ali
ter nō posset intellect° intelligere nisi
sub qdā cōi z in rōe entis qd e falsuz.
Jō cū scoto tenēdū est q necm est hoi
aliq sciam seu doctrinā supnaturalr
inspirari. Ad cui° euidentiā no. q po
tētia receptiua siue intellectiā pt opa
ri ad actū quē recipit. et sic nlla reqrit
supnaturalitas. qz ad quālibet intelle
ctiōz naturalr inclinat. et qsi naturalr
pficit. pōt tn scdo mō opari ad agēs
a q recipit. z tūc oīs cognitio q nō pt
cāri ab itellectū agētez fantasmate e si/
bi supnaturalr. Tles aūt sūt multe ve
ritates cōplete de deo. vt de° gnat. ds
est trin° z vnus z hmōi. Oēs ei tales
veritates habent supnaturalr z p ispi
ratōz. Ad arg. in pn° dr q vez est q
de° pt cognosci sub rōe entis sz nō ta/
lis entis scz dei.

Ecūda qō p/
logi vbi qrit vtruz cognitio
supnaturalr necia viatori tradita sit suf
ficiēter i sacra scptura. videt q n. Nā
cognitio necia nūq defuit gni hūano
sz scptura nō erat i lege nature. et tota
scriptura nō erat i lege mosaica sz tm
vet° testm. gz rc. Ad oppositū e Aug°.
xi. de ci. dei. c. iij. Et rndit affirmatiue
doc. Jn hac ei qōe n st opi. Sz p ma
ori declaratōe dr q hec doctria e pa
z necia z sufficiēs viatori ad osequēdū
suū finē Nā aug°. xi. de ci. c. iij. loqns
de scptura sacra ait. Hic fidē habem°
d his reb qs ignorare n expedit. nec
p nos idonei sum°. Jn hac qōe sūt he
reses mlte deprauātes l dānātes scri
pturā sacrā totā l pte ei° vt hēt i libris
aug°. et damas. de heresib. Nā qdā
heretici de scptura nihil recipiūt vt gē
tiles. qdā testm vet° iprobāt vt mani
chei. vt pz i li. d vtilitate credēdi. q di
cūt vet° testm a malo pncipio Quidā
tm vet° testm recipiūt vt iudei. Qui
daz aliqd vtrusq vt saraceni. Quidā
aliqd dcm in nouo testō vt heretici q
aliqd illi° testamti recipiūt z aliqd ne
gligūt vt hēt Jaco.v. Cōfitemi alter
utrū pctā vra. Sz ex h errauerūt circa
pnie sacrm dicēdo illō posse dispēsari
a qcūq nō sacerdote. Sz o istos st. x
vie. Pria pnūciatio pphica. nā pphe
mlta pnūciauert q opleta st teste au/
gu. xij. de ci. dei. c. x. Scda scpturarū
ocordia Nā scriptores canonū varie
dispositi z i diuisis tpib extntes i n eui
dentib oino ocordabāt quā viā tra/
ctat aug. xviij. de ci. di. c. xlij. Tercia
auctas scribentiū qb tanta dat fides
vt paulo de visis i raptu. et aplis zc.

angelistis De q̇bꝫ Ric. de tri. li. i. c. iij.
Alíũ me scitatꝫ virꝫ sꝫ nob̄ tradita elo
q̇a dei. Quarta de recipiẽtiũ diligẽtia
Nã sc͛ptores sacri canõis maximã ha
buerũt circa ꝟitatẽ diligẽtiã. de q̄ aug.
ꝺ ci. dei. xv. ij. c. xxxviij. Quõ sc͛ptura
enoch de q̄ iudas in ep̄la sua facit mẽ
tionẽ nõ recipit̃ i canõe. Et m̄lt̃e alie
sc͛pture. De q̇bꝫ fit mẽtio ĩ libris regũ
vbi ĩuuit ꝙ sola illa sc͛pta recepta fue
rũt i canõe q̄ auctores ñ sic hoĩes ſꝫ sic
ꝓphe diũa inspiratõe sc͛pserũt. Idẽ Au
gu. in. i. ep̄la ad Hiero. vt habet̃ in de
cre. di. ix. ego. Solis eis sc͛ptoꝝ libꝛꝫ
q̇ canõici appellant̃. Didici hũc hono
rẽ deferre vt nullũ auctorẽ eoꝝ scribẽ-
do errasse. aliq̇d firmissime credã. ali-
os aũt ita lego vt q̃ꝫta scitate q̃ꝫtaue
doctrĩa p̄polleãt. ñ iõ veꝝ putẽ q꜡ ipi
senserũt ꝛc̃. Quĩta ꝺ rõnabilitate ꝯtẽ
toꝝ. Nã q̇d rõnabiliꝰ q̃ꝫ deũ tã q̃ꝫ finẽ
vltimũ sup oĩa debere diligi ꝛ ꝓximũ
sic̃ seip̄m In q̇bꝫ p̄ceptꝫ tota lex pẽdet
atq̃ꝫ ꝓphe. mat. xxij. et Lu. x. h̄ fac ꝛ vi
ues. Sexta de irrõnabilitate singloꝝ
erroꝝ pꝫ sic. Quid irrõabiliꝰ q̃ꝫ ꝙ pa
gani ꝓ idolatria sua adducũt. colẽtes
opa manuũ suarũ q̇ nihil ẽ vaniꝰ vt
pꝫ p̄phos. cũ spectẽt gulã ꝛ coitũ ꝓ bri
tudĩe vt. i. ethi. hẽt̃ ꝺ rege sardanopo
lo. q̇d iudei nouũ testm̃ dãnãt ꝛ p̄mũ
xp̄i aduẽtũ expectãt. Septĩa de eccie
stabilitate ꝑꝫ illõ aug. viij. ꝺ vtilitate
credẽdi Octaua ꝺ miracloꝝ claritate
vt h̄ẽt̃ a Ric. i. ꝺ tri. c. ij. inq̇ente. Dñe
si ẽ error a te decepti sumꝰ. nã tãtis si-
gnis ꝯfirmata sꝫ q̄ ñ nisi ꝑ te fieri pñt
Nona de extneoꝝ testificatõe. s. eoꝝ q̇
ex legẽ sũt vt ioseph ĩ lib. ãtiq̇ꝝ. xviij
poĩt pulcerrimũ testioniũ ꝺ xp̄o. vbi
vicꝫ alia sc͛ptura de iesu ait Xp̄s h̄ erã.
vbi etiã verã eiꝰ doctrinã ꝛ resurrectõẽ
cõfitet̃. Itẽ de ꝓphetia sibille de ciuita
te. xviij. c. xxxiij. Decia ꝙ õs ñ deest q̄
rẽtibꝫ toto corde salutẽ. Et sic m̄lti q-
rẽtes salutẽ ad hãc legẽ ꝯuersi sunt vt
paulꝰ ꝛ m̄lti alij. et sic his. x. vijs ꝯclu
dit ꝙ doctrĩa canonũ ẽ vera. Et no. ĩ
vij. via de secta mahumeti quõ ĩcepit
sexcẽtis ãnis pꝰ legẽ xp̄i ꝛ ꝙ ĩ bui dño
volẽte finiet̃ q̄ m̄ltũ debilitata fuit an
no. m. ccc. Et h̄ fr̄ regis armenie aby-
notꝰ i oriẽtali scribit historia ad phi-
lippũ frãcie regẽ. Et dũ seq̇t̃ Et ꝓphia
ꝺꝛ apꝺ nos eẽ ꝛc̃. ex Calixto expoĩta ẽ.
ꝛ ĩ viagio sc̄i iacobi reꝑies vbi legimꝰ
apꝺ saulẽ cadis mahumeti fore ima-
ginẽ clauẽ tenẽtẽ ĩ maĩbꝫ q̄ dũ ruet vl
ruit. Et lex mahumeti ꝺꝛ salẽ ligua a-
rabica. ſꝫ ꝺs cadis ẽ mõs Scꝺo no. ꝙ
ꝓphia ẽ apꝺ saracenos ꝙ finiẽda ẽ eoꝝ
secta. et rõ est. Nã ĩcepit in tali sig̃ ꝺm
astrologos ꝙ nõ diu durare dꝫ. Et h̄
ab eis ꝯcedit̃. nã vsq̃ꝫ ad ãnũ. m. dx.
finiri dꝫ. Et si cõtingat eã plꝰ durare
erit mag̃ sup naturã ꝛ ꝓpt delicta nr̄a
Lex ꝟo hebreoꝝ durabit vsq̃ꝫ ad finẽ
scl̄i. Nã oꝫ vt sint ĩ mõꝺ ꝓ testio mor
tis xp̄i. qꝺ paulꝰ scribit ad Ro. dicẽs
Reliq̇e isrl̄ ꝯũtent̃ i finẽ. Ad arg. ꝺꝛ
ꝙ sc͛ptura sacra erat ĩ lege. ꝛ si nõ expli
cite tñ implicite.

Ercia qꝺ. ꝓlo

gi. Trinã sil̄ mouet q̄stionẽ
de theologie obiecto. qꝺ causaꝫ mate
rialẽ respicit. Utꝝ theologia sit de ꝺo
vt ꝺ subiecto. P̄rĩo vr̄ ꝙ ñ. ꝑ boetiũ
de tri. Forma inq̇t simplex subctm̄ eẽ
ñ pt g̃ nr̄ deꝰ. nec ꝺs subctm̄ ĩ theo. cũ
sit simplex. Ad op. aug. viij ꝺ tri. c. i.

Questio III

Theologia est sermo vel rõ[n]e de deo dũ descẽdit ad scd̃a3 ɔclusionẽ sub q̃ rõe sit obiectũ theologie de⁹. po/sita ꝑticula q̃liter aliq̃d ɔgnosci ꝑt q̃drupl'r. Infert inde ita ꝑt poni de deo alia scia sub rõe ei⁹ ad extra vt aliq̃ ponũr. s. sub rõe reparatoris. Et hic est Egidi⁹ de roma q̃libet. iij. q. ij. Uel posset poni sub rõne aliq̃ attributali ꝛc̃. vt fr̃ Guilhel. var. li. i. in ꝓlogo. q. i. et. vi. Postea dic̃ vel posset poni de deo sub rõe cõi. sic̃ Henric⁹ ĩ sum. et ẞ in duabus ꝑmis q̃stion ibꝫ de necessarioꝝ theologia. Tũc descẽdit ad theologiã contingentiũ et dicit ĩ q̃dã correla/rio. Ex ꝑdict̃ aꝑparet improbatio illi⁹ opinionis q̃ poit xp̃m eẽ subiectũ primũ ꝛc̃. Et hec fuit opi. doc. sci Bonauen. vt pꝫ ĩ ꝓlogo sui pri mi. q i. Descẽdit hinc doctor vt sol uat argumẽta ꝑme q̃stionis. Sol/uẽdo aũt argumẽta infra dic̃ q̃d ad dif de passionibꝫ ꝛc̃. frater guilhel. varro. est li. i. di. ij. q. iij. arti. i. et. ij. Tũc terminatis duabꝫ ꝑmis q̃stionibꝫ terciã sic incipit. Ad terciã q̃/stionẽ sic posset ꝓbabiliter dici. Et introducit hen. de gan. q̃lib. iij. q. vi. Sꝫ dimissis opi. ad q̃stionẽ doctor rñdit. dicẽdo ꝙ theologia ẽ de deo vt de subiecto. Q̃d ꝓbat̃ ꝑ au/gus. viij. de ciui. d̃ dic̃. Theologia est s̃mo de deo. Scd̃a q̃o ponit̃. si est theologia d̃ deo sub rõe aliq̃ speciali. Tercia q̃stio. Si oĩa ad illud subiectũ attribuunt̃. Añq̃ꜭ tñ veniam ad q̃stionẽ dico aliq̃. Primuꝫ ꝙ theologia sumit̃ duobꝫ modis. Nã est theologia in se. ꝛ theologia in nobis. voco theologiã in se ɔgnitionẽ illã quã nata ẽ facere obiectũ theologicũ in intellectu sibi ꝓpor/tionato. sic̃ ĩtellectu dĩno eẽntia diuina. Sꝫ theologia in nobis ẽ rei cognitio qualẽ intellect⁹ nr̃ natus est hr̃e de illo obiecto. Scd̃o dico ꝙ theologia ĩ se distinguit̃ ĩ theologiã necessarioꝝ cuiusmodi sunt veritates ad intra vt de⁹ generat. Et in theologiã ɔtingentiũ sicut sunt veritates ad extra. vt de⁹ creat mũdum. Tercio dico ꝙ primariũ subiectũ alicui⁹ habitus ɔtinet virtualiter oẽs veritates illius hitus siue mediatas siue ĩmediatas. ¶ Tũc ad primã q̃stionẽ dr̃ ꝙ de⁹ ẽ subie/ctũ ꝑꝫ. Nã honorabilissima scia ẽ circa honorabilissimũ ens. vi. me/tha. Sꝫ honorabilissima scia ẽ theologia. et de⁹ nobilissimũ ens. ꝛc̃. Quantũ ad secundã q̃stionẽ dici/tur ꝙ aliq̃d põt cognosci q̃drupl'r. sicut hõ ꝑt cognosci. Primo ꝙ est aĩal rõnale. et hec ẽ ꝓpria cognitio. Scd̃o ꝙ est substãtia. et hec est cognitio cõis. Tercio ꝙ est aĩal mansuetũ. et hec est cognitio ꝑ accidẽs. Quarto ꝙ est aĩal nobilissimũ. et hec ẽ cognitio respectiua. His q̃t/tuor modis de⁹ ꝑt cognosci. Et sic a diuersis diuersimode ponit̃ subiectum. Henric⁹ poit deũ esse subie/ctũ sub rõe cõi. Uarro dic̃ ꝙ ẽ sub/iectũ sub rõe q̃ bon⁹ ẽ. Egidi⁹ ꝙ est subiectũ inquantũ glorificator et saluator. Sꝫ positio henri. ẽ cõis. varronis accidẽtal'. egidij respectiua. Nlla istaꝝ ẽ ꝓpria io ĩprobant̃. Sꝫ ꝓ opi. doctoꝝ ponũt̃ tres ɔclõnes.

Prologi

Pⁱ̃a ē ꝙ̄ subῑm theologie ncāꝛioꝝ
in se ē deus sub rōe deitat̄. Pꝫ nā
sub ista ꝯtiet oēs ꝟitates istiꝰ habi
tus Scđa ꝯclō ꝙ̄ sub ῑm theologie
cōtinētiū in se ē diuīa eēntia Patet
nā ad illā ꝟitates ꝯtigētes hñt vlti
mā attributōez Tercia ꝯclō ꝙ̄ sub
iectū theologie ī nob̄ est ens infini/
tū. hoc pꝫ qꝛ illud ē nob̄ ꝑmo notū
⁊ ꝑ illud venimꝰ in dei cognitōem
¶ Quātū ad terciā questionē đr. ꝙ̄
oīa q̄ in theologia tractātur attri/
buūtur ad deū. Et deꝰ ꝯtiet oēs ve
ritates ñ solū ncārias ⁊ ad intra vt
sꝫ qđ deꝰ gñat ꝙ̄ ē trinꝰ ⁊ vnꝰ. Sꝫ
etiā ad extra ⁊ ꝯtigētes vt ꝙ̄ xp̄s est
incarnatꝰ a ꝟgine vl̄ ꝙ̄ deus creat
mđꝫ. Et nota q̄si ī fine istaꝝ triū q̄
stionū vbi đr ꝙ̄ oīs noticia q̄ ē in in
tellcū diuīo ē theologica. Et rō est
qꝛ hētur ꝑ obiectū theologicū siue
sit de diuīa eēntia siue de creaturis.
Ex q̄ seq̄r ꝙ̄ ī suo intellctū nō ē grā
matica siue logica. sꝫ aliter ē in itel/
lectu bti. nā vltra ꝟitatē theologicā
quā hꝫ de creatura ī eēntia diuīa oñ
sa. ꝑt hr̄e ꝯgnitōez naturalē de eisdē
ex ꝓpria motōe eaꝝ. ⁊ sic btūs ꝑt hē
re đ creatura aliā sciāz q̄ꝫ theologiā
¶ Ad argumētuꝫ đr. ꝙ̄ boetiꝰ loq̄r
de subiecto accñtis. nō de subiecto.
consideratōnis

Quarta prolo

gi q̄stio vbi ponūr̄ tres q̄sti
ones. Pⁱ̃a. vtꝝ theologia sit scīa.
Scđa. vtꝝ ad aliā sciāz hēat hītu/
dinē subalternātꝭ vl̄ subalt̄nate Ter
cia. vtꝝ ad theologū ꝑtineāt ꝯtigē/
tia sicꝫ ncāria Videt̄ ꝙ̄ nō ꝑ aug. xv
de tri. c. xvi. vbi inq̄t. Fortasse nō e

rūt cogitatōnes nr̄e volubiles ab a
liis ad alia eūtes atꝫ redeūtes. ⁊ sic
intellctūs bti nō discurret q̄ discur/
sus req̄rit̄ ad sciāz. ¶ Ad oppositū
nā lꝫ in sctis nō sit discursus tp̄is. ē
tñ discursus nat̄e q̄ sufficit ad sciam
Ad oppo. nā lꝫ in scīs ⁊c̄. ¶ Hāc q̄
stionē doctoꝛ subtil̄ sup̄ficialr̄ tran
sit. Nā nec ī ea opīones poīt. Sed
veniēdo ad ꝑmā q̄stionē est q̄dā o/
pinio q̄ đr ꝙ̄ theologia ē scīa. nō q̄/
dē in luīe fidei nec ī luīe gl̄ie. sꝫ in q̄
dam luīe medio eo mō q̄ dicimꝰ lu
mē matutinū cui coꝛrñdet lumē fi/
dei. ⁊ lumē meridiei cui coꝛrñdet lu
mē gl̄e. ⁊ lumē mediū qđ ꝯtinue ꝓ
ficit a matutīo ad meridiē. Scotꝰ
repꝛobat đđo ꝙ̄ nō īuenit̄ tale lumē
mediū Et h̄ īuenit̄ in repoꝛtatoꝛiis
Est al̄a opīo ꝟronis. 3. q. j. li. ꝙ̄ the
ologia ꝑt ꝯsiđari dupl̄r. s. in se. vel
in ꝯꝑatōe ad sciētē. ꝑmo mō ē scīa.
Scđo mō vt ē ī itellctū viatoꝝ qꝛ
nō hꝫ pⁱ̃cipia euidētioꝛa nō đēt di
ci scīa īpꝛobata. Est opīo doctoꝛis
ꝙ̄ capiēdo sciam ꝓut scire definit̄. i.
posterioꝝ hꝫ q̄ttuoꝛ ꝯditōes Pⁱ̃o
ꝙ̄ ē ꝯgnitō certa veri Scđo ncāriī
Tertio hñtꝭ euidētiā ex ncārio pⁱ̃ꝰ
euidēti Quarta a ꝓplicata ad scitūꝫ
ꝑ discursūꝫ syllogisticū. Pⁱ̃a ꝓba
tur vi. ethi. vbi đr. Circa sciam opꝫ
certificari ⁊ nō seq̄ silitudīes Scđa
ꝯditō hēt̄ vi. metaph. ⁊. i. poste. ꝑti
culariū ⁊ mutabiliū nō ē scīa. Ter/
cia ꝯditō pꝫ. i. poste. pⁱ̃cipia ꝯgno
scimꝰ inq̄ntūꝫ termīos ꝯgnoscimꝰ
Et ꝑ hāc distīguit̄ scīa ab intellctū
pⁱ̃cipioꝝ. vi. ethi. Quarta ꝯditio
nō est ꝑ se de rōe scīe nec ꝯpetit scīe.
nisi ī illo ītellectu cui ꝯtigit discur/

rere ⁊ ꝓcedere a noto ad ignotum
Ex his ad ꝓpositū q̄ntū ad tres pri
mas ꝯditōes theologia ī se ⁊ ī intel
lectu diuīo ⁊ btōꝝ ē ꝓa scia Sȝ de
q̄rta ꝯditōe aliq̄ dubitāt. ¶ Sȝ dīc
doctor ꝙ ē scia. ⁊ lȝ ibi nō sit discur
sus tp̄is. est tñ discursus ordīe naꝶ.
Et iste sufficit ad sciā Et si aliq̄ au
ctoritates aug. īueniant̄ vidētes re
probare discursū. ītelligunt̄ de dis
cursu tp̄ali ¶ Quātū ad scd̄aȝ q̄stio
nē Si theologia nr̄a sit subalt̄nata
theologie btōꝝ ⁊ dei et metaphice.
Pro hac q̄stiōe est opīo thōe. i. pte
q. i. ar. ij. vbi dīc ꝙ theologia nr̄a ē
subalternata scie dei ⁊ btōꝝ. Sed
doctor īprobat. nā scia subalt̄nās
⁊ subalternata nō st̄ de eisdē ꝯclo/
nibꝫ. Sȝ hec theologia. s. nr̄a dei ⁊
btōꝝ st̄ de eisdē ꝯclonibꝫ. sic igitur
theologia nr̄a nō ē subalt̄nata theo
logie dei ⁊ btōꝝ. ita nec metaphice
subalt̄naꝶ. nā subalternās ⁊ subalt̄
nata dn̄t eē diuersoꝝ p̄ntoꝝ. vt nūe
rus ⁊ sonꝰ in musica. nā nūerꝰ est in
p̄nto q̄ntitatꝭ. sonꝰ q̄litatꝭ. nō sic de
ente ⁊ de deo. naȝ si ponerēt̄ in p̄nto
nō in distīctꝭ sȝ in eodē reponerent̄.
¶ Quātū ad terciā q̄stionē. vtꝝ ad
theologū ptineāt ꝯtīgētia sicꝭ ncā/
ria. Dr̄ ꝙ sic. nā lȝ theologꝰ cōside/
ret ꝯtīgētia. tñ nō ꝯtīgēti mō sȝ ncā
rio. Et sic de eis hȝ sciaȝ nō p rōnes
ꝯtīgētes. sȝ p rōnes ncārias. et hoc
sufficit ad sciaȝ. sic dicimꝰ in phia
ꝙ de gn̄abilibꝫ ⁊ corruptibilibꝫ hē
tur scia. nō q̄deȝ p ꝓpōes ptic̄lares
et corruptibiles. sȝ p ꝓpōes v̄les ⁊ ī
corruptibiles ¶ Ad argumētū. au/
ctoritas augustini nō cogit q̄a loq̄
tur dubitatiue.

Quinta et vl/
tima q̄stio ꝓlogi. scȝ vtrū
theologia sit scia p̄ctica Videt̄ ꝙ n̄
qr boetiꝰ de trini. assignat tres ptes
speculatiē. qꝝ vna ē theologia. Ad
oppositū ad Ro. xiij. Finis legis ē
dilectio. sȝ dilectō ad practicā pti/
net. ḡ theologia ē practica. Hic sil̄
mouet duas q̄stiones ad cognitōȝ
finalē theologie dirigētes oculum
Pria ē pticularꝭ. Scd̄a est cōtor.
Jō posita distinctōe articuloꝝ tri/
plici. terciꝰ articulus ē a q̄ practica
cognitio accipit taleȝ extensionē. et
incipit. Circa terciū arti. sūt opinio
nes. Una ē talis. s. gotfre. de fonti
bus. q̄libe. x. q. ij. q̄ subtilissime im
probata seq̄ns euasio a ꝓponit̄. Ad
rōes doc. in. §. i. Ad primū ꝙ scie
practice ⁊c̄. Et ē rn̄sio Gotfre. vbi
sup̄. q̄ euasiōe semota scd̄a ad ideȝ
opinionē adducit ibi. Aliter dr̄ ꝙ
illud a q̄ actꝰ ⁊ hītus dicūt̄ practici
est finis. Hec aūt est opi. doc. solen
nis q̄l. viij. q. i. sȝ m̄ltifarie īprobat̄
a doctore. ¶ Sequit̄ scd̄a q̄o et eiꝰ
a ꝓponit̄ opi. dn̄ poīt. iō alr̄ dr̄ ꝙ fi/
nis scie moralis sicꝫ ⁊ prudētie ē a/
ctus virtutꝭ moral̄. et ponit̄ ī sum/
ma. Sȝ viuaciter hūc modū dicen
di doc. euacuat. Deinde q̄rta huius
q̄onis veīt opīo iō corrigit̄ ab alijs
Jsta opi. dicit ꝙ habitꝰ dr̄ practicꝰ
a fine. qr est ꝯsideratio practica. est
aūt hec opi. fratris Johis roditorꝭ
in ꝓlogo primi. q. vi. ar. ij. q̄ breuit̄
reiecta. Scd̄aȝ termīat q̄stionē pri
mam incipit. Jn cuiꝰ principio opi
nio henri. de gan. ponit̄ in sum. the
ologiā ponēs speculatiuā esse non

practicā. Et de duplici actu volun
tatis. distinguens ex summa ar. ix.
q. ij. in solutōe ad terciū argumen/
tum. Et ponit̄ fundata ex summa.
et etiā alibi dū addit̄. Itē p̄t argui
s̄m intellectū isti⁹ alibi q̄libe. suo.
v. q. iiij. et q̄li. viij. q. i. Tūc incipit
doctor arguere ꝯ eū. Et in p̄io ar/
gumēto qd̄ īcipit. Cōtra istud Pri
mo sic. rōem istoꝝ duco ad ꝓpositū
rc̄. Arguit ex dict opināti de fine
vl'i ꝛ ī pticulari q̄lib. iiij. q. xi. Rur
sus intētio argumēti quod incipit.
Preterea cui⁹ dilectio principalit̄
intendit̄ rc̄. Et sumit rōem ex q̄lib.
xiij. q. ij. Tandē r̄ndit doctor hen.
fundamētis. P̄io ad auctoritatez
eoꝝ q̄ vident̄ ꝯcludere ad ꝯtradi/
ctionē adducit ex dictis alibi opi/
nantis q̄libe. i. q. ix. Scd̄a via seu
opinio ad idē ponit̄ dū in textu se/
cūda via dicit. ꝙ lꝫ dilectio finis re
cte ꝛ nō recte stat rc̄. Hec via ē fra/
tris guilbel. varro. in anglia. ꝛ gar
ronis in gallia li. i. q. iiij. Poit aūt
theologiā nō eē practicā. qꝛ obie/
ctū ꝯtingēs nō habꝫ hac īꝓbata.
Tercia via sequit̄ dū dꝛ ī lr̄a. Ter
cia via poit ꝙ volitio nō est praxis
ꝓprie rc̄. Est aūt fr̄is hen. natalis
brittonis origīe. p̄dicatoꝝ ordine.
defensoris theologie. officio. q̄lib.
i. q. iij. ar. iiij. vbi cōcludit theolo/
giā nō eē practicā sed speculatiuaꝫ
cū duob̄ p̄cedentib̄. Ita ꝙ hi fr̄es
in hoc cōi ꝯueniūt. Iō primo ꝯtra
hūc in sp̄ali arguit. scd̄o ꝯ tres sil̄.
Quarta via q̄ ī textu incipit. Quar
ta via dic̄ ꝙ theologia est affectiua ē
doctoꝝ deuoti li. i. q. iij. Et fratris
egidij de roma li. i. quā doctor di/
stinguit vt possit bn̄ defendi. Quī
ta via dicit theologiā eē ꝯtempla/
tiuā quā poit frater guilbel. varro.
li. i. q. iiij. Opīo vltima quā exclu/
dit doctor subtilis vt bonū sensum
capiat Heq̄nqꝫ opi. theologiā ne/
gāt practicā. Sꝫ due vltime n̄ po/
nūt eā speculatiuā sꝫ bn̄ tres p̄cedē
tes. Sequunt̄ ex aduerso due opi.
Prima est gotfre. de fontib̄ q̄lib.
xiij. q. i. Et ponit theologie dupli/
cem fore habitū. Unū practicū. re/
liquū speculatiuū. et incipit. Alia
est opinio discordans a p̄cedenti/
bus. Secunda est Thome. i. parte
summe. q. i. arti. iiij. In solutione
principali. has duas nō āꝓbat
doctor. Primū improbat multi/
pliciter. Secundū in ꝓbatione nō
iudicat dignū. vt scꝫ idem habitus
simplex sit practic⁹ et speculatiuus
Doctor aūt tenet theologiā eē pra/
cticam. multiplici aūt distinctōe vt
dici queat sic et nō sic. Tunc cū de/
scendit ad solutionē argumentorū
Henrici de gandauo. post solutio/
nem principalē argumentoꝝ pri/
me et secunde qnestionis in illo lo
co ad illud de medicina dicit qui/
dam rc̄. Iste quidā est Henri. idē
quolibet. xij. q. xxij. Sed vt meli⁹
hec materia declaretur quattuor fa
ciam. Primū quid sit praxis. Se
cundum que est differētia inter ha/
bitum practicū ꝛ speculatiuū. Ter
cium vn̄ habitus dicat̄ practicus.
Quartū vtꝝ theologia sit practica
vel speculatiua. ꝛ erit r̄nsum q̄onis
¶ Ad p̄mū dꝛ ꝙ praxis ē act⁹ alte/

praxis

praxis

rius poñe quã ĩtellcũs naturalr posterioꝛ ĩtellctõe natꝰ elici cõformit rõni rctẽ vt sit rectꝰ hec definitõ hꝫ tres ptıclas. Pria ꝙ praxis ẽ alterius poñe ꝗ intellcũs.i.volũtatꝭ. Scda naturalr posterioꝛ ĩtellctõe .i. volũtas pſu ꝑoĩt ĩtellctm̃ speculatm̃ vi.ethi. Tercia ptıcla nata elici ꝯformit rõni recte. vt sit rctã pꝫ vi.ethi. vbi dr ꝙ electõ rctã eget recta rõne vt sit rctã. Et pono exẽplũ vt meliꝰ hec materia ĩtelligat.nã intellectꝰ apphẽdit simplices ꝗtitates.ꝛ circa illas ẽ tm̃ specłatiuꝰ. vi. ethi. Deiñ pñtat ꝗtitates volũtati vtpute floꝛenos.ꝛ tc volũtas dter miat eos velle sb rõe boni illico volũtas vocat praxis p eẽntiã.ꝛ ĩp̃ ẽ pncipiũ actꝰ pctici. deiñ veĩt ĩtellectus ĩpatus a volũtate ĩnq̃rẽs media p q̃ illi floꝛeni hẽant.tc iste ĩtellectꝰ vocat pcticꝰ ĩpfecte Deiñ mouet mẽbra ad exequẽdũ illa.ꝛ illis posit ĩ executõe illico fit pfetẽ pra cticus Et sic dt aristo.3.de aĩa ꝙ intellectꝰ extẽsiõe fit pcticus ꝙ ẽ sic ĩtelligẽdũ.i.intellectꝰ ĩpfecte pcticꝰ in pma extẽsione fit pcticus.i.pfctẽ pcticus ĩ executiõe.intellectꝰ ãt specłatiuꝰ nihil mouet vi.ethi.ca.de prati. A q̃ aũt mẽbra moueãt vł a volũtate vł ab ĩtellctũ pctico.arist. nõ determĩat nã iste cũ est eiꝰ textꝰ vi.ethi. Quapropt aut ĩtellectꝰ appetitiuꝰ ẽ electõ aut a ꝑetitꝰ ĩtellectiuꝰ ꝛ tale pncipiũ ẽ hõ.ſꝫ scẽtũs doctoꝛ dr ꝙ a ꝑetitꝰ ẽ pncipiũ ¶ Quãtũ ad scdꝫ ꝙ dr pcticũ poĩt duplicẽ respectũ aptitudinalẽ.s.poꝛitatꝭ et cõformitatꝭ ad obiectũ vt hẽs ĩ declaratõe definitõis. Et isti respectꝰ sꝫ positi.sed specłatm̃ pũat illos respectꝰ et p hoc distĩguũt ¶ Quãtum ad tertiũ si distĩguũt fine.p vtraqꝫ pte sꝫ auctoꝛitates arist.1.o dr iij. de aĩa ꝙ distĩguũt fine. Sꝫ ẽ sic intelligẽdũ ꝙ duplex ẽ finis.s.q̃ ꝛ qd ille auctoꝛitates q̃ tenẽt ꝙ distĩguũtur obiecto ĩtelligit de fine q̃ qd est obiectuꝫ Ille q̃ tenẽt de ꝓo fine ĩtelligũt de fine qd.ꝛ sic vtraqꝫ via pt sustineri ꝛ opiões ꝯcoꝛdari ¶ Quãtũ ad q̃rtũ dico cũ doctoꝛe ꝛ pono q̃nqꝫ ꝯcłoes. Pria ꝙ theologia necessarioꝝ in ĩtellctũ creato tã btõ ꝗ nõ btõ.tã ãgelico ꝗ hũano ẽ pctica Rõ est.q꞉ noticia illa hꝫ ex obiecto ꝯformitatẽ ad prati añ oẽꝫ actũ volũtatꝭ.ꝛ h̃ aptitudinalr. Scda ꝯclusio ꝙ theologia ꝯtĩgẽtiũ in se ẽ speculatia. Et rõ ẽ q꞉ talia ꝯtĩgẽtia cũ nõ sint añ volũtatẽ detmĩantẽ ñ poterũt aliquã detmiatõeꝫ praxis ondere. Tercia ꝯcło ꝙ theologia ꝯtigẽtiũ in ĩtellctũ creato ẽ pctica.ſꝫ p accñs Et scda ꝛ tercia ꝯcło nõ ꝯdicũt.nã theologia ꝯtĩgẽtiũ ĩ se ẽ speculatia ex obiecto.in ĩtellctũ ãt creato ẽ pctica ex volũtate determĩante intellctuꝫ ad noticiã praxis. Quarta ꝯcło ꝙ theologia vł noticia ĩ intellctũ diuĩo de ꝯtĩgẽtibꝫ ẽ specłatiua. Quita ꝯcło ꝙ noticia ĩ intellcũ diuĩo de ncarijs ẽ pctica. Et cã istarũ ꝯclusionũ ponit q꞉ ĩ ncarijs ẽ oñsio ꝛ ratificatio.ſꝫ in ꝯtĩgẽtibꝫ lꝫ sit oñsio.nõ tñ ratificatõ.nã opꝫ ꝙ veniat volũtas ratificãs Sꝫ q̃d dicemꝰ ad definitõeꝫ praxis vbi dr praxis ẽ alteriꝰ poñe ꝗ intellectꝰ. Dicũt aliquĩ ꝙ nõ habꝫ veꝝ in deo.ſꝫ in nobis. Alij dicũt.ꝙ intelligitur

actu vel aptitudine. et sic talis noticia in intellectu diuino an̄ actū voluntatis et si nō est alteri⁹ potētie a/ctu. est tn̄ aptitudine. Nota i vltis verbis an̄q̃ doctor dicat ibi vbi dicit In hūc articulū dico q̄ practica ec. Est quedā declaratio p̄ ista materia q̄ si actus ē bonus ex gn̄e moris circūstātia est a fine. vt deus est diligēdus q̄a sūme bonus. Sed si actus nō sit bonus ex genere mor̄ circūstantia erit ab obiecto. vt dare elemosinā est bonū de se. et h₃ bonitatem ab obiecto et nō a fine. quia possū₃ dare amore dei vl' vt videar a pp̄l'o. et pondera pro ista materia istud notabile. Nota ante responsionē primi vbi d̄r Respondeo. fides nō est habitus ec. vbi habes q̄ si aliqd̄ predicatū primi vel secūdi modi alicui ꝯpetit. ei⁹ oppositū neq̄ p̄ se neq̄ p̄ accidēs sibi ꝯpetit.
¶ Ad argumentū in p̄ncipio dico. q̄ Boe. intelligit p̄ astrologiā metaphisicam.

Circa pri/ma distinctiōe₃ querit̄ p̄mo Utrū obiectu₃ p̄ se fruitōnis sit finis vltim⁹. Videt̄ q̄ nō per auc. augu. lxxxiij. q. q. xxxvi. fruendū ē bonis inuisibilib⁹. sed plura s̄t bona inuisibilia. ergo nō tm̄ est fruendū vltimo fine ¶ Ad oppositū est augusti. de doctrina xp̄iana. ca. j. Res quibus fruendū est sunt p̄r et filius et sp̄ūssanctus. et hi tres s̄t vna res. ergo ec. In hac questione ponitur opi. Auicen̄. nono metaph. ca. q̄r/to Qui dicit q̄ ordinata fruitio p̄t esse circa aliqd̄ aliud a fine vltimo. quā doctor multip̄harie redarguit Et post alioꝝ rōnes adducit rōnes Bonauē. li. j. dis. i. ar. xx. q. iij. Et arguit ex rōne imaginis q̄ capax ē dei Et arguit ꝯtra Auicen̄. Et ponitur dū doctor dicit Alij arguūt contra istā opīonem Scd̄o ratōne bt̄i Thome. i. p̄te sūme. q. xij. ar. i. que suitur ex hoc q̄ aīa n̄ra īmediate a deo creatur ꝯcludit. ergo in eo īmediate btīficatur Et sic nō quietatur nec in solo deo contra auicen̄. et ponit ibi Alij arguūt ꝯtra rōe₃ eius sic. aīa creatur. Sed p̄ maiori declaratōne tria videbūtur. Prio de obiecto fruitōnis ordinate. Secūdo de obiecto fruitōnis in cōmuni. Tertio qūo intelligit̄ fruitio ēē circa finem.
¶ Quātu₃ ad primū dicit̄. q̄ fruitō ordinata h₃ pro obiecto vltimū finem. Et rō est. q̄r sicut tm̄ est assistēdum p̄ intellectū. Primo v̄o propter se ita tm̄ est assistēdū p̄ volūtati p̄mo bono propter se.
¶ Quantū ad secūdum d̄r. q̄ obiectum fruitōnis in cōi est finis vltimus vel finis verus. qui sc₃ ē finis vltimus ex natura rei. Uel finis apparens qui sc₃ ondītur a rōne errāte tanq̄ finis vltim⁹ vel finis practicus quē volūtas ex libertate sua vult tanq̄ finem vltimū.
¶ Quantū ad terciū dicit̄. q̄ fruitō est circa finem tanq̄ ꝯcomitantem obiectū. Et nota q̄ in hac questiōe in secūda rn̄sione q̄ appetitus noster quiuis licet subiectiue sit finit⁹

Feminos obiectum

q2 nō q̄etatur nisi ī obiecto infinito Scd̄o nota in ea r̄n̄sione. q̄ inter deū et nos est ꝓportio vitalis īmutatōnis. Nā q̄ntuȝ deus p̄t īmutare tm̄ intellect⁹ noster pōt īmutari. Tertio nota in fine vbi dicit. ad q̄stionē dico. q̄ nō quecūq̄ȝ forma satiat appetitū materie totaliter ⁊ extensiue sic q̄ nulla forma p̄t satiare oēs ei⁹ appetitus. sed vna satiat vnū pfectissime. s. forma pfectissima. Sed q̄s act⁹ ē peior vti fruendis vel frui vtendis. Circa qd̄ notandū f̄m Ambro. q̄ quattuor st̄ genera ꝟtutū in aīa nostra. Quedā sunt ad regulandū sicut prudentia Quedā ad actū remittendū sicut tēperantia. Quedā sunt ad actū intēdenduȝ. vt fortitudo. Quedam ad vtrūq̄ȝ sicut iusticia cui⁹ vna pars ē remūeratiua. ⁊ ista ē ad intēdendū Et vocaꝛ ab aristo. iusticia distributia Alia punitia ⁊ ista ē ad remittendū. Et vocaꝛ ab aristo. v. ethic. iusticia ꝯmutatiā. Nūc āt q̄n virtus datur ad actū intēdendū tunc maius viciū est in deficiendo q̄ȝ in abundando sicut timiditas pl⁹ vituperatur q̄ȝ audacia. iij. ethic. Ecōtra aūt est de ea que datur ad actū remittendū sicut tpantia vij. ethic. Mō ad ꝓpositū ꝟtus amicitie ⁊ si nō est ꝟtus est tn̄ ꝟtut̄ viij. ethico. datur ad intendendū. Et ideo viciū illoꝝ q̄ nihil diligūt maius ē et mag̃ vitupaꝛ. Nā q̄ in aliq̄ nō delectaꝛ. lōge ab hoīe abest. nec nomē hoīs sortit⁹ est. iij. ethi. Et isti mag̃ vitupanꝛ q̄ȝ illi q̄ sunt mag̃ amati Tūc q̄ aūt vtūtur fruendis. i. diligūt deū ꝓpter alteꝝ deficiūt q2 non tm̄ diligūt q̄ntū deberēt. Qui fruūtur vtēdis. i. diligūt creaturā ꝓpter se supabūdāt. q2 plus diligūt q̄ȝ deberēt. Hinc ē q̄ maius viciū est vti fruēdis q̄ȝ frui vtēdis Sed q̄s ē actus sūme viciosus. Dico q̄ actus sūme meritori⁹ est act⁹ dilctōis diuine. Et cōtrari⁹ actus isti vel oppositus ē summe demeritori⁹ vel viciosus. ¶ Ad argumentū in p̄ncipio intellexit de fine qui est essentia sub qua ꝑsone cōtinentur.

Ecūda questio p̄me distictōis vbi q̄rit. Utꝝ vltim⁹ finis habeat tm̄ vnā rōem fruibilitat̄. Uidet q̄ sic. q2. i. e hi. sicut ens ⁊ vnū st̄ in omī gn̄e. ita ⁊ bonū. g̃ si hēt ꝓpriā bonitatē ⁊ ꝓpriā fruibilitatē. ⁊ ꝑsōns cū ipa sit ī deo alia ⁊ alia. ibi erit alia ⁊ alia rō fruibilitat̄. ¶ Ad oppositū p̄mo efficienti corr̄ndet vltim⁹ finis. s3 est tm̄ vnū efficiēs primū ⁊ sub vna rōne. g̃ tm̄ vn⁹ finis. ¶ Doctor articulisat hāc questionē q̄druplici articulo. In p̄ncipio articuli scd̄i q̄ incipit. De scd̄o arti. d̄r q̄ nō est possibile loquēdo de poēa diuina absoluta q̄ aliq̄s ꝯphensor fruatur diuīa eēntia nō fruēdo ꝑsona ⁊c̄. et hec est opio henrici. quoli. ij. q. vij. dū venit ad soluēdū argumēta p̄ncipalia. Et scd̄m soluēdo dicit sic. Ad scd̄m d̄r. q̄ illa q̄ vniformiꝛ respiciūt eēntiā et ꝑsonā ⁊c̄. Sic r̄n̄t henric⁹ quoli. i. q. i. Sed f̄m doctoris sniaȝ q̄ttuor videbim⁹. Primū de fruitōe viatorꝭ Scd̄ȝ de fruitiōe ꝯphēsoris loquēdo de poēa

dei absoluta. Tertiū de fruitōe cō/
prehēsoris. loq̄ndo de potēa creatu
re. Quartū de potēa ⁊ fruitōne via
toris ⁊ cōprehēsoris de facto ¶ Quā
tū ad pmū dr q̄ possibile ē viatorē
frui eēntia nō fruēdo psona Et hoc
fruitōe ordīata cū eēntia sit q̄d abso
lutū ⁊ prius ¶ Quātū ad scdm q̄ de
potēa dei absoluta nō videt cōdictō
nez q̄n possibile sit ex pte intellect⁹
⁊ volūtatis q̄ vtriusq3 actū termiet
eēntia diuīa vel psona vl' vna pso/
na ⁊ nō alia. puta q̄ itellect⁹ videat
eēntiā ⁊ nō psonā vel vnā psonā et
nō aliā. Et q̄ volūtas fruat eēntia
et nō psona vl' vna psona ⁊ nō alia
¶ Ad tertiū q̄ nō pt itellect⁹ de po
tētia sua naturali videre eēntiā ⁊ nō
psonas. cū obiectū maīfestat tres p
sonas ⁊ ipē ad illas moueat natura
liter nec etiā volūtas ill' repñtatis nec
absolute nec ordīate pt nō frui. Et
rō est. q2 l3 in ptāte volūtatis sit ali/
q̄s act⁹ vt ponat in eē vel nō ponat
cū nō est ī ptāte ei⁹ vt act⁹ posit⁹ est
q̄ hēat illā cōdictōz vl' libtatē. ⁊ hoc
nota diligēter ¶ Ad q̄rtū dr q̄ de fa
cto ē vna fruitō ⁊ visio eēntie in tri
bus psonis vl' triū psonarū i eēntia
S3 q̄cūq3 videt eēntiā videt ⁊ oēs
creaturas. Ad qd dicūt aliq̄ q̄ nō.
q2 pirent reuelatōes sctōrū ⁊ āgelo/
rū. ḡ si btūs vidēdo eēntia nō vid3
creaturas oēs vel oia ibi repñtata.
p quē modū hñt nouā noticiā. Dr
a q̄dā q̄ eodē actu cōgnoscit deus ⁊
cognoscūt cognita ī deo ¶ S3 illa
noua noticia fit p respect⁹ nouos ad
scdaria obiecta. nā act⁹ hñt aptitu/
dinē ncāriā ⁊ eēntialē ad pmū obie
ctū. Ad alia āt sc3 scdaria obiecta
nō. q2 pt eē act⁹ sine tali respectū Dr
ergo q̄ p aduētū noui respect⁹ illi
actui ad scdariū obiectū intelligit
ad scdariū obiectū qd prius nō intel
ligebat. Et h̄ p priorē actū cui ad
ueit respect⁹. et ille respect⁹ est extrī
secus adueniēs. s3 cōgnita diuia eēn
tia cognoscūt ydee. Dr q̄ nō. s3 si co
gnoscūt q̄ hētur noticia de eis p no
uos respect⁹ vt dcm̄ ē S3 eēntia cō
ueit btificari nō vt i trib⁹ Dr q̄ sic
q2 tūc pr nō esset btūs sine filio. Et
ideo dr q̄ eēntia diuīa sub rōne sua
absoluta ē obiectm̄ btificū ⁊ nō vt
in trib⁹. q̄uis sp sit ī trib⁹ ¶ Nota ī
pma cōclusiōe vbi ponit auctoritas
Aug⁹. vij. de trini. ca. ij. Si eēntia
relatie dr nō ē eēntia. q2 ois eēntia
q̄ relatie dr ē aliqd excepto respecti
uo absolutū. ⁊ hoc h3 veruz de pri
mo respectu. S3 si sup respectū fū
detur respect⁹. vt si sup pportōez fū
det silitudo regla augustini nō va/
lebit i scda relatōe. naz remota illa
relatōe qd remanet nō est absolutū
sed respectm̄ ¶ Ad argumētū ī pn⁹
dico. q̄ nō est vn⁹ finis vltim⁹ in se
tñ ille h3 rōnes distictas aliq̄s q̄ nō
sūt rōes vltī finis formalit. ⁊ ita possi
bile ē frui eo sub rōe vltī finis ñ fru
endo eo sub illis rōnib⁹.

Ercia que

stio pme distictōis. vbi q̄
rit. Utrū fruitō sit act⁹ vo
lūtatis. vel si ē passio. i. si fruitio ē il/
la delectātio q̄ cōseq̄t actū fruēdi vel
illū actū btificū. Probat q̄ sit de/
lectatio. q2 fruct⁹ est vltimū qd ex/

Tertia questio pt

pectat de arboribus. et frui dr a fructu Sed vltimu qd expectat e delectato cu sequitur actu. x. ethi. g zc. ¶ Ad oppositu. Volutas actu elicito amat deu. g aut pter aliud et tunc vtit. et ita est quersa. aut pter se et tuc fruit ex definitoe fruitois. et sic frui e actus et no passio. Sed in hac qstioe tria videbuntur. Primu si dilectio et delectatio sint idem realiter Scdm si fruitio e dilectio vel delectatio. Tertiu si fruitio sit actus volutatis.

¶ De pmo arti. est opio Thome q dilectio et delectatio sint idem realiter. sed differut ratione. doctor improbat vtraq ptem. Prima nam in demonibus est dilectio. na diligut se sed no delectatur. Scdam improbat. na dilectio elicitur a volutate. sed delectatio no sed sequtur eam Et sic cocludit doctor q realiter distinguuntur. ¶ Quantu ad secudum dr q dilectio est opatio elicita a volutate psupponens cognitoez obiecti Sed delectatio est queda opato recepta in volutate cata ab obiecto. Sed est opi. doctoris q fruitio importat tam dilectoem q delectatones. Vn aug. x. de trini. fruimur cognitis bonis in qbus volutas propter se delectata qescit ¶ Quantum ad tertiu si fruitio est actus volutatis est opi. egidij in pnti distinctione. q frui aut dicit actu quo attingitur finis sepatus no habitus pus Et sic fruitio e actus intellectus. naz per intellectu prius attingitur obiectu beatificu. Aut frui dicit actu per que attingitur finis ia habitus et sic e actus volutatis. Et sic fruitio fm eum pus spectat ad actu intellectus. secudario aut ad actu volutatis inqntum dicit quadaz delectatione consequetem actuz intellectus. Sed doctor iprobat et dicit. q fruitio est actus volutatis. Ptz p aug. j. de doctri. xpia. Frui e amore inherere. sed amor e in volutate. ergo zc. Sed si qs dicat quo ergo se hnt fruitio et delectatio. dr sicut subiectuz et ppria passio. x. ethicorum

¶ Ad argumetum in pncipio dico q no dicit fructus vt expectat ad possidendu. sed vt expectat ad gustandu qua gustatoem sequtur delectatio tanq passio. et sic illa no fruimur sed sequtur fruitoem nram

Quarta questio prime

distinctonis vbi querit vtrum vltimo fine apprehenso p intellectu possit volutas no velle. Videtur q no. quia finis vt sic hz roem omis boni. Naturaliter aut volutas inclinat ad illud. ergo ncario tendit i illud. ¶ Ad oppositu. Na si voluntas necessitaret non meret nec demeretur. sed incotrariu est volutas 3. ethi. ¶ Hac questione doctor qdruplici articulisat arti. Et in quolibet arti. introducit Hen. de gan. quotlibeto. 5. qst. lvij. et quotlibeto iiij. q. ij. Et tho. i. scde. q. x. ar. i. et ij Et isti dicut q apphenso vltimo fine volutas ncario fruit. Itez duz procedit doctor pcedendo cotra hen. q ds potetia sua absoluta pt causare sui visione sine fruitoe in vno §. vbi dic. Rn q illa maior est vera de illis absolutis quorum neutrum depe

det ab alio. &c. Ponitur rnsio ben. quoli. xij. q. v. Sz veniedo ad opinionez doctoris vt moris est dr. quod ista questio pt intelligi quadrupliciter Primo de fine obscure apphenso in vli Scdo de fine obscure apphenso in pticulari. sicut ocipimus beatitudine in deo trino Tertio de fine clare viso in hnte volutatez supnaturale eleuata. videlz in hnte volutate pfectiore p habitu supnaturalem. i. caritatis. Quarto de fine clare viso in no hnte hitu supnaturale in volutate. posito quod deus de potentia absoluta se onderet intellectui n dado hitu aliquem supnaturale voluntati. ¶ Ad pmu dicit doctor quod fine apprehenso in vli quod sicut volutas no fruitur necessario his que sunt ad finem nec etia illo fine vlr apphenso & in comuni. Ad scdm dr quod n necessario fruitur fine viso i pticulari et obscure. Ad tercium quod volutas eleuata p hitum caritatis n necessario fruitur qntu est ex pte sua. Ad qrtu dicit quod volutas n eleuata supnaturaliter potest frui vltio fine sibi psentato. Sanctus doctor tenet vbi supra quod postqz volutas clare vidz obiectu quod illa visio & ouenientia obiecti necessitat voluntate. Sed doctor ocludit quod volutas no pot cogi. Sz tota vis et difficultas i hac materia est in vbis Augustini. xiij de trini. c. iiij. vbi dicit quod oes volut ee bti naturalr. g necessario volunt vltimu fine in quo e btitudo. Ad hoc doctor rndit quod dictu Augustini intelligitur hitualr. i. naturali iclinatioe & no actualr. Ulterius dicit doctor quod in hituali appetitu no est fruitio sed i actuali. Etia nota hic quod volutas licet possit in velle & i suum oppositu qd e no velle tn n pt in suu otrariu qd est odire deum. Na hoc est o rones voluntatis cu odire deu sit simplr malu quod n comphenditur sub obiecto volutatis. iij. ethi. Na ibi habes quod bonu absolute est obiectu volutatis. Sz si quis diceret. damnati oderut deu ex illo ps. Qui te oderut. dr quod odiu capitur hic qui te oderut. i. noluerut. Sed volutas nostra pot ne ab aliq ca necessitari. dr quod volutas pot capi quadruplr. s. vt passiua et vt receptiua vt actiua & vt pductiua. primis duobus modis pot necessitari cu pati no sit in ptate patietis. Sz aliis duobus modis no necessitatur Ad argumetu in principio dicedu quod intelligitur de appetitu vel inclinatioe naturali in habitu. no aut de appetitu actuali.

Uinta et vl

tia qd pme distictois vbi doctor querit questiones quinqz. Primo vtru deo ouenit frui. Secundo vtrum viator fruatur. Tercio vtru peccator fruatur. Quarto vtru bruta fruantur. Quinto vtru oia fruantur. Uidetur quod no. qz fruitio est respectu finis. Sed deus no habet finem. g &c. ¶ Ad oppositu deus amat se & no pter aliud. g fruitur se. Consequentia tenet. qz si amat se aut vtedo aut fruendo. Dicedo ad qstione. in aliqbus reperitur quod allegatur sapies i diffinitioe dei sic inquies. Deus e spera

intelligibilis. cui⁹ centrū est vbiq̄ʒ. circūferētia nusq̄ʒ. Hoc s̄m doctorē irrefragabilē quē fratrē Alexādruʒ de hales noīant prima p̄te sūme. et hermet⁹ termegesti ī ꝓpetario suo. frat Bartholome⁹ asserit hāc eē se/cundi phi in de vita phoꝝ. Sʒ veniēdo ad q̄ōnes. Ad primam dr ꝙ deo ꝯuenit frui. q2 volūtas sua fruitur suo obiecto. licet ñ fruat illo tā q̄ʒ fine. q2 sic esset finis suꝑpsius.

¶ Ad secundā questioneʒ dr ꝙ viator fruit. q2 p actū amicicie vult do in se bñ eē. ḡ illo fruit. Nā tal' actus ē fruitio z non actus desiderij. Ad terciā questionē dr ꝙ pctō2 fruit. nā licet pctō2 in alio quietet nō tñ īmobiliter. Nā īmobiliter quietari ē in actu irreferibili appetēte obiectum qḋ satiat. i. in deo vl' in īfinito. Ad quartā questionē ꝙ bruta nō fruūtur. Et si Aug⁹ videt dicere ꝯtrarium dʒ intelligi sua autoritas ḋ fruitiōe abusiua. Nā ꝓprie frui ē amo/re inherere qḋ in bestijs nō inuenit vt p̄t haberi. viij ethi. Ad quintaʒ q̄ōneʒ dr ꝙ nō oībꝫ cōuenit frui. nā frui ꝯuenit hñtibꝫ rōneʒ z appeti/tū. Et appetit⁹ dʒ sequi actū ꝯgnoscendi. Sʒ lapidibꝫ alijsq̄ʒ rebꝫ inanimat⁹ ista nō cōueniūt. igit sequit ꝙ nō oīa fruunt. Ad argumētū in principio dr ꝙ licet de⁹ nō sit finis sui. tñ respectu volūtatis sue ē obiectū illud cui nata ē ꝯpetere rō finis

Irca secūdā distinctionem c in q̄ q̄runt aliquę q̄stiōes. Et p2imo ponit primā. in qua ponunt due. vna realis. s. vtrū sit in entibꝫ aliqḋ actu īfinitū. Se/cūda vtrū deū eē sit p se notū. videtur ꝙ nō Nā Aristoteles. viij. phisi. dicit. si eēt virtus infinita moueret in nō tp̄e. nulla aūt mouet in nō tp̄e. ḡ nulla nāa est īfinita. Ad oppositū. viij. phisi. ꝓbat primū mouens eē potentie infinite. q2 mouet motu infinito. Et primo argumē/to in p̄te falsaʒ rñdit frat Guilhel/mus Varro. di. ij. ꝑmi. q. j. soluendo quintū argumentū. Et hoc sigt doctor dū dicit Rñdit ꝙ maior ē vera ⁊c. Notādū tñ ꝙ quidā libri hñt hic terciā q̄ōnem q̄ incipit. vtꝝ sit aliqḋ ens simpl'r primuʒ. sʒ nō ē de textu. Et soluit scḋam q̄ōneʒ. p/mo. q2 logica ē subtilissime discussiua ꝓpōnis p se note. Et sic infert negatiua correlaria. Primū ꝙ nulla est distinctio ꝓpō p se. nota in se. et nota nature. z nobis. sicut distiguebat Tho. prima p̄te sūme. q. ij. ar/ti. j. in solutōne principali. Scḋm nulla est distinctio hec. s. aliḋ ē p se notū nobis sapiētibꝫ et insipiētibꝫ sicut idē Tho. faciebat ibidē p̄te p̄ma scḋe. q. xliij. ar. ij. Terciū nō valet distinctio ꝙ aliq̄ sunt p se nota primi ordis z aliq̄ secūdi. sicut di/stiguebat guilhelm⁹ varrō. li. j. di. ij. q. viij. Et scḋa tractata q̄stione in p̄ncipio solutōis prime dr. Cau/sa exēplaris nō ēst aliud gen⁹ cause a cā efficiēte sicut ponebat Hen. q̄/libe. ix. q. i. et. ij. In ꝓbatōne prime questiōis in scḋo arti. p̄ricipali vbi ipe ꝓbat ꝙ intellectō z volitio sui/ sunt idē cum eēntia primi Et in primo inducit argumentū ex identitate poñe z obiecti. Et est ibo. primo

scripto. distinctiõe. xiij. q. j. soluẽdo tertiũ argumentũ. Un̄ idem hꝫ egi dius de rbo. quoli. iiij. Sc̄do post ꝑbat ꝙ intellectõ oīm ē in primo idē cũ primo. Et in q̄nta ꝑbatione dr. Itē quinto posset sic argui. Iste intellect⁹ nõ est nisi q̄dā intelligere vbi ex identitatē intellect⁹ et intelligere ꝯcluditur ꝙ si vn⁹ intellectus sit oīm ⁊ ip̄ꝫ intelligere vnicũ. ⁊ ita ꝓpositũ sic arguit alexãder de alexãdria ꝺ ordine mīoꝝ officio gñalis xxxv. q. ij. soluẽdo scd̄ꝫ argumẽtuꝫ vlterius dñ doctor ꝑbat infinitatē q̄druplici via. Sed dũ probaṫ infinitas primi ꝑ essentiã hoc mõ. q̄a creat inter nãq; creatõnis extrema est distinctõ. hec est ratõ Henrici q̄ libeto. iiij. q̄stione vltima. Et Richardus de media villa in scd̄a distinctõne p̄mi. arti. iiij q̄stione. iiij. Tandē post q̄tuor vias ꝑbatur ꝓpositũ ex negatõne materie. q2 forma finitur ꝑ materiam. Hec est rõ Thome p̄ma pte sũme. q. vij. arti. j. Sed veniendo ad opinionē scoti. dr ad scd̄am questionē. Aliq̄ dicunt ꝙ deum esse nõ est ꝑ se notum Et rõ eorum est Nam q̄d est demõstrabile nõ est ꝑ se notum. sed deus esse ē demõstrabile ꝑ p̄hm viij. phisicoꝝ. et ꝑ Auicẽnam. j. metaphice caplo. j. ergo deũ esse nõ est ꝑ se notum. Sed diciṫ ꝙ deus est. essentia diuina est. sunt ꝑ se note ꝓpositõnes cum ex suis termīs habeant euidētem veritatem ⁊ sunt imediate ad quas resoluũtur omēs ꝓpositõnes enũciantes aliquid de deo qualiter cunq; concepto. Et hec est intentio Scoti. ꝓpositõnes per se note sic ꝙ illa extrema nata sunt facere euidẽtiam de illa complexione cuilibet a ꝯprehēdenti ꝑfecte extrema illius cõplexionis. ¶ Ad primã questionem diciṫ. ꝙ deus est infinitus sed eius infinitas nõ potest demonstrari a priori. sed tm̄ a posteriori. Et anteq; veniam ad declarandum istam veritatem faciaꝫ aliq̄s ꝓpositõnes preãbulas. Prima. ꝙ est aliquod primũ ineffabile. aliter esset processus in infinitum Secunda ꝓpositio. ꝙ illud p̄muꝫ est incausabile. Patet sicut prima. aliter esset processus in infinitum. Tercia propositio. ꝙ illud primũ effectiuũ est actu existēs a se. Patet. nã si eēt in potentia et reduceretur ad actuꝫ tũc oporteret per aliud reduci. ⁊ sic aliud effectiuũ esset prius illo. Deinde inter istas propositões ponit hoc ꝙ est danda vnitas nature prime. Quarta ꝓpositio. ꝙ eius intellectio ⁊ volitio nõ est aliud ab eius essentia. cũ idem sit p̄ncipiũ ⁊ finis Quinta ꝓpositio. ꝙ intelligere se ē idem illi nature. quia nihil amatuꝫ nisi cognituꝫ. igitur si amare se ē ex se necesse esse. seq̄tur ꝙ intelligere se. Sexta propõ. Nullum intelligere potest esse accipiens prime nature. cum ꝑ essentiã suam intelligat ⁊ nõ mendicet ab exterioribꝫ. His suppositis ostendit infinitatem in deo quattuor viįs. Primo per viam efficientie. quaꝫ viam probat philosophus viij. phisicoꝝ. ⁊ xij. metap.

viij

deus quo ē notus

infinitas & vnitas deo cognito

Arguit͛ sic. Primū mouet motu i͂finito. ergo habet potētiā infinitā. Scđa via p̄ i͂tellectionē sic. primū est intelligēs distincte oīa scibilia ꝛ sil'. sed illa sunt infinita. sed cū vni co actu illa intelligat. igit͛ ē ꝟtutis infinite. Tercia est p̄ viā finis. sic volūtas nostra nō quietat͛ in aliq̄ finito. sed volūtas nostra nō quietat͛ nisi in sūmo bono. igit͛ illđ ē infinitū. Quarta via ex pte eminentie. sic. Eminētissimo impossibile est eē pfecti⁹. sed finito nō est i͂possibile pfecti⁹ esse. ḡ ens primū ē infinitū. Sed nota q̄ Scot⁹ videt͛ q̄ ꝯdicat sibiipsi in ꝓpositōibꝫ p̄ se not'. Nā in prima vbi r͂ndit ad q̄stionē dicit q̄ illa de⁹ ē. ē p̄ se nota. ponit͛ scđa conclusio. vbi dicit. Et si q̄rat͛. ꝛc͂. Ex qua habet͛ q̄ de⁹ ē nō est p̄ se nota. Sed aliq̄ soluūt istaꝫ cōtradictiōeꝫ sic q̄ in prima cōclusione locut⁹ est de noticia intuitiua. In secūda de abstractiua. Sed filius cuiusdā soluit sic. q̄ eē pt đo cōpetere in primo mō dicēdi p̄ se. vel in secūdo. Si cōpetit in primo est p̄ se nota. ꝛ sic tenet prima cōclusio Si in secūdo mō dicēdi p̄ se nō ē p̄ se nota. q̄ potest ꝓbari a priori Et sic intelligit͛ scđa ꝯclusio. ꝛ nō ꝯdicunt. Ad argumētū in pricipio dicendo q̄ ꝓbus. viij. ꝓbi. intellexit si est infinita potētia et agit ex necessitate nature vel voluntate.

Secūda questio secūde distinctōis vbi querit͛ vtrū tm̄ sit vn⁹ de⁹ Videt͛ q̄ nō. i. ad Cor. viij. Si q̄dem sunt dij multi ꝛ dn̄i multi. Ad oppositū Deutro. vi. Audi israel deus tuus vn⁹ ē. Et Esa. xliij. Extra me nō est deus. Sed vbi dicit͛ i͂ ista q̄stiōe Cōclusio ē certa ponitur opinio Guilhelmi. Var. li. i. di. ij. q. ij. q̄ scꝫ vnitas dei accepta ē a lege iō demōstrari n̄ pt. Et hui⁹ i͂tētiōis ē rabi moises. Sil'r soluēdo vltimū argumentū de pl'ibꝫ bonis. ¶ Sed deū esse vnū doctor ꝓbat septē vijs. Prima ex pte infinitatis i͂tellectus. Nā si essent duo dij q̄libet eēt infinit⁹. Et infinitū cognosci debet p̄ suā essentiā. ꝛ sic secūdus de⁹ ꝯgnoscēs aliū p̄ eēntiaꝫ alteri⁹ nō eēt infinit⁹. cū de⁹ debeat cog͂scere oīa p̄ suā eēntiā ꝛ nō p̄ essentiā alteri⁹. Scđa via ē ex infinita volūtate. sic. Volūtas i͂finita est recta. ḡ diligit q̄dlibꝫ diligibile q̄ntū in se est diligibile. ꝛ si sic amaret secundū deū infinite ꝛ p̄ ꝯñs mag' q̄ se vel equal'r qđ est impossibile. Tercia via est ex infinita bonitate Nā volūtas pt appetere mai⁹ bonū. Sed si eēnt plura i͂finita et plura bōa ꝛ sūme bona. volūtas nō q̄etaret͛ in vno bono. qđ ē i͂possibile. Quarta via est ex infinita potētia sic In eodē ordine n̄ sunt eiusdē effect⁹ plures cause totales. Sed i͂finita potētia est total' cā. ḡ non alie cause. Quinta via ex i͂finitate sic i͂finitū nō pōt excedi imo i͂bibit oīa Sed si bonū i͂finitū eēt in pl'bꝫ vl' excederet͛. vl' nō imbiberet aliđ i͂finitū. ḡ nō pl'a. Sexta via ex necesse eē. Nā si sūt duo dij h̄nt duas necessarias rōnes necesse eē. Et cū in

alio tercio ꝯueniāt.s.in eēntia ꝛ il/
la ī vtroqꝫ sit neċe eē.igiť ꝗlibet de⁹
hēbit duo neċe eē qᷦ est incōueniēs
cum in deo nō sit nisi vnū neċe esse.
Septīa via ex rōne oīpotētie; sic de
us est oīpotēs.ꝰ pōt qᷦlibet aliud
a se facere eē et nō esse.Et sic cū vn⁹
faceret aliū etiā posset eū destruere.
qᷦ est falsuꝫ ¶ Ad argumētū in pn
cipio dr.ꝙ aplus loquitur de idola
tris.ꝛ iō de dijs nūcupatie Nā sub
dit.nobis aūt vnus ē deus

Ercia ꝗstio

secūde distinctōis.vbi siť
querūtur ꝗtuor ꝗstiones. Prima
vtꝝ cū vnitate diuīe eēntie sint tres
ꝑsone.Scđa.vtꝝ sint tres ꝑsone ī
eēntia diuīa. Tercia.vtꝝ in diuis
possit eē aliqua ꝓductio intrīseca.
Quarta.vtꝝ sint ibi tm̄ due ꝓdu/
ctiones intrīsece Videť ꝙ nō deuť.
xxxiij.videte ꝙ ego suꝫ solus ¶ Ad
oppositū apl's ad corinth.Gra dn̄i
nr̄i ihu xp̄i ꝛ ꝯmuīcatio spūsscti Et
dū obijcit ꝯtra se.ꝛ rōes soluit. In
fra dr sicut ꝗdā dicūt de noticia ab
dita vt hen.ꝗlibe.ix.q.xv.Et frať
guilhelm⁹ varronis.dist.iij.huius
pmi.q.Vtꝝ aīa se intelligat actu e
licito.Rursus post ꝗrtam suā rōeꝫ
ad ꝓbandū ꝙ in diuis est ꝓductio.
adducit ꝓbatōnes alioꝝ.Prima h
arguit alter ꝗdam doctor ꝗ ex hoc
ꝙ ꝑsona cōstituiť per relatōeꝫ Ad
scđm arguit in deo ꝓductōem hen.
in ꝗli.vi.q.i.ꝛ sequēs rō est eiusdeꝫ
Et seqtur.arguūt ꝗdam alij ꝑ rōeꝫ
boni ꝛc.Sūt argumēta bonauētu
re.li.i.dist.ij.q.ij.Soluta hac ꝗsti/
one 3ūr ꝗrte rn̄dit ꝗstioni ī pncipio
pmittēs opionē ꝗ est hen.ī sum.ꝛ ꝗ
libe.vi.q.i.ꝓpter adeqtōem actuū
eēntialiū ꝛ nocionaliū.Finita autē
ꝗrta ꝗstione.incipit soluere.Prio
probando ꝙ sꝫ due ꝑsone ꝓducte.
Scđa ꝙ ē vna īproducta.Nūc re/
stat ꝓbare ꝙ vna sit īproducta.vbi
dr vn⁹ doctor.Hic doctor ē hen.ꝗ
li.vi.q.i.Incipit vltīo soluere pri
mā ꝗstionē ꝛ modicū añqꝫ rn̄deāt
argumētis pncipalib⁹ dr hic indu/
cať dictū illi⁹ doctorꝫ de duplici p̄/
dicatōe.Et ē bonauē.li.i.dist.v.q.
.i.Sꝫ veniēdo ad opi.doctorꝫ.Rn̄
dit pmo ad terciā ꝗstionē dicens ꝙ
sic.qꝛ in pre sꝫ duo pncipia intrīse/
ca disticta.ꝗ reqrūt duo pncipiata
disticta ad ītra.Primū ptꝫ qꝛ ī pre
est mēoria fecūda siue intellect⁹ per
quā ꝓducit filiū.Scđo de volūta
te.qꝛ volūtas hn̄s obiectū actu co/
gnitū sibi repn̄tatū ex rōne sui est ꝓ
ductīa amorꝫ ꝑfecti taľ obiecti.scꝫ
spūsscti.Scđa rō doctorꝫ ꝓ hac cō
clusiōe.Obiectū qᷦ est ī mēoria.i.
in intellcū possibili ꝓducit seip̄m in
intelligētia.i.in ītellcū agēte.sꝫ nō
pōt seip̄m ꝓducere.Cū ꝑ aug.nihil
est ꝙ seip̄m gignat.ꝰ ꝓducit aliqᷦ
aliud a se.sed nō nisi filiū.ꝰ ꝛc.Sꝫ
aliqs h ꝗreret.tu dicis ꝙ eēntia cuꝫ
intellcū vel mēoria fecūda sꝫ pnci/
piū ꝓductiuū filij ꝛ volūtas fecūda
pncipiū spūsscti.Quo ꝑ intellcōeꝫ
et volitōem ꝓducūtur ꝑsone filij et
spūsscti.cū intelligere ꝛ velle sint a
ctiones īmanētes vi.ethi.ꝛ actio ī/
manēs nihil derelinqt ī passo.Sꝫ ī
ꝓductōne filij et spūsscti opꝫ ꝙ ali/

quid relinq̄tur. Ad hoc dr̄ q̄dā
q̄ iste poñe st̄ opatiue ⁊ pductiue.
Opatiue q̄dem sunt inq̄ntū intelli
gūt ⁊ volūt. ⁊ vt sic nō hn̄t nisi opa
tiones īmanentes. Sed st̄ produ/
ctiue vt dicūt ⁊ spirāt ⁊ vt pductiue
considerātur aliq̄d derelinquūt in
passo Et ideo Scotus in. i. q̄li. dr̄
q̄ filius nō producit p intelligere.
sed p dicere ¶ Ad quartā q̄stionem
respōdit. q̄ sunt ibi tm̄ due pductio
nes intrīsece. Et hoc pbat quasi p
idem. q2 sunt tm̄ duo pncipia habē
tia formales rōnes productiuas. Et
q̄ sunt tm̄ duo pater. nā vnum pri
cipiū inclinat naturaliter ⁊ termīa
tur ad filiū. aliud libere ⁊ termīatur
ad spm̄ sctm̄. Ex quo pōt hr̄i q̄ mi/
tiplicatio nō fit p materiā ɔtra san
ctū Tho. maxime cū contra eū sint
tres arti. ɔdēnati parisius a dn̄o ste
phano vnus dr̄ sic intelligentie nō
habēt materiā. ideo deus nō pōt fa/
cere plures angelos eiusdē speciei.
Error secūdus q̄ deus non possit
multiplicare indiuidua sine mate/
ria sub eadē specie. Error terci⁹. q̄
forme nō suscipiant diuisionē nisi
fm materiā. error. nisi intelligatur
de formis educt̄ de potētia mate/
rie. Contra sctm̄. in hoc ē ɔmenta/
tor. ij. de aīa ɔmēto. ij. ⁊ iij. ⁊ Auicē
na. ij. metaph. sed dimittant p scdo
di. ij. Ad scdā q̄stiōē cū q̄rit de tri.
psonā in diuis dr̄ q̄ sint tm̄ tres. p
bat sic. tm̄ st̄ due psōe pdctē ⁊ vna
pducēs. g̃ tres. ɔñā t3 p li tm̄. Añs
pt3 p pbatōes pcedētes ī hac qōne.
Ad p̄mā qōem rn̄t affirmatiue. nā
nāa q̄cūq3 ē cōicabil' plib9 p idēti

tatē. igit nāa diuīa cū bonū sit' sui
psi⁹ cōicatm̄ ⁊ mai⁹ bonū. h̄ mag̃
Hoc ɔfirmat. nāa diuīa ē q̄cq3 na
ture vt nāa est pfectō simpl'r Diu
pfectio simpl'r ē cōicabil' plib9. igit
natura diuia. Mior tenz q2 pfectō
simpl'r ē q̄ in q̄cūq3 ē meli⁹ esse q3
nō esse. Et sic eēntie ē meli⁹ eē in pso
nis q3 nō esse. Ulteri⁹ dr̄ q̄ eēntia ⁊
psona op3 q̄ hēant distictas rōnes
pter itellectū p q̄s ɔueniāt cōicabi/
le ⁊ incōicabile. Et nota vbi dr̄ ad
scdā pbatōē maior̄ infra rn̄sionē
tercie qōnis q̄ pt hr̄i q̄ ī diuis ñ da
tur cā ad itra. Et rō est. nā cā est. ad
cui⁹ esse aliud seq̄tur p naturā. li a/
liud dr̄ distictōem eēntialē q̄ nō da
tur ad itra. Ad ex̄ hn̄ est cā creatā
infra vbi dr̄ ad q̄rtā qōē iueies il/
lud ij. de aīa. q̄ poñe materiales nō
st̄ refluxiue sup se s3 hn̄ imateriales
Nā visus nō videt seip3. s3 itellcūs
hn̄ intelligit seipm. Nota q̄ post o
cto paginas iueies q̄d sit identitas
formal. Ex q̄ lr̄a poter' extrahere q̄
ad h̄ q̄ aliq̄ distiguātur formal'r q̄n
q3 req̄rūtur. Primū q̄ vnū nō sit ī
alio. vt in poña naturali. ⁊ sic act⁹
⁊ poña nō differūt formal'r. Scd3
q̄ vnū nō sit in alio ɔtualit. nā hec
distinctō distinguit a formali. Ter
ciū q̄ vnū nō sit ī alio vt ī quodam
cōfuso. Quartū q̄ vnū nō sit ī alio
total'r. Quintū q̄ vnū nō sit de ɔce
ptu q̄ditatio alteri⁹. sic' se hn̄t pprie
tates ad eēntiā ¶ Ad argumentū in
pncipio dico. q̄ loq̄tur de solitudi/
ne nature diuine. ⁊ nō de solitudi/
ne persone.

Irca distinctōem terciā st̄

vndecim questiones. Et in prima sunt due p̄ria. vtꝝ deus sit natura liter ɔgnoscibil' ab itellectu viatorꝫ Scḋa. vtꝝ deus sit p̄mū ɔgnitū a nob̄ naturalr. Pro statu isto videt᷑ ꝙ nō. qꝛ ioh. i. deū nemo vidit vn/ quā. Oīs āt itellcūal' natura dꝛ vi/ sio ꝺm aug. de tri. Ad oppositū. q̄a xp̄s loq̄ns de noticia p̄ris dr. q̄a vi distis eū. ioh. iiij. Soluēdo primā dr. ꝙ nō est intelligēdū ꝙ deꝰ possit cognosci negatiue nō affirmatiue sicꝫ distiguit Tho. p̄ma pte sūme. q. xij arti. xij. Nec scḋo ē distiguēdū de cognitōe qꝛ est ⁊ si ē. nec ē distiguē/ duꝫ de si ē vt est q̄stio de veritate p positōis. sicꝫ fecit Tho. i. pte sūme. q. iij. arti. iiij. in solutōe cuiusdā ar/ gumēti. Et remotꝭ trib' alijs desce/ dēdo ad q̄stionē imediate ponit᷑ o/ pinio doctorꝫ solēnis in sūma arti. xxj. q. ij. ⁊ iij. Et post doctor iuxta mentē suam entis ponit vniuocatō nem ɔcedēdo ipm esse breuiter vni uocū deo ⁊ creature subſ̄e ⁊ accn̄ti. Et tracta opīo de q̄ditate rei mate/ rialis imediate an̄ q̄rtū dctm̄ q̄ q̄di tas ꝺm Tho. i. pte sum. q. xij. arti. iiij. est obiectū adequatū intellcūs viatorꝫ de p̄ma se expedit veniēs ad scḋam q̄stionem duplici posita di/ stinctōne ponit ordinē coꝝ que cō/ fuse ɔgnoscūtur actu. ¶ Sꝫ veniēs ad questionē ponūtur q̄nqꝫ cōclu/ siones. Prima ꝙ possimꝰ habere a liquē cōceptū in quo p se ⁊ q̄ditati/ ue cōcipitur deus. Patet. nam nul lus ɔcipit ꝓprietateꝫ subiecti vt est illius subiecti nisi habeat ɔceptum quiditatiū subiecti. Sed cōcipimꝰ ꝓprietates attributales dei. ergo ha bemus aliquē ɔceptuꝫ p se q̄ditati/ uum de deo. ¶ Scḋa ɔclusio. ꝙ nō tm̄ in ɔceptu analogo. sed ī aliq̄ cō ceptu vniuoco pōt cognosci deus. Pꝫ nam cognoscit᷑ in cōceptu en/ tis qḋ est vniuocū deo ⁊ creature. Tercia ɔclusio. ꝙ deus nō cogno/ scitur sub ɔceptu specifico ⁊ ꝓprio. Patet. nam q̄diu vixerimꝰ in hoc mūdo propter penā peccati differē tias reꝝ ignorabimꝰ. ergo a fortio/ ri ⁊ dei differentiā ꝓpriam. Quar/ ta ɔclusio ꝙ ad multos ɔceptus q̄ dītatiuos dei possumꝰ puenire. qḋ scꝫ est ens, substantia. spūs. sed isti nō stꝫ ꝓprij sed cōes. Quita ɔclusio ꝙ illa q̄ ɔgnoscimꝰ de deo. ɔgnosci mus p spēs creatas. patꝫ p illud ad rho. i. iuisibilia dei p ea q̄ fctā stꝫ ⁊c. ¶ Ad scḋam qōem stꝫ notāda aliq̄ Prīo ꝙ triplex ē p̄mitas i ɔgnosci bilib'. s. originis pfctōis ⁊ adeq̄tio nis. De duab' p̄mis primitatib' pꝫ p ph̄m. ix. metaph. vbi dꝛ ꝙ ea q̄ stꝫ priora gn̄atione. stꝫ posteriora pfe ctōne ⁊ ecōuerso. De tcia primitate pꝫ p ph̄m. i. poste. ꝙ passio prīo in est subcto adeq̄to. sicꝫ risibile priꝰ in est hoī q̄ꝫ petro. Scḋo ꝙ pfectiꝰ in telligibile pt dici vel simplr vl' ꝺm ꝓportōeꝫ. sicut dicimꝰ ꝙ visio aq̄le respectu sol' ē pfectior simplr q̄ꝫ vi sio mea respctū cādele. ſꝫ visio mea est pfectior ꝺm proportōem. nam e go plus habeo de visione respectu candele q̄ꝫ aquila respectu solis. Tertio notandum. ꝙ triplex est co gnitio. scilicet actualis. habitualis et virtualis. Dicit᷑ actualis quādo

obiectũ pñs actu cõcipit. Habitua lis vero qñ obiectũ est pñs intellectui. ita vt intellectus possit statim hr̃e actũ elicitũ circa ipm. Uirtualis dr̃ qñ aliqd intrinsece ↄtentum in alio. intelligit ad intellectõẽ cõtinentis. vt ↄcipiendo hoiem ↄcipio aial. Aliqui dicũt ꝙ ista est ↄtinẽtia essentialis. sed aliud est ↄtinentia ⁊ aliud cognitio. Tũc pono aliquas ↄclusiones. Prima ꝙ pmũ cognitũ primitate originis cognitione ↄfusa est species specialissima ptꝫ p Auic. i. metha. c. iij. Methaphisica est vltima in ordine cõfuse cõcipiendi vel ens. Scd̃a ↄcl'o ꝙ primũ ↄgnitũ noticia distincta est ens. ptꝫ. Nã noticia distincta est p quidditatẽ. sed ens est prima q̃dditas. ḡ ⁊c̃. Quia si aliq̃ dist' ncte cognoscunt oportet ambulare de cognitõne in cognitionẽ et incipit ab ente. Tercia ↄcl'o ꝙ cognitõe habituali vel virtuali cõiora sunt prius nota. Et rõ est. qꝛ via generatõnis imperfectius est pri'. qꝛ ꝓcedit de potẽtia ad actũ. Quarta ↄcl'o ꝙ primũ cognitũ pfectõe simplr̃ est de' ptꝫ. Nã in ↄsideratiõe illi' substãtie vel substãtiaꝝ separataꝝ qd̃ veri' est posuit ph's felicitatẽ. x. ethic. Quinta ↄcl'o ꝙ primũ cognitũ primitate ꝓportõis est q̃dditas sensibilis. Nã intellectus plus attingit ad illã ẽm gradũ cognoscibilitat' ¶ Ad argumentũ in ṗncipio dr̃ ꝙ loquit de noticia intuitiua.

Ecũda q̃stio

tercie distinctõis vbi q̃rit. vtrũ deus sit obiectũ naturale adeq̃tum intellect' viatoris. videt ꝙ sic. Deus est primũ. hoc est perfectissimũ inter oĩa ↄgnoscibilia. Primũ aũt in vnoquoq₃ gñe est cã aliis essendi ex. ij. metha. Sic primũ calidum est cã caloris in oĩbus aliis. ḡ deus est rõ cognoscẽdi oĩm aliorũ. Ad oppositũ primũ obiectũ pmitate adequatõis prio recipit ṗdicatione obiectoꝝ ↄtentorũ sub eo. Deus nõ est hmõi. ergo ⁊c̃. In ṗncipio dũ dicit in ista q̃stione est vna opi. ⁊ est opi. Tho. in prima pte sum̃q xij. ar. iij. et. q. lxxxv. ar. i. Et ↄcludit ꝙ non. Et illa impugnãtia ibi. Est alia opi. q̃ ponit deũ esse pmũ obiectũ intellect'. et est Hen. q̃lib. xv. q. iiij. et q̃li. xij. q. ix. Sed vt veniamus ad intentiõꝫ doctoris hec qd̃ hꝫ ortũ a ṗcedẽti qꝛ ibi motũ fuit ⁊ nõ determinatũ q̃d esſꝫ obiectũ intellect' primũ primitate adequationis. Ad qd̃ dicit ꝙ primũ obiectum pmitate adequatõnis est ens inquantũ ens. Nã illud hꝫ solum has primitates scꝫ cõitatis ⁊ virtutis. Sed hoc saluandũ poit ⁊ ṗsupponit ens cõe vniuocũ deo ⁊ creature ⁊ accidẽti. Itẽ est intellect' ꝙ ens oĩbus est cõe sic ꝙ in oĩbꝫ q̃dditatiue includit pterq₃ in primis differẽtiis scꝫ entis. et vltimis. s. idiuiduorũ ⁊ in passionibꝫ. Nã in differẽtiis inter mediis. i. in illis q̃ dicunt a distinctis rebꝫ bñ ens q̃dditatiue includit. vtputa ĩ rõnali. Nã aĩal dr̃ ab aĩa sensitiua. et rõnali ab aĩa intellectiua q̃ sũt vere res. Et vtrũq₃ coꝝ est ens ⁊ includit ens. Sꝫ quõ

intelligit illud metha. dictū. Nihil
est qd subterfugiat rōnem entis. dr
q est sic intelligendū q̇dditatiue vl
denoīatiue. Prime drie et vltime
et passiones sūt ens denoīatiue oīa
alia sūt ens ⁊ includūt ens q̇ddita
tiue. Et ſm doctorē de⁹ est ens. est
q̇dditatiua. ſm Franci. denoīati/
ua licet nō denoīatiua accidētalis.
Nota aūt scdm arti. vbi poīt illud
i. poste q ꝓpōes de ꝑ se nō ꝯuertun
tur. Dicit q si p̄dicatū dicat de sub
iecto ꝑ se nō eodē mō dicet subiectū
de p̄dicato ꝑ se sz ꝑ accidēs. igit si
ista est ꝑ se scdo mō ens est vnū. hoc
vnū est ens nō est ꝑ se scdo mō sz ꝑ
accidēs. et sic risibile est hō. ¶ Ad
argumentū in p̄cipio dr q de⁹ est
rō cognoscēdi in rōne bonitatis sed
nō in rōe entitatis.

Tercia qō ter

tie distinctōnis vbi q̄ritur
Utrū ponat aliqd aliud transcen/
dens primū obiectuz intellect⁹ nr̄i
q hēat eq̄lē cōcomitantē cū ente. i.
vtrū verū sit obiectū intellect⁹ nr̄i
Uidet q sic. Uerū est obiectū intel
lectus. g̊ nō est ens. ꝯña tz. q2 sunt
duo obiecta adequate vni⁹ potētie.
añs pz ꝑ Ansel. de veritate q̇ dicit
Ueritas est rectitudo sola ꝓpria ꝑce
ptibilis mēte. Ad oppositū ens et
res pria imp̄ssione in aīa imprimū
tur ſm Auic. g̊ nō verū. In ista q̄/
stione ponit opi. Egidij d roma di
cētis. Uerū est obiectū intellectus
nr̄i. et ponit q̄li. iiij. q. x. Sz doctor
improbat. Et cā improbatōis est.

Nā rō obiecti dr illarū ſm quam
obiectū est motiuū potētie sicut rō
actiui vel agēdi dr illa forma scdm
quā agens agit. Talis aūt rō obie
cti nō p̄t esse respect⁹ q̄lis est veritas
Nā obiectū dz eē absolutū sed ve/
ritas dicit respectū ad potentiā. qd
cōfirmat ꝑ Aristo. ij. de aīa. Nam
nō dic̄ q color visibilis sit obiectuz
eo q2 dicit respectū ad potentiā. sz
dicit q est color ⁊ est q̇d absolutū.
sic in ꝓposito. Itē q2 obiectū dz esse
primū. sed respectiuū nō est primū
q2 p̄supponit absolutū. g̊ ⁊c̄. Sz ve
rū quō se hz. Dico q verū est ꝯdi/
tio ꝯseq̄ns ens. nō tn̄ ꝑ se ponat ob
iectū. Sz si aliq̇s q̄rat. si ens ſm su
am rōem ꝯmunissimā sit obiectuz
intellectus ⁊ mouet intellectū. q̄re
qdcūq ꝯtentū sub ente nō p̄t natu
raliter mouere intellectū. Et ꝯclu/
dam⁹ q sic. de⁹ posset naturalr co/
gnosci Dico ad h̄ q obiectū primū
potētie assignat illud qd adequat
potētie rōe potētie. nō aūt qd adeq̄t
potētiē i aliq̇ statu quēadmodū pri
mū obiectū adequatū visus nō po
nitur. illud qd ponit visui existēti
in medio illumīato a cādela p̄cise.
sed qd natū est adeq̄ri visui ꝑ se ex
natura ei⁹. Sic in ꝓposito dico q
ens est obiectū ⁊ nō sub rōe infinita
tis. vel dico q de⁹ ens est obiectum
et nō sub rōe infinitatis. vel dico q
de⁹ p̄t naturaliter ꝯgnosci sub rōne
entis sz nō vt talis entis. i. entis dei
Ad argumentū in principio dr q
auctoritas nō ꝓbat q verū sit obie
ctum adequatū sed q nō apprehen
ditur nisi ab intellectu.

Quarta que/

stio tercie distinctōis vbi q̄
ritur. Utrū aliq̄ veritas certa vl' sin
cera possit naturaliter cognosci ab
intellectu viatoris absq; lucis icrea
te spāli illustratōe. videt q̄ nō. i. de
tri. c. vi. et. xv. Intuemur immuta/
bilē veritatē ex q̄ pfecte ꝯ ū possum⁹
diffamam⁹. Ad oppositū ad Ro.
i. Hec inuisibilia p visibilia ꝯgno
scunt. Immediate post argumēta
in pede q̄stionis ponit Hen. i sum.
arti. i. q̄ poīt q̄ ens pt cognosci sub
rōne entis sed nō sub rōe veritatis.
In scdo articulo dum rn̄det ad ter
cium est opi. Henri. negātis omnē
intelligibilitatē veritatꝫ q̄lib. v. q.
xiiij. In q̄rto arti. tangit opi. Hen
ri. in sum. Un̄ ꝯsequēter doc. dicit
Igit dico ad q̄stionē q̄ ꝑter ꝓbat ꝯ
Et incipit articul⁹ quintus ꝛ termi
natur ibi. Ex dictis ptꝫ ad oēs au/
ctoritates Aug. In oppositū. Sex
tus vero articul⁹ de oī nō repit in li
bris. et sic eū nō posui. ¶ Sed ve/
niendo ad q̄stionē dr cū aug. q̄ ve/
ritates infallibiles vident. intelli/
gunt ꝛ cognoscunt in regulis eter/
nis. Ubi notandū q̄ lȷ̄ in pōt capi
obiectiue et hoc q̄drupl'r. Uel sic in
subiecto ꝓximo. vel sicut in cōtinen
ti obiectū ꝓximū. vel sic in virtute
cuius obiectū ꝓximū mouet. vel sic
in obiecto remoto. Ad primum q̄
oīa intelligibilia actu intellect⁹ di/
uini hn̄t intelligi et in eis oēs veri/
tates relucēt de eis. ¶ Ad secunduꝫ
q̄ intellect⁹ diuinus ꝯtinet istas ve
ritates q̄si liber. sicut dicit Aug. xv.
de trini. q̄ iste rōes scripte sunt i li
bro lucis eterne. scꝫ in intellectu di
uino in q̄ꝫtū ꝯtinet istas veritates.
Et lꝫ iste liber nō videat tn̄ vident
iste q̄dditates q̄ sunt scripte i libro
prio. Et eatenus pt dici. Intellect⁹
noster videre veritates i luce eterna
hoc est in libro prio sic in cōtinente
obiectū. Et h̄ fm modū q̄ est ꝯtine
re veritates q̄si liber quaten⁹ ꝓdu/
cit obiecta secūdaria in eē intelligi/
bili. ¶ Ad terciū dr q̄ videm⁹ i lu/
ce eterna sic in cā obiecti in se. vicꝫ
q̄ ꝓducit obiecta secūdaria i esse in
telligibili. et q̄ est illud virtute cui⁹
obiecta secūdaria etiā ꝓducta mo/
uent actual'r intellectū. Ad quartū
dr q̄ illa vt sunt obiectū secundariū
intellect⁹ diuini nō hn̄t esse nisi fm
q̄d. Operatio vero realis nō cōpetit
p̄cise enti fm q̄d virtute sui. Sꝫ si
aliq̄n cōpetit sibi oporter eē virtute
alteri⁹ cui ꝯpetit esse simpl'r. igitur
istis obiectis secūdarijs nō cōpetit
mouere intellectū p̄cise nisi in vir/
tute eē intellectus diuini qd̄ est esse
simpl'r ꝛ p qd̄ illa hn̄t esse fm quid
Sed ad q̄stionē dr q̄ ille veritates
pn̄t naturaliter cognosci p ista sen
sibilia. p illud ad Ro. i. Et sic non
requirit illustratio spālis. qd̄ ptꝫ p
Aug. iiij. de tri. c. xxxv. vbi loquit
de infidelib⁹ phis. Nonnulli inq̄t
eoꝝ potuerūt aciē mētis vltra oēm
creaturā eleuare ꝛ lucē incōmutabi
lis veritatis ex pte attingere. q̄ xp̄ia
nos multos ex sola viuētis fide nō
dū potuisse venire deridēt. Igitur

vult q xpiani credita nō vident in eternis regulis sed phi vidēt in illis necessaria multa. Sed quid dicendū est ad argumentū .xij. de tri. c.iiij. q paucoz est puenire mentis acie ad rōes itelligibiles. et .lxxxiij. q̄stionū .q.xlvi. nō nisi pure aīe ad illas ptingunt. Dicit q illa puritas nō debet intelligi a vicijs. Nā xiiij. de tri. dicit. q iniustus videt in regulis eternis q̄d iustū sit faciendum. Sed ista puritas debet intelligi eleuādo intellectū ad veritates vt relucēt in se. nō tñ vt relucēt ī fantasmate. Sed quid dicendū est ad Aug. de requisitōe lucis q̄ videt dicere q reqrit lux increata in aīa nostra ad cognitionē veritatū infallibiliū. Dicit q aug⁹. locutus est inq̄rendo nō aūt determinādo. Nota pro hac materia q obiectū ꝓximū nobis respectu veritatū. sunt obiecta secundaria. ¶ Ad argumentuz in principio dī q nō ꝯgnoscuntur iste veritates nisi p ista sensibilia.

Quinta q̄stio

tercie distinctōis vbi q̄rit. Utrū in creatura sit vestigiū trinitatis. videt q nō. p vestigiū pt inuestigari illud cuius est vestigium ergo p creaturaz posset naturaliter inuestigari trinitas. qđ est falsum. quia hoc excedit naturalē rationē. ¶ Ad oppositū est Aug. vi. de tri. c. vlti. Oportet vt creatorē p ea q̄ facta sunt cōspicientes intelligam⁹ trinitatē. Cum in creatura quodāmō dignū est vt appareat vestigiū In ista q̄stione sūt tres articuli. In primo articulo ponit opinio Thome primo scrip. distin. iij. arti. ij. q scz vestigium est impressio derelicta ex transitu alicuius superuacuum vel plenū ipm in parte representans. quia per modū speciei. Quantum ad secundum articulū de respectu creature ad deum. in quo respectu cōsistit ratio vestigij. ponit opinio Henrici quolibet. iij. q. ix. et q̄libe. v. q. ij. et q̄li. iiij. q. vij. et viij. et quolib. ij. q. iij. Et dicit q respect⁹ vestigij creature nō fundatur in ratitudine rei sed in aliquidditate tm̄ Sed veniendo ad doctoris opinionem tria sunt videnda. Primum quid sit vestigiū. et quomodo distinguitur ab imagine. Secundo in quo consistat et respectu cuius in deo sit rō vestigij in creatura. Tercium in quo fundetur respectus vestigij siue creature ad deum cuius dicitur vestigium. ¶ Quantuz ad primum dicitur q vestigium est similitudo partis representans argumentatiua totū vt per figuram pedis bouis in puluere arguimus bouem transiuisse ponitur argumentatiue. quia si pes separatus nō ꝓprie representaret bouē. Sed imago est similitudo representās totuz vt imago iouis representans iouē. ¶ Quantum ad secundum dicitur scdm Augusti. de trini. c. vlti. vbi dicit de creaturis. Hec omnia que arte diuina facta sunt. vnitatem quandam in se ostendūt speciem et

ordinē vnitas creature repn̄tat sum
mā vnitatē pmi pncipij a q̄ ē origo
Et quo ad hoc ait. in ista trinitate ē
summa origo respectu rez oim. sed
spēs in creatura repn̄tat sūmā pul/
critudinē. Ordo siue opatio i crea
tura representat opationem pfectis
simam in deo. Nam beatitudo est
summa dilectio. Et doctor discor
dat ab alijs in hoc articulo. Nam
vult q̄ ista pmo fundentur in abso
lucis. Alij vero nō. ¶ Quantū ad
terciū dicitur. q̄ respectu proprieta
tem anime vnitatem creature cum
sua respectu z speciē z ordinem ap/
propriamus deo scz vnitatem pri.
speciem filio. ordinez et dilectōem
spirituiscto. Sed aliquis quereret
quomō accipitur ratio vestigij in
diuinis que est similitudo partis.
cum in diuinis nō sit pars. Rn̄sio
Trinitas est quoddā totū immate
riale saltem respectu intellectus no
stri. Et psona est ibi quasi pars hꝰ
totius et appropriatū persone inq̄z
tum appropriatū est ibi quasi pars
eiusdem. quia accipitur pro isto cui
appropriatur. nec tm̄ hoc est appro
priabile. licet nō acceptū vt appro/
priatum. adhuc est ibi quasi pars e
iusdem. ¶ Ad argumentū in prin/
cipio dicitur. q̄ per vestigiū inue/
stigatur illud cuius est. sed nō disti
cte sed indistincte z argumētatiue.

Exta que/
stio tercie distinctōnis.
In qua queritur de ima
gine. Queritur pmo de memoria.
scz vtrum in pte intellectiua prope
sumpta sit memoria habēs speciez
intelligibilē. Uidetur q̄ non geni/
tum assimilatur suo gignenti. iz spe
cies quando imprimit ab obiecto.
imprimit ab eo vt singulare quia a
ctio singulariz est. ergo spēs impres/
sa nō potest repn̄tare vniuersale. q̄
le requiritur ad motionē intellectꝰ.
¶ Ad oppositū est Aristoteles. iij.
de anima. qui ponit species imedia
te in principio solutōnis ponitur o
pinio Henrici. quoli. iiij. q. viij. et
Richardi maxime quoli. iij. q. xiiij
Et post pauca dum dicit sidem po
nit doctor q̄dam Iste q̄dam est go
dofredus de fontibus. quoli. ix. q.
xix. z quoli. xiij. q. iij. Et isti dicunt
q̄ nō est ponenda spēs intelligibi/
lis. huius intentōnis sunt nomia/
les. ¶ Sed veniendo ad punctum
questionis opi. est Scoti z intelli/
gentium sane Aristotelē q̄ est po/
nenda species intelligibilis Nam
philosophꝰ tercio de anima dicit.
Lapis nō est in anima. sed species
lapidis. Item Augustinꝰ xi. de tri
nita. dicit. q̄ttuor sunt spēs in ani/
ma altera ex altera nata. Ex spē na
ta insensitiua est species in fantasia
et ex illa que est in fantasia est illa q̄
est in memoria. z ex illa que ē in me
moria actus intelligendi qd̄ etiam
posset cōfirmari de noticia vesperti
na angeloz. vbi ponende sunt spe
cies. Item aīa christi nouit multa.
quoz presentiā nō habebat. z sic p
species. Item anime separate recor
dabuntur per species. Item pau/
lus per quid recordabatur de his
que viderat in raptu certe non. per

bitus vt dicūt noiales. nā illos nō potuit hr̄e in vnico actu ſm Ariſt. ij. ethi. igit̄ p̄ spēs. Sʒ posito q̄ ponatur spēs quō se hʒ. ē total' cā. vl' ē vt instrumentū vel vt cā sine q̄ nō. dʒ q̄ nec hoc nec illud. Sʒ ē cā prīcularis determinās cām vl'eʒ cui⁹ vl'is cā est intellect⁹. Nā ipa determinat intellectū sic vt intelligat petrū ⁊ nō iohānē. ¶ Sed aliqs q̄reret quō cū spēs sit singularis pt̄ rep̄sentare q̄ditatē ⁊ mouere ītellectū ad cōceptū ei⁹. Dico q̄ in specie est duo ɔsiderare. s. naturā ⁊ ecceitatē. Dicit̄ ḡ q̄ rō angeli ē q̄ditas speciei. sed ecceitas ē ɔditio ipsi⁹. Mouet ḡ spēs rōne q̄ditatis q̄ q̄ditas ē ïmaterialis ⁊ intellect⁹ silr̄. Et sic inter mouēs ⁊ motū est p̄portio. iij. de aīa. nō ḡ mouet rōne illi⁹ p̄prietatꝫ siue ecceitatis. sed rōne q̄ditatꝫ vel nature. Ex p̄dictis r̄ndet̄ ad questionem q̄ necesse ē in pte intellectiua q̄ ponat̄ memoria. Ad argumētū in principio dʒ q̄ spēs n̄ mouet sub rōne singular̄ sed sub rōne vniuersalis ⁊ incorruptibilis.

Septima que

stio tercie distinctōnis vbi q̄ritur vtrū memoria intellectiua sit cōseruatiua speciei intelligibilis cessante actu intelligendi. Videt̄ q̄ nō. q2 si cōseruaret vnam spēm pari rōne ⁊ aliā speciē alteri⁹ obiecti. ⁊ sic infinitas simul. Ad oppositū ē Arist. iij. de aīa. Itē cōmētator vocat memoriā arcā specieꝝ. In hac q̄stione ponit̄ opinio Auicē. q̄ sic intellexit q̄ duplex est spēs. vna q̄ abstrahit̄ a sensibilib⁹. ⁊ hec manet actu intellect⁹ trāseunte. Alia q̄ habetur ex fluxu intelligentie ad quā cōuertitur intellect⁹ ⁊ hec nō manet actu intellectus nō manēte. Sed doctor arguit ɔ̄ intelligētes spēm nō manere. Et sic dicit ad q̄stionē q̄ spēs manet. Nā ē textus de aīa. Intellect⁹ in q̄ʒtū intellectus pt̄ esse sapiēs de se. Sʒ esse nō eēt sapiēs de aliq̄ obiecto nisi in q̄ʒtū esset sibi p̄ns in rōne obiecti sed hoc n̄ ɔuēit nisi p̄ spēm intelligibilē. Et hoc habetur ab Aristotile. iij. de aīa dicente q̄ memoria ē arca speꝝ. Et sic p̄ spēs seruatas in memoria pt̄ intellectus exire ī actū intelligēdi sine fātasmate. Et si dicatur q̄ Aristo. iij. de aīa dicit necesse ē intelligentē fantasmata speculari. dʒ q̄ ē intelligēdū vel speculatū fuisse Nā nō oportet semp̄ ad fantasmata recurrere. sed pt̄ sine fātasmate intelligere p̄ spēs seruatas in memoria. Et sic oportet ponere ptē intellectiuā cōseruatiuā specierū intelligibiliū. ¶ Ad argumētuꝫ in principio dʒ q̄ n̄ cōtineret infinitas spēs sʒ finitas ī īfinitū q̄d nō eī cōueniēs. vel infinitas ſm quid.

Octaua que

stio tertie distinctiōis vbi querit̄ vtrū ī intellectu nostro sit noticia genita. videt̄ q̄ nō. Nā p̄hus. vij. metha. p̄bat q̄ formē nō ē tm̄ generatio sed cōpositi. sed noticia nō dicit cōpositū sʒ formā tm̄. ḡ nō generatur. ¶ Ad oppositū Aug⁹. de trini. ix. c. ix. ⁊ xi.

spēs intelligibiles

fantasma

notra genita

ca. ij. a cognoscere & cognito pariter no
ticia. In hac q̄stione nō sunt opio-
nes. sed rn̄dendo dr̄ ꝙ sic. Sed q̄ri
tur. cuiꝰ entitatis sit intellectō Et rn̄
dit ꝑ tres cōclusiones breuiter Pri
ma ꝙ nō est subs̄a. Probat. nā sub
stātia nō adest vel abest. sed intelle-
ctū abest vł adest Scd̄a cōclusio. ꝙ
nō est gn̄atio. nā gn̄atio est cōpositi
vij. metaph. sed intellectio nō est cō
positū. & sic cōcludit ꝙ nō est gn̄atio
Tercia cōclusio. ꝙ intelligere & vel-
le in nobis nō sūt actōnes neqȝ pas-
siones Dicere aūt siue intelligere ꝓ
ducere & spirare siue amore elicere
sūt actōnes in nobis & de gn̄e actōis
vel quasi de gn̄e actōis. Sed dicit
quidē & clarius ꝙ intelligere ē actio
nō de gn̄e actōnis. sed de gn̄e q̄lita
tis. Et rō est. nā Aristo. vi. ethi. dr̄.
actōnes īmanētes ip̄m itelligere et
velle. Sed in questiōe venienti latiꝰ
dicet. ¶ Ad argumentū in ꝓncipio
dicit. ꝙ vltīata gn̄atio est cōpositi.
sed imediata ē ip̄ius forme.

Vnaque-
stio tertie distinctōis
vbi q̄ritur vtrū ꝑs in-
tellectīa ꝓ̄ie sumpta vel aliq̄d illiꝰ
sit cā totalis gignēs noticiā actua-
lem vel rō gignēdi. i. si intellectꝰ est
cā totalis & actīa actus intelligēdi.
Vel si cū intellectu req̄rit obiectū
Videt ꝙ sic. q2 mēoria fecūda ē pa
rens noticie genite ꝑm aug. s3 mēo
ria fecūda est ip̄a poña intellectīa ꝑ
cise. ergo &c. ¶ Ad oppositū ē augꝰ.
ix. de trini. In ꝓncipio solutōis po
nitur solutio hen. quolib. iiij. q. vij.

Et post dū dicit doctor. ꝑ ista opi.
arguit per rōnes Est idē hen. quol.
v. q. v. Et iste ponit totā actiuitatē
respectū intellectōis ipi aīe. Scd̄a o
pinio ponit dū dicit doctor. Alia ē
opīo que totaliter ē in alio extremo
Est aūt opīo godofridi de fonti. q̄
lib. vi. q. vij. & quoli. viij. q. ij. & q̄li.
ix. q. xix. et quoli. xiij. q. iij. Et hec o
pinio attribuit obiecto totā actiui-
tatē. Tertia opīo inquit doctor &c.
Hec est hen. quoli. v. q. xiiij. Et dr̄.
ꝙ intellectꝰ vt discurrit ē actiuꝰ vt
recipit passiuꝰ. Et postmodū dum
doctor dr̄ Iste idē eandē positōem
de passione &c. Hen. est quol. iij. q.
vi. Et est opīo. iiij. ¶ Quīta opinio
ponit dū dr̄ doctor. q̄nta opīo po
nitur ꝙ spēs obiecti ī intellectū &c.
Est tho. i. pte sūme. q. lxxxv. ar. ij.
Et dr̄ ꝙ spēs obiecti in intellcū vel
ip̄m obiectū in se p̄ns est gignens
vel rō formalis gignēdi noticiā a-
ctualē in intellectu. Et ip̄e intelle-
ctus tm̄ se h3 tanq̄ materiale nō in
formatꝰ illa spē velut h̄ns obiectū
supplēs vicē spēi. Sexta opīo q̄ re-
dit in idē. & est egidij de rho. quoli.
iij. q. xij. xiij. xiiij. Et dū dicit iste tm̄
due opi. vicȝ. iij. & iiij. &c. hoc ex iiij.
quoli. hen. q. viij. Et dū doctor ar-
guit post cōtra hmōi cōcordiā dū in
quodā loco dr̄ hoc cōfirmat ꝑm opi
nionē illiꝰ doctoris. Hen. est q̄lib.
. iij. q. xix. Ceterū rn̄dendo rōnibus
thomei illo loco. Sed illa aucto. q̄
dicit ꝙ intellectꝰ possibilis &c. quā
ncāriā ꝑtractāt aliqui ē thome. i. ꝑ
te sūme q. lxxxvij. ar. i. Et egidij di
rho. q̄libe. i. q. iij. Et q̄li. ij. q. xxiij.
Et illarū opīonum aliq̄ dicūt ꝙ in

tellectio sit a solo intellectu. Alie q̄ a solo obiecto. Alie q̄ intellect⁹ se habet tanq̄ materiale. ¶ Sed veniendo ad opīonem scoti d̄r. q̄ intellectio actualis ē aliquid ī nobis. nō perpetuū. sed habens esse post ñ esse. Et q̄ oportet ɔcurrere aīam et obiectuȝ pn̄s. Et hoc in specie intelligibili quia alio modo nō est presens nec actu intelligibile loquēdo de sensibili et obiecto materiali. Et sic habetur q̄ obiectum non est totalis causa nec in se nec in specie intelligibili. nec intellectus ꝑm augu. qui dicit. q̄ ex cognoscente ꝛ cognito patitur noticia. Et qua auctoritate habet. q̄ ad intellectōem requirūtur obiectum et intellectus Sed per illam auctoritatem nominales volunt concludere q̄ nō requirunt species ad actum intelligendi. sed nō recte dicunt. Nam auctoritas nō dicit. q̄ ab obiecto ꝛ potentia tm̄. sed q̄ requirūtur obiectum et potentia. ꝛ cū hoc aliquid aliud. scȝ species tertio de anima. Adducitur etiam ab eis textus Aristotelis secūdo ethicoꝝ. scȝ tria sunt in anima. affectus potentia ꝛ habitus. Et ex illo concludūt. ergo non spēs sed ille textus nō ducitur ad propositum. Nam intentio Aristotelis est. q̄ tria sunt in anima que rei agende sunt principiū. Et sic alia est intentio sua q̄ȝ intentio eorum ad quam ducūt textum Sed pro vna auctoritate que ducitur in quinta opinione. vbi dicitur q̄ intellect⁹ se habet sicut materia. quia tertio de aīa. Intelligere est quodāmodo pati. Dicit Scotus q̄ philosophus intelligit de potentijs anime quibus sumus formaliter ꝛ in actu secūdo vt puta de sensu. inquātum est quo formaliter sentimus. ꝛ de intellectū quo formaliter intelligimus. Formaliter aūt intelligimus intellectū inquātum recipit intellectōem. per ista verba volunt dicere intentōem Scoti esse. q̄ intelligere sit recipere intellectōnem. Deinde dicit doctor. q̄ Aristoteles nō dicit q̄ intellectus possibilis in intelligendo nō agat. Scotus d̄r. q̄ Aristo. nō dixit q̄ intellect⁹ in intelligēdo nō agit ergo nō agit. Consequētia non valet ab auctoritate negatiē. Et sic est intētio Scoti qnolibeto. xv. q̄ intellectus possibilis intelligendo agit. Et ideo quidē dicit sic et bene. q̄ intellectus possibilis habet ista duo. scȝ speciem recipere ꝛ in actum intelligendi exire. In primo cū in receptōne speciei est passiuus In secūdo. id ē dum exit in actuȝ intelligendi est actiuus. Et ideo Aristoteles. iij. de aīa dixit. Intelligere ē quodāmodo pati. nō dixit simpliciter pati. sed quodammodo id est quo ad receptōnem. quia q̄ dum exit in actum se habet actiue potest demōstrari ꝑ Aristotelez vi. ethicoꝝ. dicentē intelligere est actio immanēs. actio ē in agēte. iij. phisico. Sȝ ītelligere q̄ est actio ē in ītellcū possibili. ḡ possibile ē. agēs. nā alr̄ nō attribueret maior acto ītellectui possibili q̄ȝ materie prime q̄ nemo philosophus diceret. Et nota q̄ infra argumēta opīonis p̄me inuenies

[Marginalia, handwritten: "Spēs" (left, beside "rūtur obiectum et intellectus Sed"); "tria sunt in aīa" (left, beside "est. q̄ tria sunt in anima"); "intellige ē qodaȝ pati" (right, beside "teles. iij. de aia dixit")]

quõ ẽ vera hec autoritas Agẽs ẽ p̄stãti⁹ passo. loq̄ndo absolute ꝛ simp̄licit̃ ẽ falsa. Nã sol facit hoĩes ꝫ ñ ẽ nobili⁹ hoĩe. cũ viuẽtia nõ viuẽtibus sint meliora ꝓm Aug. Sed ẽ intelligẽdũ agẽs inq̈tũ agẽs ẽ p̄stãtius passo. ꝛ hec in oĩbus ẽ vera.

¶Ad argumẽtũ in principio dico ꝙ memoria secũda includit potentiã intellectiuã cũ obiecto q̄re ꝛc̃.

Decima que

stio tercie distinctiõis vbi queritur vtꝝ principal'r cã noticie in se genite sit obiectuꝫ in se vel in specie p̄ñte. vł ipa p̄s intellectiue aĩe. Videt̃ ꝙ obiectũ. Nã illð ẽ principali⁹ qð mouet nõ motum. aĩa ꝟo mouetur mota ab obiecto. vt h̃r. iij. ð aĩa. Intellectus nõ mouet respectu mot⁹. g̃ ꝛc̃. ¶Ad oppositũ cã vl'is principal'r cõcurrit. patꝫ de sole ꝛ hoĩe. ij. phi. Sꝫ itellectus ẽ cã vl'is. obiectũ p̄ticularis Nã p̄ obiectũ intellect⁹ termĩatur ad hoc vł illð intelligẽdũ. g̃ ꝛc̃. In ista q̄õne nõ sunt opiniões. Sꝫ veniẽdo ad intẽtũ d̃r ꝙ p̄s intellectiua h̃ꝫ principaliorẽ causalitatẽ respectu intellectionis. Et ratio est. q: qñ cause se h̃ñt sic. ꝙ q̄dam ẽ illimitata. i. cõis. Altera ꝟo ꝓm vltimũ sue ꝟtutis termĩat̃ ad certũ effectũ illa q̄ ẽ illimitata. vł illimitatior ꝛ vl'ior videtur esse principalior ꝛ p̄fectior. Exẽplũ de sole ꝛ ð p̄ticularib⁹ generabilib⁹ ꝛ generãtibus. sic se h̃ñt intellect⁹ et obiectuꝫ. Nã intellectus h̃ꝫ ꝟtutẽ illimitatã ꝛ cõem respectu oĩm intelligibilium. Sꝫ obiecta a nobis naturalit̃ cognita h̃ñt ꝟtutẽ determinatam. igitur intellectus erit cã principalior. Vlteri⁹ dicit ꝙ ẽ valde notandũ ꝙ aliqñ obiectũ excedẽs n̄ram facultatẽ p̄tis intellectiue puta obiectũ b̃tificũ vt clare visum p̄t habere totã causalitatẽ respectu visionis. aut principaliorẽq̈ p̄s intellectiua. Et hoc ꝓpter excellentiã talis obiecti. ꝛ defectũ p̄tis intellectiue. Sed ad intellectões requiritur lux creata vł intellect⁹ agẽs qð ꝓ eodẽ accipio. Et d̃r ꝙ sic. i. iij. de aĩa. necesse ẽ in natura aĩe ponere duplicẽ potentiã q̈ꝝ vna ẽ oĩa facere. alia oĩa fieri. Sed ad quid ponit̃ intellect⁹ agẽs. dico ꝙ ad cõcausanduꝫ m̃lta q̄ ponunt̃ vel causant̃ in intellectu possibili. Nã intellectus agens cõtinet in se. iiij. effect⁹ essentialiter ordinatos. Prim⁹ enim concausat cũ fantasmate in itellectu possibili speciem intelligibileꝫ quã non potest fantasma solum causare. Secundus effectus est ipse actus intelligẽdi quem causat cum specie itelligibili. Tercius effectus est dispositõ ad habitum quẽ causat non tamen cum actu. Quartus est effectus habitus quem etiam causat cum specie. Et sic dictum est de intellectu agente in causalitate effectiua istorum. Eodem modo dicendum est de intellectu possibili in causalitate receptiua. Nam eodem modo recipit omnia predicta. Sed posito ꝙ ponatur illa species a quo ducitur a sensu cõmuni ad fantasiã. a fãtasia ad estimatiuaꝫ. ab estimatiua

ad memoriā. Dicit q sunt quidā spūs illā de cellula in cellulā deferētes. ¶ Ad argumentū in pncipio dico q dū recipit spēs l3 intellect⁹ moueat mot⁹ tñ dū exit in actū intelligendi mouet nō motus. vel dz q est cā principalis in operādo licet nō in mouēdo.

Ad decima q̄

stio tercie distinctōis vbi q̄rit. Utrū in mēte sit imago trinitatis. videt q non. Nā qđ est ppriū verbi nō cōuēit creature. sed eē imaginē est ppriū vbi. ḡ rc. Ad oppositū Geñ. i. Faciam⁹ hoiem ad imaginem nostrā. Ad q̄stionē dz q sic. xiiij. de tri. p Aug⁹. dicentē. Ibi q̄renda est imago vbi nihil est meli⁹ in natura nr̄a. s3 nihil est melius in nobis q̄ aīa vel mens. ḡ imago trinitat est in mēte. Et ī hac qōne doctor mouet tria dubia. Et primum soluēdo tāgit quosdā patres dicentes nō hr̄e fecunditatē ad pducendum spm̄ sanctū nisi derelictā ex pductōe filij. hic est Hen. q̄l. vi. q. ḡ post pro rñdendo. Scđo argumēto dicit. si poneret patrē gignere in q̄tū intelligēs sicut ponit vna opi. hec est Hen. q̄li. vi. q. i. S3 p maiori declaratōe q̄ttuor videbimus Primū q̄đ ē imago. Secundū respectu cui⁹ sit in diuīs. Terciū q̄liter sit in mēte in nobis ꝛ in quibus actib⁹. Quartū si illa in q̄bus est distinguant realiter inter se ꝛ ab essentia aīe. ¶ Quantū ad primū scđm viā thome. i. pte. q. xcij. arti. vi. dicit q imago repn̄tat distincte sub rōne indiuidui. vestigiū aūt repn̄tat sub rōne speciei. Improbat vt dicit aliter doctor q imago est repsentatiua toti⁹. vestigiū aūt repn̄tatiuū ptis S3 hoc nō sufficit. q2 fm Aug. li. lxxxiij. q̄ōn. Si essent duo oua filia vnū repn̄taret aliud et tñ vnū non esset imago alteri⁹. q2 fm aug. ibidē imago sequit ip̄m cuius est imago p imitatōē. Et sic imago est repn̄tatiua toti⁹ p imitatiōē ei⁹ cui⁹ est imago. Sed vnū ouū non sic h3 se respectu alteri⁹. ¶ Quantū ad secundū. s. respectū cui⁹ ī diuinis sit imago ī mēte. Intelligendū est q trinitas cōstituit cōceptū in itellectu nr̄o q̄ ē aliqđ totū materiale cuius totius q̄si ptes psone diuie intelligunt. Uñ cōceptus vni⁹ psone est in intellectu nr̄o ptialis respectu cōceptu totius trinitatis. imago ḡ nō attendit in nobis respectu vni⁹ psone. nec respectu illius in q̄ sunt vnū. sed respectu totius trinitatis et vnius. Illud ergo qđ ducit nos in cognitōē trinitat ꝛ vnitatis per modū imitatōis repn̄tabit q̄tum ad illud totale cōceptū quē intellectus nr̄ pōt hr̄e de ea repn̄tabit distinctionē triū psonarū ꝛ vnitatē essentie ꝛ ordinē originis. q2 illa distinctio realis in diuinis est p originē. habebit etiā imitationē vel ordinē essentialē ad ip̄a3 trinitatē quā repn̄tat. ¶ Quantū ad terciū in q̄ in nobis sit imago dz q aīa h3 in se aliquā pfectionē fm quā est actus primus respectu noticie genite. Et hec dz memoria. habet etiā ī se aliā pfectionē fm quā representat in se

Porre an

noticiā genitā formaliter. Et hec dicit intelligētia. et hec hʒ in se pfectionē aliquā ʒm quā recipit volitiones. Et hec dr volūtas. Accipiendo igit ista tria ex pte aie vt sūt sub trib actib suis. Et in istis inquantū trib est vna substātialis rōne illarū triū realitatū q̄ sunt ex pte aie sūt imago. ¶ Quantū ad q̄rtuʒ est opi. tho. i. pte. q. lxxvij. ar. viij. q̄ dicit q potētie aie in q̄b est imago trinitatꝭ sunt distincte realr inter se ⁊ ab essentia aie fluētes sic accidēs a subiecto. sunt tn̄ accidentia inseparabilia. Sʒ hec opi. mihi videtur q sit ꝯ Aug. x. de tri. c. vij. Hec inq̄t tria. memoria. intelligētia. et volūtas qm̄ nō sunt tres vite sʒ vna vita. nec tres mētes sʒ vna mēs. cōsequēter vtiqʒ nō sunt tres substantie sʒ vna substātia. Et p hoc capitulū diffuse pbat h̄. Et sic si sūt vnum nō distinguunt realiter. Et si substātie nō accidēs ꝯ scdm̄ Tho. Sʒ si q̄s dicat. sic se debēt hr̄e potētie inter se ad hoc q sit imago sicut psone. Sed psone in diuinis realr distinguunt. ḡ ⁊ potētie. Dicit doctor in scd̄o di. xv. i fi. q imago dʒ attēdi in potētijs p ꝯparationē ad actus q̄ actus realiter distinguunt. Et sic imago est virtualiter in aīa ⁊ formalr vt est sub actib secundis. ¶ Ad argumentū in pncipio dicit q est ppriū verbi q sit imago pris. Sed aliud est de imagie trinitatis

Circa quartā distinctōʒ q̄ritur. Utrū hec sit vera deus. genuit aliū deū. videt q sic. q2 hec est vera. deus genuit deū. ḡ aut se deū aut aliū deū. Nō se. s. de tri. c. i. Nulla prorsus res ē q̄ se ipam gignat vt sic. ergo aliū deū. Ad oppositū. nō est alius de9 Deutro. vi. c. Audi isrl deus tuus vnus est. In hac q̄stione nō sunt opi. Jō dr ad q̄stionē q nō est nisi vn9 deus et sic nō genuit aliū deū. Deut. vi. Audi israel deus. Et sic dico duas cōclusiones. Prima q ista est vera. deus genuit deuʒ. Secunda q ista est falsa. deus genuit aliū deū. Cuius rō est. q2 cuilibet enti correspōdet adequate aliq̄d ens vel aliquid ens. Et diuina essentia est entitas singularis. q2 nullo mō plurificabilis. vt ptʒ ex supradictis. ergo similiter reputat determinate aliq̄d ens vel aliq̄d ens. licet in re q̄ est de se hic nō cadat alia nō identitas vt sic. ergo cū ibi nō possit dici alia entitas vel alia deitas nō poterit ibi dici alius deus p modū concreti correspondēs adequate deitati. Un̄ ista est falsa. socrates est ali9 a platone humanitate. q2 pticipat humanitatē. Sed hec est vera. socrates est ali9 a brunello humanitate. q2 brunellus nō pticipat humanitatē. Similiter hec est falsa. pater est ali9 a filio i deitate Intelligēdū tn̄ q i hac locutōe ali9 importat duo. s. distinctōʒ illorū q̄ ad inuicē cōparant. Et cōmunitatē illi9 in q̄ cōparant cū illius distinctōe ⁊ numeratione in eis. vn̄ cum dr. Socrates est alius a platone in humanitate importat distinctio inter socratē ⁊ platonē ⁊ ꝯueniētia vtriusq in humanitate ⁊ distinctior nu

Deus genuit aliuʒ deuʒ. v. pt ba

meratio humanitatis in illis. Cũ igitur deitas nõ inueniat̃ in suppositis nũerata. ideo hec est falsa. Pater est alius a filio in deitate. Prima 9clõ sic p3. Actus ꝑsonalis cõpetit ei qd̃ ponit̃ ad significandum suppositũ. Sed deus in cõcreto significat suppositũ. ergo actus ꝑsonalis 9petit deo s3 generare est actꝰ ꝑsonalis. g̃ deo cõpetit generare. ⁊ sic hec est vera. deus generat deum Sed nota ꝓ quodã argumẽto difficili. vel genuit aliũ deũ vel aliũ nõ deum. Dicit ꝙ est 9cedendũ ꝙ genuit nõ aliũ deũ. i. ꝑsonã filij q̃ nõ est alia a deitate. s3 hec negat̃ genuit aliũ nõ deũ. Nã sequeret̃ ꝙ filiꝰ nõ esset deus qd̃ est falsum. ¶ Ad argumentũ in ꝓncipio. Dico ꝙ genuit eum deũ nõ tñ se. s3 est fallacia dictõis 9mutãdo q̇le q̇d ĩ h̾ aliq̇d. cũ eñ dico. genuit eundẽ deũ nulla est reciprocatio q̃ tñ est cũ dr̃ se deũ

Ecunda qõ

quarte distinctõis vbi q̃ritur. Utrũ ista sit vera. Deus est pater filius ⁊ spũssanctus. videt̃ ei ꝙ nõ sit vera. q2 eius 9tradictoria est vera. sc3 nullus deꝰ est pater filiꝰ et spiritꝰ sanctus. ꝗre q̃libet singular̃ est vera ⁊c̃. Ad oppositũ. pater ⁊ filius ⁊ spũssanctus sunt vnꝰ deus ꝑ Aug. viij. de trini. In hac q̃stione nõ sunt opi. Sed veniẽdo ad eam Rñ̃dit affirmatiue. Et cõfirmat̃ ꝑ Aug. viij. de tri. in multis locis. et ratio est. Nam deus naturã significat diuinã vt natã p̄dicari de suppositis. Et illud significatũ est tribus ꝑsonis. vñ deus in subiecto positas importat diuinã natura3 vt natã p̄dicari de supposito. pater autem filius ⁊ spũssanctus ex ꝑte p̄dicati importãt eandẽ naturã. et dicit supposita. et hec ꝓpositio est vera. Est verũ ꝙ eius cõuersa. s. pater ẽ deus filius est deꝰ spũs sanctus est deus. est magis p̄dicatio formalis q̃3 ibi. q2 quasi incõuersa videt̃ p̄dicatio cõis de suis suppositis. Sed ista. pater est deitas. filiꝰ est deitas. est idẽ identitate. Prima filius est deus formalis. in abstracto filiꝰ est deitas identitate ⁊ nõ formalis. vlterius dicit ꝙ ista. deus est pater filius ⁊ spũssanctus est vera. q̃tenus deus stat ꝓ deo inquantũ est ens ꝑ se deitate nõ aũt ꝓ aliquo supposito ꝓprie dicto in quo est natura diuina. i. ꝓ p̃re filio ⁊ spũscõ. Et nota q̃si ĩ medio q̃stionis. sc3 de veritate huiꝰ ꝓpõis. Color disgregat. lq̃ color ꝓ q̃ suppoĩt dic̃ doc. ꝙ ꝓ significato suo. s. ꝓ colore exñte nõ autẽ ꝓ aliq̃ colore inferiori ad hũc colorẽ. vtputa ꝓ hoc colore in hac sugficie vel illa. Et cã est. q2 ista 9trahẽtia colorẽ nõ sunt cã veritat̃ huiꝰ ꝓpositõis. ¶ Ad argumentũ ĩ ꝓn. dico ꝙ illa nõ ẽ p̄cise eiꝰ 9dictoria si fiat distributio ꝓ ꝑsonis. immo cõmittitur fallacia.

Irca quintam

distinctionẽ q̃ritur. Utrũ essentia diuia generet vel generetur. videtur ꝙ sic. quia Ricardus ex intentione cõtra magistru3 dicit. viij. de trini. ꝙ generat.

¶ Ad oppositū ex̄ de sum. tri. et fi/
de ca. vbi expsse magistri sniā ɔfir
matur. In scđo arti. dicit. Pro ista
ergo opi. mgr̄i sic solēniter appro/
bata adducit̄ tal' rō. res generās ⁊c̄
Et ēadā li. i. di. xxxiij. q. iiij. Utrū
essentia diuiā generet infra dū dic̄.
Ad aliud essentia est pater filij. q̇/
dam doctor repetit opi. aliorꝝ. hic
doctor est hen. ī summa. Circa istā
q̄stionē poit̄ opi. Joachim falsa. ⁊
opi. mgr̄i vera. ¶ Quantū ad pri/
mū est sciendū ꝙ in ista qōne erra/
uit abbas Joachim vt habet̄ ex̄ de
sum. tri. et fi. ca. c. damnamꝰ. Cuiꝰ
error cōsistit in duobꝫ. Primꝰ er/
ror. qꝛ imposuit mgr̄o petro lom/
bardi. heresim imponēs ei ꝙ po/
suerit quatternitatē in diuinis scꝫ
tres ꝑsonas et essentiā q̄ nec gene/
rat nec generat̄. Secundꝰ error est
ꝙ vnitatē triū ꝑsonarū non posuit
realē ⁊ verā sed collectiuā et simili
tudinariā. qđ ꝓbat sic ꝑ illud salua
toris in Johanne. Uolo pr̄ vt sint
vnū in nobis sicut ⁊ nos vnū su/
mus. Sed xp̄ifideles nō sunt vna
res. sed dicunt̄ vnū ꝓpter vnitatē fi
dei ⁊ charitatꝫ. ḡ tres ꝑsone nō sūt
vna res. Ille secūdꝰ error ioachim
fuit oīno intolerabilis ⁊ hereticus.
qꝛ vt arguit papa in decre. allegata
pater gignēdo filiū dedit essentiā
filio. Et pr̄ et filius ꝓducendo spm̄
scm̄ dederūt essentiā spūi scō. Sed
ist a ōicatio nō est pr̄is essentie. qꝛ
essentia est simplex et indiuiduabil'
ḡ tota eadē essentia q̄ in pr̄e est est ī
filio ⁊ spū scō sic q̄libet ꝑsona ē illa
res realiter.

¶ Sed veniēdo ad opi. magistri et
scoti et finaliter fideliū dr̄ ꝙ essen/
tia nec ḡnat nec generat̄. Et pt̄ ꝓba
ri ꝑ Aug. in epl'a ad volusianū vbi
dicit sic. Euāgelio nō crederē si ec/
clesie nō crederē Sꝫ eccia ordiauit
ꝙ essentia nec ḡnat nec generat̄. ex̄
de sum. tri. et in ꝑalle. c. Jō in hac
q̄stione tria sunt vidēda. Primuꝫ
vtrū essentia diuiā generet. Scđm
vtrū generet̄. Tercium quō cōcurrit
essentia diuina ad generatōꝫ ¶ Ad
primū dic̄ doctor ꝙ essentia nō ge/
nerat. et facit hāc logicalē rōem sic.
Quantumcūqꝫ est aliqđ subiectuꝫ
vltimate abstractū de illo nō pt̄ ali
q̇d ꝑdicari ꝑ modū inherētie vel in/
herētis. sꝫ essentia est hmōi. ḡ de ea
nō pōt ꝑdicari aliq̇d ꝑ modū inhe/
rētis. qđ declarat̄ sic. Adiectiua vel
accidētia cōia nō pn̄t inesse nisi sub
iecto apto nato. Et sic si insunt non
insunt abstractꝭ sꝫ cōcretis. Sꝫ ge/
nerare est tale adiectm̄. ḡ ɔuenit cō
creto ⁊ indiuiduo. i. metha. Actō/
nes sunt suppositorꝝ. ergo nō ɔueit
essentie. et sic essentia nō generabit.
¶ Quantū ad secundū ꝑ has met
rōnes ꝑ q̄s ꝓbatū est ꝙ nō ḡnat ꝓ/
babit̄ ꝙ nō generat̄. Et q̇ ponunt̄
aliq̄ dicta. Primū ꝙ essentia diui/
na nec ḡnat nec generat̄. nec spirat
nec spirat̄. Et hꝰ ꝑ rōnes primo di
ctas. Secundū dictū ꝙ essentia di
uina nec est generās nec generata.
nec spirās nec spirata. qꝛ sic̄ nō cō/
uenit sibi verbū scꝫ generare. nec ꝑ
ticipiū qđ ab eo descēdit. Terciuꝫ
dictū est ꝙ essentia diuina nō est ge
nerās nec ɔseruās. qꝛ est vltimate

abstracta. ideo ista pdicata sibi nõ coueniunt. Et iste ppositiões sunt catholice vel theologice. ¶ Quantum ad terciũ dr cũ aug. et cũ antiquis doctoribꝫ ꝙ cũ in diuinis nõ sint ausi noiare materiã ꝙ essentia nec est materia nec q̃si materia. Sꝫ cõicatur vt q̃dditas supposito. Ergo quõ se habebit essentia. Dicunt aliq̃ ꝙ essentia diuina sic est pncipium q̃ fili⁹ generat qd nullo mõ pt esse principiũ ꝙ nec actiue nec passiue. Nota añ q̃stionis medietatẽ ꝙ in substãtia est tm̃ vna abstractõ vt quidditas a supposito. In accidentibꝫ aũt absolutis sunt due abstractões. s. vna accidẽtis a subiecto. alia q̃dditatis a supposito. vt puta albedinis ab ista albedie. In accidẽtibꝫ aũt relatiuis sũt tres abstractões. Una relatõis z fundamẽti a subiecto. Alia relatõis a fundamento. Tercio q̃dditatis a supposito. Et q̃ pꝫ ꝙ illa est vltima abstractio i q nihil ↄcipit de re nisi ꝙ est ipius q̃dditatis. Nota vbi dic ad ista argumenta z inuenies quõ inferi⁹ accidit supiori. Et infra modicũ ꝙ vl'r nõ est vera. de quocũqꝫ pdicat subiectũ z passio nec ecõtra. Et sic pt teneri ꝙ homo z risibile nõ q̃ ad oia cõuertunt. Nã nõ quicq̃d dr de risibili dicit de hoie. nã de risibili dr aptitudo q̃ nõ dicitur de hoie. Ad Ricar. dr ꝙ ei⁹ auctoritas hic nõ tenetur.

Ecũda que

stio quinte distinctõis vbi q̃rit. Utrũ fili⁹ generet de substantia patris. videt ꝙ nõ. qr Aug⁹. v. de tri. c. xxxiij. Tres psonas ex eadẽ substãtia nõ dicim⁹. substãtia etiaꝫ vniformiter videt se hꝫ ead quãlibet psonã. g̃ nulla psona est de alterius substãtia. Ad oppositũ Augus. de tri. c. xix. In pncipio solutõnis est opi. Hen. q̃li. viij. q. ix. et in summa ar. liiij. q. iij. post in loco illo huic opinioni addit ab alijs. Et est Gotfre. Cõsequẽter cũ arguit cõtra opinantẽ q̃rta auc̃re aug. ↄ maximũ. et cũ ponit verbũ de gignere et gigni p impressionẽ. De h̃ Henri. q̃li. vi. q. i. et est opio et determinatio hen. ꝙ fili⁹ dei est de substantia pris q̃si de materia. Sꝫ ad q̃stionẽ rñdendo est snĩa Aug. ↄtra maximũ li. iij. dicit. ꝙ nullo mõ filiũ dei cognoscet si hũc de substãtia pris eẽ negetis. Sꝫ p opi. hen. dr ꝙ tpibꝫ Aug. nullus fuit ausus in diuinis ponere materiã vel q̃si materiã. Et rõ est. Nã g̃natio i creaturis duo dicit. s. mutatõꝫ z pductionẽ. Et formales rões eoꝝ sunt ad inuicẽ sepabiles. Nã pductio ẽ forma ipius pducti z accidit sibi ꝙ sit cũ mutatõe. Mutatio aũt est actus subiecti mutabilis ꝙ de priuatione trãsit ad formã. hec aũt duo i generatõe creaturarũ ↄiungunt. et rõ est pter impfectõꝫ agẽtis creati qd s g indiget passo Si aũt generãs creatũ esset pfectũ agens nõ indigeret materia de q̃ vel circa quã ageret sꝫ posset pducere effectũ suũ p se et tũc esset pductio sine mutatõne. Cũ g̃ in diuinis nihil sit impfectõnis opoꝛꝫ ꝙ ibi sit pductio pfecta

sine mutatōe et ꝑ ɔsequēs sine materia. Sed vt meli⁹ hoc declaretur ponunt̄ q̄ttuor ɔclusiones. Pria ꝙ filius nō est de substātia p̄ris. q2 ab eo est ꝑ originationē. pbat̄. q2 si id eo fili⁹ est de substātia p̄ris. q2 ab eo est ꝑ originatōꝫ tūc creatura eēꝫ de suba patris. q2 ab eo est ꝑ originationē. Scda ɔclō ꝙ fili⁹ non est de substātia p̄ris. q2 ɔsubstātialis patri. q2 cū pater sit cōsubstātialis filio esset d̄suba filij qd doctores n̄ cōcedūt. Tercia ɔclō ꝙ fili⁹ sit de substātia p̄ris ꝑ ista duo. s. q2 originatur ab eo ⁊ est ɔsubstātialis ipsi. Silr̄ d2 fili⁹ est de substātia patris et nō est idē dicere fili⁹ est cōsubstātialis patri. q2 pr̄ est ɔsubstātialis filio ⁊ tn̄ pater nō est de substātia filij. Quarta ɔclō ꝙ pater ⁊ fili⁹ distinguunt̄ ꝑ originatōꝫ ⁊ ɔsubstantialitatē. tā p̄ncipaliter ꝑ originationē q̄ꝫ ꝑ ɔsubstātialitatē nō curādo hic de ɔstitutiuis eoꝝ. Sed q̄d sonat. ergo fili⁹ est de suba p̄ris. d2 ꝙ fili⁹ originat̄ a pr̄e ⁊ ɔsubstātiat̄ ei. igit̄ lꝫ de q̄d dicit d2 ꝙ nō materiā nec aliq̄d hn̄s locū materie. Sꝫ aliqs q̄reret quō relatio et eēntia faciūt ꝑsonā si essentia nō sit materia vel hēat locū materie. d2 ꝙ si haberet locū materie tūc essentia et relatio ɔstituerēt ꝑsonā. sed est falsum. q2 ꝑsona nō est ɔstituta vel cōposita sed simplex. hoc iō est. q2 illa relatio est ꝑfecte eadē illi ꝓpter infinitatem q̄ est vnius rōnis. ꝑfectio igit̄ idētitatis excludit oēm ɔpositōem. Ex his nota ꝙ diuīa essentia cōicatur nō vt forma materie sed vt q̄ditas ɔposito. Etiā nota ꝙ diuine relatōes sunt in diuīa essentia nō ꝑ informatōꝫ sed sic subsistēs in natura. Etiā nota q̄si in fine q̄stionis ꝙ relatio et essentia ita sunt in ꝑsona ꝙ neutrū est forma informās alterum sed sunt ꝑfecte eadē licꝫ nō formaliter. Sed essentia vt p̄scindit a volūtate est principiū ꝓductiuū alicuius ad extra in rōne cāe efficiētis Dico ꝙ non. Nam si essentia esset causa efficiēs cū volūtas sit prima regula ɔtingentiū. Si ista duo cōcurrerēt tunc essentia subordinaret̄ volūtati ⁊ esset imꝑfectior. qd ē falsum. ¶ Ad argumentū in p̄ncipio d2 ꝙ Aug. subdit ibidē ꝙ aliud sit ibi ꝑsona aliud suba. Et sic cōcedo ꝙ nō ꝓprie d2 aliq̄ ꝑsona eē de essentia absolute sed addēdo cū substantia ꝑsonaꝫ aliquā originantē ⁊ sic cōcedit̄ ꝙ filius est de suba patris.

Irca sextā distinctionē q̄rit̄ vtrū deus pater genuit deum filiū voluntate. videt̄ ꝙ sic. Hylari⁹. xv. de tri. dicit ꝙ deus pater charitate ⁊ natura oia ɔmunicat filio. charitas autē est ꝑfectio volitiua. ergo si charitate ⁊ voluntate. ¶ Ad oppositū Aug. iij. de trini. dicit ꝙ valde est expellēda heresis Eugomi q̄ dicit filiū dei nō natura sed volūtate. In p̄ncipio solutionis poīt opi. Hen. in sum. arti. lviij. q. ij. dicens. ꝙ pater filiū volens nō genuit sed necessitate naturali. Et dū in. iij. ar. dicit quidā doctor aliter ꝙ intellect⁹ hic est Thoꝫ i. pte summe. q. xxxiij. ar. i. Et henri. de ganda. q̄li. vi. q. ij. in summa.

Et isti dicunt q in intellectu sunt duo. scz intelligere et dicere. Et q p intelligere filius est in actu et nō p dicere. In scdo articulo cū ostēdit q pater filiū nō gnat volūtate vt pn/cipio eliciciuo. qd qdaz distinguit de hi volūtate. Et sic dicūt q pōt sumi noīaliter vel aduerbialiter hi volūtate. Hi ortū pñt hre ex fratre Johez roditoris li. i. di. vi. q. vnica ar. iij. Et iuxta finē qstionis. dicit tñ ad intentōz Aug. de intentōne copulāte parentē cū ple. dicit qdaz doctor. hic est Hen. qli. ij. q. v. Sz veniēdo ad questionē dr q deus pr genuit volēs nō q principiū filij sit volūtas. sed sic q in pmo signo originis pater intelligit formaliter. et tūc etiā pt hre actū volēdi formaliter. In scdo signo originis gignit filium. nec tñ vult istā gignitionē volitione sequēte illā gignitionē sz volitōe habita in prio signo originis q pater formaliter vult psupponē/do formaliter aliq mō intellectionē q pater intelligit formalr nō autez gignitōz verbi. Sz ab hac qstione orit hec difficultas. Si pr nō genuit filiū volūtate sic q volūtas sit pncipium pductiuū. Sed natura fm Aug. in epla ad Orosiū vbi inqt Volūtas inqt pris pire sciam non pt. Et Damas. Generatio est opus nature. Querit vtrū pater genuit filiū necessitate. Ideo ad hoc declarandū qtuor fient. Primo dicet qd sit necessitas. Scdo ad punctū questionis. Tercio ponent qttuor cōclusiones. Quarto vtrū pater genuit filium naturaliter vel nō. Ad primū dicitur q necessitas est gradus intrinsecus oim diuinoz sicut infinitas est gradus intrinsec aliquorum diuinorum. Cōsiderādo ista tria essentiā. attributa. et relationes. ista sunt necesse esse. Sz infinitas iz cueniat essentie diuine vt attributis. nō tñ pprietatib relatiuis. Nā aliter aliq pfectio esset in pre q nō esset i filio et spū sancto. qd est falsum. Sz qd est grad intrinsecus dr q q nō noiat rōem formalem alicui sicut intensum et remissum. Sed in deo sunt plures necessitates. dr q nō. ¶ Quantū ad secundū articulū. si pater pducit filium necessitate. Dicit q necessitas sumit qdruplicīter. Prima vt opponit ɔtingētie. Scda necessitas violētie. Tercia necessitas exigētie. Quarta necessitas indigētie. Dicit ergo q pater genuit filiū primo et tercio modis. nō scdo et quarto. De tercio pz. Nā oīs pfecta memoria exigit verbū. De scdo scz violentia et de qrto. s. exigentia. dr q nō. qz si indigens vel alio necessitatus non esset pfectus. De pmo pz. qz sic scz necessitate opposita cōtingētie. Nā filius nō est cōtingens nec eius generatio. Sed pater quo pducit verbum. dico q intellectu. Pro q pono quattuor cōclusiones. Prima q deus pater generat filiū intellectū pcedēte. pbat. qz essentialia pcedūt nocionalia. Sz intellect ē essentialis. pductio notionalis. g rc. Scda ɔclo q pducit itellctū, comitāte. qz intellect et gnatio sūt coeterna. et p ɔsequēs vnū aliud ɔcomitat. Tercia ɔclo q nō intellectu sequente q

patet. q2 potētia nō sequit̄ actū sed p2ecedit. Quarta 9clo ꝙ pr̄ ꝑducit verbū intellectu eliciēte pꝫ. q2 ꝭm Aug. Uerbū nūq̄ꝫ est sine adijciēte. Sꝫ nulla alia potētia est in deo dicitiua nisi intellect⁹. ergo intellectio elicit verbū. Et sic sunt q̄ttuo2 9clusiones respctū volūtat̄ potētie alias q̄ttuo2 respectu act⁹ volūtatis. Sꝫ q̄ ꝑfectōes intellectus cōcurrūt ad eliciendū verbuꝫ d2 ꝙ sapia. Nā illa hꝫ rōem respctū verbi. Scia aūt est creaturarū. p2udētia 9tingentiū. ars de factibilib9. ⁊ sic sola illa 9currit. ¶ Quantuꝫ ad terciū sunt q̄dā 9clōnes. Prima ꝙ q̄dā sunt necesse esse sic̄ oīa diuina. Scda ꝙ quedā sūt impossibile eē sic̄ chymera. Tercia ꝙ q̄dā sūt possibilia eē sicut illa q̄ sunt in potētia obiectiua. Quarta ꝙ q̄dā sūt possibilia nō eē vt oīa actu creata. Quātum ad quartū an̄q̄ꝫ veniā ad punctum q̄stionis d2 ꝙ ista q̄ttuo2 sūt essentialiter o2dinata. s. suba natura essentia q̄dditas. Nā illud qđ ē substātia est natura vt socrates. nō ecōtra. Sed intelligo sic qđ dic̄ naturā dicit substātiā. q2 natura duo includit nō ecōtra. Scđo si est natura est essentia nō ecōtra. pꝫ. Naꝫ q̄ sunt in potētia obiectiua ꝭm aliquos hn̄t essentiā. ⁊ de eis habem⁹ sciam. Et posito ꝙ habeāt essentiā nō tn̄ naturā. Tercio est essentia. ḡ q̄dditas nō ecōtra. Nā in diuinis sunt multe rōes q̄dditatiue sed nō nisi vna essentia. Sꝫ veniendo ad punctū vtrū pr̄ genuit filiū naturaliter. Dicit̄ ꝙ natura sumit̄ q̄ttuo2 modis. Primo vt distinguit̄ contra supernaturale. Scđo vt distinguit̄ 9 violentū. Tercio vt distinguitur 9 liberū. Quarto vt distinguitur 9tra artificiale. Mō rn̄det ꝙ pr̄ genuit filiū naturalr̄. ij. iij. iiij. modis nō tn̄ ꝑmo mō. Sꝫ fili⁹ p̄t ne dici aliq̄ mō genitus volūtate. Ad h̄ dicit̄ ꝙ sunt auctes aug. volentes ꝓbare ꝙ sic. sꝫ sunt intelligē de ꝙ volūtas vt 9placēs nō vt ꝑncipiās p̄t hr̄e actuꝫ respectu gignitionis verbi est qđ 9tra gotfre. q̄li. v. q. iiij. ꝙ pater non gn̄at filiū aliquo mō volens. ¶ Nota q̄si in medio q̄stionis ꝙ intellectus diuinus hꝫ vnū actū co2respondentē intellectōni nr̄e q̄ est q̄litas q̄. s. actu itellectus patris formalr̄ intelligit. habet etiā actū co2respōdentē de gn̄e actōis q̄ exꝑmit verbū. Et aliq̄ dicūt ꝙ ista est memo2ia fecūda q̄ est p2incipiū ꝑbi scđm scotisantes. ⁊ ꝑ quā verbū ꝓducit̄. Et sic p̄t teneri ꝙ intellect⁹ hꝫ duos act⁹. Unū de gn̄e actōis. aliū de gn̄e q̄litatis. qđ ꝑ aliū modū ab aliꝭ describit̄. Nā dicūt ꝙ in diuinis sūt duo actus. s. oꝑatio ⁊ ꝓductio. Oꝑatio est act⁹ immanēs. sed ꝑ ꝓductionē terminatur aliq̄d. s. filius ꝓduct⁹. Sꝫ poteris extrahere a lr̄a ꝙ in volūtate ē duplex act⁹. Primus amare obiectū ⁊ suā noticiā. Scđs mouere intelligentiā ⁊ copulaꝫ ꝑentē cū ꝓle. ¶ Ad argumentū in ꝑncipio d2 ꝙ intelligit̄ de charitate q̄ est essentia.

Jrca septimā distinctionē q̄rit̄. vtrū potētia generādi in patre sit aliq̄d absolutuꝫ

Questio II xix

vel relatiuū. Uidet q potētia nō sit quid absolutū. Nā Aug. xv. de trini. dicit. Eo em̄ est pater q̄ est filius ergo eo pater q̄ gñat sꝫ est pater paternitate. ḡ gñat paternitate. ¶Ad oppositū est Damas. li. i. c. viij. Generatio est opꝰ nature. sꝫ natura est q̄d absolutū. ergo ꝛc̄. In fine argumentoꝝ pedis q̄stionis ponit opi. Tho. i. pte summe. q. iiij. ar. v. dicentis. q pr̄ essentia gñat postmodum dū dic doctor. Dicit aliter q generatōis in diuinis oportet dare ꝛc̄. Est opi. Hen. q̄lib. iij. q. iij. Et in sum. ar. lvij. q. vij. positꝭ istis opinionibꝫ. Pria tho. dicētis. q illud q̄ pater gñat est essentia. Secunda Hen. q essentia est pncipiū elicitiuū generatōis. et relatio pncipiū determinatm̄. Et opi. doc. ponētis distinctōꝫ q potētia multipliciter accipit. Uno mō ꝓ potētia logica q̄ dt nō repugnantiā terminorum. vt ptꝫ. ij. metha. Alio mō accipit potētia ꝓut distinguit ꝯtra actum. et sic dꝛ. ij. metha. q actus et potētia diuidūt ens. Et isto modo idē prꝰ est ī potētia q̄ꝫ in actu. et talis potētia nō est in deo cū deus sit purus actus. Alio mō sumit potētia ꝓut est principiū agēdi ꝛ patiēdi. Et accipiēdo potentiam prout est principium patiendi non ponitur in deo. quia potētia illo modo dicit imꝑfectionē. Sꝫ accipiendo potentiā ꝓut dicit principiū agēdi sic pt accipi duplr. Uno mō q̄tuꝫ ad illud qđ ꝑ se significat. Alio mō q̄tū ad illud qđ ꝑ se denoīat. loqn do de potētia q̄tū ad illud qđ ꝑ se significat. dico q dicit relatōꝫ. Sꝫ loquēdo de potētia q̄tum ad illud q per se denoīat. id est loquēdo de fundamēto ꝓximo illius relatōnis ꝑcise circūscriptis q̄buscūqꝫ ꝯcurrentibꝫ. Tūc doc. soluit q̄stionem et tenet duas ꝯclusiones. Prima q potētia sic sumpta nō dicit relationē. Scđa ꝯclo q dicit q̄d absolutū. et illa est principiuꝫ gñandi. Sed ista potētia ꝯuenit filio ꝛ spiritui scō dꝛ q nō. qꝛ in eis est repugnantia terminoꝝ. Sꝫ si dicas. q̄d est potētia generādi in diuinis. dꝛ q nō oportet dare principiū q̄ aliq̄s sit potēs sꝫ sufficit sola nō repugnātia terminoꝝ. Etiā nota q intentio doctoris est q ꝑsone cōstituunt ꝑ relatōes. Et lꝫ pr̄ sit formaliter pater. p̄nitate tn̄ p̄rnitas non est q̄ pater formaliter agit sed absolutū. Sed in filio est potētia generandi. dꝛ q sic. qꝛ i eo est memoria fecunda cū intellectu q est principiū gñandi. ḡ. Quare nō gñat dꝛ q īō est. qꝛ pater hꝫ terminū adequatum cū generatōe sempiterna. Nā in pr̄e ꝛ filio est eadē essentia eadeꝫ memoria. sꝫ qꝛ memoria hꝫ terminum adequatū nō pt ad alia extēdi et sic filius nō pt aliū filiū generare Et hec impotētia nō est ex pte filij sed ex pte termini q̄ terminꝰ est impossibilis in diuinis. Sꝫ pater pōt hr̄e plures filios. dꝛ q non. ꝑ dictā rō m. qꝛ habet terminū adequatū. Nota ꝯclusiones q̄s poteris hr̄e a lr̄a scoti. Prima q gñatio in diuinis est vniuocata. Scđa q dr̄ia indiuidualis est ꝑfectioꝛ specifica in

pona ꝛ dup

ꝑsone [illegible] nones

pr vt pt [illegible] plures filios

generatio

creaturis nō in diuinis. Tercia ꝙ
nō tāta est differētia inter cōstituta
sicut inter ꝯstituētia. Quarta ꝙ in
generatōe rō assimilatōnis est ꝑfe/
ctior rōe distinctōis. Quinta ꝙ nō
oīs forma dans esse dat agere ptꝫ.
Nā paternitas dat eē patri. sed pa
ter nō agit paternitate. ¶ Ad argu
mentū in ṗncipio. et ad Aug. dicit
ꝙ intelligit formaliter et nō funda
mentaliter vt querit questio.

Irca distinctionē octauaꝫ
q̄rit. Utrū deus sit summe
simplex. videt ꝙ nō. Nam
est sapiēs. sapiētia in nobis est acci
dens. ergo in deo. ptꝫ. i. phi. Nā qḋ
vere est nulli accidit. ¶ Ad oppositum
est Aug. vi. de tri. deꝰ summe
simplex est. In hac q̄stione nō sūt
opi. Jō ad q̄stionē dr ꝙ sic ꝑ augꝰ.
v. de tri. dicentē. ꝙ spūs sanctꝰ ē eq̄
lis patri ⁊ filio ꝑ summā simplici/
tatē. Sꝫ ꝓ maiori declaratōe ī hac
q̄stione fiēt q̄ttuor. Primū soluet
q̄stio ꝑ aliq̄ dicta. Scḋm vtrū cuꝫ
summa simplicitate stet nō identi/
tas vel distinctio. Terciū vtruꝫ cū
sūma idētitate sit distinctio. Quar
tum q̄t sunt modi idētitatis in di/
uinis. ¶ Ad primū dr ꝙ simplex ē
qḋ nō est resolubile in aliud in q̄ fit
cōpositū. Sꝫ ipm̄ extat vltimata
resolutio. nec ē cōponibile alteri nec
p̄t cōponi. et istud nō est nisi in di/
uinis. simplr simplex est in creatu/
ris vt ens. Nā aliter si nō esset ter/
minus esset ꝓcessus in infinitū. Sꝫ
in creaturis nō est dare summe sim
plex. qꝛ q̄ sunt increatura sunt incō
ponibilia. Tunc ad q̄stionē vtrum
deus sit summe simplex. Dicit ꝙ ē
simplex ⁊ summe simplex. ¶ Ad se
cundū dr ꝙ cū summa simplicita
te stat nō idētitas vel distinctio sine
cōpositione. ptꝫ. Nā nō est ꝯposi/
tio materie ⁊ forme. nec subiecti et
accidētis. nec gn̄is et dr̄ie. Nā o/
porteret ꝙ esset in gn̄e. qḋ est falsuꝫ
cū sit illimitatꝰ. ꝙ sit non identitas
sine ꝯpositōe. ptꝫ. Nā pater ⁊ filiꝰ
et spūs sanctꝰ in essentia diuīa sunt
nō idē ⁊ nō faciūt ꝯpositū. Qꝫ sint
distincta cū summa simplicitate pꝫ
Nā creatura hūana ⁊ diuīa sūt di/
stincta. qꝛ finitū et infinitū sed ibi
stant cū summa simplicitate. ġ ⁊c̄.
¶ Ad terciū dr ꝙ cū sūma identita
te nō stat distinctio. qꝛ q̄ sunt sum/
me idē nō distinguunt. Et si dicat
q̄ in diuinis sunt oīa sunt summa.
ergo si distinguunt summe distin/
guunt. ꝯn̄a nō valet. qꝛ summū in
diuinis nō est ꝑfectōis. Nā aliter si
diuinis ꝑsone essent summe idem ⁊
nō summe ideꝫ. ¶ Ad quartū dr ꝙ
sunt octo modi idētitatis. Primꝰ
inter paternitatē ⁊ filiationē. qꝛ sūt
idē essentialiter et distinguunt rea/
liter. Scḋs modꝰ identitatis est ma
ior. s. ipaꝝ ꝑsonarū iā ꝯstitutaꝝ. s.
patris ⁊ filij ⁊ spūs sancti. ista sunt
idē essentialr ⁊ tn̄ differūt realiter. ⁊
hec sunt magis idē q̄ꝫ in prio mō.
qꝛ ꝑsone includūt essentiā. sꝫ ꝓprie/
tates ꝯparant ⁊ referunt ad ipaꝫ es
sentiā. Tercīꝰ modus. s. generatio
nis actiue ⁊ spiratōis actiue. sꝫ ista
sunt magis idē q̄ꝫ in primis modis
qꝛ sunt in eadē ꝑsona. Quartꝰ mo
dus ē essentie ⁊ ꝓprietatū relatiuaꝝ
q̄ sunt idē realiter sꝫ nō formaliter ⁊

hec ē maior idētitas. q2 est ibi vnū infinitū. sc3 essentia tm̄. in alijs aūt nō. Quintus modus est ipo2 attributo2ū. s. sapiētie 2 bonitatis. et est maior. q2 sunt idē essentialiter 2 realiter et vtrū3 infinitū. Sext9 modus ipo2 attributo2 vel ad essentiam diuinā ꝯparato2. et ista ē maior identitas. Nā maior identitas est passionis cū subiecto q̄3 passionis cū passione. Septim9 modus essentie cū gradib9 intrinsecis. et iste est maior q2 sunt idē realiter essentialiter 2 formaliter. sed differūt ex natura rei. Octauus modus ipius essentie cū summo suo ec̄. et hic est oībus modis idē. et hic est status. ¶ Nota in pncipio q̄stionis sapīa est in deo substātia. ergo in nobis nō est accidēs. pz. i. phi. qd vere ē nulli accidit. Dicit q verū est de illo qd vere est sed in deo nō est vere est. Nā lž est d3 sumi in tercio mō dicēdi p se. i. q p se habet esse solitarium et separatū qd nō sic est de sapientia. In prima rn̄sione nota qd est pfectio simpl'r. Et d2 q pfectio simpliciter est q ipm est melius q̄3 ipm. i. nō qdlibet suo incōpossibili ¶ Ad argumentū in pncipio. dico q sapīa vt est spēs q̄litatis non est eiusdē rōnis in nobis 2 in deo.

Ecunda que stio octaue distinctiōis vbi querit. Utrū aliq creatura sit simplex. videt q sit simplex. Nā ꝯpositum cōponit ex p tibus. et ille nō ex alijs. ergo ptes ille sunt in se simplices. Ad oppositū est Aug9. de tri. c. v. vbi dicit. q nulla creatura est in se simplex. In principio dicit sctūs doc. i. pte sum. q. iij. arti. iiij. et. i. q. arti. ij. soluēdo terciū 2 q̄rtū argumentū. Et li. ij. ꝯtra gentiles c. xlix. dicit q oīs creatura est ꝯposita ex actu 2 potēcia. Doctor ip2obat. Sed veniēdo ad q̄stionē rn̄dit q aliq est creatura simplex. i. nō cōposita. tamē nulla creatura est perfecte simplex. q2 vel est cōposita vel cōponibilis. Qd declaro sic. Nā nulla creatura h3 entitatē fm totā pfectionē. immo caret aliq pfectōe q̄ nata est ꝯpetere entitati in se. Jō priua t illa. Sicut talpa d2 ceca. q2 caret illo. s. visu quē nata est hr̄e et nō habet saltē fm rōem aīalis fm phm. v. metha. c. de priuatōe. Cōponit ergo nō ex re et re positiua. s3 ex re positiua 2 priuatiua. nō q priuatio cōponat. q2 priuatiuū nō est de essentia positiua. sed dicim9 cōponi. hoc est. q2 cū illo ente est illa priuatio id est ens indeterminatū ad tale qd est alteri ꝯponibile. Etiam q̄libet creatura est ꝯponibilis. pz de accidēte qd ꝯponit cū substātia. Et de substantia tā de materia q̄3 de forma. i. phisi. Et sic ꝯcludit. Et rn̄dit ad questionē q oīs creatura vel est cōposita vel ꝯponibilis. Et sic nulla creatura est simpliciter simplex. Et si dicit q accidētia sūt simplicia. Dicit q est verū vt simplicitas opponitur ꝯpositioni que est ex materia 2 forma. nō tn̄ cōpositione q̄ est ex genere et differētia q̄ ꝓprie nō d3 dici cōpositio sed magis ꝯstitutio Nā ꝯpositio ꝓprie est

est materia et forma.i.phi. ¶ Ad argumentū in principio dico q̄ oīs creatura est ꝯposita vel cōponibilis. Ille vero ptes et si nō sunt ꝯposite sunt tn̄ ꝯponibiles.

Tercia q̄stio

octaue distinctiōis vbi q̄ritur. Posito q̄ deus sit simplex si deus vel aliq̄d dictū de deo formaliter est in gn̄e. videt q̄ deus sit in gn̄e. Nā Auic.ij. metha.c.i. Dicit ens in subiecto et ens non in subiecto nō habent medium.et pro ente nō in subiecto sumitur substantia. Ad oppositū est Augus. qui dicit q̄ remouent a deo illa p̄dicata artis dialectice. In p̄n. ponit opi. Hen. in sum.ar.xxij.q i.et.ij.ꝛ.iij. q̄ nullus cōceptus est cōīs deo ꝛ creature ꝛ infra doctori. Rn̄dit argumento cōtra eū.vn̄ textus h3. Rn̄sio aliquoꝝ est q̄ ens ratū facit noticiam de se. Henri. est in q̄libet.x.q.vij. Rursus scd̄o arguit ꝯtra doctores solennē tali rōne q̄ tacta est supius di.iij.q.i.q̄n intellect⁹ certus est de vno ꝯceptu ꝛ dubius de duobus. ꝛc. Et ꝯsequēter dicit q̄ isti rōi tripliciter rn̄det. Primo q̄ aliq̄s cōceptus idē est certus ꝛ dubius ꝛ cōceptus socratis ꝛ platonis est dubius ꝛ cōceptus alicui⁹ hoīs dubius Et tn̄ idē sic rn̄dit. Scd̄o rn̄det ex Henri.in sum. ar.xxij. vt prius q̄ cōceptus entis in deo ꝛ in creatura sunt duo ꝓpinqui.et ideo. qꝛ ꝓpinq̄ vident vnus. Et hic est cert⁹ in q̄dam dubio.i.cōfuso dubeitas tn̄ i ip̄is distincte ꝯceptis. Tercio rōe fratris Johis rodītoris li.i.di.ij.q vi. q̄ est certitudo de ambob⁹ distinctis.hoc est disiunctiue. Dubitatio vero de altero sepatim seu solitarie.dū autē dicit. Alia est opi. in altero extremoꝝ q̄ poit deū i genere.est opi. Alberti de saxonia. et fratris Roberti holcot li.i.q.v. Et dū lōge post multū dicit. Aliq̄ ꝓbant deū nō esse in gn̄e. Tho.est.i. pte sum.q.iij.ar.v.in solutōe p̄ncipali. ¶ Sed veniēdo ad q̄stionē dꝛ q̄ nec deus est in gn̄e nec aliq̄d dictum de deo. Et si aliq̄ auctes vident Boetij ꝯ hoc maxie q̄ duo genera ponunt in diuinis.s.substātia et relatio dꝛ q̄ nō est tale in illo libello. Et dū esset intelligeret.i.duo modi p̄dicandi. S3 q̄ de⁹ nō sit in gn̄e p3 p Aug. vij. de tri.c.viij. Deum abusiue dici substantiam cum ꝓprie suba dicat a substare.i.q̄ substat accidētib⁹ qd̄ deo non cōuenit. Itē auic. viij.metha.c.x. Deus nō est in gn̄e.qꝛ genus ē ps. S3 ē simplex nō hn̄s ptē. Etiā ꝓbat p duas rōes. Prio p infinitatē. Nā si poneret in gn̄e illud gen⁹ esset potētiale ad deū a q̄ accipet dr̄ia. nullū infinitū est potentiale ad aliud.g̃ nō ponit in gn̄e. vel aliter. Oē gen⁹ est finitū si illud gen⁹ poneret i deo finitū esset i deo qd̄ est incōueniēs. Scd̄o ex necesse eē. Nā genus illd̄ vel ē necesse eē l'nō.si sic.g̃ est determinatū.cū oē nece eē sit determiatū.et si determinatū iā nō est gen⁹. Si ꝟo nō sit necesse eē igit de⁹ ꝯstitueret ex nō necesse eē qd̄ est incōueniens. Etiam in q̄stione dictū fuit

Deus non est in gn̄e

vel aliq̄d de deo sit in genere. Et di
citur ad hoc ꝙ nihil tale est in deo.
Nā vt dixi q̄ sunt in gñe sunt limi
tata q̄ vero in deo nō sunt limitata
igit̄ dictū de deo formaliter est ī ge
nere. ¶ Nota ī medio q̄stionis vbi
dꝫ hāc rōeȝ aliq̄liter ꝑtracto ꝙ ibi
inuenies quō aliq̄ differētie sumūt̄
a distinctiꝭ rebꝰ aliq̄ a distinctis rea
litatibꝰ. vel ꝙ genꝰ ⁊ dr̄ia aliq̄ñ su
munt̄ a distinctis rebꝰ vt in haben
tibus plures formas. Nā aīal su/
mitur ab aīa sensitiua et rōnale ab
aīa intellectia. Aliq̄ñ sumit̄ ab vna
re. Sed a distinctis realitatibꝰ vt
in albedine habēte decē gradꝰ a no
uo ⁊ a p̄cedentibꝰ habet̄ rō generis
a decimo rō differētie. Scđo nota
ꝙ facit vnam ꝯsequentiaȝ ꝙ nun/
q̄ꝫ ad summū in inferiori. sequitur
summū in sup̄iori nisi illud inferiꝰ
sit nobilissimū ꝯtentū sub illo supe
riori. Sicut nō sequit̄ ꝑfectissimus
asinꝰ ḡ ꝑfectissimū aīal. sed bñ seq̄
tur gr̄a materie ꝑfectissimꝰ hō. ergo
ꝑfectissimū aīal. Etiā dicit ꝙ ad rō
nem generalissimi nō est ꝙ habeat
plures spēs sed nō hr̄e aliqđ sup̄ue
niens genus. ¶ Ad argumentū in
p̄ncipio dico ꝙ Auic. intelligit in
limitatis.

Quarta q̄stio

octaue distinctōis vbi q̄ri
tur. Utrū cū summa vnitate possit
stare distinctio ꝑfectionū essentia/
lium p̄cedēs aliq̄ mō actū intelle/
ctus. videt̄ ꝙ nō. q꞉ vbi est multitu
do ibi nō est simplicitas. Ad oppo
situm est Dionisius q̄ dicit ꝙ multi/
plex formatio diuinarū ꝑfectionū
est vnita. vbi autē vnitas ibi sim/
plex. In ista q̄stione primo ponit̄
opi. Tho. i. scripti di. ij. Et Eruey
ꝙ attributa diuina inquiūt solū di
cunt̄ ꝑ actū intellectus nr̄i. Et post
q̄ñ dicit. Aliꝗ declarāt istā positōȝ
sic tangit̄ Gotfre. q̄lib. vij. q. i. Et
dū ponit. Est alia positio q̄ dꝫ ⁊c̄.
hic est Hen. q̄libē. v. q. i. et q̄libet.
xiij. q. i. ꝙ attributa diuina distin/
guunt̄ ꝑ actū intellectꝰ diui. Iuxta
principiū arguēdi ꝯtra eū dicit do
ctor. Dicit̄ ad eam ꝙ attributa nō
sunt fundamēta ⁊c̄. Hen. est q̄lib.
iij. q. iij. et ī sūma. xxxvij. q. vij. Sꝫ
in hac q̄stione tria faciam. Primo
dico q̄d sit vnitas. Scđo ponent̄
aliq̄ ꝯclusiones. Tercio vtrū attri
buta distinguant̄ ꝑ intellectū qđ ē
ꝓpositū. ¶ Ad primū dico ꝙ vni/
tas est formal'r indiuisio. Et intelli
ge ꝙ lꝫ vnitas et indiuisio ābo sūt
priuatiua. Quantū ad primū an/
q̄ꝫ ponant̄ ꝯclusiones. dico ꝙ vni/
tas capit̄ q̄druplicitur. Primꝰ gra
dus ē aggregatōis sicut aceruus la
pidū. Secundꝰ vnitatis ordīs vel
ordinatōis sic in bello ad ducē. nā
dicit̄ vnū bellū ab vnitate ducis.
Tercius ꝯpositionis vt cōpositū.
Quartus gradꝰ est vnitatis indi/
uisionis. q꞉ nullo mō pt̄ diuidi vel
nullā hꝫ identitatē cū alio. His no
tatis ponunt̄ ꝯclusiones. Prima
cōclusio ꝙ attributa in suis rōnibꝰ
formalibꝰ nō hn̄t vnitatē aliquā.
ptꝫ. q꞉ sunt summe simplicia. vt in
tellectꝰ et voluntas. Scđa ꝯcl'o ꝙ
attributa in infinitate diuina hn̄t

verā vnitatē ptz. q2 pticipāt eandē infinitatē diuinaz. Tercia pclo q attributa hñt vnā vnitatē in realitate patz. Nā intellect9 et volūtas eandem habent realitatez in deo. Quarta cōclusio q attributa habent veram vnitatez cum essentia diuina. patz. quia est vna essentia in eis. Quinta cōclusio que est ad punctū q cū summa vnitate essentie cū attributis nō est identitas/et distinctio. et hoc est stante summa vnitate. pz. Nā essent summe vnū et nō sūme vnū qđ est impossibile. ¶ Quantū ad terciū q est respōsiuū qstionis dr q attributa hñt nō identitatē pter intellectū. Et sunt nō idē formal'r ptz. Nā nullo actu intellect9 psiderāte. intellectus est pncipiū pductiuū verbi. Et volun tas volitōis. Itē q2 volūtas est pn cipiū amoris spirati. intellect9 āo nō. Sz oia ista pueniūt pter actū intellectus. igif distinctōes sunt pter intellectū. Et iō rñdemus adq stionē affirmatiue. Et sicut dicitur de istis et de aliis. ¶ Ad argumen tum in principio dicitur q cū mul titudine perfectionum stat simpli citas essentie.

Quinta qstio

octaue distinctōis vbi qrif Utrū solus deus sit immutabilis. Nā in Geñ. c. vi. scribif de deo. tactus dolore cordis intrinsec9. ergo mutaf. ¶ Ad oppositū Malach. iij. dr. Ego de9 et nō mutor rc. In scdo articulo collatis decē modis. de qbus tres ad ppositū sufficiunt. ponif opi. Hen. qli. viij. q. ix. in q ponunf decez modi. Decē modos ponit Hen. existendi res in qli. viij q. ix. Primus est ei9 q est ex se necesse esse et a nullo pncipiatiue vt pater de9. Secūdus est ei9 q est neces se eē sed ab alio principiatiue non causatiue. vt fili9 dei et spūssanct9. Tercius ē q est necesse esse sed ab alio causatiue. Quartus est q ē necesse esse nō tñ ab alio principiatie aut causatiue. sz depēdenter. Quintus est q est ex se possibile esse ab alio tamen necesse esse. Sextus est eius q est ex se possibile esse et nō est ab alio tamen necesse esse. Septimus eius quod est in se possibile etiam ab alio causatiue tamē ab eterno. Octauus est q est in se possibile et ab alio causatiue sed tpaliter cū toto tpe. Nonus est q est in se possibile et ab alio causatiue sz cū pte tpis. Decim9 e9 q nec ex se nec ab alio ē possibile. Iuuat istā materiā qlibet9 eiusdē. lxix. q. vi. vbi causatus est qttuor modis. Primus est vt orbes tm capiāt motū a primo sed nō esse. Secund9 vt sint ex se necesse eē sz ab alio causatiue. Terci9 vt orbes sint ex se possibile eē sz ab alio necesse eē. Et iste habef ab auicen. Quart9 est orbes sint ex se possibile et ab alio. Et hec est opi. platonis et fidei. q2 deus pducit cōtingenter et cōseruat ptingēter. Et inde est q in doctore nrō aliqñ scribitur decez modis iuxta qlibetum viij. q. iij. Aliqñ scibif qttuor modis iuxta qlibe. vi. q. vi. Et qñ di

rit doc. Hoc cōfirmat̃ p̃ ꝯfirmatōꝫ
argumēti q̄ adducit̃ ab Hen. hoc i
summa arti.liiij.q.iij.in tercio pn//
cipali. Et dū d̄r in textu. Cōtra istā
cōclusionē in qua cōiter cōcordant
phi ꝙ prima cā necessario et natu/
raliter causat: primū causatū est rō
Hen.q.v.et.iiij. Scd̄a rō apponi
tur ꝯtra phos. q̄ȝ potētia respiciēs
ꝛc̄. Rō est ibidē hen. vbi d̄r. Ista
rō licet sit in se aliqualiter apparēs
est doctoris ꝯ Hen. q̄si sibi ꝯtradi
ceret ex sup̄dictis. ¶ Sed veniēdo
ad q̄stionē q̄ātū ad exclusionē. iō q̄ȝ
d̄r vtrū sol⁹ de⁹. Rn̄det̃ ꝙ nihil ali
ud adeo est immutabile loquendo
de immutatōe q̄ est versio. q̄ȝ nihil
aliud formaliter necessariū. q̄ōlibȝ
etiā aliud est mutabile subiectiue.
nisi ꝓpter imp̄fectionē negatiuā. vt
puta vltimū accidēs ꝙ nulli⁹ p̄fe/
ctionis est capax ꝓpter sui imp̄fe/
ctionē. vt si sit aliq̄ relatio nō ē mu
tabilis subiectiue. q̄ȝ nō p̄t esse subie//
ctū alicui⁹ p̄fectōis. hoc est dicere.
q̄ȝ est imp̄fectū negatiue. i. non ca//
pax alicui⁹ p̄fectōis. Sȝ nihil ali/
ud a d̄o ꝓpter p̄fectionē sui ē immu
tabile. q̄ȝ si aliq̄d est tale hoc maxi
me esset p̄ma intelligētia. Sȝ ista ē
mutabilis ab intellectōe ad intelle
ctionē p̄bo. q̄ȝ pōt hr̄e intellectōꝫ cu
iuslibet intelligibilis. q̄ȝ hoc p̄t in/
tellect⁹ nr̄ hr̄e nō aūt vnicā oīm. q̄ȝ
tūc illa essȝ infinita ex di.ij.q.i. nec
infinitas intellectōes sil' oīm ītelli
gibiliū. q̄ȝ tūc intellect⁹ hn̄s ista sil'
in actu distincte videret̃ eē infinit⁹
igit̃ poterit hr̄e intellectōꝫ vni⁹ in/
telligibilis post intellectōꝫ alteri⁹
intelligibilis: Et sic mutabit̃ l' erit
mutabilis q̄d deo nō attribuimus.
Sed in hac q̄stione vtrū de⁹ agat
necessario. Et ponit opi. phoꝝ. de/
inde theologoꝝ. vbi ꝯcludit ꝙ de/
us nō agit necessario. Nā sequerent̃
multa incōueniētia. Primū ꝙ ni/
hil ꝯtingēter causaret̃. Secundum
ꝙ nullū malū esset ī vniuerso. Ter
tiū ꝙ nihil agerēt cāe scd̄e Quartū
ꝙ oīa essent vnū. Quintū ꝙ pone//
rent̃ in nō t̄pe. Sextū ꝙ nō essȝ ge/
nerratio vel corruptio in inferiori/
bus. et sic nec resurrectio. Nota aū
q̄ꝫ dicat. ¶ Quantū ad scd̄m p̄nci/
pale vbi dicit̃. ꝙ cuicūq̄ꝫ repugnat
actus ei repugnat potētia. hoc ē in/
telligendū de naturalib; et non de
volūtariis. Nā btūs vidēs deū n̄
peccabit. et sibi repugnat actus sed
nō potētia. vt doctor in.ij.di.vij. et
in.iiij. in materia de btitudine. hic
etiā hēs q̄re magis volūtas vult h̄
nō illud. Dicit ꝙ q̄ȝ volūtas est vo
luntas. vel ꝙ indisciplinati est q̄re
re oēs causas. q̄ȝ velle dei est p̄nci/
piū in ꝯtingentib; ꝛ nihil pri⁹ illo
in operādo. lȝ essentialiter sit prior
in essentia. Hic adhuc habes ꝙ vo
luntate antiqua potest fieri nouus
effectus sine mutatiōe voluntatis.
Sed qua de causa si deus vult ali/
quid semper illud vult. Dicitur ꝙ
hoc ideo est. quia nō est cōpositus
ex parte rationali et animali sicut
nos. Ideo semper vnica et simpli/
ci gaudet voluntate. vij. ethico. in
fine. ¶ Ad argumentū in princi/
pio dicit̃ ꝙ nō est mutatio ex parte
dei sed tm̄ ex p̄te obiecti.

Circa nonaʒ distinctõʒ Utrū generatio filij sit eterna in diuinis. Uidet̄ ꝙ gñatio filij nō sit eterna. Nā dr̄ in ps. Ante luciferū genui te. Añ est dn̄ia tp̄is. ḡ ꝛc. Ad oppositū habet̄ in li. Sap. Ab initio ꝛ ante secula creata sum. et Prou. viij. c. In ista q̄stione respondēdo ad terciū argumentū quotat Greg. sup illud iob Sciebas tūc qm̄ nasciturus eras. Ubi sciendū ꝙ s̄m veritatē auctoritas Greg. ex li. moral. xxix. sūpta quā doctor subtilis dic̄ Greg. dixisse sup illud Job. xxxviij. Sciebat tūc qn̄ nascitur⁹ eras nō est sup illo verbo. Sed sup illud verbū eiusdem ca. Job. et eiusdē li. in moral. ꝙ paulo añ ad iob dn̄s dixerat. nū q̄d post ortū tuū p̄cepisti diluculo ꝛ ostēdisti aurore locū suū Un̄ dicē dum doctorē intellexisse sup illud iob. i. ante illud iob. Sed dimissis his veniendo ad intentionē q̄ttuor dicā. Primū sub q̄ rōe ponit̄ generatio in diuinis Secundū si illa generatio est eterna. Terciū si est eadem eternitas p̄ris et filij. Quartū si in illa eternitate est aliq̄ prioritas patris ad filiū. ¶ Quantū ad primū dr̄ ꝙ generatio in creaturis dicit duo. scʒ mutatiōʒ et p̄ductionē. Istoꝝ sunt alie et alie rōnes formales ad īuicē sepabiles Nā mutatio est actus subiecti mutabilis quod trāsit de potētia ad actū. vt p̄ʒ. vi. phi. Productio aūt est formaliter ipsius p̄ducti cui accidit ꝙ fiat cum mutatōe. Ad p̄positū dico ꝙ generatio nō ponit̄ in diuinis sub rōne mutatōis. q: vt sic dicit imp̄fectionem p̄pter potentialitatē annexaʒ et nihil est tale ponendū ī deo. Ponitur ḡ generatio in diuinis sub rōne p̄ductōis vt est termin⁹ p̄ducti et nō sub rōne mutatōis. vt est subiectū mutatū. ¶ Quantū ad sc̄dm dico ꝙ generatio filij est eterna. p̄ʒ p̄ Ambro. i. de trini. c. vi. Et ponit̄ur in l̄ra. Si p̄r prius erat ꝛ postea genuit generatōis accessorie mutatus est. auertat de⁹ hāc amentiā sꝑ igit̄ habuit filiū. Sil'r auctas Hylarij in l̄ra inter gignere ꝛ gigni nullum est mediū. s. duratōis. Si igit̄ p̄priū est patri generasse sꝑ p̄prium est filio sꝑ esse genitū. Jō dicit ꝙ generatio nō est ibi sub rōe mutatōis sicut dictū fuit dist. v. q. ij. Jdo nō hʒ terminos correspondētes terminis generatōis mutatōis. s. eē post nō esse. Nā oīa sunt ibi in eē nūc eternitatis. ¶ Quantū ad terciū dico ꝙ est eadē eternitas nūo p̄ris et filij. Cuius rō est. Quoꝝ est vnuʒ esse existētie eoꝝ est vna duratio cū duratio respiciat eē existētie nō dico subsistētie. Sʒ p̄ris et filij ē vnū esse existētie nō dico subsistētie. ergo eoꝝ est duratio l' eternitas vna. ¶ Quantū ad quartū sunt aliq̄ qui dicūt. scʒ Thomiste ꝙ inter diuinas p̄sonas est ordo nō tñ cū priori et posteriori cū fundent̄ sup indiuisibile. Est opi. doctoris ꝙ prioritas p̄sumi q̄nq3 modis. scʒ Durationis. nature. p̄fectōis. rōis. et originis. Jn diuinis aūt nō cadūt p̄rime tres prioritates. q: vt patet per

Duratio in diuinis dicit duo

prioritas quinque modis accipitur in diuinis

de spu sancto

Questio II

xxiii

Aug. li. de fide ad petrū loquēs de tribus psonis diuinis ait. Nullus eoꝝ pcedit aliū eternitate ꝛ excedit magnitudie. aut supat ptāte. Ponitur tñ in pre prioritas rōnis ꝛ originis respectu filij. q2 agere psupponit esse. Sed pater pducit filiū. ergo aliq mō rōne vel origie pater psupponit filio. Per istā prioritatem originis nihil aliud intelligo nisi a q aliud est. ipe vero a nullo sicut filiꝰ a pre ꝛ pater a nemine. Sz nota p tota qstione q verba cuiuscūqꝫ tpis dicunt de deo ꝛ vere siue significēt psonales siue essentiales. qd ptꝫ p aug. sup Joh. Omel. xviij sup illud Johis. xvi. Nō enī loquitur a semetipo sed qcūqꝫ audiet loqtur. Audiet inqt aug. de spū sancto qd vtiqꝫ audiuit audit. q2 spiritum sanctū audire est a pre ꝛ filio pcedere. Et p ɔsequēs qd audit audiet et audiuit. sicut nūc scit sciet ꝛ sciuit. igit vult dicere q verba oīm tpm vere dicunt de deo. Et illud appa ret p illud qd magister adducit di. viij. c. ij. Sed qd significāt ista verba diuersoꝝ tpm cū de deo dicunt. Rndet q magis pprie dicit pñt cōsignificātia nūc eternitatis qꝫ differētias tpis. ¶ Ad argumentū in pncipio dr q ante ibi nō ponit p differētia tpis. sed intelligit. i. añ omnē creaturā vel ab eterno.

Circa decimā distinctōꝫ qritur. Utrū spūssanctus pducatur p modū volūtatis. Udetur q nō. Augꝰ. xiij. de tri. dicit spiritus sanctꝰ pcedit necessario. g nō p modū volūtatis. ¶ Ad oppositum idem Aug. dicit q spūs sanctus pcedit p modū amoris soluēdo dubiū primū. ponit primo opinio doctoris solēnis in sum. ar. lx. q. i. distinguētis de natura. Quantum ad secundū dubiū idem rndit doctor distinguēs de duplici actiōe volūtatis. Tūc doctor incipit arguere ɔtra eū in scdo argumēto dicit doctorē dicere actus notionales fundari in actibꝰ essentialibꝰ. ꝛ hoc qli. vi. q. i. Et vltimo argumēto dicit eū sentire voluntatē ꝛ naturā tm distingui vere scdm rōnem. de hoc qlibe. v. q. i. Tunc tercio rndit dubio ad qd rndit Hen. qlib. vi. q. i. Sed in hac qstione videbimꝰ qtuor. Primū si in deo est volūtas. Scdm si in deo est volūtas sub rōne principij pductiui. Terciū si spiritus scūs pducit p actū volūtatis. Quartū remouebunt aliq dubia.

¶ Ad primū dico q in deo est voluntas. qd probat sic. Beatitudo est in actu intellectꝰ et volūtatis. x. ethi. sꝫ in deo est pfecta btitudo. ergo in eo est actus volūtatis ꝛ p cōsequēs volūtas. Sanctꝰ doctor. j. pte. q. i9. arti. i. pbat sic. Sicut appetitus sensitiuꝰ sequit cognitionē sensitiuā. Ita appetitus intellectiuus sequit cognitōꝫ intellectiuā. sꝫ vbicūqꝫ est sensus ibi est appetitus sensitiuꝰ. igit vbicūqꝫ intellectꝰ ibi appetitꝰ intellectiuus siue volūtas sed in deo est intellectꝰ. ergo voluntas. Hoc habet ab Aug. x. de tri. c. i7. Spūs sanctus exiuit a patre et filio. nō quō natus sed quō datꝰ Exire p modū dati vel doni ɔpetit

Volūtas in deo

d

productio p modū voluntatis cu/ius scȝ volūtatis est ex libertate sua dare vel donare. Ad secundū pbatur q sit sub rōne pncipij pductiui. Nā principia pductiua ex q̄ ex se nō dicūt imperfectionē reducunt ad ali/quod vnū vel ad aliq pfecta in tāta paucitate ad quantā reduci pnt nō pnt oīa reduci ad vnū principium productiuū vel actiuū. qz illud vni cum haberet moduȝ determinatū agēdi alteri⁹ istoꝝ. s. nature vel voluntatis. qz inter istos modos pducēdi nō est aliqs mod⁹ medi⁹. ergo nō pnt hec reduci ad maiorē paucitatē q̄ȝ ad dualitatē pncipij pducti/ui p modū nature et p modū voluntatis. et tñ illa ad q̄ tāq̄ȝ pfecta stat tota ista reductio principiorū sunt simplr pfecta. Et ambo ista princi/pia sub rōne ppria ponunt in deo. Sed posito q volūtas sit pncipiū pductiuū spirit⁹ sancti si ɔcurrit simul essentia. et si sic quō habent se. Ad qd dico quattuor ɔclusiones. Prima q diuina essentia est ptiale principiū ɔcurrēs in rōne obiecti. Et ptȝ. qz nihil ɔtinet terminū formaliter vel virtualiter nisi essentia. Itē qz hec pductio dȝ esse vniuoca q vniuocatio dȝ fieri in eētia. Secunda ɔclo q volūtas est princi/piū pncipale. ɔcurrēs in rōe potentie. qz impossibile est actū spirandi esse nisi ɔcurrēte volūtate. sicut nec actus dicēdi nisi ɔcurrēte intellectu cū dicere sit aliquid p modū intellectus producere Tercia conclusio q ista sunt vnum totale principium. hoc ptȝ. qz vtrūq̄ȝ cōcurrit ⁊ neutrū sufficit. Et est impossibile respectu eiusdē pducti duas causas vel duo principia totalia eiusdē rōnis esse. Quarta ɔclo q essentia ɔcurrit pncipali⁹ q̄ȝ illud qd cōcurrit vt prin/cipiū pticulare. Nā essentia cōcur/rit vt principiū vniuersale. volun/tas vt principiū pticulare. Et nota hic q aliq voluerūt dicere q nō est de intentōe Scoti pure noticiā genitam in diuinis. i. q nō est act⁹ in/telligēdi in diuinis genit⁹. nec act⁹ volēdi et q istos actus nō poīt illi citos. s. innatos. Quantū ad terciū dr q sic teste Aug. xv. de tri. rōne sic. Quicqd de rōe sua formali est principiū pductiuū vbicū q̄ȝ est sua pfectōe prius q̄ȝ intelligat hre pdu/ctum adequatū pt pducere. Et si ē necesse esse necessario pducit. Sed in deo est volūtas fecunda sub rōne producti pncipij ex. ij. articulo. et ē necesse eē. ergo hñs eā necessario pducit isto mō queadmodū volun/tas finita hñs obiectū amabile finitum ⁊ adequatū pducit amorē finitum. ita voluntas infinita sicut est volūtas diuina habēs obiectū amabile infinitū producit amorē infinitū adequatū. Sed infinitū est p se subsistens. et hȝ amorē infinitū p se subsistentē dico spm sanctū. Quā/tum ad quartum occurrūt dubia. Primū quō volūtas diuina est pncipiū cōicandi naturā cū hoc nō cōpetat voluntati create. dicit duplr. Uno mō sm Hen. q natura capit quadrupliciter. Uno mō natura vt est essentia ī qua tres psone exist̄ūt. Secundo mō natura est principiū

actiuū naturale cui cōpetit assimi/lare. et sic dr essentiale cōtractuȝ ad notionale. Tercio mō dicit natura q̄libet res naturaliter existēs in na/tura primo mō dicta. Quarto mō dicit natura incōicabilis necessitas ordinata ad aliquē actū. ¶ Ad ꝓ/positū dicit ꝙ intellectus ꝛ volun/tas sunt principia cōmunicādi di/uinā naturā nō inq̄ntū intellect⁹ et volūtas. sed inq̄ntum natura tercio mō ꝑ coassistentiā nature ꝑmo mō dicte. Doctor aliter dicit ꝙ volun/tas pt esse principiū cōicandi natu ram nō voluntas vt cōiter sumpta ad voluntatē creatā ꝛ increatā. sed volūtas vt infinita Est ei infinitas ꝓprius modus voluntatis diuine. Secundū dubiuȝ est. Si ꝓductio spūs sancti est necessaria. et quō ista necessitas stat cū libertate. Dicitur ad primū ꝙ productio ē necessaria qd pꝫ sic. Summe ꝓducto ꝯuenit nobilissima productio. sed ꝓductio ncāria est nobilissima. ergo ꝛc̄. Itē necesse eē si ꝓducit necessario ꝓduci tur. Sꝫ spūs sanctus est necesse eē. ergo ncārio producit. Sed illa ne cessitas quō vocabit dr ꝙ nō necessi tas coactōis sed natural determīa/tionis. Uel ſm aliq̄s req̄site perfe/ctōis. Ad secundū quō stat cū liber tate a diuersis diuersimode dicitur Quidā dicūt ꝙ volūtas pt ꝯside/rari dupliciter. Uno mō vt natura et sic ꝓducit necessario. Alio mō in quantū libera est. et sic producit cō tingēter. et sic nō est principiū spiri tus sancti. Aliȷ̄ dicūt ꝙ licet sit ne/cessitas vt actus tendit in obiectuȝ suū tñ nō est necessitas vt actus eli citur a potētia. Aliȷ̄ dicūt ꝙ volun tas vt elicit actū est libera vt aūt se terminat vel firmat in actu sic est necessaria. Doctor dicit ꝙ ibi est li bertas ꝛ necessitas. qꝛ sicut natura hꝫ suā ꝓpriā necessitatē ꝛ suā cōtin/gentiā inq̄ntū pt deficere. ita liber/tas hꝫ suā necessitatē ꝛ suā ꝯtingen tiam. Et necessitas volūtatis bñ stat cū libertate. ¶ Sꝫ aliq̄s diceret hoc nō determinat q̄stionē. Ideo dicit quidā doc. ꝙ infinita volūtas ha/bens tale obiectū pñs qd est neces/sario amandū hꝫ se necessario q̄ ad actū sed hꝫ se libere q̄ ad electionē. et sic erit necessaria et libera. vel dr libera libertate cōplacentie. ¶ Ad argumentū in principio dico ꝙ au gus. accipit necessario pro persona nō pro principio quo.

Irca distinctionē vndeci/mā qr. ꝟ. vtrū spūs sanctus ꝓcedat a pr̄e ꝛ filio. videt ꝙ nō. Nā damas. c. 7. dic̄ a pr̄e ꝓcedē te ꝛ ī filio quiescēte spm̄ sanctū dici mus. Ad oppositū ī simbolo Nice no a pr̄e filioq; ꝓcedit. et Athana/sius ī simbolo. ꝓbatio ꝙ sic addit. ꝓbāt aliȷ̄ istū ordinē ꝓductōis. et ē Hen. q̄li. vi. q. i. Sꝫ veniēdo ad q̄ stionē dr ꝙ sic. Et ꝑ maiori decla/ratōe ponent q̄ttuor. Pr̄io punctus q̄stionis. Scd̄o vtrū spūsſctūs ꝓce dat a pr̄e ꝑ filiū. Tercio qd sit ꝑnci piū ꝓductiuū spūs sci. Quarto qd sit termin⁹ formal spiratōis actiue Ad ꝑmū dr ꝙ spūs sanc. ꝓcedit a pr̄e ꝛ filio. lꝫ greci dicant oppositū. Et ꝓbāt ꝑ dictū andree in grecia q̄

dicit spiritū sanctū a patre ꝓcedere et in filio ꝑmanere. Latini vero dicunt ab vtroqȝ ꝓcedere. Et dicunt auctores. Prima dn̄i saluatoris i euangelio. Si ascēdero in celū mittā vobis paraclitū. Itē cū venerit spiritus sanctus quē ego mittā ꝛc̄. Itē Johā. 16. Ille me clarificabit q̄ de meo accipiet. Sed de deo accipere est de eo procedere. Itē Jo. 20. qn̄ dn̄s voluit dare spm̄ sanctū insflauit. Inflatio est ꝓcessus ab eo. Itē fm̄ grecos Athanasi⁹ grec⁹ scōs Dyonisi⁹ grecus. iij. Crisostomus grecus dicūt spm̄ sanctū ab vtroqȝ procedere. Item de sum. tri. ex. c. i. vbi dr̄ spiritū sanctū ab vtroqȝ ꝓcedere. ¶ Quantū ad secundū pono q̄ttuor ꝯclusiones. Prima q̄ spiritus sanct⁹ nō est a prē ꝑ filiū. ita q̄ fili⁹ sit principiū q̄ spūssancti. Nā aliter fili⁹ esset formalr̄ in prē. sicut calor est in igne. Et calor in calefactōe hȝ se vt quo. Sed si filius esset formaliter in prē pater posset esse filius et qđ est falsum. Scđa ꝯclō q̄ spūs sanct⁹ nō est a prē ꝑ filiū tanq̄ instrumentū. q: tūc filius esset impfectior prē cū instr̄m sit impfectius eo cuius est cā. Tercia ꝯclō q̄ spiritussanct⁹ nō est a prē per filiū tanq̄ per cāȝ secundā. Nā sequeret̄ q̄ nō equaliter esset a prē et filio qđ ē falsum. Nā eq̄liter ꝓducūt et ꝑ eandē vim productiuā existentē in duobꝫ et nō per diuersas. Quarta ꝯclō q̄ pater producit spm̄ sanctū ꝑ filiū. sed intelligit̄ ꝓducere ꝑ aliud. q: cōmunicauit sibi eandē vim productiuā. ¶ Quantū ad terciū quid sit principiū productiuū spiritus sancti dicit̄ q̄ volūtas fecūda. qđ ꝓbat̄ per Aug. 9. de tri. vbi dicit q̄ sicut memoria fecūda est pn̄cipiū ipius filij. sic volūtas fecūda est pn̄cipiū spūs sancti. ¶ Quantū ad quartuȝ q̄d sit termin⁹ formalis spiratōnis. Dicit̄ q̄ totus spūs sanct⁹. Nam illud est termin⁹ qđ ꝑ spirationē acq̄ritur. sed qđ acquirit̄ est spūs sanctus. ergo ꝛc̄. Sed spiratio actiua est ꝯstitutiua ꝑsone. i. si pater ꝛ fili⁹ cōstituunt̄ ꝑ spirationē actiuā. Dicit aureolus q̄ spiratio actiua concurrit ad spirationē verbi cū essentia ꝛ filiatōe. sed ad ꝯstitutōȝ ꝑsone prīs cū essentia et paternitate. Sȝ opi. doctoris est q̄ spiratio actiua nō est verbi vel patris constitutiua cū tota fecunditas intellectiua pintelligat̄ volitione fecundante. ꝛ sic ꝑsone intelligunt̄ pcōstitute. ¶ Ad argumentū in pn̄cipio dr̄ q̄ auctoritas intelligit̄ de volūtate ꝛ nō de spū sancto. Nā volūtas q̄ est principiū spirādi ipa est a prē in filiū.

Secunda questio vtrū si spiritus sanctus nō procederet a filio posset stare distinctō realis ipius a filio. vel si distinguetur ab eo. videt̄ q̄ nō. q: fm boetium de tri. Essentia cōtinet vnitatē. relatio multiplicat trinitatē. ḡ nihil distinguit̄ nisi qđ refertur. Ad oppositū. j. de trini. c. 17. a ꝑparet q̄ spiritus sanctus nō est filius ꝛ si exeat a patre. q: exit non quomodo natus sed quomodo datus. Immediate ponit opi. dicentiū nullā esse q̄stionē. q: includit incōpossibilia.

Et est Gotfre. quoli. 7. q. 4. Post hoc mõ impugnato ponit opi. dicẽtium ꝙ nõ distinguit. et est tho. i. pte sum. q. 35. arti. 2. et Egidi⁹ de roma ꝗlib. i. q. 6. ¶ Ad q̃stionẽ dicunt aliq̄ ꝙ q̃stio est nulla. q2 ĩpossibilis. Sed doctor dicit ꝙ de multis impossibilibꝫ mouet q̃stio vt de vacuo. 4. phi. et sic hic non q̃rit de impossibilitate. Sed posita tali cõdictionali. i. si nõ ꝓcederet si distingueret. Sed rñdendo ad punctuꝫ dicit doctor ꝙ si spũs sanctus nõ ꝓcederet a filio ꝙ distingueret ab eo Et rõ est. q2 filius est fili⁹ ꝑ suã rationẽ formaliter. i. ꝑ filiationẽ. et distinguit a q̃libet nõ tali. Sed spiratio si aduenit filio aduenit filio iam posito. et est q̃si ꝓprietas sibi adueniens post suũ esse. et sic si nũq̃ꝫ ꝓcederet ab eo distingueret ab ĩpo. Et cõfirmat ꝑ aug. 50. de tri. c. 7. Apparet ꝙ spũs sanct⁹ nõ est ⁊ si exeat a p̃re. Et hec est intentio doctoris. Aliq̄ dicũt ꝙ hec q̃stio scd̃a sit intelligẽda. Si spũssanct⁹ nõ ꝓcederet a p̃re. nec a filio nõ distingueret ab eis. Et assignãt rationẽ ꝑ moduꝫ a p̃re a pte in mõ sic si spũs sanct⁹ est. distinct⁹ est. et si nõ est nõ est distinctus. a toto in mõ destructiue. et sic restringũt ꝙ si spũs sanct⁹ nõ ꝓcederet ab vna ꝑsonarũ ⁊ ꝓcederet distingueret. sed si a nullo ꝓcederet ꝙ nõ distingueret. ¶ Ad argumentũ in principio dicit ꝙ spiritus sanct⁹ hꝫ et respectũ distinctõis ad filium. et sic nõ ꝓcederet ab eo formaliter sed fundamẽtaliter

Circa duodecimã distinctõnem queritur. Utrũ pater et filius spirent spiritũ sanctum inquantuꝫ omnino vnũ vel inquantũ aliquo modo distincti. videtur ꝙ nõ. quia spiritus sanctus ꝓcedit a patre ⁊ filio sicut a gignente ⁊ genito. sed vt sic sunt distincti. ergo ⁊c. Ad oppositum ꝑm Aug⁹. tres sunt vnũ principium creature. ergo duo vnũ principium sp iritus sancti. In hac questione vnum mouet dubium. vtrũ pater et filius magis spirent spiritum sanctum voluntate vt est vna vel vt est cõcors. Hic primo ponitur opi Hen. in summa articu. 54. Post arguit doctor subtilis cõtra eum. Et in vltimo argumẽto dicit. Preterea cõtra oppinantẽ. quia tenet ꝙ spiritus sanctus posset distingui a filio. Et si nõ ꝓcederet ab eo. hoc habet Hen. ꝗlib. 5. q. 9. Sed veniendo ad questionẽ hic sunt ponendi quattuor articuli. Primus si pater et filius sunt vnũ principium spũs sancti. Secundus si principiant ipm inquantũ sunt vnum vel inquantũ distincti. Tercius articulus si percipiãt ipm vniformiter. Quartus si spiratio actiua terminatur ad suum oppositũ. Sed ante ponã aliqua necessaria. Primum ꝙ pater et filius nõ sunt vnũ principiũ quod spũs sancti. Nam sequeretur ꝙ ambo essent vna ꝑsona. qđ est falsum. cum vnũ principium qđ. sit respectu vnius ꝑsone Secundũ ꝙ pater et filius nõ sunt vnum principiũ quo spiritus sancti. Nam sequeretur ꝙ volũtas fecunda patris et filij esset eadẽ for

actus spirandi

maliter cum patre et filio. qd nõ est sic. Terciū ꝙ pater ꝛ filius sunt vnum principiū essentialiter. Et rõ est. qm̄ ambo sunt vnū essentialiter vel idem. et sic si concurrunt. vt vnum principiū cõcurrunt. Tunc ad primū articulum respondet affirmatiue. cuius ratio est. qꝛ pater generando filiū cõmunicat ei oēm perfectionē absolutā que ei nõ repugnat. et sic cõicat ei voluntatē fecundam q̄ est principiū spirit⁹ sancti. Cum igit sit eadē volūtas fecunda in patre ꝛ filio sequit ꝙ pater et filius sunt vnū principiū spirit⁹ sancti. Cõfirmat per Aug⁹. 5o. de tri. dicentē. Pater ꝛ filius sunt vnum principiū spūs sancti. sicut pater ꝛ filius et spūs sanctus sunt vnū principium creature. Sed creature producuntur ab eis inquantū vnum. ergo ꝛc. Cõfirmatur ꝑ hoc qd habetur extra de fi. ca. li. vi. vbi dicit. Fideli ac deuota ꝓfessione fatemur ꝙ spūs sanctus eternaliter ex patre et filio nõ tanq̄ a duob principijs sed tanq̄ ex vno principio vnaq; spiratõne ꝓcedit. ¶ Quantū ad secundū sunt tres modi dicēdi. Primus Tho. i. pte. q. 36. arti. 4. in solutione primi argumēti dicit ꝙ q̄ntum ad vim spiratiuā spūs sanct⁹ ꝓcedit a patre ꝛ filio inquantū vnū. Sed q̄tum ad suppositā ꝓducentia spiritū sanctū ꝓcedit a patre ꝛ filio inquantū sunt distincti. Alius modus dicendi est ꝙ pater ꝛ filius producūt spiritū sanctū inquantū vnum oīno. cuius ratio est. quia lȝ inquantū reduplicat formalē causam. Sed eadem est causa siue voluntas in patre et filio respectu spiritus sancti. igit ꝓducunt ipm inquantū vnū. Alius modus dicendi est ꝙ actus spirandi pt cõsiderari pcise in se. et sic nõ producūt spiritum sanctū inquantū vnū nec inquantū distincti. sed abstrahit ab vtroq; sicut ponit Auic. 2. metha. de equinitate q̄ abstrahit ab vno et multis. Alio modo põt cõsiderari actus spirandi inquantū simplex ꝛ pfectus. Et quia hoc est ex vnitate principij. ideo ꝓducunt inquantū vnū. ¶ Quantū ad tercium dico ꝙ actus spirandi in ꝓposito põt cõsiderari tripliciter. vel in se vel inq̄ntum est terminus. vel inquantū cõparatur ad supposita agentia. Duobus primis modis pater ꝛ fili⁹ vniformiter spirant spiritū sanctū. sed tercio mõ nõ. qꝛ ꝙ pater spirat hȝ a se fili⁹ aūt a patre. ¶ Quantū ad q̄rtū vtrū spiratio actiā termīt ad suū oppositū. s. ad spirationē passiuā. Et idem est querere. vtrū relatio terminet ad suum correlatiuū. Et dicit ꝙ relatio nec ī diuinis nec in creaturis terminat ad suū oppositum sed ad suū fundamentū sicut paternitas nõ terminat ad filiationem sed ad fundamentū filiatõis. Ex quo sequunt iste cõclusiones. Prima ꝙ generatio actiua in diuinis terminat ad essentiā diuinam. Secūda cõclusio ꝙ spiratio actiua terminat ad eandē essentiā. Tercia cõclusio ꝙ filiatio terminat ad memoriā fecundā. Quarta ꝯclusio ꝙ spiratio passiua terminat ad fecundam voluntatē. Dices. ꝙ Aristo

generans
spirans
filians

dicit ꝙ paternitas terminaꝛ ad fi/liationē. Dicitꝛ ꝙ est intelligendum ꝙ filiatio terminaꝛ ad fundamentum patris. In quo fundatur paternitas. scꝫ ad potentiam generandi. Nota ꝙ si qs dicat. pater ꝛ filiꝰ diligunt se. Sed in illa dilectōe ꝑducitur spiritus sanctꝰ. ergo prio erit productus anteꝗ̄ ꝑducaꝛ. et sic poteris arguere de filio. Et ideo dicitꝛ ꝙ pater dum filiū intelligit nō producit eum. sed dū habuit memoriā fecundā circa eum. Uel ſm doctorem q̄lib. i. nō eum ꝑduxit ꝑ intelligere sed ꝑ dicere. Sic dicit de spiritu sancto ꝙ ꝑ primā inter se volitionem nō ꝑducitur. sed voluntate fecunda inter eos spiritus sanctus ꝑducitur nō ꝙ sit alius actus voluntatis sed idē fecundatus. Sed aliquis diceret. est volūtas eque perfecta in patre solo sicut in patre ꝛ filio Dico ꝙ sic. ergo q̄re solus pater nō ꝑducit spiritū sanctum. Dico ꝙ in patre est eque ꝑfecta et pt spiritum sanctū ꝑducere potētia remota sed nō potentia ꝓpinqua. Nam hec est in duob. scꝫ fecunditas amoris re passi vel mutua volūtas. ¶ Ad argumentū in principio dicitꝛ ꝙ sunt distincti inter se sed nō respectu termini vel respctū ꝑductōis termini

Secunda qō

xij. distinctōis vbi q̄ritur. vtrū pater ꝛ filius possint dici duo spiratores. videtꝛ ꝙ sint duo spiratores Nā sicut ꝯcedimꝰ ꝙ sint duo spirātes pariformiter ꝛ spiratores. cū vtrūq̄ descēdat a verbo. Ad oppositū. Nam si essent duo spiratores essent due substātie. qđ est hereticum. Descendēdo q̄rit q̄re materialis terminꝰ ꝯcediꝛ addi termis adiectiuis vt dicanꝛ duo spirātes. Et ponitꝛ opi. tho. i. pte sum. q. 35. ar. vl. soluēdo vltimū argumentū dicētis ꝙ sunt duo spirantes ꝓpter pluralitatē suppositoꝝ. sed nō duo spiratores ꝓpter vnā spiratōꝫ. Sed veniēdo ad intentionē doctoris dꝛ ꝙ pn̄t dici duo spirātes sed nō duo spiratores. Et dat cām. qꝛ nullum nomē verbale significat ꝑncipiū talis agēdi nisi vt illud natū ē denoiare suppositū adiectiuū. Sicut ei lectio significat actū ꝑ modū habitꝰ et quietis. et denoīatiuū adiectiuū suppositi adiectiui. Spirator igitꝛ ſcat vim spirādi vt ꝯcernit suppositum et quia vna ē vis in patre ꝛ filio et terminꝰ materialꝛ appositus alicui determīabili ponit suū significatū circa illud. iō nō videtꝛ ꝯcedendū de vi sermōis ꝙ sint duo spiratores. Nā vis spiratīa videretꝛ nūari in eis qđ est ſlſm Aliū dicūt ꝙ nomē ꝟbale ſcat ꝑ modū habitꝰ ꝛ quietis. i. quodāmodo ſt subam. et sic duo spiratores. i. due substātie hn̄t duas vires. sed in pr̄e ꝛ filio nō est nisi vna vis spirandi. ergo non pn̄t duo spiratores esse. Sed nō est sic de participio. quia est adiectiuum cōsequens verbū et ponitur pro verbo. Et qꝛ pater ꝛ filius habent vnū esse in spirando. i. vnam vim spiratiuam dicuntur duo spirantes. id est duo habētes vnam vim spirādi Et hec est intentio cuiusdē noui po

ctoris. ¶ Ad argumentū in princi/pio dico ꝙ nō est simile ꝑ iam dicta in questione.

Tercia que/

stio duodecime distin/ctōis vbi q̄rit. Utrū pater et filius spirēt vniformiter spiritū sanctū. vi/detur ꝙ nō. Aug. 1 ƒ. de tri. Spiri/tus sanct⁹ ꝓncipaliter ꝓcedit a p̄re. nō ergo ꝓncipaliter a filio. ergo nō oīno vniformiter. ¶ Ad oppositū3 vno principio inq̄ʒtū oīno vnū spi rant spm̄ sanctū ex q̄stione. ergo ꝛc. Hū dicit solueñdo argumēta ꝓncipa lia. Dicit tñ quidā doctor q꞉ pater spirat principali⁹. filius aūt tm̄ ꝓn cipaliter. īō nō vniformiter spirāt. Hic est frater Alex. de alexandria in ꝑnti di. q. 2. et sanct⁹ Bonauen tura. q. 2. in fi. et in tercio dubio lit terali dū addit. Ali⁹ aūt doc. ꝯtra/dicit sibi. hic est frater Guilhel. var ronis in ꝑnti dist. ¶ S·d veniēdo ad q̄stionē d꞉ ꝙ vno pri ·ipio inq̄ʒ tum oīno spirāt spm̄ s.. ctū. ex q/stione ꝓcedēti. igit oīno vniformi/ter. Sed ꝓ maiori declaratōe dicit ꝙ act⁹ p̄t ꝯsiderari tripl'r. s. in se vl' inq̄ʒtū est termini vel inq̄ʒtū ꝯside ratꝰ ad supposita agentia. Primis duob꞉ modis est oīmoda vniformi tas vel poti⁹ vnitas q꞉ est vna actō et vnus termin⁹ ꝓductus. Tercio mō loquēdo sicut ipa vis spiratiua cōicatꝰ filio a p̄re. ita etiā ꝙ fili⁹ spi ret hoc h꞉ a p̄re. et sic p̄r spirat a se fili⁹ vero nō a se. Et si dicatꝰ igitꝰ p̄r pri⁹ spirat spm̄ sanctū. d꞉ ꝙ nō. vñ non est intelligendū ꝙ pater spiret añq̄ʒ filius. Sicut prius gn̄at ori/gine quā spiret. Sed iste est ordo ꝙ in p̄re est prīo fecunditas vtraq̄ʒ a se. Scd̄o in p̄re est act⁹ prime fe cunditatꝭ et tñ ī filio est scd̄a fecun ditas. Tercio est act⁹ scd̄e fecundi/tatis sil' a p̄re ꝛ filio tūc illā fecundi tatē adhuc tñ cū3 aliq̄ ordīe. q꞉ ille actus p̄ris est a se filij aūt nō a se s3 a p̄re. sic nec in scd̄o signo est ista fe cunditas filij a se s3 p̄ris a se. nō est ergo ordo origīs inter spiratiō3 pa tris ꝛ filij q̄si spiret pater in aliq̄ si gno origīs in q̄ nō spiret filius. sed in eodē signo originis p̄r et fili⁹ sic spirāt. Est tñ ordo spirantiū in spi rādo q꞉ pater ī illo scd̄o signo origi nis spirat a se fili⁹ aūt nō a se. No/ta ꝙ in hac q̄stione Scoti habes si gna et in ꝑma q̄stione secūdi lati⁹ ¶ Ad argumentū in principio di/co ꝙ auctates Aug. sunt sic intelli/gende. i. ꝙ si fili⁹ spirat h̄ h꞉ a p̄re. nō tñ ꝙ pater primo spiret. sed qd̄ pater h꞉ a se filius a patre.

Quarta q̄stio

duodecime dinstinctōnis vbi q̄rit. vtrū etern⁹ p̄r pri⁹ origīe ꝓducat vl' spiret spm̄ sanctū q̄ʒ fili⁹ Circa qd̄ q̄ttuor videbunꝰ. Pri/mū si ī diuīs est ordo originis. Se cundū si in diuinis p̄r est prior ori/gine filio. Terciū si in illo priori q̄ p̄r ꝓcedit filiū p̄ri cōpetit aliq̄ ope ratio. vel si p̄r pri⁹ origīe spiret spi ritū sanctū q̄ʒ filius. Quartū si p̄r pri⁹ origīe ꝓducit filiū q̄ʒ spm̄ san/ctū. Et l3 in supiori q̄stione aliq̄ de his dicta sint tñ hic latius dicenꝰ.

Actus act[i] p[atr]is spirat[ionis]

ordo originis ē in diuinis

Questio IIII

¶ Quantū ad primū dicitur. q in diuinis est ordo originis. nam vbicūq sunt aliq distincta nisi sint ordinata necessario sunt cōfusa. sed psone sunt distincte. ergo sunt ordinate. quia nō sunt cōfuse. Sed ordo dicit prius et posterius. et sic in diuis erit prius et posterius Sed hic dicit doctor prima parte. q. xli. arti. iij. q bñ est ordo in diuis. sed nō prius et posterius. ¶ Contra aug. x. de tri. dei dicit. q prius et posterius talē habēt habitudinē ad ordinē qualē par et impar. ad nūerum. sed nō pōt esse par vel impar qn sit nūerus et ecōtra cuȝ sint sicut subiectū et passio. igitur nec ordo sine priori siue posteriori et econtra. Dicūt alij q bñ est primū medium et vltimū. sed nō prius et posterius ¶ Cōtra hoc qdruplr. Primo grāmatice. nā grāmatice decli natur pridē prior primū. et sic pmū psupponit compatm̄ et positm̄. et p pñs psupponit prius. Scdo arguitur logice. nā logicus ponit decē genera prima. Sed alia gña inferiora sunt gña sed nō prima. ergo priora vel posteriora. Tertio naturalr nam phs naturaliter docet et demōstrat q est dare vnū primum mouens. cōstat q f̄m eum multa sunt priora. ergo prius et posteri⁹ Quarto theologice. btūs Dyonisius de āgelica ierarchia dicit in quo ordine ē pcedere a posteriori ad prius. et vsq ad vltimū ierarch. et finalr ē da re vnū seraph. et p pñs vnū primū Per quas qttuor rōnes oȝ pcedere q in diuinis sit prius et posteri⁹. et p ɔsequēs ordo. qd confirmat p Aug. de tripl. habitaculo dicit q i patria videbim⁹ q pr orīgie est prior filio. Aliqui dicūt q nō repitur talis auctoritas Salua gra vel nō viderūt vel nō bñ ab illo textu ptraxerūt ¶ Quantū ad scdm arti. vtrū pater sit prior origine filio. dicit doctor q sic. Et hoc mō psuadet. vbicūq est hoc ab hoc illud a quo est h est prius origine. et illud qd est ab eo est posterius. Sed in diuis pater et filius sic se hñt q filius ē a patre. ergo pater prior. qa est a quo et filius posterior origine qa est ab alio. Ista veritas cōfirmat p beatuȝ Augustinū. qui dicit primo de tri. q nulla res est q seipam gignat Et hic nulla rō de necario pōt assignari nisi qa idē esset prius seipo. Naȝ si illud nō esset incōueniens. eēt possibile q prius exñs seipo. esset posteri⁹ exñs. Sed qa aug⁹ nō reddit illaȝ cām explicite adducit Anselmū in monologio. i. Intellcūs indr. ans. nō capit q idē det sibi eē pri⁹ seipo. quia idē esset prius seipo. pater aūt dat esse filio nō est incōueniēs q aliquit sit prius alio. ideo pr distiguitur a filio cui dat esse ¶ Quantū ad terciuȝ. Utrū pater spiret spm̄scm̄ prius origine q filius. Dico q sic. quia qcqd habet pr. het a se. sed habet spiratōem. ergo a se et p pñs a se spirat. et filius ab alio. et illud ē pri⁹ origine spirare. i. a se et nō ab alio. Sed de hoc vide meli⁹ in pcedenti qstione. Quantū ad quartū. vtrū pater prius origine pducat filiū q spm̄scm̄. Ad hoc dicit q sic. Nam sicut pr prius est q filius etc. sed illud

Prius a primo ē in diuinis

nõ est tale prius q̄ possit dici ĩ quo
vñ in nullo priori q̄ possit dari pa
ter prius spirat. sed in diuis est or/
do nature. Aliqui dicũt nõ esse de ĩ
tentõne scoti ponere ordinẽ nature
in diuinis. alij dicũt q̄ sic. Sed dr̃
quidã q̄ ordo nature põt dupl'r in
tell'gi. Uno mõ pro ordine nature
qui ẽ inter naturã ⁊ naturã. ⁊ talis
nullo mõ ponẽdus est ĩ diuinis. eo
q̄ ibi non est nisi vna natura. Alio
mõ potest ĩtelligi pro ordine q̃ est ĩ
ter naturales pfectões. ⁊ talis ordo
nature ẽ ibi sicut ponit̃ ibi ordo eẽn
tialis. nõ inter essentiã ⁊ essentiã. q̄r
vnica est. sed inter essentiales pfectõ
nes. Et inter istas pfectões cũ nõ
sit ordo originis. q̄r nl'a illaꝝ est a
se qd̃ req̃ritur in ordine originis. et
cũ inter illas nõ sit confusio. oꝫ q̄ si
ordo ponit̃ q̄ sit ordo nature mõ p̄
dicto. Etiã sic intelligẽdo ordinem
quo ad naturalẽ intelligentiã sic q̄
vnũ est natũ intelligi p̄us. reliquũ
posteriꝰ. sed nõ q̄ iure absoluto po/
natur talis ordo. nam hoc eẽt falsũ
cum vna essentialis pfectio in se na
turaliter nõ sit prior altera.

Irca distinctõem decimã/
terciã querit̃. vtꝝ pductio
spũssancti sit generatio vel
distincta ab ea. Arguit̃ q̄ sic. Gene
ratio ⁊ modus distinguũtur preter
mõs. v. phisi. Sed vnꝰ est terminꝰ
in filio ⁊ spiritui scõ. s. vna subña.
ergo vnꝰ motus. ⁊ sic spiratio nõ di
stinguit̃ a gñatione. Ad oppositũ
est Aug. v. de tri. ca. xvij. spũsctũs
pcedit a p̄re ⁊ filio nõ q̃o natus. sꝫ
q̃o datus. In ista q̄stione ponunt̃
opi. varie. Prima ẽ egidij di. p̄nti
arti. ij. et fratrꝫ gulhelmi varro. in
p̄nti di. Et isti ponũt pductões di
stingui p terminos qui sũt psone pro
ducte. ĩprobat̃. ¶ Scd̃a opi. ẽ tho. i.
pte sũme. q. xxxv. arti. ij. in solutõe
vltimi argumẽti. Ponẽtes has p/
ductões distingui. q̄r vna pductõ
est ab vna psona. et alia ab duabꝫ. ĩ
probat. Tercia opi. est godofredi
de fontibꝫ. quoli. iij. q. iij. q̄ he pro
ductões distinguũtur p rões p̄o
ris et posteriorꝫ. q̄r vna est cũ alia ⁊
cum opposito eius. Quarta opi. ite
rũ est tho. i. pte. q. xxvij. arti. iiij. ĩ so
lutione argumenti p̄mi inc̃ientis q̄
he due pductões distinguũtur p rõ
nes p̄oris et posterioris. Quĩta o/
pinio est Hen. in sum. arti. xxvij. q.
vij. q̄ he emanatões distinguũtur
p p̄cipia formalia elicitiua q̃ po/
nũtur esse rões psonaꝝ agentiũ.
Sexta opi. eiusdẽ hen. q̄ distiguũ/
tur penes p̄ncipia distincta s̃m rões
puta penes naturã ⁊ volũtatem. q̄/
libe. v. q. i. Opio septima ẽ fratris
ade. li. i. di. vi. q. i. arti. ij. q̄ ẽ essentia
oĩno sub rõne vna indistincta ẽ pri/
cipiũ istaꝝ productionũ. hec oĩa
doctor ĩprobat. ¶ Sed veniẽdo ad
questionẽ dr̃. q̄ productio spũssan/
cti nõ est generatio. imo distinguit̃
ab ea. Nam s̃m Augustinũ. v. de
trini. caplo. iij. Spũssanctus proce
dit a patre ⁊ filio q̃o datus. sed fi/
lius ideo quia generatur procedit
q̃o natus. Sed per quẽ moduꝫ ge
neratio ⁊ spiratio distinguãtur po
nit septem vias dimissis vijs dicit
ad questionẽ q̄ productões distin

guūtur seipis formaliter. generatō em seipa est generatio formaliter. spiratio seipa est spiratio. Et ex rō/nibus eorūdem ipossibile est gene/rationē esse spiratōem circūscripto p impossibile quocūqꝫ alio. ita ꝙ nō oportet qrere qbus distinguit nisi quia formal'r tota ratio vni⁹ nō est eadē totaliter rōni formali alteri⁹. Et hoc apparet p aug. xv. de trini. siue. xvij. vbi dicit ꝙ videbis quō vel quantū distat natiuitas verbi a processione dati. Et paulo plus vo lūtatem de cognitōne pcedere non tñ esse cognitōnis imaginē. imo in hac re quādā intelligibilē processio nis ꝛ natiuitat intelligi distantiā ꝛc. vbi ex distinctōne processionū vult ɔcludere distinctōem psona/rum procedentiū. Itē. v. de trini. ca. xxxiij. querit. Cur spūssanct⁹ nō sit filius cū ꝛ ipe a pre exeat. Et sol uit dicens. ideo nō dicit prope fili⁹ quia nec natus ē. Exit em a pre. nō quō natus sed quō datus. Soluit ergo in rōem qstionis de distinctio ne psonaꝝ p distictas emanatiōes eaꝝ. Et si dicas emanatōnes nō st a se. ergo nō distinguūtur a se. Rñ sio. ꝙ differentie specifice nō sunt a se effectiue. ꝛ nō sunt seipis pmo for maliter distincte. licꝫ ab eod sint di stincte effectiue a quo sunt effectiue aliqui ponūt tres ɔclusiones. Pri/ma. ꝙ iste productōes distinguant seipis qdditatiue ꝛ formal'r. Hoc pa tet ideo quia sptificant sunt alteri⁹ rōnis. Secūda ɔclusio. ꝙ arguitiue distinguūtur ex termīs. Hoc patet quia innotescunt ex termīs. Tercia ɔc'usio. ꝙ elicitiue distinguūtur ex principijs que st memoria ꝛ volū tas. Pater. qꝛ vna est a memoria a lia a volūtate. Nota añ septimam viā vbi dicit ꝙ relatio nō dicit pfe ctionē. quia tūc aliqua psona in di/uinis nō haberet pfectionē. Nota ante opi. pprian. ꝙ aliqua res ē infi nita in se ꝛ a se. vt pater in diuinis. Aliqua res est in se infinita. sed nō a se. vt filius ꝛ spūssanct⁹. Aliqua res ē ex se ꝛ de se finita vt creatura. ¶ Ad argumentū in pncipio dico. ꝙ termin⁹ capi t dupl'r. Uno° sub stantial'r. Aliomō ypostatice. Et sic dico ꝙ est vn⁹ termin⁹ pmo mō nō tñ secūdo mō. vel ꝙ termini pri mi sunt eiusdem rationis nō tamen adequate.

Irca distinctōem quartā et decimāquintā Querit pri mo. vtꝝ quelibet psona di uina mittat quācunqꝫ psonam vel mittatur. Videt ꝙ sic. Nam fm au gustinū ad dardanū. qlibet psona dat et datur. ergo pari rōne mittit ꝛ mittitur. ¶ Ad oppositū est augu. iiij. de trini. caplo xvij. dicit pr non dicit missus ꝛc. In his distinctōni bus nō sunt opi. Sed veniēdo ad pmā questionē dicit ꝙ nō. ꝛ addu cit aug. aucto. iiij. de trini. c. vij. pr nō dicitur missus. nō em habet a q sit vel a quo procedit. ergo oportet ꝙ mitti cuꝫ hoc ꝙ dicit respectū ad extra cōnotet processionē ad intra. et tūc rōnabile vt detur cōsimiliter dicere de mittere. quia licet princi/paliter respectu actionis ad extra dicat. tamen etiā connotat respectū

res infinita dicit

productõis actiue ad intra. Et sic neutrũ ẽ veri essentialr. sed mitti tm̃ cõuenit psone producte. mittere tm̃ psone producenti. Et sic due psone mitteres scʒ pater ꝛ filius Et due mis sꝛ. s. filius et spũsſctũs. nec psona aliqua seipaʒ mittit. nec pducta mittit producentẽ. hoc pt sic haberi. nã pater dr creare p verbũ. ꝛ ita pt cõcedi filiũ creare p spm̃ sctm̃. nõ aũt econtra. qꝛ creare p filium nõ dicit absolute actõem ad extra. sed actionem cũ auctoritate. ꝛ in hoc cõnotat productõem actiuã in operante respectu illius psone p quã qsi subauctoritatiue opatur. Ita põt dici ꝙ mittere psonam est opari p eam. Et ita opari effectũ cum illa psona per modũ auctoritatꝭ dantis illi psone actõem que tm̃ cõuenit producenti respectu pducte psone Et mitti dicit idẽ quasi subauctoritatiue operari ꝟtute psone mittẽtis que nõ est nisi quãdo psona opans accipit ab alia ꝟtutem agendi. Et si dr. ꝙ magister dt ꝙ mittere est cõe tribꝰ. quia esa. vi. habet. Spũs dñi sup me. et ambro. Spũs dñi misit me ad predicanduʒ. Dicitꝭ ꝙ intelligit de christo hoĩe. nõ aũt de missione verbi eterni incarnãdi. Sed quare processio appropriat spiritui sctõ dicitur ꝙ exitus a volũtate p modũ amoris est pcessio. sed spũsſanctꝰ exit a volũtate pr̃is ꝛ filij p modum amorꝭ. ergo sibi attribuit processio. Secũdo est propter hoc. vt nõ videamur habere penuriã noiʒ. quia em̃ productio filij vocat generatio Jdeo ad distinctõem illiꝰ productõ spũsſancti vocat processio ¶ Ad argumentũ in principio dr. ꝙ accipitur dari ꝛ mitti pro cõicari.

Secunda questio

ubi querit. Utrũ aliqua psona diuina mittat seipam. Sed pro declaratõne huiꝰ questionis sꝭ duo notãda. Primo ꝙ missio ẽ duplex. scʒ ad intra. ꝛ ad extra Dicãt nõ querit de missione ad intra ꝛ qꝛ vt pʒ per magistrũ qui pbat p aug. ꝙ nulla psona mittitur nisi q̃ hʒ aliam de qua fit. Et isto mõ filius ꝛ spũsſanctꝰ mittũtur pater aũt nõ. q̃ritur ergo hic de missione ad extra ¶ Secũdo notandũ. ꝙ in diuĩs sꝭ aliqua pure eẽntialia. aliq̃ pure notionalia. ꝛ aliq̃ sunt mixta ex essentiali ꝛ notionali. Pure eẽntialia sꝭ que competũt tribus psonis. vt iusticia sapiẽtia bonor ꝛ hmõi Pure notionalia sꝭ que nõ competũt tribus psonis sed vni tm̃. vt pr̃nitas. filiatio ꝛ siꝛ. Mixta aũt dicũtur. que includũt aliqd essentiale ꝛ aliquod notionale. vt cũ dicit sapientia genita. cum em̃ dico sapiãm dico essentiale. cũ autẽ dico genita. dico essentiale ꝛ notionale ¶ Ad ppositum applicãdo dico. ꝙ hoc ꝟbuʒ mitti est mixtũ ex essentiali ꝛ notõnali. quia vno mõ dicit relatõem originis que ꝯuenit vni psone tm̃ ꝛ oĩe tale ẽ notõnale. Scdo mõ dicit habitudinẽ ad creaturã que ꝯuenit tribꝰ psonis. et oĩe tale ẽ essentiale ꝛ est efficiẽtia creaturarũ que efficientia ꝯpetit tribꝰ psonis qꝛ opa trinitatꝭ sꝭ indiuisa ad extra p aug.

q̄ aūt sic cōpetit tribus ꝑsonis lar/ge ꝑt ꝺ ci eēntiale. ¶ Quantū ad se cundū extrīsio q̄stionis sunt due opiniones. Una est magistri dicen tis q̄ ꝑsona mittit seipam. et ꝓbat sic. Nā fm aug. opa trinitatis sunt ad extra indiuisa. igif vna ꝑsona nō mittif sine alia. Itē Ambro. li. 2. ꝺ spū sancto ꝑtractās illud esa. Spi ritus dñi sup me ⁊c. dicit sic. Cum nō diffinitū fuerit a ꝓpha a q̄ datus sit filius ostendif datus grā trinita tis vt et iā fili⁹ ipe dederit se. Alia opi. dicit oꝑpositū. ꝓbat sic. Mit/ti est originari. ergo mittere est ori ginare. sed nulla ꝑsona originat se ipam. ḡ nō mittit seipam. Sed te/nētes mgri opi. ꝯñaꝫ negāt. q2 nō oportet oimodā correspondentiaꝫ esse inter actiuū ⁊ passiuū. vt ptꝫ de incarnare ⁊ incarnari. Et sic dici/mus cū magistro ad questionē af/firmatiue.

Ercia qō de cimequinte distinctōis vbi querif. Utrū relatio q̄cunq3 possit fundare respectū. ¶ Ad q̄stionē ꝺ2 q̄ necessitas ꝯstituit filiū fm Hy/lariū. sed necessitas est respect⁹. Sꝫ ꝓ maiori declaratiōe q̄ttuor vide/bunf. Primū relatio ꝑt immedia te fundare substantiā. Secundum vtrū relatio possit immediate fun/dare relationē. Terciū vtrū spiratō passiua possit fundare respectum. Quartū vtruꝫ relatio diffiniaf per aliq̄d sui ḡnis. ¶ Quantū ad ꝑmū dicit sanct⁹ doc. i. ꝑte. q. 39. arti. 2. q̄ nō. Sed doctor aliter sentit. Nā si relatio nō posset fundare substan tiā sequeref q̄ materia ⁊ forma nō essent cā accidentiū sed sunt cā eoꝝ ergo ⁊c. maior ptꝫ. causaliter est q̄/dam relatio. et ista causalitas ime/diate fundaf sup materiā ⁊ formā. Et sic immediate in substātia. mi/nor est phi. i. phi. qm̄ materia ⁊ for ma sunt cā oim accidētiū in eis exi stentiū. et sic aliq̄ relatōes l3 nō oēs ꝑnt fundare subam. ¶ Quantū ad secundū ꝺ2 q̄ relatio ꝑt fundari su/per relatōꝫ. q2 ꝓportionabilitas ꝑt fundari sup ꝓportionē ⁊ silitudo su per equalitatē. sed ista sunt relatiā. ergo relatio ꝑt fundari sup relatōꝫ. ¶ Quantū ad terciū vtrū spiratio passiua possit fundari respectū. ꝺ2 q̄ sic. Nā quedā relatio diuina fun dat respectū q̄druplicē. Prim⁹ re/spect⁹ quē fundat est relatio distin/ctionis. Nā paternitas distinguif ab essentia accipiēdo distinctōꝫ lar go mō. Secūdus est respect⁹ iden/titatis. q2 paternitas est idē realiter cū essentia. Tercius est respect⁹ o/riginis q2 ꝑnitas h3 ordinē origi/nis cū ipa eēntia fm Dionisiū. Et ꝓprietates in diuinis hn̄t ordinem ad inuicē. Quart⁹ est ꝯstitutio. q2 paternitas patrē cōstituit. ¶ Quan tum ad quartū vtrū relatio diffinia tur ꝑ aliq̄d sui ḡnis. Dicif q̄ licꝫ a/pud vulgū relatio diffiniaf ꝑ suum oꝑpositū nō tñ est ꝓpria diffinitio re lationis. Nā relatio dꝫ diffiniri ꝑ suū genus ⁊ suā dr̄iaꝫ. Jō dicimus q̄d est pater. debem⁹ dicere. pater ē relatio minor. et nō dicem⁹. q̄ habꝫ filiū vel filiā cū filius vel filia nō sit

Relacio

genus nec dṙia. Sed vtrū spiratio passiua sit diffinibilis. dr ꝙ nō. nā est summe simplex ⁊ transcendens et ꝗuis hēat descriptionē tn̄ dicūt aliqui ꝙ diffinitionē minime.

Circa distinctionē. xvi. q̄rit Utrū in missione visibili spūssancti. spūssanct⁹ referatur ad creaturā. Sed añꝗ ad q̄stionē veniā pono aliq̄ p modū cōclusionū. Primū ꝙ spūssanct⁹ non debuit visibiliter mitti tpe leg̃ scripte. pz. Nā nō debat mitti nisi tpe plenitudinis grē signū plenitudīs grē qḋ est visibile. Secundū ꝙ debuit mitti visibiliter tpe q̄ etiā fuit prio fundata. pz. Nā erat difficultas ad credendū illa q̄ p̄dicabant in p̄ncipio eccl̄e. et iō debuit sibi adhiberi maximū signū. Terciū ꝙ fuit missus sub aliquibꝫ speciebꝫ rōnabiliter. Prio in spē colūbe ad designandū hūilitatē in recipiētibus. Scd̄o missus est in spē nubis lucide ad illustrandū veritatē. Tercio missus est in spē flatus ad copulandū fraternā charitatē. Quarto missus in spē lingue ignee ꝓpter charitatē ad p̄dicandū ꝑfectā sanctitatē et ad corda frigida incendēda. Sz veniēdo ad q̄stionē rn̄deṫ negatiē. et cā est. qꝛ mutareṫ cū p̄mo nō habeat respectū ⁊ postea sic. Sed hic erūt tria. Prio diceṫ ad punctū q̄stionis. Scd̄o vtrū de⁹ referaṫ ad creaturā p actū rōnis nr̄e. Tercio vtrū aliq̄ signa i q̄bꝫ ꝯparuit spiritus sctūs fuerūt v̄a signa. ¶ Quātum ad primū dr ꝙ de⁹ nō refertur ad creaturā rōne reali nec formali. Nam relatio innasciṫ ab extremis sed in deo non innasciṫ ab extremo qꝛ tūc mutareṫ p nouū respectū ad creaturā. sed dr ꝙ referṫ relatōe fundamentali ⁊ ꝙ ineq̄litas ⁊ p̄oritas sunt relatōes fundamētales. Quātum ad secundū dr ꝙ nō referṫ per actū rōnis nr̄e vt dicunt aliq̄. nec p actū rōnis diuīe vt dicit hen. sed refertur p actū fundamentalē. Quantum ad terciū dr ꝙ apparuit i mōdis vel signis supradictis. Sz in h̄ aliq̄ dicūt ꝙ nō fuit v̄a colūba nec verus ignis. qꝛ nō cōburebat. Sz ſm veritatē dr ꝙ fuit ver⁹ ignis et vera colūba. Nā eccl̄a dicit. Spiritus sanct⁹ visus est in spē colūbe et sic oportet dicere ꝙ fuit vera columba creata a deo. Itē qꝛ si eēt signum apparēs ⁊ nō existēs esset fallax. sz colūba nō fuit signū fallax sz verū. Nā ſm aug. spūs sanct⁹ ifallibiliter oñdit se. Sed ignis quō p̄uabaṫ sua opatione ꝙ nō ꝯburebat nec colūba comedebat. dr ꝙ supnaturaliter ⁊ immediate desinerūt esse ignis et columba.

Circa distinctōz. xvij. queritur. vtrū in mēte sit ponere charitatē creatā inherentē nature beatificabili. Uideṫ ꝙ non. Nam apl'us inquit. Charitas dei diffusa ē in cordibꝫ vestri̧ p spm̄ sanctum. Ad oppositū idem apl's fructus spūssancti est charitas. In hac d stinctōe simul mouet duas q̄stiones. Et habitis hincinde argumentis rn̄dendo prio scd̄e q̄stioni oñdit opi. Hen. q̄li. 4. q. 10. distinguētis de hītu infuso ⁊ de habitu acq̄sito.

Colube in spē ignis. 4.

de Caritate

Questio II

Et dicit q virtus s'm illã rõem vir tutis q ponit.ij.ethic. q virtus est q habentẽ pficit z opus eius bonuz reddit. Sed q virtus theologica nõ se hz sic in aliquib9 libris habet q est.ij.ethi. Virtus est vltimũ de potẽtia.sed talis textus nõ ibi inue nitur.sed.i.de celo.Et sic aliq libri sunt hic corrupti cũ ille textus non bñ allegat.ij.ethic.sed.i.celi.Post modũ ponit opi.Gotfre.de fonti/ bus dicẽtis actũ hrẽ p substantiã su am a potẽtia sed intellectõz talẽ vel talẽ a habitu.qlib.ii.q.4.Est opi. magistri q charitas nõ sit aliquid creatũ in aïa sed spũs sanct9 in spe ciali mouet aïam ad actũ meritori/ um.Sed opi.a theologis reproba tur.Veritas questionis est q neces se est ponere charitatẽ creatã in aïa s'm aug.de morib9 eccle.c.4.ptra/ ctans illud ad Ro.4.Quis nos se parabit a charitate xpi. Charitas inqt dei hec dicta est virt9. Sed p maiori declaratõe ponent tria.Pri mũ vtrũ sit necesse de potẽtia dei or dinata ponere charitatẽ creatã i aïa nr̃a.Scdo vtrũ deus possit de po/ tẽtia absoluta aliquẽ acceptare sine charitate. Tercio vtruz necessario diligat hoĩem existentẽ ĩ charitate. ¶ Quantũ ad primũ q necessario est ponere in nobis charitatẽ crea/ tam in aïa vt beatificet.qd ptz.Nã pctor añ pnĩam est indignus vita eterna.post pnĩam est dignus vita eterna.ergo tũc aliqd inheret q p/ mo nõ inherebat.Istud autẽ nõ est fides nec spes.q2 ista erãt in pecca/ tore ante ouersionẽ.ergo est ibi cha ritas inherẽs.et sic habet ppositũ. Sed de hoc non habemus priam demonstrationẽ sed habet p istud Joh.Gratia z veritas p iesum fa/ cta est.Itẽ in oĩ potentia habitua/ li est ponere necessario habitũ p re spectum ad subiectũ.sed voluntas nostra est potẽtia habitualis.ergo zc.sed talis habit9 est charitas crea ta.ergo oportet ponere charitatẽ in aïa.¶ Quantũ ad secundũ arti. dr q deus de potẽtia sua absoluta pt acceptare aliquẽ quẽ prius nõ acce ptauerat nulla facta mutatõe in ac cepto.Nã nõ minus volũtas diui na est potens acceptare qd pri9 non acceptauit q voluntas nostra.Sz volũtas nr̃a pt acceptare quẽ prius nõ acceptauit nulla facta mutatiõe in accepto.igit volũtas diuina pt. qd volũtas nostra possit.patz.Nã possum te diligere nulla mutatõe fa cta in te,pter tui amorẽ vel tuorum amicoz.¶ Quantũ ad terciũ arti/ culum dicitur q nõ necessario dili/ git hominẽ existentez in charitate. Nam si hoc esset necessario glorifi/ caret hominẽ et etiam q citius pos set sz est falsum cũ libere nos acce/ ptat ad vitam eternam.¶ Ad ar/ gumentum in principio z rationes que a magistro in hac materia di/ cuntur.Dico q non intelligitur q charitas diffusa vel data sit spiri/ tussanctus.sed intelligitur q sit dif fusa vel data per spiritũ sanctũ.

deq acte ptal-

Ecũda qstio xvij.distinctõnis vbi qrit.

Utrū charitas vel q̄cunqꝫ habitus sit principiū actiuū respectu actus. videt̄ ꝙ nō. Ap̄l's. i. ad Corinth. dicit. Nihil ꝓdest sine charitate infusa. Ad oppositū actus charitatis acq̄sitе laudat̄ in scripturis. 2. machabe. iȝ. Ad q̄stionē d̄r ꝙ sic. Nā habitꝰ est q̄ habēs vtit̄ cū voluerit ꝑ cōmentatorē. 3. de aīa. sed vti cōpetit agēti. igit̄ habitꝰ se hȝ effectiue respectu actus. In hac q̄ōne sunt aliq̄ opi. Una est Hen. vbi sup̄. ꝙ aliter est loquendū de habitib' infusis, aliter de acq̄sitis. Nā habitꝰ acq̄siti nō sunt cāe substātie actus. sed sunt cāe expeditōis in actu. Sȝ habitus infusi sunt totales cāe tā substātie actꝰ q̄ȝ etiā expeditōis in actu. improbat. Est alia opi. Gotfredi de fontib' vbi sup̄ in p̄cedenti q̄stione. dicit ꝙ habitꝰ est cā intentionis in actu ⁊ potētia est cā substātie actus. ita ꝙ duob' in effectu vtputa substātie et intentōi corrēspōdent duo in cā. s. potētia ⁊ habitus. improbat. Est alia opi. q̄ dīc ꝙ habitus nullā actionē vel actualitatē hȝ respectu actus. sed tm̄mō hȝ inclinare potentiā vt eliciat actū. ⁊ sic ꝙ habitꝰ non hȝ talē actualitatē. Est alia opi. ꝙ habitꝰ est cā partialis respectu actus ꝑfecti. ita ꝙ potētia et habitꝰ sunt due cāe ꝑtiales integrātes vnā totalē. Sȝ q̄ sit nobilior. d̄r ꝙ potētia. Nā potētia agente coagit habitꝰ ⁊ nō ecōuerso. Et hec est opi. sustentabilis. Sȝ charitas acquisita in nobis est principiū alicuius actus meritorij. Ad q̄ᵭ dicit̄ ꝙ sic. Sed circa hoc quattuor videbuntur. Primū q̄d sit charitas infusa et q̄d acq̄sita. Scōo ad q̄d ponit̄ charitas acq̄sita in aīa. Tercio ad q̄d ponit̄ caritas infusa ī nobis. Quarto si hō existens in charitate possit scire se hr̄e charitatē infusam. ¶ Quantū ad primū articulū dicit̄ ꝙ charitas infusa est habitus supnaturalis causatꝰ a deo supnaturaliter vtputa in baptismo. vel qñ hō recipit sacr̄a. Sed charitas acq̄sita est habitus acq̄sitꝰ ex frequētib' actib' virtuosis. sicut si frequenter elicio actū dilectōis acq̄ro mihi habitum vnū. ¶ Quantū ad secundū arti. dicit doc. sanctꝰ ꝙ ad bñ eliciēdum actꝰ ponit̄ in nobis charitas acq̄sita. Doctor reprobat et dicit ꝙ charitas acq̄sita ponit̄ in nobis ad cōcausandū vel vt sit causa scōa. et sic potentia erit cā prima. charitas cā secūda respectu actus ad hoc vt aīa mediante charitate possit agere actū amādi. ¶ Quantū ad terciū arti. d̄r ab aliq̄b' ꝙ ponit̄ charitas infusa ad ꝯcausandū actū. Reprobat et dīc doctor ꝙ ponit̄ ꝓpter acceptationē actus nr̄i. q̄r sine ea nullꝰ acceptaret̄ posito ꝙ esset bonꝰ de se. et hō est ab ordinatōe diuina. ¶ Quantum ad quartū dicūt aliq̄ respondēdo negatiue ꝙ nemo scit an odio vl' amore dignus sit. Sed dicit q̄daȝ ꝙ licet nō possumus scire naturaliter nos hr̄ē charitatē. q̄r hoc est supnaturale. tñ possumꝰ scire fide. Nā tenemꝰ ex fide ꝙ q̄ digne ⁊ recte recipiūt sacramēta ecc̄ie ꝙ deus infundit eis gratiā vt in baptismo illis qui habent dilectionē intensam ꝙ

deus dimittit delicta. Ad auctoritatem in princi. dico q apls loquitur de merito pro vita eterna et isto mo fm leges ordinatas non sufficit potentia sine habitu caritatis et sic intendit.

In ea distinctionem decimam octauam querit vtrum tota caritas preexistens corrumpatur sic q nulla realitas eadem numero maneat in caritate maiore vel minore videtur q sic quia si non corrumperetur tunc forma caritatis mutaretur de minori ad maius hoc est falsum quia est forma simplex et inuariabilis. ¶ Ad oppositum primo de generatione Actum oportet manere etc. ponit oppi. godofr. quolibeto. xi. q. iii. q nihil caritatis preexistentis manet in caritate aucta. Et post dum dicit: Cofirmatur ista oppi. q sicut in pluribus speciebus etc. Idem est gotfredi quotli. vii. q. vii. Et post dum dicit Cofirmatur. Scdo quia simili mo videtur ponendum maius et minus etc. Est idem Godofr. qtlib. ix. q. iiii. Post arguit doctor contra eum sex viis in sexta via dum dicit doctor probatur fm istam positionem procedendum conclusionem etc. Godofredus est qtli. xi. q. 3. Et post dum dicit ad ista argu. Rndetur ad primum etc. godofredus est ibidem. Sed veniendo ad qonem dr q adueniente scdo gradu prius non corrumpitur nam aliter si corrumperetur esset generatio et no augmentatio cotra aristotelem. j. de generatioe. Sed pro maiori declaratione breuiter quattuor videbuntur. Primo posito q caritas augmentetur an illud sit per gradus. Scdo dicam ad punctum. Tercio posito q illi gradus corrumpantur vtrum sint distincti vel idem realiter. Quarto quo isti gradus faciunt vnum. ¶ Quantum ad primum arti. dicit fcdus doctor q augmentum no fit per gradus. sed doctor improbat et dicit q sic. Et psuadet quia mo impossibile est concipere q ex minimo perfecto fiat maius perfectum nisi per gradus nam aliter q sit maius et minus non essent gradus est oppositum in adiecto. Sed caritas fit ex minori maior vt habetur per fidem g etc. Sed nota hic q duplices sunt gradus. scz indiuiduales et essentiales. non intelligo q fiat augmentatio per gradus essentiales sed indiuiduales. ¶ Quantum ad fm est oppi. Tho. et godofredi vbi s. q adueniete scdo gradu primus corrumpitur improbat doctor et dicit q no est sic, nam augmentum est preexistentis qtitatis addita mentum igitur si preexisteti qtitati additur vr q primus gradus non corrumpatur et hoc sentit aristoteles diffinies augmentationem. Item sequeretur q in refactioe forme specierum in eucharistia in psecratioe qua necessario sequitur qtitas maior vel minor precedes qtitas corrumperetur, qd est manifeste cotra fidem quia illa accidentia numero q erant in pane et vino manent facta cosecratioe. Sed si qs dicat qstio est de caritate dico qd illud q dr de caritate diceretur de accidetalibus formis et econtra in proposito. ¶ Quatum ad terciu pncipale dr q sunt gradus distincti realiter qd patet quia vno gradu remanete alius destruitur sic videtur q realiter distinguantur.

¶ Quantū ad q̄rtū dicit̃ q̄ faciunt
vnum vnitate homogeneitat; sicut
multe aque faciunt vnam aquā q̄2
sunt eiusdē rōis sic isti grad⁹. sed si
albedini vel caritati in decio gra/
du perfecte detur vnus gradus ille
est accn̄s postq̄ꝫ venit post esse cō/
pletum dico q̄ non q̄2 post esse cō/
pletū est accidēs si sit alteri⁹ generis
cū p2io. S; gradus ⁊ gradus non
distinguunt̃ genere ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec ad
ueniēs est accidēs. ¶ Ad ar. in p2i.
dico q̄ licet fo2ma sit inuariabilis
sic q̄ nō pōt trāsire latitudinē sua;
sed cū hoc in illa latitudīe hab; gra
dus ꝺm quos potest variari.

Ecūda que/

stio decimeoctaue distin/
ctionis vbi q̄rit̃ vtꝝ illud positiuū
caritatis p̄existētis q̄ manet in au/
cto sit tota essentia charitatis intēse
ita q̄ si ponat̃ charitas intensa sine
subiecto nullā realitatē positiuā ha
beret in se essentialiter aliā ab ista q̄
p2efuit in charitate remissa vr̃ q̄ sic
auctoritate phi. viij. metha. fo2me
sunt sicut numeri. Ad oppositū tūc
charitas cuiuslibet btī esset eq̄lis in
natura charitatis charitati xp̄i q̄ ē
falsū. In p̄ncipio solutōis ponitur
oppi. Tho. p̄ma scd̄e. q. lij. arti. j. et
ij. dicētis q̄ augmētū charitatis fit
ꝺm in esse subiecto sed magis ⁊ per
maiorē d spositionē subiecti vł ma
iorem ꝯmotionē impedimēti non
aūt ꝺm charitatē in se. Ad q̄ō arg.
de dispositōe dū docto2 dicit dr̃ q̄
magis ⁊ min⁹ sunt in diuersis sub/
iectis. Est r̄nsio egidij ð roma q̄r/
libeto. xx. q. xiiij. ⁊ q̄tli. vj. q. ix. Cō
sequenter dum dicit. Alia etiā via
q̄ de dispositiōe vel amo2e cōtrarij
⁊c̄. est egidij vbi s̄. ⁊ hen. quotlib.
xiiij. q. iij. Et dū dicit vlterius via
tercia de radicatiōe fo2me ⁊c̄. est e/
gidij. q. iij. ⁊. q. ix. ¶ Sed veniēdo
ad q̄stionē dicit̃ q̄ sic q̄ est augmē/
tabilis ꝺm suā naturā. Sed an̄ q̄/
stionis determiatiōem ponā aliq̄s
ꝯclusiōes ꝯtra ponētes oppi. p2edi
ctas. P2ia cōclusio negatiua talis
est q̄ maio2itas ⁊ mino2itas exten
siua subiecti vel fo2me vel vtrasq;
non dr̃ cā susceptiōnis magis ⁊ mi
nus. nam aliter sequeret̃ q̄ hō ma/
gnus hr̄et charitate; q̄ꝫ homo pu⁹
q̄ est falsum. Sc̄da ꝯclusio q̄ appro
ximatio ⁊ remotio a suo ꝯtrario nō
est cā susceptiōis maio2is charita/
tis vel mino2is. patet exp̄sse in be/
atis in patria tū etiā q̄2 in statu in/
nocētie ꝺm magis ⁊ min⁹ fuiss; grā
in diuersis vbi tn̄ nullū fuiss; ꝯriū.
Tercia ꝯclusio q̄ accessus ⁊ reces/
sus ad impositōem nōis non est cā
susceptiōis magis ⁊ min⁹ hoc pat;
nam nihil esset charitatiuū nec ess;
in sūmo q̄ est falsum. Quarta con
clusio q̄ charitas non suscipit ma/
gis ⁊ min⁹ ꝺm dispositionē in sub/
iecto nā si hoc esset verū cū in p̄nci/
pio charitat; iam habeat̃ dispositō
tunc in p̄ncipio charitatis esset to/
ta charitas q̄ est falsum. Quita cō
clusio q̄ radicatio non est causa su/
sceptionis magis ⁊ min⁹ patet nā
in q̄ō āriq̄ christiāo potest esse ma
gis radicata q̄ꝫ in aliquo nouo. S;
multociens videmus maio2e; cha

ta magis et minus

ritatem in nouo xpiano q̄ȝ in veteri. Sexta ↄclusio affirmatiua ꝛ vera ꝙ causa suscipiēdi magis et minus est latitudo graduū in ipa charitate. Pro maiori declaratōe tria videbunt. Primo si charitas q̄litas ꝛc. sint augmētabiles fm sui quiditatē. Scōo posito ꝙ sint agmētabiles per quē modū. Tercio si sint diminuibiles. ¶ Quantum ad primū dr ꝙ charitas ꝛ qualitas non sunt augmētabiles fm sui q̇dditatē nā si sic seq̄ret ꝙ rō q̇dditatīa nō cōsisteret in indiuisibili q̄ tn̄ consistit teste aristote. viij. metha. ¶ Quantum ad scōm dr ꝙ charitas vel forma augmētat per nouū gradū indiuidualeȝ nam vel auget per rōem formalē aut per naturā specificam aut per nouū gradū indiuidualeȝ. Sed non per naturam nec per rōneȝ formalē. de ratione formali pȝ nam aliter albedo q̄ttuor graduuȝ ꝛ albedo q̄nq̧ graduuȝ non hn̄t eandē rōem formalē qđ est falsum. nec fm naturā specificā q꞉ sequeretur ꝙ calidū. iiij. graduū ꝛ. v. graduum vnū esset magis in specie q̄ȝ aliud ꝛ sic oporteret dicere ꝙ fiat p nouū graduȝ indiuidualē. ¶ Quātum ad terciū pono q̄ttuor ↄclusiones. Prima ꝙ charitas infusa est diminuibilis patȝ. q꞉ est augmentabilis. nā augmētū fit dum aliq̄s recte ꝛ digne recipit ecclesie sacramenta. ¶ Tercia conclusio ꝙ charitas infusa nunq̄ȝ de facto diminuitur hoc patet nam si diminueretur de facto hoc essȝ peccatū mortale vel veniale non per mortale q꞉ per illud totaliter tollitur charitas Et nō diminuit sed tollit nec p peccatū veniale q꞉ qui sunt in tali possunt hr̄e charitatē. Tercia ↄclusio ꝙ charitas acq̄sita diminuit p cessationē actuū suoꝝ ꝛ hoc pōt hr̄i ex ij. ꝛ. iiij. ethi. Quarta ↄclusio ꝙ charitas acq̄sita diminuit p actuū suorum ↄtrarioꝝ frequētatiōem hoc potest haberi. ij. ethi. ¶ Ad argu. in prici. dico ꝙ si adderetur aliq̄d ꝙ essȝ pars q̇dditatiua q̇dditati p̄existēti. mutaret speciē sicut si additur aliq̄d ꝙ est pars numeri numero p̄existenti sed nō est sic in ꝓposito nam gradus charitatis addit᷒ charitati non est nat᷒ esse pars q̇ddìtatiua charitatis.

Ercia q̄stio

decimeoctaue distinctionis vbi q̄rit vtꝝ charitas augeat p extratiōem ptis noue de potētia ad actū vr̄ ꝙ sic nā si charitas intēditur ḡ mutat ꝛ ꝑs noua exhibit de potentia p̄cedentis ad actuȝ q꞉ intēdi mutari icludit. Ad oppositū nam fm boetiū forma simplex subiectū eē nō pt. Sȝ vbi dic mgr vn᷒ dicit tria hm mgr est hen. q̄lib. v. q. ix. Et ↄcludit ꝙ fit augmētatio p extractionē graduū. ¶ Sȝ ad qōem rn̄. dit doctor ꝙ nō. nā si charitas augeret p extractionē vel eductionem de potētia ad actū aut igit extrahit de potētia subiecti aut charitatis p̄existētis nō primo mō q꞉ tūc esset forma naturalit educta. Et sic forma naturalr̄ ꝙ ē falsū ꝛ ↄ fidē nec scōo mō q꞉ forma charitatis p̄cedens ꝛ

sequēs sunt forme eiusdē rōis igit᷑ vna nō est ꝑncipiū materiale respectu alterius de q̄ educat᷑. Sed determīata ista qōe posset q̄ri si caritas est augmētabil' in infinitū. Et circa hoc fiēt tria. Primo ponūtur duo dicta. scđo adducā ꝯclusiones circa ꝓpositū. tercio dicā si intellectus diuinus ꝑducit caritatē in esse cognito. ¶ Quantū ad primū pono duo dicta prim ꝙ caritas nō ē augmētabilis ꝑm ptes eiusdē q̄titatis in infinitū pꝫ. nam omis q̄titas est termīabilis ꝛ ꝯsūptibibil' et sic nō pōt ire in infinitū. Scđm dictum est ꝙ est augmētabil' in infinitum ꝑm ptes eiusdē ꝓportiōis patꝫ nam per illas nō fit maioracio vel diminutio. ¶ Quantū ad scđm arti. pono tres ꝯclusiōes. Pria ꝙ caritas ꝯiuncta non ēst augmētabilis in infinitū patꝫ nā excederet aīaꝫ in qua extat cū aīa nō sit augmētabil' in infinitū. Scđa ꝯclusio ꝙ caritas sepata est augmētabil' in infinitū patet q2 data q̄cunq̄ multitudine aīaꝝ rōnalium deus pōt causare aliam ꝛ aliā caritatē in illis ꝛ sic in infinitū. Tercia ꝯclusio ꝙ caritas potest esse infinita actu vel potentia vel ꝙ non actu sed bene potētia vl' pro duab⁹ ꝯclusionib⁹ ꝑdictis ꝙ ē augmētabilis in infinitū ꝑm ptes eiusdē ꝓportiōis ꝛ non ꝑm ptes eiusdem q̄titatis. Alij dicūt ꝛ bene in his tribus ꝯclusionibus ꝙ cuꝫ aīa rationalis sit finita in ea non pōt dari caritas infinita sed bene finita in infinitū. ¶ Quantum ad tercium dicitur ꝙ intellectus noster ꝑducit obiecta sua ī eē cognito qđ ostēdit sic. Obiectum scibile est in potentia vt sciatur sicut rosa sed si intellectus non produceret obiectum suū in esse cognito non esset obiectū scibile in actu quia nunq̄ scitur nisi per intellectum ꝛc. Sed si hoc est dicenduꝫ de intellectu nostro ergo ꝛ de intellectu diuino. Ad argu. in prin. dicitur ꝙ nō sequitur caritas intenditur ergo caritas mutat᷑ naꝫ solum subiectum mutatur.

Tercia deci mam nonam distinctionem queritur vtrū personē diuine sint equales ꝑm magnitudinē videtur ꝙ non q2 ꝑm hylarium pater est maior filio. Ad oppositū in symbolo athanasij. ī hac trinitate nihil maius aut min⁹. Ad qđ dicit᷑ ꝙ sic nam etiā illud ꝯstet dicendo diuine ꝑsone coeterne sibi sunt ꝛ coequales. Sed in hac qōne q̄tuor videbunt᷑. Prīo qđ est fundamentū eq̄litatis tam ꝓximuꝫ q̄ remotum. Scđo si persone diuine sūt equales. Tercio si equalitas dicit relationem positiuā. Quarto si equalitas plurificatur in diuinis.

¶ Quantū ad primuꝫ dicit᷑ ꝙ phs distinguit relationē. v. metha. in relationē idēptitatis silitudinis ꝛ eq̄litatis. Et dicit ꝙ illa sunt eadē quorum substantia est vna. similia vero sunt quorum qualitas est vna. Et sic dicemus qđ fundamentuꝫ remotum idemptitatis est substantia. ꝓpinquum vero fundamētuꝫ est

fūdamētū equalitatis

vnitas substātie fūdamentū vero remotū silitudinis est q̄litas ꝛ ꝓpinquū est vnitas illi⁹ q̄litatis. Siliter remotū fundamētū equalitatis est q̄titas ꝓpinquū aūt est vnitas illi⁹ q̄titatis. Sed notandū ꝙ q̄titas ē duplex. s. q̄titas mollis ꝛ q̄titas virtutꝫ. sic ponit phs. ij. de generatione. c. i. ꝛ Aug. v. de trini. c. viij. dicit ꝙ in his que nō sūt mollema gna idē est meli⁹ esse ꝙ mai⁹ eē. vñ licet in deo non ponat̄ q̄titas mollis ponit̄ tñ in deo q̄titas virtutis sic probat phs circa finē. viij. phi. ¶ Quātū ad scđm dr̄ ꝙ ꝑsone diuine sūt equales ꝫm magnitudinē virtutis patꝫ nā magnitudo ꝟtutꝭ nō sumit̄ ꝑ cōparationē ad act⁹ notionales ad intra. sed ꝑ cōparationē ad extra sed oēm ꝟtutē ad extra quā habet vna ꝑsona habet ꝛ alia ꝫ ꝛc. ¶ Quātū ad terciū articulū dī ꝙ eq̄litas ī voce iportat ꝑuationē q2 vtpꝫ. iiij. metha. eq̄le opponit̄ ꝑuatiue magno ꝛ ꝑuo sed eq̄litas iure īportat relationē positiuā vel positionē q2 illa relatio est positiua q̄ importat vel q̄ cōpetit deo rōe fundamēti positiui. s3 eq̄litas est hmōi pꝫ minor. Nā fūdamētum eq̄litat̄ꝭ est essentia vel perfectio attributalis ꝛ rō fundamēti est infinitas q̄ est positiua. Quātū ad q̄rtū est ītētio ricardi ꝙ eq̄litas in diuinis nō plurificat̄. s3 doctor tenet oppositū. Naꝫ fundamēt̄ꝭ pl'ificatis ꝛ plurificant̄ relationes. sed fundamēta sic plurificantur q2 non sunt totaliter idem extra intellectū patet nam equalitas sumitur penes perfectiones attributales puta penes sapientiā ꝛ iusticiā ꝛ hmōi. Et iste perfectiōes attributales non sunt oīno eedē extra intellectū imo dicūt̄ aliquo mō ex natura rei vt hr̄ di. xij. Ad ar. in prin. dicit̄ ꝙ accipit̄ ibi maioritas pro principalitate.

Ecūda questio decime none. distinctionis vbi querit̄ vtrū vna ꝑsona sit in alia ꝑ circūincessionē videtur ꝙ nō q2 esset ꝯfusio ꝛ esset cōtra athana. neq3 confundentes personas. ¶ Ad oppositū ioh. xiiij. ego in pr̄e ꝛ pater in me est ꝛ magister adducit auctoritates aug. ¶ In pmo ar. ponit̄ oppi. hen. ī summa ꝙ aliq̄d est in alio dupl'r aut ꝫm se totū aut ꝫm partē. Et in rōe distinctōis ponit̄ oppi. egidij dicētis ꝙ potētia ꝑtinet ad oīpotentiā in patre non in filio. Et modicū aū solutionē arg. ꝓncipaliū dū dicit. Ex hoc apparet irrationabilitas illi⁹ dicti ꝛc. rangr̄ fr̄ guilhelmus var. in presēti dis. q. vnica. oppi. iij. ¶ Sed circa istā q̄stionē aliq̄d est certū ꝛ aliq̄d est dubiū. Certū est eī ꝙ vna ꝑsona est ī alia sicut patet in auctoritate saluatoris ioh. xiiij. Ego in pr̄e. ꝛ ꝑ aug. li. de fide ad pe. ꝛ ꝑ hylariū. iij. de trini. ꝛ ꝑ ambro. in. ij. ep'la ad Corinth. sicut allegat mgr̄ in littera. ¶ Sed est dubiū de mō quo vna ꝑsona est in alia. Et circa hoc sunt aliq̄ oppi. vna hen. vbi s. Et dīc ꝙ vna ꝑsona nō est in alia ꝫm se totam l3 bñ ꝫm ptē q2 ꝫm essentiā nā essentia est aliq̄d vtriusq3 improbat

Subſiſte – q̃d ſit

doctoꝛ. Eſt em̃ o ꝑpi. docto. ꝙ vna ꝑſona eſt in alia. Ad cuiꝰ euidentiã notandũ eſt ꝙ aliq̃d cõuenit alicui rõe ꝑtis ſicut ponit phus. v. phi. ꝙ homo ſanať qꝛ coꝛ vel pectus ſanatur. Scd̃o mõ aliq̃d ꝯuenit alicui toti ita ꝙ nõ cõuenit alicui eius ꝑti ꝑciſe vt hoĩem eſſe riſibilẽ ⁊ hoc eſt verũ in oĩbus coꝛpoꝛibꝰ Euthrogenijs. i. ꝑtiuꝫ diſſimiliuꝫ. Tercio mõ ꝯuenit aliq̃d alicui cõi ſic ꝙ cõuenit cuilibet eiꝰ ꝑti ſicut patet de igne ⁊ coꝛpoꝛibꝰ homogeneis. Nã totus ignis eſt calidꝰ ⁊ quelibꝫ eiuſ pars eſt calida. ¶ Sed añq̃ veniã ad intẽtionẽ pono q̃ttuor ꝯcluſiones negatiuas deĩde affirmatiuaꝫ. ¶ Pria ꝯcluſio ꝙ iſta circũinceſſio non eſt formaľr per diuine eſſentie vnitatẽ ſic ꝙ vna ꝑſona ſit in alia ꝑ eſſentiã q̃ eſt in iſta q̃ eſt ꝑs eius ſicut auis in laqueo per pedeꝫ. Et rõ eſt qꝛ in patre totꝰ filius ⁊ totus in verbo pater ẜm ambꝛo. ¶ Scd̃a ꝯcluſio ꝙ iſta circũinceſſio nõ ẽ formaliter per ꝑſonaꝝ idẽptitateꝫ qꝛ non habẽt ydẽptitatẽ niſi in eſſentia ⁊ inter eſſentialia non poniť circũinceſſio licet in illa ſint idem. ¶ Tercia cõcluſio ꝙ non eſt formaľr iſta circũinceſſio per diuinaꝝ ꝑſonarũ intimitatẽ qꝛ magis intima ſũt eſſentialia ſibi inuiceꝫ quã ꝑſone tñ circũinceſſio nõ poniť in eis. ¶ Quarta ꝯcluſio ꝙ iſta circũinceſſio non eſt formaliter per diuinaꝝ ꝑſonaꝝ mutuã originẽ qꝛ dato ꝙ ſpũſctũſ nõ ꝓcederet a filio adhuc non minꝰ eſſet circũinceſſione in alio. ¶ Quinta ꝯcluſio ⁊ affirmatiua ad ꝓpoſitũ ꝙ vna ꝑſona eſt in alia nõ ſicut natura ĩ ſuppoſito nec ſic̃ forma ĩ materia ſed ſicut ſubſiſtẽs in ſubſiſtẽte realiter diſticto per mutuã ꝑ̃ſentialitatis aſſiſtentiã. Subſiſtere autẽ idem eſt ꝙ incõicabiliter per ſe eſſe ꝯuenit ꝑſone primo ſicut agere in creaturis vel ꝓduci priõ ꝯuenit toti ſuppoſito ꝙ ꝓbať ꝑ amb. ĩ hym. totꝰ ĩ ꝟbo pr̃ ⁊ totꝰ ĩ pr̃e filiꝰ. Preterea aug. ĩ li. d̃ fide ad petrũ inq̃t ꝓpť vnitatẽ naturalẽ totus pater eſt ĩ filio ⁊ in ſpũſctõ. Eſt quoq̃ ſpũſſanctꝰ in pr̃e ⁊ filio nullꝰ q̃q̃ eoꝛuꝫ eſt extra quẽlibet ipſoꝛũ ꝓpter vnitatẽ diuine eſſentie. Et dic̃ doctoꝛ ꝙ ratio iſtius inſiſtẽtie eſt eſſentia ⁊ relatio ſimul qꝛ ſicut diſtinctio ꝑſone non fundat ſimilitudinẽ per ſe ita eſſentia cũ relatione eſt rõ iſtiꝰ inexiſtentie q̃uis eſſentia ſit pꝛĩcipalis rõ. Sed hic modꝰ eſſendi in. poſſet reduci ad aliquẽ illoꝝ modoꝝ ariſtotelis dr̃ ꝙ non nã in illis eſt aliqua diſtinctõ in natura vt plane poteſt videri. iiij. phi. Sed hic non eſt diſtinctio in natura. Sed quidã declarat q̃uõ vna ꝑſona eſt in alia ꝑ eſſentiã ⁊ ꝓprietatẽ nam ſubſiſtens eſt in alio ſubſiſtente per ꝑñtialitatem. Sicut ſi duo coꝛpoꝛa q̃ eſſent eẽntiaľr idẽ in eod̃ loco eẽnt ſic videtur ꝙ vna perſona ſit in alia. quia virtute diuina hoc poteſt fieri. Ad argu. in pꝛinci. dicitur ꝙ ſi quelibꝫ perſona eſſet in alia ſicut pars cuius eſſet ꝯfuſio ſed non ſic ſunt ꝑſone in ſe inuicem.

Circa viceſimã diſtĩctiõeꝫ q̃riť vtrꝝ tres ꝑſõe ſint eq̃leſ

Tres pſone eq̃les ſt

Questio II

in potentia videtur ꝙ non qꝛ filius
vt testatur ipse a seipso non potest
facere quicꝗ̃. Ad oppositum testio
Joh. quicq̇d pater potest p̃t ꝛ fili⁹
similiter. Ad q̄stionez dr̃ ꝙ sic. Et
demonstratur per aug. de fi. ad pe.
nam aug. loquēs de tribus persōis
dicit nullus inq̇t horum alium p̄/
cedit eternitate aut supat potestate
Et ideo circa hoc videbuntur tria.
Prio ponetur distinctio de poten
tia. Scdo videbit̃ si persone sunt
equales in potentia. Tercio ad q̇d
se extendit illa potentia in qua sunt
equales. ¶ Quantū ad primū arti.
dicit phs. ix. metha. ꝙ potentia su/
mitur m̃ltipliciter. Nā prio est po
tentia mathematica vt punct⁹ est
in potētia ad lineā. Scdo est potē
tia logica. scꝫ repugnātia termino/
rum. Tercio est potentia q̄ est diffe
rētia entis sicut ponit phs. iiij. phi.
ꝙ ens diuiuidit̃ per actū ꝛ potētiā
Et isti tres modi non faciunt ad ꝓ
positū. Quarto modo sumit̃ potē/
tia pro principio ꝛ hoc dupliciter.
quia vno modo sumit̃ pro prin
cipio passiuo et ista potētia non est
ponēda in deo quia dicit imꝑfecti
onem. scdo modo sumitur potētia
pro principio actiuo ꝛ de ista potē
tia est hic sermo. ¶ Quantū ad se/
cundū arti. dicitur ꝙ in deo est po/
tentia actiua. scdo ꝙ in diuinis per
sone sunt equales in ista potentia.
primū patet nam potentia actiua
dicit perfectionem et omnis perfe
ctio attribuenda est deo. Et hoc po
test haberi per cōmentatorez. viij.
metha. scdm patet per aug. li. iij. cō
tra maximinū sicut etiam adducit
magister in litera primo auctorita
te saluatoris. Omnia inq̇t que pa/
tris mei sunt mea sunt ꝙ non esset
verum nisi essent equales in poten
tia. Hec ↄclusio potest confirmari
sic pater generādo filiū cōmunicat
filio quicq̇d habet peter relatiōes
originis sed pater habet potentiaꝫ
que non dicit actionem originis
quia cōicat eam filio g̊ ꝛc̄.
Item sicut pater cōicat filio sapi/
entiam ita cōicat oīpotentiā quia
vtrūqꝫ dicit perfectionē attributa/
lem sed pater cōicat filio omnem sa
pientiam g̊ cōicat ei omnipotentiā
Quantum ad terciū arti. dicitur ꝙ
correlatiuū potentie actiue est pos/
sibile. possibile autez dicitur dupli/
citer vno mō vt opponit̃ ei impossi
bile Alio modo vt opponitur ei qd̄
est necessariū potētia autez diuina
non extendit se ad possibile primo
mō quia isto mō possibile est deuꝫ
esse tamē hoc non est terminus a/
licuius potentie actiue g̊ oportet ꝙ
ista potentia actiua aspiciat possi/
bile. scdo mō vt opponitur necessa/
rio ex se. Sed quicq̇d est in deo est
ex se necessariū ꝛ quicq̇d est ex̄ deuꝫ
est possibile esse g̊ potentia actīa in
q̄ ꝑsone diuine sunt equales se extē
dit ad omne possibile esse ꝛ sic ad
omne qd̄ est extra deum. Sed po/
tentia generandi cadit sub omni/
potentia. Ad hoc dicit egidius li.
j. distin. xx. q. ij. ꝙ potentia genera
di cadit sub oīpotentia patris ꝛ nō
sub oīpotētia filij. Sed oppi. ē falsa
iō dico ꝙ potētia generādi ñ cadit

sub oīpotētia. ꝙ sic ꝓbaṫ nam eadē est oīpotētia numero ī patre ⁊ filio. sed in filio nō est potētia generādi. ergo potētia generādi nō cadit sub oīpotētia. ¶ Ad arg. in princi. dr̄ ꝙ intelligiṫ ꝙ non potest quicq̄ȝ facere ꝙ sit ꝯtra voluntatē patris.

Circa distinctiōem. xxi. queritur vtruȝ ista ꝓpositio sit vera solus pater est deus vi detur ꝙ sic nā hec est vera solꝰ deꝰ est pater g̃ solus pater est deus aňs patet per exponētes ꝯňa ꝓbaṫ ꝑ cōuersionē exclusiue. Ad oppositū est aug. vi. de trini. in rn̄sione ad pmū arti. dū dr̄. Aliq̄ etiā distingūt pn̄cipalē ꝓpositionē q̄stiōis q̄si ista solus pater est deus possit h̄re sensuȝ cōpositiōis falsum ⁊ sensū diuisionis verum. adducētes illud p̄stiani ⁊c̄. Et sumitur ex fratre guilhelmo varrōis in. iij. suo dis. vij. q. vnica. Et sctūs bonauētura dubio. iij. litterali. iiij. di. huiꝰ primi. Sed veniēdo ad questioneȝ dr̄ ꝙ non est vera vt habeṫ ab aug. vj. de trini. Sed tria videbunṫ. Prio si vnū relatm̄ est de pmario ꝯceptu alteriꝰ. Scdo si dictio exclusiua addita vni relatiuo excludit aliud. Tercio de principali q̄sito. ¶ Quantū ad primuȝ est intentio Egidij li. j. di. xxj. dicit ꝙ vnū relatiuū non est de primario ꝯceptu alteriꝰ. Sed scdario sed cōtra que sunt simul natura et simul intellectu vnū est de primario conceptu alterius. Sȝ relatiua sūt huiusmodi ꝑ pħm in predicamentis igitur vnū relatiuū est de primario conceptu alterius. ¶ Quantum ad scdm dr̄ ꝙ licet vnū relatiuū sit de pmario ꝯceptu alteriꝰ ad hec si dictō exclusiua addiṫ vni relatiuo excludit alterum nam vt dr̄ sup̄ vnū relatiuū est de pmario ꝯceptu alteriꝰ aliq̄n̄ nō vt idē sȝ vt aliud. ¶ Quātū ad terciū arti. dr̄ ꝙ ista ꝓpositio solus pater est deus non est vera. Ad cuius euidentiā p̄mitto tres regulas de exclusiuis dictionibꝰ ⁊ ex illis ꝓbabiṫ intentū tripl'r. Pria est ista ꝙ exclusiua affirmatiua infert vl'eȝ affirmatiuā de ťmis trāspositis Exēplū huiꝰ cū dr̄ solus sortes currit infert istā oīe currēs est sortes. Scda regula ꝙ exclusiua affirmatiua de p̄dicato finito infert vniuersalem negatiuā de p̄dicato infinito Exemplū huiꝰ cum diciṫ solus sortes currit infert istā nullꝰ nō sortes currit vel istā nullꝰ alius a sorte currit. Tercia regula ꝙ exclusiua affirmatiua habet duas ꝓpositōes exponentes quaꝝ vna est affirmatiua ⁊ alia negatiua. Et vbi aliqua illarū exponētiū est falsa seq̄tur ꝙ exposita eius sit falsa. Tūc ex p̄ma regl'a habeṫ ꝙ hec est falsa solus pater est deus nam hec esset vera oīs deus ē pater qd̄ nō est. Et scda regl'a etiā est falsa. s. solus pater est deus g̃ nullus alius a p̄re est deus. sed hec est falsa g̃ pria. Ex tercia regula etiaȝ est falsa. s. solus pater est deꝰ. Exponitur sic pater est deus ⁊ nullus alius a patre est deus. sed altera exponētiū est falsa igiṫ exclusiua falsa. Et sic ꝯcluditur istam esse falsā solus pater ē deus. ¶ Ad ar. in pn̄. dico ꝙ exclusiua non ꝯuertitur. nā

philosophus nō dicit ꝙ ↄuertatur vel in illa cōmittat̄ fallacia.

Irca vicesimāsecundā di/stinctionē querit̄. Utrū de⁹ sit noīabilis ab hoīe ſ viatoꝝ re aliq̄ noīe ꝓprio. videt̄ ꝙ sic. Naȝ sicut deus intelligit̄ ita p̄t a nobis noīari. Sed intelligim⁹ eū in rōne essentie. ergo sic possumus noīare. Ad oppositū noīa p̄supponūt rem sed rem ignoram⁹. ergo et nomen. Sȝ post argumēta pedis q̄stionis collocat̄ opi. doctoris solēnis ī summa. et dic̄ ꝙ nō. quē improbat doctor multipharie alibi Ex ꝓpriīs dictis hen. Inq̄t em̄ inferius. dū tangit quartā ꝓtē minoris cum arguit̄ ꝙ repugnet dictis huius alibi ꝑut cōcedit viatorē aliquē ↄceptū q̄ddi tatiuū posse habere de deo. Hoc hȝ Hen. in sum. ar. 22. q. 12. et. 3. Itē satis ꝓprie dū dicit doctor. Scdō arguit sic. Obiectū ꝑfectū p̄t facere in intellectu ꝛc̄. Et p̄t immediate si essentia diuina ſm istū doctorē ī intellectu ꝓprio nō p̄t causare nisi vnicum ↄceptū realē. hoc hȝ hen. q̄li. 5. q. i. et q̄li. 13. q. i. Et deinde r̄ndit q̄stioni ſm mentē ꝓpriā verū est ꝙ vix p̄t repiri ista q̄o ↄpleta nisi compleat̄ aut ex reportatoriīs ꝑisiensibus aut aliūde. Sȝ nota añ introitum q̄stionis ꝙ aliq̄ dicunt ꝙ sunt aliq̄ noīa essentialia et aliq̄ ꝑsonalia aliq̄ notionalia. Essentialia vero q̄ ↄueniūt oībus vt eēntia. Personalia vero q̄ ↄueniūt ꝑsone tm̄ vt pater fili⁹. Notionalia vero q̄ ↄueniunt actui vnius ꝑsone vt generatio. vel pluribꝰ sed nō oībus vt spiratio. Sed veniēdo ad q̄stionē dr̄ ꝙ deus est noīabilis a nobis Exo. 15. dr̄. Dñs vir pugnator omnipotens nomē illi. Hen. dicit vbi sup. ꝙ diuina natura siue de⁹ a solo deo ꝓprio noīe noīari p̄t. Sȝ scotus dicit ꝙ aliq̄d noīari p̄t ab aliq̄ dupliciter. Uel nomē ei imponendo. vel noīe imposito vtendo. Et q̄dlibet istoꝝ modorū dr̄ dupl'r. q2 p̄t aliquis nomē imponere ꝑfecte vel imꝑfecte. p̄t quis vti nomīe ꝑfecte vel imperfecte. Perfecte sicut homīes vtunt̄ quibusdā noībus vt homo dicit̄ ab hūanitate. Impꝑfecte sicut si dicit̄ pratuȝ ridet. Scdō dicit ꝙ aliq̄s pōt vti aliquo noīe q̄druplr. Primo vtit̄ aliquo noīe vt est res talis vt dictū est de hoīe. Secūdo vtitur aliquis noīe ꝓ signo ad placitum nō habere cōceptum signati Sed tm̄ scit ꝙ est nomē significatum. sicut si aliquis latinus noīaret greco hō. Tercio vtitur aliq̄s nomine ꝓ signo habēdo cōceptum signati tm̄ in vniuersali. vt ꝙ homo est substātia vel aīal. Quarto vtit̄ aliquis noīe ꝓ signo expressiuo cōceptus distincte ꝛ in ꝑticulari. Ad ꝓpositum dicit ꝙ tribꝰ primis modis ꝙ deus est nomīabilis a nobis quarto mō non. Et ratio istorū sic potest ꝓbari Nam sicut de deo possumus habere tres cōceptus quidditatiuos. sic possum⁹ ſm illos sibi tria īponere noīa. Nā possum⁹ dicere ꝙ est ens substantia spiritus et sicut quidditatiuū speciuocū habere nō possumus. nec nomen ꝓpriū ꝛ speciale imponere possumus. Et

noiari aliqd pt

noie vti

sic dicendu₃ est de nominibus dei. applica. Ad argu. in p̄n. pat₃ p̄ p̄di cta in questione.

Persona

Irca vicesimā terciā distin ctionē q̄rit vtrū p̄sona fm ꝙ dicit aliquid cōe patri ꝛ filio ꝛ sp̄uisctō. dicat p̄cipue aliq̄d scd̄e intētiōis. videt ꝙ sic. na₃ indi uiduū est nomē scd̄e intētōis ergo p̄sona ꝯsequētia tenet cū habeāt eā dem rōm. Ad oppositū est ricard⁹ iiij. de trini. in p̄nci. solutōis ponit oppi. egidij dicētis. ꝙ h̄ nomē p̄so nam tm̄ dicit scd̄am intētionē. Itē est intētio varrōis li. j. ꝙ p̄sona est nomē scd̄e intētiōis. Sed veniēdo ad q̄stionē intētio est scoti. ꝙ p̄sōa est nomē p̄me intētiōis. ꝛ p̄bat sic. scd̄a intētio non est termin⁹ realis p̄ductionis sed p̄sona est terminus realis p̄ductionis. s. p̄sona filij. er go ꝛc̄. Itē scd̄a intētio non adorat sed p̄sona adoratur ḡ ꝛc̄. Item tri nitas non ꝯsistit in conceptibus. s₃ trinitas ꝯsistit in p̄sonis. ḡ p̄sona non est ꝯceptus vel scd̄a intentio. Item diuino exprimit illud ꝙ est esse rei cui⁹ est sed diuīo p̄sone expri mit primā intētionē ḡ nomē p̄sone ē nom̄ p̄me intētōis. mi̅or pat₃ per ricardū. iiij. de trin. dicentē p̄sona est intellectualis nature indiuidua subsistentia. tn̄ scd̄a intētio dicit re lationē rōnis. sed p̄sona non dic̄ re lationē rōnis. Item p̄sona est obie ictū fruitiōis sed nulla intētio se cunda est obiectū fruitiōis ḡ p̄sona non est scd̄a intētio. Aliq̄ dicūt ꝙ p̄sona pōt accipi dupl̄r vel pro illo cui nomē imponit ꝛ sic tenet scotus ꝙ est p̄ria intētio. Alio mō accipit pro illo noīe ꝙ imponit vel a q̄ no men imponit ꝛ sic p̄sona est nomē scd̄e intētionis. Sed dicunt isti q̄d est p̄ma intētio. ad q̄d adducūt ali quas ꝯclusiōes. Pria ꝯclusio ꝙ p̄ ma intētio non est actus intelligēdi nā vna intētio p̄dicat de alia. Sed non vnus actus intelligēdi p̄dicat de alio. Scd̄a ꝯclusio ꝙ p̄ria intē tio non est q̄dditatis obiecti actua liter intellecta na₃ tūnc sequeret ꝙ homo non esset animal nisi quādo actualiter intelligeret. Tercia con clusio ꝙ q̄ttitas obiecti vt est in po tētia intelligibilis non est p̄ria intē tio. Quarta conclusio ꝙ prima intē tio est q̄dditatiuū vnius cuiusq₃ vt habetur ab auic. ij. metha. ꝙ equi uitas est tm̄ equinitas. Sed scd̄a intētio ē q̄dā respect⁹ rōis fundatus super primā fabricatas per actū in tellectus nostri. Et isti ponunt du as regulas. Prima ꝙ quandocun q₃ aliquid superius assignatur ali cui inferiori ꝛ est de essentia eius il lud superius est prima intētio. Se cunda regula ꝙ quando aliquid su perius assignatur alicui inferiori et non predicatur de omnibus inferi oribus est secunda intentio. Circa q̄d etiam notandum est ꝙ ista quat tuor se habent per ordinem et sunt essentialiter ordinata. scilicet perso na suppositum singulare ꝛ indiui duum. nam sequitur est persona er go suppositum et non econtra. nā asinus est suppositum sed non per sona. Et ad suppositū sequitur sin gulare et non econtra. nam lapis ē

Persona
Suppositum
Singulare
Indiuiduum

singularis sed non suppositũ Ad singulare sequitur indiuiduũ et nõ econtra. Nam albedo est indiuiduum sed non singulare. Sed fräcisc⁹ dicit de scd̃is intentionibus q̄ secũde intentiones sunt aptitudines q̄ conueniunt ipsis quidditatibus vł primis intentionibus in esse quidditatiuo sicut aptitudo communicata pluribus indiuiduis adueniens humanitati ẽ ratio speciei ꝛ sic de genere. Ad argumentũ in principio negatur q̄ indiuiduum et persona sint eiusdem rationis. immo distinguitur et habent rationes distinctas.

Jrca vicesimam quartã distinctionem queritur vtrũ in diuinis sit proprie numer⁹. videtur q̄ non. quia scripture ponunt in deo solitudinem. naꝫ dicitur tu deus solus. Ad oppositum vbi est trinitas ibi est numer⁹. in deo est trinitas ergo numerus. Jn hac distinctione non sunt oppi. Sed pro declaratione quattuor videbuntur. Primo vtrum numer⁹ sit ens reale vel rationis. Secũdo si est forma absoluta vel respectiua Tercio ponuntur alique conclusiones. Quarto dicam ad punctum questionis. ¶ Quantuꝫ ad primuꝫ articulum dicit sanctus doctor q̄ est ens rationis. nam non est circũscripto intellectu. iiij. phi. Sed circa hoc dicitur ſm Scotuꝫ ꝛ seq̄ces q̄ numerus quantum ad esse materiale est ens reale. sed quantuꝫ ad esse formale est ab anima vel aliter q̄ numer⁹ pro numerato est preter animaꝫ pro numero numerante vł quo numeramus id est ab animanam. iiij. phi. anima est numerans ¶ Quantum ad secundum articulum dicitur q̄ est forma respectiua sumendo pro illo a quo nomen imponitur. sed sumendo numerum ꝓ illo cui nomen imponitur. id est ꝓ rebus numeratis est forma absoluta ꝛ sic potest teneri vtraqꝫ opinio ¶ Quantum ad tercium dicuntur alique conclusiones. Prima q̄ numerus vt est forma respectiua est respectus intransitus adueniens q̄ꝛ p̄ dicat presentis extremis. Secũda conclusio q̄ potest esse in genere. et in quolibet genere patet. quia dicã deceꝫ sb̃e. decẽ quantitates decẽ relatiões vel paternitates. Tercia cõclusio q̄ numerus põt esse transcendens quia competit trãscendẽtib⁹. Quarta q̄ numerus potest causari ex diuisione cõtinui. Jta conclusio q̄ numerus est in ipso continuo in potentia et per diuisionẽ fit in actu Sexta conclusio q̄ numerus non solum causatur ex diuisione continua. sꝫ ex distinctõne nã aliter nõ esset numer⁹ in angelis cũ angeli nõ sint cõtinui tñ sunt nouẽ chori angelorum videbitur in scd̃o. Septima conclusio q̄ fundamentuꝫ numeri non est idem cum numero nec numerus cum fundamento. Octaua cõclusio q̄ numer⁹ non ꝯstituitur ex vnitatibus cum numerus sit forma positiua et positiuum nõ cõstituitur pro parua tantũ ꝛ ideo numer⁹ non cõstituit̃ ex vnitatib⁹. ix. metha. ꝛ h̃ materialit̃. Nona ꝯclo

vnus an in deo proprie

quod numerus formaliter est forma simplex. Nam sex vel semel sexies. Et si Aristo. dicat quod numerus est quantitas ex vnitatibus aggrauata. dicitur quod est diffinitio materialis. Quantum ad quartum articulum et est responsio questionis. Aliqui dicunt quod numerus non ponitur in diuinis. Nam numerus est quantitas. quantitas est quod limitatum in diuinis que ponuntur sunt transcendentia. igitur non ponitur numerus. Sed mihi videtur quia est numerus transcendens. nam ibi ponuntur due emanationes. scilicet generatio et spiratio actiua. Item quia Aristo. in primo celi. dicit numerum ternarium esse perfectum. quia reperitur in diuinis. Item tres sunt qui testimonium dant in celo. pater. verbum et spiritus sanctus. et sic videtur quod ponitur numerus. ¶ Ad rationem in principio dicitur ponit similitudinem scriptura essentie vel substantie sed non personarum.

Circa distinctionem. xxv. queritur. Utrum persona in diuinis dicat substantiam vel relationem. videtur quod persona dicatur ad se. Nam secundum aug. 7. de tri. Persona ita est ad se sicut deus. Ad oppositum est aug. sic inquiens. Trinitas diuina est personarum ad inuicem relatiuarum. Ad questionem dicitur quod nec dicit substantiam nec relationem. et ratio est quia substantia non pluraficatur nec numeratur in diuinis. sed persona numeratur et pluraficatur. igitur non dicit substantiam. Confirmatur per Aug. 7. de tri. Nam trinitas in diuinis est personarum ad se inuicem comparatarum. Sed cum hoc ponuntur alique conclusiones. Prima quod ratio personae vt persona non est precise absoluta patet. Nam pater in diuinis dicitur ad filium et non econtra. Secunda conclusio quod ratio personae non est precise respectiua. patet. Nam quis in creaturis non habens patrem nec matrem est persona sed non respectiua vt sic. Tercia conclusio quod ratio personae non est simul absoluta et respectiua. patet. Nam aliter omnis persona. quod est falsum. cum pater in diuinis sit respectiuum et non absolutum. Quarta conclusio quod persona abstrahit ab absoluto et respectiuo cum ens diuidatur per absolutum et respectiuum. et aliqua sint absoluta vt potentia. et alia respectiua vt filius. ex quo habetur quod persona in diuinis non sit absoluta nec respectiua. Sed cum hoc dicit Tho. anglicus quod in diuinis est aliquid indiuiduum absolutum. Et probat sic. quod demonstratur ad oculum vel per digitum est absolutum. sed deus demonstratur sic. Nam dicam hic deus. Et sic est eius opi. quod in diuinis hic deus sit indiuiduum absolutum. Sed adhuc in hac materia ponuntur iste conclusiones per aliud modum a primis. Prima quod persona non dicit relationem originis. cuius ratio est. Nulla relatio originis sicut propria est communis tribus. sed persona est nomen commune tribus secundum Aug. 7. de tri. c. 7. Si sunt inquit tres persone commune est eis hoc quod est persona. igitur persona non dicit relationem originis siue propriam. Secunda conclusio quod est persona non dicit relationem communem. quod probatur sic. Ad quodcumque relatiuum dicitur inferius ad idem dicitur relatiuum superius licet non eque primo. Exemplum huius. Nam ad quodcumque dicitur duplum dimidium. Ad idem dicitur mul

tiplex dimidij. sed pater dr filij pa ter. igitur si psona dicit relatõez cõ munẽ. tũc psona pris diceret psona filij qd est falsum. Tercia 9clusio ẽ ista q psona nõ dicit q̃dditatem. i. substãtiaz accipiẽdo substãtiã pro eẽntia. Cuius rõ est. quia subña si ue q̃dditas pro eẽntia accepta non nũeratur vel multiplicat i deo. sed psona nũeratur et m'ltiplicat. ergo ꝛc. Igitur si psona nõ dicit relatõez propriã vel cõem nec eẽntiam q̃d ğ dicit. Et fm hoc dicũtur due cõclu siones fm duas opiones Nã si te neatur psonam dicere negatõez tũc psona aliq̃d cõnotat. Et pmo illud de deo dr. s. prẽm filiũ et spmscm. Scdario cõnotat relatõnes cõstitu tiuas pris et filij et spũsscti. Et ter tio 9notat essentiã. Si aũt teneat a lia opinio. q psona dicat aliq̃d po sitiuũ. tũc nõ dicit nec subñam nec relatõem. sed abstrahit ab vtroq3. ꝛ hec ẽ opinio scoti ¶ Ad argumentũ in pncipio patet p ea que i lra dicũt

Irca vicesimãsextã distin ctionẽ querit. Utruz psone diuine cõstituãtur in esse p sonali p relatõnes originis. i. p re lationes ppias. Videt q nõ. fm ri chardũ in definitõe psone ponitur substãtia q̃ videtur dicere aliq̃d ab solutũ ¶ Ad oppositũ fm boetiũ re latio multiplicat trinitatẽ similiter au gustinus. quicq̃d est ad se est oĩbus cõe. In principio ponit opinio pro positiui dicẽtis psonas diuĩas se to tum distingui Cõtra quã arguit do ctor ppijs motiuis ꝛ vltimo dicit. Aliter etiã arguit contra ipm. q̃a si

pr se totũ ꝛc. Hẽ argumẽtũ hen. p dicatoris. Post hoc ponitur opio cõis que dicit psonas diuĩas rela tionib9 constitui. Hãc seq̃tur scũs tho. i. pte sum. q. xxix. ar. ij. Et op posito in loco illo ẽ tercia opio con cordans rõnib9 et auctoritatib9 ad ductis. Cõtra scdaz ponit opio di cens diuĩas psonas cõstitui p abso luta. quã inseq̃tur frater ioh. de rip pis in pmo suo. ꝛ q̃libe. xxvi. ꝛ xxv. Et ibi roborat ne noua videat au ctoritate eiusdẽ antiq̃ doctoris. sc3 sctĩ bonauẽ. vt iohes inuere videt in pricipio suo dist. xxv. q. i. ¶ Sz veniẽdo ad questionẽ fuit opio ma gistri q psone diuĩe seipis cõstituũ tur et distingnũtur. Et sic nõ opor tet q̃rere quo cõstituãtur ꝛ distiguã tur. improbat. Est alia opio q pso ne 9stituũtur p mõs intrinsecos ab solutos. q̃lmodi st nobis incogni ti. Determiãnt aũt nobis psone in diuinis p relatiuas propetates. ita q q̃si a priori p istas relatões aliq̃ liter cognoscim9 psonas. ĩprobatur Est opio doctoris ꝛ vera q psone constituũtur p ppietates relatiuas. Et probat p auctoritates sanctoꝝ Primo auctoritate dyonisij de. di. no. vbi dicit sic. Nõ est credendum vel cogitanduz aliq̃d dicere de illa sũma et ineffabili deitate. nisi qd p sacram scripturã nobis est traditũ sed p sacram scripturã nusq̃ habe mus q psone in diuinis 9stituant per absoluta. sed bene p proprieta tes relatiuas. Nam dr in canonica Johãnis. Tres sunt q̃ testimoniũ dant in celo. sc3 pater ꝛ filius ꝛ spi

ritusſanctus. Secũda eſt boecij de trini. eſſentia ↄtinet vnitatẽ relatio multiplicat trinitatem. Tercia eſt anſ. de pceſſu ſpũſſancti vbi dicit ꝙ in diuinis eſt ſumma vnitas vbi obuiat relatio oppoſita rõne ſic aut pſona ↄſtituiẜ abſoluto vel relatiuo ſi relatiuo habeo ppoſitũ ſi abſoluto vel eodẽ in q̃ ↄuenit cũ alia pſona vel alio nõ eodem q2 p illud nõ diſtinguereẜ ab alia pſona ergo alio ſed abſolutũ additũ abſoluto facit ↄpoſitionẽ ⁊ ſic in dõ eſſet ↄpoſitio. qd eſt ſlm. Et ſi queraẜ quõ eadem natura põt eſſe in plibus ſuppoſitis realiter diſtinctis. diciẜ ꝙ hoc eſt pter infinitatẽ eſſentie ⁊ q2 ſuppoſita ſunt relatiua idem em̃ illimitatũ põt eſſe fundamentũ pluriũ relatiuoꝝ oppoſitoꝝ. Sꝫ alias quereret quot ↄditiones requirũẜ ad hoc ꝙ relatio ↄſtituat pſonã diciẜ ꝙ tres. Prima ꝙ relatio ſit inſiſtens. i. intus exiſtens ⁊ nõ aſſiſtẽs. i. ↄcõmitans vel pñs. Secũda ꝙ ipſa pprietas ſit ſubſiſtens ⁊ nõ inherens pꝫ. nam inherens eſt poſterius ⁊ poſterius nõ ↄſtituit prius. Tercia ꝙ illa pprietas ſit ppria ⁊ nõ cõmunis. nã ratio formalis vniuſcuiuſqꝫ ẽ ppria illi cuius ẽ. ſed cõe nõ ſit poteſt eſſe pprium. ¶ Ad argumentũ in pncipio diciẜ ꝙ licꝫ in diffinitione pſone ponaẜ ſuba ꝙ illa eſt notificatio ⁊ nõ diffinitio ⁊c.

Ecũda q̃ſtio

viceſimeſexte diſtinctionis vbi queriẜ vtrũ relatio in creatura differat realiter a fundamento videtur ꝙ nõ aug. omẽ qd eſt ad aliq̃d eſt aliud ab eo quod relatiue diciẜ.

Ad oppoſitũ eſt aug. q2 ſi aliud pter illud ergo differt a ſeipſo. Ad q̃ſtionẽ diciẜ ꝙ ſic. Sed circa hoc p maiori declaratione quatuor videbimus. Primo ſi in creaturis relatio eſt ens reale vel rõnis. Secũdo dicam ad punctũ q̃ſtionis. ſ. vtrum relatio creature ſit idẽ ſuo fundamẽto. Tercio a quo effectiue cauſaẜ relatio in creaturis. Quarto p quem moduũ cauſaẜ relatio in creaturis. ¶ Quantũ ad primũ arti. diciẜ ꝙ relatio in creaturis eſt ens reale ⁊ rõ eſt q2 põt apprehendi p ſenſuꝫ. nam viſus põt iudicare ꝙ hec albedo eſt ſilis illi. ſili mõ eſt relatio qd eſt cõtra aureolã q̃ dicit ꝙ relatio eſt ens rõnis. ¶ Quantũ ad ſecundũ vtrũ relatio in creatura differat realr a fundamento eſt opi. hein. ꝙ nõ eo ꝙ aduenit alicui ſine ſue mutatiõe improbaẜ. Eſt opi. doctoris ꝙ relatio differt realr a fundamẽto. nam illa q̃ ita ſe hñt ꝙ vnũ põt pduci ſine alio illa diſtinguũẜ realr. ſed ſic eſt relatio vt ſi deus crearet vnã ſolam albedinem nulli eſſet ſilis. ⁊ ſic fundamẽtũ eſſet ſine relatione [illegible] formali. Ex quo pono aliq̃s ↄcluſiones. Prima ꝙ nõ eſt impoſſibile deo ſepare relationẽ a fundamẽto cum exiſtentia eiuſdeꝫ ſpãlr de illis relationibus in q̃bus nõ eſt tlis dependentia ad fundamentũ q̃n deus põt ſupplere vicem terminantis ſine impfectione. Nam de alijs. i. de dependentia creature ad deum eſt aliud. Nam in iſtis ſi deus ſupple

ret vicem dependentie esset imperfe-ctionis que deo nō est attribuenda. Secūda conclusio q possibile est re-lationes actualiter separi a funda-mento. Ista conclusio patz quia q̄ di-stinguunt essentialr mutuo sunt se-pabilia vt se hn̄t relatio et fundamē-tū. q essentialiter distinguant patz. quia fundamentū est vnius p̄dica-menti et relatio alterius. Tercia cō-clusio est q relatio pōt esse actu sine extremis. Hoc etiam patz quia di-stinguunt realiter et si vnū potest eē sine alio. Quarta conclusio q extre-ma relatiōis possunt actualiter esse sine relatione. patz qz sunt absoluta et priora relatione. et sic deus potest facere sine relatione vt duo alba si-ne silitudine dico formali. Quin-ta conclusio q vnum correlatiuum potest actu existere sine alio. Et hoc patz qz distinguunt essentialr. Et si diceres hn̄t dependentiā mutuā. et sic vnū ab alio nō separabit. Contra qūia vnū nō dependet ab alio tāq̄ a causa intrinseca sz extrinseca. Sz potest supplere causalitatē extrinse-cam igit &c. Et sic deus potest sup-plere terminū paternitatis et filia-tionis licz nō filiationē sm illā rō-nem sm quaz formaliter dr̄ saluis quia illud esset imperfectionis. Sed suppleret vicem terminationis per primā sequeret q haberet nouum qd̄ est impossibile p secundam.

¶ Quantū ad terciū arti. scz a quo effectiue causet relatio aliqui dicunt q causat a generante fundamentū relationis vt similitudo mea a ge-nerante albedinē meam improbat. Est alius modus q generat a fun-damento opposito ad quod termi-natur sicut similitudo mea est effe-ctiue a generante albedinē tuaz ad quā similitudo mea terminatur. Et hanc opinionem tenent cōmu-niter sequaces scoti. ¶ Quantū ad 4. articulū per quē modum causa-tur relatio in creaturis ponūtur q-tuor conclusiones. Prima q relatio in creaturis potest causari per actio-nem et passionem. Nam per illa a-liqua forma imprimit. Secūda cō-clusio q relatio potest causari succes-siue patz p phm. ṽ. phi. Nam rela-tio potest causari p motum. Ter-cia conclusio q relatio causatur p mu-tationem patz. Nam si causatur p motū igitur p mutationem. Quar-ta conclusio q relatio sm aliquos po-test causari per gradus. Nam po-test intendi et remitti et fieri magis silr vel min9 silr p susceptiōem vel abstractōz graduū ¶ Ad argumētū in p̄ncipio patz p ea q sunt dicta.

Irca distin-ctionem vicesimāsepti-mā queritur vtrum ver-bū mētis create sit intellectio actua-lis videtur q nō. Nam augu. dicit vox vehiculū est verbi mētalis nō autem signū intelligendi actus sed rei. ¶ Ad oppositum est augu. ibi-dem q verbū est cognitio ipsa huic questioni. Rn̄dit hein. quodli. 6. q. j. in sūma q verbū est intellectio declaratiua. In hac questiōe opor-tet videre si verbum quod foris so-nat. id est verbū sensibile significet

a quo effectiue relatio ca

principal'r conceptū mētis vel rem ad extra. Secūdo dicef ad q̄stionē De primo sꝫ quattuor modi dicēdi. Unus ꝙ v̄bum sensibile p̄ricipaliter significat mētis ꝯceptū. q̄a phs in .i. periar. dicit. ꝙ voces sꝫ signa earū que sunt in aīa passionū. Itē augu. in ench. dicit ꝙ noīa sunt imposita ad significandū compōnes aioꝝ. Itē verbū sensibile significat illud in quo est veꝝ vl' falsuꝫ ꝛ sic ītellectū. Alia opīo ꝙ v̄bum sensibile p̄ricipaliter s̄cat rem ad extra. alrs nulla eēt propō vera. Alia opinio. ꝙ v̄bum hꝫ duplicē habitudinē. ꝛ vnam ad p̄ferentem. Aliā ad audientē. respectu p̄ferētis significat mentis conceptū respectu audientis significat rē extra. Quarta opīo. ꝙ v̄bum sensibile duo s̄car. s. conceptū mentis a quo emanat ꝛ rē extra sup q̄ā imponif ad s̄candū tanq̄ꝫ obiectū. Sed veniendo ad pūctum q̄stionis. est opīo hen. que dic t vbi supra. ꝙ v̄bum nō est noticia actualis. sed noticia declaratiā. Sed opīo doctoris ē. ꝙ v̄bum est intellectio actualis. Ad cuius euidētiam est sciendū. ꝙ v̄bum ē actus intelligendi productꝰ vel genitus a memoria p̄fecta nō habens eē sine actuali cognitōne rep̄ntans secūdā p̄sonam in trini. i. verbū diuinum Prima et secūda ꝯditio ptꝫ p̄ augustinū de trini. ix. ca. vltimo. Tercia ꝯditio ptꝫ p̄ augustinū. xv. de trin.. Quarta cōditio patꝫ p̄ eūdeꝫ v̄bum em̄ nostꝝ inq̄siuit p̄ aug. de verbo diuino. Ex his colligitur ꝙ v̄bum spectat ad actum intelligentie. Sed intelligētia stricte sumendo est intellectꝰ actualis vel actuatus. Et obieciū cognitū est species et v̄bum nec est spēs nec obiectum ergo est intellectio actualis. Sed aliquis diceret. si q̄ritur actualis noticia est v̄bum cū in patre sit actualis noticia. ergo erit v̄bum Dicif ꝙ sic est intelligendū. v̄buꝫ est actualis intellectio que ē noticia genita. Et propter hoc in patre nō est formal'r veꝝ. q2 nō est ī eo formal'r noticia genita Notādū āt. ꝙ v̄bum est duplex. scꝫ perfectū et imp̄fectuꝫ Imp̄fectum autē requirit actualem ordinem inq̄sitionis. Perfectū autem verbū non. sed sufficit habitualis cognitio vel noticia eius que est v̄bum. Ad argumentū in principio dicitur. ꝙ est signum intelligēdi actus īmediate. rei v̄o mediate

Ecūda questio vicesimeseptie distinctionis. vbi q̄ritur vtruꝫ v̄bum in diuinis dicat propriū p̄sone genite In hac q̄stione idem hen. respōdit. vbi supra ꝙ sic. Imp̄mitur em̄ in ipsum intellectum dispositū virtute noticie simplic. ꝛ sic dꝛ noticia declaratiua Sed veniēdo ad q̄stionem respōdetur affirmatīe. licꝫ durandus dicat oppositū. Et estꝰ eius intentio scꝫ durandi ꝙ v̄bum non dicat p̄sonaliter sed eēntialiter. Cꝫ ꝯtra durādū est aug. vij. de tri. q̄ dē eo ē v̄bū q̄ filiꝰ. sꝫ filiꝰ ē q̄d p̄sonale ḡ et v̄bū Et hāc opīoꝫ tenꝫ mgr̄ in lra. c. vi. istiꝰ distictōis. Rōe arguitur sic. ꝙ de sua rōne īmptat ratōes

gcretu et abstractu eqs ſignant

imaginis eſt ꝑſonale. ſed verbũ de ſua ratõne importat imaginẽ per auguſtinũ vi. de trini. ca. vltimo. igit verbũ eſt ꝑſonale. Item concretuȝ et abſtractũ idem ſignificant. Exemplum p̃nitas ſignificat relatõnem ſimiliter pater ſignificat relatõnem Sed verbũ et verberatio ſe habent ſicut concretũ et abſtractũ. ergo idẽ ſignificant. ſed ꝟberatio ſignificat relatõem ergo ⁊ verbũ. ſed talis relatio eſt ꝑſonalis. ergo veruȝ dicit quid ꝑſonale

Tercia queſtio

vbi querit. Utrum verbũ diuinũ dicat reſpectum ad creaturã. Videt q̄ verbum dicat reſpectum ad creaturas Aug. de trini. cap̃lo vltimo dt. verbuȝ eſt ars dei om̃ipotentis patris plena om̃ium rerum viuentiũ. ars dicit reſpectum ad artificiatũ. ergo ꝟbum ad creaturas. ¶ Ad oppoſituȝ eſt Auguſtinꝰ vij. de trini. ca. iiij. filius nõ dicit reſpectũ ad creaturas ergo nec verbũ. quia eo ꝟbum quo filius. Reſpõdit idem hen. in ſumma dicendo q̄ ſic. Hoc habito doctor noſter arguit contra hen. in dictis p̃me et ſecũde queſtionibꝫ ⁊ iuxta mentẽ ꝓpriã verbum diffinit Et qua definitõe aliqua infert correlaria vt habitũ eſt queſtione prima huiꝰ diſtinctõnis Sed hic ponit ſeu tangit quoſdã qui poſuerũt ſpẽm in memoria deſ ſe gignere ſpeciem in intelligẽtia. Et eſt egidius quolі. iij. q. xij. xiij. et xiiij. Infert ſimiliter q̄ verbũ non eſt ſpẽs in intelligentia. Item ſuꝑfluũ eſſet eum ponere ſicut poſuit Egidius q. iiij. q. vi. Infert vltra q̄ obiectũ ipm̃ nõ eſt verbũ ſicut poſuit frater petrus aureoli in p̃nti diſtinctõne. Et frater nicolaus boneti in principio ſue metaphiſice. et i li. v. ſue theologie Infert vltra q̄ verbũ nõ eſt terminus ꝓductus ꝑ intellectuȝ ſicut poſuit ſanctꝰ Tho. i. p̃te ſum. q. xxxiiij. arti. i. Et poſt mouet dubitatõnem Utrũ q̃libet intellectio ſit verbum cuiꝰ parti negatiue. Hen. reſpondit ſed oportet q̄ ſit declaratia intellectio q̄ verbũ dicatur ⁊ habet ex q̃libeto. ij. q. vi. Sed dimittẽdo quid ſit verbum poſt q̃d iam definitum fuit in prima q̃ſtione huiꝰ diſtinctionis veniẽdo ad intentuȝ q̃ſtionis dico. q̄ verbũ nõ dicit reſpectũ ad creaturas vt habet ab augu. vij. de trini. ca. iiij. ꝑ idem q̄ p̃mo filiꝰ nõ dicit reſpectũ ad creaturas. ergo nec verbũ. q2 eo verbũ quo filiꝰ vel aliter verbũ dicit duo vel noticiam expſſi ad exprimentẽ. vel declarantiui ad declaratũ. Primus reſpectus eſt realis ⁊ iſte eſt p̃ris ad filiũ. Aliꝰ reſpectus declaratiui. et eſt reſpectꝰ rõnis ſiue ad patrẽ declaratiuũ ſiue ad creaturã declaratam ſm aug. ix. de trini. ca. v. vbi vult q̄ verbuȝ declarat ſe. Et idem. ca. xiij. pater ẽ ſeipm̃ ꝑfectiſſime dicens Hoc eſt ꝑ ſeipm̃ ꝑfectiſſime declarans. Ex q̃bus auctoritatibꝫ habetur q̄ idẽ poteſt ad ſe ipm̃ referri vt declarãs ⁊ declaratum. ⁊ ita nõ eſt relatio realis. quapropter ſi verbũ diceret aliquo modo reſpectũ ad creaturaȝ illa eẽt

verbum dicit duo

respectus rõnis et nõ realis. Ad ar gumentũ in pricipio dr ꝙ ars com munis est trib' licet appriaret filio.

Irca distinctõem vicesimã octauã querit. Utrũ inge nituz sit ꝓprietas patris. vi detur ꝙ nõ. Nulla ꝓprietas forma liter dicitur de eẽntia. qa tũc ipa di stingueret. sed eẽntia formalr est in genita. ergo ꝓprietas nõ est alicui' psone ¶ Ad oppositũ dicit aug. ad odorosiuz. nõ duos eẽ ingenitos cir ca fides determiat. In hac qstione duos cõstituit articulos. Quoꝝ se cũdus est qño ingenitũ posset eẽ ꝓ prietas cũ videatur negatõem im portare. Cui dubio in principio se cũdi articuli inducit respõdens do ctor sanct' deuotus Bonauẽ. ex pri mo lib. dis. xxvij. ꝛ dis. xxviij. q. i. ꝛ añ dis. xiij. q. iiij. in solutõne princi pali. et dubio lrali. Dicit em̃ ꝙ in genitum nõ dicit solã negatõez sed ꝯnotat fontalẽ plenitudinẽ vbi in hoc frater in fratrẽ. et ioãnes in ioã nem. ꝛ subtilis in deuotum surgit ¶ Sed veniendo ad qstionem hic duo sunt videnda. Primo. qño in genitum ꝯuenit patri. Secũdo. si ẽ ꝓprietas patris. Sꝫ pro declaratõ ne dico. ꝙ ingenituz dr tripliciter. Uno mõ fm qd dicit negatõem ex tra genus pdicamenti qd nõ est in aliquo nec p generatõem nec p spi ratione nec p aliquã productõez. et sic ingenitũ cõpetit soli patri. Alio mõ dicit ingenitũ prout dicit ne gatione infra genus. i. fm ꝙ negat vnũ modum pducendi. que qdem productio dr generatio. et sic spũs sanctus põt dici ingenitus. quia nõ generatur. Tertio mõ dicitur inge nitum put dicit negatõem produ ctionis in rõne termini pducti tota liter vt totalis aspicit su ppositũ pu ta incõicabilem subsistẽtiã. ꝛ sic eẽn tia põt dici ingenita. Et sic respon detur ad pmum articulũ applica.

Quantũ ad secũdum articulũ si in genitum est ꝓprietas patris est op pinio doctoris dimissa opĩone bo nauẽture supius notate. ꝙ ingeni tum sub propria ratõne vt dicit nõ esse ab alio est ꝓprietas patris ꝛ nõ oporteret ꝙ dicat dignitatem. suffi cit tamẽ sibi ꝙ nõ dicat oppositum scꝫ indignitatem. vñ sicut relatões originis nõ dicũt perfectõem sim pliciter nec imꝑfectõem. ita inasci bilitas nõ dicit dignitatẽ nec indi gnitatem. Si autẽ dicas oĩno tene re. ꝙ ꝓprietas dicat dignitatez Rñ deo distinguẽdo. ꝙ dignitas est du plex. scꝫ psonalis et absoluta. quapp ter licet ingenitum nõ dicat digni tatem absolutã. potest tamẽ conce di ꝙ dicat dignitatem psonalem. ¶ Ad argumentũ in principio di citur. ꝙ ingenitũ est principalr eẽn tie. secũdario est psone patris

Ecũda qõ

vicesimeoctaue distin ctõnis vbi qritur. vtrũ inascibilitas sit cõstitutiua patris. Videt ꝙ sic. Omẽ quod det esse in cõicabile ꝯstituit. sed iste puatões dant esse incõicabile. ergo ꝛc. ¶ Ad oppositũ dicitur qd non ẽns non

Innascibilitas

cōstituit ens. sed hic nō sunt entia ꝗ
ꝛc. Ad q̄stionem dr̄. q̄ si filius cō/
stituitur filiatōne. igit̄ pater consti
tuitur paternitate. ꝛ sic nō inascibi/
litate. Est tñ opinio antiqua que his
tpibus a nullo tenet̄. q̄ inascibilis
erat ꝓprietas ꝯstitutiua patris ¶ Sz
Scot⁹ tenet oppositū. ꝛ arguit sic i
reportis. primū suppositū diuinū
nō potest ꝯstitui ꝑ illud qd̄ dicit p̄
uationem formaliter. sed inascibili
tas dicit priuatōz formaliter. ergo
ꝛc. Maior ptz. quia suppositū di/
uinis constituit̄ per illud qd̄ habet
esse reale ꝛ dat esse reale. priuatō au
tem nullā realitatem dare potest. er
go ꝛc. Item si illa ꝑsona constitue/
retur in esse ꝑsonali per inascibilita
tem. sequeret̄ q̄ esset magis necesse eē
q̄ alie persone. sed hoc est incōueni
ens. ergo prima persona nō constitui
tur ꝑ innascibilitatē. Maior patet
quia ista ꝓprietas cum sit relatiua.
habet ꝑ cōnexionem esse cum aliis
Item ꝑsone sunt eque ꝑfecte in ꝑso
nalitate. Sed filius ꝛ spūssanctus
constituūtur ꝑ proprietates relatiās
ergo ꝛ pr̄. Item inter ꝑsonas diui
nas est eēntialissima cōnexio. sed si
pr̄ constitueret̄ per inascibilitatem
non esset talis ꝯnexio inter ꝑsonas
cum magis sint cōnexa relatiua q̄
absoluta. igit̄ pater nō constituit̄ ꝑ
innascibilitatē. quoniā priuatiū nō
est de intrinseca ratione positiui. s3
pr̄ est positiuus. inascibilitas priua
tiua. igit̄ pater nō constituit̄ per in/
nascibilitatē ¶ Ad argumentum in
p̄ncipio negatur. q̄ iste priuatōes
debent esse incōicabile illud habet

a ratōnibus positis

Tercia q̄stio

ubi querit̄. Utrum prima
persona constituat̄ in esse
personali aliqua relatōne positiua.
ad secūdam ꝑsonam. Videt̄ q̄ non
q̄a prima persona, p̄intelligit̄ in esse
ꝑsonali anteq̄ generet. cuius agere sit
suppositi. ergo ꝑ aliud erat constitu
ta ¶ Ad oppositū prima ꝑsona nō
constituit̄ in esse ꝑsonali deitate. q̄
nō est incōicabil̄. nec spiratōe actiā
q2 cōis est sibi ꝛ filio. nec inascibili
tate ex q̄one p̄cedēti. ḡ aliq̄ relatōne
positiā ad scđam ꝑsonā ¶ Diuisionis
Primo soluēdo poit opi. Tho. i.
pte sum. q. xxxix. art. iiij. affirmatiē
rñtis. Sz distiguētis de ꝯstitutiuo
ut ē proprietas ꝛ ut ē relatio Et dr̄ q̄
ut ꝓprietas p̄cedit gñatōez. s3 ut re/
latio sequitur. Scđo ponitur opio de
uoti doctoris distiguētis de ꝯstituti
uo ut ē relatio vl' origo. Et dr̄ q̄ ut
origo ꝯstituit. a hoc ē in. i. dis. xxvi
. q. iij. Tertio ponit̄ opio doctoris so
lēnis in sum. ꝛ q̄li. i. q. ix. ꝛ iij. disti
guētis de gñatione inq̄ntū potētia
lis. ꝛ inq̄ntum aptitudinal' Inquā
tum aptitudinal' constituit primaz
ꝑsonam. Quarta opio ponitur fra
tris iohānis de rippa. ex distictio/
nibus xxv. ꝛ xxvi. hui⁹ primi ponē
tis primā personam cōstitui per ab
solutum ꝛ per relatōem. Et ideo q̄
stioni negatiue respōderet ¶ Sed ve/
niendo ad questionem. potest dici
tamē tenendo cōmunem viam sup
ponēdo ꝑsonas esse relatiuas q̄ pri
ma ꝑsona constituit̄ relatōe positiua

ad secūdam. Sed in hoc est diffi-
culta s quomō prima psona simul
requirit secūdam. cum tamē pma
precedat secūdā. Ubi breuiter dico
q simultas relatiuoꝝ qua dicuntur
esse simul natura est ista. Non pos-
se esse sine iuicem sine contradictō-
ne si sint relatiua mutua. nam vna
relatio nō potest esse sine termino.
quia si posset eē sine eo esset ens ad
se pari rōne. nec relatio alia sibi cor
respondēs pōt esse sine termīo isto.
quia tūc esset ad se. ergo iste dr̄ñe re
latōnis quādo sunt mutue nō pn̄t
esse sine iuicem absq̄ ꝯtradictōne.
Omne autē prius natura pōt esse si-
ne ꝯtradictōe siue posteriori. ita q
si ponatur hoc eē sine illo nō esset cō
tradictio sicut pꝫ per phm ix. meta
phi. ca. de priori. Et isto mō conce
do primā psonam et secūdam non
posse esse sine iuicem absq̄ ꝯtradi-
ctione. et nō est cōtradictio ab aliq̄
extrinseco. sed ex formali ratōe ista
rum psonarum et nō cum hoc stat
pōritas 7 posterioritas originis q̄
vna est ab alia. Et declarat primo.
q̄a si socrates sit pr̄ platonis socra-
tes nō intelligit vt subiectū pn̄ita-
tis sed sub pn̄itate. et plato intelli
gitur sub filiatōe ista sunt simul na
tura q̄a sic intelligūtur vt correlati
ua 7 nō vt sic socrates ē prior origi-
ne platone. q̄a sic intelligit sub pn̄i
tate que ē formaliter prior origine.
ergo videtur eodeꝫ mō quo aliq̄d ē
prius origine in creaturis. est etiā si
mul natura eodē mō quo simultas
nature req̄ritur ad correlatiua hoc
etiaꝫ psuadetur in creaturis. q̄a pō
ritas nature vno mō est pōritas sꝫ
perfectōem. ita q priora dicūtur p
fectiora sm̄ naturā ix. meta. Nunc
aūt cum simultate correlatiuoꝝ sꝫ
naturā videt posse stare pōritas sm̄
pfectionē in vno respectu alterius.
quia si genus relatōnis diuidit per
propas differētias oppositas sicut
alia genera vna dr̄ñtia diuisiua e-
rit dignior 7 altera indignior. 7 per
ꝯsequēs spēs constituta min⁹ nobi
li dr̄ñtia erit minus nobilis. Et tn̄
due spēs constitute ex duabꝫ diffe-
rentijs oppositis pn̄t referri sibiuui-
cem. q̄a oīs relatio disquipantie
est ad aliquid alterius spēi. ergo re-
lationē sibi corn̄dentiū altera pōt
esse prior. i. pfectior alia. et tn̄ simul
natura q̄ntum ad hoc q est nō pos-
se esse sine iuicem. igit multomagis
videtur q etiam pōritas originis.
qua scꝫ vnū extremū in natura nō
excedit aliud extremū si est aliq̄ mo
do aliud possit stare cuꝫ illa simul-
tate correlatiuoꝝ. ¶ Ad hoc etiā ad
ducitur auicē. vi. meta. vbi dr̄ vel-
le q causa inq̄ntuꝫ cā prior sit cāto
inquātum causatū. et tamē causa i-
quātum cā est simul illa simultate
requisita ad correlatiua. Ista tamē
prioritas nature que ē cause ad cau
satum videtur magis repugnare si
multate nature correlatiuoꝝ q̄ꝫ pō-
ritas originis tm̄. tūc videtur pma
persona constitui in esse p relatōem
positiuam ad secūdam psonam. 7 e
contra. Et impossibile est esse sine i
uicem. et tamē ipsa prima persona
cōstituta in tali esse est ex qua origi
nata est secunda. Et ista prioritas

originis non repugnat simultati re lativorum. et est vera oppi. Scoti. ¶ Ad ar. in prici. dr q pria psona pintelligitur origine non tn natura.

Jrca vicesimanonā distinctionē qrit vtrū pricipium vno mō dicatur de principio sumpto psonaliter et essentialiter. vr q non. naz si pncipiū esset vni9 rōnis hoc mō triplicit sūpto et pricipiata essent eiusdē rōnis hoc ē falsum qz nec fili9 nec spūsctūs prici piantur. ¶ Ad oppositū de9 est generans vel spirās g pricipiās. Circa istā qstionē ponētur aliq pclusiones sm qs poterit videri clare questio. Prima cōclusio q in deo est vere rō pricipij qd pbatur sic vbi est vera pductio ibi est pricipium. sed inter psonas diuinas est vera pductio g vere pricipiū. maior pz. et minor tenet vt demōstrate sūt dist. v. Scda pclusio q in deo nō est principiū sub rōe cause cuius rō est ista Causa est ad quā sequitur effectus in diuersitate nature sed in diuinis n est diuersitas nature qz eadē est essentia numero in trib9 psonis g nō est ibi principium sub rōne cause. Tercia cōclusio q psone diuine p cōparationē ad creaturā sunt principiū et causa qz vbi est effect9 cū diuersitate nature ibi est pricipium et causa sed creature sūt effect9 dei cū diuersitate nature qz creaturis n cōmunicatur diuina natura igitur respectu creaturarū psone sunt principium et causa. Quarta conclusio q pricipiū dictū de pricipio ad intra et de pricipio ad extra non dicitur vniuoce qz enti reali et enti rationis nihil est commune vniuocum sed principium ad intra dicit relationē realē principiū aūt ad extra dicit relationem rationis vt per principium accipitur habitudo igitur principiū non dicitur vniuoce de eis minor quia dei ad creaturā non est relatio realis. Quinta conclusio q principiū dictū de principio ad intra respectu generatōis filij et de pncipio ad itra respectu spiratōis spiritussctī dicitur vniuoce q pbatur sic Ratio neutra respectu aliquorum essentialiter inclusa in eis dicitur vniuoce de eis sed principiū est huiusmodi vt dicitur de principio generationis et spiratōis qz potest esse certa certitudo de pricipio vt sic. ignorato vtrū sit hoc vel illud principium igitur dr vniuoce de hoc et de illo principio. Et iste due pclusiōes vltime sunt responsiue qstionis et de intentione doctoris quē sequor in hoc opere. ¶ Ad ar. in pri. dicitur q non dicitur principiū eodē modo.

Jrca distinctionem tricesimam querit simul doctor duas qstiones. Prima vtrz aliqua relatio dicatur de deo ex tēpore. Scda vtrum dei ad creaturā possit esse aliqua relatio realis. videtur q sic. quia creatura realiter originatur a deo ergo deus realiter originat creaturam originatio est relatio ergo etc. ¶ Ad oppositu z tūc deus mutaretur q est falsum dum quarto argu. in fine questionis datur quedā responsio dicendo q nō est verum nisi in agentib9 naturalibus

Relatio dei ad creaturam

Est opinio durādi in pūti dis. pme
qūt qōni rūdit hen. qlibe. ix. q. i. di
stinguēs de relacōe inqʒtū est apti/
tudinalis ꝛ poņalis pñs vel futura
Sed ꝫ etiā qstioni rūdit idē qlibe.
iiij. q. iiij. Et vbi supra negatie. qa
deus non est ad aliud ordinatꝰ. Et
ipo i vtraqʒ qōne a doctore impro
bato ponit opio fratr guilhelmi ꝟ
ronis. li. i. pūti. dis. q. vnica. Et in
. ij. dist. i. q. v. Et in. iiij. in materia
eucharistia. qōne vltia in solutōne
argumēti pmi pncipal et tercij. Et
sctūs tho. i. pte sum. q. xiij. arti. vij.
in solutōne pncipal rōnis dicūt hi
duo ꝙ ex relatōne q est in creatura.
refertur ex tpe deus ad creaturā rū/
dendo negatiue ad primā questio/
nem. Ad scdam qstionē rūdēt idē
duo. scūs tho. vbi supra. ꝛ guilhel
mus frater varro. in pūti dis. q. vni
ca negatie. Et rō est. qꝛ deus nō hēt
ordinē realē ad creaturā. Quibꝫ im
probatꝰ rūdit vtriqʒ qōni ꝼm mētē
propriā. Et post rūsionē ad scdam
obij cit cōtra se qdruplici argumen
to In quoꝝ scdo dicit. Itē si creata
habeat eē qdditatiū inqntū habet
esse exēplatum ꝼm vnā positōnem
Hec est opio hen. qlibe. viij. q. ix. i
fine. Et in solutōne qrti argumēti
pedis qstionis repetit solutōnem
durandi dicētis ꝙ solū causa natu/
ralis refertur relatōe reali ad suū ef
fectum. qa forma ꝼm quā inclinati
ue agit inc inat naturaliter ad pro
ducendū effectum. hoc iprobat do
ctor. Sed veniendo ad qstionē di
citur. ꝙ deus nō habet relatōez rea
lem ad creaturā. Qđ probatur sic.
Relatio realis nō est sine depēden
tia. sed deus nō dependet a creatu/
ra. ergo nō habet relatōem realem
ad creaturam. ¶ Quantū ad istam
questionem cōiter doctores concor
dant in parte negatiua. Sed diuer
sitas est in modo probādi. ideo di/
missis alioꝝ probatōnibus doctor
probat eū sic. In đo iueniūtur duo
scilʒ ꝙ est necesse esse. et ꝙ est sūma
simplicitate simplex Ex quo argui
tur sic. In eo ꝙ est sūme necesse esse
nō ponitur aliqd ꝙ nō ē necesse eē.
sed deus est sūme necesse esse. ergo nō
est in deo aliqd ꝙ non ē summe ne
cesse esse. sed talis relatio que eēt dei
ad creaturam nō esset necesse eē igi/
tur dei ad creaturam nō est relatio
realis. Probatio assumpti pro sy/
logismi. quia relatio nō est plus ne
cesse esse qʒ terminus. sed terminus
scilʒ creatura nō est necesse esse imo
possibilis esse. Ex simplicitate dei
probatur sic. Quicqd est in deo est
idem ꝙ deus. sed ista relatio si po/
natur nō potest eē idem ꝙ deus. pa
tet. quia cū ista relatio sit corruptibi
lis. sequeretur ꝙ deus etiaʒ essʒ cor
ruptibilis qđ est falsum Sed si qs
quereret. Utrū noua relatio creatu
re ad deum exigat nouam relatio/
nem dei ad creaturam. Ad qđ dici
tur cum tribus cōclusionibus Pri
ma conclusio. ꝙ creatura de nouo
refertur ad deum Qđ patet sic. vbi
nouū fundamentum. ibi noua rela
tio posito termio. sed creature capi
unt nouū esse ꝼm nouū fundamen
tum. als nihil reale crearetur. et est
ibi terminus deus. et sic noua rela/

tio creature ad deum. Item creatio passiua de nouo est in creatura. sed creatio passiua dicit relatõem ad deum. igitur in creatura est noua relatio ad deum. Secũda conclusio. ꝙ propter istam nouam relatõnem in creatura nulla noua relatio est in deo. Isti correspondẽs patet. quia vel illa relatio esset realis vel ratõnis. Non realis. quia improbatũ ē supra. Nec ratõnis. quia nullo intellectu existente creatura referꝫ ad deum. vel illa esset ꝑ actum intellectus diuini. Et hoc nõ. quia tũc intellectus diuinus mutaretur. quia nõ potest aliquid transire de nouo cõtradictorio ad aliud sine mutatõne. Sed creare et nõ creare sunt cõtradictoria. ergo deus nõ potest aliquid de nouo in se creare sine mutatione. Tercia conclusio. ꝙ nouam relationem creature ad deum terminat deus sub ratõne absoluti. ¶ Ad cuius declaratõnem notandũ est. ꝙ philosophus v. metaphi. ponit tres modos relationis. scilicꝫ modum numeri. modum potentie. et modum mensure. Et ponit differentiam in hoc ꝙ in duobus ꝓmis modis est mutua relatio. In tertio autem modo nõ est mutua relatio. sicut patet de scientia ⁊ scibili. nam scientia dicitur ad scibile sed nõ omne scibile dicitur ad scientiã. Exemplũ de quadratura circuli. sed omnes relatõnes que sunt inter deum et creaturam sunt de tercio modo. ergo nõ est ibi mutua relatio ita ꝙ creature dicũtur relatiue ad deum. sed non ecõuerso. quapropter deus terminat illam relatõem sub ratione absoluti. Et si aliquis dicat. Nũquid deus est creator creature et refertur creator ad creaturam. et econtra. et sic dicunt ꝙ creature ad deũ est relatio realis dei ad creaturam est ratõis. Dico. ꝙ ista est mens nostri doctoris cum qua cõcordat frãciscus in eadem distinctõne. ꝙ omnes iste relatõnes saluãtur ꝑ denominationẽ extrinsecam. dato ꝙ ponerentur. Unde cum dico. Deus agit nõ significat aliquid formaliter in deo. sed qđ est formaliter in creatura a quo deus denomĩatur de nouo agere ꝑ creatõem. ⁊ sic de aliꝭ. ¶ Et si dicatur. Tũc sequitur mutatio in deo qua transit de nouo ad talem respectũ dicitur ꝙ nulla est mutatio ad ens ratõnis. Et si ponitur Multi sunt qui habẽt pro nihilo dicere et concedere tale ens rationis in deo. sicut compositũ ꝫm rationem multi ponũt ¶ Ad argumẽtum in principio dicitur. ꝙ omnia ista dicũtur de deo denominatione extrinseca.

Irca distinctionem tricesimãprimam queritur Utrum idem ptitas similitudo ⁊ equalitas sint relatões reales ĩ deo. videꝫ ꝙ nõ quia nõ est expressum de talibus relationibꝫ in sacra scriptura. ergo nõ sunt ibi tales relatões communes patet ꝑ dyonisium. quia nihil ē asserendum qđ non sit in sacra scriptura expressum. ¶ Ad oppositum hylarius de tri. ponit eas ⁊c. In scđo

Identitas
Similitudo
equalitas

argu. dicit. Preterea forma eiusdē nō enumerat nisi ꝓpt materiā ꝓbatiōis forma separata a materia habet totam entitatem sue speciei ꝟm aliq̄s ē oꝑi. scti tho. sūme. j. pte. q vij. arti. i. in solutiōe pncipali ponitur oꝑi. hen. quoli. v. q. i. dicentis ꝙ fundamētū equalitatis in diuīs non est reale qꝛ magnitudo transit in essentiā. Sed veniēdo ad q̄stionem duo sunt videnda. Primū si equalitas dicit relationē in creaturis. Scdm si dicit relationē in diuinis. ¶ Quantū ad primum dicit ꝙ est relatio realis. ⁊ ꝓbatur sic. Illa est relatio realis q̄ manet omni opere intellect⁹ circūscripto omni opere intellect⁹ si essent due res eiusdem q̄titatis essent equales igit eq̄litas dicit relationē realē. Item qđ sensu pcipit est reale. ij. de aīa. Sed equalitas est hmōi in eodem. ij. de aīa. nam equalitas fūdat in q̄titate ⁊ q̄titas est sensibile cōmune vbi sup. Itē relatiōes primi modi sunt reales sed eq̄litas est hmōi g̃ realis ¶ Quantū ad scdm articu. est cōis oꝑi. antiq̄ꝝ ꝙ eq̄litas non dicit relationē realē in diuinis. s; est oꝑi. scoti ꝙ eq̄litas est relatio realis i diuinis siue inter psonas diuinas. ꝙ sic ꝓbatur. vbi sunt illa q̄ requirun tur ad relationē realē ibi est relatio realis. Sed equalitas inter psonas diuinas habet oīa q̄ requirunt ad relationē realē g̃ ipsa est realis. ꝓbatio minoris. nam ad relationē realem tria requirunt. Prīo realis distinctio extremoꝝ ꝓpter qđ eiusdem ad se nō est relatio realis. Secundo requirit ꝙ vtrūq; extremoꝝ sit aliquid reale qꝛ semp alterū con tradictorioꝝ est nō ens licet aliq̄ dicant ꝙ multociens pōt dici relatio realis realitate vni⁹ extremi. Tercio requiritur ꝙ habitudo exurgat a natura fūdamēti. ideo dei ad creaturam non est relatio realis. s; omnes iste ꝯditiōes repiuntur inter psonas diuinas vt sunt eq̄les. est em̄ in eis realis distinctio. et quelibet istaꝝ psonaꝝ est aliq̄d reale. illa etiam habitudo exurgit ex natura fūdamēti. s; ex infinitate virtutis igit ibi sunt oīa q̄ requirunt ad relationem realem. Item si equalitas nō esset relatio realis in diuinis h maxime esset ꝓpter vnitatē fundamēti sed non obstāte vnitate fūdamenti aliq̄ relatio est realis g̃ eq̄litas in ꝓposito est relatio realis. ꝓbatio minoris. nam relatiōes originis sunt vere reales et tn̄ hn̄t penit⁹ idē fundamētū numero. Preterea si deus duas res essentialr distīctas formaret ea dē q̄titate inter eas vere esset relatio realis g̃ eodem modo in ꝓposito q̄uis psone sint realiter distincte qꝛ tn̄ habēt eandē magnitudinē virtutis vere inter eas est eq̄litas q̄ est relatio realis. ¶ Ad argu. in pnci. dr ꝙ in sacra scriptura repiuntur ⁊ si nō explicite tn̄ implicite.

Irca distinctionē tricesimā scdam simul mouet duas q̄stiones. Prima vtrū pat ⁊ fili⁹ diligāt se spūsctō. videt ꝙ nō qꝛ pater diligit se amore qui est formalit in eo sed spūs sanct⁹ nō est formaliter in patre g̃ ⁊c. Ad oppositū

est richardus in soluēdo istā qōnē ponit sex opi. quaꝝ sexta est sua. p/ma est mgri sniaꝝ istā qōnē repn̄tā tis difficilē. ideo eam insolutā relin quit. Secūda est negātiū ipam p/pōem qōnis. Et dicūt esse retracta tā ab aug. in soliloq̄o. vbi retractat istam. pr̄ est sapiens sapīa genita. Tercia est symonis decorāquo di/centis ꝙ pr̄ ꝛ filius diligūt se spū/sancto sicut signo qꝛ ipse signū ē di lectionis ipoꝝ. Quarta est frīs a/lexā. de ales dicentis. j. pte sūme ꝙ pr̄ ꝛ filius diligūt se spūsctō appro/pate qꝛ amor appropriat᷑ spūsctō. Quinta ē opi. sancti doctoris. j. p/te. q. 36. arti. 2. ꝙ pr̄ ꝛ fili⁹ diligūt se spūsctō isto mō vt iste ablatiūs spū sctō ↄstruat᷑ in rōne effectus forma lis. Et post has opi. determinat q̄stionē ſm mentē ppriam distinguē do de dicere iux̄ mentē ppriam. Et quadruplicit᷑ dicere accepto mouet vtꝫ declarare formal'r omē decla/rabile sit ppriuꝫ verbi ꝛ ponit᷑ opi. hein. quod. 2. q. 6. dicentis ꝙ sic.

Sed veniēdo ad qōnem ꝛ docto ris intentionē d co ꝙ in diuinis sūt aliqua pure essentialia aliq̄ pure no tionalia. ꝛ aliq̄ medio mō se hn̄tia.

Est notandū ꝙ in diuinis dice/re pōt multipl'r accipi pmo mō pu/re essential'r ꝛ sic idē est ꝙ intellige/re. Secundo mō pure notional'r ꝛ sic idē est ꝙ generare. De pmo ptꝫ p ans. morologion. 64. ꝛ sic nō lo quit᷑ aug. quia ſm ipm pr̄ ꝛ fili⁹ ꝛ spūssanctus sunt vnū dicēs ꝛ queli bet psona dicit formal'r ꝛ nl'la alia ablatiue. De scdo dicit᷑ significare illam relationē originis q̄ est geni/ti ad gignentē. Et hoc mō solus pr̄ nō q̄dem verbo sed verbū. Et hoc mō loquit᷑ aug. 6. d trini. c. xij. ꝙ so lū pr̄ dicit filio in quo oīa disponit Tercio mō pt significare istā hitu/dinē rōnis q̄ ē declarare put d clara re. ↄuenit alicui formal'r. ꝛ sic ꝟbū dic̄ oīa declrabilia in seipo formal'r. Et de hoc loquit᷑ aug. 7. de trini. c. v. Si eni h̄ verbū nr̄m corpale erit tn̄ si totū est ꝛ seipm ostendit ꝛ illō de quo loquimur q̄nto magis ꝟbū dei p qd̄ facta sunt oīa ꝛ sic est essen tiale ꝛ appropriat᷑ vni psone. Nam q̄libet psone declarat sua intelligi/bilia que in ipsa sunt. appropriant᷑ aūt filio. Quarto mō significare pt istā eandē habitudinē put alicui cō uenit nō formal'r sꝫ pncipiatiue. ꝛ h̄ mō dici᷑ de pr̄e ꝙ dicit ꝟbo. ꝛ isto mō loquit᷑ aug. 7. de trini. c. 2. ꝙ pr̄ dicit verbo. Et hoc mō. xv. de tri. ꝙ pr̄ seipm dicens genuit filiū sibi equalē vbi accipit dicere p pncipia tiue declarare licꝫ nō addat ibi illō pncipiū quo pr̄ dicit. Et sic pncipa le eius significatū est essentiale. no/tat tn̄ notionale tunc ista ppō ē fl'a. pr̄ dicit verbo siue accipit᷑ pure eēn tialiter siue pure notionaliter. Sꝫ si accipit᷑ ptim isto mō ꝛ ptim illo ē vera sub hoc sensu. Pater dicit ver bo. i. pducit verbū in quo repn̄tat se. ¶ Ad ppositū applicando sicut dictū est de dicere. ita accipit᷑ de di/ligere ꝙ pōt siue diligere pure essen tial'r. ꝛ sic ppō est fl'ā sicut esset falsū dicere pr̄ dicit verbo dare᷑ intelligi ꝙ verbū esset ratio pducendi seipm.

⁊ q̄ spūssanctus esset ratio pducendi se vt amorem spiratū. Si autem accipiat̄ vltimo modo inq̄ntū p̄ diligere dat̄ intelligi habitudo originis ⁊ habitudo quedā innoīata tūc ēst vera in isto sensu vel sub isto sensu. pater ⁊ filius diligunt se spiritu id est pducūt spm̄ sanctū habentez habitudinē ad patrē ⁊ filiuz. alij dicunt q̄ pater ⁊ filius diligūt se spū sancto. i. dilectione que appropriatur spiritui. Ad argumentum in pncipio patz p̄ vltima verba questionis.

Ecūda questio tricesimesecūde distinctionis vbi querit̄ vtrū pater sit sapiens sapientia genita. videt̄ q̄ sic. nam aug. vj. de trini. hoc videt̄ dicere. s. q̄ pater est sapiens sapientia q̄z genuit. ¶ Ad oppositu3 est aug. vij. de trini. q̄ expresse dicit q̄ nō sit vez. In hac questione nō sunt opi. ideo primo dicent̄ aliqua. Secundo dicet̄ ad questionē. ¶ Quātū ad primū est notandū q̄ sicut in intellectu creato memoria gignit noticiā actualem q̄ noticia habet duplicem relationē ad memoriā vnā p ducti ad pducens aliā declarantis ad declaratū p eo q̄ declarat obiectum latens in memoria. ita verbū diuinū expssum a patre habet vnā relationē originis ad patrem quia generat̄ ab illo ⁊ habet aliā relationem declaratiuā q2 declararat eum a quo est ⁊ se ⁊ creaturas vt aūt declarat se nō dicit relationē realem q2 eiusdē ad se nō est relatio realis vel distinctio realis que reperit̄ in relationibus realibus. Secūdo vt declarat creaturas nō dicit relatiōem realem quia dei ad creaturas nō est relatio realis. vt in. xxx. disti. dictuz ē. Scdo notādū q̄ sicut noticia genita declarat obiectū latens in memoria sic ⁊ pducens noticiam genitaz etiam declarat aliter tamen ⁊ aliter quia noticia genita declarat formaliter pducens noticiā declarat effectiue. Exemplū huius speculū repn̄sentat ymaginē formaliter pducēs aūt speculū dicit̄ repn̄sentare q̄si effectiue. ¶ Tercio notandū q̄ in diuinis aliqua sūt pure essentialia sicut sapiētia ⁊ similia. Aliqua sunt pure notionalia vel psonalia vt genitū quia soli filio puenit aliqua mixta ex essentiali ⁊ notionali vt cum dr̄ sapia genita. Tunc ad questionem dico q̄ ista est fl̄a. pater est sapiens sapia genita. qd̄ pbat̄ p̄ aug. li. j. retractationū vbi retractat q̄ dixit q̄ pr̄ erat sapiens sapia genita. Scdo pbat̄ p̄ rōnem magistri in littera in deo est idez esse ⁊ sape sed pr̄ nō est sapia genita igit̄ pater nō est sapiens sapia genita. Itē circūscripta sapia genita p̄ impossibile pater esset sapiens igit̄ nō est sapiens sapia genita. Ad auc. in principio dr̄ q̄ aug. eā retractat.

Irca distinctionē tricesimā terciā ⁊ tricesimāquartam videbunt̄ aliquequestiōes que cōiter ab aliq̄b⁹ ponūt̄ in octaua distinctione. Prima vtr̄ psona sit idem q̄ essentia videtur q̄ nō q2 sunt idem in primo modo. ¶ Ad

essencia diuina

oppositū ꝑsona includit rōnem que distinguit ab essentia ergo ipsa ꝑso
na ab assentia. Et qꝛ in his distin/
ctiōib⁹ doctoꝛ ē bꝛeuis. Nā duob⁹
vījs eas transit. nec aliquas opi. po
nit. iō. 4. videbunt. Primo si essen
tia diuina distinguatur a ꝓprieta/
te relatiua circūscripto actu rōnis.
Secūdo ꝙ essentia diuina ⁊ ꝑsona
distinguūt ex natura rei. Tercio ꝙ
ꝑsona ⁊ ꝓprietas distinguant ex na
tura rei. Quarto dicentur aliqua.
¶ Quantū ad primū ponūt alique
ↄclusiones prima ꝙ essentia diuīa
distinguit a ꝓprietate relatiua ex na
tura rei pꝫ. nam essentia est ad se cir
cūscripto actu rōnis ꝓprietas non.
ergo distinguūt nō rōne qꝛ dico cir
cūscripto actu rōnis nec realit. qꝛ
essentia respectu ꝓprietatis est ali/
quid rei ⁊ nō res igit si distinguunt
ex natura rei distinguūt. Secūda
ↄclusio ꝙ essentia diuīa distinguit
formaliter a ꝓprietate relatiua pꝫ.
nam diuidentia aliquod cōe distin
guūt formaliter. ens diuidit ꝑ ab/
solutū ⁊ respectiuū ⁊ essentia ponit
sub absoluto. ꝓprietas sub respecti
uo. ergo formaliter distinguuntur.
Tercia ↄclusio ꝙ essentia diuīa nō
distinguitur realiter a ꝓprietate qđ
ꝓbatur auctoritate iurꝫ. extra de sū.
trini. ⁊ fi. ca. c. dānamus vbi dī ꝙ
ista sūma ratio que ē essentia diuīa.
nō est alia ab illis ꝓprietatibus.
¶ Quantū ad secūdū arti. ponunt
alique conclusiones. Prima est ꝙ
essentia ⁊ ꝑsona distingunt ex natu
ra rei pꝫ. qꝛ vnū est cōicabile circū
scripto actu intellectus aliud non.
igitur distincta nō realiter. ergo ex
natura rei. Secūda ↄclusio ꝙ essen
tia diuina ⁊ ꝑsona sunt idem ydē/
ptice pꝫ. quia infinitū idemptificat
aliud. sed essentia est diffinita. igit
idemptificat aliud siue sit finitum
siue infinitū sed ꝑsona est idem cuꝫ
essentia. igitur idēptice. Tercia con
clusio ꝙ essentia ⁊ ꝑsona distinguū
tur formal'r qđ pꝫ sic. nam in ratio/
ne formali essentie ponit tm̄ abso/
lutū. sed in rōne ꝑsone absolutuꝫ et
respectiuū ergo ⁊c. Quarta ↄclusio
ꝙ essentia ⁊ ꝑsona nō distinguūtur
realiter hoc patꝫ. nam nō est maioꝛ
distinccio inter essentiam ⁊ ꝑsonaꝫ
q̄ꝫ inter essentiā ⁊ ꝓprietatem. Sed
illa nō distinguūtur realiter. ergo
nec ista ⁊c. ¶ Quantū ad terciū ar/
ti. ponūtur. 4. ↄclusiones. Prima
ꝙ ꝓprietas ⁊ ꝑsona distinguuntur
ex natura rei patꝫ per augu. 7. de tri
ni. c. 4. vbi dicit ꝙ dicitur ad aliud
est aliquid p̄ter relationem sed ꝑso
na. vtꝫ. dicitur ad aliud. ergo est ali
quid excepta relatione. illud aliqđ
est absolutū sed illa ꝓprietas respe
ctiua. ergo distincta. Secūda ↄclusio
ꝙ persona ⁊ ꝓprietas distinguūtur
formaliter. ptꝫ. quia persona inclu
dit absolutum ⁊ respectiuū. s. essen/
tiam ⁊ ꝓprietatem sed ꝓprietas tm̄
respectiuum ergo ⁊c. Tercia cōclu
sio ꝙ persona ⁊ ꝓprietas sunt ideꝫ
idemptice patꝫ. vt supra. quia alte
rum infinitum. Quarta ↄclusio ꝙ
persona ⁊ ꝓprietas nō distinguunt
realiter patꝫ. nam nō magis distin
guūtur q̄ꝫ essentia ⁊ persona. sed il/
la nō realiter distinguit. ergo nec ista.

ꝓprietas

Quantū ad q̄rtū arti. mouet͛ du biū vtꝝ essentia ꝛ ꝓprietas sint idē ex natura rei cū ꝑsona ꝛ dī ꝙ nō qꝛ ꝯstituens ꝛ ꝯstitutū distinguūt͛ ex natura rei. Secundū dubiū si ista deus est pater est in p̄mo modo di/cendi p se. ꝛ dī ꝙ nō. qꝛ vbi est p̄di catio p̄mi modi ibi nō est nisi vna ratio formalis. i. posterioꝝ. sed hic sunt diuerse rōnes ptꝫ. Nam pater includit duo. s. essentiā ꝛ ꝓprietatē. deus nō nisi essentiā. Tertiū dibiū Si deus est paternitas sit in p̄mo mō dī ꝙ nō p rōnes secundi dubij. Sed deitas differt a ꝓprietate rela tiua dī ꝙ sic p aug. v. de trini. vbi dicit sic ꝙ ꝓprietas relatiua in deo nō dicitur ƀm subam sed deitas sic. ¶ Ad argumentū in p̄ncipio dī ꝙ licet sint idem in primo mō cū hoc tamen distinguit.

Ecunda q̄ō

tricesimetrtie distinctio/nis vbi q̄rit͛ vtrū in diuinis vel in deo sit distinctio videt͛ ꝙ nō. hylari us. 8. de trini. dicit ꝙ in dn̄is nō ē intelligenda coherentia: sed indr̄ia sed indr̄ia ꝛ indistinctio sunt idem ergo ꝛc̄. Ad oppositū dyoni. de diui. no. dicit ꝙ in dn̄is est diuer/sitas ꝛ alteritas. Ad q̄onem dicit͛ ꝙ sic ƀm illud iohis. Aliū paclitū dabit vobis. Et in symbolo. Alia est eīm ꝑsona. alteras dicit distincti/onē. Sed p maiori declaratione q̄ tuor fient. p̄mo ponā aliq̄ pambu/la. scd̄o ponā septē veritates. ter cio dicam ad punctum questionis. Quarto dicā quō īuenit͛ distinctio aliquoꝝ. ¶ Quantū ad p̄mū arti. p̄mitto ista pambula. Primum ꝙ rō formalis distinctionis nō est ab soluta sed respectiua cuꝫ distinctio habeat respectum ad distincta. Secundū ꝙ iste respectus nō est in genere sed est transcendens cum in omi genere inuenatur distinctio. Tercium ꝙ distinctio est respectus realis ꝛ nō rōnis cuꝫ tu ꝛ ego nullo intellectu ꝯsiderante sumus distin/cti. Quartū ꝙ est respectus intrin/secus adueniens patꝫ. Nam positꝫ albedine ꝛ nigredine īmediate sine alio oritur distinctio. ¶ Quanntū ad secundū arti. ponunt͛ septem ve ritates. Prima ꝙ distinctio realis ꝛ essentialis nō sunt idem ptꝫ. Nā persone in dn̄is distinguunt͛ reali/ter sed nō essentialiter. Secūda ve ritas. ꝙ distinctio realis q̄titatiua ꝛ formalis nō sunt idem adequate patꝫ. Nam in diuinis ƀm sanc. os essentia ad paternitatem compata differt formaliter tamē nō realiter. Tercia veritas ꝙ distinctio forma lis essentialis ꝛ q̄titatiua nō sunt idem adequate cū distinctione gra dus intrinseci. hoc ptꝫ. quia gradꝰ intrinsecus non variat rationē for/malem. Quarta veritas ꝙ due dif/ferentie. s. prime entis ꝛ vltime. s. in diuiduoꝝ se totis distinguunt͛. i. ꝙ in nullo conceptu cōmuni q̄titati uo ꝯueniūt. sed nō est verum diffe/rentijs inter medijs. Quinta veri/tas ꝙ distinctio essentialis est ma/ior q̄ꝫ realis. ptꝫ. Nam pater ꝛ filiꝰ in dn̄is distinguūt͛ realiter sed nō essentialiter. Sexta veritas ꝙ ma/

or est distinctio realis ꝗ formalis ĩpatet. Nam realis est in duobus. formalis in vno vt in essentia ⁊ patre facientes vnam ꝑsonam vel in vna persona vt verius loquar.
Septima veritas ꝙ distinctio formalis est maior ꝗ que est ſm gradus intrinsecos ptꝫ. qꝛ formalitas variat ⁊ gradus nõ. ¶ Quantũ ad tercium articulũ pono quatuor cõclusiones. Prima ꝙ in deo est distinctio essentialis ⁊ hoc ꝑ respectũ ad creaturam. Secũda ꝙ in deo ē distinctio realis ad intra. quia persone realiter distinguũtur. Tercia ꝯclusio ꝙ in deo est distinctio formalis. Nam paternitas formalr̃ distinguitur ab essentia. Quarta cõclusio ꝙ in deo est distinctio ſm gradus intrinsecos vl' ex natura rei ¶ Quantũ ad quartũ arti. ꝑ quem modũ aliqua distinguũtr̃ essentialr̃ est duplex via. Prima via dependentie. vtꝫ in causa ⁊ causato. sed hꝰ intellige in creaturis nõ in deo. Nã in diuinis nulla est depẽdentia ſm aug. Nã sicut origo arguit distinctionẽ realem sic dependentia essentialem. Secũdo que ponuntr̃ in diuersis p̃dicamentis cũ essentie p̃dicamentoꝝ sint imꝑmixte. i. posterioꝝ. Secũdo ꝑ quẽ modũ inuestigatr̃ distinctio realis dr̃ ꝙ qualiter. ꝑmo via originis vt inter patreꝫ ⁊ filium. Secũdo via gñatõis. nam nihil est ꝙ seipm gignat ſm augu. Tercio via corruptionis sic dum vno corrupto alterum remanet. Quarto via sepationis dũ aliqua sunt separata ⁊ qdlibet remanet in suo esse de ꝑ se. Tercio quõ inuestigatur distinctio formalis ⁊ q̃dditaua dr̃ ꝙ dupliciter. Primo via diffinitionis. vt qñ vnũ ponitr̃ in diffinitione alterius. ⁊ ideo intellectꝰ ⁊ volũtas formalr̃ distinguũtur. Secũdo via diuisionis vt cõe diuiium in aliqua vt essentia in p̃re. Quarto ꝑ quẽ modũ inuestigatur distinctio ex natura rei. dr̃ ꝙ qñ aliquid ꝯuenit vni ꝙ nõ alteri ⁊ hoc p̃ter intellectũ. vel dicũt al. illa distinguũtr̃ ex natura rei q̃ꝝ distinctio nõ dependet ab oꝑe intellectꝰ. Ad argumentũ in ꝑncipio dr̃ ꝙ nõ est intelligenda differentia seu distinctio essentialis sed bñalis.

Ercia questio

Tercia questio tricesimetercie distinctionis vbi ponitur vtꝝ in deo sint ponẽde formalitates videtr̃ ꝙ non. Nam aug. i. de trini. dicit ꝙ oĩno nulla res ē nihil est. ſꝫ iste ꝑfectiões non sunt nihil ergo sunt res. ¶ Ad oppositũ hilarius aliud est persona aliud realitas qđ nõ esset nisi realitas aliquo mõ distingueretr̃ realiter ꝗ reali rõne. Ad questionẽ dr̃ ꝙ sic. ꝑ dyonisiũ de di. no. c. de eodem ⁊ diuerso. vbi dicit ꝙ in deo oportet ponere vnicã essentiã ac multiplicitatem formalitatũ. Per multiplicitatẽ formalitatũ intelligit ꝓprietatẽ ⁊ attributa ad essentiã compa ra ⁊ intelligo essentiã vnicaꝫ p̃cise. Pro maiori declaratione dicã. 4. Primo q̃d sit formalitas. Secundo q̃d realitas. Tercio si formalitas sit adequate realitas. Quarto

formalitas

dicā ad punctū. ¶ Quantū ad p̄mū d̄r q̄ formalitas est rō quidditatiā vnius cuiusq̄ bn̄is q̄dditatē siue sit diffinibile siue nō. ¶ Quantum ad secundum quid sit realitas. dicitur q̄ realitas est gradus intrinsecus qui cōpetit rebus potentibus habere esse p̄ se sep̄atū ab alio. vt d̄r de indiuiduis. vel ꝯpetit īdiuiduis Quantū ad terciū d̄r q̄ formalitas nō ē adequate realitas. naʒ realitas est modus intrinsecus q̄ p̄t inesse ꝛ nō inesse. sed formalitas ē necessaria q̄ꝛ est ab eterno. ¶ Circa hoc aduerte q̄ ista ꝓpō cōiter ꝯcedit̄ realitas ē formalitas. Sed p̄t h̄re q̄druplicē sensum. Primo p̄t teneri ꝯcomitatiue. sicut gn̄atio vnius ē corruptio alterius. ꝛ isto mō nō ē vera Secūdo mō denoīatiue. vt bō est bonus. ꝛ sic nō ē vera. nam realitas nō noīat rōnem formalē. formalitas aūt sic. Tercio est vera quidditatiue. ꝛ isto mō p̄t verificari. sʒ nō ꝓprie. Quarto mō vt sit vera vniuoce. sicut illa q̄ sunt in secūdo mō dicendi p̄ se vt ens ē bonū. ꝛ sic p̄nt verificari lʒ nō ꝓprie. ¶ Quantū ad q̄rtū vtrū in deo sint ponende formalitates d̄r q̄ sic. q̄ꝛ in deo ponūt̄ sapiā ꝛ bonitas q̄ sūt formalitates Sʒ si q̄s dicat iste formalitates sūt res d̄r q̄ sic vt res capit̄ p̄ illo qd̄ est ex īitellectū. sʒ si capiat̄ res extra potētiē p̄ illo q̄ p̄ se p̄t habere esse sepatū ꝛ exn̄tie d̄r q̄ nō. q̄ꝛ in diuinis non est nisi vna res. ¶ Ad argumentū in p̄ncipio d̄r q̄ illud d̄r nihil quod nō ē in existentia actuali. sicut existētia in potentia obiectiua. iste autem formalitates sunt existētes ꝛ p̄ ꝯsequens reales.

Parta questio

Parta questio tricesimeq̄rte distinctionis in qua q̄rit̄ vtrū in deo sunt intellectus agens ꝛ possibilis videt̄ q̄ nō. nam in deo nō est agere nec pati. ergo nec intellectus agens nec possibilis. ¶ Ad oppositū. intellectus est p̄fectio simpl'r. ergo ē in d̄o formaliter. Ad q̄stionē d̄r q̄ cū in nobis inueniant̄ ꝛ sint perfectiōes oportet q̄ in deo inueniant̄. Sed p̄ maiori declaratione videbunt̄ quatuor. Primo si in deo est potentia intellectiua. Secūdo si in deo ē intellectus agens. Tercio si in deo est intellectus possibilis. Quarto vtrū intellectus possibilis p̄ducat actum intelligendi. ¶ Quantū ad p̄mū arti. fuit opi. ioh̄. de gato q̄ in deo nō est potentia intellectiua. sʒ actus intelligendi. sed hec opi. nō est vera. Sed opi. cōmunis vera ē q̄ in deo ē potētia intellectiua cū sit formal'r intell'gēs. Sed ē sciendū q̄ in nob̄ q̄druplex p̄fectio īuenit̄ circa q̄druplicē modū intell'gendi. Prima ē potentia intellectiua Secūda sp̄ēs rei in intellectu. Tercia actus elicitus. Quarta habitus seu scia. Sic suo mō in deo est q̄druplex p̄fectio Prima potētia intellectiua. Secūda sp̄ēs rei. Tercia actus intelligendi. Quarta habitus. Sed differenter sunt iste p̄fectiōes in nobis ꝛ in deo. q̄ꝛ potentia intellectiua in nob̄ differt realiter a sp̄ē ꝛ ab aliis sed in

deo ista sunt idem realiter. licz differant formal'r. ¶ Quantū ad scdm arti. vtrū in deo sit intellectus agēs est opi. Tho. j. pte. q. 79. arti. 4. q intellectus agens ponit ad irradiādum fantasmata. z sic solum ponit in aīs piūcta sed nō in separa nec in angelo nec in deo improbat. Secūdus modus hein. q ponit ad sequestrandū quidditatē obiecti a conditionibus materialibus. z isti dicūt sicut thomiste. improbat. Tercius modus q ponit ad irradiandū intellectū possibilem. qr̄ia intellectus possibilis de se est obscurus. improbat. quia illustrare ptinet ad potentiam corpalem. Quartus modus doctoris q ponit ad pducendum verbum vel actum intelligendi in nob. ¶ Quantū ad terciū arti. vtrū in deo sit intellectus possibilis. dr q sic. qz fm aug. nō minus est ponendus intellectus possibilis q̄3 voluntas possibilis. sed in deo ponit voluntas possibilis. ergo intellect⁹ Itē cū in deo sit intelligere q puenit possibili. ergo ideo est intellect⁹ possibilis. ¶ Quantū ad q̄rtū arti. vtrū in deo intellectus possibilis pducat actū intelligendi z eliciat dr q licet intellectus noster possibilis in recipiendo spēm patiat. sed duz exit in actum intelligendi. vt dixi di. iij. agit. Nam intelligere ē actio pmanens. 6. ethi. z est in intellectu possibili. igitur est agens cum actio sit in agente. 3. phi. ¶ Sed deus recipit sic spēs. dr q nō. quia nō intelligit per species. sed per essentiam suam. nam nō mendicat ab exterioribus. quia tunc eius intellectus vilesceret. Sed intelligere ē agere vel pati. Dico q potest dici agere modo exposito. Sed dum intellectus exit in actum intelligendi. Uel dicitur q intelligere est nec agere nec pati sed habere in se formaliter actū intelligēdi. vt dicit franciscus. Sz deus intelligit se z alia a se per essentiam suam. Dico q sic. z patet per phylosophū. j. de anima. vbi dicit contra empedoclem. q si deus ignoraret litē esset iperfectus. deinde q si deus ignoraret ea que nos ignoramus esset fatuissimus. 2. methi. Preterea. xij. metha. dicit cōmentator q scientia dei est causa rerum quod non esset verum nisi cognosceret res alias a se. Item ad h̄ ipsemet cōmenta. in lib. de celo et mundo. Dicit q ipse laborau't diu in hoc passu z nō potuit intelligere deus autem duxit eum in cognitionem illius veritatis. q deus intelligat se nō est dubium. Nam cum intellectus noster sit reflexiuus super se z diuinus. z sic potest se intelligere. Sed q est principium intelligere vel dicere. Ad hoc dicit filius cuiusdeam q intelligere. z ratio est. Nam a quo aliud est. est prius illo quod ab alio est. sed dicere habetur ab intelligere patet. Nam dicimus quid est dicere. Dicitur q est aliquid per modum intellectus pducere. z sic prio videtur intelligere q̄3 dicere. Sed quid prius alio. actus volendi vel actus spirandi.

dr ꝙ si ꝯsiderent in patre ꝛ filio cla rũ est ꝙ primo fuit actus volendi ꝙ̃ spirandi. nam nõ quãdiu pr ꝛ fili us se amauerũt spm̃ sctm̃ ꝓduxerũt Sed dũ habuerũt voluntatẽ secũ/ dam vt sup declaraui. ¶ Ad argu/ mentũ in pncipio dr ꝙ in diuinis nõ est actio sed ꝓductio ꝛ isti intel/ lectus ponũt in deo quoꝝ vnus est ꝓductus: s. intellectus agens: alius ꝯgatiuus sicut intellectus possibil.

Irca distinctionẽ tricesi/ mã querit vtꝝ in deo sint relationes eterne ad om̃ia scibilia quidditatiue cognita. vr ꝙ sic. aug. 83. q̃stionũ. q. xv. ydee sũt forme eterne ꝛ incõicabiles in men te diuina nõ absolute. ergo respecti ve ꝛ non nisi alia a se vt q̃dditatiue cognita. ¶ Ad oppositũ igit ille re/ lationes essent reales qd est ꝯtra di cta ꝛc. ¶ In ista questione de ydeis doctor ponit tres opi. Prima ẽ san cti tho. j. pte sũ. q. xv. arti. ij. ꝛ godo fredi dicentiũ ꝙ ydee sunt relatiões eterne in deo ad alia cognita vt ea distincte intelligat. Secunda opi. est hein. quodlibeto. v. q. iij. ꝛ quod libeto. vij. q. j. ꝛ. viij. ꝛ quodlibeto ix. q. ij. dicentis ꝙ ydee sunt relatio nes in essentia diuina vt est pmum obiectũ cognitũ. Post duꝫ doctor dicit. tercia opi. ponit ideas siue re lationes tales in actu intelligendi. Et habẽt talem rõem in intellige/ re nostrũ ſm phm. v. metha. habet respectũ ad intelligere sicut mensu/ ratũ ad mensurã ergo nõ respectuꝫ infinitũ sicut diuinũ. Nam habe/ ret respectum ad infinita intelligi/ bilia. quia vt finitus ẽ habet respe/ ctum ad vnũ intelligibile. igit cuꝫ intelligere diuinũ. s. c infinitum in ipso intelligere sue erũt infinite rela tiones ad infinita intelligibilia. ¶ Sed veniendo ad questionẽ. 4. sunt videñ. Primo quid sit ydea Secundo si sunt ponende in deo. Tercio in quo sunt pncipaliter po nende. Quarto qualiter sunt ponẽ de. ¶ Quantũ ad pmũ arti. dico ꝙ ydea est forma intellectualis exem/ plaris. ꝙ sit forma pꝫ ꝑ aug. in li. 83. q̃stionum. q. 4. dicit ydea grece idem est ꝙ forma latine. ꝙ sit intel lectualis ibidem habet. in eodẽ lo co. ꝙ sit exemplaris ptꝫ. quia est ꝓ/ ductiua rei ad extra ꝑ aug. Sꝫ qđ est ydea ſm alios dicit sanctus do/ ctor qđ est respectus rõnis nr̃e fun/ datus in essentia diuina improbat. Alij dicũt ꝙ ydee sunt essentia di/ uina ꝯtinens in se pfectões oim̃. et hec est bona opi. Dicit scot⁹ ꝙ ydee nihil aliud sunt in deo nisi res obie ctiue cognite vel obiectũ cognituꝫ ab intellectu diuĩo. aug. dicit sic ꝙ ydee sunt realia exemplaria exsten tia in essentia diña distinguũt for/ maliter ab essentia sicut ꝓprietas ꝛ ꝑ sona. Sed qđ sint ydee ſm platonẽ dr ꝙ sunt rões formales vniuscu iusqꝫ. Et istas rões formales ap/ pellat aristo. exẽplaria. sꝫ sũt negan de iste ydee platonice. ꝛ. co ꝙ nõ. qꝛ negatis ipsis negerentur principia sed sunt ponẽde sepate ꝛ ꝙ habeãt esse sepatũ. Ad h̃ dicũt aliq ꝙ hoc aristo. imposuit platoni qꝛ plato nõ sic intellexit. Alij aliter dicũt ꝙ

De Ideis

Aristoteles fuit bonus phisic⁹ sed
prau⁹ metaphisic⁹. ꝛ quia iste idee
sunt vltimo̅ sepate ꝛ abstracte. ideo
Aristoteles male intellexit eas. ꝛ ꝙ
imponit platoni male imponit.
¶ Quantū ad secūdum arti. dicitur
ꝙ in deo pricipaliter st̄ ponende
idee Cuius rō est. quia ī illo sunt po
nende ydee pricipaliter q̇ est princi
pium ꝛ auctor totius nature. sꝫ de⁹
est hmōi. ergo ꝛc̄. Tamē pro maio
ri declaratōne huius arti. pono cō/
clusiones q̄s ponit aug. in li. lxxxiij
qōm. Prima ɔclusio. ꝙ ideis ē fru
endū. hoc patꝫ. Nam nullo ē fruen
dum nisi deo vl' illo qd̄ est formali
ter in deo. sed ideis est fruendū ẜm
aug. ergo sunt in deo formal'r. Se
cūda ɔclusio. ꝙ idee sunt adorāde.
Tūc arguitur sic. nihil est adoran
dum nisi illud sit deus maxime a/
doratōne latrie. sed idee sunt adorā
de ẜm augustinū. ergo st̄ deus vel
aliquid formal'r existens in deo.
Tercia ɔclusio. ꝙ idee st̄ formal'r ī
deo. Et hoc probat' sic. Nihil est sa
piens formal'r nisi ꝑ sapientiā exn̄/
tem in ipō formal'r. sed deus est sa/
piens formal'r per ideas ẜm augu.
ergo ꝛc̄. Quarta ɔclusio. ꝙ idee st̄
eterne ꝑsuadetur sic. Nihil est eter
nuꝫ nisi deus. sed idee st̄ eterne ẜm
aug. ergo de⁹. Ex his habet' ꝙ idee
sunt ponēde in deo formal'r ¶ Quā
tum ad terciū articulū. in quo sunt
principal'r ponēde idee dico. ꝙ in ī
tellectu diuino ptꝫ. quia nobilissi/
mus modus ꝓcedendi nō deficit in
vniuerso sed nobilissim⁹ modus ꝓ
cedendi est ꝑ intellectum ꝛ volūta
tem ꝛ per rōnes ideales. ergo ꝛc̄.
¶ Quantū ad iiij. art. dico. ꝙ in in
tellectu diuino ẜm nostꝝ modū in
telligendi est tria ɔsiderare. s. ipm̄
intellectū ꝛ actū intelligendi ꝛ eēn/
tiam diuinam que rep̄sentat se et a
lia ꝛ alia. Certum est autē ꝙ ydee n̄
ponūtur in intellectu. nec in actu in
telligendi vt sic sed ponūtur in eēn/
tia. Essentia autē accipit' dupliciter
scꝫ vt obiectuꝫ cognitū. et vt est rō
cognoscendi. Tūc ille res rep̄ntate
in essentia diuina cognite in dō ob/
iectiue. Ad cuius sil'itudinē res ex/
tra producūtur dicūtur idee ẜꝫ mē
tem doctoris. Sed aliq̇s diceret. ḡ
idea erit obiectum cognitum ab in
tellectu diuino. illud obiectum ado
rabitur et fruetur illo. Dico ꝙ sic. n̄
ratōne sui. sed in compatione ad in
tellectum diuinū. ¶ Ad argumen
tum in principio patet. q̄uo loq̇tur
aug. de ideis ꝛc̄.

Ecunda qō

tricesimeq̇nte distinctōis
vbi q̄ritur. vtrum oīa co
gnita a deo habeant ideam in ipso
Videt' ꝙ sic. iohīs. j. quod factū est
in ipō vita erat ¶ Ad oppositū mul
te q̇ddītates sunt quasi tenebra. sed
deus lux est. ꝛ tenebre nulle st̄ in eo
Circa istaꝫ questionē sunt tres mo
di dicendi. Vnus ē sancti doctoris
prima ꝑte. q. xv. ar. iij. que sic colli
git' ex corꝑe q̄stionis et ex solutōne
argumentoꝝ dicit sic. ꝙ idea poni
tur p̄cipiū sciē ꝛ causalitat' in q̄n
tum ē p̄cipiū scientie spectāt ad ī
tellectū speculatm̄. ꝛ sic dꝛ idea in/

quātum ē principiū cāsalitat̄ spectat
ad intellectū practicū. ⁊ sic dr̄ exem
plar. Ad ꝓpositū dicit sic. ꝙ oīa co/
gnita habēt ideam in deo. inq̄ntuȝ
idea est prīcipiū sciētie. nō aūt oīa
habēt ideam ī deo. inq̄ntū ydea est
principiū causalitat̄. quia qđ nō ē.
nec fuit nec erit nō habet ideā in do
nec materiā quia nō pōt ꝑ se existe/
re nec genuȝ aliā ydeam a spē ha/
bet cū in illa cognoscat̄. nec indiui/
dua aliā ab idea spēȝ q̄a non addūt
vltra spēm nisi materiā. Et mate/
ria nō habet ideam nec passiones
habēt aliā ideaȝ ab idea spēi vl̄ suo
rum subiectoꝝ. Alia opīo est. ꝙ du
pliciter possumꝰ loqui de re. s. pri/
me ⁊ secūde intētionis. Res ꝯo se
cūde intētionis nō habēt ideam in
deo. Res aūt ꝑme intētionis disti/
guūtur in rem naturalē ⁊ in rem ar/
tificialē. Res artificialis nō hȝ ideā
in deo. Res aūt naturał adhuc disti
guit̄. q2 quedā sunt ad se. q̄dam ad
aliud. Res ad aliud st̄ȝ septē predi
camēta. ⁊ ista nō hn̄t ideā. quia qđ
nō habet ꝓpriam realitatē nō habet
ideam. sed relatio nō habet realita
tem ꝑter realitatē fundamēti nec ac
cidētia nec ꝑtes subn̄ales ꝑter ipm
totum hn̄t ideam ꝫm istū. ¶ Alia ē
opīo quā teneo ꝙ oīa habēt ideā in
deo oīa dico positiā siue entia na/
turalia siue artificialia gn̄a spēs in/
diuidua relatōes materia ꝯpositū
et ꝑtes. Cuius rō est. Nam idea est
res obiectiue cognita. sed oīa ꝑdicta
sunt res obiectiue cognite. igitur oīa
ꝑdicta habēt ideā in deo ¶ Ad op/
positū pȝ ꝑ ea que dicta sunt.

Irca distinctōem tricesimā
sextam queritur. Vtꝝ fun/
damentū relatōis eterne ad
deū vt cognoscentē habeat vere eē
eēntie. ex hoc ꝙ ē sub tali respectu. i.
si creature antiq̄ȝ creētur habēt verū
esse eēntie distīctū ab eē exn̄tie. Vi/
detur ꝙ sic. Apoc. iiij. ꝓpter volūta
tem tuā oīa que erāt sunt. nō erāt
nisi in eēntia. ergo ⁊c. ¶ Ad ꝯo ꝓpo.
iohis. i. Oia per ipm̄ facta sunt. In
prīcipio solutōnis ponit̄ opīo hen.
de eternitate exn̄tium ī sum. arti. ij.
q. xxiij. ⁊. xxiiij. ⁊ quol. viij. q. ix. in
fine. ⁊ quol. ix q. i. ⁊. ij. ⁊ quol. xi. q.
iij. Et hec opīo tenet ꝙ creature ab
eterno habēt aliqđ esse eēntie distin
ctum ab esse exn̄tie. ⁊ huiꝰ opionis
est frāciscus ī primo. Sed veniēdo
ad questionē dr̄. ꝙ nō distinguit̄. q2
sicut se habet lux lucens ⁊ lucere. sic
se habēt eēntia ⁊ actualis exn̄tia. sȝ
lux et lucens sunt idem realr̄ ꝫm au
gustinū. igit̄ illa sunt idē realiter.
¶ Sed pro maiori declaratōne q̄t
tuor videbūtur. Primo ponent̄ q
tuor ꝯclusiones. Secūdo veniā ad
pūctum q̄stionis. Tercia. vtꝝ eēn/
tia rei creabilis sit necesse eē. Quar
to. vtrū sit aliqđ reale ex natura rei
creabile ¶ Quantū ad primū ponē
tur alique ꝯclusiones. Prima ꝙ es
sentia rei creabilis nō precedit suā a
ctualē exn̄tiam ordine duratōis. pȝ
Nam aliter seq̄retur ꝙ prius dura/
ret q̄ȝ existeret. Secūda ꝯclusio ꝙ
eēntia nō precedit actualē existentiā
ordine originis. patet. Nam aliter

Essentia
Existentia

actualis existentia originaret̃ ab es
sentia qḋ est falsum. Nam actus nõ
originatur a potẽtia. sed ab illo qḋ
est actu. Tercia ɔclusio. ꝙ essentia
precedit actualẽ existentiam ordi/
ne nature. Patet. qa essentia potest
cõcipi sine existentia ⁊ nõ econtra.
Quarta ɔclusio ꝙ essentia p̃cedit a
ctualem existentiã ordine ꝑfectiõis.
Patet nam eẽntia habet ꝑfectiõem
a se. existentia aũt ab alio ¶ Quãtũ
ad secũdum articulũ. vtrũ essentia
distinguatur realiter ab actuali exi
stentia sunt duo mõi dicendi. Pri
mus Tho. qui dicit ꝙ sic. qu'a eẽn
tia põt separi ab actuali existẽtia. i/
probat. Secũdus mod9 dicendi ẽ
nostri doctoris. ꝙ essentia ⁊ actua/
lis existẽtia non differũt realiter. qa
esset necessariũ ꝙ vtrũqȝ esset res. sȝ
essentia licȝ sit aliqd rei. nõ tamẽ est
res. Item qa si realiter distinguũ/
tur. vnũ realiter existit sine altero.
sed essentia nõ realiter existit sine exi
stẽtia. ergo ⁊c̃. Ulterius dicit ꝙ nõ
distinguũtur formaliter cũ habeãt
eandẽ definitõem. licet hñ ex natu/
ra rei. ¶ Quantũ ad terciũ articulũ
Utꝝ essentia rei creabilis sit neces/
se esse. Franciscus dicit ꝙ sic. qa im
possibile est nõ esse. ⁊ in hoc francis
cus ponit duodecim fundamenta.
dis. xlij. fo. vltima vbi probat ꝙ es/
sentie distinguat̃ ab existentia. ⁊ ꝙ
essentie sunt ab eterno. Item qa nõ
dependet ab alia causa ideo filius ĩ
diuinis quia ẽ necesse esse nõ depen
det a patre. Secũdus modus do/
ctoris ꝙ essentia rei creabilis non ẽ
necesse esse. quia si esset necesse esse.
sequeret̃ ꝙ essent multa necesse esse.
quia sunt multe et quasi infinite es/
sentie. sed nõ est nisi vnũ necesse eẽ.
ſm fidem. scȝ deus. ergo ⁊c̃. ¶ Quã
tum ad quartũ articulũ. vtrum eẽn
tia rei creabilis sit ens reale. Aliq
dicũt ꝙ sic. quia ẽ preter animam ⁊
nõ fabricata ab aĩa. ergo realis. Se
cũdus modus dicit. ꝙ nõ est ens re
ale. Nam om̃e ens reale. vel est eter
num. vel tẽporale. sed essentia nõ ẽ
tẽporalis. nam semꝑ esset in tẽpore
qḋ est falsum. Nã eẽntia rose mo
ẽo in hyeme nõ est. Nec eterna. qa
ſm fidem solus deus est eternus.
Aliq̃ dicunt ꝙ est realis a realitate
dei. ⁊ nõ a realitate sui. Sed pro so
lutione argumentoꝝ Francisci no
ta. ꝙ creature anteꝗ̃ producantur
sunt in potentia ⁊ sunt possibiles ꝓ
duci. Et illa potentialitas qua crea
tura dicitur ab eterno possibilis nõ
est aliqua potentia in creatura for/
maliter existens. cum ipã creatura
sit nihil. sed est p̃cise ipsa diuina po
tentia denomĩans producibilia.
Uñ sicut eadem scientia qua deus
scit creaturas. creature sunt scite a
deo. ⁊ nõ aliqua scientia in ipis for
maliter existente. sic eadem poten/
tia qua deus põt producere creatu/
ras creature sunt possibiles ab ipo
produci. ⁊ illud possibile nihil est
ipius creature. ⁊ sic dicimus ꝙ crea
ture ab eterno habent esse possibile
per esse diuine potentie absolute. ⁊
etiam habent esse productum per
creationem et exercitium diuine

ens
reale

Existentia

Creatura

potentie¶ Ad argumentū in prin/
cipio dico. ꝙ erant non in se. sed in
mente diuina.

Questio secun

da. vbi querit. vtꝝ creatura
in esse suo q̇dditatiuo seu
obiectio distinguat ex natura rei a
deo. Uidetur ꝙ nō. quia sūt vnū rea-
liter ⁊ sic nō distinguūtur¶ Ad op-
positum deus ē purus actus. ⁊ iste ī
esse obiectiuo sunt potentia. ergo.
¶ Ad questionē dicit ꝙ distinguū-
tur. quia deus ē purus actus ⁊ crea-
tura in esse obiectio est potētia. Sz
circa istaz q̄stionē quattuor videbū-
tur. Primo videbit punctus q̄stio-
nis. Secūdo ponētur tres ↄclusio-
nes. Tercio tres veritates. Quar/
to. vtꝝ producibilitas creature sit
ꝑ intellectum nostꝝ. Quantū ad
primū dicit ꝙ creature in esse suo
quidditatiuo distiguitur a deo ex
natura rei. patet. nam creatura ē de-
pendens. et deus nō. ideo distiguū-
tur. Itez qz deus habet esse simpl'r
creatura s̄m quid. Quantū ad secū-
dum arti. ponūtur iste ↄclusiones
Prima ꝙ creatura in esse obiecto.
nō distinguitur realiter a deo. nam
aliter deus posset esse sine illa. Et si
sic auferetur. a creatura creabilitas
⁊ a deo potētia creandi qđ nō est di-
cendum. Secūda ↄclusio. ꝙ crea/
tura in ēe obiectiuo distinguit for/
maliter a deo. patet Nam in esse a/
ctuali distiguitur formal'r. ergo in
esse obiectiuo. Ista ↄña tenet. Naz
actus ⁊ potentia nō variant rōnez
formalē. Tercia ↄclusio. ꝙ creatu-
ra in esse suo q̇dditatiuo vel obiecti-
uo distiguitur a deo essential'r. Pa-
tet. quia in suo esse actuali distigui-
tur a deo essential'r. ergo in esse suo
potentiali si illud esse suū sit¶ Quā-
tum ad tercium arti. ponūtur iste ve/
ritates. Prima ꝙ creabilitas nō in
esse creature in esse suo q̇dditatiuo
in primo mō dicendi ꝑ se. put dicit
producibilitatē. patet q̇a produci/
bilitas est passio ⁊ passio nō coue/
nit in primo mō dicendi ꝑ se. Se/
cūda veritas ꝙ creabilitas nō inest
per accidēs. Nam aliter posset esse
creatura sine creabilitate qđ est fal/
sum. cum subiectū non possit esse si-
ne passione. Tercia veritas ꝙ crea-
bilitas nō inest creature s̄m q̇d sed
simpl'r. quia sicut creatura simplici-
ter producit. sic producibilitas inē
sibi simpl'r. Pro maiori declaratō-
ne creature ↄueniūt q̄tuor signa in
quātum ē producibil'. In primo si-
gno ↄueniūt ei q̄ sūt in p̄mo mō di-
cēdi ꝑ se. In scđo nihil aliđ In ter-
cio ꝓprie passiōes. In q̄rto signo q̄
ei ↄueniūt ꝑ accn̄s¶ Quātū ad q̄r/
tū. vtꝝ ꝓducibilitas insit creature ꝑ a-
ctum nr̄i itellect⁹. Dī ꝙ nō. qz ꝓdu-
cibilitas ē passio. sed passiōes nō in-
sunt ꝑ actū nr̄i itellect⁹¶ Ad argu-
mētū in p̄n° dī. ꝙ lz sint idē real'r cū
hoc tn̄ distiguūtur ex natura rei

Irca disticrōez tricesimā septi-
mā q̄rit. vtꝝ de⁹ sit vbiq3. vr
ꝙ nō. qz ī ps̄. dī Celū mihi sedes ē
ad o ꝓpo. celū ⁊ terrā ego iplebo Ad
questionē dicitur ꝙ sic. Et hāc ve/
ritatem mgr̄ probat ꝑ Ambrosiū

Creatura a deo que distinguitur

Deus ē vbiq3

Deus ē vbiqꝫ

Questio II

li. de trini. Sed in hac q̄stione qua tuor videbūtur. Primo. si deus est vbiqꝫ. Secūdo ꝑ quid est formal'r vbiqꝫ. Tercio si esse vbiqꝫ est ꝓprium dei. Quarto. q̄bus modis generaliter loquēdo est vbiqꝫ. Quantum ad primū sciēs. doctor. i. pte. q. viij. ar. i. sic probat. oportet agēs ꝯiūctum esse ei in qd̄ imediate agit sed deus agit in. imediate mouens res. ergo deus est in oībus rebus. ꝛ per ꝯns est vbiqꝫ. Maior ptꝫ vij. phi. vbi phs probat q̄ mouens et motum sīt simul. Minor probat. quia esse creature ē ꝓprius effectus dei. Nō placet hoc doctori. Ab alijs sic probat. illud ens spirituale qd̄ habet ordinē ad oīa est in oībus. sed deus habet ordinē ad omnia gubernādo. ergo deus est in oībus. ergo et sic vbiqꝫ. Scotus dicit. q̄ ꝯclusio ista ē credita. et nō potest probari. et in̄ si aliqua rō est efficax inter oēs rō magistri ē efficatior ad probandū istam ꝯclusionē que talis ē. Deus aut nusq̄ꝫ est aut vbiqꝫ est. aut alicubi nō. aut vbiqꝫ nō. Primo mō parꝫ. Nec scd̄o mō. q2 nō esset rō quare plus eēt ibi q̄ꝫ hic ergo ē vbiqꝫ. ¶ Quantū ad scd̄m arti. dico. q̄ rō essendi deuꝫ vbiqꝫ est sua infinitas. quia illud ē ratio eēndi deum vbiqꝫ. quo pōsito deus est vbiqꝫ. Et quo circūscripto deus n̄ est vbiqꝫ. sed circūscripta dei infinitate ꝛ simplicitate deus nō est vbiqꝫ. ergo ꝛc̄. ¶ Quantū ad terciū arti. dico. q̄ esse vbiqꝫ ē ꝓpriū dei. Qd̄ probatur ꝑ ambrosiū in li. de spūsancto Spūs sanct⁹ inquit in oībus est. et vbiqꝫ ē sꝑ. qd̄ vtiqꝫ deitatis et duratōnis est ꝓpriū. ¶ Quantum ad q̄rtum. Dico. q̄ deus generaliter loquēdo trib⁹ modis ē vbiqꝫ. scꝫ ꝑ p̄ntiam. potentiā et eēntiā ¶ Cuius rō est ista. Nam deus aspicit creaturas ꝑ intellectum et volūtatem et illapsuꝫ. Per intellectū q̄dem est vbiqꝫ ꝑ p̄ntiam. Per volūtatem est vbiqꝫ ꝑ potentiā. Per illapsum ē vbiqꝫ per essentiā. nā eēntia dei cuilibet create entitati habet illabi. Notanduꝫ autē q̄ p̄ter istos tres modos generales q̄bus deus ē vbiqꝫ adhuc ē deus vbiqꝫ specialī mō. quia ē in sanctis per caritatē et grām. Item ē in christo ꝑ vnionēꝫ vbi ad naturam hūanam q̄ vnio ē nobilissima et excellētissima. ¶ Ad argumenta patet ꝑ dicta.

Circa distinctiōeꝫ tricesimā octauā q̄ritur. Utrum sciētia dei sit causa reꝝ. Videtur q̄ nō. quia tūc res essent ꝑ intellectum diuinū quod est falsum cuꝫ intellectus sit principiū rep̄sentatiuum et nō elicitiuū. Ad oppositum est magister in lr̄a. ¶ Ad questionē dicitur q̄ sic cū magistro ꝛ cōmen. xij. metaphi. dicentes q̄ sciētia dei est causa reꝝ. Sꝫ circa hoc dico duas ꝯclusiones. Prima. q̄ deus est causa reꝝ per intellectū. siue ꝑ sciētiam ꝛ volūtatem. Que ꝯclusio ꝓbatur sic. Illud quod nō producit per intellectū ꝛ volūtatem refertur relatione reali ad suū productum. sed deus non refertur relatōne reali ad res. ergo deus ꝓducit ꝑ intellectum et volūtatem Item sic dicāt

Scīa dei [illegible]

sanctus doctor. sicut se hz deus ad res creatas. sic artifex ad artificiata. Sed artifex pducit artificiū p in/tellectum ꝛ volūtatem. igif deus pducit res p intellectū ꝛ volūtatem. Secūda ɔclusio. ꝙ deus pncipaliꝰ est causa rez per volūtatez ꝙ p intellectum. Hō probaf sic. rñdendo aliqua sic se habēt ꝙ vnū est principium repñtatiuū. ꝛ aliud est principium elicitatiū ꝛ productiuū. principalius est principiū pductiuū ꝙ repñtatiuū. sed intellectꝰ est principium creaturaꝝ repñtatiū. volun/tas autē est principiū elicitatiū ꝛ pductiuū. ergo volūtas ē principa/lius principiū ꝙ intellectꝰ. Itez in oīm ordine causaꝝ illa pricipalior est q̄ est dn̄a sui effectus. sed voluntas est hmōi. ergo volūtas est principalior causa ¶ Ad argumentū in principio r respondetur per secun/dam ɔclusionē.

Deus oia cognoscat

Irca distinctōem tricesimā nonā querif. vtꝝ deus habeat noticiā determīatam oīm rerum quātum ad omēs cōdi/tiones existētie sic ꝙ illa sit infalli/bilis. Uidef ꝙ non. qꝛ deus prenū ciauit p esayam mortē ezechie que nō euenit. esa. xxviij. ꝛ tn̄ loqbaf ex pte dei Ad oppo. est damas. xxxiij. O deus eterne q̄ absconditor es et cognitor qui nosti oīa anteq̄ fiant. In hac qōne ponunf tres opiones ad videndū quomō certitudinalr deus cognoscit oīa. ¶ Prima ē opinio Bonauē. li. j. dis. xxxv. Et dicit. ꝙ si hz infallibilē noticiā ē pro/pter ideas. Secūda ē sancti Tho. .j. parte. sum. q. xiiij. ar. ix. ꝛ. xiij. dicentis ꝙ totus defluxus tpis pn̄s ē eternitati. ꝛ sic ꝙ deus cognoscit fu/turum ɔtingens nō solum vt est in causa sua. sed etiā vt existēs ex eo ꝙ futurum coexistit nūc eternitatis. Tercia ē eiusdē sancti Tho. j. par/te sum. q. xiij. ar. xiij. in solutōe pn̄cipali. Ad argumentū godofredi. quia pn̄t esse necessaria creata respe ctu diuine eēntie. ꝛ nō ɔtingēter re spectu scdaꝝ causaꝝ. In speali autem dn̄ venit ad soluendū q̄stionē que est. an deus necessario sciat omnem cond tōem existentie oīm po/nit solutōez sancti Bonauēture. li. .j. dis. xxxviij. arti. ij. q. ij. distiguēs istam. deus necessario scit fm com positōem ꝛ diuisionē. Alij dicūt ꝙ deus cognoscit futura ɔtingentia. ideo quia cognoscit cursuz causaꝝ secūdaꝝ ꝛ naturaliū ¶ Sed repro/batis his opionibꝫ est opio doctoris ꝛ vera. ꝙ intellectus diuinꝰ ab eterno cognoscit futura ɔtingentia cognoscendo determīatōez sue vo luntatis. vbi primo supponif ꝙ pri/ma causa totius ɔtingentie est vo/lūtas diuina. Ex quo arguif sic Intellectus diuinus ab eterno cogno/scit determīatōem volūtatis diui/ne ꝛ nō impedibilē. sed volūtas diuina cum sit prima causa totius cō tingētie ab eterno determīat omia futura ɔtingentia. ergo ab eterno intellectus diuinus cognoscit futura contingētia cognoscēdo determīa/

Aliqua eueniunt contingenter

Questio II

tionem volũtatis eius. ¶ Sed hic sunt duo dubia. Primũ quod videtur ex dictis quod deus determinet volũtatem meã ad actum meritoriũ. qui actus est contingens. et sic tollitur libertas volũtatis. Dico quod licet deus determinat istum ad bonũ. nõ propter hoc tollitur libertas volũtatis eius. Nam ista determinatio dicitur de inesse et necessaria de inesse. tamen cum ista stat contingentia de possibili. Secũdum dubiũ quare magis determinat ad vitam petrum quam martinum cum merita nõ precedãt. Dicitur quod predestinatõnis nõ est causa nisi sola volũtas dei. quia sic ei placet. Ad argumentũ in principio dicitur quod prenũciauit cum cõditione.

Questio secũ

da tricesimenone distinctionis. Ubi queritur vtrum in vniuerso eueniãt aliqua contingenter. Videtur quod nõ. quia nõ videtur proportio mutabilis obiecti et imutabilis sciẽtie. nam scientia requirit obiectum imutabile. sed deus habet scientiam. ergo imutabilẽ. ¶ Ad oppositum ẽ fides que determinat quod est cõtingentia in rebus. Circa hoc est vna opinio philosophorum falsa quod nihil euenit contingẽter sed omnia necessario Nam aliter scientia dei falleretur Sed ista opinio est falsa et contra sanctos. et philosophus eam improbat .ij. periermenias. Et põt sic improbari. nullus laudatur vel vituperatur de his que necessario fiũt. sed homines laudantur et vituperantur de his que faciũt. ergo nõ necessario faciũt. Maior et minor habentur ij. ethicorum. Item si omnia euenirent. necessario nõ esset consiliũ. sed consiliũ ponitur ab Aristo. iij. et vi. ethicorum. ergo etc. ¶ Sed pro maiori declaratione duo faciam. Primo dicam ad pũctum questionis. Secũdo ponam aliquas interrogatiõnes quas aliqui cõmuniter faciũt ¶ Quantum ad primũ breuiter dicitur. quod in rebus est contingentia. Nam qui non ponit cõtingentia tollit a rebus iusticiam. Sed iusticia nõ est tollenda a rebus ergo in rebus est contingẽtia. Maior patet. Nam ad iustum pertinet quod remuneret merentẽ. et puniet demerentem. Sed meritum et demeritũ ad contingẽtiam ptinent. ergo etc. ¶ Quantum ad secũdum articulum ponũtur alique interrogatiõnes. Primo. cur creauit deus animam meam. si sciuit eam esse dãnandam Dicunt aliqui. quod propter decorem vniuersi. Alij vt iusticia dei ostendatur in malorum punitiõne. et bonorum retributiõne. Secũda interrogatio. quare deus predestinauit illum et illum presciuit. Dicitur quod nõ est cã predestinatõnis vt supra dixi. licet bene presciẽtie. Nam quare figulus ex eadem massa facit vnũ vas cũ quo quis seruiat regi et ex eadẽ massa aliud cõtumeliosum. dicitur quod nõ est causa nisi sola volũtas artificis sic in proposito Tercia interrogatio. Si deus creauit me dãnandũ si deo sibi dare grãs Dicitur quod sic. quia fm

contingentia in rebus

Deus cur creauit animam meam si sciuit eam damnandam

Cur unum predestinavit

Damnandus an debeat gratias referre

Scotū melius est eē et dānatuʒ q̄ʒ nō esse cum nō esse nihil sit. Quarta interrogatō. cur deus pmittit tm̄ malū post q̄ʒ potest tollere Dicitur ꝙ bn̄ pōt de potentia absoluta. sed de potētia ordinata aliqui dubitāt dicendo ꝙ oportet ꝙ eueniant ne iusticia sua euanescat. vel vt ī eo relucear iusticia. Quinta interrogatō quare dns nō facit nos īpeccabiles Dicit. ꝙ vt nō essemꝰ aīalibus brutis siles. Habemus eñ liberꝝ arbitrium qȯ bruta nō habent. Sexta interrogatio. quare oportet laborare illum qui p̄destinatus ē. Naʒ faciat quicq̄d voluerit saluator dicit ꝙ vt det grās deo de tanto beneficio. Sed q̄d dicitur de dāpnatis q̄re faciēt bona post quā debēt dānari. Dicit sctūs doctor. ꝙ vt alleuiet pena. Sed hoc nō valet. nam deus iam scit punctū pene sicut scit esse dānatum. ideo oportet dicere ꝙ oʒ bona facere ꝑpter exercitiū ꝟtutꝭ ꝛ ꝑpt bonū ꝟtutꝭ qȯ ī ipā relucʒ ad ꝙ naturalr̄ sumus inclinati. i. ethico. Septima interrogatio. quare deꝰ reprobauit iudā vel aliū dānatum petrū vero p̄destinauit. Hic dr̄. ꝙ deus sciuit ab eterno. ꝙ petrus ꝛ iudas debebāt peccare sciuit ꝙ petrꝰ resurgeret a peccato. iudas vero nō q̄a deus dānat hoīem. q̄a scit eū dānandū. Nota hic. ꝙ licet deus habeat scientiā maloꝝ et bonoꝝ ꝛ fiēdorum. sed nō est cā nisi bonoꝝ. nā maloꝝ deus non est cā ꝛ eoꝝ duricies Et si dicat. deus habet noticiā infallibilē necessarioꝝ ꝛ contingentiū. ergo illa cōtingētia ncārio eueniant. Dicit ꝙ deus habet noticiā ꝯtingentiū qȯ ꝯtingēter euenient. sʒ nō ꝙ necessario. Alij aliter respondent. ꝙ deus nō habet scientiā necessariā de ꝯtingentibus necessitate absoluta vel simpliciter. sed habet necessariam de ꝯtingentibꝫ ncītate suppōnis vel ꝯditionata qȯ pro eodem accipio. Sed hic ē magnū dubium. q̄uo volūtas dei indetermīata ad oppōsita ab eterno pōt se determīare ad alteꝝ istaꝝ sine sui mutatiōe. Doctor nr̄ dicit ꝙ sic Et qȯ sile est de volūtate nr̄a. nam volūtas nostra ē in potētia ad actum. sic ꝙ p̄cedit actum. Itē est in potentia passiua ad diuersos ꝛ oppositos actus ¶ Tercio volūtas nr̄a ꝑ diuersos actꝰ determīat se ad diuersa obiecta. Quarto volūtas nr̄a vt tēdit in diuersa obiecta ꝑducit diuersos actus seu effectus. q̄a vero duo prima dicūt imꝑfectōem. ideo nō ponūtur ī deo. accipiēdo āt terciū ꝛ q̄rtuʒ dictū dicit ꝙ sicut volūtas creata ꝑ diuersos actus pōt se determīare ad plura ita ꝙ ꝑ actum nouū determīat se ad aliquod nouū. ita volūtas diuina ꝑ vnū actum illimitatum ꝯtinentē ꝟtualiter oēm actum pōt se determīare ab eterno ad hoc vel ad illud. ita ꝙ volūtas diuina per vnū actuʒ illimitatū potuit facere quicq̄d posset fieri ꝑ oēs actꝰ formales in creaturis. ¶ Ad argumētū ī p̄cipio ptʒ ꝑ ea q̄ dcā sunt.

Jrca q̄dragesimā distinctōnem q̄ritur. vtrū predestinatus possit dānari. Videt ꝙ nō. oīe p̄teritū simplr̄ est neces-

v. predestinatus pot dānari

sariū. quia fm phm vi. ethi. hoc solo priuatur deus ī facta facere q̄cū/ q̄ facta sunt. Ad oppositum. nam si h̄ esset verū nō esset suadendū ali/ cui de obseruātia pceptorū et consilio/ rū etc. Jn hac distinctione non sunt opi. ideo rn̄dendo affirmatiue di/ co q̄ pdestinatus pōt dānari q̄ p². apoc. 3. vbi dr. Tene q̄ hēs ne alius accipiat coronā tuam. Et iō circa h̄ videbimus duo. Primo si pdesti/ natus possit dānari. Scdo si deus pt aliquē d̄ nouo pdestiare. ¶ Quā tū ad pmū dico q̄ loquēdo in sen/ su composito pdestinatus nō pt dāna ri. imo ē impossibile. et hec compositio ē sic intelligenda. Quē deus pdestia uit pdestinat et pdestinabit. nō pōt dānari. Loquēdo aūt in sensu diui sionis pdestinatus pt dānari. hoc pz sic. Predestinatio dicit actū vo lūtatis q̄ ordinat creatura rōnalis ad grām et gl'iam. sz volūtas dīna ordinat istā creaturā ad gratiam et gl'iam contingenter qr ad nihil ex neces sario se hz nō aūt ordinat eā contingē ter nō posset eā nō pdestinare. igit pdestinatus pōt nō pdestinari et p consequēs dānari nō q̄ ambo ista po nant sil' cū sint opposita nec successi ue qr nō succedūt instantia in eter/ nitate. ponit aūt vtrūq̄ diuisuz in instanti eternitatis. ¶ Sz aliqs dice ret si deus scit q̄ dānabit quare p/ destinat euz. dr ad hoc. vt bonitas dei videat et malicia creature et sua incōstantia dānet. Exemplū aliqs dñs diligit aliquē dicit ei ecce do ti bi istam grām vt scz dilectionem et bonitatē meā serues eā ne pdes sin aūt cruciaberis sic illaz gratiā si q̄s pdit cruciet. digne illud fit. et in illo demonstrat benignitas dñi et ingti tudo sui. et ideo si punit. digne et iu ste punit. ¶ Quantū ad secūdū ar ti. an deus possit aliquē de nouo p/ destinare sunt opi. contrarie. vna dic̄ q̄ sic. qr plus pōt volūtas increata sine sui mutatione q̄ volūtas crea ta absq̄ omi mutatione. sed eadem volitione q̄ vult finem pōt de nouo velle aliqd ad finē volūtas crata. g̃ et dīna. Alia opi. dicit q̄ nō. qr qc qd pōt volūtas determinate velle pōt intellectus intelligere. sed intel lectus diuinus nō pt aliud de nouo intelligere. al's aū fuisset imperfectus. g̃ volūtas nō pt aliquē de nouo p/ destinare. De his opi. tene quā vo lueris etc. ¶ Sed circa istā materiā diceret q̄s. Ex quo deus me determi/ nauit saluandū illa determinatio ē necessaria. et si necessaria necessario veniet. dr q̄ ē necessaria necessitate de inesse. i. necessitate determinatio nis. sz nō ē necessaria de possibili. i. nō ē necessaria nessitate executionis Et hoc sonat q̄ cū determinatione de inesse stat cōtingentia de possibi li. ¶ Ad argumentū in pncipio dr q̄ ista pdestinatio nō trāsit in pteri rū licz coexisterit pterito.

Jrca distinctionē q̄dragesi māprimā querit vtrū pde/ stinationis et reprobatiō s sit aliqd meritū. videt q̄ sit cā pde stinatiōis. nā dr in apoc. iō regnāt cū deo. et aug. dei cū illis. est illatio effectus ex causa. ¶ Ad oppositū est aug. in li. retractationū. ¶ Jn pnci/

An deus pt de nouo pdestinare

V. pdestinacio et reprobacio sit meritum

pio ponit opi. augu. sup eplam ad ro. q si bona opa nō sunt in pñtia dei respectu pdestinādi hñ tñ fides quā opi. postmodū in libro retra/ ctationū retractat Secūda opi. est mgri dicentis nullū fore meritum pdestinationis vel reprobationis. Et arguit ptra se mgr ex illo augu. 83. questionū. q. 9. t. 68. vbi dicit q pdestinatio venit de occultissi/ mis meritis. Et rñdet mgr istā au ctoritatē augustiuū retractasse i so liloquio. Sz ptra obicit doctor q/ dam scz. hein. quolibeto. 8. q. v. in fine. quia libz sup eplam ad Ro. edidit qñ solū erat psbyter. libz au tē. 83. questionū qñ erat eps nō est veri sit q si retractat aliquid de il lis libris quos fecit qñ erat minus sciens q etiā aliqd retractet de illis quos fecit qñ erat magis sciens. Tercio ponit opi. sancti tho. j. pte sume. q. 23. arti. v. q ex pte dei nul la est querenda rō quare hunc pde stinauit t illū reprobauit nisi volū tas siue bñplacitū. Extrinseca aūt pt poni rō. s. pces autoz. vl rō ma nifestationis mie diuine in bonis t iusticia in reprobis. Contra istaz positionē arguit doctor solēnis qli beto. 5. q. 5. t quolibeto. 8. q. 5. Ex eo q nullus ofectus culpe aut pene est de pfectione vl qd tñ exigeret si ad manifestationē dine iusticie re/ probi dānaret. Et ideo idem hein. aliter dicit qlibeto. 4. q. xiiij. t vbi sup. actus diuinus pt accipi dupl'r vel vt est a deo. t sic actionis diuie non est ratio. vel vt terminatur ad aliqd passum. t sic bene ei9 est ratio

Sed veniendo ad questionē dicit q nō est meritum pdestinatiōis ni si sola voluntas diuina. Nam apo stolus ad Ro. dicit de iacob t esau cū nō dum nati essent. nec aliquid boni aut mali egissent ex deo voca ti dictum est. maior seruiet minori Sed multū has causas inquirere difficile. Ideo aplus in epistola ad Ro. clamat. O altitudo diuitiaz sciencie dei tc. Item aug9. super io hannem quare hunc trahat t istuz nō noli deiudicare si nō vis errare. Et magister dicit in litera. In hoc melior est fidelis ignorantia q te/ meraria sciencia. Et pphā dicit. Iu dicia dei abyssus multa. i. timēdu est ne curiose querētes hūc abyssuz dimergant in abyssum. Sed repro batis s pioribus opi. est opi. scoti que stat in duabus pclusionibus. Prima conclusio q pdestinatiōis nulla est causa. Secunda q repro/ bationis est aliqua causa. Prima pbatur sic. Deus solo beneplacito suo determinat hunc hominem ad esse. ergo solo beneplacito suo deter minat hunc ad bene esse. i. ad gra/ tiam t gloriam. Secūda persuade tur sic. Damnatio non videt bona nisi quia iusta. Vñ augu. super Ge nes. Non prius deus fit vltor q a/ liquis fit peccator. Sed reproba/ tio siue damnatio nō esset iusta nisi subesset causa. ergo reprobationis est aliqua causa. Sed scotus notat q in reprobatione t pdestinatione nō est similis ordo. Nam in pde/ stinatione deus pmo vidit petz in pmo signo. in secūdo signo vult si/

bi vitam eternam. in tercio signo vult sibi ea que sunt sibi necessaria ad hoc consequendū sicut gratiam ⁊ bona opera. Sꝫ in reprobatione est alius ordo. quia in primo signo occurrit iudas. In secūdo signo videntur mala opera eius. In tercio signo determinatᷣ ad penam eternā Et hec signa oīa intellige in intellectu speculatiuo anteq̄ꝫ veniat voluntas. sic ꝙ quādo voluntas determinauit. petrū damnandū iam intellectus speculatiuus ostēdit voluntati petrum ⁊ eius damnationē in diuersitate signoꝝ. ¶ Ad argumentū in principio dr̄ ꝙ nō ē causa simpliciter.

Circa distinctionē quadragesimā secūdaꝫ queritᷣ vtrꝫ deum esse omipotentē possit ꝓbari ratione naturali videtᷣ ꝙ sic. Nam dicit Richꝫ. de trini. primo. xij. c. ꝙ ad oīa q̄ fide tenem⁹ sunt rōnes necessarie. ¶ Ad oppositum nulli phi vtentes naturali ratione etiam quātūcūqꝫ perfecte consideret deum sub respectu efficientis ꝯcesserūt eum esse omipotentēꝫ ſm intellectū catholicoꝝ. ergo ⁊c.

In hac questione respondendo ad argumentū pncipale cum dicitᷣ nostam esse omipotentiam ꝓ̄ric sumptam. quia omnis ꝓbatio ꝓbans impossibile sequi ex ea est sophistica. Rn̄dit egidius de roma quolibeto. 5. q. 7. ꝙ illa ratio est sophistica nec potest solui ꝑ naturalem rationem. quia vt dr̄ sophistica peccans in materia est habens aliquā ꝑmissam falsam ⁊ non potest solui nisi ꝑ interemptionē illius ꝑmisse. q̄ tn̄ nō pt̄ cognosci interimenda ꝑ rōem naturalē. ¶ Circa istā q̄ōnem est vna distinctio nō ꝑtermittenda de oīpotentia. Deinde soluetᷣ q̄stio ¶ Quātū ad pmū dr̄ ꝙ oīpotentia capitᷣ dupl'r. Vno mō accipitᷣ mediate i. q̄ꝫtū ꝑ oīpotētiā agens pt̄ in oē possibile mediātibꝫ causis scd̄is. Alio mō accipitᷣ oīpotētia īmediate. s. qn̄ agens ex se circūscripta q̄cūqꝫ cā secūda pōt in oē possibile. De oīpotētia pmo mō loquūtᷣ phi. sꝫ de oīpotentia scd̄o mō loquūtᷣ theologi. ¶ Sꝫ veniendo ad ꝓpositū dico duas ꝯclōnes. Pria ꝙ oīpotentia dei pmo mō dicta pt̄ demōstrari de deo rōe naturali ⁊ hꝫ si dei infinitas est natural'r demōstrabil'. Nā phꝫ 8. phi. ⁊. xij. metha. ꝑ motū infinitū ꝯcedit potētiā infinitā ⁊ deū infinitū. ⁊ sicut ꝯcedit deū infinitum ita oīpotentē. q² pt̄ omne possibile mediātibꝫ causis scd̄is. Secūda ꝯclō ꝙ deū esse oīpotentē oīpotētia īmediate sūpta sic itelligūt eā theologi. nō pt̄ ꝓ statu isto demonstrari rōne naturali tū q² est articulus fidei tū q² sic ꝓbaretᷣ ꝙ deus cōtinet causalitatem causaꝝ secūdaꝝ sed hꝫ nō valet apud phos. quia si sol ꝯtineret causalitatem bonis nō ꝓpter hoc concederent phi ꝙ sol posset ꝓducere bouē īmediate. tū quia phi nō potuerūt ꝯcludere ratioem naturali deum posse ꝯtingentē causare. ergo nō potuerūt ꝯcludere naturaliter deū posse īmediate in omnē effectum siue in quodcūqꝫ in quod potest medientibus causis secūdis

Ad richar. in ṗncipio dꝫ ꝙ ⁊ ſi ſint neceſſarie rōnes ad ꝓbandū oīpotē tiā nō tn̄ ſunt euidenter neceſſarie.

Irca diſtinctionē q̄dragesī mātercīā querit vtrū ṗma impoſſibilitas rei fiende ſit ex ꝑte dei vel ex ꝑte rei factibilis. vr̄ ꝙ impoſſibilitas ſit ex ꝑte dei. nam mgr̄ arguit de ſequenti ꝙ vniuerſū potuit fieri melius ſi deus poſſꝫ ſibi dare maiorē capacitatem. ¶ Ad oppoſitū ē anſ. de caſu diaboli. c. iij q2 deus dedit ꝑſeuerantiā bono angelo. iō bonus angel⁹ habuit ⁊ nō quia deus nō dedit malo angelo. iō nō habuit. ſed quia malus nō accepit ⁊c̄. ¶ In hac q̄ōne ponitur pugnās ꝯ opi. eiuſdē opinātꝰ illud qḋ in quolibeto. vj. q. iij. hein. dicit de rerū impoſſibilitate vn̄ ſurgat aut ex deo vt ſit bona ꝯſequētia. de⁹ nō pōt facere. ergo nō pōt fieri. vel ecōtra ꝙ ex rei ĩpoſſibilitate dicatꝛ deū nō poſſe. Et ibidē determinat ꝙ ex rei impoſſibilitate dꝫ argui deū nō poſſe. nō ecōtra vt ſit ꝯſequētia ecōtrario. nō in ipſo ſm pħm. j. topic̄. Affirmatiue ſiq̄dē arguimus deus hoc pōt ergo eſt poſſibile. Negatiue aūt ecōtrario. hoc nō pōt fieri. ergo deus nō p̄t. Oppoſitū manifeſte dicit quolibeto. 8. q. 3. ita ꝙ p̄tꝫ ibi eē quā in ipſo nō. ꝯſequētia ecōtrario ita ꝙ ſicut affirmatiē ſequitꝛ. de⁹ p̄t hoc. ergo ē poſſibile. ſic in eodē ordine ſequitꝛ. deus nō p̄t hoc. ergo nō ē poſſibile. qḋ manifeſte oppoſitū dicti eſt in. 6. quolibeto. q. 3. vn̄ ad declarationē q̄ōnis ⁊ argumētoꝝ hic poſitoꝝ. Notandū ꝙ ſm ipm q̄libeto. 6. q. 3. ſunt ꝯſiderāda in affirmatiuis ⁊ q̄ntū ad ꝓpoſituꝫ deū affirmatiuū ṗncipale dicit ꝑfectionē ſimpl'r q̄tuor ſigna ponūtꝛ. Primū eſt in q̄ ꝯſideratꝛ ipſa ꝑfectio ſimpl'r ſm ſe. vt in ꝓpoſito potentia actiua ſm ſubām. ⁊ vt quoddā abſolutū. Secūdū ſignū in q̄ ꝯſideratꝛ potentia paſſiua ſibi coꝛrn̄dens ſm ſbām ⁊ vt aliud abſolutū. ita ꝙ in duob⁹ ſignis ṗmis coꝛrn̄det abſolutū abſoluto. In tercio ſigno refertꝛ potentia paſſiua ad potentiā actiuam. ⁊ poſſibile ad potentē relatione reali ⁊ ſm eſſe. In q̄rto ſigno potens ad poſſibile ⁊ potentia actiua ad paſſiuā relatione rōnis. ⁊ ſolū ſm dici. ⁊ hoc in affirmatiuis. In negatiuis aūt in q̄t. iſto mō nō ꝓceditꝛ. vt in ꝓpoſito. q2 in potentia nō dicit nec ꝑfectionē ſimpl'r nec imꝑfectionē aliquā. ideo ṗmo deo nō attribuitꝛ. vt dicatꝛ aliquid poſſibile qḋ deus nō pōt. ſed ṗmo in potentia impoſſibili donatꝛ. ⁊ ex hinc nō poſſe deus dꝫ hoc ex illo. 6. quolibeto. Sed q̄d ex his ꝯcludimus. dico ꝙ deus nō p̄t facere ſi natura rei nō p̄t pati. ⁊ impotētia nō ē ex ꝑte dei ſed ex ꝑte rei fiende. nam deus me facere angelū nō p̄t. q2 natura hūana nō ē illi⁹ nature capax. Ergo q̄d dicemus ad h̄ qḋ cōiter dr̄. deus eſt oīpotens. hoc dr̄ a ſancto doctore. j. ꝑte ſū. q. 25. arti. 3. in coꝛꝑe q̄ōnis ꝙ deus eſt oīpotens. q2 hꝫ vim ꝓductiuā repectu poſſibiliū effectibiliū ⁊ nō effectibiliū. iō ſ q2 infinitus. ſed h̄ doctoꝝ ꝑm probat. Et ſcotus dicit ad h̄ ꝙ de⁹ nō eſt omipotens. quia habet vim

v deus pt facere impossibile

pductiuā respectu īpossibiliū. s3 q2 habet vim pductiuā respectu possibilis. Et illud respectu cui⁹ habet vim pductiuā h3 esse in deo ī potētia obiectiua sicut rosa que non est mō actu tñ est pducibilis. Et circa alia possibilia pduci est oīpotens z nō respectu kymere. quia kymera nō habet potentiā obiectiuā in deo cū kymera nihil aliō sit q̃ quoddā impossibile deo. Sed deus potest facere aliquod impossibile. Dicit q̄ duplex est impossibile. s. fm q̄d z simpliciter. Impossibile fm q̄d deus potest facere vt q̄ duo corpora sint in eodem loco. z dr impossibile fm quid eo q̄ est impossibile naturalr. sed nō supnaturaliter. Sed impossibile simplr est q̄ nec ē possibile fm naturā. nec sup naturam. vt q̄ pteritū non sit pteritū. z illud deus nō pt facere vt inqt agathon. 6. ethi. S3 pmū. i. impossibile fm quid bene pōt facere. ¶ Ad argumētū in pncipio dico q̄ mgr̄ supponebat q̄ mūdus potuit esse maioris pfectionis capax. quia tunc melior fieret si daret illa capacitas.

Jrca distinctiōes. 44. q̄rit vtz deus potuit res melius fecisse q̃ fecit. videtur q̄ nō. q2 tunc posset facere res inordinate. vel in pma factione nō se habuit pfecte qd̄ est falsum. ¶ Ad oppositū res aliter fieri q̃ facte sūt nō includit ɔtradictionē nec ē necessariū. Ad questionē dr q̄ sic auctoritate magistri z aug. sup Geñ. Ad litterā inq̄t aug. potuit deus facere hoīem meliorē qui nō peccaret nec

melio2a facere deus pt

peccare potuisset. ¶ Circa istam q̄stionē oportet duo videre. Primo si deus potuit res z mundū meliorem facere q̄ntū ad naturas creaturaz. Secūdo si deus potuit meliorem facere q̄ntū ad ordinē. ¶ Quātū ad pmū arti. dicit a quibusdam negatiue. z hoc q̄ntum ad esse substantiale creaturaruz. q2 esse subale cuiuslibet ɔsistit in indiuisibili. z sic nō recipit magis z minus. Alij dicunt q̄ deus potest facere mūdū meliorē q̄ntum ad esse subale z q̄ntum ad esse accidentale creaturarū. Nā ponit q̄ esse cuiuslibet creature habeat latitudinem z nō ɔsistat in indiuisibili. Et ɔfirmat hoc. q2 totū vniuersum fuit melius in statu innocentie. z similiter erit meli⁹ post diem iudicij. Item omnes aīe sunt eiusdem spēi z tñ vna ē melior altera. etiam in puris naturalibus. Nam dicere aīaz xpi nō esse meliorem aīe iude est erroneū. vt pt3 per articulum parisius ɔdemnatum. ¶ Quantū ad secundū arti. i. de ordine dr q̄ ds nō potest facere mundum meliorē q̄ntum ad ordinē creaturaz ad deū. nec q̄ntū ad ordinē creaturaz inter se. Nam quilib3 ordo est optimus. z optimo non dat melius. Et hec est opi. aliquorum. Sed opi. alterius doctoris q̄ de⁹ potuit facere mundū meliorē tam q̄ntū ad esse substantiale q̃ q̄ntum ad esse accidentale. z tam in ordine creaturaz ad deū q̃ in ordine creaturaz inter se. Sed omibus his dicit q̄dez q̄ deus nō potuit vllo mō meliores res facere q̃ fecit. applicā-

melior

do eas per quibus fecit. Nam Gen. i. vidit deus cuncta que fecerat et erant valde bona. valde bone nihil maius. Nam virginem in ordine minoritatis non potuit meliorem facere quam fecit. secus esset si eam ordinasset in filium dei vel quod erant bona res et mundus etc. ista in suis speciebus vel quod ad illud necessarium mundo. sed non quod ad se quod non possent esse meliora. ¶ Ad argumentum in principio dicitur quod ratio illa vel illud antecedens si ponitur et falsum quod videtur in questione.

Circa distinctionem. 45. queritur utrum deus velit alia a se videtur quod non. quia tunc in voluntate divina fuisset relatio realis ad creaturam. consequens est falsum et contra dicta etc. ¶ Ad oppositum. Nam si non voluit ab eterno. et nec modo vult de novo. quia tunc esset mutabilis. ergo nihil vult. Ad questionem dicitur quod sic secundum apostolum epistola prima. hec est voluntas dei sanctificatio vestra. ¶ Sed posito et concesso quod in deo est voluntas videndum est. Si deus vult alia a se. ideo est notandum quod creature habent duplex esse. unum inquantum sunt obiecta cognita a deo ab eterno aliud esse habent extra in quantum producta. Et sic dico duas conclusiones. Prima quod deus necessario et ab eterno vult creaturas inquantum sunt obiecta cognita. Cuius ratio est quia eadem necessitate vult deus creaturas ut obiectum cognitum qua necessitate vult se perfecte intelligere. Sed deus ab eterno vult se perfecte intelligere omne sibi intelligibile. ergo ab eterno vult creaturas in esse cognito. ¶ Sed hic dubium de malo quod deus malum cognoscit ut ponitur obiectum cognitum. ideo dicendum quod in deo ponitur duplex noticia. una simplicis apprehensionis. alia approbationis. Deus autem non cognoscit malum noticia approbationis. sed bene noticia simplicis apprehensionis. ¶ Secunda conclusio quod deus vult creaturas. ut sunt ex contingenti tamen et non necessario. Cuius ratio est. quia si deus vult alia a se vult illa et si habeant esse extra et per quem modum producit illa sed producit ea contingenter. ergo vult ea contingenter et non necessario etc. ¶ Ad argumentum in principio dicitur quod voluntas divina sub ratione absoluta terminat respectum voliti ad ipsam et non solum sub ratione respectiva etc.

Circa distinctionem. 46. queritur utrum voluntas beneplaciti dei semper impleatur. videtur quod non i. ad Thi. 2. Deus vult omnes homines salvos fieri non tamen omnes erunt salvati. ergo etc. ¶ Ad oppositum ad Ro. 9. Voluntati eius quis resistit. Ad questionem dicitur quod sic. ut habetur in ps. Omnia quecunque voluit deus fecit. ¶ Sed hic declarabuntur aliqua ad voluntatem divinam pertinentia. Primo quid sit voluntas signi et voluntas beneplaciti. Ad quod dicitur quod voluntas beneplaciti est voluntas dei efficax respectu cuiuscunque effectus producibilis vel producti. Sed voluntas signi est voluntas dei non efficax respectu eorundem et tamen una semper impletur ut voluntas beneplaciti. Vel efficax alia scilicet signi non semper impletur. sequitur quod ista distinguuntur scilicet voluntas signi et voluntas beneplaciti. ¶ Sed hic sunt quatuor difficultates. Primo si distinctio ista sit omnino eadem cum distinctione

ctione illa de potentia ordinata et absoluta. et dr quod non. quia tam voluntas signi quam voluntas beneplaciti respiciunt potentiam ordinatam. Secunda difficultas si ista distinctio est eadem cum illa de voluntate conditionata et absoluta. dr quod sic. Nam voluntas signi videtur voluntas conditionata. sed voluntas absoluta videtur voluntas beneplaciti. Tercia difficultas est que sunt signa voluntatis divine. dr quod plura ponuntur vel preceptum eius prohibitio consilium et monitio. et ista pertinent ad voluntatem signi. sed permissio et impletio pertinent ad voluntatem beneplaciti et sic velle efficax. Quarta difficultas si divina permissio sit actus voluntatis positiuus. dr quod sicut in nobis est duplex vnus actus quod est velle efficax quod perficit rem cum potest. Alius non efficax quod non perficit. Ita est nolle duplex. scilicet efficax quod prohibet rem et non efficax quod permittit et non prohibet. Sic est dicendum de deo suo modo. ¶ Sed est dubium utrum permissio sit actus positiuus. Dicunt aliqui quod permittere non est nisi non prohibere. Alii dicunt quod est actus positiuus et quod deus concurrit ad actum peccati. i. ad positiuum vel ad materiale quod pro eodem accipitur licet non ad difformitatem vel ad formale. Sed quomodo distinguuntur voluntas antecedens et consequens. Dr quod voluntas antecedens est que firmatur super regulas iusticie legalis in vniuersali. voluntas vero consequens est illa que fertur super huiusmodi regulas in particulari. Exemplum voluntate antecedente. deus vult omnes homines saluos fieri. sed voluntate consequentie. quia talis peccauit vult eum punire volitione efficaci. ¶ Ad argumentum in principio patet per ea que ponuntur in littera.

Circa distinctionem. 47. queritur vtrum permissio diuina sit aliquis actus voluntatis diuine. vel si vult mala fieri. videtur quod sic. quia aliter non videtur deus habere certitudinaliter peccatorem etc.

¶ Ad oppositum permissio computatur cum aliis signis voluntatis diuine. sed preceptum non est aliquis actus elicitus voluntatis diuine. ergo multomagis nec permissio etc.

¶ Circa istam materiam est primo vna distinctio premitenda. secundo est questio soluenda. ¶ Quantum ad primum articulum. dico quod malum est triplex. scilicet malum nature vt dum quis nascitur cecus. secundum est malum pene. vt quo quis punitur. tercium est malum culpe. quo quis reprobatur. ¶ Quantum ad secundum articulum dico tres conclusiones. Prima quod deus non potest velle malum absolute loquendo de ratione mali. quia illud non potest esse volitum quod est extra formalem rationem obiecti voluntatis. Sed malum sub ratione mali est extra rationem formalem obiecti voluntatis. ergo etc. Secunda conclusio quod malum nature et malum pene potest deus velle per accidens. Nam illud potest esse volitum a deo per accidens vnde prouenit vniuerso maius bonum. Sed ex malo nature et malo pene potest prouenire vniuerso maius bonum. Minor patet quantum ad malum nature. quia ex corruptione vnius sequitur generatio alterius in vniuerso. Similiter probatur de malo pene eo quod prouenit vniuerso manifestatio diuine maie-

ſtatis ſeu bonitatꝭ. Tercia ↄcluſio eſt malum culpe põt deus velle fieri. Sed eſt opi. hugonis ꝙ malum culpe poteſt eſſe volitũ a deo ꝑ accidenſ. quia malũ ꝑtinet ad decentiã vniuerſi Alia ẽ opi. magiſtri ꝙ nõ. quia illud nõ p̃t eſſe volitum a deo nec ꝑ ſe nec ꝑ accidens ꝙ nõ poteſt hr̃e bonũ recõpenſans. Sed malũ culpe nõ põt hr̃e bonũ recõpenſans ergo ⁊c̃. Eſt tercia aliquoꝝ modernoꝝ q̃ dicit ꝙ deus nõ vult maluꝫ culpe voluntate efficaci ſed vult illud voluntate ꝑmiſſiua. Et ratio ẽ quia ꝓmittit illud vel ꝓ correctiõe facientis vel ꝓ correctione recipientis. Et ſm hunc modum p̃t teneri tercia ↄcl'o. ¶ Ad argumẽtũ in p̃ncipio p̃tꝫ ꝑ ſecũdũ articl'm.

Irca diſtinctionẽ. 48. q̃rit vtꝝ voluntas creata ↄformis volũtati diuine ſemꝑ ſit recta. videt ꝙ ſic: veritas intellectus creati eſt q̃ñcũq; ↄformnat intellectui increato. ergo a ſimili de volũtate creata tũc eſt bona q̃ñ cõformat volũtati increate. ¶ Ad oppoſitũ iudei voluerũt xp̃m pati et mori qd̕ ⁊ xp̃s voluit ⁊ tñ ipſi peccauerũt. Nam de his dixit xp̃us. Pater dimitte eis q2 neſciũt quid faciũt. ¶ Ad q̃ſtionẽ d̕r ꝙ nõ. Naꝫ deus voluit pati xp̃m ⁊ iudei ſiue crucifixores voluerũt pati xp̃m. ſꝫ voluntas iudeoꝝ fuit peruerſa licꝫ ↄformaret voluntati diue. ¶ Sed ꝓ declaratione eſt aduertendum ꝙ voluntatẽ creatã eſſe ↄformẽ voluntati increate. poteſt intelligi dupliciter. quia vel quo ad volituꝫ. vel q̃ ad hoc qd̕ eſt regula volendi ꝑ modum p̃cepti ¶ His habitis dico ꝙ ſi queritur vtrũ voluntas creata ſit recta ſi eſt ↄformis diue voluntati in volito. dico ꝙ nõ. ex hoc ꝙ volũtas diua eſt cauſa bonitatis in obiecto ſiue in volito. Nam ex hoc ꝙ deus vult aliq̃d illud eſt bonũ. volũtas aũt creata econtra. q2 voluntas creata nõ eſt cauſa bonitatꝭ in obiecto ſed ecõuerſo. q2 obiectũ eſt bonũ. iõ volũtas illud vult. Si aũt queratur vtꝝ voluntas creata ↄformis diuine voluntati ꝑ imitationẽ inq̃ntuꝫ eſt regula volendi ꝑ moduꝫ p̃cepti ſit bona. dico ꝙ ſic. q2 nẽce eſt deuenire ad aliquã volitiõꝫ ⁊ ad aliquã voluntatẽ oĩno in obliquabilẽ. ſed hoc nõ p̃t eſſe niſi volũtas dei. ergo ſi noſtra volũtas ipſi ↄformat nõ ꝑ ſimilitudinẽ tm̃ ſed ꝑ imitationẽ ex eo ꝙ ſequitur ipſam ꝑ modũ p̃cepti vt eſt regula eſt bona ſiue recta. ¶ Ad argumentũ in p̃ncipio dico ꝙ nõ eſt ſimile. q2 veritas intellect⁹ depẽdet a ſolo obiecto. bonitas autem volũtatis nõ dependet a ſolo obiecto ſed ab aliȷ̃s oĩbꝫ circumſtãtiȷ̃s ⁊ potiſſime a fine. 6. ethicoꝝ.

Ecunda q̃õ vltĩe diſtinctionis vbi q̃rit vtꝝ in deo potẽtia volitiua ⁊ executiua diſtinguãtur. vr̃ ꝙ nõ. Nam d̕r in apoc. ꝙ ꝑ diuã volũtatẽ dicũtur oĩa creata. g̃ ipſa eſt p̃ncipiũ creatiõis. ¶ Ad oppo. reſpecũ aliq̃ꝝ ẽ volũtas reſpectu q̃ꝝ nõ ẽ potẽtia executiua. Nã d̕r in gen̄. Nolo mortẽ pctõris tñ multi moriũtur ⁊c̃. ¶ Ad q̃õnẽ dic ꝙ ſic. Nã potẽtia volitiua ẽ ↄtingẽs q2 libera. ſꝫ potẽtia executiua neceſſa

Vtrum in deo sit potentia volitiva et executiva

Poña volitiua et executiua

Questio

ria. Sed aliq̃ videbũtur. Primo. inuestigabit pũct⁹ q̃stionis. Scđo ponẽtur ↄclusiones. Tercio. an vo lũtas dei ↄcurrat ad effectũ ĩmedia te ¶ Quantũ ad primũ articulũ est opio Thome. ꝙ potentia volitiua et executiua nõ distinguũtur. im pro batur Est alius modus ꝙ distiguũ tur. patet. quia vnũ est p̃cipiũ ad intra. s. volũtas. Aliud ad extra vt potentia executiua. naȝ potẽtia exe cutiua ẽ principiũ ad extra. s. respe/ ctu creature. Sed volũtas ad intra est principiũ spũssancti ¶ Quantuȝ ad secũdum articulũ sit prima con clusio. ꝙ in brutis iste due potentie distinguũtur. quia habẽt distincta organa. Nam executiua habet pe/ des pro organo. sed appetitiua cor pus. Secũda ↄclusio. ꝙ in homi/ ne etiam distinguũtur executiua et appetitiua pȝ. nã appetitiua nõ im pedit. executiua aliquãdo impedit igitur distincta. Tercia conclusio. ꝙ etiam in angelo distinguũtur ꝑ rationẽ datam in secũda ↄclusione ¶ Quantũ ad terciũ articulum. an volũtas ↄcurrat ad effectum. ĩme/ diate dicitur ꝙ nõ. quia tũc nõ eẽnt necessaria agentia secũda et cause se cũde. nec oporteret poni illa. sed st? ponenda ꝑ Augustinũ qui dicit. ꝙ res quas deus condidit sic ad mini strat vt proprios mot⁹ agere sinat ¶ Ad argumentũ in p̃cipio dicit ꝙ licet ꝑ volũtateȝ oia dicãtur crea ta. nõ per hoc tollitur distinctio. vt patet in littera.

¶ Et hec de questionibꝫ supra pri/ mũ Scoti dicta sufficiant.

I

Irca se cũduȝ libꝝ Sco ti paupeꝝ sit hec prima distinctio vtꝝ primaria cã litas respectu oĩȝ cãbiliũ de necessi tate sit ĩ tribus ꝑsonis. videt ꝙ nõ. Richardus de tri. li. iij. ca. xvi. dic. si tm̃ esset vna ꝑsona. adhuc esset in ea plenitudo potẽtie ꝛ sapiẽtie. er/ go posset producere om̃e passibile. Ad oppositũ: plus ↄueniũt tres ꝑ/ sone in diuinis q̃ȝ substãtia ꝛ ꝟtus in creaturis. sed ista nõ possunt se/ parari in creaturis in opatione. er/ go nec ꝑsone in diuinis ¶ Ad q̃stio nem đr ꝙ sic. Sed ĩmediate ponit opio Hen. quol. vi. q. ij. ꝛ dicit ꝙ sic Et illa opio ponit in aliq̃bus li bris. in aliis ꝓo nõ ponit. Et scot⁹ et Hen. bene ↄcordant ĩ ↄclusione. sed differũt in modo. Nã Henric⁹ vult ꝙ ꝟbum ꝛ spũssanct⁹ sint rõ/ nes ꝓxime creandi. vel ꝙ aliq̃ mo/ do ↄpleant creabilitatẽ p̃ris. Sed Scotus dicit. illud est falluȝ. nam eadẽ creabilitas. ita eque ꝑfecta est in p̃re sicut in tribus. ꝛ sic nõ cõple/ tur illis ¶ Sed pro maiori declara tione tria videbũtur. Primo si cre abilitas in esse reali sit in tribus Se cũdo si creabilitas in esse volito vel cognito sit in tribus. Tercio si ꝑ ĩ/ possibile nõ esset nisi in vna ꝑsona. si posset esse in ea perfecta creabili/ tas respectu oĩm creabiliũ ¶ Quã/ tum ad primũ articulum đr ꝙ illa creabilitas necessario ẽ in tribꝫ. qđ

creablitas in ea real est in tribus

sic probat. Omne principiū ɔtingēs p̄supponit necessariū. sed p̄cipiuȝ necessariū ad intra cōicatur tribus. scȝ oīs fecūditas que eis nō repugnāt ꝛ sic cōicatur eis illud qd̓ est principiū productiū cōicatōis ad extra. ꝛ sic in illo instanti in q̄ erit ꝓ primū principiū in deo ad producēdū aliquod ɔtingens ad extra illud cōicabitur tribꝫ. ꝛ sic creatō ɔuenit tribꝫ. ¶ Quantū ad arti. scd̓m dicit̄ ꝙ sic Et sic est intētio doctoris. ꝙ si pater et filius et spūssanct⁹ compent̄ ad obiectū inq̄ntum habēt intellectionē vel volitōem respectu illius in eodē instanti creature ꝛ eque ꝛ equaliter volūt ꝛ intelligūt. Si vero compentur in scd̓o instāti. i. non quo ad obiectū volitū sed ad volitiōneȝ inter se potest eē ordo. Nam pater hꝫ volitionē a se. filius ꝛ spūs sanctus nō a se. sed a p̄re. ꝛ ideo erit ꝓprietas originis ¶ Quantū ad terciū arti. dicitur. ꝙ si ꝑ impossibile poneret̄ vna ꝑsona absoluta cōsequēter esset dicendū ꝙ in tali ꝑsona absoluta sil̓iter esset talis creabilitas ꝑfecta. Et ista creabilitas ꝑfecta ex rōne illius termi nō videt̄ necessario includere ꝙ ipa sit ī tribus ꝑsonis. Sicut nec ex rōne istius termini includit rōem ꝓductōis ad intra. lȝ illa ī re necāria p̄supponeret̄ sibi sicut nec posse ignire ex rōne sui includit necessario posse calefacere. licet iure p̄supponat̄. Sed ꝓductio mūdi vel creabiliū p̄supponit ꝓductionē intrinsecā verbi ꝛ spūssancti. Et ꝙ sic. qūo dr̄ ꝙ quattuor se hn̄t per ordinē. Primū ꝙ in diuinis possumus intelligere duplex instans. vel signū. Primū est instans nature. Scd̓m ē signū vel instās origīs Primū est ꝙ in priori instāti vl̓ signo nature. p̄r intelligit essentiā suam anteq̄ȝ creaturas q̄s intelligit ꝑ eēntiā suā. sicut ꝑ suū p̄mū obiectū adequatū. nam semꝑ potētia prius fertur in suū primū obiectū q̄ȝ scd̓ȝ Scd̓m ē. ꝙ in signo prime nature quo pater intelligit essentiā suā producit verbū. qd̓ patȝ. q̄a pro quocūq̄ȝ signo nature habet̄ mēoria ꝑfectā in p̄re gignitur ṽbum. tū ꝛ q̄a relatiua sunt sil̓ natura. ita ꝙ in illo signo priori nature sīt plura signa vl̓ instātia originis signata. Primū ī quo p̄r habet in se mēoriam ꝑfectā Scd̓m in q̄ ꝑ vim mēorie cōicāt filio gignēdo ipm. Aliud signū est. ꝙ in scd̓o signo creature q̄ pater intelligit creaturas in eēntia sua in eodem cōicat filio cognitōem creaturaꝝ. in quo signo hꝫ illaȝ. ꝛ s̄m hoc ꝓductio ṽbi vt ṽbum ē. p̄cedit cognitionē creaturaꝝ in p̄re prioritate. Et in signo nature cōicatur in filio a p̄re ꝓductio cognitio creaturarū quasi superueniēs sibi iā ꝓducto ī esse subali ṽbi ꝛ ꝑsonali. Alioq̄n si in priori signo p̄r haberet mēoriaȝ et noticiā creaturaꝝ. vtputa lapidꝭ verbū gignaret̄ de materia lapidis qd̓ falsuȝ ē. q̄a solum est ṽbum dei. ita ꝙ in isto signo scd̓o nature in q̄ pater intelligit creaturas in eē priori cognita sunt plure instātia orīgis signata. Primū ī quo pater hꝫ a se noticiā ꝑfectam creaturaꝝ. Scd̓m in quo eaȝ cōicat filio Et sicut dc̄m

est ex pte intellect⁹ in pr̄e respectu ꝓ ductōis ꝟbi. ⁊ cognitōis creaturarum intelligendū est ita ex pte volūtatis in pr̄e ⁊ filio. respectu dilectōnis creaturaꝝ ⁊ spiratōis spūscti. ¶ Ad argumentū in pn̄cipio pꝫ ꝑ terciū articulū ⁊c̄.

Secunda qō

prime distictōis vbi q̄rit. Utrū deus possit aliq̄d creare. Uidet q̄ nō. nā habet scdo de gn̄atōe. idem manens semꝑ natū est facere idē. ḡ nō erit aliq̄ variatio ī effectu nisi prius naturalr̄ ponat in cā. Ad oppositū ē fides. Ad qd̄ dicit q̄ sic iobis vi. In pn̄cipio creauit de⁹ celum ⁊ terrā. Sꝫ in hac q̄one ponit opīo vel ɼō Egidij de roma quol. vi. q. iiij. Et incipit ꝓ ista opīone sic intellecta arguit sic. Et cōcludit q̄ ideo. qr deus est agens ꝑfectissimū nihil p̄supponit ad agendū Sꝫ doctor dr̄. q̄ illa ꝓbatio nō ꝯcludit q̄ de⁹ possit ꝓducere nouū. ꝓpter h̄ q̄ deus nihil p̄supponit ī productōe. de q̄ producat. Et ideo de lj nihil dicit doctor q̄ nihil pōt capi duplr̄ Uno mō ꝓ nihilo ſꝫ eē eēntie Alio mō ſm eē exn̄tie. Et iuxta hāc distīctiōnē dr̄ doctor solēnis in sūma. arti. ij. q. xxiij. ⁊ xxiiij. q̄ capiēdo p̄o mō nihil. nihil pōt creare. q̄a deus nihil pōt ꝓducere qd̄ nō est possibile ꝓduci. capiēdo aūt scdo mō nihil p exn̄tia pōt aliq̄d creari. Sꝫ ꝓ maiori declaratōe duo st̄ videda Primū. an esse a p̄o sit prius non ens formatum q̄ꝫ ens. Scdm si creatio possit demōstrari ¶ Quantū ad primū dicit. q̄ ens ꝓductū prius intelligi nō ens q̄ꝫ ens pōt intelligi dupliciter. Uno mō q̄ sic sit ex se n̄ ens id ē q̄ ipa nō entitas sit formalr̄ de rei intraneitate. Et h̄ intellect⁹ ē falsus. Alio mō q̄ ens productū ante ꝓductionē nō sit ens ex se. qr ex se dicit ⁊ includit entitatē. ex quo productū est. licet illā a se nō hēat. Et iste intellect⁹ est ver⁹. Quātū ad scdm dr̄. si creatio pt̄ demr̄ari. Dr̄ q̄ creatio pōt accipi tripl̄r Uno mō ꝓ productōe nō ex aliq̄. ⁊ tūc dr̄ q̄ pōt demōstrari ꝑ rōnes q̄stionis p̄cedentis. Alio mō ꝓ ꝓductōne alicui⁹ ab aliquo. ita q̄ sic ordinat ex nō ente prius natura. lꝫ nō duratōe. Et isto mō nō pōt demōstrari. Tercio mō pōt accipi ꝓ duratōe alicui⁹ de nihilo. ita q̄ illud nihil vel nō sit pri⁹ q̄ꝫ ens duratōe saltē. Et sic dicerꝫ phs q̄ ꝓductū ex tpe cui⁹ scꝫ esse p̄cessit nō esse duratōis. īpossibile ē esse eternum. ⁊ sic demrātur. Sꝫ posset demōstrari eternitas vt īpediret creatio. Ad hoc dr̄ sctūs Tho. i. pte. q. xlv. art. ij. q̄ aristo. nō ꝓbauit Aliq̄ pro pte aristo. soluūt auctoritatē sct̄i doctoris. Sꝫ dimissis illis q̄tuor sunt motiua q̄ Aristotelē mouerūt ad ponendū eternitatē. Primū. si mūdus fact⁹ fuit de nouo. ergo materia p̄cessit. sed nō informis. ergo illud ens non fuit factū. sed eternū. Secūdum motus ē eternus. sꝫ motus nō est sine mobili. ergo mobile eternū. et si mobile eternū. ergo mutatio eterna. Terciū ex pte tp̄is. nā si mobile eternū et motus. ⁊ si mot⁹ eternus ⁊ tp̄s. Quartū ex pte agēt

agens qd non habet impedimentu et aliquando agit et aliquando non mutatur. sed deus no mutatur. ergo etc. ¶ Sed dico q sicut fide teneo q mudus factus est ex tepore. et q no fuit ab eterno. ita teneo rones Aristotel no ee demostratones. et sic oes maiores aristotel quattuor fundametorum sunt negande. vel ancedentia si sint con sequetie ¶ Ad argumentu in principio dr. q Aristo. intelligit de agete naturali. vt patet p eum ibi

Tercia qstio

prime distinctois. vbi qritur. Vtrum sit possibile deum pducere aliquid aliud a se sine pricipio. Videtur q no. Nam nulla pductio pot esse ex nihilo. ergo ois erit de subiecto. Ans pbatur. qa si pducitur de nihilo vel sicut de subiecto vel sicut de opposito. Non sicut de subiecto. qa de nihilo nihil fit. Nec sicut de opposito. nam vnu oppositu no fit ex alio. sed corrupit illo. Hec est ro comenta. viij. phi. comento iiij. ¶ Ad oppo. est aug. xij. cofess. Fecisti dne de nihilo celum et terram. ¶ Ad questione dicitur q sic. Sed in hac questione introducutur duo doctores cotendetes ad inuicem. Primus sancti Tho. prima pte sume. q. xliij. arti. ij. Dices q deus potuit aliquid aliud a se p ducere sine principio. Secudus est Henrici quol. i. q. vij. et quol. ix. q. xvij. dicens impossibile est aliquid a deo esse sine principio. ¶ Et probat hac dupliciter. Secudo probat hoc idem quol. i. q. viij. Et eo q omes species sunt equaliter i potentia. et ita sol potuit esse ab eterno et asinus potuit etia generare. Et tuc deducit q asini geniti vsque nuc nec erut finiti nec infiniti propter i coueniens. Tande ostendit doctor q neutra opinionu concludit. non q opio sancti Tho. no sit vera. sed q no concludit fm modum arguendi. ¶ Sed pro maiori declaratone duo videbutur. Primo. q aliqua productio e que no psupponit subiectum. Et hoc demostrat primo ex parte pducti. Nam si productio materie psupponit subiectu et illud aliud esset pcessus in infinitum. Vel oporteret stare ad aliquod productum qd non psupponit subiectum. Secudo ex parte producetis. nam q agens no agat sine subiecto ideo est. quia no couenit totum effectum in virtute sua. sed deus cotinet totum effectum. scz materiam et formam et compositu. ergo no psupponit subiectum. ¶ Quantu ad secudum videndum est. q ome ens aliud a deo sit ab ipo tanq a causa agente. Et q hoc senti t aristo. de pmo arguit sic. Primu principiu est primu agens in vniuerso. sed primu est causa agens oim aliorum agentiu aliqd in modo. ergo etc. Maior ptz. qa qd hz prima roem actiua. est primu ages. aliter ista pona esset ociosa. sed primu pricipiu hz prima potetia actiua. qd ptz dupl r. Prio p roem. qr primu pricipiu est pur9 actus. sz p hoc q e prim9 act9 et pur9 hz pma roem actiua vniuscuiusque ergo ei competit pona agedi fm q e i actu. Scdo ptz auctori. viij. phi. cuius vltia coclusio sua est. q primum eust potentie

infinite Sed mior patet.s.ꝙ primū agens est cā agens oīm agentiū.qꝛ in ordine causaꝝ finaliū primus finis est cā finalis oīm finiū.ergo in ordine agentiū primū agens est cā agens oīm agentiū. Et hec rō tenz quia pmū in quolibet ordie cālitatis est cā oīm que sunt ī illo ordine fm istā rōem cālitatꝭ.ꝛ qḋ hoc sentiat Arist.ptz xij.metaph.vbi dꝫ ꝙ ab hoc pricipio dependēt celū et tota natura Et ɔmētator expresse xij. metaph.ɔmēto xlix.dicit ꝙ sua sciētia ē causa entꝭ. Nec poterꝭ dicere ꝙ p modū finis.qa stati in ɔmēto subiūgitur sicut res ē causa sciē nostre.res aliquo mō sunt cause agentes sciē.ergo ꝛc. ¶ Ad argumentū in pricipio dico ꝙ fit ex nihilo.non ꝙ nihil sit subēm sed ex nihilo.i.pꝰ nihil.ꝛ sic lꝫ ex dicit ordinē.

Uarta ꝛ quinta questio

pme distinctōnis vbi ī quarta q̄ritur vtꝝ creatio angeli sit idē angelo.ꝛ in q̄nta Utruz relatio creature ad deū sit idē fundamēto. Videtꝛ ꝙ nō.nam angeli creatio nō est nisi i instanti nature quādo angelus accepit eē.sed angelus manet post primū instans ꝛ nihil manet sine eo qḋ est idem sibi realiter.ergo ꝛc. ¶ Ad oppositū si est aliud ergo creatio qḋ nō cōuenit.qa creatō est noua aut mediū īter creatorem ꝛ creaturā.qḋ nō ɔuenit.qa nullū est mediū aut posterꝰ re creata qḋ nō ɔuenit.qa est quasi via ad esse creature.ergo est idem. ¶ Primo respōdet q̄nte q̄stioni. Et ponitꝛ opīo hen.quolꝭ.v.q.vi.ꝛ vij.ꝛ q̄li.vij.q.j.ꝛ quolꝭ.ix.q.iij.dicētꝭ ꝙ oīs relatio ē eadē fundamēto. Tandez doctor disputādo de relatōnibus ī cōmuni ɔtra hen.descendit ꝛ petit ī spēali de relatōne creature ad deū. Et poītur opīo hen.quolꝭ.iij.q.ix. dicentꝭ.ꝙ relatō est idem fundamēto.ꝛ hoc inq̄ntū fundamētuz nihil aliud ē nisi quedā relatō ad deum. Hac ip̄robata poītur secūda opīo que ē eiusdez Hen.quolꝭ.ix.q.iij.circa mediū questionis ī qua dꝛ ꝙ relatio angeli ad deū differt realꝛ ab ex̄ntia angeli. ¶ Sed opīo doctorꝭ est.ꝙ relatō in creaturꝭ differt realꝛ a fundamēto cōtra hen.ꝛ suadetꝛ sic nam q̄ ita sic se habēt ꝙ vnū potest produci sine alio illa realꝛ distiguūtur.sed ita se habēt relatō ꝛ fundamentū.nam si deus vnam solā albedinem crearet.nulli effꝭ silis saltem formalꝛ que forte sic fundam̄ taliter.ꝛ sic esset fundamētuz silitudinis sine silitudine formali ꝙ etiā differāt pōt demōstrari pmo p viam cālitatꝭ.sic oīs effectus differt realiter a sua cā.cuz nulla res se ipaz cāre possit ex aug.pmo de tri. sed relatio ɔducit de nouo fundam̄to ꝛ datur fundamētum sine illa.ergo ꝛc. Scḋo via gn̄atōnis.nā fundamentū generatꝛ nō generata relatione.ergo ꝛc. Tercia via corruptōnis.nam pōt corrūpi relatō manēte fundamēto. ergo distinguētur. Quarto p viam sepatōnis Etiam doctor cōfirmat suā ɔclusionē ꝙ relatio distinguatꝛ a fundamēto p auctoritates. Primo p aug.v.de tri.

ca.v. In reb⁹ creatis que nō ſm ſub ſtātiā dicūtur reſtat vt ſm accñs di catur. vbi expſſe vult ꝙ relatio ſit ac cidens in creatura. ꝛ ſi hoc nō habꝫ intelligi de relatōne creature ad de um. q̄a forte ibi eſſꝫ dubiū. tñ certū eſt ꝙ de relatōne illa q̄ amittit pōt manēte fundamēto ꝛ ſm veritatē ꝛ ſm intellectōem ſuā. Item ambro. .i. de trini. c.v. Si pꝰs erat deus et poſtea pr̄ generatōis acceſſione mu tatus eſt Auertat deus hāc amētiā ergo p ſolā acceſſionē relatōis rea lis fieret mutatio in pſona diuina ſm ipm qd nō eſſet niſi illa relatio eſſet res aliqua alia a fundamēto eo ꝙ fundamentū pexiſtit. Item Hy/ larius. xiij. de trini. renaſci ꝙ erat iā nō tm naſci eſt. ſed ſeipm demōſtra re naſcendo. Et loq̄tur de ncītate fi lij dei. ꝛ ſic ibi naſci dicit relatōem nouā. Itē phs in pdicamētis Ad a liqd ſunt quicūq̄ hoc ipm qd ſunt alioꝝ dicūtur ergo relatōnes alioꝝ dicūtur. Sꝫ fundamēta alioꝝ non dicūtur q̄a ſunt abſoluta. ergo ꝛc. Sed diceret ab aduerſo cōcedo ꝙ nō ſunt realiter idem fundamēto. ſꝫ nego ꝙ ſint res. Nam ſunt p actū i tellectus compantis. Cōtra hoc do ctor ponit multa incōueniētia. qui bus dimiſſis narro vnū primū ꝙ ſic ponendo ab aīa deſtrueret vni/ tas. videt ſic: quia ſm phm xij. me taph. Unitas vniuerſi ē in ordine partiū ad ſe inuicem ꝛ ad primū. ſic vnitas exercitus eſt in ordine ptiū exercitus inter ſe ꝛ ad ducere. Et h eſt contra negantes relatōem eſſe rē extra actum intellectus. Contra q̄s pōt dici vnū. xij. metaph. ꝙ tales quiſic dicūt incōnexam faciūt vni uerſi ſubſtantiā. Sed quid dicenđ erit de relatōne creature ad deū di/ citur ꝙ de iſta aliter erit dicendū q̄ꝫ de ſupiori. quia iſta nō poteſt ſepa ri a creatura. ideo eſt ꝯcluſio docto ris ꝙ talis relatio creature ad deuꝫ eſt idem realiter fundamēto. nō ta/ mē eiſdem formaliter. nec pciſe idē omī identitate adequata ſic ꝙ fun/ damentum ſit relatio formaliter.

¶ Ad pmam queſtionē que quarta in ordine dicebat de creatōne ange li dicit ꝙ creatio nō videtur relatō nem importare ad deū in rōne cau/ ſe efficientis. ſed et reſpectū ad non eſſe pcedens. ꝛ hoc in ordine dura/ tionis vt ppe accipit creatō Sed iſte ordo pōt intelligi vel ad nō eſſe precedens imediate vel indiſtincte Primo modo dꝛ tm res creari in p mo inſtanti. Secūdo modo pōt di ci res ſpēaliter eſſe creata dū manet. Si loq̄mur de pma relatōne ſcꝫ ad cām efficientē. patet ſolutio ex pre/ denti queſtiōe de creatōne. i. ꝙ cre/ atio āgeli eſt idē angelo maxime ſu mēdo relatōeꝫ pro reſpectu depēdē tie ſine q̄ depēdens nō pt eſſe. nā il la reſpectus ad deū nō tm manet in primo inſtanti. ſed ſp dū res manꝫ Si loq̄mur de ſcđa relatōne. videt ꝙ illa nō ſit eadē fundamēto. Naꝫ in primo fundamentū manet rela/ tione nō manente. ſed manēs et nō manēs non ſt idem. g ꝛc. ¶ Nota i quarta q̄ſtione ad terciū argumen tum. ꝙ eadē creatio nūero nō poteſt repari inquātum dicit ordineꝫ im/

relato / c amb

Relanos / diffinicio

relato

angelus aīa

Questio VI

mediatū ad nō esse. Sed bene in/quantū dicit respectū ad causam. Vn̄ idē respectus pōt reparari. nā eadem maternitas fuit in m̄re chri/sti ad ip̄m post resurrectōēȝ que an̄ fuit. ¶ Ad argumētum in p̄ncipio dicit̄. q᷑ respect⁹ ad deuȝ nō tm̄ ma/net in p̄mo instanti. sed semꝑ dum manet res. ergo ꝛc.

Sexta questio prime distinctōnis

vbi q̄ritur. Utrum an/gelus et aīa differant sp̄e. Videt̄ q᷑ nō. nā aug. iij. de li. ar. dicit sic. An/gelus ꝛ aīa sunt natura pares ꝛ of/ficio impes. sed paritas ī natura n̄ est in d̄ñtibus sp̄e. ergo ꝛc. ¶ Ad oppositū aīa plus differt ab angelo ꝙ̄ sensitiū in brutis. differat a sensi/tiuo in hoīe. sed sensitiū in brutis ꝛ in hoīe differūt specie. ergo ꝛc. Cō/clusio est certa q᷑ differāt specie. sed ratio querit̄. Dicit dn̄s Bonauen/tura li. ij. dis. j. in secūda pte. arti. iij q. i. q᷑ rō est vnibilitas ꝛ nō vnibi/litas. quia aīa est vnibilis corpi. et angelus nō. Frater Alexāder de a/les prima secūde collatōne de subā angeli. q. v. dicit q᷑ gradus maior ꝛ minor in intellectōne. nam angel⁹ intelligit sine discursu. aīa cum dis/cursu. ideo differūt specie. ¶ Intētio tamē est doctoris. q᷑ angelus ꝛ aīa non differūt per vnibilitatē. q̄a ista posteriora sunt nec p intellectōem nam etiā ista priora sunt. Sȝ diffe/ruut. q̄a angelus ē talis natura ad se. ꝛ aīa talis natura ad se. ideo a po/ri ꝛ p suas rōes formales distiguū/tur specie. Dicit vlterius q᷑ nō dis/stinguūtur sp̄e. sic q᷑ sint due sp̄es. sed sicut sp̄es et pars speciei. q̄a ani/ma p̄ prie nō est sp̄es. sed pars spe/ciei. i. hoīs. et tamē ip̄a est prima ratio distinguendi suā speciem cu/ius ē pars ab angelo. ideo p̄ria rō di/stictōis specifice ex pte sp̄ei sue ē aīa ¶ Sed hic est vna difficultas. si an/gelus ꝛ aīa differūt specie quō po/test anima eleuari ad eandē opatio/nem specie circa obiectū vltimum que est ip̄a beatitudo vtputa ad vi/sionē cum angelo. Hic posset dici ci q᷑ visio aīe beate quā habȝ de di/uina eēntia. ꝛ visio ip̄ius angeli dif/ferūt specie licet obiectuȝ idē ꝛ sub eadē rōne sit. nec est incōueniens q̄ꝛ potentia est alia specie. Alij dicunt q᷑ sunt eiusdē speciei. quia actus su/mūt speciē ab obiecto. vi. ethicoꝝ. Et lȝ iste actus primus ꝛ ille diffe/rant specie vt ɔsiderant̄ absolute ꝛ in se. nō tamē s̄m illam pfectōnem quā virtualr̄ continet. s̄m quā sūt principia actuū secūdoꝝ postꝙ̄ sūt circa obiectū eiusdē rōis. et hec ē do/ctoris. ¶ Ad argumētū in p̄ncipio dicit̄. q᷑ illa auctoritas intelligit̄ q᷑ sunt nature pares. i. q᷑ non q̄tant̄ nisi ī infinito obiecto. sed cū h̄ d̄ñt

Circa secūdam distinctōem q̄ritur. Utrū in existentia a/ctuali angeli sit aliqua suc/cessio formal̄r. Uidetur q᷑ non. q̄a quātitas non pōt recipi in nō quan/to. ergo nec successio pōt recipi cuȝ sit quantitas in existentia angeli q̄ indiuisibilis est. ¶ Ad oppo. nō est necesse deū creare vnū angelū q̄ndo

creat aliū. ergo successio. In ista qō ne introducūtur duo doctores pugnātes. Primꝰ est bonauē. li. ij. di. xxj. q. iij. q̄ dīt ꝙ ī actuali exn̄tia angeli ē successio. Et probat q̄drupl'r Aliꝰ doctor ex aduerso ē doctor solēnis. q̄l'. v. q. xiij. dicēs īplicare cōtradictōem in actuali exn̄tia angeli fore successionē. q̄a ibi nō ē nec prius nec posterius. Et pbat idem q̄libeto eodē. et quol'. ix. q. vij. Et quō differt euū dupl'r vt mediū a tpe et eternitate et extremis. Primo q2 eternitas pmanēs mēsurat sine possibilitate mutatōis. Tēpus vero ē mēsura motus. Euū sic mēsurat pmanens vt mutabilitatē nō ambigat. Secūdo q2 eternitas mēsurat indeficiens vt indefectibile. Tēpus deficiens et defectibile. Euū vero mediās. q̄a mēsurat indeficiēs sed tn̄ defectibile, i. potens deficere ¶ Ad q̄stionē dicit doctor ꝙ nulla ē necessitas ponēdi aliquid nouū vel successiuū in angelo qd fit in eo formaliter. Nam quicquid est ibi potest manere idē. sicut natura manet eadem. et perp̄ns q̄libet respectus cōsequēs absolutū. vnde nō videt necessitatē q̄re oporteat ponere necessitatē nūc eui defluere a p̄terito in futurū. cum oīa saluētur eque bn̄ ponendo vnū euū sicut plura. Sȝ pro declaratōne huiꝰ materie ꝑm augustinū de ciui dei Eternitas ē mēsura pmanentis esse. nō ꝓpatiētis secum mutatōem. Tēpus ē mensura motus rei seu eēntie mutabil'. Euū est mēsura esse pmanētis ꝓpatientis secū mutabilitatē in opibꝰ suis.

Alio mō eternitas ē mēsura nō solum eē indeficientꝰ sed indefectibil'. tēpus deficiētis et defectibilis. Euū nō deficientꝭ sed deficere potentis. ¶ Ad argumētū in pricipio dr. ꝙ n̄ est intelligēda in angelo talis successio real'r. sed mō imaginario

Secūda q̄stio

secūde distictōnis. vbi queritur. Utrȝ in angelo actual'r exn̄te necesse sit ponere aliq̄d mēsurās existentiā vel duratōem exn̄tie eius. aliud realiter ab ip̄a exn̄tiam. Videtur ꝙ sic. nam tēpus differt real'r a motu p hoc ꝙ mēsurat ip̄m. sicut probat phs. iiij. phisicoꝝ. et p hoc ꝙ tēpus nō est velox vel tardū. motus autē dicit' velox vel tardus. et p alias rōnes. ergo a simili aliud erit angelus et eius mēsura ¶ Ad oppo. mēsura est q̄ntitas. sed in āgelo nulla ē talis. ergo ꝛc. In pmo arti. ponitur opīo doctorꝭ solēnis. quol. xi. q xi. dicētis ex multis indiuisibilibꝫ multoꝝ angeloꝝ eiusdē rōnis cōponi vnū euū qd est quātitas discreta. in euiternis sicut in corpalibꝫ ex multꝭ vnitatibꝫ nūerus resultat. improbat. Ad istā questionē dicit doctor ꝙ in actuali exn̄tia angeli. n̄ oportet q̄rere aliquā mensurā intrīsecam. aliā a natura rei ip̄ius. quia nihil est ibi aliud real'r a natura rei mēsurate. mēsura autē a natura rei a'iud est a mēsura. et patet. q̄a si poneretur in angelo aut qua mēsura n̄ poneretur ī eo excedens nec excessa sed equalis. nec eīn illa existētia videtur posse eē mensura sui ip̄ius. sic

in alijs q̄ntitas vt distincte cogni/ta pōt ꝯcipi ꝑ ptes in se ꝯfuse ⁊ esse mensura ipsius ſm ptes suas ꝯfu/se cognitas. nō ita est hic. cū ista exi stentia angeli sit indiuisibilis nō pt ꝯcipi ꝑ ptes ꝯfuse ī se. q2 eas nō hȝ igit̄ nō est necesse in angelo existēte ponere aliq̄d aliud ab actuali existē tia ꝙ sit mēsura existentie actualis illius ⁊ nō solum aūt nō est necesse ponere absolutū aliq̄d ꝓ mensura. sed nec relationē aliquā. q2 nō ē ne/cesse hic ponere aliā relationē q̄ȝ il/lam q̄ est ad cām efficientē vel ꝯser uantē ⁊ illa nō est aliud a fundamē to ex q̄stione vltima ꝑme distinctio nis huius secūdi. ¶ Ad argumētū in ꝑncipio negat̄ ꝙ in existētia an/geli ponat̄ talis mensura q̄ sit q̄nti tas. vt pȝ.

Tercia que/

stio secūde distinctionis vbi q̄rit̄ vtr̄ oīm euiternoꝝ sit vnū euū. videt̄ ꝙ nō. Euū est passio eui terni. sed passio numerat̄ nūeratiōe subiecti. cum ḡ sint ꝑl'a euiterna. ḡ pl'a eua. ¶ Ad oppositū vnū ē tpus oim tpaliū. 4. phi. ḡ vnū euū oīm euiternoꝝ.. Hic ponit̄ opi. hein. d̄ libero. 5. q. 5. dicent̄ ꝙ tot sunt eua quot sunt euiterna ita ꝙ in quolibȝ euiterno sit aliq̄d indiuisibile ꝓpriū ptinens ad gen⁹ q̄ntitatis ⁊ ex mul tis talibꝫ pt ꝯstitui numerus vni⁹ improbat. ¶ Opi. doctoris dicen/tis ꝙ sicut dr̄ de tpe. sic pōt dici de euo. Uno eñ mō pt dici tps dura/tio intrinseca motus cuiuslibet for me in mora existentis. ⁊ sic accipiūt aliqui grāmatici tps. ⁊ dicūt ꝙ est mora motus reꝝ mutabiliū vl' mo ra rei in motu vel quiete. Secūdo mō pt dici tps duratio mensurans motū. Primo mō ē in omi motu. Scdo mō est tm̄ in motu ꝑmi mo bilis ſm arist. 4. phi. Ita etiā pt di/ci de euo ꝙ pōt dupl'r accipi. Uno mō ꝑ duratiōe sube īmaterialis seu ꝑ duratione euiterni ⁊ sic dr̄ ꝙ tot sunt eua q̄t euiterna. Alio mō pōt accipi euū ꝑ duratione mensuratia aliaꝝ durationū. ⁊ sic dico ꝙ ē vnū ſm spēm oīm alioꝝ a ꝑmo. q2 alia mensurat. Sic ḡ dico ꝙ vnū euum mensuratm̄ tm̄ ē. q2 ꝑmū euiternuȝ ē vnū. vnū dico saltē ſm spēm si po nent̄ pl'es angeli in supma spē q̄bꝫ ꝑ rōnē specificā in suis duratiōibꝫ. ꝯuenit rō mensure. vt ē dictum est. Euū aūt inq̄ntū dicit passionē vel ꝓprietatē vel durationē multipl'r dr̄ sicut euiternū. vel q̄dam soluit sic. Teneo igit̄ ꝙ est dare ibi duratiōeȝ que est mensura ex natura rei aliaꝝ durationū. vtr̄ aūt rō mensure sit vna nūero vl' spē nō intromitto me mō cū nō videā ad p̄ns ꝙ oporteat mensurā esse vnā nūero solū in vna spē. q2 credo ꝙ rō mensure attendit̄ ſm rōem specificā. sicut albedo rōe sue spēi est mensura coloꝝ nō aūt dependet in essendo ſȝ in cognoscē/do. rōni eñ mēsure in creaturis sal tē accidit vnitas vel pl'alitas nūe/ralis. ⁊ potest stare cū vtraq3. Sed nunc eui vel instans euident reali/ter ab euo. dico ꝙ nō. quia in men/sura vel duratione simplici ⁊ in di/uisibili nō habente ptem ⁊ partem

Duratio

impossibile est ꝙ nūc illius duratõnis differat ab ea realr. ſʒ ē idē realr cū iſta duratõe ſʒ duratio angeli est simplex vt ꝓbatū est ꝗ nõ hñs ptē ꝛ ptē ꝗ ꝛc. Quō ergo differet pt dici ꝙ mō ymaginario ꝛ ſm ꝯpatione ad diuersa. qꝛ inqntū duratio angeli coexistit vel nata est coexistere cū toto euo dꝛ euū. ſʒ inqntū pt coexistere cum nūc tpis dꝛ nunc eui. Si vis ꝙ aliter differant bene pōt dici Nam aliqui dicunt ꝙ formaliter. Alij vero ex natura rei. Alij vt dictū est supra solūmō ymaginario. Accipe qḋ melius est. ¶Ad argumentū in pncipio pꝫ in responsione questionis.

Quarta qſtio

secūde distinctionis vbi q̄ritur vtꝝ opatio angeli mensuref. Euo videf ꝙ nō. qꝛ arſ. in li. de causis dicit ſententialiter ꝙ opatio angeli mensuraf momēto tpis ꝛ non euo. ¶Ad oppositū opatio angeli nō mensuraf tēpe nec eternitate. ꝗ euo. Ponif in pncipio opi. hein. ꝗ libeto. xij. q. 8. dicentis opationem intrinsecā angeli tpe discreto mensurari. doctor improbat. ¶Ad questionē dicit doctor ꝙ cū opatio angeli nō mensuref eternitate cū eternitas sibi nō ꝯueniat nec tpe cū successiuū. vt est tps nō subiectef in pmanente vt in angelo cū non restet nisi euū sequif ꝙ mēsuraf euo. Sꝫ ꝓ maiori declaratione dico ꝙ angelus potest habere triplicem operationeʒ. vnam in corpore assumpto ꝛ circa corpus. secundam nō in corpore tñ circa corpus. terciaʒ nec in corpore nec circa corpus. Prima opatio. ſ. qñ angelus mouet corpꝰ assūmptū. quia talis motus est ꝯtinuus mensuratur vere tempe. vt quādo mouef de celo ad terram. Secūda opatio q̄ est circa corpus nō tamen in corpe vt cum angelus facit se in aere. nec hic nec ibi. quia hoc potest facere cōtinua operatione ꝛ discreta vt aliqui dicunt si hoc faciat operatione ꝯtinua mensuraf tempe si discreta mensuraf quadaʒ alia mensura que dicitur tēpus discretum licꝫ hoc nō placeat doctori Tercia operatio est sua intellectio vel volitio. Et hec duplex ē vna beata. ꝛ vt dicitur cōmuniter. hoc mēsuraf euo. Alia naturalis eo modō quo ex ꝓprijs naturalibus cogitat. aliquando de hoc aliquando de alio. Et de tali opatione intrinseca variabili ꝛ nō eterna a pte post que rit questio si tales variabiles opationes mēsurenf tempe vel euo. Et de hac dicit hein. vbi sup. ꝙ tempe discreto. Doctor tamen dicit ꝙ euo Nam q̄diu est operatio angeli habet vniformē modū essendi sicut existēcia angeli. hꝫ etiā morā indiuisibilem totam simul licꝫ defectibilem. ergo ꝛ vniformē mēsurā essendi. ¶ Aduertendū tamen ꝙ quicūꝗ ſic habent mentibus p ordinem. Primū ē fluxus forme. Scdꝫ forma ſm quā actualr ē fluxus. Tercium est forma ſm quā potest esse fluxus. Quartū est forma pmanēs in qua nō est natus esse fluxus ptium tamen necessario habet formā ꝯse/

angelus an sit in loco

quentē in qua natus est esse fluxus. vt sunt forme substantiales. Quintū in quo nō potest esse fluxus nec in aliquo ꝯsequente ipm naturalit̃ tria. pma nō mensurāt̃ euo. Quartū p se mensurat̃ euo. vt substantia generabilis ꝛ corruptibilis licꝫ per accidens hoc est ſm q̄ntitatē naturalem ꝯsequentē eam mensuret̃ tpe Alijs tamen videt̃ ꝛ mihi ꝙ semp tpe mensuret̃. Quintū est ꝙ mensurat̃ euo. ꝛ nullo mō tpe. nec ſm se totum nec ſm ptem. nec p se nec p accidens vt angelus ꝛ p ꝯsequens sue opationes. ¶ Ad argumentum in pncipio dico ꝙ ītelligit̃ de opatione extrinseca angeli de qua verꝫ est vt pꝫ in q̄stione.

Quinta questio secūde distinctionis.

vbi querit̃ vtrū angelus sit in loco videt̃ ꝙ angelus nō sit in loco. Nā Boe. de ebdomatibus dicit. cōis aī ꝯceptio est in corruptibilia in loco nō esse. ¶ Ad oppositū est magister in littera. dis. 37 in pncipio ponit̃ opi. Tho. i. pte sūme. q. lj. arti. j. ꝛ. ij. dicentis angelū esse in loco p opationē simplr. Et pcise pbat auctoritate damas. dicentis. incorpea natura vbi adest ibi opatur. sed hec opi. est improbata p articulū parisiēsꝫ. Ponit secūdā opi. q̄ nō vult vti verbis suspectis vt ditat angelum esse in loco pcise p opationem. sed dicit ipm esse in loco p applicationē eius ad locū sed reuera isti in idem incidūt. quid est ista applicatio nisi angeli opatio. Et hec opi. ē godefridi quolibeto. 8. q. xiij. ¶ Ad q̄onē dicit doctor ꝙ angelus est in loco nō sic in loco circūscriptiue. i. ꝙ circūscribat̃ aere circūdante ꝛ ꝙ occupet locū. sed est in loco diffinitiue ꝙ sic est in h̃ loco qḋ nō in illo vt aliq̄ glosant ly diffinitiue. Et si dicat̃ est aliq̄ cā intrinseca q̄re angelus sit in loco. dicit doctor ꝙ nō. q2 nulla est sed est in ipso potētialitas passiua q̄ pt esse in loco. q2 nō repugnat sibi. ꝛ iō nō oportet q̄rere ꝙ sit in loco actu. q2 nō optet ꝙ sit in aliq̄ ꝯtinēte diuisibili vel indiuisibili actu existente. nō eñ facit latera cōtinentis distare. iō nō facit superficiem ꝯtinentē esse in actu. Et si q̄rat̃ quō ē est in loco. dico ꝙ sic ꝙ totus est in loco ꝛ totus in q̄libet pte ꝛ h̃ iō est p suā simplicitatē. Sꝫ postq̄ꝫ locū nō occupat quare postq̄ꝫ ē hic nō est alibi. Dī ꝙ ꝓpter sui limitatōnem. nā esse vbiqꝫ ꝯuenit illimitato. Et ꝙ angelus est in loco est intentio damas. c. xij. ꝙ celū est ꝯtinētia visibiliū ꝛ inuisibiliū creaturarū. ¶ Sed q̄d est angelū dici in loco. Dico ꝙ nihil aliud est q̄ꝫ angelū esse p̄sentem huic loco ꝛ ille respectus p̄sentialitatis īmediate fundatur in substantia angeli. Sed p quid est formaliter in loco. dico ꝙ p p̄sentialitatem ad locum. Et hec est ratio formalis essendi in loco sicut similitudo est formalis ratio essendi simile. Sed quo est in loco effectiue. Dico pmū locū habuit accusante ipꝫ. sꝫ in alio loco ē actiue sua

voluntate faciente ipsam pñtialita tem. quia mouet ad istam pñtiali/ tatem acquirendam. ¶ Sed doctor mouet aliam questionem posito qꝫ angelus sit in loco si potest esse in lo co quãtūcūqꝫ magno vel puo. Di/ cit qꝫ teneť cōmittere qꝫ non põt esse in loco quãtūcūqꝫ magno. quia h̄ est ꝓprium dei. nec in loco quãtūcū qꝫ puo ex. 37. pmi Euclidis. vult em̄ Euclides ostendere demōstra/ tiue qꝫ quodlibet locabile habet de terminatū locum. ꝛ intelligit sic do ctor qꝫ angelus habet determinatū locū indeterminatū tñ hoc mō. qꝛ est aliquis locus q̄ maiorē nō possꝫ habere. ꝛ aliqs quo nō posset habe re minorē loquēdo de loco ꝯtinuo. lꝫ forte posset esse in pūcto. ¶ Utꝝ angelus determinatū locum requi rat ꝛ determinate ita qꝫ habens tan tã ꝟtutē si est pñs loco de necessita te est pñs. loco de necessitate est pñs tanto loco. nec in potestate sua ē vt sit pñs maiori aut minori loco. sic est de corpibus. quia corpus neces/ sario est in loco sibi equali ꝛ anima etiam intellectiua est necessario in loco totius corporis aiati. ita qꝫ nō est in ptāte eius esse in loco maiori vel minori. Dicit scotus ad hoc du biū qꝫ nō videť faciliter ꝓbari vna ps nec alia necessario. ¶ Ad argu/ mentū in ꝑncipio dr̄ qꝫ intelligiť qꝫ nō est in loco circūscriptiue.

Exta q̄stio se

cunde distinctionis vbi q̄riť vtꝝ vnus angelus possit esse in pli bus locis. videť qꝫ nō. qꝛ tunc differ ret a se sicut locus distat a loco. ꝯse quentia ꝓbať ex oppositō ꝯsequen tis. qꝛ illa que sunt simul alicui ter/ cio. sunt simul inter se. ¶ Ad oppo sitū est hugo de sacramentis. Ad istam q̄onem in q̄ nō sunt opi. nisi sola opi. scoti dicit eū damas. c. 33. ꝛ 26. qꝫ de facto nō est in duobus lo/ cis sil'. qꝛ ſm eū cū sunt in celo non sunt in terra. nec ecōtra. Et hoc de facto. Sed de possibili cū idem cor/ pus possit esse in duobus locis mi/ raculose. vt ptꝫ de beato frontonio q̄ eadem die ꝛ hora qua celebrabat missam interfuit sepulture scẽ mar the. Et si hoc pt corpalibꝫ ꝯuenire. multo magis ꝛ angelis. Sed quia hec materia hꝫ spālem difficultatē in q̄rto in materia de corpe xpi. iō dimittať vsqꝫ ad illū locū. ¶ Ad ar gumentū in ꝑncipio dr̄ qꝫ tenet na/ turaliter nō supnaturaliter vł de fa cto ꝛ nō possibili.

Eptima que

stio secūde distinctiōis vbi queriť vtꝝ duo angeli possint eē sil' in eodem loco. videť qꝫ nō. Nã plu res aie nō pñt esse sil' in eodem cor/ pore. ergo nec plures. ¶ Ad oppo si tū ꝑ euangeliū legio est q̄ erat scꝫ in corpe vno. Argumēto facto ī pede q̄onis diē qꝫ nō ex h̄ qꝫ due cause to tales nequeūt esse respcū eiusdē effe ctus ꝛ angelus est totalis causa re/ spectu sue opationis. Secūda ratō addiť ex godofredo quolibeto. 6. q 5. qꝛ q̄ hñt eundem modū essendi in loco nequeūt esse sil' ptꝫ ex duobus corporibꝫ glīosis q̄ non pñt esse sil'

vtrum angelus posset esse in pluribus locis

naturalr in eodē loco. angeli aūt hn̄t eūdē modū eēndi in loco. Sȝ dic doc. ꝙ in ista qōne nō ē ṽitas ita clara de facto sicut in qōe ṗcedenti. qꝛ rich. 4. de tri. dicit. demones nō hn̄t corpa ꝑ h ꝙ legio fuit in corpe ꝛ ꝑꝰns si hr̄ent corpa nō sil' fuissent in eodeȝ loco. ḡ ꝑ oppo. vꝫ sentire ꝙ ex ꝗ non hn̄t corpa nō est incōueniēs eos esse sil' in eodem loco. Itē si vnꝰ angelus essꝫ in medio celi ꝛ alius missus de celo ad terrā nō esset incōueniēs ꝙ trāsiret ꝑ locū alterius ꝛ ꝙ primꝰ nō faciat cessatiōeȝ q̄uis transiret ꝑ lineā alterius angeli. ꝛ sic pl'es in eodeȝ loco ꝛ h nō repugnat angelo postq̄ nō sit in loco circūscṗtiue nec locū occupet. Ad ar. in pri. dico ꝙ nō est sil'e qꝛ aīa est in corpe ꝑ informationē nō sic angelus.

Octaua qō secūde disti. vbi q̄rit vtꝝ angelus possit moueri de loco in locum motu ꝯtinuo. vꝫ ꝙ angelꝰ nō mouet indiuisibile nō mouet. 6. phi. angelꝰ est indiuisibilis ḡ tc̄. ¶ Ad op. vꝫ esse damas. c. xiij. ꝛ xvj. ꝙ nō sūt sil' in celo ꝛ in terra ꝛ mittūt. vtꝫ ꝑ scripturā. Et ꝓpositio ꝙ ꝯtinuū nō pt̄ cōponi ex mīmis venit. Egidiꝰ romanus q̄li. 4. q. 6. ꝛ q̄li. 6. q. xvij. ꝛ dicere vult de minimo ṡm materiā ꝛ de mīmo ṡm formā. Et dicit ꝙ est dare mīmū ṡm formā nō tn̄ ṡm materiā. Et ꝯn̄r distinguit ad solutionē argumentoꝝ ṗncipaliū. Et r̄ndendo prime ꝯsequētie secūdi argumētiꝛ an̄cedēti dicit frater rogerius bacconis in ope miori ad clemētē papā q̄rtū ꝙ lꝫ possibile sit ꝯtinuū posse diuidi ṡm om̄e signū nō tn̄ possibile est diuisū esse qꝛ ista diuisio est in potentia ꝛ in fieri ꝛ nūq̄ tota in facto esse est possibilis esse. Et sic ē intentio egidij ꝑ multos textꝰ aristo. ꝙ angl's qꝛ est indiuisibilis nō pt̄ localr moueri. Sed doc. tȝ oppo. ꝛ ꝓ pte sua ducit auctem damas. c. xiij. ꝛ xvj. vbi vult ꝙ nō sunt sil' in celo ꝛ in terra ꝛ ꝙ frequent mittūt in terrā pꝫ ꝑ scripturam rōne sic demōstrat. Om̄e receptm̄ formaꝝ alicuiꝰ gn̄is ꝙ nō ē ex se determinatū ad aliquā vnā illaꝝ nec ē illimitatū ad illos pt̄ moueri siue mutārab vna illaꝝ formaꝝ ad aliam. Ista ꝓō pꝫ ꝑ se qꝛ subiectū includit ṗdicatū. sȝ angelus est receptiuꝰ alicuiꝰ. vbi diffinitiue ꝛ nō circūscriptiue sicut demōstratū fuit priꝰ in pria qōne de locatione angeli nec ē illimitatus ad oīa vbi qꝛ nō est im̄ensus. ḡ pt̄ ꝯtinuo imitari ꝺ vno vbi ad aliud vbi. ꝛ ꝙ ꝯtinue pꝫ. qꝛ int duo sūt infinita vbi media. ꝛ h est credibile. Nam frequēter missi sunt sine corpe sicut de illo misso ad ioseph ꝛ de ꝯceptione btē marie. Sed qꝛ ꝓ altera pte sūt auctates ꝓ ill' soluēdis. dico ꝙ successio i motu cāt tripl'r vno mō ex pte termini qꝛ terminꝰ nō est natus acq̄ri indiuisibil'r sȝ ps post ptē ꝛ sic ē in q̄ntitate molli. Scḋo ex resistētia medij ꝛ sic fit successio a tholosana ciuitate ad ciuitatem cesaragustanā. Tercio ex pte subiecti qm̄ subiectū nō est natū recipe terminū a ꝗ et terminū ad quē sil' ꝛ h ꝓpter sui limitationē ꝛ h mō est successio in motu angeli. Aliq ponūt q̄rtū modū qꝛ mobile ē diuisibile. ꝛ qꝛ hꝫ ptē ex ptē ꝛ iō est successio in motu qꝛ vna ps prius acq̄rit terminū q̄ alia. ¶ Ad argu. in pn̄. ꝺr ꝙ itelligit de indiuisibili ꝺ gn̄e

qntitatis nõ substãtie sicut ẽ angel⁹

Una questio

ubi querit̃. vtrũ angel⁹ possit se moueri. videt̃ q nõ. nihil idẽ pt esse sit in poña ⁊ in actu. sꝫ idem ſm q mouẽs est i actu. ſm q motũ est i poña. g nihil mouet se. Ad oppo. hõ pt se mouere. g angelus p pcedentẽ qõem post mlta dctã d leui ⁊ graui ⁊ eoꝝ motu venit grotfred⁹ volẽs graue se mouere sic q graue gñans exñs i graui gñato mouet graue gñatũ. ⁊ sic mouet se. ⁊ hoc hẽt qli. viij. q. ij. Sꝫ ꝯtra h̃ est doctor di/cẽs q graue sic pt moueri natal'r ⁊ se pt mouere natural'r ⁊ nõ ab alio graui. Sꝫ veniẽdo ad qõem dr doctor q sic angel⁹ pt moueri local'r ex pcedẽti qõne ⁊ nõ a corpe effectiue vt videt̃. nec tñ miracl'ose a deo imo in seipo qd nõ est incõueniẽs q se possꝫ mouere ⁊ snĩa rõnis Scoti ẽ ista. q2 cuicũqꝫ inẽ poña passiua ad aliqd acqrendũ vl' hñdũ p motũ nõ est impfectõis i eo q hẽat potentiã actiuã p quã possit illud acqre/re maxĩe cũ sit pfectõis i grauib3 ⁊ le/uib3 talis poña actia nõ d3 anglo negari cũ qcqd sit pfcõis ĩ impfctõis d3 at/tribui pfecto remota impfctõe. Et sic ꝯcludit q anglo ꝯuenit se mouere natural'r. ¶ Ad argu. in pnci. dr. q nihil idẽ pt esse i poña ⁊ in actu eodẽ mõ. sꝫ bene diũsimode.

Decima que/

stio scde distĩctõis vbi qrit̃ vtrũ angel⁹ possit moueri i instãti. vr q ñ. q2 tẽ maior ṽt⁹ possꝫ i miori qꝫ i instanti. ꝯña tenet vi. phi. q si maior ṽtus mouet in tpe. ⁊ maxĩm i instã/ti. Ad oppo. illuĩatio medij ẽ in instãti. ergo ⁊ mot⁹ angeli mlto fortius pt esse in instãti. cũ in eo sit maior ṽtus mouẽtis ⁊ mior resistẽtia medij. Post argumentũ habitũ in pede qõnis ĩmediate dic hic. dr q angel⁹ pt moueri in instãti. sed nõ in instãti corpis ꝯti/nui sꝫ discreti qd pbatur. Et in libris correctis nihil aliud habet̃. Est ãt opinio Tho. i. pte sũme. q. iij. arti. iiij. cuius ẽ arguit idẽ tho. ꝯtra qndã opio/inem dcentẽ. q angel⁹ p totuꝫ pcedẽs descit ⁊ in vltio instãti illi⁹ tpis mo/uet̃. vt pꝫ in illuĩatõne ⁊ gñatõe que sunt fines mot⁹. ⁊ fiũt in instãti. Sed sanct⁹ Tho. dicit h̃ esse ĩpossibile. q2 qcqd descit in tpe toto descit ⁊ in vlti/mo instãti illi⁹ tpis. q2 descere ẽ eodẽ mõ se hñe nũc ⁊ pus. ĩdo loqndo d' corpore ꝯtinuo nõ ẽ possibile angelũ desc/cere p totũ tps pcedẽs ⁊ moueri ĩ vltimo instãti illius tpis. nec in ꝯñte qa inter duo distãtia tpis nr̃i est sp tpus mediũ. ideo si moueat̃ in instãti illud instãs est instãs tp's discreti nõ continui cũ nõ sint duo tpa. Et seqtur post in textu illi⁹. doctor de isto tpe discre/to d: ẽ qre quere ⁊ nõ ampli⁹. Et si ibi in libris ãtiqs sit spaciũ nõ est defect⁹. Et ẽ iste doctor Henri. qli. xiij. q. vij. Est ãt opĩo ei⁹ q angel⁹ pt moueri et in instãti tpis nr̃i ⁊ tpis discreti. ⁊ imaginat̃ ibi duplicẽ actũ angeli. Primũ pfectũ cuiusmõi est intellectio ⁊ volitõ ⁊ hũc dicit mẽsurari tpe discreto se hñ/te ad modũ oroĩs. ideo sibi corñdet nõ instãs tpis nr̃i solũ. sꝫ tps nr̃m cũ multis instãtib3 hꝫ eñi talis act⁹ mo/ram. Et scdo alius act⁹ angeli ĩpfec⁹ cuiusmõi est moueri. Et h̃ mẽsurat̃ ſm

eũ in indiuisibili seu ĩ instãti tp̃is dis/creti cui instanti corrñdet in tp̃e nr̃o nõ iam tp̃s sed instãs. Et hoc tp̃s discretũ assilat nũero in q̃ sunt simplices vnitates nõ orõni cui9 ptes morã habẽt maxie vocalis orõis. Ex q̃ infert fm eũ fore duo tp̃a discreta in anglo. Scdo infert angelũ posse moueri taz in instãti tp̃is ptinui q̃ discreti iuuat ad materiã hãc pcipiendã. q̃li. ei9 xij. q. viij. Tertio ponit h doctor qcem mediã inter duo instãtia tp̃is discreti qd accipit motũ angelicũ. ⁊ hãc mensurã dicit morã intellectõis angelice. Quarto põit vnũ solũ instãs reale in motu angeli. lz multa fantasia d̃ vbi. Sz circa h est intẽtio doctoris q̧ non est nc̃itas q̧ dẽat poni tp̃s discretũ. sz vt diximus in iiij. q. si est opatio ad intra mẽsuret euo. si ad extra vt motus dicit qd põt mẽsurari mẽsura tp̃is nr̃i et ptinui. nã nõ est incõueniens ponere angelũ inqñtũ pticipat pditõez corporalẽ que pt eẽ eiusdẽ rõnis aliq̃ mõ in ipo ⁊ in corpe qd et pticipet corpis mẽsurã aliq̃ mõ in ipo inquãtũ ãt mouet localr pticipat vbi qd ẽ passio corporis. ⁊ aliq̃ mõ est eiusdẽ rõis in ipo ⁊ in corpe. g̃ et pt mẽsurari mẽsura primi corpis moti. Ad argu. in pnci. dr. q̧ rõ Aristo. tenet ĩ mẽsura diuisibili. qualis nõ est hic.

Decima q̃/

stio scdẽ distinctõis vbi q̃rit vtrũ angel9 possit ab extremo in extremũ mutari non ptrãseũdo mediũ. vr q̧ sic. q2 corp9 xp̃i pus exñs in celo empireo nũc ẽ in altari. ⁊ nõ trãsit mediũ g̃ hoc pt angel9 cũ tñ corp9 magis videat seq̃ leges loci q̃ spũs. Ad oppo. nulla ps pt ptrãsiri a futuro in pteritũ nisi p pñs. sz iste ordo ẽ inter ptes loci sicut tp̃is g̃ ⁊c. Ad qõez dr q̧ nõ. etiã pbat sic. nulla ps tp̃is pt ptrãsiri a futuro in pñti nisi p tp̃s Sz iste ordo videt inter ptes loci sicut inter ptes tp̃is ergo nõ pt ptransiri ab extremo ĩ extremũ ¶ Et nota q̧ in hac qõne nõ sũt opiniones. Sz pro maiori declaratione attẽdo. q̧ si angelus moueret de extremo in extremũ mediatũ. dico q̧ oportet q̧ ptranseat p medium. Si vo trãseat de extremo ad extremũ ĩmediatũ sic nõ oportet q̧ ptranseat p medium nisi accipies sic illud mediũ. i. q̧ nõ simul est ĩ termĩo a quo. et in termĩo ad quẽ. sed hoc nõ est mediũ nec põt accipi mediũ. i. q̧ ptim sit in termĩo a quo ⁊ ptim in termĩo ad quẽ. q2 angel9 est indiuisibil ⁊ nõ habet ptem ⁊ ptem. ⁊ sic pcludit q̧ si angelus mouet de celo ad terrã transit mediũ. ⁊ si trãsiret per vacuũ. hoc est si p ĩpossibile daret vacuũ dr q̧ p mediũ eq̧ualens trãsit. licz nõ per mediũ reale. Ad argu. in pnci. dico. q̧ nõ est sile q2 corpus xp̃i pona infinita ẽ pñs in altari nõ sic angel9

Circa distinctõem tertiã queritur. vtrũ naturalr suba ex se siue ex natura sua sit indiuidua videt q̧ sic. nã phs vij. metaph. ptra platonẽ probat. q̧ suba cuiuscũq3 rei. est pria illi cui9 est ⁊ nõ inest aliĩ Ad oppo. q̃cq̃d inest alicui ex rõne sua p se inest ei in q̃cũq3. ergo si natura lapidis de se ẽ hic vbicũq3 eẽt natura lapidis de se eẽt hec qd est fm̃. loquẽdo de singlaritate determĩata ¶ Hic dr frater Adã ex pmo di. xxxiij. q. viij. art. i. q̧ sic natura ex se forãlr ẽ nalr ita ex se singlar3 ita q̧ ñ oz aliã cãz singlaritat3

querere. huius intentiõis sunt etiam noĩales. Sed doctor ostendit q̃ natura de se nõ sit hec sed p aliqđ additũ ⁊ demonstrat sex vĩs. pma nã hĩ. x. metha. In oĩ gñe ẽ vnũ qđ ẽ mẽsura oĩm q̃ sunt illius gñis s3 illud nõ est singulare q: vnũ singulare nõ mẽsurat aliđ g̃ vl'e s3 hec vnitas est realis q: intentionale nõ mensurat reale, g̃ vl'e reale Scđa via. 7. phi. In spẽ attonia est ɔpatio q: est vna natura nõ sit in gñe s3 in q̃ ɔpant dz esse rõne sed ɔpant realiter in spẽ. g̃ spẽs vel fundamẽtũ ei⁹ est cõne reale. Tercia via. 5. matha. c. de ad aliqd. idẽ sĩl'e ⁊ equale fundant sup vnũ ita q̃ lic3 sĩl'itudo hẽat p fundamento rẽ de gñe q̃litatis. relatio tñ nõ est realis nisi hẽat fundamentũ reale sed illud est cõe g̃ cõe reale. Quarta via vnius oppositionis realis sunt duo extrema realia. Cõtrarietas ẽ oppositio realis p3. q: real'r vnũ extremũ destruit aliud. s3 illa duo opposita realia sunt duo opposita sub illo cõi g̃ oz q̃ sit reale maxie p textũ aug. q̃ q̃cũq3 pl'i nũero nũerant hñt cõe id qđ tali noĩe nũerãt ⁊c. Sed illa sunt duo realia g̃ nũerant in illo vno reali ⁊ sic illud cõe. Quinta via potentia realis dz hr̃e obiectũ reale sed potentia visiua est realis. g̃ suũ obiectũ. s3 obiectũ est color g̃ color realis s3 illud nõ ẽ singulare. q: tũc alia visa ɔtinent sub illo ⁊ albũ sub nigro qđ est falsũ. Quarta via si oĩs vnitas realis ẽ nũerabilis ergo oĩs diuersitas realis est nũeralis s3 ɔñs est falsum ɔña t3. q: vnũ ⁊ mlta idẽ ⁊ diuersu3 sunt opposita. 4. metha. c. 5. Et q̃tieus dr vnũ opposito totiens ⁊ reliquũ ex. 1. thop. g̃ cuilibet vnitati corñdet sua diuersitas. s3 diuersitas sunt reales. s. gñica specifica ⁊ nũeralis. g̃ ⁊ vnitates ⁊ sic tenendũ estcũ scoto q̃ est vl'e reale cõtra aliq̃s dicentes nõ esse de intentiõe scoti ponere vniuersale reale. Et dicũt q̃ scotus nõ ponit vl'e reale. Et dicũt q̃ verũ dicũt. tñ scotus ponit naturã realẽ cõem a qua orit hec scđa intentio vl'e Et sic lic3 vocet vl'e reale. tñ dicet natura cõis realis. Et de ista q̃rũt scotiste ⁊ nõ de secũda intẽtione. Nota hic magnũ dubiũ ⁊ a pauci soluũt. Scotus dicit q̃ est danda natura cõis realis. De inde dixit in pmo q̃ eẽntia nõ distinguit ab exñtia. Tunc sic si essentia est idem q̃ exñtia que sũt in exñtia sunt singl'aria ⁊ nõ cõia ⁊ sic nõ dabit illud cõe imo ɔtradicet sibiipsi. ⁊ veit opi. noĩaliũ dicentiũ q̃ oĩe q̃ ẽ iđ est q: vnũ nũero ⁊ singulare est. ¶ Ad illud dubiũ dicit q̃dam q̃ natura cõis capit dupl'r vno mõ p natura in se cõsiderata. Alio modo p natura q̃ ɔducit ad esse. i. que intrat indiuidua de q̃ dicimus q̃ p accidens generat ⁊ corrũpit. Si ɔsiderat natura vel essentia in se illa distinguit ab existentia si vero natura que ɔducit ad esse illa est idem realiter cũ existẽti ⁊ in hoc ɔcordat franciscus di. 42. in illa q̃õne vtrum esse essentie realiter differat ab esse existentie. Et dicit q̃ nõ vbi videt contradicere sibi ipsi ⁊ fundamentis suis ideo vt nõ ɔtradicat dicit sic ⁊ ponit tria. Primo quidditates ab eterno increabiles. Secũdo essentias rex que ɔducũt ad esse. Tercio existentiã ⁊ sic cũ dicit q̃ essentia nõ differt ab existẽtia intelligit de essentijs creabilibus ⁊ de his que conducunt ad esse ⁊ non de quidditatibus. ¶ Nota q̃ in ista

questione iuenies q vle in deo est vnū nūero. vel natura cōis pluribꝫ plurificata ē vna nūero. sed nō sic ī nobis. nam cōe pluribus plurificatum nō est vnū nūero. sed vnū genere vel spē vel trāscendenti. ¶ Ad argumentū in pricipio dr. q Aristo. intelligit de substātia indiuiduali. de qua est verū.

Questio secū

da tercie distīctōis vbi qrit Utrū subña materialis p aliqd pricipium intrīsecum sit indiuidua. Hoc est qrere An indiuiduū sit indiuiduū per negatōem. Uidetur q sit per negatōem. Nam indiuiduū est indiuiduū formaliter p indiuisionem. sed indiuisio est negatio. ergo rc. ¶ Ad oppositū. positiuū nō cōstituitur p negatōes. sed indiuiduū est positiuū. ergo nō constituit per negatōem. ¶ Huic qstioni respondit Hen. quol. v. q. viij. r xv. q nullo positiuo siue materia siue forma siue absolutū aut p respect9 indiuiduatur indiuiduū. sed negatōe duplici r in diuisione duplici. s. per se vel p accidēs. vel indiuisione cōtra diuisionē generis. r in diuisione cōtra cōicationē speciei. vel negatōne duplici. quia fm actum r potentiā Improbat doctor. ¶ Sed intētio ē doctoris. q indiuiduatio nō sit per negatōem. nam aliter negatm esset de intrīseca rōne positi. qd est incōueniēs. Et p pte sua ducit rōem sic. Prima suba p se generat vij. meta. r p se opatur. i. meta. Et ī hoc distīguit a scda. cui neutrū ɔueīt. g si ista cōueniūt prime sube p illud qd addit supra scdam subaz. nō aūt ɔueniūt ista alicui formalr p negatōes ergo prima suba nō addit negatōez supra scdaz. Cōcedit g ɔclusionē. q necesse ē p aliqd positiuū intrīsecuz huic lapidi tanq p rōem ꝓpriā repugnare sibi diuidi ī ptes subiectiuas. r illud positiū erit q dicit eē p se cām indiuiduatōis. qr p indiuiduationē intelligo istā indiuisibilitatē siue repugnātiā ad diuisibilitatem. cui9 indiuisibilitati substractū intelligo eē positiuū. ¶ Ad argumētuz ī pricipio dicit. q hic qritur de fundamēto illius negatōis. qd fundamentū est positiuū.

Tercia que

stio vbi qritur. vtrū substātia materialr sit indiuidua p actualē exñtiā. Uidet q sic. qa vij. metaph. actus distīguit r determīat. sed vltim9 actus ē per exñtiam. g rc. ¶ Ad oppositū exñtia ē accñs in creaturꝫ r a posteriori. g p illaz nō ɔstituit a priori rc. Hic ponitur vna opīo. dicens q indiuiduatio fit p actualē exñtiaz. Etiā est opinio Turoneñ. siue Nicolai bonetti iuxt sua pricipia sue meta. li. vij. de sepatis vlibus. iuxta p ypothetico dicta. ī probat. Est intentio doctoris. q indiuiduato nō fit p actualem exñtiā. Et pbat sic. Nā in coordinatōne pdicamētali sunt oia q per se ptinent ad illā coordinatōez circūscripto quocūq qd nihil est illius coordinatōis. qa fm phm primo posterio status ē in quolibꝫ p/

dicamēto in sursū z deorsū. igit si cut iuenitur sūpremū in gnē precise cōsiderādo illud sub rōne iā inueni entur gn̄a inter media z spēs z diffe rentie z infimū. i. singlare absq3 om ni exn̄tia actuali. qd patet euidēter q2 hic homo q ponit in pdicamēto nō plus includit formalr exn̄tiā a/ ctualem q3 hō. Hoc ꝯfirmat. q2 in quolibet pdicamēto est determiare vsq3 ad singularia illi⁹ predicamē/ ti. et p ꝯn̄s in genere sub̄e erit deue/ nire vsq3 ad singularia subalia. z h an̄ quolibet alteri⁹ predicamēti. cū sub̄a sit prior q̄libet accn̄ti. natura. tpe. et definitōe. vij. metaph. sed e/ xistētia est accn̄s. ergo an̄ exn̄tiam sub̄a iam erat indiuiduata. z hēbat suū esse cū prius. i. sub̄a nō habeat es se p posterius. i. p exn̄tiam. z sic sub stātia nō indiuiduabit p actualē exi stentiā. Ad argumētū in pricipio dico. q eo mō quo ē actus determi nat. sed exn̄tia ē actus accn̄talis. er go determinat accn̄taliter

Quarta que/

stio tercie distictonis. vbi q̄ritur. Utrū sub̄a materi alis sit p q̄ntitatē indiuidua. videt q sic. q2 primo phi. diuisio z indi/ uisio primo q̄ntitati ꝯgruūt¶ Ad oppositū q̄ntitas est accn̄s z poste rior. z prius nō ꝯstituit eēntialr p posteri⁹ quare zc. Hic dicit godo/ fred⁹ quol. vi. q. xvi. z quol. vij. q. v. q sub̄a materialr est singularis et indiuidua p q̄ntitatē. q2 diuidi in ptes primo ꝯuenit q̄ntitati. i. phico rum. Contra quā opioē3 doctor ar guit q̄nq3 vijs inter terciā viam et quartā ponit aliā opīoem de indi/ uiduatōe p q̄ntitatē que ē Egidij ꝯ thome. quol. i. q. v. Dicēris sub̄am materialē indiuiduari p solam si/ gnificationē causatā a q̄ntitate que tamē ficatio est eadē cum sub̄a ma/ teriali. Et ꝯn̄r ꝑter argumēta do/ ctoris infra dt idem Egidi⁹ quol. ij. q. v. q q̄ntitas nō tm̄ pcedit icor rupto genitū sed pcedit naturaliter formā geniti. Alioq̄n generās i in stanti in quo inducit formā induce ret in nō quātum. qd videt falsum q2 agens pticulare nō attingit mā teriā nisi inq̄ntū materia est q̄nta. Et postea dt doctor nr̄. q ista rō nō dicit hic adduci. q2 fundator sc3 go dofredus vbi sup̄ videt tenere ꝯtra hoc adductū tn̄ em̄ q q̄ntitas non sit prim⁹ actus materie. nec aliqua forma corpeitatis manet eadē i ge nito z corrupto. loquendo de cor/ pore isto in genere substantie. di/ cit nullā quantitatē manere eandē nūero in genito z corrupto. S3 do ctor iprobat istas opiones tenēdo q indiuiduatio nō sit p q̄ntitatē. et arguit illo argumēto q arguebat in illa questione secūda de pūatiuo sic prima sub̄a p se generat et p se opa tur p aristo. vbi supra. z hoc inq̄n/ tum distincta a scd̄a cui ista nō cō/ ueniūt p se. sed ista nō ꝯueniūt en/ ti p accidēs. cuiusmōi est q̄ntitas ꝯ generari. ptz iiij. meta. de opari ptz quia vnū per se agens z vnū per se ens. z hoc i vno ordine cause. s3 ista nō ꝯueniūt q̄ntitati ergo zc. Item vt dictū fuit in pcedenti q̄stiōe sub stātia ē prior acn̄te. vij. metap. ergo primo indiuidua q3 q̄nta. ergo nō primo indiuiduat p q̄ntitatē. Ites

oīe accn̄s p̄supponit subēm.ꝛ hoc
accn̄s hoc subēm.ergo hec q̄ntitas
hāc subaꝫ.ꝛ sic p̄mo erit suba quā
recipiat accn̄s. Maior ꝛ minor p̄ñt
hri ꝑ arist. vbi supra maxīe tenēdo
ꝙ vez ē ꝙ q̄ntitas sit accn̄s.cū ens
diuidat ī ens ꝑ se ꝛ ī ens ꝑ accn̄s.ꝛ
ens ꝑ accn̄s in nouē p̄nta v.metap.
¶ Ad argumētuꝫ in p̄ncipio dr̄.ꝙ
diuisio q̄ntitatiua ē ꝑ q̄ntitatem
nō tn̄ ēēntialis de q̄ querit q̄stio

Quinta que-

stio tercie distictōis vbi q̄-
ritur. vtꝝ suba sit hec ꝛ indiuidua
ꝑ materiā. Uidet ꝙ sic vij.metap.
pluralitas pluriū indiuiduoꝝ sub
eadē specie contētoꝝ est pluralitas
partiū in materia ¶ Ad oppositū se
cūde metaph. in fundamēto nature
nihil est distinctū.ergo qd̄ nō est di
stinctū nō pōt esse p̄ma regula di
stinctōnis.ḡ cū materia sit funda-
mentū nature nō pōt esse prima cā
distinctōis. Dicē opīo sancti tho.
prima pte sum.q.xlix.arti.iij. Et
dicit ꝙ indiuiduatio fit ꝑ materiā.
Et adducit mltas aristo.aucto.et
anteq̄ꝫ soluat q̄ntam q̄stionē mouꝫ
sextam. vtꝝ suba materialis sit in-
diuidua ꝑ aliquā entitatē positiuā
ꝑ se determināntē naturā ad singula
ritatē ¶ Sed anteq̄ꝫ veniā ad deter
minandā q̄stionē ponā vnū nota-
bile qd̄ ponit ab aliq̄bus. Et ē istō
ꝙ hoc indiuiduū naturale est ꝯpo-
situ ex materia ꝛ ex hac forma.ꝛ ex
istis resultat terciū.s.ꝯpositū.ꝛ istō
terciū ꝯpositū ē ex nata ꝛ tali dr̄ñā
q̄ vocat grad⁹ ypostatic⁹. Alij di-
cūt ꝙ duplex ē indiuiduū.s.mateia-
le.ꝛ naturale. Indiuiduū materiale ē
ex hac materia. vt istis ꝑtes matiales
sꝫ īdiuiduū ē ex nata ꝛ dr̄ia īdiuidualī
vel ex ḡdu ypostatico Sꝫ īdiuiduū
phicū ē ex hac matia ꝛ ex hac foꝛa.
Tūc dr̄ ad ambas q̄stiones cū intē
tione Scoti. Primo ad p̄mā.ꝙ
indiuiduatio nō sit ꝑ materiā. Nā
scdo meta. f̄m antiquā trāslatōem
in fundamēto nature nihil ē distin-
ctuꝫ.i.materia prima nullā facit di
stinctionē. Sed ꝙ nō est f̄m se di-
stinctū nō est rō distinctōis prime.
ergo materia p̄ma nō pōt esse rō di
stinctōnis in indiuiduo. Itē q̄ for
ma distiguit ꝛ nō materia.ergo cō
stitutio et distinctō formalis nō est
a materria.cū eadē sint p̄ncipia eēn
di ꝛ distinguēdi ij.meta. ¶ Ad secū
dam q̄stionē dicit doctor ꝙ indiui
duatio fit ꝑ entitatem positiuā.nā
quālibet entitatē ꝯseq̄tur sua ꝓꝑa
vnitas.igitur entitatē gn̄is vnitas
gn̄ifica ꝛ ētitatē specificā vnitas spe
cifica ꝛ pifoꝛmit vnitas īdiuidual' cō
seq̄tur entitatē indiuidualē.ḡ opoꝛ
tet ꝙ entitas īdiuidui sit alia ab en
titate specifica.cum em̄ sequitur a-
lia vnitas.ꝛ sic indiuiduū erit ꝑ a-
liquam vnam rōnem aliam a ratō
ne generis ꝛ speciei postq̄ habēt
aliam vnitatem. Item oīs diffe-
rentia differentiū reducitur ad ali-
qua primo diuersa.aliquando nō
esset status in differentib⁹.sed indi
uidua sunt differentia.ergo reduci-
tur ad prima diuersa.sed primo di
uerse nō est natura.quia in illo ꝯue
niūt ad indiuidua.ergo oportet ꝙ
sint differentie indiuiduales.sꝫ iste
differentie non sunt negatōnes ex

scda qstione. nec aliqua accns ex qr. ta qstioe. ergo sut entitates positie per se determiantes natura ¶ Sed nota pro solutoe ronu sancti doctoris. q cum superius dixerim q triplex est indiuiduu. scz materie. nature. & phisicum. q auctoritates adducte a sancto doctore hnt ver de indiuiduo materiali. i. de ptibus materie. Quaz qlibet est distincta ab alia & no nisi p materia. et no habet verum de indiuiduo nature de quo intelligut scotisantes ¶ Ad argumetum in pricipio dico. q intelligit de indiuiduo materiali & no formali

Questio septima

tercie distinctois. vbi qritur. Utz sit possibile plures angelos esse in eade specie. Uidet q no. quia deus posuit oes angelos in ordine. sed inter indiuidua eiusde ordinis no est ordo. iij. meta. ergo no creauit plures in vna spe. ¶ Ad oppositu. aie assumutur ad locu angelorum. aie sunt eiusde speciei. ergo & angeli. Dicit doctor q sic Sed egidius quol. ij. q. vij. rndens negatie id e q no possunt esse plures angeli sub eade specie Idem Tho. ij. scripti. dis. iij. q. iij. Sz doctor arguit cotra istos. qa deus pot vnu angelum anihilare. & post vnu in eadem specie facere. sed no primu. sm eos qa idem ho sm eos no posset resurgere idem nuero. nisi aia intellectiua remaneret eadem nuero. Tho. in iiij. dis. xliij. q. i. Et sic si ide no fiet a do. ergo alius. & si alius. g plures in eade specie. q est ppositum. Item deus creat distinctas aias solo nuero differentes sub eade specie aie. et tame no distinguit p materiam. cu in aiabus no sit materia sm eos et nos. & sic cum ta angeli qz aie sint imateriales. si ibi plures in eade specie & alibi. Forte diceres q no est simile. quia aie habent habitudinem ad corpa. angeli no. Contra hoc no valz. qa habitudo e posterior & prius no variatur p posterius. Ite sm phos & theologos spes in genere est genus aut no descedet in indiuiduum. nisi mediate specie. Ex hoc sic. nature generis repugnat determiari ad vnam spem tm. ergo & nature spei. Cona tenet p ea defenitones Nam si aliter esset periret tota logica. marie porphirij definitio apud oes concessa. s. Spes est que pdicatur de pluribus actu vel aptitudine. Sed sm sanctu Tho. spes angeli no predicat actu vel aptitudine de pluribus. ergo illa definito pmissiua falsa. vl opio sancti doctor falsa. sz definitio no e falsa. g opio. Ad ista pclusione qua teneo sut expsse tres articuli. Prim est ideo. qa intelligetie no habet materia. deus non pot plures eiusde speciei facere. Error. Secudus articul. q forme no suscipiut diuisione nisi p materia. Error. Tercius articul. q deus no pt mltiplicare indiuidua sub vna specie sine materia. Error. Sed aliqs diceret. si sunt duo sub vna spe quo distinguutur. Dico q siliter possu qrere. quo differut due intellectoes de eode subiecto. oportz em q tu dicas. q seipis formaliter. hoc est per

aliquid formale intrinsecū sibi. ita dico hic. Sed sunt oēs angeli eius/dem speciei. Mihi videtur ꝙ nihil possit hic ꝓbari. Sed sicut credo ē possibile esse plures in eadē spē rō/nabiliter. Hic ꝑsuaderi pōt ꝙ non sunt eiusdē sed sūt sibi distincte spe cies ꝓbo. qꝛ tunc bonitas diuina ma gis apparet in diuersis gradibus. Item aliqui sunt assistentes ⁊ aliq̄ ministrant. vt dicet͛ infra ꝙ arguit distinctionē diuersaꝝ specieꝝ. ⁊ sic licȝ quilibet nō faciat suā spēm tñ possibile est ꝙ plures sunt sub eadē spē. ¶ Sed in hac materia aliq̄ vo lentes iudaiȝare dicūt ꝙ nō repitur in sacra biblia ꝙ sint nisi tres ange li. Sed ego dico ꝙ illud est falsum Unde repitur in danieli mille mil/lium ministrabant ei. ⁊ decies cen/tena millia ministrabant ei. Item iob. 2. nūq̄d est nūerus militū eius quasi dicat nō. In nouo testamēto sunt multe auctoritates illas nō cre dūt dimitto. ¶ Ad argumentū in ꝑncipio dico ꝙ nō est ordo inter in diuidua q̄ntū ad naturā subalē pōt tñ esse ordo q̄ntū ad ꝓprietates acci dentales.

Ctaua questio tercie distinctiōis vbi querit͛ vtꝝ angelus possit cogno/scere se ꝑ essentiam suā. ita ꝙ essen/tia sua sit rō cognoscendi sine aliq̄ repn̄tante ꝑcedente actū naturalit͛ videt͛ ꝙ nō qꝛ oportet cognoscens eē denudatū a cognito. ſȝ eentia ange li nō ē denudata a seipa. g̃ ⁊c. ¶ Ad oppo. angelus vult assimilari ꝑmo ꝙ nō esset nisi seipm̄ cognosceret vo luntas em̄ nō cadit nisi sup cogni/tum ꝫm aug. ¶ In ꝑncipio ponit͛ opi. tho. in ꝑma pte sū. q. 56. arti. 1. dicit licȝ in actiōe trāseūte obiectū sit sepatū ab agente tñ in actiōe in manēte oportet obiectū esse vnitū ibi opanti ⁊ vt vnitū est rō tl'is opatio nis immanent͛. sicut spēs visionis in oculo. Sic in ꝓposito de essentia angeli iūcta intellectui angelico re spectu intellectiōis. Postea ē opi. gandensis q̄libeto. v. q. xliij. ꝙ an/gelus nō cognoscit se ꝑ essentiā suā ſȝ ꝑ habitū scientialē. De ista qōne determinat͛ ad longū. q. x. Tandeȝ descendit ad soluendū argum̄ta ꝑn cipalia ⁊ soluendo secundū dicit ꝙ vnꝰ doctoꝛ ponit ꝙ singulare pt͛ in telligi ꝑ se sed nō singulare materia le. qꝛ singularitas nō ꝓhibet. ſȝ na turalitas. hic doctoꝛ ē tho. 1. pte. q. 56. arti. 1. in solōne secūdi argum̄ti Alius dicit ꝙ nec se nec alia ange/lus intelligit sub rōe singularꝫ ma/terialis vel immaterialis ſȝ vniūsa lis ꝙ est ꝑ se obiectū intellectꝰ. Et hic doctoꝛ est hein. q̄libeto. 5. q. xv ⁊ 26. ⁊ q̄libeto. 8. q. xiij. ⁊ q̄libeto 5. q. 9. Sed intentio ē doctoris ꝙ angelus pt͛ se cog̃scere ꝑ essentiā suā ⁊ ꝓbat sic. Alia forma ē rō agendi ꝫm essentiā suam sicut caloꝛ in igne ad calefaciendū aut saltē aliq̄ in cōi aut esset ꝓcessus in infinitū in ma/terialibꝫ formis. igit͛ cū in materia lia sic̄ mag̃ sint actia q̄ȝ materialia forma imaterial' erit ꝑ essentiā suaȝ rō agendi actionē suā sibi ꝯpeten tē ⁊ sic angelꝰ ꝑ essentiā suā se cogno/

Angelus quo cognoscit se

scet. Item in intelligibilibꝰ hñtibꝰ spēs intelligibiles ille spēs virtute obiectorꝝ cū intellectu causent intellectionē in q̄ tñ obiecta hñt esse diminutū si igit in se ⁊ in essentia sua hñt rlē esse absolutū ⁊ esse simplr.s. actu intelligibile possent veriꝰ cāre eundē effectū. q2 quicq̄d pt cāri ab aliquo diminute tali in aliq̄ esse virtute alicuiꝰ simplr ⁊ ab ipso simplicit pt cāri simplr. Sz essentia angeli vt in se est pñs intellectui suo q̄ q̄dez essentia est simplr tale in actu intelligibile in se ⁊ ſm quid in spē ꝑ melius est simplr intelligere p essentiā q̄ꝫ p spēm. Sed p maiori declatiōe dico q deus intelligit se ⁊ alia a se p essentiā suā. angelus vo se p essentiam suā. oīa vo supiora p essentias supiorꝝ sz intelligētias inferiores ⁊ materialia p spēs ꝯcreatas nos vo intelligimus p spēs infusas Et hec est intentio pclū in li. d̄ cāis Sed ſm scotum lz angelus intelligat iferiora p spēs ꝯcreatas spēs dico spēꝝ tñ pōt intelligere p spēs acquisitas nō dico p spēs spēꝝ sed p spēs indiuiduorꝝ. i. q pt hr̄e noticiā indiuiduorꝝ p spēs acquisitas. Sz angelus sit pōt se p essentiā cognoscere ⁊ p spēm. dicit q nō cū sint rōnes opposite. s. ꝑsentialitas ⁊ nō ꝑsentialitas. ¶ Ad argumentū in pncipio. dico q intelligit auctoritas. s. recipiens debet denudari a recepto i. debet esse alterius rōnis a recepto q est verum.

Una q̄stio
tercie distinctionis vbi

q̄rit vtrꝝ āgelꝰ hēat noticiā naturalē distinctā eēntie dīne. vī q nō q2 itelligentia nihil cogscit ex se vt vī. cōment. xij. metha. sz ds est ex intellectū intelligētie ꝑ ⁊c. ¶ Ad oppo. naturalr angeli desiderat deo assimilari sz naturale dsideriū cognitōnis ꝑsu ponit cognitionē aliā q̄ ex naturalibꝰ pt hñi ꝑ ⁊c. ¶ Post argumenta in pede q̄ōnis dicit q in hoc ꝯcordant aliq̄ in ista negatiua. s. q angli nō hñt distinctā noticiā essentie dīne naturalr. Et pmus pbans hoc inducit hein. q̄libero. 3. q. 3. ⁊ q̄libero. 4. q. 7. q angelicꝰ intellectꝰ nō pt p se attingere dīnam essentiā nec per essent āpriā pt ipsam cogscere pt imꝑportiōꝫ nec p quācūq spēm creatā pt dīnā essentiā distincte naturalr cogscere vt ex intentōe pbat q̄libero. 4. q. 9. Tho. vo. j. parte sū. q. xij. arti. 2. eandē negatiuam pbat q2 oīs forma creata est determinata. Diuina aūt essentia indeterminata iō nō est pportio. Et si q̄rat qualr ꝑ naturalr pt cognosci ds Rñdit tho. q. 56. ar. 3. q angelus naturalr nō cogscit p aliquā spēm nec p creaturas inferiores loquēdo de cognitiōe distincta sz medio mō p suā essentiā vt est imago dei vt verius dicat noticia specular q̄ꝫ noticia distincta. Doctor has iprobat opi. Est opi. doctoris affirmatiua in hac q̄ōne. ⁊ pbat sic. Nā angeli naturalr desiderant assilari deo. sed naturale desideriū cognitōis ꝑsupponit cognitionē aliā. Nam ex naturalibꝰ pt hñi ꝑ ⁊c. ¶ Confirmatur. Angelꝰ se pt naturalr dirigere i vltī

mū fine ḡ pt ipm naturaliter aliq̄ mō cogſcere qꝛ aliter minus pfecta eſſet ſua cognitio q̄ʒ noſtra qđ eſt falſum. Sed in hac ꝯcluſione ꝙ angeli deū cognoſcāt oēs doctores ꝯueniūt. in modo aūt cognoſcendi differt. Dimiſſis igiť varijs modis dico ꝛ pono tres ꝯcľones. Prima ꝯľo ꝙ angelus pt hre naturaľr ſpēʒ ꝯcreatā ſibi que ſit ei rō cognoſcendi ꝛ ducat imediate in cognitōnē diuā. Secūda ꝯcľo ꝙ in hac ſpē pt cogſci diſtincte eēntia diua. Tercia ꝯcluſio ꝙ de facto videť data fuiſſe talis ſpēs nature angelice. Prima ꝯcľo ptʒ ſic. qꝛ nō repugnat nec ex pte dantꝫ nec recipientꝫ tľes ſpēs nec ex pte ſtatus. Secūda ꝯcľo pbať quia cū ſpēs ſit eſſentia pt ducere in cognitionē cuiꝰ eſt. Tercia ꝯcľo pbať. nā pbabiľr crediť ꝙ deꝰ dedit illi nature quicq̄d poſſibile fuit circa btitudinē. ꝛ ſic videť ꝙ illā dederit. ¶ Sʒ ſunt aliq̄ dubia. Si angelus habuit illā ſpēm ꝛ illa potuit vti quō potuit peccare. Diciť ꝙ talis cognitio erat abſtractiua et nō btifica ꝛ ſic nō tollit ptātē peccādi. Scđm dubiū qꝛ eēntia vt eēntia eſt infinita ḡ ſi ē ſpēs talis eſſentie eſt infinita ꝛ ſic talis ſpēs ducet in noticiā eſſentie ſub rōe infiniti. ꝛ ſic angeli erūt naturaľr beati. Ad h̄ pt dici ꝙ nō ē incōueniēs ꝙ cognoſcant eſſentiā dei vt infinitā abſtractiue ꝛ tľis ſpēs fuit eis data. Terciū dubiū qꝛ vī ꝙ in eſſentia diua cogſcāt oīa alia cū eēntia repntant oīa alia. Ad h̄ pt dici pmo ꝙ ꝯcluſuʒ ē verū et beatus aug. videť dicere ſup Geneſ. ad litteram ꝙ angeli videāt in verbo creaturas anq̄ʒ fierent vel dicamus vti diximus in primo ꝙ vident ea que deus vult eis repſentare. Quartū dubium quid factuʒ eſt in demonibus de iſta ſpecie poteſt dici ꝙ nō retinent illam ſpecieʒ nec in eis remanſit ex demerito culpe vel ſi retinent ꝙ cognitio eoꝛuʒ eſt obnebulata ꝛ impedita ne poſſent exire in actum per illam ſpeciē vel ꝙ ſi per illam diuinam eſſentiam cognoſcūt eſt eis magis ad penam q̄ʒ leticiam. ¶ Ad argumentum in pncipio dico ꝙ cōmentatoꝛ eſt ibi negandus.

Decima queſtio tercie diſtinctionis

Decima queſtio tercie diſtinctionis vbi q̄riť vtrū ad hoc ꝙ angelus cognoſcat diſtincte q̄dditates creatas alias a ſe requirať neceſſario ꝙ hēat ꝓprias diſtinctas rōnes cognoſcēdi eas videť ꝙ nō quia eadē rōe poſſet cognoſcere oīa indiuidua ꝯtenta ſub ſpeciebus ꝛ per conſequens haberet infinitoꝝ cognitionem. quia indiuidua ſunt infinita. ¶ Ad oppoſitum angelus cognoſcit p ſpēs ꝯcreatas. ergo opoꝛtʒ ꝙ habeat alioꝝ ſimilitudineſ. Hic eſt oppoſitū hein. quolibeto. 5. q. xiiij. ꝙ angelus oēs q̄dditates cognoſcit per vnū habitū ſcientialem. Et doctoꝛ ponit modū ponendi huiꝰ doctorꝫ vbi dicit. modꝰ ponēdi eſt iſte. Et ducit quinq̄ʒ rōes ꝓ pte hein. Prima ſm phm. 2. Ethi. in anima nō ſunt niſi tria. ſcʒ paſſio. potentia.

⁊ bitus. s; rõ intelligẽdi in angelo nõ pt esse sola potẽtia. q2 sic natura le esset sufficiẽs pncipiũ repñtandi oĩa cognoscibilia nec sola passio cer tũ est ḡ. Scõa rõ talis vt intellectu nõ hñte bitũ pt gñari bit⁹ p frequẽ tatos actus illicitos igit si in ange/ lo nõ esset ɔcreatus bitus scientiał ad coḡscendũ posset in se gñare talẽ bitũ ⁊ sic esset in potentia essentiali ad actũ nõ solũ fm sed etiã primũ. sicut intellectus nr̃ qđ ẽ incõueniẽs Tertia rõ q2 dionisi⁹ de diuis no. c.7. dicit ꝙ ɔnectio vniũsi cõsistit in h ꝙ supmũ inferioris ɔiũgit cũ infimo supioris s; sũmũ in cogni/ tiõe hũana ẽ ꝙ ꝑmpte coḡscat p bi tũ scialẽ igit hmõi cognitio ponen da ẽ in angelo. Quarta rõ si nlla rõ ess; nisi ꝙ spẽs nõ sufficit sine bitu ad pfectã cognitiõ; ⁊ bitus pfectus sine spẽ sufficit frustra igit ponitur spẽs ꝑpt actũ intelligendi. Quinta rõ in volũtate nõ ponunt aliq pla vt pncipia volendi diuersa obiecta ḡ nec in intellectu optet ponere di uersa pncipia intelligendi s; sufficit vnus bitus in in tellectu pfect⁹ ad repñtandũ q̃cũq; naturalr sũt coḡ/ scibilia. Scõo ponit opi. tho. j. pte sũ. q. 55. arti. 3. dicent ꝙ nõ o; pone re in angelo ꝓprias rões respectu singlo2 q̃dditatũ creatura2. q2 an gelus inferior lic; p pl'es rões coḡ scẽdi coḡscat pl'es q̃dditates supior tñ pt coḡscere p aliã vnã rõnẽ. S; doctor iprobat has opi. mirabilit dando rñsiones q̃s breuitat̃ cã di/ mitto. Sed opi. doctoris ⁊ ẽ rei ve ritas ꝙ angelus intelligit inferiora

nõ p vnũ bitũ vt dicit hein. nec per vnã rõnẽ. vt dicit sãct⁹ doctor. s; in telligit p pl'es spẽs sil' cũ eo ɔcrea/ tas sic intelligendo ꝙ du; angelus creat⁹ fuit sil' cũ eo ɔcreata fuit spẽs homis bouis ⁊ leonis. dico species spẽ2. ⁊ sic p illas venit in cognitiõ; indiuiduo2 nõ negando q̃n possit indiuidua cognoscere p spẽs acq̃si tas. In scõo p pma opi. hẽs ꝙ an/ gelus nõ pt gñare aliquẽ bitũ. Ha bitũ dico q̃ sit alia res a spẽ. Et rõ est q2 bitus nõ gñat in naturalibus inclinatis sicut nõ gñat in graui p q̃tiẽscũq; descendere s; gñat in po/ tentijs de se indeterminat; ad actũ S; aliq̃s diceret si angelus nõ põt gñare bitũ ex actib;. lõ q2 intelligit p spẽs ɔcreatas ad q̃s naturalr est inclinatus tamen poterit hre bitũ indiuiduo2 de q̃b; fm scotũ pt hie spẽs infusas. Dicit a filio cuiusda; ꝙ nec in indiuiduis hẽbit bitũ ⁊ cã est qm̃ rõne ꝑspicuitat̃ ingenij in p mo actu h; pfectã noticiã ⁊ bit⁹ nõ gñat nisi ab impfecto ad pfectũ vel gñat ex vno actu qui actus est post pl'es actus ⁊ ex illo inclinãte ad ta/ lem actũ gñat bitus. ⁊ sic in angelo cũ nõ sint tales discursus ab actib; ad habitũ mõ dicto nõ gñat bitus ¶ Ad argumentũ in pncipio dr ne gando infinitatẽ indiuiduo2. s; cõ cedit finitas in infinitũ.

Irca distinctiõe; q̃rtã ⁊ q̃n tã. In q̃rta querit vtr2 in/ ter creationẽ ⁊ bñficationes angeli boni fuerit aliq morula. Et in quinta querit vtr2 angelus ꝑus meruit suam beatitudinẽ quã eam

accepit. Videtur ꝙ nō. q̄a augu. xij de tri. dei. c. ix. deus simul ē condēs naturā. ꝛ largiens gratiā. ergo stati habuit angelus creat⁹ grām ꝛ beatitudinē ¶ Ad opposi. est augu. sup geñ. ꝑmo. factus ē informis ꝛ lux. ꝙ ꝛc. Quītam ꝑmo soluit ꝛ repudiata opinio magistri sententiarū ꝛ ratōne multiplici dicentis. Angelos primo recepisse ꝛ postea meruisse. ꝛ dicit duo Primū ꝙ angeli suā beatitudinē meruerūt ſm ꝙ prius meruerūt q̄ꝫ eam receperūt. Scđm ꝓbat Tho. i. parte sum. q. lxij. ar. iiij Dicēs ꝙ meritū est ex gr̄a impfctā Premiū aūt est ex gr̄a pfecta. Soluendo questionē quartā de moruł distinguit ꝛ dicit ꝙ pñt poni due morule vna scꝫ in qua stꝫ in termio ꝛ alia sola p̄cedens in qua stꝫ in via Et ponit q̄dam doctor ꝙ simul erant oēs in gr̄a creati in ꝑmo instāti. ꝛ in illo nihil meruerūt. In secūdo instāti isti meruerūt ꝛ illi nō. qꝛ posuerūt obicem ita ꝙ si nō posuissent fuissent p̄miati. sicut ꝛ alij. hic doctor est Tho. i. pte sum. q. lxiij. arti. v. in solutōne vltimi argumēti Improbat̄ Secūdo pñt poni tres morule. ꝛ hoc tripl̄r. Primo q̄a in prima morala oēs fuerūt in naturalib⁹ suis. In secūda. mali in pctō iusti in merito. In tercia. mali ī pena. et iusti in gl̄a et premio. Et hec via videt̄ eē magistri dicētis ꝙ mali demeruerūt apponi sibi grām qñ apponebatur bonis quasi iam peccassent. In secūda mora. anteq̄ꝫ in tercia gracia apponeret̄ bonis ī tercia simul duratōne boni habuerūt grām ꝛ gloriam. Secūdo ponēdo tres morulas. ita ꝙ ī prima oēs fuerunt in naturalib⁹. In secūda boni in gratia ꝛ merito. ꝛ mali in demerito. ꝛ in tercia isti ꝛ illi in termino Tertio ponēdo tres moras. ita ꝙ oñes in prima mora fuerūt creati in gr̄a et meruerūt. In secūda soli boni steterūt in merito. ꝛ mali ceciderūt in tercia isti ꝛ illi in termino. Tertio pñt poni q̄tuor more. et hꝫ dupliciter. Primo. q̄a in p̄ria mora oñes fuerūt in puris naturalib⁹ In secūda mora mali peccauerūt ꝛ boni steterūt. In tercia bonis apposita est gracia ꝛ meruerūt. In quarta boni p̄miati sunt. ꝛ mali cōdemnati. Quarta. ꝙ in ꝑma mora omnes fuerūt in naturalib⁹. In secūda oñes in gr̄a In tercia boni steterūt ꝛ meruerūt. ꝛ mali deliq̄uerūt. In quarta hi ꝛ illi erāt in termino. Et nota. ꝙ de intētione doctoris ē ponere q̄tuor moras vel ad min⁹ tres Et ille q̄tuor sunt iste vltime cum magis rōnabiles sint ꝛ magis capaces ¶ Sed si aliq̄s querat que stꝫ iste more. Aliqui dicūt ꝙ sunt diuersa instantia tēpoꝝ. Sed doctor dicit ꝙ iste morule sunt diuersa nūc eui ¶ Sed circa istaꝫ materiā quis posset querere duo. Primū si angeli fuerūt creati in gr̄a. Secūdum. si fuerūt creati ī beatitudine. Ad primum dꝛ ꝙ sic. ſm aug. de ci. dei. li. .xj. Erat deus cōdens naturā ꝛ largiens gratiā. Secūdo hoc ideꝫ videtur dicere Hieronim⁹ super oꝫe demones in magna pinguedīe spiritussancti st⁹ creati. ¶ Ad secūduꝫ de beatitudine dꝛ. ꝙ duplex ē btitu

do. Una que pōt hēri ḃm exigentiā status naturalis. vtputa cognitio & dilectio primi pricipij possibilis ḃz naturalia. Et alia btitudo supnaturalis. Nūc si loqmur de btitudine primo mō sic dico. ꝙ in illa fuerūt creati. Et ratio hui⁹ ē. qꝛ creati fuerunt in gradu ꝓpinqori ad illā supnaturalē btitudinē. vñ fuerūt creati in statu ī quo mediata dispō ad gloriā est. sed si loqmur de btitudine secūdo mō dicā dōm ē ꝙ nō. qꝛ ḃm legē diuinā glīa nō datur nisi ex meritis. & ïdo decuit vt pri⁹ merert

¶ Ad argu. in pricipio dr. ꝙ ñ fuit morula ī btitudine naturali. sed bñ in btitudine supnaturali

Circa sextā distinctōem qrit vtꝝ angel⁹ mal⁹ potuit appetere eqlitatē dei. Videt ꝙ nō. qꝛ intellect⁹ intelligēdo summū veꝝ nō errat. ğ volūtas amando sūmū bonū nō peccat. ğ angel⁹ mal⁹ in primo actu peccādi nō potuit appetere sūmū bonū. Ad oppositū est mgr in lra Tho. i. pte sū me. q. lxiij. arti. iij. ꝙ nō. Sic ad qstionē dicit doctor cū auctoritate mgri ꝙ potuit appetere eqlitatē dei Et probat sic. nam volūtas hꝫ duplicē actum amādi. s. amoris amicitie. & actū ꝯcupiscēdi aliqd amāti et ḃm vtrūqꝫ hꝫ totū ens ꝓ obiecto ita ꝙ sic qðcūqꝫ ens pt ipē amare amore amicitie. ita qðcūqꝫ ens pt ꝯcupiscere sibi. igit cū angel⁹ potuit se amare amore ꝯcupie. & potuit sibi ꝯcupiscere qðcūqꝫ ꝯcupiscibile. Et sic cū eqlitas dei sit bonū. qð dā ꝯcupiscibile ḃm se. sibi potuit illud bonū ꝯcupiscere. Preterea si eqlitas dei eēt ꝯcupiscibil' angelo. possꝫ angel⁹ illā ꝯcupiscere sibi hoc ē planū. sed ipossibilitas hui⁹ nō ꝓhibꝫ qn posset angel⁹ hoc velle. nā volūtas pt esse ipossibiliū ḃm phm. iij. ethi. Cōfirmat. qꝛ dānati odiūt deum ex illo. ps. q te oderūt &c. odiēs āt vult oditū nō eē ḃm phm. ij. ethi. quare ğ voluit deū nō esse. sꝫ hoc ē ipossibile. igr ipossibilitas isti⁹ appetitus nō ꝓhibet qn posset appeti a volūtate peccāte. Sꝫ ꝓ vno ṽbo qd dicit de odio dei. Dr ꝙ ille ps ē intelligēdus. q te oderūt. i. noluert Nā odiū dei ē simplr malū. & illð nō cadit sub obiecto volūtatis. iij. ethi. Et hui⁹ intētionis ē frāciscus prima di. in illa qōne. si appbēso vltimo fine. Sꝫ angel⁹ potuit peccare. dr ꝙ sic. Job. v. In āgelis suis reperit prauitatē. Rō est. qꝛ volūtas āgeli pt eē difformis regule sue maxime i affectōe ꝯmodi ī, q difformitate stat pctm̄. Sꝫ quō peccauit. dico ꝙ peccare potuit & peccauit ex libertate sue volūtatis. naꝫ respuit qð faciendū erat ḃm dictamē rōis Sꝫ potuit peccare ī primo instāti. mgr dicit ꝙ nō Alij dicūt ꝙ potuit peccare ī primo instāti. sed nō peccauit Sed ē intētio Scoti in scðo. dist. xix. ꝙ potuit peccare in prīo instāti Sed aliqs diceret. in prīo instāti angeli naturalr fuerūt inclinati ad bonū in naturali incliatōe nec ī eis nec ī nobis ē error. ğ quō potuerūt peccare dr hic qdā moralis ꝙ ī primo istāti pt ꝯsidari natural' inclīatio. & act⁹ elicit⁹ illi⁹ natural' inclis

angelus malus

tionis ī naturali incl'iatōne nō est er- ror. ꝫ in actu elicito illius pt̄ esse er- ror. ⁊ sic ī angel' Ad argu. in pꝛīci pio dico. ꝙ āgel⁹ intelligēs sūmū bonuꝫ nō erravit. ꝫ intelligēdo sibi debere applicari erravit

Questio secū

da sexte distinctōis. vbi q̄ ritur. vtꝝ primū pctm̄ āgeli fuerit foꝛal'r supbia. videt̄ ꝙ sic. aug. xiiij. de ciui. di. ca. v. videt̄ velle h̄ expo- nēs illud eccl. x. vi. ꝯuiciū oīs pcti ē supbia. ¶ Ad oppositū. pctm̄ suū fuit maximū. sed supbia nō est ma ximū. sed dei odiū In pꝛīcipio secū di arti. ponit̄ opio btē bonauēture. li. ij. dis. v. arti. i. q. v. dicētis ꝙ sic. Et pbat ex dicto aug. Doctoꝛ dt ꝙ in ista q̄stione tenet̄ cōiter ps affirma tiua ꝓpter articulū ꝓ ista pte. Sed ad videndū veritatē q̄ōnis pꝛimo est ondendū que fuit malicia ī pꝛio anglo peccāte. Scdo. ad qd genus pcti ptinebat illa malicia. Quātuꝫ ad pꝛimū dic̄ doctoꝛ. ꝙ simpl'r pꝛi mus act⁹ volūtatꝭ inoꝛdinat⁹ fuit pꝛimū velle amicitie respectu ei⁹ cui voluit bonū. hoc āt obiectū nō fuit deus. q̄a deū nō poterat inoꝛdīate amare cū sit sūme amādus. Sꝫ p⁹ actus inoꝛdinat⁹ fuit act⁹ amicitie respectu suipi⁹. Et hoc ē qd dic̄ au gustin⁹ xiiij. de ciui. dei. ca. vltio. h̄ ē ꝙ fecit duas ciuitates. ciuitatē dei amoꝛ dei vsq; ad ꝯtēptū sui. ⁊ ciui tatē diaboli. amoꝛ sui vsq; ad ꝯtēp tuꝫ dei ¶ Quātū ad scd̄ꝫ arti. dicit̄. ꝙ fuit supbia. Et hec videt̄ eē intē tio aug. xiiij. de trini. vbi vult ꝙ p̄- sūptio ē nimis placere sibi. iō sup- bi in scriptura dicūtur sibi placētes igr̄ cū ista īmoderata dilectō sui ha buerit īmoderatā ꝯplacētiā sui fuit supbia ⁊ sic p̄ꝯ um ptio. Sꝫ doctoꝛ nr̄ dicit. ꝙ eā appetiuit sub rōe q̄ bo nū delctābile. ⁊ iō videt̄ sibi ꝙ suū pꝛimū pctm̄ nō sit supbia ꝫ libido ⁊ luxuria magꝭ Hoc sic declarat̄ an gelus appetiuit btītudinē pncipal'r sub rōne boni pncipal'r delcābil'. ꝫ hoc ē foꝛmal'r luxuria. g̊ ⁊c̄. Añs ꝓ batur tripl'r. q̄a sicut hēm⁹ ex sacra scriptura iā degustauerūt delicias btītudinis natural' in delitijs padī si fuisti ⁊c̄. ⁊ iō videt̄ ꝙ illas delici- as appetierit in ꝯplemēto sui ꝓ bo no delcābili Scd̄o q2 sic̄ dc̄m ē sua volūtas mouebat̄ ex affectōe ꝯmo di. ꝫ talis volūtas sic mota mouet̄ sub rōne boni delectabil'. ergo ⁊c̄. Itē appetit⁹ quē habuit in q̊ pꝛimo peccauit fuit ꝓpoꝛcionat⁹ in sui. er- go appetiuit bonū pulchrū in quo delectabat̄. g̊ suū peccatū fuit magꝭ libido q̄ꝫ supbia. sed est verꝫ ꝙ ap- petiuit btītudinē sub rōne boni de- lectabil'. Notādū etꝭ ꝙ bn̄ potuit eē ꝙ appetierit bonū excellens in quo alios excelleret. ⁊ btītudinē inq̄ntū bonū delctābile Sed ad hec pōt di ci magis peccatū suū libido foꝛma liter q̄ꝫ supbia. Sed angel⁹ quādo peccauit fuit inter oēs alios pꝛim⁹. Dicitur ꝙ hec dubitatio nō est ap- te soluta p scripturā. Sꝫ btūs gre- goꝛius. xij. moraliū. Omel'. xxi. de decē ouib⁹ videt̄ dicere. ꝙ fuit pm⁹ angelus simplicit̄. Huic cōcoꝛdat Ysidoꝛus xix. Quō cecidisti lucifer qui mane oꝛiebaris. licet ad litte- ram dicat̄ de rege babilonis. Ereze

chiel.xxviij. Tu cherub instās pro
pter pulcritudinē sciētie. licet ad lit
terā dicatur de rege Tyri. Et in a/
poca. videt esse pugna cū angelo q
nō videt si nō fuiss3 digniōris ⁊ for
tioris nature. Damascen⁹ li.ij.c.iij
videt dicere q erat de infimis. Et
pro vtraq parte sunt doc. sed pma
opīo magis placet. S3 peccatū pri
mi āgeli fuit alijs causa peccādi. di
co q nō effectiue. sed exēplariter. Et
dicūt aliq q fuit cā nō precedēs tē/
pore. sed natura. Sed quō alij pec
cauerūt. Dico q attēdebāt qd post
faceret ⁊ in illud ɔsenserūt. ¶ Ad ar
gumentū in pricipio dico. q btūs
augustin⁹ accepit ibi supbiam p in
ordinato amore sui q est psumptio

Circa septimā distinctōem
querit. Utr angelus mal⁹
ncārio velit male. Videt q
nō Jaco.ij. Demones credūt ⁊ con
tremiscūt. isti sūt actus boni. Ad op
positū. in ps. Supbia eor qui te o
derūt ascēdit semp ⁊c. In cui⁹ prin
cipio solutōis ponitur opīo Tho.
.j. pte sūme. q. lxiiij. arti.ij. dicentis
q sic. ex ɔformitate appetitie ad ap
prebēsiuam. apprebēdūt aūt imobi
liter. ideo volūt imobiliter. Scda
est opīo ben. q. viij. q. xi. Rndent
q sic. qa em sepata est volūtas an/
geli cui se iūgit imobilr se iūgit Et
in corpe questiōis dicto de mltipli
ci bonitate restat inqt nūc de boni/
tate morali ⁊ malicia sibi opposita
dicere. Et dicit Bonauētura li.ij.p
septima. dist. vij. arti.i. q.ij. ⁊ iij. q
nō possunt hre volitionē moraliter
bonaz. quia oēm diffomāt ex aliq
circūstantia inordinata. Et tandez
rōndit ad argu. pricipalia soluēdo.
Soluēdo vero primū argumētum
pmittit solutionē Bonauēture vbi
sup. Soluēdo pmū argumētū se
cūde qstionis. vbi dicit. q lic3 mali
angeli credant. ille tn actus creden
di est in eis mal⁹ q2 odiūt illud cre
ditū. vel vt veri⁹ loqtur nolūt. S3
veniendo ad decisionē qōnis dr. q
triplex ē bonitas. Prīo bonitas ex
gnē Scda bonitas virtut siue ex cir
cūstantia. Tercia bonitas merito/
ria. Et fm hoc dt doctor q de boni
tate q dicit bonitas ex gnē nō ē du/
biu3 qn hre possint ⁊ habeāt mltas
volitōes trāseūtes sup obcm ɔue/
niēs tali actui. vtputa amādo se. o/
diendo pctm. ⁊ sic de alijs multis.
De alijs vo duab3 sc3 de bonitate
moraliter dr q nō psit hre volitōes
moralr bonā. qa boītatē diffomāt
ex aliq circūstātia inordiata trāsse
rēdo illud inordiate ad amorē sui
Silr habit⁹ in eis ē pfecte malus i
termio. ido pfectissie iclinat i malū
nūq em bn volūt pter pmu3. s3 sp
male volūt pter scd3. s. pter vehe
mētē incliatōe3 in malū. De scia bo
nitate. s. meritoria clar est q nō q2
nūq faciet bonū nec p ɔns merebū
tur ¶ Sed hic mouet ista qstio vtr
āgeli boni habeāt potēcia3 ad malū
⁊ mali ad bonū. Doctor sctūs dt q
nō. S3 rōnitas dubitatōis ē. q ipos/
sibile ē btm ɔmittere pctm. S3 tn
ista ipossibilitas nō orit ex repugnā
tia tminor q termi repugnēt. nec ē
hec ipossibilitas eo q deficiat in a/
tiuum ⁊ passiuum. Nec est hec im/
possibilitas ex sola visione. id est
ob hoc solum quod videatur deus

angelus potest peccare

Questio II

net ex hoc ꝙ satiat appetitus vt dr sctus Tho. Sed dico ꝙ e ex ordiatione diuina que ordinauit hos nū/q̄ dimittere labi in peccatū. ꝛ tenere eos in ordinata volūtate. Uñ dr ꝙ ista ipossibilitas e talis sicut illa qua dicimus ꝙ deus nō potest facere realiter q̄ ordinauit. q2 impossibile est deū agere oppositū illius qd ordinauit Ideo dicit Scotus ꝙ angeli beati simplr loquēdo possunt peccare nunq̄m tñ peccabunt mul/ta em̄ sunt potentie fieri q̄ nūquam fient. Et si dicat. Ideo potētia fru/stra. Dico ꝙ nō. quia reducibil' est licet nūquā reducatur. Et de mal' dic ɔtrariū sicut de bonis. i. ꝙ ha/beant poñam ad bonū. licet nūquā faciant bonū. cum s'm dyonisium naturalia in eis remāserūt integra. ¶ Ad argumentū in pricipio dicit ꝙ licet credant. tamē ille actus e in eis malus q2 odiūt creditum

Circa distinctōem octauam querit. Utrū angelus possit assumere corpus in quo e/xerceat opa vite. Uidetur ꝙ nō. nā tūc angelus esset pfectior aīa. Probatur cū aīa viuet ꝛ viuificet et cōicet vitam que oīa hec. angelus non facit ¶ Ad oppositū est genes de tribus angelis apparētibus abrae et thobie p totū de raphaele ¶ In hac questione nō sunt opiones. ideo videbūtur quattuor. Primo. vtrū angeli habeāt corpa naturalr eis vnita. Secūdo. vtrū habeāt corpa vo/lūtarie sumpta. Tertio q̄s opationes pñt ibi exercere. Quarta. si sūt in corpibus illis sicut i loco ¶ Quātum ad primū breuiter dr. ꝙ nō habent corpa eis naturalr vnita. Qd ptz. quoniā angel' nō habet aliquā opationē quā nō possit habere. dato ꝙ nō sit forma corporis. Ptz nā velle nō dependet a corpe. silr nec itelligere suū dependet a corpe. nec mouere se localiter ¶ Quantū ad secūdum. an habeāt corpa volūtaria sūpta. Dicit ꝙ sic. Qd patet ex pluribus locis sacre scripture. vt ptz in genes. de angelis apparētib' abrae ꝛ postea de angelo habēte gladiū e/uaginatū super ihrl'm. ij. regū Itē de angelo qui ibat cū thobia. vniūtur autē istis corpibus nō vt forma materie nec vt suppositū nature assūpte. sed vt sistēs ad opandū ꝛ ad apparendū. ꝛ hoc e assumere quasi ad se sumere. q2 ad opationes sibi proprias explendas vtitur illo sicut instrumēto ¶ Sed notandū est ꝙ aliquādo assūit corpa q̄ nō format. sicut cū intrat corpa mortua. Aliqñ corpus qd assumit format. Sed si corp' mortuū assumit quō nō fetz Dr ꝙ hoc e per vires herbarū applicādo eas debit' passiuis ¶ Quātū ad terciū arti. de opibus que pōt exercere. Dr ad pñs. ꝙ sunt tres i genere. nā quedā sunt opationes potētie motie. q̄dā sensitiue. q̄dā vegetatiue. ¶ De opationib' motis dico. ꝙ pōt oēs exercere. vtputa mouere corp' organice ꝛ nō organice. ꝛ breuiter oēs que ɔsistūt in motu vt formare vocē silr̄ eleuare palpebras mouere oculos Sz opatōes sensitiuas nō pōt exercere in corpe. Rō e. q2 ad hoc reqritur aīa sensitia ꝛ or

angelus potest assumere corpus

ganū pfecte vnitū. qd nō est in angelo. ideo videre visione corporali nō possit. licet possit visione intellectuali de opationibꝫ negatiue dōm est. ꝙ illas pōt que dicūt motū. vñ pōt terere cibū masticare attrahere p vi herbaꝝ decoqui aliqliter imperfecte digerere. sed nō pōt nutrire ꝛ conuertere in subam aliti. Sꝫ de gnatione dicit. ꝙ nō pōt directe ꝛ p se. ꝛ hoc ex pte viri ꝛ ex pte mulieris mistrare mēstruū cū reqsitis. Sed hoc nō pt facere ꝑe digerere nec creare vnū menstruū de quo formet fetus. inductiue vero pōt. Nam pōt assumere corpꝰ mulieris. ꝛ sic recipe semē ab aliquo hoīe. postea fiet succubus accedēs ad mulierē. ꝛ sic ꝑtu te semini viri pōt generare. Sed vtrum possit concipere ꝛ parere. doctores aliqui dixerūt ꝙ nō. tñ oppositū dr ac cidisse in normādia de merlino. Quō autē hoc pōt esse dr a quodaꝫ ꝙ sit possibile ē esse hoc factum. ꝙ oportet ꝙ mēstruū alicuiꝰ mulieris transeat ad vas consile vt corpꝰ formatur ꝛ formatur in eandē qlitateꝫ q foueret in matrice mulieris ꝛ fiet succubus alicui viro. Et faciet cū virtute herbaꝝ applicatōe ad constellationes q faceret naturalr ad conceptionem fetus ꝛ conseruatōem Et q sic sꝫ potētia possibile est ipm fetus concipere vice mulieris cuiꝰ fuit mēstruū ad hoc aliter nō videret. Et hoc intelligit de malo angelo ꝛ nō de bono ¶ Quantū ad quartū arti. dico. ꝙ angelū esse i loco est plus q̄ꝫ eē in corpe assumpto. qa qntum occurrit ad psens vtrū ꝫ est in corpe assumpto ē sicut in loco eo mō quo contigit esse in loco ipi angelo ¶ Ad argumtum in pricipio dico. ꝙ vita viuificans est pfectior fm qd. nō simplr vita in angelo ē nobilior in se

Irca nonā distinctōem qritur. Utrꝫ angelꝰ supior possit illuiare inferiorē. Uidet ꝙ nō oīs mutatio est inter opposita. ergo qd illuiatur. primo fuit tenebrosuꝫ. sed in angel bonis nō est aliqua tenebra. ergo ꝛc. ¶ Ad oppositū ē damascenꝰ. c. vij. ꝛ c. xviij. In pricipio qstionis articulizat qsi qdruplici arti. Et in qlibet arti. inducitur Hen. quol. v. q. xv. ꝛ quol. ·ij. q. viij. Rñs ad primū dic ꝙ angelus cognoscit singulare. nō primo nec p aliquā rōem ꝑriaꝫ. sed p vle concreatum suo intellectui. Et hāc q si sententiā dicit in ij. ꝛ iij. arti. applicataꝫ angelis p locutōne eoꝝ. vt ponit in qstione venierī postmodū a doctore multiplr improbat. Sꝫ pro ordine angeloꝝ ꝛ eoꝝ illuiatio ne dr. ꝙ in angelis ē ordo. mgr i lra dicit sic. Ordo ē mltitudo celestiū spirituū que inter se vno mūere gre simulātur. Sed in illis btis spiritibus sꝫ tales multitudines spirituū celestiū que assistantur in aliquo dono gre quo cōuenit eis aliqd officiū vel circa ipm deū vel circa reductōnem ipius in deū. g in illis est ordo Deiñ dico ꝙ sꝫ nouē ordines angeloꝝ. nam in prima Gerarchia sunt Seraphin. Cerubin ꝛ Throni. In scda gerarchia sunt dñationes ꝑtutes ꝛ ptātes. In tercia gerarchia sꝫ pricipatus archāgeli ꝛ āgeli ¶ No.

ta. q tres primi ordies accipiũtur ex officio. qd habent imediate circa principẽ. Nam sicut in principatu regali aliqui sunt q semp adherent regi. Alij qbus secreta eius reuelãtur. Alij q ita familiares sũt regi vt regez recipiãt. ¶ Sic a primo officio dr seraphin Ex scdo actu dr cherubin. Ex tercio actu dr Throni. Alie medie Gerarchie distinguũtur ex officio. Nã aliq reducũt vniuersuz ad principẽ. ⁊ isti dicuntur dñatiões. Alij impediũt vires aduersarioꝝ. ⁊ isti dicũtur ↄtutes. Alij habẽt ordinare que distincta sunt vt in executõne mandẽtur. et hↄ ptinet ad ptãtes. Tres ordines vltime gerarchie distinguũtur penes officia exercendo illa q dicta sunt p supiores. Naz qdem ea exequũẽ circa pricipes ⁊ dicũtur pricipatus qr pricipibus psunt Quidã ea exequũtur circa prouicias ⁊ dicũtur archãgeli. Alij ea exequũtur circa singlares psonas. ⁊ dicũtur angeli. ¶ Et ex hoc põt dici ad qstionẽ. q supiores illuminãt inferiores Et hoc sentit Damascen⁹ c. vij. ⁊ ca. xviij. Et q ista noia sint sic appellata. hẽtur nomẽ seraphin. Esa. vi. nomẽ Cherubin. ezechi. i. Throni ad col. i. Dominationes ↄtutes ptãtes pricipat⁹ ad ephe. ij. nomẽ archangeli i canonica nomẽ ãgeli i danieli ⁊ Job. ij. ⁊ in multis locis scripture. Sed qr pricipalis materia ẽ de illuiatione. Prio pono mõs illuiatõis ꝺ3 hen. vbi s. Ubi sciẽdũ q aliqd pt illuiare qnqꝫ mõis Prio lumẽ in aliud iferẽdo. vt sol illuiat aerẽ. Scdo lumẽ afferẽdo. vt afferẽs candelã illumiat domũ in nocte. Tertio obstaculũ remouẽdo. vt ille illuiat domũ i die q apit fenestrã. Qrto faciẽdo aliã dispõem in ipo ad quã seqtur pceptio lucis ⁊ dispõem ↄriã remouẽdo vt sanãs oculũ vl' rarificiẽs mediũ. Quito lumẽ siue vim itellectiuã ↄfortãdo. sic ↄtus impfectioris corpis ↄfortaẽ ex situali ppĩqtate corpis pfectõris. vt min⁹ calidũ crescit i calore mag' calidi ppĩrati. S3 ad ppositũ quõ illuiat ãgelus supior inferiorẽ. Dico q lumẽ afferẽdo. Et iste mod⁹ teneẽ ab oĩbus. qñ angel⁹ supior sic pt angelũ iferiorẽ illuiare afferẽdo obiectũ luiosuz. qd obiectũ illuiosuz ẽ ↄtus luiosa reuelata supiori ãgelo ⁊ a do sibi impssa ¶ Tũc ãt illuiat inferiorem qñ veritatẽ quã vidit i ↄbo ondit alteri ãgelo in seipo. S3 de mõ p quẽ offert illud obiectũ luiosum ẽ diuersitas inter doctores. S3 ẽ modus dicẽdi scoti. q ãgel⁹ supior habẽs noticiã creatã a ↄbo ↄtute mẽorie sue pt creare i intellctũ inferioris angeli silẽz noticiã ⁊ hoc ẽ illuiare iferiorẽ angelũ ꝺm eũ ¶ Ad argumẽtũ in pricipio pꝫ p ea q dctã sunt

Secunda qõ

nõne distinctõis vbi qrit. Utrũ angel⁹ possit intellectualr loq alteri. videẽ q nõ. nã locutio psupponit istrumẽta ad loqndũ. ij. de aĩa. s3 i angel' ñ st talia istrumẽtaꝫ ñ pñt loq. Ad argu. ẽ apl's ad Cor. i. In hac qõe iã st' poite opi. i supiori qõne. Jõ rñdetur affirmatiẽ ad qsituz cuz Damasceno. li. ij. ca. xvij. ⁊ xix.

Et hoc ē certum apud oēs docto/res ꝙ angeli loquūtur mutuo. sȝ ad hoc est rō q̄a illud qđ est ꝑfectōnis in nobis nō debet eis denegari. sed reuelatio veritatꝭ agnite est ꝑfctōis in nobis ḡ ꝛc̄. Qđ pȝ etiā auctoritate apl'i ad Coꝛ. i. xiiij. q̄ dicit Si līguis hoīm loquar ꝛc̄. Ex quo videtur ꝙ loquātur ad īuicem. Hoc idem pȝ in zacharia. vbi dicitur ab vno angelo alteri vade ꝛ loq̄re pueroꝭ isti ¶ Sed est dubiū apud doctorem de mō loquendi. Quidā dicūt ꝙ nr̄i ɔceptus sunt aliȷs occulti duplici de cā. Prima. ꝓpter grossiciē corꝑis Alia ꝓpter obstaculū volūtatis. Et ꝙ in āgelis sunt occulti ꝓpter obstaculū volūtatis. ꝛ ob hoc ꝙ claudūtur solo bn̄placito exprimūtur ꝛ sic loquūť. qꝛ volūtas suū exprimit ɔceptū. Aliȷ dicūt ꝛ ē hen. vbi s̄. ꝙ angelus hȝ solū spēs spērum. habet deiñ alios ɔceptus īdiuiduales ꝑmi iā sunt oībus cōes. et de his nō fit locutō. sed ē locutō ad exprimēdum ɔceptus indīduales. Vñ ꝑm istos locutio nihil aliud ē. q̄ȝ expressio ꝑticularis signati ꝑ cōceptum vagū. Isti duo mōi reprobātur. Tercius modus ē iste. ꝙ angelus ꝟtute mēorie sue pōt iprimere ī itelligētia sua propriā noticiā alicuius veritatis. noticiā dico actualem. Dicit scđo. ꝙ sicut ꝟtus memorie sue pōt impͥmere in intelligētiam ipam. ita pōt noticiam eiusdē veritatis in intelligētiā alteri⁹. Sȝ ex hac opīone sequūtur aliqua dubia. Quarta opīo que đt ꝙ ad locutionē req̄ritur ꝙ angel⁹ cui debȝ fieri locutio sit attētus. ꝛ hoc a volūtate sua vel vi suꝑioris. Scđo req̄ritur formatio ꝟbi ī intelligētia angeli qui loq̄tur vel q̄ loqui vult ad hoc vt īnotescat illi angelo attēto. Vñ ꝑm istā viaȝ locutio nihil aliđ est. q̄ȝ formatio ꝟbi mētalis Et differt iste mod⁹ a ꝑmo. q̄a ponit ꝙ añq̄ȝ formetur ꝟbum in potētia angeli ē vt videatur ab alio. sed postq̄ȝ formatū est nō pōt ꝑ volūtateȝ suā occultare. q̄n quilibȝ attētus angelus possit illud videre. ꝛ q̄ntum ad hoc nō ɔcordat cū prima opīone. ī mo discordat ¶ Scot⁹ ꝟo dicit sic. ꝙ angelus loq̄tur angelo causando in eo īmediate ɔceptuȝ illi⁹ obiecti de quo loq̄tur. Sed si pōt loqui q̄ntūcūq̄ȝ distans Tho. dicit ꝙ sic. in sua sūma Bonauētura đt ꝙ nō. nā frustra descēderet de celo ad terrā. ¶ Ad argumentū in ꝑncipio dico. ꝙ talia instrumēta sunt ncāria ad locutionē corporeā. nō ad locutōeȝ spūalem qualis ē in angelis

Circa distinctionē decimā q̄ritur. Utrū oēs angeli mittātur. videť ꝙ ñ Daniel' viij. ca. Milia miliū mīstrabāt ei ꝛ decies cente. mi. assistebāt ei. ḡ si assistūt nō mittūtur. ¶ Ad opposi. ad ad heb. i. Oēs sunt admīstratorū spūs ¶ Ad q̄stionem đr ꝙ sic. ꝛ habetur ꝑ apl'm ad heb. i. Oēs sūt administratorū spūs. Sed ɔ̄cedenda auctoritas apl'i. ꝛ cū hoc ē distiguenda de omissione. s. de missione intra. ꝛ de missione ex̄. ꝑm eñ ꝓcessuȝ ꝛ ordinē cōem reuelātur suꝑiora misteria dei suꝑioribus ꝛ ꝑusq̄ȝ

reueleñt inferioribus. et ita superiores mittuntur ad inferiores loquendo et illuminando eos interius. Et angeli inferiores mittuntur exterius ad illa reuelata scienda vel explenda. Et sic non omnes communiter mittuntur extra sed bene intra vel e. Et sic possunt solui auctoritates in hac distinctione. Scotus uero nullam ponit opinionem. sed breuissime eam transit. ¶ Ad argumentum in principio dico quod mittuntur ad intra vel extra.

Circa distinctionem vndecimam queritur vtrum angelus custodiens possit aliquid effectiue causare in intellectu hominis custoditi. Videtur quod non illud quod immediate subicitur soli deo nihil recipit ab alio agente. quia si ab alio reciperet iam alteri subiceretur. sed mens nostra soli deo subicitur ergo etc. ¶ Ad oppositum est dionisius de di. no. qui dicit quod reuelationes diuine veniunt ad homines per angelos. Collocatur in principio opinio auicenne. in. 6. naturalium parte. 5. c. 6. dicentis quod intellectus superior est causa essendi et cognitionis anime intellectiue ita quod anima solummodo intelligit per conuersionem actualem ad illam intelligentiam ¶ Contra hanc opinionem arguit tho. 1. parte summe. q. 74. arti. 5. quia tunc frustra vniretur anima corpori. quia nullam perfectionem habitualem acquireret sed solum ab intelligentia reciperet perfectionem. hanc rationem improbat doctor. quia tunc frustra in resurrectione anima vniretur corpori. Et preterea inquit secundum aliquos eorum anima intelligit inquantum est super corpus hoc habet sanctus doctor in. 4 sententiarum di. 5. q. 1. post in. 2. arti. dum querit quomodo sit angelus in homine. dicit egidius quodlibeto. 6. q. xvi. quod potest facere spiritum et humorum motum localem ad quem motum sequitur transpositio et ordinata immutatio intellectus possibilis ab eis. Sed circa istam materiam est intentio dio. in li. de diui. no. quod reuelationes diuine veniunt ad homines per angelos. sed reuelare est aliquid causare igitur aliquid causant. ¶ Sed circa modum tria videbimus. primo de aliquibus certis. secundo inquiretur modus per quem potest causare aliquam cognitionem in intellectu nostro. tercio per quem modum in voluntate possunt causare volitionem.

¶ Quantum ad primum arti. est vnum certum quod quilibet homo habet vnum angelum ad sui custodiam deputatum. hoc patet per illud Math. xviii. angeli eorum semper vident faciem patris. Hoc etiam habetur ex sacra scriptura. vt de angelo misso ad christum dum fuit in agonia confortante ipsum. Item Esaye. 6. missus fuit vnus angelus qui purgaret peccata ysaie. Et isti adhibentur ad custodiam non solum vt corpora custodiant sed vt retrahant a peccato quod angelus facere non posset nisi in mente aliquid agendo. ¶ Quantum ad secundum arti. dicitur quod angelus indirecte potest causare cognitiones inducentes ad bonum ponendo aliqua signa sensibilia. vel ponendo aliquid vocaliter in corpore assumpto sicut facit doctor respectu discipuli sed potest esse causa cognitionis bone faciendo quod species que sunt in corporibus cristallinis refluant per motum localem vsque ad organum sensus communis. vt relucent ibi. et hoc patet in somno patet etiam in freneticis in quibus sunt tales species ita quod apparet eis se vide-

re res p̄sentialiter. vel pōt dici fm doctorē q angelus pōt docere p sensibilia signa excellentius q̄ homo. Nam amoto īpedimēto aliq̄d pōt opari circa intellectū possibilē nō imediate cāndo spēm intelligibilez vt totalis cā sz vt cā ptial' p intellectū suū agentē coagēs intellectui agenti hoīs ita q illi duo intellectus agentes hoīs ꝛ angeli q̄ sunt huiusdem rōnis possent cū fantasmate efficacius opari q̄ solus intellectus hoīs ꝛ sic ꝓducere spēm intelligibilem pfectionē ꝛ distinctius repn̄tā tem quidditatem. ¶ Quātū ad tercium arti. si angelus pōt cāre volitiones in n̄ra voluntate. dicit q nō pt īmediate seu directe sz bn̄ indirecte ꝛ rō est quia voluntas nō est naturaliter mobilis nisi mediante intellectione sed ordinē rez nō potest angelus īmutare igit nō poterit cāre volitiones. Sed angelus pt cogscere cognitiones n̄ras intuitiue q̄ abstractiue nō est dubiū. Ad h̄ dicunt aliqui q indirecte. i. in effectu q sic. ꝛ rō est. Nam interdū cognoscit cogitatio p mutationē vultus ꝛ medici aliquas cogitationes p pulsum cognoscere pn̄t ꝛ sic multo magis angeli. Alio mō p se ꝛ directe ꝛ de his dicūt q solus de⁹ cognoscit Sed scotus nō tenet istud. vn̄ dicit q nō videt rōem quare angelus relictis suis naturalib⁹ nō possit cogscere intellectōes n̄ras. Et assignat rō sicut color ad visuz. ita om̄e ens naturale exist. ens ex ad intellectum angelicū. Et dico ex ens. Sed naturaliter visus nō impiditus pt ferri in om̄e q pticipat colorē dum occurrit. ergo ens naturale pticipās actu ens pt ab ītellectu angelico intuitiue videri nec videtur ratio cogens q̄n sicut natural'r angelus pt videre essentiā alterius angeli vel potentias intimas ipsi essentie tn̄ sint accidentia fm aliq̄s q̄n ꝛ posst actu cognitiōnis cū se ad hoc appli cauerit ꝯgnoscere oēs volitiōes nostras. g̃ quare nō semp cognoscit dī q iō ē q̄ impeditus vel q̄ nō attendit vel q̄ de⁹ sibi ad hoc nō influit ¶ Ad argumentū in p̄ncipio dico q nō sic imediate deo subicit q̄n angelus sit supior eo virtute.

Circa distinctionē duodecimā querit vtrū in substātia generabili ꝛ corruptibili sit aliqua entitas positiua distincta realiter a forma. videt q nō. nam si sic nō esset intelligibilis cum materia nō intelligat nisi p analogiā ad formā. ¶ Ad oppositū. materia est entitas absoluta distincta essentialr a forma ergo pt intelligi sine illa maxime tn̄ si sit prior ꝛc. ¶ Post p̄mū argumentū in pede q̄stionis dicit. dicit q materia est ens in potentia hoc hz Rich. de me. vii. cōment. s. q. j. arti. j. hoc idē in q̄ne p̄ncipali recitat de illa opi. q̄ est illius fratris rich. Secūda opi. ē alberti magni p̄nūciantꝭ formā in materia. Sz in hac materia sunt multa dicenda dicam breuius quo potero. Primo dicet si materia est entitas positiua Nā materia ꝛ ꝯceptus materie est mediū inter nihil ꝛ ens. vt z p aug. xj. li. ꝯfes. Sz tale mediū qd est sup

nihil intimat aliquē gradū entitatꝭ positiuū ꝗ ₇c. hoc ptꝫ p arist. in fine. j. phi. q̄ rephendit platonē q̄ nō di stinxit puationē a materia. Itē cō mentator ꝯmēto allegato dicit ꝙ materia est subiectū indiuidui sen sibilis. ſꝫ tale nō pt esse pura priua tio. Nam sub̄a nō ꝯponit ex priua tiōe vtꝝ materia sit distincta a for ma. dico ꝙ sic. Naꝫ materia est ꝑ se vnū principiū nature. j. phi. ₇ est ꝑ se cā. 2. phi. ₇ 5. ₇. 5. metha. ₇ ē ꝑ se ps ꝯpositi. 7. metha. ₇ ē fūdamētū formaꝝ. j. metha. Et ſm ꝯmenta torē in principio secundi. ₇ est sub iectū mutationū sub̄aliū. 5. phi. ₇ ē ꝑ se primo terminus creationis vt dicit aug. sup Geñ. ad litterā. ₇. xj. ꝯfes. Ex quibꝫ sequit̄ ꝙ dicit natu rā positiuā distinctā ꝯtra oēm for mā. Sꝫ vtꝝ deus possit facere ma teriā sine forma. ₇ videt̄ ꝙ sic. Nā oēe prius inq̄ntū prius distinctuꝫ realiter ₇ eēntialr̄ a posteriori ₇ ab solutū pt deus facere sine posterio ri hec est regula scoti ₇ vera. ſꝫ ma teria est hmōi. minor est aug. in plꝛi bus locis cū materia sit terminus creationis ₇ forma terminus gña tionis vt sup̄ visum est. Item plus vr̄ dependere accidēs a subiecto cū sit posteriꝰ illo q̄ꝫ materia a forma sed deus facit accidēs sine subiecto sacramentaliter. ergo a fortiori ma teriam sine forma. sed si potest da ri materia sine omni forma. dico ꝙ sic sine forma absoluta. ſꝫ nō sine forma respectiua. Nā materia ha bet respectū ad creatorē creantem ₇ ꝯſuantē ₇ sine illo pt dari. sed ma teria sic sepata esset alicui circūscri ptiue dico ꝙ nō. qꝛ esse alicui sic est ꝑ q̄ntitatē quā hꝫ. sed nō hꝫ ptes di co ꝙ sic ptem ₇ ptē sed nō ptē ex ptē sed ille ptes sūt plꝛes plꝛitas facit q̄n titatē q̄ facit numeꝝ dico ꝙ partes materie siue forme faciūt numerū fūdamentalē ſꝫ nō formalē ₇ sic nō faciūt q̄ntitatē. Sed posset moueri sine forma dico ꝙ nō qꝛ forma ē pn cipiū motus. 2. phi. Sed deus pt facere materiā cū formis accidēta libꝫ sine forma sub̄ali dicūt aliq̄ ꝙ sic. Nam potest illas formas acci dentales facere sine subiecto. ergo multo fortius cum subiecto. ſꝫ pō test facere sine omni accidente ab soluto. dico ꝙ sic ꝑ rationes superi ores. s. omne prius inq̄ntum prius absolutum distinctum essent aliter a posteriori ₇c. Sed vtrum possint esse plures materie alterius ratiōis dicit̄ ꝙ nō. Nam ſm aristo. omnis potentia est ꝯtradictorioꝝ. vnde ꝙ materia sit ad hanc formā determi nate videt̄ repugnare potentie ma terie quod tamen esset si materie es sent alterius rationis. Nam queli bet determinaret̄ ad suam formam Sed in angelis ē materia. dicit̄ ꝙ in angelis nō est materia ꝓprie di cta que est altera pars substantie cō posite. est tamen ibi materia equi uoce. scilicꝫ solꝫ mutabile de loco ad locum ₇ ad aliquam qualitateꝫ spiritualem ₇ ad intellectionem ₇ il luminationem. Unde Aristo. xij. metha. dicit indiuisibile esse quod nō habet materiā vt hūanus intel lectus. ¶ Ad argu. in pncipio dicit̄

q materia sine forma nõ intelligit in esse formali ƺ bñ ĩ esse entitatio

Circa decimãtercia distinctionẽ qrit vtrũ lux gignat lumen tanq̃ ꝓpriam spẽm sensibilẽ sui. videt q nõ τ aug⁹. sup Gen. ait. aia ministrat corpora per lucem τ aerem. ¶ Ad oppositũ lux est de se sensibilis. 2. de aia ergo hẽt aliaȝ spẽm sensibilẽ nõ aliã a lũine ergo τc. ¶ Ad questionẽ dicit sic. nam lux est de se sensibilis. 2. de aia. ergo hȝ spẽm sensibilẽ nõ aliam a lũine. ergo τc. Sed hic tria videbuntur. pmo qd sit lux. secũdo qd sit lumẽ. tercio qliter lumen a luce gignatur ¶ Quantũ ad pmũ arti. dico q lux nõ est suba. rõ est. qr est p se sensibil' 2. de aia sed suba nõ est p se sensibil' 2. de aia. naȝ diarri filius. i. substãtia nõ sentit τ hoc videt esse intẽtio damasc. c. 8. ¶ Quantũ ad secũdũ arti. dr q lumen nõ est suba ꝯpleta hoc est p se subsistens nec spũalis substantia cũ sit extensibilis nec corporalis. qr tũc duo corpa essent sil' Est em lux in toto aere nec oportet aerẽ moueri adueniente lũine τ nõ moueri recedente τ nõ adueniente lumine. quia tũc in medio illumiato nõ esset respiratio aeris. sed illud corpus esset localiter motũ ꝓpter lumen nec est forma substantialis. qr illud cui aduenit manet perfectũ in spẽ illo recedente sicut patȝ de aere qñq̃ illumiato qñq̃ tenebroso nec est materia nec ptinẽs ad gen⁹ substantie nec est verisimile qđ ad aliqđ aliud genus ptineat q̃ ad gen⁹ qualitatis τ ad terciã spẽm. Et huius intentionis est aristo. 2. de aia. Aliq̃ dicũt q est forma media. qr participat aliquid realis τ aliqđ intentionalis. Sed quõ educit lumen in medio. dico q p eductionẽ de potentia subiecti. ¶ Quantũ ad terciũ arti. notadũ q lumẽ gignit a corpe lũioso vel lucido ƒm radiũ triplicẽ. s. ƒm radiũ rectũ fractũ τ reflexum ƒm alacen. in pspectiua sua. Rect⁹ radius est q̃ diffundit a lũinoso in medio eiusdẽ diafanitat' qntũ durat virtus lũinosi. Radius reflex⁹ est q̃ ꝯcurrente opacco añq̃ termi net virtus actia lũinosi diffundit in ptẽ oppositã nõ ex electione ƺ qr naturale agens cui⁹ virtus actiua nõ est totaliter exhausta in directo agit qntũ põt. Radius fractus est q̃ occurrente medio alterius diafanitatis nõ tñ oĩno opacco multiplicat in illo medio ƺ nõ ƒm lineã rectam sed incidit ibi angulus. ¶ Ad argumentũ in pncipio dico q aug. accipit lucẽ p corpe subtili τ forte p igne τc.

Circa distinctionẽ decimãquartam querit vtrum corpus celeste sit essentia simplex. videt q sic τ q nõ sit materia. Nam in celo nõ est potentia ad esse sed ad motũ solũ. vt vult ꝯmenta. ỹ. celi. τ. 4. metha. ƺ materia est in potẽtia ad esse ergo τc. ¶ Ad oppositũ oẽ motũ hȝ materiã. 2. metha. ¶ Soluendo istã qõnẽ tangit opi. godofre. qlibeto. 5. q. 2. τ hein. qlibeto. 4. q. xvj. q diuersa materia τ alterius rõnis est in corpibꝫ corruptibilibꝫ τ corpibꝫ celestibꝫ. Et cir

ca finē qōnis tangit vtrū corpa cele
stia sint aīata ꝛ dicit ille tho. j. pte
sū. q. 70. arti. 3. ꝙ nō q: frustra ista
aīa vniret tali corpori. q: ex eo nō
acquireret pfectionē. ¶ Ad qōnem
dicit doctor ꝙ in celo ē materia. nā
oē motū circūscriptū. hꝫ materiā. 2
metha. ḡ cū celū moueat oꝫ ibi assi/
gnare materiā. Sed circa istam q̄
stionē duo videbunt. pmo quō ca/
piat materia. secundo si est materia
in celo. Quantū ad pmū dico ꝙ cō
ment. ꝛ phs vocant aliqn̄ materiā
oēm materiā possibilē ad vlteriorē
actualitatē. ꝛ isto modo vr̄ accipe
cōmentator. 9. metha. vbi dicit ꝙ
pmus solus motor est absolutus a
materia. Isto em̄ mō accipit aristo.
in. xij metha. ꝙ si essent plēs moto
res primi in eis esset materia. i. na/
tura possibilis ad actualitatē su ppo
siti. secūdo modo vocant arist. ꝛ cō
ment. materiā ipm̄ indiuiduū. ita
ꝙ totā naturā vocant formā. illud
aūt qd̄ pticipat istā materiā vocant
materiā. ꝛ iō dicit ꝙ oēs ptes diffi/
nitionis forme sunt. tercio mō acci
pit materia p omi susceptiuo acci/
dentiū. Quarto mō sumit stricte ꝛ
pprie p oī susceptiuo forme subalis
que facit vnū p se cū forma. j phi.
ꝛ. 7. metha. De ista materia qrto
mō sumpta q̄rit hic. Ad qd̄ dr̄ cuꝫ
doctore dimissis diuersis modis di
cendi ꝙ est eadem materia in celo ꝛ
in terra. Et dicit ꝙ illud chaos atti
gebat fm sctōs vsqꝫ ad celum em/
pirreū ꝛ illud erat materia oīm cor
ruptibiliū ꝛ eiusdem rōnis. Et de il
la materia erāt oīa facta. Unde de
ista pma materia vt etiam sancti di
cunt. secūda die fuit factū celum. ꝛ
fm hoc in celo potest esse corruptio
extrinseca ꝛ vera potentia ad non
esse. q: tn̄ forma celi nō habet con/
trariū ꝛ potest videre istam formā.
ideo nō pōt corrūpi ab agēte natu/
rali ꝛ sic poteris rn̄dere ad secundū
arti. p ista que dicta sunt. Et rn̄dē/
do affirmatiue dicendo ꝙ in celo ē
materia. ¶ Ad argumentū in pnci
pio dr̄ ꝙ est potentia ad esse in potē
tia sed nō in actu.

Ecunda qō

decimeq̄rte distinctionis
vbi querit vtrū aliud celum sit mo
bile a celo stellato. videt ꝙ nō. Ge/
nesis. j. dicit de stellis ꝙ deus posu
it eas in firmamento celi. ergo oēs
stelle sunt in vno firmamēto. ¶ Ad
oppositū stelle diuersimode mouēt
ergo hn̄t diuersos celos ꝛc. Soluē
do istam q̄stionem dū ad celū mer
curij venit. dicit vlterius ꝙ cū mer
curius habeat differens cuius cen/
trū mouet ꝛ nō circa terrā sicut cen
trū lune. sed ex vna pte describēdo
vnū circulū puū sicut ptꝫ in alma/
gesti ꝛ tunc debet dici. di. 6. 7. 8. 9
x. ꝛ vlti. capitulis. ¶ Ad q̄stionem
dic ꝙ sic. ꝛ pbat. Stelle diuersimo
de mouent. ergo hn̄t diuersos celos
q: si n̄ stella mouet pprio motu suo
sine motu orbis. Et sic vl' esset in ce
lo vacuum vel scissio orbis vel duo
corpora sil'. Et hic supponendū est
ꝙ nulla stella hꝫ pprium motū loca
lem. i. ꝙ nō mouet motu aliquo q̄
motu orbis in q̄ locat. Si em̄ ipsa

p̄tē aliquā relinqueret ꝛ ad aliquā alīā p̄tē moueret̄ si nihil sibi succe/deret esset vacuū ꝛ sibi aliq̄d aliud sibi succederet sic corpus celeste eēt rarifactibile ꝛ ꝯdensabile. Et hec ē intentio phi. 2. celi ⁊ mūdo. Sʒ motus celi est actiue a forma sua naturali. Aliqui dicūt ꝙ sic Sed oppositū est veritas. Nam si moueret̄ a forma sua naturali intrinseca tunc quies eius esset violenta cuiꝰ ꝯtra/riū tenet fides q̄ꝛ post iudiciū motꝰ celi cessabit. Sed celū est aīatū dīc scotus ꝙ celos nō esse aīatos est credendū nō rōne ꝯclusum. q̄ꝛ nulla ē ꝯtradictio apparens tale corpus ita p̄fectum esse aīatuʒ. sed celū mouet̄ ab intelligentia appropriata sibi. h̄ dʒ ꝙ deus oīs celos imediate mouere posset. Sed sicut dicimus deꝰ imediate pōt calefacere nō tñ cale/facit sed potentie passiue calefactibili dedit potentiā calefactiuā actiuā sibi corrn̄dentem ꝑpriam ꝛ appro/priatā q̄propter ordo reꝝ req̄rit ꝙ iste motus fiat ab intelligentia ap/propriata. Sed postq̄ʒ angelus nō ꝯiungit̄ ei vt forma q̄liter mouet. dʒ ꝙ p̄ velle vnitū ꝙ sic intelligit̄ q̄ꝛ velle angeli pōt duobꝫ modis ꝯsi/derari. Uno mō s̄m rōem imp̄ij vt scʒ est imp̄atū ꝛ sic nihil pōt causa/re. Nam q̄ rōne posset vnū ꝛ aliud sicut dicimus de voluntate diuina Alio mō p̄t ipm velle ꝯsiderari. vt est quedā inclinatio vnita ꝛ sic di/co ꝙ p̄ velle mouet̄ angelus nō q̄/dem p̄ velle vt imp̄atū est q̄ꝛ vt sic nō est p̄ncipiū agendi nisi in deo. sʒ p̄ velle vt est inclinatio ꝯiuncta b̄n̄ est p̄ncipium op̄ationis sic p̄ʒ quia est p̄ncipiū nostraꝝ actionū. vnde dicit aug. Amor meꝰ pondus meū eo feror vbi feror. Et sic dʒ ꝙ amor angeli ꝛ desideriū sic iunctū vniuʒ orbi est mouēe. Sed quō velle vnitur orbi cū velle sit operatio intra manens. Dico hic ꝙ illud quo mouet angelus quicq̄d sit debet esse in angelo. oportet eīn quo agens agit esse in agente. vnde nō habet̄ plus in velle q̄ʒ in intelligere. Sʒ quid intelligit̄ p̄ istam vnionē. dʒ ꝙ ista vnio nihil aliud est q̄ʒ q̄dam ꝯtra/ctus p̄ñtie virtualis cū isto passiuo sicut si grauitas manus mee appli/caret̄ ad pulpitum vel quicq̄d ibi ponis p̄ modū principij mouentis oportet ꝙ ibi sit per p̄sentiam vir/tualem. Sed quō saluabit̄ articu/lus dicens ꝙ est error dicere ꝙ in/telligentia moueat celum p̄ velle ꝛ intelligere. dʒ ad h̄ ꝙ angelus mo/uet p̄ q̄ndam vim motiuā que est tercia virtus ab intellectu ꝛ volun/tate. Nam nō video ꝙ p̄ velle ꝛ intelligere posset mouere cū sit ꝑpriuʒ dei qui sola voluntate p̄ducit res ex se. angeli aūt nequaq̄ʒ. nō eīn ex eo ꝙ angelus aliquid vult statim fa/ctum est. sed post voluntateʒ in eis requirit̄ aliqua vis motiua de p̄ri/mo. ꝛ sic videri meo saluabit̄ articu/lus. ¶ Ad argumentū in p̄ncipio dico ꝙ scriptura accipit firmamen/tū p̄ toto celo inter celuʒ empyrreū ꝛ elementa ⁊c̄.

Circa distinctionē decimā/quintā querit̄ vtꝝ in mixto remaneant elementa s̄m actum. Et

q̄ sic illud est i mixto sub ꝓpria for/
ma qd̄ ab illo sub ꝓpria forma resol
uit̄ sed elementa a mixto sub ꝓpriis
formis resoluūt̄. ergo ꝛc̄ ¶ Ad op
positū est aristo. pͥmo de generatio
ne q̄ dicit q̄ manent in mixto vu tu
te. Sed anteq̄ dicā ad q̄stionē no/
tandū est q̄ ab illa dec ma q̄rta di
sti. inclusiue v̄ q̄ ad vicesimā ꝗ̄ta
exclusiue nihil scripsit sup secundū
suū in ope anglicano doctor subti/
lis ymo totū de reportatoribꝫ pͥsiē
sibi sumitur. Sed veniendo ad q̄/
stionē dico q̄ elementa manent in
mixto. formaliter tm̄ in quedā eē
truncato. qd̄ intelligo sic. in mixto
est verus ignis vera aqua. sunt tm̄
ille forme truncate. Nam actionē
ignis impedit aqua. Naꝫ ignis cū
aqua non facit opationē quā solus
faceret cū impediat̄ ab aqua. ꝛ hoc
intelligo in eē trūcato. i. q̄ sint ibi
vere forme sed opationes eoꝝ im/
pedite. hoc ptꝫ. Item qn̄ mixtū re
soluit̄. in elementa q̄ hꝫ resoluit̄. cū
elementa nō veniant ab extra. ꝛ sic
ē textus aristo. ꝓpte ista in fine de
generatione pͥmi. Mixtū est misci/
biliū alteroꝝ vnio. nō dicit in vno
loco huius q̄stionis q̄ elementa sūt
i mixto virtualiter sicut in pfecto ꝛ
inferiora manent in supiori bꝫ in q̄
nō manent nisi virtualiter. Vn̄ ari
sto. postq̄ dixit q̄ elementa manēt
in mixto. Subdit. Saluat̄ cm̄ vir
tus eoꝝ. Hec sunt verba doctoris.
sed dico sic. Virtꝰ elementi ē passio
vbi passio ibi subiectū. sꝫ i mixto sūt
virtutes ergo subiecta virtutū. sꝫ
subiecta sunt elementa ergo nō so/
lum virtus sed elementum. Et sic
videtur mihi q̄ licet scotus negat
ad apparentiā. vel n̄ videat̄ ponere
tamen non negat ad realitatem scꝫ
q̄ elementa postq̄ sunt virtualiter
q̄ nō sint formaliter modo iam di/
cto. ¶ Ulterius dicit doctor duo. p̄
q̄ elementa nō manent i mixto sm̄
substantiam. nec oportet dicere q̄
plus maneant elementa i mixto q̄
extrema in qualitate media manēt.
ergo in mixto. Sicut si diceretur q̄
sensitiua ꝛ uegetatiua manēt in in/
tellectiuo. Sic est textus vel ratio
Scoti. Sed dico sic. Ista scꝫ vege
tatiuū ꝛ sensitiuum se habent sic q̄
nō solum sm̄ Scotum sed sm̄ ari/
stote. 2. de anima vbi intellectiuū
ꝛ omnes alie anime cum vbi poste
rior ꝛ omnes priores sm̄ Aristot.
ꝛ hoc in corruptibilibus. Et ita vi
detur q̄ cum omnia ista maneant
in intellectiuo viuente. nec possit si
ne istis stare. igitur neq̄ mixtum si
ne elementis. Accipe partem quaꝫ
volueris. ¶ Sed quō generabitur
mixtum. Dico q̄ nō est necesse qua
tuor elementa cōcurrere ad eē mi/
xti. Nam aliquando factū fuit mi
xtum de vno elemento vt pꝫ Gen̄.
j. ꝓducant aque reptile. ¶ Ad ar/
gumentum in pͥncipio negetur ma/
ior ꝛ dicetur q̄ resolutio est genera
tio vnde resoluitur talis forma ꝛc̄.

Secūda que/

stio decimeq̄rte distinctio
nis vbi querit̄ vtꝝ imago trinitat̄
in anima rōnabili ꝯsistat in tribꝰ

potentijs realiter distinctis. videt ꝙ sic. nam sic. 2. de aia dr ꝙ potentie distinguunt ꝑ actus. sȝ actus istarum potentiarum sunt realiter distincti. s. intelligere ꝛ velle. ergo ꝛ potentie ¶ Ad oppositum est aug. 9. de trini. Soluendo istam questionem ponit opi. j. pte tho. ꝛ eius summe. q. 77. arti. primo dicentis ꝙ intellectus ꝛ voluntas sunt potentie realiter distincte. cuius rō est qꝛ potentie habitus pertinent ad idem genus. Est aūt intelligere accidens ergo ꝛ intellectus. et sic de velle ꝛ volūtate. Postea dicit vnus doctor modernus q addidit talem rōnem. nullū simplex creatū pt esse pncipiū totale ꝛ imediatum diuersarum opationū ꝛ hic ē erucus natalis quolibeto. j. q. 9. post illud qd dicit doctor. vnus alius ponit talem rōnem. Accidens variabile nō inest substantie nisi mediante accidente inuariabili. hec ē rō egidij. qlibeto. 3. q. x. Secunda opinio dicit ꝙ sunt ptes aie realiter distincte inter se ꝙuis nō ab essentia aie. hec vr opi. bti boneuenture. di. 24. arti. 2. q. j. Tercia est opi. dicentiū ꝙ potentie aie sunt idem essentie aie distinguūtur tn̄ realiter realitate relatiua. ꝛ hec est opi. hen. qlibeto. 3. q. xiiij. Ad questionē rn̄dit doctor negatie ꝛ pbat ꝑ aug. 9. de trini. dicentem. In eo qrenda est imago quo in aia nostra nihil est melius. sed essentie aie nihil est melius. ergo potentie in quibꝰ est imago nō differūt ab essentia realiter si em̄ differūt realiter inter se differrēt realr ab essentia aie q simplex suba est ꝛ indiuisibil. Igit eentia ē melior ipas. Itē aia ē imaterial intrinsice ꝑ eentiā suā ergo ꝑ essentiā suā est intellectualis siue intelligens ꝓm illam ꝓpōnem pclij famosam ꝙ in materiale est sup seipm ꝯuersiuū. Et intelligens ꝛ intellectū sunt idem realiter ē intelletiua. ergo potētia non differt ab essentia. ꝛ similiter erit de alijs quare nec inter se. Itē aug. xv. de trini. c. 67. de personis dicit ꝙ memoria pertinet ad imaginem que representat patrem ꝛ intelligentia. similiter que rep̄sentat filiū cuius rationem assignat. Nam memoria perfecta pncipium est sufficiens intellectionis tanꝗ actus primus intelligentia est tanꝗ pncipiū opationis. sed actus primus ꝛ pncipium opationis nō differunt realiter. igitur nec ꝛ intelligentia que sunt principia opationis differunt realiter eodem modo de voluntate ¶ Opi. doctoris dicit ꝙ potentie nō distinguātur realiter inter se nec ab essentia anime. Et pbat sic. Illud est ponendū in natura quod meliꝰ est si sit possibile ex. 2. de generatione. Natura em̄ desiderat semp qd melius est. Sed paucitas sine multitudine est melior in natura si sit possibilis hoc dicit aristo. j. phi. ergo si possunt esse actus diuersi ab vna eentia simplici aie sine distinctione potētiarum reali h̄ est ponēdum sed hmōi paucitas ē possibilis. nam nō est necesse ꝙ illa potētie sint accidētia absoluta l relatia nec ptes aie siue eentiales siue integles ꝙ paucitas sit nobilior pte. Nā nobilitatis

est q ordinatū ad finē immediatius attingat finē. sed eentia ordinat ad finem. ergo qnto immediatiori mō attinget finē tāto erit nobilior. sed hō est si seipa immediate et nō quocūq accnte mediāte realiter ab ipa drñ/te operet et agat Et sic oportz istas poñas ponere nō accñtia nec realiter distinctas. Confirmat. nam seq retur q aīa nō esset beatificabil' nisi p accidens. Probat. illa nō est p prie pfectō alicui que nō recipitur in illo nisi recipiat in altero realr distincto ab illo in quo etiā reciperetur si esset sepatum ab illo. vbi gra Color nō est prope pfectio subē corpee qa nō recipitur ī illa nisi mediāte quadam alio distincto ab ipa. s. in supficie in qua etiā reciperetur et maneret si supficies esset sepata. et iōo subña esset colorata p accñs. Sed visio et intellectio dei nō recipit in aīa nisi qa recipit in intellectu q est potētia distincta realiter ab aīa p adversarium et recipetur in ea si intellcūs esset sepatus. igitur aīa nō esset beata nisi p accidēs et intellectus p se qd falsum ē. Itē actus aliqs siue forma aliqua inferior aīa pōt esse immediatū principiū agendi. vt ptz de colore qlitatibus actiuis. aliter esset pcessus in infinitū. hoc aūt est nobilitatis. aliter nō competeret deo sic opari. scz immediate p essentiā suā. g multo magis hoc dz cōpetere aīe intellectiue qz qlitatibz. Et si dicat. sicut tres psone sūt realiter distincte pari formiter poñe in qbus ponit ymago trinitatis debēt realiter distigui. iā dixi in pma dist. iij. q in aīa absolu

te cōsiderata nō est imago trinitatis cōplete nisi in radice. sed vtē sub actibus suis cōicatis sue eentie repñtat trinitatē. Et sic cōsistit imago in tribus realr distinct nō in potētijs que realiter nō distiguūtur. imago ergo solū est virtualiter in aīa et formaliter vt est sub actibz. q actus realiter distinguūtur ¶ Ad argumentū in pncipio dico. q nō oportet q sit tāta distinctio poña et sicut actuū. licet p illos distiguātur.

Circa distinctōem decimā sextā qritur. vtrū aīa adē fuerit creata in corpe Videt q nō. nam sicut se hz res ad esse. sic ad fieri. Sed aīa adē nō habuit eē nisi cōpositi. ergo nō habuit fieri nisi cōpositi Minor ptz. qa ps alicui totius nō hēt esse nisi eē toti Ad oppositū est mgr in lra. In hac qōne ponit opīo bonauē. in ij. disti. xvij. arti. i. q ij. dicētis ē cōposita ex materia et forma. et nō creata. qa nō est de materia piacente vel pexistente. Sed iprobatur hec opio. et rōnabiliter. Circa istā qstionē aliq dixerūt aīam eē de suba dei pducta. Et accipiūt argumēta ab augus. vij. sup gen. sup isto vbo inspirauit. et dicūt q flatus ē de subña flantis. Sz hic error nullus ē. qa tūc aīa esset de suba dei qd nullus dicet ¶ Ad qstionez dz. q aīa creata fuit in corpe. nec prio erat aīa in celo et deiñ missa vt ponebāt doctores foras. nec ī aere sz creādo fusa fuit ī corp. et ī infundēdo ī corp creata. Et hec ē opinio fidel. Et hz a mgro vbi expo

nit illō genes formauit deus hoīez et inspirauit in faciē eius spiraculū vite.i.aīam in corpus creauit Et h̄ dic̄ genedi⁹ masiliēsis pbr xvi.di. in li.de ecclīasticis dogmatibꝫ q̄ ex dictis augu.pro maiori pte ꝯposuit Jō liber iste aliqñ est augustini.Dr̄ inquit aīa hoīm nec eē ab initio nec inter ceteras intellctūales naturas. nec simul creatas sicut origenes fin xit.nec cum corpibus p coitum se/ miari sicut lucifera ꝛ tirillus p̄sum ptores affirmant.Sed dicim⁹ cor pus tm̄ p ꝯiūgi copulā semīari.Ex quo habetur ꝙ aīa nō extra corpus sed in corpe creata fuit ¶ Nota.ꝙ ī hac q̄stione iueniēs vbi doctor dic̄. ꝙ Aristoteles nō demōstrauit ani/ mam esse īmortalē ¶ Ad argumen tum in principio dr̄.ꝙ tenet de for/ maque accipit esse q̄a ꝯpositum ac cip it esse nō de forma que creatur

Jrca distinctōem decimāse ptimā querit.vtrū paradi/ sus sit locus ꝯueniens habi tationi hoīm.videtur ꝙ nō.q̄a ma gister dicit.ꝙ padisus pre altitudi ne loci attingebat ad globū lunarē sed ibi nō est ꝯueniēs habitatio ho mini ¶ Ad oppositū tulit deus ho minē ꝛ posuit eum in paradiso vo/ luptatis.vt habet gen̄.ij.Dum au tē de altitudine eius loq̄tur doctor dicit.Dicūt q̄dam ꝙ attingit vsq̄ ad globū lunarem.ꝛ ꝙ ad longitu/ dinem dicūt ipm̄ ad orientem.Vij sunt sup Alexan.de ales in sūma.ꝛ albertus magn⁹ in sum.Et maxi/ me frater Nicola⁹ boneti sup gen̄. ad lrām vbi dicit.ꝙ bene tenet pa/ radisus terrestris spaciū aut triū cli matuz.Et post dum loq̄tur de lon gitudine allegat Auicē.vbi cōiter textus falsus est.Dicit em̄ aliter eē poter qd̄ recurrendū est ad sententiā Auicēne primo canone.sententia se cūda.doctrina secūda.ca.viij.ꝙ in titulatur de accn̄tibus aeris ꝛ impr̄ sionibus.Et infra dum allegat pli nius qui solū hic allegatur dicit sic allegari fm̄ pliniū.iiij.naturaliū. vi.ca.¶ Ad q̄stionē dicit doctor ꝙ paradisus ē locus ꝯueniens habi/ tationi hūane.ꝙ nō oportet ꝙ sit ī tāta altitudine vt dicit frater Nico laus boneti.sed nec sub eq̄noctiali. sed est in regione tpata adhuc nō ē necessario ꝙ sit ad orientē.ꝛ si verū sit ꝙ ibi repiatur.est tamē terra tē perata.Alij dicūt ꝙ in quocūq̄ si/ tu sit pōt dici ad oriente in diuerso rum situū terre.Sed vbi sit deter/ miare.Rn̄detur ꝙ deus scit postq̄ nemo nostrū stetit.Sed si padisus est in infinita pte sub medio intesti no aeris cum aque diluuij ascēderūt vsq̄ ad locū illum.ergo attingebāt vsq̄ ad paradisuz terrestrē qd̄ nō vi detur.q̄a fuisset submersus enoch qui añ diluuiū fuerat ibi trāslatus Sed ad hoc rn̄detur ꝙ illud dilu/ uium fuit miraculosuz Et ideo pro pter miraculū nō intrauit paradi/ sum.solum em̄ fuit in loco habita/ bili ab hoīb⁹ peccatoribꝫ ¶ Ad ar/ gumētum in pricipio ptꝫ solutio p predicta.

Jrca distinctōem decimā octauaz querit.Utrum in materia sit ratio semialis

ad formã naturaliter educendã. videtur q nõ. quia ratio nõ põt esse in re. ergo nec rõ semĩalis in materia. Añs patet. qa ratio est in intellectu. Coña patet. qa ratio semĩalis est rõ Ad oppositũ est augustin' in pluribus locis. Ponit opinio alberti magni dicentis in materia ↄsiderari potentiã passiuam. potentiã receptiuã et actum. qa in rõne semĩali ponit inchoationẽ formarum ¶ Sed circa istam materiã primo queritur qd est semen. Ad qd dico cuz doctore. q semẽ est quoddã corpus ĩpfectum productũ a generãte cui' forma nõ est a natura ꝑpter se ĩtenta. sed propter alterꝫ. vt ex ipo generetur aliqd simile generãti. vñ intelligendũ q semen nõ ponit vt sit principiũ actiuũ generatõis principalit. qa corrũpitur in aduẽtu forme etiã quia ẽ impfectius forma genita. sed habet se in rõne dispositiui materie ad talem formã. quo qdem reducitur ad genus principij effectiui. vnde licet rõ semĩalis sit ĩ materia. nõ tamẽ est aliqua talis inchoatio forme sequẽtis. puta aliqd esse incõpletum. Sed rõ semĩalis ẽ aliqua qualitas necessario ↄsequẽs formã seminis. Sed in materia est aliqd esse forme. dicitur q nõ. ergo quare ex hac materia generat asin' et nõ homo. Dicitur fm ↄmentatorem. vi. metaph. q in materia sunt quedã proportões seu habilitates q determinant actionẽ agentis ad certum terminũ producendũ. Sed in materia pcedunt dimẽsiones ipam formã. Dico q sic. Sed que sunt ille dimensiones. Dico q sunt pluralitas partiũ in materia que ab aliquibus noĩantur quãtitas indeterminata Nõ q ille dimẽsiones sint aliqd accidens. nam inter materiã et formam esset mediũ accidẽs quod est falsum. tamẽ ille dimensiones sint medium. Et ideo dicit q dimẽsiones indeterminate sunt ordo seu positio partiũ. Sed qd est rõ primordialis dicit. q nihil aliud est q̃ ratio in mente artificis. Vñ ratio primordialis est in deo. vel in mente diuina. Sed qd est rõ obediential'. Dicit q est potẽtia in rerum natura qua põt fieri in ea virtute diuĩa. quicqd põt fieri in ea virtute agentis naturalis. vñ potentie obedientiales sunt potẽtie passiue respectu primi. Sed qd est ratio naturalis Dico q est potẽtia actiua vel passiua qua fit aliqd naturaliter. Sed ratões semĩales sunt ꝟtutes medie que sunt inter primũ agens et terminũ quẽ intendũt. Ex quibus omibus potes responsionẽ questionis elicere. Sed in costa Ade de q formata fuit mulier erat ratio seminalis. Dicitur q nõ. quia fm Aristotilez in nono metaphice. caplo vi. Semen nõ est potentia quecũq remota. sed propinqua de qua proximo et per vnuz processum põt res formari. Ad argumentũ in principio dicitur. q ñ sumitur ratio ꝑut est in intellectu. Ideo equiuocatur de ratione.

Irca distinctões decimãnonã q̃rit Utrũ in statu innocẽtie habuissem' corpa im

mortalia. Videt q nō. qꝛ corpꝰ qd indiget alimēto et nutrit videt esse corruptibile tale fuisset corpus in illo gradu. genes. iij. De omi ligno paradisi comedetis. ergo ꝛc. ¶ Ad oppo. ad Rho. v. Per vnū hoiem intrauit mors cōmunis. ¶ Solucō ponitur in pricipio opionis bonauēture in pñti dis. arti. ij. et iij. dicentis q hec propō corpus in statu innocētie fuisset imortale rōne negationis intellecte in hoc qd est immortale. eqpollet isti. Corpus i statu inocentie nō potuit mori. Et hec est distinguenda sm q lꝫ nō potest addi ad lꝫ potuit. p respectuꝫ ad lꝫ mori. et sic ē falsa. Vel pōt addi solū ad mori. ꝛ sic est vera. Rursus soluendo primū argumentū principale post primam solutionē duꝫ dicit. Alij dicūt etiā q fiebat restauratio p esum ligni vite. ꝛ iste est bonauent. vbi supra. ¶ Sed pro maiori declaratōne in hac materia tria videbūtur Primo si i illo statu corpus esset corruptibile. Scdō dato q sic. Vtrū aliquādo fuisset corruptuꝫ. Tertio. si in illo statu corpus illud aliquādo fuisset subiectū passioni. ¶ Quantū ad primū articulum est opio Scoti q corpus hoīs in illo statu ꝛ pro illo statu erat simplr ex se corruptibile. et poterat corrūpi stante antecedēte. i. statu innocentie. ¶ Quantū ad secūdū articulum est intētio doctoris. q corpus illd simpliciter ꝛ ex se erat corruptibile ꝛ potuit nō corrumpi. qd patꝫ pmo auctoritate scripture Genesis. i. In quacūqꝫ die comederitis morte morieris. i. morti addictꝰ eris. Et quo sequtur. q si nō fecisset. nō fuisset mortuus. Item in aīa est potētia ad mortem ꝛ corruptōnem spūalem. tñ nō fuisset reducta ad actū corruptōis pcti stante i illo actu q nec ad actū corruptōis mortꝭ ¶ Cōfirmatur. qa stante corruptōe quantū ad peccatum in aīa debuit stare incorruptio corporis. ¶ Quantum ad tercium articulū dicit. q triplex est passio. Vna scilꝫ que est solus ꝛ pfecto vt audire ꝛc. Et hoc ibi fuisset si nō peccasset Alia ē abiciēs cōueniēs nature. ꝛ tñ nō est lesiua. Et de hac et ā dicit. q pro illo statu fuisset talis passio. qa calidū aliquid ꝯsumpsisset de humido radicali. nō tamē fuisset ista passio lesiua i corpe ade. Tercia passio ē abiciens ꝛ ꝯueniens ꝛ lesiua. ꝛ ista nō fuisset in eo pseruante ipm ipo deo ab omi lesiuo exteriori. ꝛ seipo se pseruante p sapiam suā. Vñ nō fuisset tanta ꝯsumptio humidi radicalis pro qua ipse habuisset famē. Sed adam si nō peccasset ppetue vixisset in paradiso. Ad hoc dicūtur aliqua primū. q hō remanēs in statu innocentie poterat plixissimo tpe ꝯseruari. Scdm. q si hō istius tpis eēt ibi diu viueret. nō tamē tm sicut illi in statu illo. Terciū q nec p ꝯfortatēlo ci nec cibi nec mō nec tūc posset ppetuo viuere. Hoc ptꝫ. nam vita eius erat finita. ꝛ sic oportebat vt hēret periodū. Sed i illo statu fuisset pro creatio plis. Dico q sic. nā dcm est Genes. i. Crescite ꝛ multiplicamini. Sed fuissent mulieres pcreate in il

lo statu dr quod sic. quia eua aliquando debebat mori et sic oportebat ut alie succederent. Nam ob hoc inouauit deus generationem quia quod non poterat saluari in uno saluaretur in alio. et dicitur .ij. anima quod non poterat perpetuari in indiuiduo perpetuetur in specie. ¶ Ad argumentum in principio dr quod habuissent pres' deperdibiles non tamen fuissent corrupte quia fuisset translatus ante mortem. Alij dicunt quod fiebat restauratio per esum ligni vite etc.

Irca distinctionem vicesimam queritur vtrum filij procreati in statu inocentie fuissent statim confirmati in iusticia originali. videtur quod sic et probatur per anselmum in .s. li. cur deus ho. c. xviij. ¶ Ad oppositum quia illi filij fuissent viatores ergo peccatores esse potuerunt non ergo confirmati. Rndendo ad vltimum argumentum dicit quod sic si ista duo posita essent accidentia vniuoca concluderet scilicet bonum iusticie originalis et malum iniusticie originalis. Et debet post addi. Si pro vna est equiuoca et altera vniuoca non tenet. Exemplum. qualitas corruptibilis pot generare qualitatem corruptibilem vt calor calorem igitur qualitas incorruptibilis qualitatem incorruptibilem non sequitur. quia qualitas incorruptibilis imediate a deo creatur. sic in proposito. Sed circa istam materiam sunt tria videnda. Primo videbitur si parentes non peccassent. filij si fuissent nati in iusticia originali. Secundo si per illam fuissent confirmati. Tercio si fuissent nati perfecti secundum corpus. ¶ Quantum ad primum articulum videtur quod iusticia originalis non transfunderetur a parentibus sed esset a deo mediate dono gratie ita quod tota iusticia originalis excepta. scilicet vt includit gratiam et subiectionem virium inferiorum respectu superiorum ex mera libertate diuina fuisset data proli. sicut fuerat data parenti nec tamen merito parentis sed quasi aliquid congruens nature. ¶ Quantum ad secundum arti. dr quod per illam iusticiam non fuissent confirmati. Nam filius non recepisset perfectiorem iusticiam quam pater. Nam effectus non est perfectior quam causa. sed pater poterat eam perdere et perdidit. ergo et filius potuisset eam perdere. ¶ Quantum ad tercium arti. dr quod non statim fuissent perfecti in corpore nec secundum quantitatem nec secundum qualitatem licet citius potuissent in operibus quam modo sed nihilominus iuissent ab imperfecto ad perfectum. Nam natura exigit vt accidens per generationem procedat. sic semper querendo perfectum nec fuisset in eis a principio scientia. tamen facilius ad eam peruenissent quam modo nos. ¶ Ad argumentum in principio dr quod hic anselmus loquitur opinando etc.

Ecunda questio

vicesime distinctionis vbi queritur vtrum in statu innocentie fuissent illi soli geniti qui nunc sunt electi. videtur quod non. quia aliqui ex reprobis sunt nati sed tunc non fuissent reprobi ergo nec filij eorum. ¶ Ad oppositum est Greg. etc. Ad questionem rndetur quod solum illi qui sunt nunc electi fuissent in statu inocentie nati. Et ratio est quia omnis ordinate volens post volitionem finis imediate vult illud quod est imediacius vel proximius fini. Deus est

volens ordinare q̄ vult seipm̄ vel bonitatē suā tanq̄ finē suū. ꝙ autē primius est isti fini bonū creature rōnalis vltimatū siue cōicatio vnica sue bonitatis ē. ⁊ postea vult gratiam que ordinat̄ ad beatitudinem istius beati vel ad fruitionem eius deinde vult istum beatum vt beatificabilem esse nasciturum tali parente. ⁊ sic ꝑ ista sequūt̄ ꝙ nō essent nati nisi electi. Et ꝯfirmat̄ ꝑ greg̃. 8. moraliū in fine. si pentem pmus nulla rubedo corrūperet nequaq̄ ex se filios gehenne generaret sed illi q̄ nunc ꝑ redēptionē sunt saluandi soli ab illo electi nascerent̄. Ex q̄bus possumus r̄ndere q̄stioni affirmatiue. ¶ Ad argumentū in ꝑncipio dico ꝙ si nō fuissent ex illis pentibus fuissent ex aliis.

Tercia questio vicesime distinctiōis

vbi querit̄ vtrum filii in statu inocentie creuissent in corpe ⁊ sciētia sicut mō. Dico inq̄t ꝙ fuissent nesciī ⁊ ꝙ nerui eorum non fuissent apti pmo ad motū ꝓgressiuū. ideo ⁊c. Et hec est tota ⁊ breuissima questio ⁊ in reportatoriis parisiēsibꝫ nullatenus est reperta.

Circa distinctionē vicesimāprimā querit̄ vtrum peccatū pmi hoīs in statu innocentie potuit esse veniale. videt̄ ꝙ nō. q2 demon nō potuit tēptare nisi ad mortale quo. s. pderet illud in quo sibi inuidebat̄. ¶ Ad oppositū qd̄ potest in maius potest ⁊ in minus. sed potuit peccare mortaliter pmo. ergo ⁊ venialiter. Ad hoc dicit frater alex. de ales in. ii. q. coll. q̄ peccat̄ ꝙ nō potuit esse veniale. q2 peccatū pure veniale corrūpere nō habet remanens veniale sūmā rectitudinē quā habuisset hō in statu innocentie. improbat doctor. ¶ Intentio doctoris in hoc passu est ꝙ adam in statu innocentie potuit venialiter peccare. ⁊ hoc suppositio ꝯcesso ab omībꝫ ꝙ aliquis actus ex genere pōt esse pctm̄ veniale vt puta verbū ociosum. sed adam potuit talem actum exercere ociose. s. loq̄ndo. Concludit ergo doctor ꝙ potuit peccare venialiter in illo statu. ¶ Circa qd̄ sciendū ꝙ pctm̄ mortale nō distinguit̄ a veniali in hoc ꝙ mortale est respectu finis eorum que sunt ad finem. sed vtrūq̄ eorum pōt esse circa ea que sunt ad finem ⁊ circa finem. sed in hoc distinguūt̄. q2 pctm̄ mortale ē deordinatio opposita ordinationi sine qua finis non pōt sequi aliquo mō q̄ quidem ordinatio habet pceptū ꝯtra qd̄ deordinatio fit. Et ideo omis deordinatio cadens sub pcepto auertit a fine necessario. Sed alia est ordinatio q̄ pōt esse respectu finis sequēdi que nō est necessaria sed vtilis. ⁊ q̄ nō est de pcepto sed potius de aliq̄ ꝯsilio ⁊ deordinatio opposita huic pctm̄ veniale. nec facit cadere a fine necessario. licz tn̄ nō pcedat meliori mō quo pōt. ⁊ sic cū adam potuit ꝯtra ꝯsiliū venialiter peccare vicz nō faciendo magis expediētia. ¶ Ad argumentū in principio dico ꝙ peccatum potuit esse ex motu vo

luntati ad aliud q̄ nō cadebat sub p̄cepto ꝛc. ideo ꝛc.

Circa distinctionē. 22. querit vtrum peccatū ade fuerit grauissimū. videtur q̄ sic. peccatū est malū ex bono qd ad emit sicut dicit aug. in ench. ſꝫ illud pctm̄ ademit bonū maximū. s. paradisum ꝛc. ¶ Ad oppositū q2 credidit pctm̄ suū veniale qd nō fecisset si putasset esse grauissimū. Ad questionē dicit q̄ nō ꝛ adducit aug. super Geñ. xiij. c. vlti. Et ponit in litera. c. p̄mo. in quo manifeste dicit aug. q̄ adam nō carnali ꝯcupiscentia victus sed amicabili beniuolentia q̄dam ꝯpulsus qua deus offenditur ne offendatur amicus peccauit. Eua autē ſm eū multo magis peccauit quia appetiuit illam equalitatē diuinam. ¶ In hac questione nō sunt opi. ideo breuiter tria videbunt. p̄mo cuius generis sit peccatū ade ꝛ ex qua radice p̄dierit. Secūdo vtrū fuerit grauissimū. Tercio qd fuit maius vel ade vel eue. ¶ Quantū ad p̄mū dico q̄ p̄cessit sicut ex radice. i. ex īordinata dilectione sue vxoris ꝛ non sui. Dilexit em̄ eam tm̄ actu elicito q̄ noluit eā contristari qm̄ credidit sine suo solatio ꝛ a se alienatā mori ꝛ nō habere beatitudineꝫ cū legisset illud. ꝯ. ethi. licꝫ non scriptū esset q̄ in solitudine nō est vita iocunda. Ex radice autē ortus est actus malus quo comedit fructū sibi p̄hibitum. ideo peccatum suū fuit de genere peccati gule nō scd̄m q̄ gula fit ex cōcupiscentia inordinata sibi. sed scd̄m quod ex societate amicabili aliqui excedunt in esu. ¶ Quantum ad secundum articulum si peccatum ade fuit grauissimū inter peccata. dicitur q̄ peccatum esse graue stat dupliciter. Uno modo per se ex deordinatione ꝛ d̄ fformitate formali quam hꝫ. Alio mō ex aliq̄ alio casu cōtingente. Primo modo peccatum ade non fuit grauissimum inter peccata patet. quia directe non fuit contra dilectionem diuinam. nec fuit odium diuinum quale est in damnatis. Scd̄m quid autem in casu fuit grauissimum. quia ex hoc perdidit iusticiam ꝛ incurrit damnationem p̄ se ꝛ pro suis posteris. ¶ Quantum ad tercium articulū vbi dicebatur q̄ fuit maius peccatum ade vel eue. Dicitur q̄ mulieris fuit simpliciter maius. quia fuit superbia ꝛ gula ꝛ cōcupiscentia fructus ꝛ infidelitas aliqua ꝛ fuit causa cur adam peccauit. fuit autē peccatum ade maius scd̄m quid. quia preditus erat maiori sapientia ꝛ fuit plus causa perditionis posteriorum. Nam si ipsa peccasset ꝛ non ipse. non essemus perditi cum ei datum fuerat p̄ceptum ꝛ non mulieri. ¶ Ad argumentum in p̄ncipio dico q̄ fuit grauissimū ex causa ꝯtingente. sed hoc facit grauitatem ſm quid ꝛc.

Secunda qō

22. distinctionis vbi q̄rit vtꝝ pctm̄ p̄mi hoīs fuerit ex ignorantia. vr̄ q̄ sic. Nā aug. de ci. dei. c. xv. ꝛ. xi. sup Geñ. dicit q̄ credidit

peccatū suum fuisse veniale. ¶ Ad oppositū. j. ad Thim. ij. Adā nō ē seductus sed eua. In ista qōne non sunt opi. Et ideo videbimus duo. Primo ponemus distinctiões de inde dicemus ad qstionē. ¶ Quantū ad pmū arti. dr ꝙ ignorantia est triplex vel capit tripli. Primo mō q est causa peccati ꝛ pcedit pctm̄ sic ꝙ si sciret tale esse pctm̄ nō peccaret Secunda est q comitat pctm̄ ꝛ de ista dr peccare ignorans. vel aliqs peccando ignorare. Tertio mō pt sequi ignorantia ex peccato qsi pena eius. ꝛ hoc dupliciter. Primo ꝙ ignoraret vtꝝ tāta pena ex illo peccato sibi debuiss dari. Secūdo mō ꝙ ignorātia esset error. i. ꝙ putaret illud factū esse bonū qd erat malū. ¶ Quantū ad secundū arti. q est rn siuus qstionis vbi dr si peccatū fuit ex ignorātia. dr ꝙ nō fuit ex ignorantia antecedenti. i. q si esset scita euitaret pctm̄. Nam si adā p talem peccasset fuisset excusat⁹. 3. ethi. De alia ignorantia scꝫ circūstātiarum potuit adā peccare p ignorantiam sic ꝙ nō sciuit ꝙ tanta pena sibi debuisset dari. vel ꝙ credidit veniale qd erat mortale. de alio. s. errore qd putaret esse bonū qd erat malū que ignorātia vocat a iurisperitis ignorantia facti. Dico ꝙ talis nō fuit in eo. Nam sciuit ꝯtra pceptū dei esse comedere de ligno. De secūda ignorantia. s. que est cōcomitans pctm̄. dicit ꝙ ista ignorantia fuit in adaꝫ sed ista eū non excusat. 3. ethi. ¶ Et nota in ista materia ꝙ adā pus peccauit q̄ȝ errauit sic intelligendo. qꝛ determinauit prius vxori adherere q̄ȝ deo placere. ꝛ ista volitio fuit peccatum que volitio ante fuit q̄ȝ de ligno comederet. ꝙ voluntas adherens vxori esset pctm̄ ptꝫ. Nam sciebat melius esse deo placere q̄ȝ vxori ꝛ sic habuit errorē improbe volēdo errorem. ¶ Ad argumētū in pncipio dicendū ꝙ ista credulitas erronia vel ꝯcomitabat vel sequebat primū peccatū.

Irca distinctiōꝫ vicesimā tercia querit vtꝝ deus posset facere voluntatē creature rationabilis impeccabilē p naturam. videt ꝙ sic. Nam deus potest facere aliquod corpus ꝙ nō pōt deordinari a motu suo. vt corpus celi Similiter poterit facere aliquē spm̄ q nō poterit deordinari a motu suo inordinabilē ꝛc. ¶ Ad oppositū est ansh. li. cur deus homo. In prīcipio solutionis ponit opi. fratris alexandri de ales. ij. ij. dicentis ꝙ nō. Et pbat auctoritatibus ꝛ rōnibus. Sꝫ ad qōnem rndit doctor negatiue. ꝛ est motus his auctoritatibꝫ. Prima ansh. cur deus homo li. ij. c. x. in fine. rndentis discipulo querēti ab eo cur nō potuit deus facere creaturam rōnabilē impeccabilē p naturam. Rndit ansh. quia non potuit ipsam facere deum. igitur nulla creatura potest esse impeccabilis nisi sit assumpta a supposito diuino. Et hoc idem dicit aug. contra maximinū li. 3. c. xiij. Unde dicit ibi angeli peccauerunt ꝛ demones facti sunt. Et si alicui rationali creature prestatur vt peccare nō posset non

est hoc nature ꝓprie sed gratie dei. Item hieronymus in tractatu de filio ꝓdigo. dicit ꝙ solus ds ē in quē nō potest cadere pctm̄. Et ponitur idem. 7. c. secūdi. ¶ Ad argumentū in principio dico ꝙ nō ē simile. Nam illud corpus mouet natura liter. voluntas vero libere. et sic nō est similitudo.

Irca distinctionē. 24. q̄ritur vtrū portio supior sit potētia dist ncta a portione inferiori. videt ꝙ sic. qr ṡm aug. xij. de trini. 4. c. ymago est in supiori portione sed in inferiori nō est sꝫ hoc nō esset vna et eadem potentia. ¶ Ad oppositū est aug. vbi supra. In hac q̄stione nō sunt opi. sed ad q̄stionem rn̄det ꝙ nō ꝑ aug. xij. de trini. c. 4. In ṗncipio capl'i inquit aīam in hoc duo. s. portionē supiorem et inferiorē nō nisi ꝑ officia ge/minamus Nam dū intellectus memoria et voluntas que libet istarꝫ ꝑ se vicꝫ intellectus intendit regulis supioribꝫ cōtemplandis dr portio supior. Dū aūt intellectus intendit tp̄alibꝫ agendis dr portio inferior Et qḋ dico de intellectu intellige ḋ voluntate et memoria. Et iste intellectus q̄stionis placet doctori. Si ṗo intelligat ꝙ portio inferior sit vna potentia et superior alia. hic intellecctus nō est verus nec ei placet nec est de mente aug. Et sic ṡm primū intellectū rn̄det questioni ne/gatiue. Sed forte aliquis diceret ꝙ scotus nō ponit sic sicut in ṗmo mēbro ponitur. Dicitur ꝙ ymo facit licet sub alijs verbis. Nā in portiōe supiori ponit ymaginē trinitatis ṡm aug. ideo dicit sic portio su/perior est pars mentis nostre com/ṗhendens tres potentias inq̄n ū respicit obiectum primū qḋ est de/us. vnde ad portionē supiorem ꝑtinet memoria intelligentia et volū/tas vt habetur ab aug. qui hic po/nit ymaginem. ideo portio supior est tota ps mentis nostre cōphendens tres potentias inq̄ntum respicit illud quod est ṗmū. Ex quo habetur ꝙ portio superior nō est vna potentia sed plures Sed portio inferior est cognitiua potentie in no/bis que respicit ens ordīabile ad ṗmū ꝓ obiecto simplicis noticie seu ꝓ obiecto intelligentie ꝯponende. respicit etiaꝫ ꝓpositiones tam speculatiuas q̄ꝫ practicas. Ex quo habetur etiam ꝙ portio inferior non est vna potentia sed plures. Nam in portione inferiori etiam debes ponere ymaginē trinitatis et illas tres potentias vt in supiori. Et nota q̄ si in fine questionis vbi inuenies ꝙ ens est obiectum adequatū intelle/ctus. ¶ Ad argumentū in ṗncipio ptꝫ ꝑ ea que dicta sunt.

Irca distinctionē. 25. que/ritur vtrum aliquid aliud a volūtate causet actum volendi in volūtate. videtur ꝙ sic. qr ṡm aristo. 3. ḋ anima ab obiecto cū ipsa de se sit indeterminata ad hoc volendū vel illud. ¶ Ad oppositū est aug. xij. de ciui. c. vj. In ṗncipio adducit godofre. de fontibus quo/libeto. 6. q. 7. et quolibeto. 6. q. 2. et quolibeto. 9. q. xix. et quolibeto. xiij

q.3. dicentis sic. et illud pōt esse causat actū volendi ipsa fantasiā Et infra dum dicit doctor dicunt alij ad rōnem et sub ratione delectationis et sub ratione illiciti. vt patz in obiecto fornicationis. hic ē hein. de gan. quolibeto. xij. q. v. Ad primā aūt rōem god. dum dicebat mouens et motum sunt subiecta distincta idem hein. rn̄dit quolibeto x. q. 9. et quolibeto. xiij. q. ij. et maxime. q. v. et habet solum virtutē in corporalibus. Ad secundā etiam rōnem eius de materia et efficiente nō coincidūt. rn̄dit hein. quolibeto. xiij. q. xj. in volūtate possumus duo 9siderare v l inqn̄tū est appetitus vel inqn̄tū est libera. inqn̄tū est libera efficit inqn̄tū appetitus suscipit. ¶ Ad questionem dicit doctor si aliquid aliud a voluntate causaret actum tunc voluntas de actibus nec mereret nec demereret nec actus euenirent 9tingenter sed necessario postq̄ nō esset in potestate volūtatis p̄sentato obiecto nō velle quod est falsum. Dico igitur ad actum p̄mū siue ad deliberare nō mouetur ab obiecto vel fantasmate sed a seipsa. Nam in sua potestate est deliberare vel nō. Et hoc habetur .3. ethi. in plibus locis. Et 9firmatur p aug. de 9ceptu virginali. c. 4. voluntas est instrumentū seipm mouens. Item aug. xij. de ciui. dei c. 6. vbi dicit si duo sint equaliter affectati aīo et corpe et postea temptantur eadem pulcritudinē vel eodē obiecto. vnde est vnus cadit et alius nō cadit. et dicit hoc solū est a voluntate. Item aug. 2. de li. ar. nisi ea q̄ sunt voluntaria nobis essent posita in ptāte nr̄a et voluntate. voluntas nō esset laudanda nec vituperanda. nec etiam esset monenda. vt qui dicit vel sentit voluntatē nō esse monendā talis exterminandus est ab hominū numero s̄m aug. sed que potentia est nobilior intellectiua vel volitiua. p vtraq3 pte sūt auctoritates aug. 9tra faustū vbi dicit in oībus actibus anime contēplatio p̄cedit. Item aristo. xij. metha. maximā nobilitatē dei esse in hoc intelligit. Itē. x. ethi. Intellectus optimū est eorum que in nobis sunt. sed dico in 9trarium est veritas. Nam nō diligo vt cognoscā s3 cognosco vt diligam. et sic diligere erit finis g̃ nobilior. j. ethi. et. 2. phi. et ad hoc sunt auctoritates sctōrum expsse distinguentes inter voluntatē et rōnem. Unde hugo de lib. ar. dicit sic. habet sane. s. quocūq3 voluntas voluerit se vertere rōnem semp comitantē et quodāmodo pedissequā Item ansel. de conceptu virginali. c. 4. distinguēs inter voluntatē dn̄iū totius regni attribuit voluntati vocans eā reginam regni anime. Item q2 charitas est in volūtate et ī nobiliori. Et ideo auctoribus in 9trarium dicendū est ille auctoritates nō distinguūtur inter voluntatem et rationem. sed 9cludunt totā portionem superiorem. ¶ Ad rationē in p̄ncipio dicitur licet in motione moueatur ab obiecto tn̄ electionē a seipsa habet.

Circa distinctionem. 26. queritur. vtrum gratia sit in essentia anime vel in potentia. videtur quod gratia sit in essentia anime. Nam illud est in essentia anime primo cui conuenit vitam esse anime. quia viuere est proprie secundum essentiam. sed gratia est anime vita. vt patet per aug. de laudibus charitatis. ergo proprie respicit essentiam et non potentiam. ¶ Ad oppositum est aristo. 2. ethi. qui dicit quod tria sunt in anima. scilicet potentia passio et habitus. sed ille est primo in potentia. ¶ In hac questione ponitur opi. tho. in presenti disti. arti. 3. dicentis quod gratia ponitur in essentia anime. Doctor improbat. Est intentio doctoris quod gratia est in potentia. i. in ipsa voluntate primo et non in essentia. probatur sic. Nam gratia est aliqua forma in anima vt habitum est di. xvij. primi li. sed non est passio vel potentia. ergo habitus secundum illam diuisionem phi. 2. ethi. Omnis habitus est in potentia quia opus habentis bonum reddit etc. Confirmatur illud gratia est idem cum gloria realiter vel est per se dispositio ad eam igitur sequitur quod sit per se in eodem subiecto in quo est beatitudo. Beatitudo autem non est per se in essentia sed potentia. ¶ Sed nota quod gratia duplex est. scilicet gratum faciens et gratia gratis data. Et questio est de gratia gratum faciente. sed contrarie opi. dicunt quod gratia est in essentia anime sicut in mediato subiecto. Gratia dico gratum faciens ad differentiam aliarum gratiarum quas concomitatur sicut forte sunt gratie sacramentales qui cumque ponunt in potentiis. vt illuminatio baptismi in intellectu gratia matrimonialis in concupiscibili. sunt enim iste gratie ad determinatos actus potentiarum. ideo ponimus in eis. sed scotus dicit quod non. videtur sibi quod sit in essentia anime. nam gratia tollit peccatum. ergo immediate perficit illud in quo est peccatum immediate. sed hoc est in potentia et non in essentia. vnde illi habent dicere quod peccatum est in essentia et non in potentia immediate. sed gratia est quid absolutum vel respectiuum. Aliqui dicunt quod gratia est quedam qualitas absoluta infusa ipsi anime ad hoc quod sit condigna vita eterna. et sic quod non solum dicit rectitudinem siue respectum ad deum sed dicit aliquid formaliter absolutum et sic ponunt eam in genere qualitatis. ¶ Ad argumentum in principio dico quod gratia sit vita anime sicut amor charitatis et ista sunt in potentia anime etc.

Circa distinctionem. 27. queritur vtrum gratia sit virtus vel quod non. quia sic se habet lumen supernaturale respectu virtutum gratuitarum sicut lumen naturale respectu virtutum naturalium sed lumen naturale non est veritas ergo etc. ¶ Ad oppositum. est habitus ex precedenti questione et non vicium. ergo habitus qui est virtus. Ponitur opi. hein. quodli. xix. q. xiij. quod gratia est quasi lumen supernaturale habens se ad virtutes theologicas sicut lumen naturale se habet ad virtutes acquisitas. et sic non erit virtus. sed doctor dicit quod est virtus et probat sic. Gratia est habitus ex precedenti questione et non habitus qui est vicium. ergo habitus qui est virtus. minor est 2. ethi. et maior etiam per illam sufficientiam quod in anima non sunt nisi tria vt in precedenti questione fuit dictum. Et in hoc potest teneri opi. magistri si

cut tenebat di. xvij. pmi. q spūsſanctus nō p alium habitū distinctū a charitate mouet voluntatē ad diligendum deum meritorie distinctum ab illo habitu quo inhabitat. Ille eñ q aīaʒ inhabitat ē gratia ꝛ ipsa est charitas. sed intelligo q nō oīno sunt vnū gratia ꝛ charitas licet p vno sumant. Nam charitas ē pfectio simplr alias eñ nō formaliter cōpeteret deo qui fm ioh. ē charitas. gratia autē nō est pfectio simpliciter nec formaliter ponit in deo Sed virtutes infuse oriunt a gratia. dico q nō. sic q gratia se habeat vt pncipiū causatiuū eap in anima quia tunc ille nō crearent. ſʒ dico q iste virtutes oriunt a gratia cōcomitatiue sic q gratia comitat eas ¶ Ad argumentū in pncipio dʒ q reducit ad virtuteʒ vel est dispositō ad virtutem.

Irca distinctionem. 28. querit vtp liberp arbitriū hominis sine gratia possit cauere omē peccatū mortale. videtur q sic fm ans. d li. ar. liberp arbitriū est potestas suandi rectitudinē propter se. ergo manente libero ar. manet potestas eius. ¶ Ad oppositū hec videt heresis pelegiana q liberū arbitriū sufficiat sine gratia. In pede questionis allegat gregorium in libro moraliū lib. xv. super illud Job. 34. Conteret multos ꝛc. Ubi notandū q nō est sup illud Job immediate. 34. cōteret multos ꝛc. sed sup textū sequentē in eodem caplo. s. sup illō ei nouit opa eop. idcirco inducet noctem ꝛ cōterent. Et iō glosandus est doctor subtilis. s. q ē super illud verbū mediate vl īmediate. ꝛ maxime qꝛ īmediate quasi sequit iuuat hec cōcordia de cōteret ꝛ contereret. actiuus eñ suuʒ corrñdet passiuū. Soluendo aūt dicit hic dicit q rōne verbop augustini q adducit contra pelagianos q nō possit caueri ab omī peccato sine grā. Sed hic diuersimode ponit. Uno mō q liberp arbitriuʒ possit vitare singula peccata mortalia tñ nō oīa ꝛ hec est bern. d libero. 6. q. xj. Alia rñsio q̄uis liberp quodlibet manēs in peccato mortali possit suare pceptum q̄ntū ad expletionem non tñ q̄tum ad intentioneʒ mandantis qui vult seruare pceptū ex charitate. Est eñ bonauentura in pnti di. arti. j. q. 3. distinguens de impletione mandatop aut q̄ntuʒ ad genus opis ꝛ sic possunt impleri p gratiā gratis datam aut q̄ntum ad intentionem mandantis ꝛ sic nō possunt impleri sine charitate ꝛ gratia gratū faciente. Ad questionem dʒ fm scotū q ille qui est in peccato mortali aliqñ necessario peccat mortaliter. Nam existens in peccato mortali actuali aut tradit obliuioni p negligentiam peccatū suum aut nō si sic omittendo peccat mortaliter negligendo salutem anime sue. Si nō tradit obliuioni aut penitet aut nō. si penitet intrat gratiā si nō peccat mortaliter. ergo sequit q necessario peccat mortaliter. Sʒ hec rō non cogit de peccato veniali. Sed posset pbari. nam tenet aliqñ penitere ſʒ nō pt sine grā Et sic rñdet ad

Questio II

qstionē. q̄ hō non pōt cauere pctā mortalia sine grā Cōfirmat. q̄ fuit heresis pelagiana q̄ liberū arbitriū sufficiebat sine grā. Hec heres vi/detur potissime increpata ab aug. de rectitudie iusticie. ergo 2c. Itē gre/gorius ī O mel. pctm̄ qd̄ pnīa non delet. mox suo pōdere ad aliud trahit. Idē aug᷒. in li. de pfectōe iusticie in fine vbi ait. Quisquis negat nos orare debere ne intrem᷒ in tentationē. negat aūt hic q̄ ꝯcedit ad n̄ peccādū grā dei adiutoriū nō esse necessariū. sed sola lege accepta humanā sufficere volūtatē ab aurib᷒ hoīm remouend᷒ est. Sed hō sine adiutorio grē pōt acq̄rere oēs ꝟtutes morales aliqui dicūt q̄ nō. naz sine grā est defectus. 2 vbi defectus ibi nō est ꝟtus. Sed dicit q̄dā moralis. q̄ ꝟtus moralis pōt dupl'r cōsiderari. scʒ quantū ad duplicē perfectionē quā nata est habere. Primo quātum ad naturalē et ꝯditiones quas debet hr̄e ex rōe. Secūdo q̄ntum ad pfectionē supnaturalē. Si primo mō ꝯsideretur dr̄ q̄ nō. vidʒ bene q̄re nō possit acq̄ri virtus pfecta sine adiutorio grē. vt fuit ī phis: quātum ad pfectionē naturalē vl' essentialē et ncāria req̄sitam in q̄ntuʒ virtus moralis ē non req̄ritur grā. Si aūt ꝯsiderer quātuʒ ad pfectionem accn̄talem q̄ accidit sibi ex grā qua dicit actu pfecta sic dicit q̄ virtus moralis nō potest acquiri sine grā. ¶ Ad rōem an̄. est sua intētio q̄ ex pte. li. ar. pōt seruari iusticia et hoc dum hētur. sed dū non hētur li. ar. non sufficit.

Circa distinctōem. xxix. q̄rit vtrum iusticia originalis sit donū supnaturale in adam. Videt q̄ nō. nam carētia iusticie originalis erat pctm̄. sed si fuisset donum supnaturale eius carētia non fuisset peccatū. ergo 2c. ¶ Ad oppositū est dyonisi᷒ de di. no.. Hic dr̄ hen. quol. vi. ca. v. q̄ sic. q̄ pter rectitudinem illā infusam si q̄ fuerit oportet ponere ī volūtate rectitudinē q̄ est sicut q̄litas in quātitate cui opponitur curuitas inflicta ipi volūtati naturaliter quā incurrit peccādo. 2 ex ista curuitate sequit inobediētia inferiorum. Ad q̄stionē r̄ndetur q̄ iusticia originalis fuit donū supnaturale in adam. Naʒ fm dyonisiū de de di. no. naturalia remanserūt integra. sed iusticia originał nō remāsit. ergo fuit donū supnaturale. In hac q̄stione est vnū certum in quo oēs doctores ꝯcordāt. q̄ iusticia originalis erat al' qd̄ accidēs in pmo parente. qd̄ patet q̄a fuit ablata ab eo vt oēs ponūt. Sed aliq̄ dicunt q̄ ista iusticia erat proprietas hominis naturał. Ad qd̄ dicit q̄ iusticia originał potuit dici naturał sic. i. q̄ erat quedā ꝓprietas nō discōueniēs rei in creatōne sui. et sic dico q̄ erat naturalis. i. nō contra eius naturā. Sed ꝟtute naturali. nisi aliq̄d sibi daret a deo nō hēbat plenuʒ dominiū super appetitū inferiorum. q̄ scʒ posset ipm in omi trāquilitate gubnare. 2 hoc est p adiutoriū diuinū qd̄ debet dici donū supnaturale. 2 hic modus est verus q̄ iusticia fuit donum supnaturale isto vltimo mō.

sed primi parẽtes habuerũt graciã in primo instanti sue creationis. dicũt aliqui ꝙ nõ. qa si sic nõ peccassent. Sꝫ mihi videtur ꝙ habuerint nam opa dei sunt cõpleta ꝛ pfecta. sed sine gracia nõ erant pfecti. ergo habuerũt graciã. Itẽ deus dat graciam rõnali creature merenti vbi ñ est aliquid repugnãs. sed tũc nihil erat repugnãs. Itẽ doctores dicũt. ꝙ adam habuit fidem ĝ graciã. qa nõ videtur ꝙ habuit fideꝫ informẽ Sed iusticia originalꝭ potuit perdi nõ perdita grã gratuꝫ faciente Aliqui dicũt ꝙ de potẽcia absoluta potuit vnum perdi sine alio. tamen de cõi lege per pctm̃ mortale adimẽs vnam. ademit aliam qꝛ vtrũqꝫ opponebat. Sed iusticia originalis ꝛ gracia gratũ faciens erãt idem realiter. Dico ꝙ cõiter tenetur. ꝙ realiter distinguũtur. licet non videatur rõne cogente ¶ Sed ꝑ amissionẽ originalis iusticie natura hũana fuit in naturalibꝫ peiorata Hic stꝰ multiꝰ mõi. sed vereor ẽ ꝙ hõ vulneratꝰ fuit in naturalibꝫ. qa defectus naturales subintrauit sine qbus poterat viuere. si sibi illa grã nõ fuisset sublata. videtur igit ꝙ natura amota ab originali iusticia fuit naturalibꝫ relicta. ꝛ ꝑ ꝯñs vulnerata. nõ quidem ꝙ gradus dispõnis naturalis in ipo fuerit ãmotus. vel natura alterata sua dispõne. Sed quia defectus naturalis icurrit. sub qbus posita est formalr. et hec dicuntur sua vulnera. quia talia in aliis aĩalibꝫ nõ sunt vulnera tm̃ sicut vulnera in homĩe. quia solo actu vel ictu sunt sibi inflicta ¶ Ad argumẽtũ in pricipio ptꝫ ꝑ ea que dicta sunt

Circa distinctionem tricesimã ꝛ tricesimãprimã ꝛ tricesimãsecũdam Et in pria ponũtur due qõnes. Prima est. vtꝝ quilibꝫ propagatꝰ ab adaꝫ ꝑm legem cõem ꝯtrahat peccatũ originale. Videt ꝙ non. Augus. de vera religione ait. peccatũ adeo volũtarium est. vt si nõ volũtarium pctm̃ nõ dicitur. sed nihil est volũtarium in puulis quin nõ habent vsum rõnis. ergo ꝛc. Ad oppositũ. ad Romanos v. per vnũ hoĩem peccatuꝫ in mũdum intrauit. in quo oẽs peccauerũt. Secũda qstio. vtruꝫ illud peccatũ sit carentia originalis iusticie. In tricesimaprima distinctõne querit. Utrum ipa anima ꝯtrahat peccatũ originale a carne infecta In tricesimasecũda distinctõe. vnã mouet questionẽ de remissione pct ĩ originalis. s. vtrum ĩ baptismo remittatur peccatũ originale. Hic articulizat has qstiones. i. respõdit qdruplici articulo. In qbus articulis duas vias tangit. s. Anselmi. et Gandensis. Et qꝛ satis notat doctor noster viam Ans. Idcirco nota qtuor articulis respõdit doctor solenis. Primꝰ articulus est. qliter ab aĩa ꝯtrahitur infectio in carne. Et huic respondit Hen. ꝙ volũtas peccans in carne causauit quandã qualitatẽ morbidã ꝯsequẽtem curuitatem volũtatis que quidẽ qualitas dicitur fomes ꝛ lex mẽbrorum tyrãnica. ꝛ sicut qõdã põdus in carne excitãs motꝰ sensibiles. hec hen.

quol.v.q.xxiij. Secūdus articulꝰ
est.qualiter semiatur caro infecta.
Idem ibidez respōdit.ꝙ vł tota ca
ro parentuȝ fuit infecta ac morbi/
da qualitate vel si nō saltem ex fer/
uore ⁊ libidine ex semiatione infici
tur ipa caro semiata.⁊ sic dicit pri/
me distinctōni. Tercius articulus
est.qliter inficitur ipa anima. Ideȝ
quol.vi.q.xxij.ꝙ in instāti creatio
nis infusionis aīe ipa maculatur a
carne infecta.⁊ sic dic̄ tricesime pri/
me. Quartus articulus.qliter ani/
ma ab ista infectōne anime libera/
tur ꝑ baptismū. Idem ibidē respō/
dit.ꝙ ista curuatio manet in volū
tate quā incurrit peccādo.aut si nō
saltem manet fomes.⁊ solū vt ma/
teria exercente actū virtutis Et sic
dicit tricesimesecūde distinctōni.
¶ Sed doctor iprobat omes has
vias. Et rndit prima qstioni ꝙ a/
daȝ accepit iusticiā pro se ⁊ tota na
tura que tunc erat in eo.⁊ ideo iuste
deus exegit a tota natura in quocū
ꝗ est illam iusticiā quā dedit natu
re.ita ꝙ ꝭm ipm cām cum in adam
pctō personali nudatus tota natu/
ra.ideo ī quocūꝗ īuenietur illa na
tura erit nudata. Sed aliquis dice
ret natura nūero que ē in me nō fuit
nūero in adā.licet bn̄ in spē.ergo q̄
ne natura ꝑsonalis in adam nuda/
uit naturā in me.cuȝ hec mea natu
ra nō cepit aliam iusticiam quā per
diderit. Dicūt aliqui.ꝙ hec natura
fuit in adam causalr. Alij dicūt.ꝙ
filius est debitor.quia adam iusti/
ciā cepit pro eo ⁊ pro alijs ⁊ sic fuit
et fuit donū datum ꝙ filij haberēt
per euȝ. Et sic debebant habere ab
ipo sic fuit iustum ꝙ alij ꝑderent ꝑ
ipo.nam ipo nō habēte.alij ꝑ ipm
nō poterant habere ¶ Ad secūdam
questionē in qua q̄ritur.qd sit pec/
catū originale. Dicitur ꝙ est foīa/
lis carentia iusticie originalis debi
te. Et dicitur debite.qa a primo pa
rente accepte ⁊ in ipo āmisse. Et iō
adam nō habuit peccatū originalē
qa istud debitū nō fuit ad ipm tra
ductū ꝑ alium parentē.sed ipe in se
accepit iusticiam ⁊ actu suo āmisit.
¶ Quantū ad terciū articulū ⁊ ē tri
cesimeprime distinctōis.dicitur ꝙ
aīa trahit peccatū originale mediā
te carne.nō ita ꝙ caro quasi ꝑ quā
titatem quandā vt creatura ī ea cau
set illud peccatū originale. Sed ex
hoc ꝙ caro ꝯcupiscetur semiatur ex
ipa formaliter corpꝰ organicū cui
infunditur.aīa constituēs ꝑsonam
que est filius ade. Ista igitur ꝑsona
quia dicitur naturalis filius ade de
bitrix est iusticie originalis date a
deo ipi ade pro oībus filijs et caret
ea.ergo habet originale. Contrahi
tur ergo istō peccatū in carne inqn/
tum est naturalis rō.⁊ ex hoc debe
re dicitur iusticiam qua ꝑ peccatuȝ
ade caret Sȝ quomō peccatū ori/
ginale transit ꝑ actū generatiue vir
tutis. Hic ponūtur quot modi q̄ sīt
mgr̄i. Primꝰ.ꝙ ex pctō pmi hoīs
orta ē in carne ipiꝰ qdā morbida dis
positio q̄ dr̄ fomes pctī ⁊ lex mēbro
rū ⁊ tyrānicū qddā pōdꝰ ī carne ex/
citās motus sensibiles libidinosos
inclinās aīaȝ ad delectatōes carnal̄s
Scd̄s modꝰ ē ꝙ ī hac īfectōe orit̄ ī

actu genera eius ardor quidē concupiscētie pruriēs ī quo semē inficit. Tercius modus ē ꝙ nata accepta ex illo semie infecto ꝯtrahit silem dispōnem morbidā sicut ⁊ natura. a qua descinditur sicut natura gñata ex semie leprosi ꝯtrahit infectionē. Quartus modus ꝙ ex vnione aīe ad talē carnē ꝯtrahit aīa infectōem. q̄ dicit originale pctm̄. sed primū nō valet. Nā quāto melior ē ꝯplectio tanto fortius ꝯcupiscit qd̄ nō esset si esset morbida dispō cum illa sit oībus cōis. Scd̄m nō valet. nam talis ardor essʒ in hoīe in puris naturalibꝫ et nō aliter qd̄ verꝝ nō est. Itē quia ille ardor etiā est ī alijs aīalibꝫ. Tercium ꝙ dicūt ꝙ semē inficit est cōtra ans. de ꝯceptu ꝟginali q̄ dicit semē nō est plus infectū q̄ꝫ sputū. Quartuʒ ꝙ dicūt ꝙ aīa inficitur infectōe corpis. sicut pomū inficit manu infecta. nō videt intelligibile. s. ꝙ spirituale inficiat a corpali ¶ Ideo ē alius modus dicēdi vt dixi supra ꝙ peccatū transit ꝑ actū gñatiue ꝟtutis. nō tamē ꝑ modū dctm̄. sed ex hoc ꝙ ꝑ actum gñatiuʒ seiatur corpus organicū cui infundit aīa ꝯstituēs personā que ē filius natural. ⁊ ex hoc est debitor iusticie originalis date ade pro se ⁊ suis filijs. ⁊ qa illā non habet forte ē iniustus. ¶ Quantū ad quartū arti. xxxij. dis. dicit ꝙ illud qd̄ est formale in pctō in remissiōe pcī ī delere dicit in se ꝑ oppositū formaliter. vel o ꝑpositū ꝟtualr. g̊ qd̄ ē formale in pctō. s. carētia iusticie illa debet deleri ꝑ positiuū ꝑpriū oppositū. vl ꝑ aliqd ꝟtualiter ꝯtinēs illud oppositū. Grā aūt licet nō ita pfecte ꝯiugat fini vltimo q̄ntuʒ ad aliquē fi. nē actualē. sed insticia originalis pfectius tamē cōiūgit sicut dictū est dis. xxix. ⁊ hoc quantū ad illud fm ꝙ disiungit a fine vltimo pctm̄ orignale simplr eīn eminentius ꝯiungit grā fini sub rōne finis q̄ꝫ iusticia original. Et ideo in prio cum reddit gratia simplr dimittit illud pctm̄ eminētius q̄ꝫ remitteret per ꝑprium positiū. ⁊ licet remaneret carhena illius positiui nō tamē culpa. Sed in baptismo post quaʒ deletur pctm̄ originale. q̄re nō delētur pene ꝯsequētes illud. Dicitur a quodā ꝙ ideo est. vt habeamus exercitium in ꝟtutibus. ⁊ ob hoc etiā vt simus cogniti ꝟtuosi. qa virtus in infirmitate pficitur. q̄ virtus ē circa difficile. ij. ethi. Itē vt per illas miserias deū cognoscamus. Naʒ aliter forte essemus obliti ipius. Sed quomō pueri pui puniūtur isto peccato originali. cuʒ pctm̄ debeat eē volūtarium. ⁊ in eis qūo erit peccatū. postq̄ꝫ nō fit cum volūtate eoꝝ maxime si carent rōne. Itē ex his q̄ habemus ex origine nec laudamur. nec vitupamur iij. ethicoꝝ. Item augus. de vera religione. peccatū a deo est volūtarium. Dicit doctor dicto aristotelis. iij. ethicoꝝ. ꝙ si aristoteles vidisset illam cām nō dixisset illam ꝑpositionē generaliter. nam in ꝑposito nō tenet. Vel dic ꝙ hic non vitupatur pure tanq̄ꝫ malus ex actu ꝑprio. sed tanq̄ꝫ malus ex radice. Et ad augustinū de ve. reli. dr. ꝙ illud pctm̄ est voluntariū vel voluntate

prria vel volũtate illi⁹ cui⁹ motõe debuit in eẽ. Et ob hoc pueri q̃a vitare illŏ nõ pñt. puniũtur nõ pena sensus. sed pena dãni. Sed generatis ex digito homĩs ꝯtraheret pctm̃ originale. dicit̃ ꝙ nõ. q̃a ꝑ actũ generatiẽ põne ꝯtrahit̃ pctm̃. Itez q̃a ex hoc q̃s ꝯtrahit. q̃a ẽ fili⁹ natural' sed gñatus ex digito nõ eẽꝫ fili⁹ naturalis. ex q̃ fieret ꝑ miraculũ ¶ Ad argumẽtuz in pricipio dico. ꝙ fuit voluntariũ in se vl' in radice. ꝛ h̃ sufficit ad pctm̃

Irca distinctõez tricesimã tercĩa querit̃. vtꝝ pctõ originali debeat̃ sola carẽtia visionis diuĩe ꝓ pena Videt̃ ꝙ nõ qꝛ aug. ĩ ench. xxiiij. dic̃ firmissĩe tene. ꝛ nullaten⁹ dubites eos q̃ sine sacramẽto baptismat' de hoc seculo transeũt etni ignis supplicio punicẽdos Ad oppo. est mgr̃ in lr̃a. ꝛ aug. in ench. In hac distinctõne nõ sunt opiniones. Ideo ad questionẽ dicit̃ cum Augu. in ench. caplo lxxiiij. ꝙ habebũt mitissimã penã. ꝛ sic respõdemus ad questionẽ affirmatiue. ĩ quã sententia magistri ꝯcordat. ꝙ dãnati pro solo peccato originali nullam habebũt penam sensus exterioris. puta ignis. quia nullaꝫ delectationẽ inordinatam habuerũt. cui delectatõni respondet acerbitas ignis affligentis vt propria pena. Nec habebũt penam interiorez intrinsecaꝫ. cum nullam inordinatã volitionẽ habuerũt in aliquo statu sequitur ꝙ nullã tristiciam interiorem habebũt. Sed tristabũtur de carentia beatitudinis. ꝙ nõ. Nam si sic maiorẽ penam haberent q̃ȝ illi qui habent penã sensus. Naz haberent tristiciã ꝛ desperationẽ que sunt maiores sed ꝯtendabũtur de illo statu ¶ Sed si q̃ratur de eis quãtum ad cognitionẽ in sue assentõne dicitur. ꝙ cum nõ habent intellectũ impeditũ corꝑe videtur ꝓbabile. ꝙ oĩm naturaliũ ꝯgnoscibiliũ pñt naturaliter cognitionẽ habere excellẽtius q̃ȝ aliqui phi habuerũt pro statu isto. ꝛ ita aliqualẽ beatitudinem naturalẽ de deo. s. cognitionẽ in vniuersali poterũt attingere. Sꝫ si habebũt cognitionẽ beatitudinis in ꝑticulari. dicit̃ ꝙ illa nõ est possibil'. nisi supnaturaliter eleuet̃. ꝛ sic non dabitur eis quia eẽꝫ ad tristiciam et eam nõ demeruerũt habere sicut demeruit pagan⁹. Sed isti dolent de carentia visionis dei. Aliqui dicũt ꝙ nõ. qꝛ h̃ hñt a detmĩatõe diuĩa. Aliȷ̃ licet doleant tñ delectatio quã hñt in cognitõe eoꝝ q̃ nouerũt est maior q̃ȝ sit ille dolor. ꝛ ideo eis sufficit. sed vellent nõ esse. Dico ꝙ nõ. cum sit melius eẽ et dãnatuz q̃ȝ nõ esse ¶ Ad argumentũ in principio dr̃. ꝙ ibi augustin⁹ loquitur excessiue ad terrendũ paganos. sed aliter intelligit.

Irca distinctionẽ tricesimã q̃rtam xxxv. xxxvi. ꝛ xxxvij querit̃. vtꝝ pctm̃ sit ꝑ se corruptio boni Videt̃ ꝙ nõ. naz math. vij. dr̃. ꝙ nõ põt arbor bona fruct⁹ malus facere. ꝛ glo. ibi. nihil est mediũ q̃n cã boni sit bona. ꝛ mali mala. Ad oppositũ est mgr̃ in lr̃a. In xxxv. querit̃. vtꝝ pctm̃ sit corruptõ

rectitudinis in actu. In xxxvi. queritur. vtrum peccatum sit pena culpe vel pecti In xxxvij. an peccatum possit esse a deo. ¶ Soluendo autem has tres questiones. et inquirendo cuius bonum peccati est priuatio. Dicit doctor et est in xxxvij. vltra medium quod est priuatio illius boni in quo est quia illi nocet. Secundo dicit quod est priuatio boni supnaturalis scilicet gratie. Tertio quod est corruptio habituum acquisitorum. quod ad hec tria videtur bona. li. ij. di. xxxv. i. et ij arti. ¶ Sed pro maiori declaratione tria videbuntur ex parte Scoti. Primo quid importetur nomine mali. Secundo vtrum sit dare primum malum quod sit causa omnium aliorum malorum. Tertio si bonum sit causa mali. ¶ Quantum ad primum dicitur quod malum pot dupliciter accipi. Uno modo abstractiue. Alio modo concretiue. Si abstractiue sic dicit puram priuationem. Si concretiue. sed formaliter. i. pro difformitate sic nihil. tamen materialiter est aliquid scilicet actus supra quem ponitur illa difformitas ¶ Quantum ad secundum arti. dicitur quod non est dandum primum malum nec purum malum Nam purum malum est nihil. iiij. ethi. et est iste textus Nam malum seipsum destruit et si integrum vndequaque sit. intolerabile est. glo. i. afficitur nihil ¶ Quantum ad tercium articulum. dicitur quod bonum et bonum sub hac reduplicatione nunquam est causa mali. sed de per accidens bonum possit esse causa mali. sicut malum causa boni. Sed doctor Romanus respondit ad istud tercium quod bonum est causa mali. sed de modo ponendi inquit diuersimode. Uno modo quod bonum est causa per accidens mali. et hoc dupliciter. vel quod accidentalitas sit ex parte cause vel ex parte effectus. Et in hoc vide deuotum doctorem li. ij. di. xxxiiij. arti. i. q. ij. et ij. Et accipiendo accidentalitatem cause ex parte cause et ex parte effectus. Ponitur etiam bonauentura. vbi supra. quod peccatum non habet causam efficientem. sed deficientem. et sic habet pro causa voluntatem. pro causa deficiente et non efficiente ¶ Ad secundam questionem veniendo quod dicitur xxxv. dicitur. dico quod peccatum est corruptio rectitudinis in actu secundo. non autem naturalis. nec cuiuscunque habitualis. nec intelligo de corruptione que est mutatio. potest enim peccatum manere post talem mutationem iusticie ab esse ad non esse. sed intelligo corruptionem formaliter. sicut priuatio dicitur corruptio formaliter sui habitus. hoc enim modo ratio peccati est formaliter corruptio rectitudinis in actu secundo que opponitur illi respectui vt priuatio habitui. hoc habetur ab aug. in li. de duabus animabus. peccatum est velle vetitum. Item Ambrosius in li. de paradiso. peccatum est celestium transgressio mandatorum. Ex quo Scotus soluit istam questionem scilicet quid sit peius peccatum. auersio vel conuersio. Et dicit quod auersio formaliter est non velle finem. quod idem est quod odire. vel illud est peius sed auersio virtualiter est quasi conuertere amorem ad creaturas et hoc est commune omni peccato mortali. et hoc est minus quam odire deum ¶ Ad xxxvi. distinctionem. vtrum peccatum sit pena culpe vel pecti. Dicit bonauentura li. ij. dist. xxxvi. arti. iij. q. i. quod non semper illud quod est pena est a deo. cum inquantum est ordinatum culpe est a deo. quia ipse ordo est a deo. Improbat. Ad questionem dicitur quod sic. Et est auctoritas magistri. a quo magistro pro ista parte dicuntur multe auctoritates probantes quod vnum peccatum est pena alterius peccati. ad quod etiam dicitur a filio cuiusdam

et peccatū est pena alteri⁹ peccati i triplici gn̄e cause.s.finali.efficiente et materiali. In gn̄e cause final' patz Nā furtū est pctm̄ nisi poneret in cā ncitatis.qa illico oia propha fiūt cōia.sed furtū pōt ordinari ad dele/ctationē fornicatōis.ergo τc. In genere cāe efficiētis pōt esse duob⁹ modis. Uno mō per se. Alio mō p ac/cidens. Per accn̄s ptz nā ex remo/tione ꝓhibētis pōt pctm̄ seq̄ pctm̄ sed vnū pctm̄ remouēs ꝓhibēs τ i/pediēs τ subtrahēs grām q̄ hoiem cōseruat τ illud est p accn̄s. Scdo mō de p se inq̄ntū subtrahit ab ho/mie vsuz li.ar. vt ptz de illo q̄ se inebriat τ cadit i aliō pctm̄ vt puta homicidiū τ est cā p se in gn̄e cāe effi/ciētis. qa quicq̄d est cā cāe.est cā cā/ti. ¶ Sed qs diceret actus ille vicio sus trāsit τ nō remanet.g̃ quō est cā. Dico q̄ lz trāseat aliq̄ter.tn̄ manet in suo effectu in gn̄e cāe materialis. Ptz qa vnū peccatū est materia alterius pcti. Sed qs diceret. quō cō/uenit pctō vt pctm̄ est formalr.ista cālitas. vbi sūt duo aduertēda p or/dine. Primū q̄ i pctō cōiter accepto duo sūt.s.materiale vt actus substract⁹.τ formale scz difformitas. Dico ergo q̄ ista cālitas nō ɔuenit pctō rōe sui formal' p se.nullus eñi intendit pro fine difformitatē p se. nec difformitas in pctō est p̄ncipiū actuū.nec habz p se rōem materie. Sz dico q̄ ista cālitas ɔuenit peccato rōne sue materialitatis.s.rōne sui actus substracti τ sic ɔuenit sibi p accn̄s tm̄. Scdo dico q̄ lz ista cā-

litas ɔueniat pctō.nō tn̄ sibi ɔueniēt nērio.qa p̄ncipalr ista cālitas resi/det apd̄ volūtatē. Sz peccatū ē pena alterius pcti. Dico q̄ sic. Nam deus iuste pmit.lz hoiem cadere in aliud pctm̄ propter demeritū pec/cati pcedentis.τ istud malū fm se ē defectus boni.ergo istud ē vera pena fm se alterius peccati. Exēplum si quis teneret aliquē sup lutum.et diceret sibi.si dicas v̄bū tale p̄mit/tam te cadere in lutū.τ si dicerz verbum esset sibi in penā.τ sic dico in ꝓposito ¶ Ad xxxvij.distinctōes dicitur. q̄ peccatū nō potest eē a deo. Cui⁹ rō ē auct.aug.sup illud ioh.si ne ipo factū est nihil.i.peccatū Rō ne ptz.quia faceret ɔtra sui ꝓhibitō nem.nā prohibuit ade.ex quo ha/betur q̄ voluntas creata cāt pctm̄. est intētio doctoris. q̄ volūtas causaret materiale τ formale peccati. Est verū q̄ sanct⁹ doctor dicit. q̄ deus ɔcurrit ad materiale qd̄ est ens.id ē ad actū peccati.sed nō ad formale quod est difformitas.que difformitas est nihil. Sed hec verba non contradicūt huic determinationi.nā hic dicimus. Utrū deus causet peccatum. Aliud nanq3 est causare.et aliud ɔcurrere. Nullo nanq3 modo deus causat actū peccati.nec difformitatē. Itē est auctoritas augustini li.lxxxiij.q.sic inq̄ens. Nullo bomine sapiēte actore fit hō deterior. tāta est eñi in homie culpa.vt in homine sapiente nō cadat. Est eñi deus eñi homī sapiētē pstātior.nō g̃ deo auctore fit hō deterior. Item

in eodez li. q. xxij. q cā est omi enti vt sit nō est cā nō essendi vt non sit. qa illud qd est ab eo ingnitū est. bonū est. Est aūt deus omis boni cā. nō ergo deus est cā nō eendi alicui igitur nec cā peccati alicui qd foraliter est nō esse ¶ Et nota lector scoti q qttuor distinctiōes posite fuerūt xxxiij. Rūdetur in medio distinctionis xxxvij. vbi dr ad aliā qōnē in q primo qrebatur de cā peccati. Et ad xxxv. rūdetur qsi in pricipio. xxxvij dis. vbi dr. inter istas primo soluēda est scda. Et ad xxxvj. rūdetur in fine illi⁹ qōnis. Utrū volūtas creata sit totalis cā imediata sue velle ⁊ incipit Ad terciā in ordie dico Et ad xxxvij. rūdetur i medio hui⁹ qōnis de volūtate vbi dr. ⁊ h qntū ad solutōez qrte qstionis videdū est Ad argumētū in pricipio dico. q intelligitur q pctm nō est abono sicut a cā p se. sed bn̄ vt a cā p accns.

Ecūda que

stio. xxxvij. distinctionis. vbi qritur. Utrū volūtas creata sit total' causa ⁊ imediata respectu sui velle. ita q deus respectu illi⁹ nō habeat aliquā efficientiā imediate. sz tm̄ mediate. Videtur q sic. vt habet p aug. de li. arb. c. viij. ¶ Ad oppo. videtur. nā sancti tenēt q deus imittit bonas cogitatōnes et volitōnes homi inclinato ad opposita. vt patz in btō paulo ⁊c. ¶ Ad istā qstionez possit dici q volūtas est totalis cā respectu sue volitōnis. Qd probatur per rōnes. Primo. qa aliter ipa nō esset libera Scdo qa aliter nihil cōtingēter causare posset Tertio qa aliter nō posset peccare. Quarto. qa aliter nullā actionē oīno hre posset ¶ Cōfirmatur p auctoritates p istō eccli. iij. vbi dicit q deus ab initio creauit hoiem. ⁊ reliqt euz in manu cōsilij sui. Item aug. v. de ciui. c. ix. Sic deus res quas cdidit administrat vt eas agere ꝓprios motus sinat. Ansel. de cōcordia. i. pte. c. viij. Deus facit oēs actōes ⁊ oēs motus qa ipe facit res a qbus ⁊ in qbus ⁊ ex qbus fiūt. nulla res habet ptātē veram volendi aut faciēdi nisi ipo dāte. Ibidē. nō ea deus que pdestinauit facit volūtatem cognoscendo aut volūtati resistendo sed in suo eē et ptāte dimittēdo. Itez aug. de li. arbi. ca. viij. Totam quidē subam quā de nihilo fecit pōt redigere in nihilū a volūtate habēte rectitudinem nō valet illaz separe. Sed de⁹ pōt causare volitionē volūtate non coagente. Hic sunt mlti mōi. poni nitur verior. ⁊ dicit q deus pōt facere totam realitatē absolutā illius actus in volūtate ipa nō coagente Hoc ptz. qa deus pōt supplere cālitatem cause scde in efficiētibꝫ. Secūdo dicūt. q ille effectus dicet velle volūtatis. patet. qa ē a volūtate Tertio dicūt. q illud nō esset meritoriū nec demeritoriū. Sed dicit qdam soluendo materiā q deus pōt facere actum volūtatis sine volūtate tm̄ actū volūtatis meritoriū nō pōt facere ordinate vel de pona ordinata sine volūtate. Sed omē peccatū formale est a volūtate. Dico istaz cōclusionē. q omē pctm forale

vel est in voluntate formaliter vel virtualiter. quia omne peccatum vel est malum velle vel est causatum a malo velle. sic est in voluntate formaliter ut forma in subiecto si est causatum a malo velle sicut est in volūtate virtualiter. ¶ Ad argumentū in principio dr̄ ꝙ aug. intelligit quo ad ultimū actū deliberationis.

Circa distinctionē. 38. queritur vtrum intentio sit solus actus voluntatis. videt ꝙ nō. qꝛ nō est nisi duplex actus volūtatis. s. velle ꝛ eligere. sed intendere neutrū vr̄ esse. ergo nō est actus voluntatis. ¶ Ad oppositū sunt mgr̄ ꝛ aug. 9. de trini. In hac qōne non sunt opi. Sed tria videbim⁹. Primo ꝙ intendere siue intentio generaliter acceptū ꝛ large nō est actus solius voluntatis. Secūdo ondet ꝙ obiectum huius actus est finis ꝛ nō illud quod est ad finē. Tercio quō differt intendere ꝛ eligere percipere ꝛ velle. ¶ Quantū ad primū dicit ꝙ intendere generaliter est in aliud tendere sicut quelibet potētia per suū actū in obiectū tendit ꝛ quolibet mobile per motū in terminū etiā ptinet ad intellectū. Nam ex pricipiis tendit ad cōclones. 1. poster. ergo intendere nō est actus solius volūtatis. Sed intendere stricte est voluntatis. Nam intendere proprie acceptū est idem ꝙ in aliud distans tendere ꝛ se in illud ducere. sed hoc solum est actus voluntatis. Itē tendere est in bonū sed hoc est volūtatis. 3. ethi. ergo ꝛc. ¶ Quantū ad secundū arti. dr̄ ꝙ intentio semper est ad finē ꝛ hꝫ pro obiecto finem. 3. ethi. ¶ Quantū ad terciū arti. dr̄ ꝙ differūt. Nam intendere differt ab eligere. qꝛ eligere hꝫ pro obiecto illō qō est ad finem. 3. ethi. sꝫ intendere hꝫ ipm finem in eodē. 3. ethi. ꝛ in eodē c. differt pcipere ab eligere. qꝛ pcipere est eligere cū quadam hītudine motiua ad potētias inferiores etiā qꝛ pcipe hꝫ pro obiecto illō qō est ad finem. sed velle habet finem pro obiecto. Differt intendere a velle quia velle dicit simplr̄ velle finem. intendere aūt dicit velle finem cū habitudine ad velle alterius qō in ipm ordinat. ¶ Ad arg. in pncipio pꝫ per primū articulum.

Circa distinctionē. 39. querunt due qōnes. Prima vtrum sinderisis sit in voluntate. Secunda vtrum cōscientia sit in voluntate. videt ꝙ cōscientia ptine at ad voluntatē. Nam cōscientia est bona ꝛ mala sed illud qō est malū ꝛ bonū ptinet ad voluntatē. 3. ethi. ergo ꝛc. ¶ Ad oppositū cōscientia ē cōpositū de con ꝛ scia. scia autē ptinet ad intellectū. 6. ethi ergo ꝛc. Ad habēdū noticiā harū duarū questionū ꝛ argumētorū. qꝛ doctor est hic breuiloquus est notanda opi. hen. quolibeto. 1. q. xviij. in qua dicit ꝙ in intellectu sūt duo ꝛ in volūtate sunt duo corrndentia illis duobꝰ singulū singulorū. In intellectu aūt ē lex nature que est de vniuersalibꝰ pncipiis agēdorū ꝛ huic corrndet in voluntate sinderisis que est quasi qu dā motor vniuersalis stimulans ad talia principia vl'ia. ꝛ sic dr̄ quasi e'e/

ctiio naturalis. dr aut fm eu3 a sin qd e sil seu cu r eresis qd e electio sq si cu lege ambulat. interponit autez de pter euphonia. vel ad differentia cuiusda figure gramaticalis q dicit sinderisis q est qn ex duob vocalibus fit vnu r hz o pponi dieresi que est qn ex vna vocali fiut due. Secundo in intellectu est recta ro r est de pticularib agendis r dr fm eu ex maiori d vlib pncipiis sumptis sub illis vlib cu dictamine ronis huic aut in voluntate corrndet scia qsi d r dicta est a con r scia. r dr electio deliberatiua. Sed scotus no vult q scia sit in volutate. Nam si poneretur in voluntate r ageret 9 csciam tuc sequeret q hret o ppositu velle in actu qr in actu scia vellet vnu r qnqz ageret 9tra sciam r p voluntate vellet aliud r tuc oporteret q sil velle opposita. Ite ho n sequit necessario sciam actuale qua habet de aliquo faciendo vel fugiendo. sed si conscientia pertinet ad voluntate necessario sequeret cosciétiam actuale volutatis. g scia ad voluntate non ptinet. Conscia igit fm scotu nihil aliud est q qda habitus in intellectu practico q iudicat de agendis r 9notat actu voluntatis sicut ad que ordinat. Sed voluntas pot agere 9tra sciam. Aliqui dicut q no pot agere 9tra sciétiam in actu sed bn 9tra sciam in potentia. Nam scia durante hoc esse faciendu no pot volutas agere 9trariu. Sed 9tra hoc est veritas nam qs pot agere 9tra sciam in actu. Sed du qs agit 9 9scientiam dr hre duas ppones. Conscia eni dicit q aliqd e illicitu vtputa medaciu r ideo no e faciendu. Sed rat dicit. melius est mentiri q perdere vitam vel hmoi. talis eni agit 9 csciam bona. agendo tn fm 9sciam erronea. Sed querit qn ro dicit q melius est mo mentiri q pdere vitam aut stat iudiciu 9scientie q no est no mentiendu aut no stat si stat ergo alius p tunc stare no pot sc3 q sit mentiendu mo qr tunc essent sil iudicia 9traria si no stat. ergo non stat 9tra 9sciaz. Dicit ad hoc q bn stat iudiciu in vli q no est mentiendu sed pticulare iudiciu facies 9tra 9sciam in actu. dicit melius est mentiri q vitam pdere. Et sic 9scia dictat sibi lic3 erronea q salte pnunc est mentiendu. Secudo dico q stante iudicio rois actuali r stante 9scia melius e no mentiri etia pnunc dico q volutas pot agere 9tra 9sciaz in actu r hoc exprimut. Sed voluntas peccat semp agendo 9 iudiciu3. Dico q si 9scientia erronea dictat q aliqd sit faciendu sicut pceptum r facit 9tra mortaliter peccat. quia equipollet peccato mortali. Sive ro 9scia erronea dictat aliqd esse faciendu sicut 9siliu vel sicut opus r no facit tuc no peccat mortaliter s3 venialiter vt puto. ¶ Ad argumetu in pncipio dr q 9scia no est simpliciter scientia sed dr scientia dictatiua que ptinet ad voluntate.

Irca distinctione quadragesima querit vtr ois actus sit bonus vel malus ex fine vel obiectu videt q sit a fine. Naz

intentio est aug. sic inquientis bonum opus intentio facit. ¶ Ad oppositum est aug. ɔtra mendaciū. c. v. ꝛ dicit ꝙ multi actus nō possūt esse boni ꝛ si ꝓpter finem boni fiant Est intentio aristo. 6. ethi. ꝙ a fine Nam sicut se habet ṗncipiū in speculabilibꝰ sic finis in agibilibus. ¶ Sed scotus dicit ꝙ bonitas actꝰ moralis est ex aggregatiōe oīm cōuenientiū actui non absolute sed q̄ ɔueniūt ei ꝑm rectam rōnem quia igitur actui recto recte dictat determinatū obiectū ɔuenire ꝛ determinatū modū ꝛ alias circūstātias nō ē ɔposita bonitas ex solo fine. Sꝫ ṗma ratio bonitatis est ex ɔuenientia actus ad efficiēs a quo actus dꝛ moralis quia libere elicitus ꝛ hoc ē cōmune actui bono ꝛ malo nec ē eīn laudabilis nec vitupabilis nisi sit a volūtate. Scđa ɔditio est ex obiecto. quia si conueniat tunc est actus bonus ex genere post istud. prima circumstantia est primus finis nec ista sufficit sine alijs circumstantijs sicut circūstantie forme. vtputa ꝙ directo modo fiat qđ pertinet ad qrtā circūstātiā. Deinde sequūt circumstantie extrinsece. s. quando ꝛ vbi. Ex his habetur ꝙ sola circūstantia finis nō suffuct ad bonitatē actus moralis. Sed nota vt diximus in ṗlogo ꝙ aliquis est actus q̄ nō est bonus nec malus ex fine sed ex obiecto vt dare elemosynam. sed ꝑm morales omnis actus moralis est bonus vel malus ex fine. ¶ Ad argumentū in ṗncipio dico ꝙ intelligit de bonitate morali.

Circa distinctionē quadragesimāprimā querit vtrū aliquis actus possit esse indifferens. videtur ꝙ nō. quia inter habitum ꝛ ꝑuationem non est medium. bonum ꝛ malum sunt priuatiue oppposita. ergo ꝛc. ¶ Ad oppositum est ambro. in littera affectus tuus nullum imponit ex quo intelligitur ꝙ sit indifferens. ¶ Hic ponitur opi. sancti Tho. pria secūde. q. xviij. articulo. 9. quā doctor dicit requirendā in bonauētura. Ponit autem eam doctor deuotus in ṗsenti distin. arti. j. q. 3. non ꝙ eam teneat imo improbat ipsam. Ipsa autem opi. ꝑm ipsum aut viam dei minus ampliat si dicat sufficere referibilitatem habitualem ad finem ad meritum. aut munus artat si dicat exigi actualem Ponit autem ibi beatus bonauentura loco primo eam inter tres opi. quarum vltimā seu terciam tenet duabus primis repudiatis. Est aūt talis opi. ꝙ est bene dare actum humanū indifferentem ꝑm speciem ꝛ hoc est dictum ꝑm esse ꝙ habet ab obiecto nō tamen ꝑm esse indiuiduū ꝛ hoc est vt eliciat cum circumstantijs qđ notat in breuiloquio doctor subtilis cum dicit. hic dicitur ꝙ nullus singularis actus est indifferens. hoc est vt quoddam indiuiduum. Et postmodū iungit actus. tamen in hoc est differens hoc est ꝑm speciem siue ꝑm quid ingnrum ind ui dua pfectionem addūt ad species. Sꝫ cū intentione scoti dꝛ ꝙ ē aliq̄s

actus q̄ nō erit de se nec bonus nec malus ¶ Sed p declaratiōe huius materie est dicendū fm scotū q hō mouet aliqn̄ ad aliqs act⁹ sola imaginatōe vt ad fricatiōȝ barbe. ꝛ isti q̄dāmō nec hūani nec n̄ hūani nec boni nec mali dicūt nec tr̄es sūt notabilis bonitat[is] vel malitie 2. phi. c. de fortuna. Ad alios actus mouet hō cū aduenticia rōis ꝛ bn̄placito volūtatis ꝛ isti ꝓprie dicūt hūani. Est ḡ sensus q̄onis vtꝝ oī actui hoīs facto nō ex sola ymaginatione ſȝ ex sola volūtate aduertēte sit malicia culpabilis vel malicia oppositā ei. Et hec ē cōis opi. q sic. q2 oīs actus sic factus volūtate aduertēte est bonus vel malus moraľr ꝛ in h̄ q̄si oēs ꝯcordant. Sȝ doctor quez sequor dicit q nō. Nāqs pōt leuare festiculā volūtate aduertente q nec erit bonū nec malū moraľr. Itē est motiuū suum ꝓncipale volūtas hoīs p̄t moueri ad eleuandū festiculam ex h̄ solo qđ vult facere q si nō est ꝓhibitū ſȝ suo dn̄io relictum. vt indifferens sicut q̄libet expiri p̄t. ſȝ h̄ faciendo ex hac rōne facit actū indifferentem nec bonū nec malū moraliter. ḡ volūtate aduertēte pōt facere actū indifferentē. Itē vī ꝯueniens q sit bonū aliq̄ materia relicta indifferens. de cui⁹ oppsito nec est sibi datū p̄ceptū nec ꝯsiliū cetn̄ volūtarie agens in hac materia q nō hēat necessario actuȝ nec bonū nec malū moraľr. ¶ Ad argumentū in ꝓncipio dr̄ q nō sunt ꝓuarie opposita loquendo de bonitate ꝛ malicia meritoria. vt ptȝ.

Irca distinctionē. 42. doctor ponit distinctionē septem pctōꝝ capitaliū ꝛ remittit ad distinctionē sextā hui⁹ secūdi vbi tractat de pctō angeli. Et dicit q voluntas ꝯiuncta appetitui sensitiuo. Natura est tendere in delectabilia appetitui sensitiuo ꝛ maxime in maxima delectabilia ꝛ cuȝ hoc in appetibilia appetitui excellētiori sicut est intellectus ꝯiūctus natus intelligere sensibilia ꝛ prius ea que sunt ꝓus sensibilia. volūtas ḡ ipsa ꝓpter ꝯiūctionē eius cū sensitiuo appetitu nata est tendere in delectabilia tli appetitui. ꝛ fm illa delectabilia pn̄t assignari peccata capitalia cardinalia. Spūalia aūt ſȝ illō qđ est delectabile volūtati in se non ꝓpter appetitū sensitiū. Peccatū autē auaricie nō vī esse nisi circa bonū appetibile vtile q ordinat ad appetibile fm se altero dictoꝝ modoꝝ. s. ad volūtatē vel bonorē sui. tn̄ fm formalē rōnem pctōꝝ nō est ista diuisio septimebꝝ sufficiens. imo essȝ accipienda p se distinctio p̄ceptoꝝ vel ex carentia vel ex obliuione p̄ceptoꝝ sicut sunt decem p̄cepta. Prima ita septē peccata capitalia vt ex oppositione ad ṽtutes ꝯ septē virtutes septem peccata. Vel dic q septē peccata mortalia a ꝓori ꝛ essentialiter distinguūt p suas rōnes formales ſȝ a posteriori p obiecta. Nā a posteriori aliq̄ dicunt spūalia q2 suū obiectū est spūale. vt supbia cu ius obiectū est gl'a. Alia dicūt corporalia vt luxuria ꝛ gula. Jō apl's ad Ro. 7. indr. Emendemus nos

ab oī iniq̄tate carnis ⁊ spūs.

Circa distinctionē. 43. querit vtrū voluntas creata possit peccare ex malicia volendo aliquid nō ostensum sibi sub rōne boni veri vel boni simpliciter vel boni apparentis ⁊ fm quid videt̄ q̄ nō fm dio. d̄ di. no. nullus opat̄ ad malū aspiciēs. ¶ Ad oppositū. nam tunc voluntas creata nō posset tendere in obiectū sub rōne qua nō posset tendere voluntas diuina qd̄ est falsum. hic ponit̄ opi. bonauē. li. 2. di. 34. arti. i. q. 3. ⁊ dicit q̄ nō. Sed ad hoc dicitur q̄ sic. quia peccatū est deordinatio voluntatis ꝯtra dictamē rōnis. Sed voluntas istud potest facere. vt ptz in intemperato. Nam rō intemperati dicit xp̄ianus es debes ieiunare voluntas eius dicit nec ieiunabo nec volo. ⁊ sic videt̄ q̄ voluntas possit cōtra id qd̄ est sibi a rōne demōstratū 7. ethi. ⁊ ob hoc peccat ex malitia. Nam aliter si nō ex malicia posset excusari q̄propter oīa peccata eēnt inuolūtaria qd̄ est ꝯ aristo. 3. ethi. ⁊ sunt q̄tuor modi peccandi. Primꝰ est ex passione incōtinēs amore turbatus ignorat in pticulari an luxuriari sit malū maxime cū mulieribꝰ postq̄ ille sint p generatione pcreāda. iō ponit q̄tuor ꝓpōnes in silogismo. Secūdus ex errore sine passione vt infidelis. Tercius est ex incōsideratione sine aliq̄ passione deliberans aliquo agēdo cui nō occurrit aliqua ꝯditio sub q̄ debet illud fieri ⁊ mouet̄ voluntate ad illud faciendū sine ista ꝯditione. ⁊ p istum modū vt dicūt aliqui peccauit pmꝰ angelus. Quartus modus qn̄ ex sola puersitate ⁊ istud vocat̄ pctm̄ in spm̄ sanctū vt infidelis blasphemꝰ ⁊ irretrogradatio alicuius infidelitatis in morte. Sz ꝓprie apud doctores est rōne illius malicie iō irremissibile. ¶ Sed vtrū oīs actꝰ hoīs existētis in peccato mortali sit pctm̄ mortale. Ad qd̄ d̄r q̄ nō. q̄r licz diligat finem inordinatū plꝰ q̄ deū alia tn̄ opa sua pōt facere ꝓpter aliā finem nō inordinatū nec puersum in quo saltē nō peccat mortal'r. Sz oīs actus infideliū est pctm̄ mortale. Ad hoc dicit q̄dam nō tn̄ asserēdo q̄ duplex est infidelis vnus infidelis idolatra q̄ colit aliud q̄ deuz Alius aūt infidelis nō idolatra. et sic dicit q̄ ifidelis idolatra referens actus suos ad suū finem idolatrie peccat mortaliter. Alius tn̄ infidelis nō idolatra referens suum opus in deū poterit in illo actu nō mortaliter peccare vt in dādo elemosynā paupi ꝓpter deū in quo nō peccabit sed disponet̄ ad remotionē sue infidelitatis. Sed actus interior vl' exterior sūt duo peccata. Dico q̄ si in actu exteriori nulla corrn̄deat difformitas sed sola fit difformitas in interiori d̄r q̄ nō sunt duo peccata vt dare elemosinā ꝓpter amasiam. Aliqn̄ tn̄ sic se hn̄t q̄ difformitati interiori corrn̄det difformitas exterior vt si q̄s fornicari vult ⁊ accedere ad nō suā in loco sacro. Et de isto dico q̄ licz sint duo peccata formaliter tn̄ sunt vnū peccatū quodā ordine. q̄r isti duo actus pendent ex

vna volũtate differẽti ĩ se ꝛ sic pñt dici duo peccata ꝛ vnũ pctm̃. Sed pctm̃ in spm̃sctm̃ ẽ irremissibile. dicunt aliqui ꝙ ideo est irremissibile. qꝛ de difficili remittiꝛ cã qꝛ de difficili remissibile ẽ ꝙ nõ hꝫ cãm remissibilitat⁹ nec excusationis. sed causa remissibilitatis pcti est ignorãtia vel passio q̃dam aliter excusat saltẽ a causato. Vñ apl's dicit. Misericordiã ꝯsecutus sum. qꝛ ignorans feci. Sed pctm̃ in spm̃sctm̃ hꝫ cãm sue irremissibilitatis. qꝛ est ex certa malicia. Aliȷ̃ dicũt pctm̃ in spm̃sãctum est irremissibile. qꝛ corruit imediate. i. ille malus xp̃ianus moriꝛ cũ illa cordis duricia ꝛ desperatus ꝛ qꝛ post mortẽ nõ est locus penitendi. ideo irremissibile. ¶ Ad argumementũ in pncipio dꝛ ꝙ null⁹ opaꝛ ad malũ aspiciens sub ratione mali sꝫ bñ sub rõne boni.

Jrca distinctionẽ. 44. ꝛ secũdi libri vltimã q̃riꝛ vtrũ potentia peccandi sit a deo vĩ ꝙ nõ. actus peccandi nõ est a đo ergo nec potentia peccandi. ¶ Ad oppositũ. Naꝫ deus ꝯcurrit a oẽm accum inferiorem tanq̃ꝫ cã vl'is. ergo ꝛc̃. In hac q̃stione sunt tres modi dicendi. Primus dicit sic ꝙ potentia peccandi nõ est a deo vt potentia peccandi. ꝛ est rõ sue opi. qꝛ vt sic n̄ videreꝛ qn posset negari peccatũ esse a deo. Nam quicq̃d est cã cause est cã causati ꝑ aristo. in li. de causis. Aliȷ̃s vĩ ꝙ potentia peccãdi est a deo ꝛ assignant duas rõnes Prima qꝛ potentia peccandi nõ pt negari nisi qꝛ natura est' defectibiꝛ. sed hoc nõ sufficit. qꝛ malũ pene importat defectũ ꝛ tñ poniꝛ esse a deo Secũda rõ qꝛ ꝯuenit creature vt creatura est a deo sꝫ libero arbitrio. vt creato ꝯuenit posse deficere. ergo istius peccati defectus est a deo. Tercius modus dicendi. ꝛ hic est verus ꝙ ptãs peccandi põt accipi dupliciter. Uno modo ꝑ fundamẽto. Alio modo ꝑ ordine ad actuꝫ peccandi inq̃ntũ pctm̃ est. mõ dꝛ ꝙ vt dicit fundamẽtũ sic põt esse a đo sꝫ vt dic't ordinẽ. qꝛ vt sic est ꝑuatiuũ nõ hꝫ cãm actiuã. ꝛ hoc mõ non ꝯuenit creature ꝙ sit a deo. sꝫ est cã peccati. Ad hoc dicẽdũ. q̃tuor ꝑ ordinẽ dicunꝛ. Primũ ꝙ oportet ponere ꝙ deus sit cã mediata inq̃ntũ causat ꝛ ꝯseruat voluntatẽ q̃ actum elicit ꝛ immediata inq̃ntũ ꝯcurrit ad actũ talem vt agens ꝑfectius ꝛ coagens volũtati. Secundũ ꝙ nõ est causa actus voluntatis vt actus malus est qꝛ hoc solum habet a voluntate deficiente. Terciũ ꝙ deus est cã actus peccati nõ vt malus est nec vt pctm̃ est sꝫ ꝑm totũ illud qđ habet entitatis. Quartũ ꝙ act⁹ malus deo imputari nõ põt. qꝛ vt malus est aĩo est a deo. sed vt dixi a voluntate deficiente. ¶ Ad argumentum in pncipio patꝫ ꝑ ea que dicta sunt.

Questio I

Irca tertiu libru sententiaru scoti pauperum sit hec prima distinctio. vtrum possibile fuerit naturam humanam vniri deo in vnitate persone. videtur quod non. que sunt vnibilia debent habere aliquam proportionem finitum et infinitum nullam habent proportionem ergo etc. ¶ Ad oppositum est fides. probatur secundo arti. possibilitatem talis vnionis ex parte persone que assumit secundum mentem propriam tangitur probatio fratris Guillermi varronis li. 3. q. 1. quod .s. persona diuina includit in se virtualiter perfectionem cuiuscumque persone create. et sic potest supplere vicem persone create. Quo ad tertium arti. de possibilitate huius vnionis ex parte nature assumpte. primo ponitur probatio eiusdem fratris guill. var. triplex ibidem. Prima est quia singularitas precedit personalitatem ergo deus potest influere ad singularitatem non influendo ad personalitatem. Secunda illud quod est vnius generis potest habere modum alterius generis. vt patet de accidente in eucharistia. ergo si accidens potest habere modum substantie. sic et substantia modum accidentis. vicz quod vna substantia habet dependentiam ad aliam. Tercia quia quanto aliqua sunt magis diuersa tanto magis sunt vnibilia per consequens natura humana et diuina. Tunc descendendo ad argumenta quomodo potest respectus terminare dependentiam. dicit hein. quoli. xiij. q. 5. quod persona diuina inquantum relatiua est terminat dependentiam nature create ad ipsam in duplici genere .s. efficientis et formalis. Efficientis quia verbum a se sumitur. Secundum probatur quia terminat inquantum persona relatiua. Sed ad questionem respondet doctor affirmatiue. Et probat Jo. j. Uerbum caro factum est. Caro pro homine sumitur secundum aug. in quibus verbis innuit vnionem et formalem rationem vnionis. Etiam hoc est tenendum quia est articulus fidei inter illos qui respiciunt temporalia. Sed pro maiori declaratione tria videbuntur. Primo an aliquid addat suppositum super naturam. secundo inquiretur potestas vnionis humane nature ad verbum. tercio inquiretur sub qua ratione formali verbum terminet vnionem an sub ratione essentie an sub ratione huius proprietatis. ¶ Quantum ad primum articulum dico cum doctore quod suppositum humane nature addit aliquid super humanam naturam quod patet manifeste. quia xpus assumpsit hanc humanam naturam in athamo i. hanc singularem naturam. vt vult damas. 5. c. et tamen non assumpsit suppositum illius nature. De secundo dico quod nihil addit positiuum absolutum maxime quia si illa entitas positiua absoluta esset assumpsibilis. nulli enim entitati create repugnat potentialis vel actualis dependentia ad suppositum verbi. et per consequens nec assumi ad vnionem suppositi cuius igitur hoc repugnet supposito. igitur impossibile est quod vltra suppositum dicat aliquam entitatem absolutam. ideo dico quod suppositum addit super naturam solum negationem dependentie. ita quod natura intrans illam negationem dependentie cum alio cui innititur habet rationem suppositi. vnde non trahitur ad suppositum

ꝑ negationē dependentie suppositū enim nature nihil aliud est ꝙ̄ ipsa natura in se existēs. ⁊ hoc ē vt si sup positū sup naturā nō videt̄ addere nisi negatōꝫ talis dependētie. Et si dicat̄ si sit idē repositia. ergo si vnū assu mit ⁊ aliud. Dico ꝙ sunt idē repo sitiua. sed q2 esse subsistētie dicit in natura negationē depēdētie ad aliđ cui innitat̄ ⁊ a natura pōt amoueri illa negatio ꝑ relationē dependētie cātam in natura pt assumi sed non suppositū. Sꝫ quō dr̄nt ista natura indiuiduū suppositū ⁊ ꝑsona. Di/ cūt aliqui ꝙ sic. qm̄ natura est q̄d/ dam cōe qđ indiget determīari. in diuiduū ꝟo ꝯuēit subalibꝫ ⁊ accidē talibꝫ. suppositū tm̄ ꝯuenit subali/ bus sic intelligendo ꝙ hūanitas est nomen nature hō nomen suppositi. persona aūt ꝯuenit rōnalibꝫ. Ali/ qui dicūt ꝙ nos hēmus naturā eēn tiā ⁊ subam. Essentia. đ2 ipa essētia in se ꝯsiderata in abstracto. Suba đ2 essentia in p2e filio vel spūsancto Sꝫ natura đ2 ipsa eēntia hn̄s tres ꝑsonas in simplicitate. ¶ Quantū ad secūdū arti. dicit doctoꝛ ꝙ natu ra indiuidua eo est suppositū in se. q2 caret dependentia ad suppositūꝫ alterius scꝫ sub rōe suppositi. igit̄ eo ipso nō erit suppositū in se supposi/ ta exn̄tia in alio. q2 hēbit dependē/ tiā ad aliud suppositū in rōe suppo siti. sꝫ deꝰ pt termīare in natura hūa na talē dependentiā ad suppositūꝫ verbi in rōne suppositi. ergo potest naturā hūanā suppositare in suppo sito verbi. Cuius ꝓbatio est. q2 non repugnat nec ex ꝑte nature. q2 ex q̄

carentia dependētie nō dicit nisi ꝑ/ uationē ⁊ negationē ad suppositūꝫ sub rōe suppositi ⁊ nō vī ꝙ repugnet sibi oppositū recipere ⁊ habitū de/ pendentie ad aliq̄d vt suppositum est. Ex ꝑte aūt verbi non repugnat quia suppositū independens potest terminare dependentiā alterius vt ad suppositū q̄le est suppositū verbi ergo ⁊c̄. Item suppositū indepen/ dens potest terminare dependētiā ad agens ⁊ hoc oꝛdine dependentie vt agens independens natū est ter minare dependentiā ad agens in h̄ genere dependentie. sed suppositūꝫ in diuinis est suppositū dependens ergo potest ⁊ natū est terminare de pendentiā ad suppositū in rōne sup positi. ⁊ hoc ē posse assumere. ergo suppositū potest assumere naturaꝫ creatā. ⁊ ꝑ ꝯsequens humanā. ⁊ in telligo ꝙ tale suppositū sit indepē/ dens. Sed hic aliqui notant vnuꝫ ⁊ est istud ꝙ natura. vt hec natura nō differt a supposito ꝑ aliquid po sitiuū qđ suppositum addat ad na turā sed ꝑ negationē dependentie ⁊ hoc in creaturis. tn̄ in diuinis ꝑso/ na addit. positiuū ex natura rei cuꝫ natura sit vna ⁊ persona triplex. ¶ Quantū ad terciū articulū dico. ꝙ sicut suo modo coloꝛ q̄ntus termi nat visum. sic filiatio subsistens ter minat illam vnioneꝫ. Et sicut nos dicimus ꝙ ratio pꝛima formalis ⁊ īmediata terminandi visionem ē coloꝛ ⁊ mediata est quantitas. sic ꝑ ma ⁊ īmediata rō terminādi illam vnionem est pꝛopꝛietas filij vt fi/ liatio ⁊ mediata est essentia. ⁊ licet

ecōtra posset esse. tñ tūc tres psone incarnatio essent incarnate. Pro ista opinione videt esse hugo li. de sacramentis. li. i. et pte iij. vbi dr lz opatione illam vnionis fecerit vnitas vt cōis tribus. distinctā tñ vnionē fecit ꝓprietas personalis filij ¶ Ad argumētū in pricipio dr. ꝙ est proportio nō eqliter inter finitū z infinitū. sed hic ē proportio q̄ vocat determiata habitudo q̄ dr esse act⁹ ad potentiā. natura aūt hūana possibilis ē depēdere respctū psone diuie. depēdentia aliqua spēali·

Ecunda qō

prime distinctōis vbi qrit̃ur. vtz tres psone possint assumere eandē naturā nūero. Uidet ꝙ nō qa si tres psone possent assuēre vnā naturā. aut esset vnus hō aut ples. sed nō possent dici vnus hō. qz hoc dicit suppositū. nec plures homies qa vna natura est. g̃ zc̃. Ad oppo. hūana natura eql'r ē assumibil' a q̄libet suppositō diuīo. ergo sicut assumpta ē a vbo. ita potuit assumi a pre. vel a spūsctō. Frater Guilhelm⁹ dic ꝙ sic in iij. q. v. qa prius pōt esse sine posteriori siue ɔdictōe. et p ɔñs prius pt manere indistictū facta distinctōe circa posteri⁹. Ad qōnem rñdet doctor. z dic ꝙ sic. Sed hz hec qstio duplicē intellctm̄ Unū ꝙ tria supposita mediāte natura tā quā formali rōne per quā termiat possunt assumere vnā naturam humanam. qa sic in natura hūana nō poneret nisi vna dependētia. quia formalis ratio termiandi esset vna et tūc bene ɔcedit doctor. Alio modo ꝙ intelligat ꝙ plures proprietates essent ratio formalis terminādi. z tūc īpossibile eēt assumere vnā naturā. Nam sicut in natura ponerent plures dependētie eque pfecte quod videt impossibile quia p vnū perfecte termiatur. Sed filius pōt incarnari sine alia psona. Dicit ꝙ sic. Et ratio est. quia illud qd habz aliquā rōem formalez propriā. que potest termiare dependentiā nature huāne. illud potest intelligi vniri per illam. Ista patet. quia vniri nihil aliud est q̄ termiare dependentiam nature. Sed vbum habz propriā rōem formalem quā non habet pater. z illa potest terminare dependentiā nature huāne. qa hec ē entitas indepēdens fm suam rōem formalem. ergo potest p hanc. tunc sic vbuz vniri nature humane per suam rōem formalez est. ipm vniri psonaliter z nō patre. igitur fili⁹ potest vniri nature humane psonaliter sine patre. sed qualiter dr ꝙ pater est in homie assumpto dicit ꝙ licet pater nō sit filius psonaliter. tamen pater est in filio p certam incessionē z in spūsancto. z eo ipo quo est in filio est in hoie assumpto. Johānis xiiij. Pater in me est. z idem pater in me manēs ipe facit opa zc̃. ¶ Ad argumentū in pricipio dico ꝙ ista esset ɔcedenda tres psone st̄ vnus homo. sicut propter vnitatē nature diuine tria supposita sunt vnus deus. ita propter vnitatez nature humane diceretur tria supposita vnus homo zc̃.

Tercia que-
stio pme distinctonis vbi queritur. Utrum vna psona possit assumere plures naturas. Uidetur q nō. Nam sicut accidens ad subiectum. sic natura ad suppositū. hoc est sicut accidens videtur nūerari a subiecto sic natura a supposito. Sz duo accidentia eiusdez speciei non possunt inveniri adequate in eodem subiecto. ergo nec in supposito differentes nature absolute eiusdem speciei. Ad oppositū quia quādo naturam hūanam assumpsit in vnionem eque potuit aliam assumere. sz illa possibilitas adhuc manet. ergo si manet mō equaliter pōt. Ad istā questionē respōdet doctor. et dic q sic. Sed dum arguit. in pede qstionis aut esset vnus hō aut plures. Respondet frater Ricardus d me dia villa ordinis minoꝝ. nec esset vnus hō nec plures. Ideo aliter dicit Thomas tercia pte sūme. q. iij. arti. vij. in solutōne secūdi argumēti. q esset vnus hō ab vnitate suppositi sicut vnus sciens lz sciret multas scias. Sed pro maiori declaratione tria breuiter videbim9. Prio in q ɔsistit ratio suppositi. Scdo Utꝝ natura possit assumi in supposito. Tertio propositū. ¶ Quantū ad primū articulū dico. q suppositum addit supra naturā substātialem duplicem negationē. scz dependentie actualis et aptitudinalis. vn natura hec nō dependēs actu vl ha bitu ex natura sua suppositū est. et ex hoc solum hz rōem suppositi. sed nō addit negatōem dependentie obiectalis, vl obedictialis. Un nō negat dependentiā obiectalē vl obedientialē que pōt dici dependētia potentialis absolute ¶ Quātū ad scdm arti. Si vbum pt assumere naturā hūanam i supposito pprio hūano Dicit breuiter q nō. qz hic implicat ɔtradictio. nā vt dictū est, suppositū dt negationez dependentie i natura. sed assūptio fit p termiatōem dependētie i natura. dependentia et nō depēdentia st ɔdictoria. g ipossibile est sic vbum assumere suppositū. Quātum ad tertiū arti. si pt assumere aliam naturā stāte vnione. Ad hāc dr q sic. qz si nō posset assumere, h essz pter simultatem duaꝝ naturaꝝ in vnō supposito. sed hoc nō repugnat qz esse i supposito, nō est nisi termiare depēdentiā in natura. sed q i duabus natur et distinctis sint ples depēdentie distiicte ad suppositū extrinsecū nō est aliq repugnātia ergo et c. Ad argu. in pricipio dr. q maior ē falsa et de cā falsitat. nā accns est in subiecto p informatōez. sed natura n sic se habet ad suppositū.

Quarta que-
stio pme distictionis. vbi querit. Utꝝ suppositū creatū possz sustētare ypostatice aliā naturā creatam q istā quā hz. Uidet q sic. nā qd nō est pfectōis simplr pt ɔsidera

ri i supposito creato. sz istud nõ est pfectõis simplr vt dcm est. g zc. Ad oppositũ a pluribus vir pt intelligi eẽ possibile i supposito icreato. g multo min⁹ erit intelligibile supposito creato. Doctor dt q sustẽtare effectiue nihil pt nisi deus. in cui⁹ potentia obediẽtiali est oĩs creatura. Sustẽtare aũt inqt formalr frater Guilhel. varronis. q. ij. hui⁹ iij. nõ pt creatũ suppositũ. qz nõ est illimitatũ suppositũ. Scda rõ eius. quia de⁹ sol⁹ pt illabi creature illapsu generali. g z isto spẽali. ¶ In hac qõne ponũtur due opiones prie. vna dt q natura hũana nõ pt sed sol⁹ de⁹. alia dicit q sic. ¶ Doctor at hic videtur dubitare. z neutrũ asserẽs soluit rões vtriusqz ptis. Sed cõis opinio pluriũ doctorũ est. q licz hoc deo posset pueire q possit sustẽtare aliã naturã. tñ nõ pueit creature vl supposito create. Et Scotus videtur declinare ad hãc ptem. ¶ Ad argumẽtũ in pncipio dr. q licet nõ sit pfectõnis simplr. tñ pnotat pfectionem simpliciter.

Quinta questio prime distinctõis.

¶ Ubi qritur. vtrũ formalr rõ termĩandi vnionẽ nature hũane ad vbum sit pprietas relatiua. Uidetur q nõ. nã assumẽs cõicat nature assũpte esse. sed esse i diuinis est essentiale. g aliqd essentiale qd precise ẽ rõ essendi erit rõ cõicandi vbo Ad o ppo. psona vna assumit z nõ alia. g p id quo ẽ hec psona determiata. sed hec est tantũ pprietas relatiua. g zc. In scdo arti. vbi ponit qd est rõ termiandi hmõi vnionẽ. Est opio Guilhel. varronis. q. i. hui⁹ tertij. Est em fm eum propter pfectionez z ptinentiam pfectionis realitatis suppositi creati in ipo assumente. et propter potentiã obediẽtialẽ in natura assumpta Et est intentio eius q essentia est rõ termiandi. Sz doctor in hac qstione ponit duos articulos. Primus. qd sit properas cõstituens psonam. Secũd⁹. si pprietas psonalis sit ratõ termiandi istã vnionem. De primo iã dictuz fuit dist. xxvi. primi. vbi dictũ fuit qũo psone pstituũtur p proprietates relatiuas z nõ absolutas; Nũc in hoc aliud dicit doctor sed vno verbo remittit illuc ¶ De scdo articulo dicit doctor. q essentia nõ est ratio termi nandi vnionem. sed pprietas personalis quia in quocũqz supposito est formalis ratio termiandi vnionem illud termiat eam pater in quo est essentia diuia non termiat. ergo zc. Sed alia psona potuit incarnari. Mgr dicit q sic. Et q qlibet psona potuit incarnari Nã illud qd requiritur in tali incarnatõne est in qualibet persona. scilicet suppositum z suppositalis dependẽtia per quam potest terminare dependentiam. attamen non fuit ita congruũ q etiam alia persona incarnaretur

sicut fuit de filio. ut magister dicit in littera ¶ Ad argumentū in principio dico. q̄ aliud est cōicatio. et aliud terminatio. Hic querit de terminatione Ratio tenet. de cōmunicatione. quare &c.

Circa scdam distinctōem queritur Utrum naturā aliquā imediate uniri vbo hypostatice & nō frui eo includat ꝯdictōnem. Uidet q̄ nō. quia tūc sequeret incōueniēs q̄ natura irrōnalis posset assumi. cum ex illo posset hri q̄ deus esset lapis. Ad opposi. Nam ratio quare pōt assumere naturā humanam est. q̄a est in potentia obedientiali. sed illa est rōnalis sicut irrōnalis. ergo &c. Ad q̄stionē dic doctor q̄ nō includit ꝯdictōem. nā in triduo caro imediate uniebat vbo. & tñ non fruebat. quicq̄d aūt vbum pōt ꝯseruari sibi unitum imediate. pōt imediate sibi assumere. Sz doctor articulizat istam q̄stionē dupliciarticulo. Primus ē de natura nata fruit. an ista posset nō frui huic articulo. Rñdet Hen. quol. vi. q. vi. q̄ nō propter pñtiam obiecti imutantis. ¶ Ad istū articulū ergo dicit doctor. q̄ accipiēdo volūtatem actiue & nō passiue ad actū fruitōnis ut deb3 sumi actiue qd̄ nō includit ꝯdictionē naturā natam assumi et nō frui. & hoc si ponat posse assumi sine habitu creato. Si aūt poneret q̄ nĉario ad hoc q̄ assumeret oporteret ut hab3 actū glorie. Dicit doctor q̄ hanc necessitatē huius actus glorie nō videt ¶ Quantū ad scdm articulū. qui est. Utrum natura nō nata frui possit assumi. Dicit idē Henricus. quol. xiij. q. v. q̄ nō propter compationem illapsus generalis ad illapsum spēalem. Arguto contra hanc opiōnem. ponit opiōnes fris Guilhel. varronis libro iij. q. ix. dicentis q̄ natura irrōnalis pōt uniri verbo diuino in ratōne ypostaticis & persone in verbo diuino. Sz pro solutōne huius secūdi articuli. pono tria. Primo. an natura nō nata frui possit assumi de potentia absoluta. Secūdo. si de potentia ordinata. Tertio. si magis debuit assumi natura humana q̄3 alia natura ¶ Quantum ad primū articulum dico q̄ sic. Nam certum est. q̄ in se pulchro corpus fuit unitū diuinitati. & tamē non fuit actu informatum aīa intellectiua. igitur cum corpus esset irratōnalis creatura. habeo propositū. Si dicitur. ibi fuit quia habebat illud corpus respectum ad animā. non valet. quia ille respectus est posterior. Quantū ad secūdum articulum. si potest de potentia ordinata natura nō nata. Dico q̄ nō. Nam potentia ordinata respicit q̄ decens est. & quod est ordinatum ad debitum finem. sed hoc nō est creature irratōnalis gerere. ¶ Quantū ad terciū articulum. Si natura humana magis debuit assumi. Dicitur q̄ sic. nam ista assumptio est ad repationem. homo autem ex conditione nature magis est repabilis. quia non ex malicia tm̄ peccauit. sicut angelus. Ideo ex fine ad quem ordinatur assumptio. magis est assumpsibilis ¶ Sed q̄a in opinione

Henrici fuit dictũ de illapsu. dicat quid est vel quot modis accipit. Et dicitur q sunt tres illapsus. Prim9. generalis quo deus illabit creature per essentiã et presentiam. Secũdus spẽalis quo illabitur naturis intellectualib9 per graciã. Tertius spẽalissimus quo illabitur homĩ p assũptionẽ. ¶ Et nota in solutõne cuiusdam argumẽti. si xpus potuit peccare. et quomõ distinguit formaliter vel virtualiter Et pcludit. q potuit formaliter. sed nõ virtualiter. Alij dicũt. q habuit potentiam ad peccandũ. sed nõ potentiã formaliter. quia habere formaliter ẽ esse cũ actu vt dicit franciscus de intelligere. Alij q habuit potentiã remotã. et nõ propinquã ¶ Ad argumentũ in pricipio dico. q deum esse lapidem nõ formalr sed cõicatõne ideo mat9 nõ ẽ inconueniẽs vt aliq dicũt.

Ecũda questio

secũde distic. vbi qrit Vtrũ fuerit aliquod mediũ pgruitatis inter verbũ et naturã assumptã. intrinsecũ aut extrinsecũ. Pro medio intrinseco nota ptes. Pro medio extrinseco intellige gratiã. Uidetur q sic. q assumpsit carnem mediãte aĩa fm Damascenũ et fm augustinũ. Ad oppositũ. si primo ptes assumpsit vl partẽ. ergo nõ fuit vnica assumptio. ¶ Hic doctor ponit duos articulos. In pmo dr ẽ frater Guilhelm9 varronis. li. iij. dis. ij. q. i. q aĩa pmo sumpta est a verbo. In secũdo instanti nature aĩa vnita ẽ corpori. et per hoc in secũdo instanti corpus vnitũ est verbo. et ita partes compate toti prius ordine execucionis assumpte sunt. sed totum prius ordinẽ intẽtionis. et sic p partes erunt mediũ qd. sed doctor improbat istud. Intentio doctoris q in ista assumptõe passiua nature humane ad verbũ nullum fuit medium qd. i. nõ primo ptes sumpsit q totum. sed tota natura fuit sic immediate assumpta. Si vero intelligimus de medio quo. qd mediũ est ipa aĩa. dicit q bene est possibile q corpus assumpsit mediate aĩa. et aĩa fuit mediũ quo corpus assumptum est Et sic pro primo articulo dicitur an reqratur medium intrisecum pcedimus q sic. mediũ quo. sed nõ quod. ¶ Quantũ ad secũdũ articulũ. an gra mediet inter naturam istam vnitã et terminũ vniõis In isto articulo ponit opinio beati Bonauẽture. li. iij. di. ij. arti. iij. q. ij. dicẽtis q gra in ista vnione fuit mediũ pgruitatis. sed doctor iprobat. Et dicit q in ista vnione gra nõ fuit mediũ. sicut nec albedo est medium in vnione supficiei ad corp9. Si vero accipiat gratia et pte dei. pro gratuita volũtate sic dr q fuit gratia. Sed si gra sumatur p habitu causato informante. Dico q ista pcomitat naturã vnitam. tamẽ nõ ncitat ad vnionẽ. Sed doctor in hac materia qrit q sit ista natura q dr primo assumi an sit aliqd ens aliud a ptib9. Ad qd dr q ẽ tertia entitans resultãs. Pro q ponũt tres pclusiões. Prima q illa entitas ncãrio addit spẽalẽ vnionẽ et entitatem

relatiuā. aliter nō faceret plus vnū q̄ subiectū ⁊ accñs. ergo addit ali/ quid respectiū. Scđa ↄclusio. ꝙ il la entitas addit entitatem positiuā absolutā. aliter gñatio non termia/ retur ad ꝑ se vnū subale. si em̄ ex il/ la vnione nō resultaret aliq̄ entitas absoluta distincta a ꝑtibus nō gña retur ens absolutū per se Tercia cō clusio. ꝙ ista entitas nō est alia for ma superueniens. q2 corpus ⁊ aīa nō sunt ꝑfectibilia forma tercia. sed est ipa entitas resultās ex vnione ma/ terie ⁊ forme. ⁊ hec entitas ē absolu ta. ⁊ differt a ꝑtibus nō alit̄ nisi sicut q̄dā tota entitas resultās ex ꝑtibus vnitis. Ad argumentū in pricipio dico. ꝙ intelligēde sūt auctoritates de medio quo. nō de medio qđ

Ercia que/

stio secūde distictōis. vbi q̄rítur. vtrū incarnatōe ꝑcesserit corporis organisatio ⁊ aīatio. Videt ꝙ nō. qa illud qđ presuppoit aliud nō est in instāti cum illo. sed vnio a nime p̄supponit ↄceptōem carnis et vnio deitatis primā vnionē. ergo ⁊c̄. Ad oppositū est mgr̄ in lr̄a ⁊ Da/ mascenus. xlviij. ¶ Hic st̄ duo ar/ ticuli. Primus de prioritate tp̄is. Secūdus de prioritate nature. Et prim⁹ in duo diuidit̄. quoꝝ scđs ē de prioritate organisatōis ⁊ aīatio nis. vbi ponit duos mōs loquēdi de organisatōe. quoꝝ prim⁹ ē hen. quol'. iij. q. vi. dicētis ꝙ organisatō est ꝑductio vltime forme disponē/ tis imediate ad aīam intellectiuā.

Alius mod⁹ est Tho. in iij. di. ti. arti. i. q. i. soluēdo scđm argu. q̄stiū cule tercie. Ponētis ꝙ organisatio corpis hūani est inductio aīe intel lectiue. Quātum ad primū articu/ lum d̄r. ꝙ nō fuit prioritas tp̄is. nā tūc primū assumptū fuisset suppo situm qđ est falsū. Pro quo nota. ꝙ ī incarnatōe filij dei q̄tuor fuerūt Primo fuit materie illi⁹ purissime ad debitū locū trāslatio. Secūdo fuit illius materie informatio. Ter cio fuit aīe ad carnē vnio. Quarto fuit totius nature a ꝟbo assūptio. igit̄ cū ista ꝑcesserūt fuit prioritas nature. sed nō tp̄is vt dixi Quantū ad scđm articulū ⁊ est respōsiu⁹ que stionis d̄r. ꝙ ꝑcessit natura. sed nō tp̄e. Et notanter Scotus nō ponit tp̄is prioritatē. Nam ꝓ illo priori virgo esset mr̄ hoīs ⁊ nō dei. qđ est ↄtra Damas. lvij. vbi ↄtra Nesto riū determiat. ꝙ btā virgo fuit mr̄ dei. ⁊ nō alicui⁹ puri hoīs. Ad ar/ gumentū in pricipio qñ d̄r ꝙ vnū p̄supponit aliud. dōm ꝙ p̄supponit a liud ſm rōem. ⁊ nō tn̄ ſm tēpus.

Irca terciā distictōem q̄rit̄. vtrū beata ꝟgo fuit ↄcepta in pctō originali. Videt̄ ꝙ sic. ꝑ aug. de fide ad petrū. xxiij. fir/ missime tene oēm hoīem q̄ per ↄcu bitū viri ⁊ mulieris ↄcipit̄ cū origi nali pctō nasci. Ad oppo. est aug⁹. in lib. de natura ⁊ grā. Et ponit̄ in lr̄a. cum de pctīs agitur de Maria nullā volo h̄re q̄stionē. Soluendo doctor d̄r. D̄r cōiter ꝙ sic. Et pria rō sumit̄ ex nobilitate filij. qa vlis

redemptor. nõ redemisset aũt si nõ fuisset cõcepta in pctõ originali. Et iste est Tho. i. ii. q. lxxxi. arti. iii. Scđa est pagatio ex viro et muliere etiã habuit sitim et famẽ. et reliquas penalitates nõ volũtarie sumptas. Idem Tho. eadẽ. q. arti. v. Sz doctor tenet oppo. et pbat p augustinũ de natura et grã. et ponit in lra cuz de pctis agitur de btã Maria nullã volo hre questionẽ. Sed hic tria videbũtur. Prio ponẽtur due distinctiões. Scđo oñdetur in quo oẽs doctores ɔueniũt. et i quo diuersimõe opinãtur. Tercio dicã opionẽ Scoti. ¶Quãtum ad primũ articulũ ẽst distinctio de ɔceptiõne. Naz accipitur tripl'r Aliqñ em̃ ɔceptio dr ɔmixtio seminũ pro illo instanti q pñt agere mutuo. Scđo mõ accipit pro formatiõe et firmatione carnis vsq ad instans aiatõnis Tercio accipit ɔceptio p ipã aiatõne. s. quãdo ipa caro est formata firmata et aiata. Scđa distinctio ẽ de hre pctm̃ originale. qa hoc põt esse dupl'r. vel hre formal'r. vel cãliter et radical'r. Quantũ ad scđm in q doctores ɔueniũt et in quo differũt. dr q ɔueniũt in hoc. qa accipiẽdo primo et scđo mõ ɔceptionẽ btã virgo in ɔceptiõne nõ habuit pctm̃ origiale formal'r. Qđ probat sic. nã pctm̃ originale formal'r est in aia. Unde subiectũ peccati original' est aia. sz in prima et scđa ɔceptiõe nõ habuit aiam. nam totũ illud fuit añ aiatione̅. Itẽ ɔueniũt in hoc. qa accipiendo ɔceptionẽ pro aiatione q erat terci' mod'. ptute diuĩa potuit fieri q nõ habuerit pctm̃ originale p illo tpe Circa qđ est duplex modus opinãdi. Quidã em̃ dicũt q pctm̃ originale nihil aliud ẽ. q qdã infectõ i aĩa ɔtracta ex vnione ipius ad carnem ɔcupiscẽter semiatam. sed certum ẽ q deus in aiatione põt istam pseruare a tali infectiõe et a pctõ originali. Sil'r si capiat pctm̃ origiale pro carẽtia original' iusticie debite incẽ. sicut videt dicere btũs ans. adhuc habet ppositũ q de' ita primo potuit eã facere nõ debitricẽ sicut postea. igit quocũq mõ ponat peccatũ originale deus virtute sua potuit eã pseruare a pctõ. Sz in h differunt doctores. An postq potuit deus eam preseruare sic. si fecit Sanctus doctor dicit q nõ Et ponũtur multe auctoritates p parte sua. Et alia opinio. dicens q homines habent peccatũ originale formaliter et radicaliter. christus nec hoc nec illud beata virgo medium scilz nõ formaliter. sed radicaliter. ¶Sed Scotus et est responsio tercii articuli tenet. qđ nihil placet. qđ nec radicaliter nec formaliter fuit peccatuz originale in virgine. et habet auctoritates pro pte sua qs dimitto causa breuitatis. cuz hec materia quodãmodo iam trita sit. propter pdicatoꝝ et mioꝝ ɔtrouersiã Sz post to p ipossibili. vt teneo q btã virgo fuit concepta in peccato originali. Utrum in eodem instanti fuerit purgata. Et in hoc est opinio Henrici q. ni eodem instanti in quo contraxit in eodem instanti purga

gata fuit. Et dr que illud instãs diuiditur in tria signa. nã in pmo signo fuit in originali. In secũdo fuit sub pctõ et sub gra in trãsitu quasi in expulsione pcti. et in infusione gre In tertõ signo fuit sub qete Et dr hen. que oportet ponere oppposita i eodez instãti. nam oppositũ expellit p oppositũ. Et sic oportz in eodẽ instanti ponere pctm̃ et grãm. Sed ɔtra hoc. nam in primo instanti pctm̃ originale hz nõ esse. aut nõ hz nõ esse. si hz nõ esse. ergo in eodẽ instanti hz esse. et nõ esse. ergo in instãti nõ purgatur. qz purgari pctm̃ ẽ pctm̃ nõ eẽ. si hz esse. ergo nõ est purgatũ Itẽ ɔtra diuisionẽ signorum. qa vel illa signa po nũtur realiter distincta i instanti tẽporis. aut distincta solum fm rõem et ɔsideratõem. Si detur primũ est ĩpossibile et manifestũ inconueniens. cũ instans ponat ab oibus indiuisibile realiter. Si datur fm nihil facit ad hoc que oppoita cõtradictoria possint eẽ in eodẽ instãti realiter. nam illud qd est in ratõe nihil facit ad rem Sed potest dari mĩma pars tpis Dicũt quidã. que tẽpus põt dupl'r cõsiderari. Uno mõ vt quãtitas. et sic sumit mathematice. et hoc mõ non datur minimũ. quia põt ire in infinitũ. Scdo mõ vt quãtitas naturalis que natural'r mouet. et sic datur minimũ. qpropter põt respõderi que nõ datur minimũ mathematicũ. sed bene minimũ naturale. Ad auctoritatẽ in pncipio dicitur. que illa vis habet exceptionem fm augustinũ. vbi s.

Secunda qõ tercie distinctõnis. vbi qritur. qre nõ ɔtraxit corpus xpi peccatũ originale. Et primo ponit opinionẽ mgri. de qua in scda distinctione tercio de illa portõe de q̃ omnes filij eius create fuerũt. Et ẽ opinio que aliq portio i adam nõ fuit infecta. sed puata mũda in eo vsqz ad christi generatõem. et de illa mũda portõne xps formatus fuit. Cõtra istem opionem st ponẽde siue querende ex pcepto doctoris rõnes Et sunt ĩueniende in btõ Bonauẽtura hui9 tercij distinctõnis. iij. pte. ij. arti. ij. q. i. Est enim illa opĩo mgri cõtra sanctorum dicta. vt ptz ex Damasceno greco q dicit xpz ɔceptũ fuisse de marie sanguinibus purissimis. Est ɔtra augustinũ bo. aniẽ. enim q dicit xpm assũpsisse primicias nre carnis seu masse. Et est cõtra fidei documẽta. que dicũt xpz descẽdisse ex semĩe Abrae et Dauid. ideo i pri bus nec eqlit nec qlificatie nec materialiter distĩguebat caro xpi a carne patrum. Un ergo habet que nõ contraxit xps peccatũ origisale. Hen. enim dicit. que tota caro btẽ marie fuit scti ficata. ideo qd assumebat ad formationẽ corpis domĩci fuit sctificatũ. qa fm eum pctm̃ originale cõtrahitur ex carne ɔcupiscibil'r seminatã infecta. ex quol. vi. q. xxij.

Circa quartã distinctõem qritur. Utrum btã virgo fuerit vere mr dei et hoĩs. Uidet que nõ. Nam duo opposita nõ pñt

esse sit. 4. metha. sed mr̄nitas ⁊ virginitas sunt opposita ergo ⁊c̄. ¶ Ad oppositū Lu. 7. Cōcipies in vtero ⁊ paries filiū. Opinio ponit̄ phī ⁊ tho. pma. 2. q. 8. arti. 5o. ꝙ solus pr̄ habet rōnem actiui ⁊ mr̄ passiui. Secūda ponit̄ opinio bonauē. huius tercij. arti. 3. p̄sentis distinctionis dicentis ꝙ beata virgo maria ministrauit materiā in q̄ erat vis actiua sȝ illa vis nō habuit aliquā actionē q2 actionē ipsius p̄uenit spūsctūs. Tercio ponit̄ opi. fris guil̄. var. q. xiij. huius tercij ꝙ collata fuit sibi vis supnatural̄ fm̄ ꝙ potuit cooperari spūisancto in instanti. Sȝ circa hoc fm̄ doctoris sniam videbunt̄ tria. Primo si mater hēt aliquam vim actiuā in gn̄atione. Si beata virgo aliq̄d coopata fuit in il'a generatione xp̄i. Tercio si fuerit vere mr̄. ¶ Qantū ad p̄mū est intētio galieni vtȝ p auicennā in p̄mo canonis cui in hac pte magis credendū est q̄ȝ arist. ꝙ forme eiu'dē rōis ⁊ eiusdeȝ spēi. vt dicit da. 6. c. hn̄t potentiā eiusdē rōnis. sed forme in masculo ⁊ femina sunt eiusdē spēi. 4. metha. sȝ masculus hȝ gn̄ationē actiuā ergo ⁊ mľier cū nulla potentia vegetatiua sibi deficiat ⁊ sic est intentio doctoris ꝙ hic galieno q̄ dixit mulieres se hr̄e actiue ad gn̄ationē credendū est magis q̄ȝ aristo. q̄ dixit hr̄e se passiue. ¶ Quantum ad secūdū arti. si ṽgo beata cooperata fuit cū illa generatio fuerit in instāti. Et ad talē actionē instātaneā nō videat̄ posse cooperari natura. dr̄ ꝙ beata ṽgo potuit cooperari illi generationi subiecte q̄ introducta est forma substātialis carnis a spūscrō nā potuit facere spūsancto mediāte qđ se sola fecisset si in instanti introduceret̄ naturaliter cū spūsctūs nō impediuit vim actiuā imo augmētauit ⁊ hoc dicit dama. ꝙ spūsctūs ꝯtulit virgini vim generatiuam.

¶ Quātum ad terciū arti. dr̄ ꝙ fuit vere mater dei ⁊ hominis pȝ ex dictis ⁊ fecit quicq̄d mater facit ad generationē ⁊ pl̄ vt dictū ē. ¶ Ad argumentū in p̄ncipio r̄ndeo ꝙ ṽgo ⁊ mr̄ nō opponūt̄ aliq̄ opi. formaliter nā lo'ia virtute supiori tollunt̄ hic.

Irca distinctioneȝ q̄rtā sil' ponit duas q̄ones. Primū vtȝ natura dīna assumpsit vel assumere potuit. Secūda q̄stio vtȝ psona creata fuerit assūpta vel potuerit assumi vr̄ ꝙ sic. psona assūpsit ergo ⁊ natura. ꝯsequētia pbat̄ cuȝ in psona includat̄ natura. ¶ Ad oppositum cum natura si eadem in trib9. ergo tres psone assūpsissent. In hac di. nō sunt opi. sed p ei9 declaratiōe tria videbunt̄. Primo vtȝ natura hūana p̄ extitit an̄ assūptionē. Secūdo vtȝ verbū assūpserit eaȝ cuȝ ppria psonalitate. Tercia dato ꝙ nō. Utȝ eā assumere potuit p̄us psonatā ppria psonalitate. ¶ Quātū ad p̄mū arti. dr̄ ꝙ nō. nā natura nō est rō terminādi istā vnionē formalr̄ lȝ sit rō efficiendi eā hoc patȝ. nā si natura illa in instanti ꝯceptionis nō fuisset vnita verbo sed esset creatio ad illā pter verbū tūc in illo instanti ṽgo nō ꝯcepisset ṽbū ⁊ sic ṽgo maria nō fuisset mr̄ verbi qđ ē

o

erroneū. ¶ Quātū ad secūdū arti. ꝛ est rñsio secūde qōnis. dꝛ ꝙ nō ꝛ in hoc oīs doctores ꝯcordant. Et ponit talis ratio. Si natura hūa, na esset assumpta cū ꝓpria psonali, tate. tunc psonalitas essꝫ assumpta ꝫ videt irrōnbile ꝙ psona sit assum psibilis. alioquin psonalitas esset psonalis. ꝛ sic due psone essent vna psona. ¶ Quantū ad tercium arti. vtꝝ potuit assumere eā prius pso, natam ꝓpria psonalitate. Hic dicit sanctus doctor ꝯtra gentiles. c. 42. ꝛ in secūdo sententiaꝝ dis. 2. ꝙ nō quia impossibile est naturā huma, nā iam suppositā assumi ad aliud suppositū nisi p p̄oris suppositi cor ruptionē. ꝛ si corrūpit suppositum necessario corrūpit natura. igit im, possibile est naturā iam assumptaꝫ assumi ad aliud suppositū nisi per corruptionē ipsius. ꝛ sic iam assumi implicat ꝯtradictionē. Sed qdam doctor modernus dicit ꝙ nō videt ꝙ sit incōueniens qn naturā huma nā iā psonatā posse assumere trās, ferēdo eam de ꝓpria psonalitate ad aliam psonalitatem. ita ꝙ ratio p, sonalitat' nō remaneat ad illud qd dꝛ ꝙ si suppositū corrūpit vel pso, na necessario natura corrūpit cum reuerentia illud est falsum. veꝝ est ꝙ desinit esse natura in illa. sed non corrūpitur. ¶ Ad argumētū in pn cipio dꝛ ꝙ licꝫ natura assumpsit tñ nō ꝯueniebat sibi vt natura sed vt erat in supposito.

Irca disti. 6. q̄rit vtꝝ ī xpo fuit aliqd esse aliud ab esse in creato. i. si in xpo sint pl'a esse. vī ꝙ nō. esse ꝯstituit ens. Si g in xpo essent plura esse. xpus essent pl'a entia. vel vnū ens p accidens qd ē ꝯ athanasiū in simbolo. ¶ Ad oppo. est aug. monologion. 6. Hic dicit hein. q̄li. 3. q. 2. ꝙ nō. qꝛ v̄bū diuinū suppleť psonalitatē nature hūane ꝛ sic esse. Eandē sniam tenet godofre. de fontibꝫ aliter pbans q̄ libeto. 8. q. j. ꝙ sicut eadeꝫ q̄ntitate dꝛ materia q̄nta vt albedo recipiēs ꝛ albedo recepta. ita eadē exñtia exi stit verbū diuinū formal'r ꝛ natu, ra vnita q̄li p accidens. Sꝫ in hac qōe duo faciā. pmo ponā distinctio nē de esse. scdo ponā solutionē qōis ¶ Quātū ad pmū ar̄t. dꝛ ꝙ eē capit q̄druplicit'. Aliqñ dꝛ esse ipsa ꝯpo, sitio ment' quā dicit mens siue in, tellectus. vt ħ est ħ. ꝛ isto mō nihil aliud est q̄ꝫ illud qd est in intellectu ꝯponente qd exp̄mit p hoc verbū ē De isto loquit cōmentator. xij. me tha. qñ dicit ꝙ esse aliq̄ mō ptinet ad esse accident'. Scdo esse eentie ꝙ esse nihil aliud est q̄ꝫ rei q̄dditas Tercio mō esse actualis exñtie ali, cuius exñtis ex intellectū. Quarto mō accipit esse p esse actual' subsistē tie alicuius ex intellectū. ꝛ addit eē actualis subsistentie sup esse actual' exñtie in dependentiā ad aliud cui innitat in esse ꝛ a q̄ in esse depēdeat No qd de pmo esse nō q̄rit qd si, gnificat ꝯpositionē mentis qꝛ tale licet sit in xpo nō est in xpo esse sꝫ in mente. nec homo querit de esse sub sistentie. quia vnū est in xpo nec q̄, rit de esse essentie quod est secūdus modus. qꝛ pl'a sunt. sꝫ qd q̄rit de eē

exñtie actual'. Sȝ ad hanc qõnẽ est opi. sancti doctor̃ꝫ ⁊ egidij. ꝙ in xp̃o est vnũ esse subsistẽtie ⁊ in hoc oẽs fideles ꝯueniũt dicũt vltra ꝙ sicut est vnũ eẽ subsistãtie sic in eo ẽ vnũ esse existentie. ita ꝙ natura hũana nullũ ꝓprium esse habet qd̃ habeat actu qd̃ ꝯueniat sibi ex se. habet tñ tale esse in potentia si separet̃ ꝑ possibile vel impossibile. Sed doctor noster tenet oppositũ ⁊ est solutio scd̃i articuli. ⁊ dicit ꝙ sicut realiter in xp̃o sunt due nature in vna reali subsistẽtia. i. in vno supposito. sic ibi sũt due nature. ⁊ q̃libet in actuali existentia ⁊ sic duo actualiter existentia in xp̃o. Et dimissis multis rõnibꝫ ꝑ ꝑte scoti accipio aliquas. Primo sic ꝑ oẽm generationẽ acquirit̃ aliqd̃ esse nouũ. sed verbum vere est generatũ ⁊ ꝯceptũ de beata virgine. ergo xp̃s ſm naturã humanã fuit vere generatus. ergo aliqd̃ nouũ esse est sibi acquisitũ. sȝ nõ est aliud nisi hec natura actualis. g̃ ⁊c̃. Et hic ꝑ verbo intellige xp̃m. vel ꝑsonam xp̃i genitã ⁊ nõ verbũ eternũ. Itẽ in omi corruptione vera oportet aliqd̃ esse substãtiale vere corrũpi aliter nõ esset vera corruptio. sed xp̃us vere fuit mortuus g̃ aliquod esse substãtiale in eo fuit deꝑditum non esse diuinũ. ergo aliqd̃ esse tenens se ex ꝑte nature humane Item si verbũ ꝑ impossibile relinqueret naturã humanã non oporteret ꝙ influeret̃ sibi aliquod nouum esse quia sola dependentia que ꝑus terminabat̃ nõ termineret̃ nec ꝯseruaret̃. sed sibi relicta sic haberet veruȝ esse. ergo ⁊ mõ vt vnita illud habet Sed si quis dicat ex duabꝫ actu existentibus nõ sit vnũ terciũ. Dico ꝙ verũ est ꝑ informationẽ. sed bene ꝑ dependentie terminationẽ. ¶ Ad argumentũ in ꝑncipio dico ꝙ non sequit̃ ꝙ si in xp̃o essent plura esse ꝙ xp̃us esset plura entia. sicut nõ seq̃t̃ in xp̃o sunt plures volũtates. ergo plura volentia.

Secũda que

stio sexte distinctionis vbi querit̃ vtrũ xp̃us sit aliqua duo. i. vtrum ꝑsona xp̃i sit ꝯposita. Videtur ꝙ sic ꝑ dama. qui vult ꝙ ꝑsona xp̃i sit ꝯposita ex duabus naturis. ¶ Ad oppositũ vbi est ꝯpositio ibi ꝯpositũ melius est quodlibet cõponentiũ. ergo totus xp̃us melior essȝ solo verbo qd̃ est incõueniens. Ad qõnem dr̃ ꝙ nõ sed ꝑ maiori declaratione tria videbunt̃. Primo vtrũ hũana natura que dicit aĩam ⁊ corpus addat aliquã entitatẽ aĩe ⁊ corpori. Secũdo vtrũ ex verbo ⁊ humana natura assumpta resultet aliquod totum quod addat entitateȝ aliquã suꝑ vtrũq;. Tercio vtrum ꝑsona xp̃i sit ꝯposita. ¶ Quantum ad primũ ponunt̃ tres ꝯclusiones. Prima est ꝙ natura addit suꝑ suas ꝑtes specialem vnionẽ realẽ quod ꝓȝ. quia aliter nõ esset plus vnum ex ꝑtibus quã ex subiecto ⁊ accidẽte. Secũda ꝯl'o ꝙ ꝓter illã vnionẽ realem natura hũana addit aliquã entitatẽ positiuam absolutã ꝓȝ. q2 vltimus termin⁹ formal' in gñatõe nature subalis nõ p̃t eẽ aliq̃ relatio

Tercia 3cl'o q illa entitas q̄ resul/tat ex vnione nō est aliq forma sup ueniēs qd pbat. q2 corpus z aīa nō sunt pfectibilia p formā terciā cōez ¶ Quātū ad secūdū arti. si ex vbo z natura hūana sumpta resultat a/liqd totū qd addat entitatē aliquā sup vtrūqz dicendū est q nō. q2 qñ vniunt ptes subaliter resultat talis entitas q nō est hic. ¶ Quātū ad ter ciū arti. d2 q psona xpi nō est pprie ɔposita. q2 ɔpositū ponit dependē tiam z vnionē realē in vtroqz extre mo q nō est ponenda in verbo. Itē q2 ɔpositū melius est qu olib3 ɔpo nentiū g totus xpus melior esset so lo verbo qd nō est dicendū. Sed d vnione q est in psona xpi sunt tres opiniōes. Prima ē quā mgr tenet z dicit q̄tuor. Primū q corpus et aīa vniunt substantialr in tercio. se cundū q corpus z aīa ex illa vniōe faciūt hoiem. Vñ dicit hec opi. q hō est assūptus. terciū q hō ē vni/tus subal'r z nō acciden talr. q̄rtū ē q hō assumptus, nō ptinet intrinsi ce ad psonalitatē xpi. s3 tota psona/litas xpi ipoztata p verbū. isti pso nalitati ɔiūctus est hō. Scda opi. ɔuenit cū pma in duobꝫ sed distin/guit in alijs duobꝫ. ponit em̄ scda opi. q corpus z aīa vnita subaliter nō faciūt hoiem. ponit etiā q hūa/na natura ptinet intrinsece ad pso/nalitatē xpi. vñ xps fm eos est sub/sistens psonalr in duplici natura sic subsistens in natura diuina. ita sub sistēs in natura hoīs est psona hūa na z sicut subsistens in natura vna d2 psona simplex. ita subsistēs ī na tura duplici d2 q̄i psona duplex nō rōne psone sed rōne nature in q̄ sub sistit z ideo illa opi. ad h attendens dicit psonā ɔpositā glosando sic. i. itrinsece in suo psonalitate duas in cludere naturas quaꝝ vtraqz ad p/sonalitatē ptinet. Tercia opi. a se/cūda differt in tribꝫ. primo q2 dicit q aīa z corpus nō faciūt vnū suba liter inter se. Secūdo q nō vniunt subal'r sed accidentalr mō quo ha/bitus vnit hītuato. Tercio dicit q nō ptinet intrinsice ad psonalitatē xpi. z iō dicit q̄dam fm damas. po nentē psonā xpi esse ɔpositū q hoc nō est intelligendū absolute q2 ess3 erroneū. s3 illo mō quo ponit secun da opi. z sic nullū incōueniens seq̄t Et nota q in hac q̄ōne inuenies q aliud dicit distinctionē essentialē z iō nō dicimus aliud pr̄ l3 bñ alius pr̄. ¶ Ad argumentū in pncipio d2 q damas. nō sumit ibi pprie compo sitionem zc.

Irca distinctionē septimā q̄rit vtrū ista sit vera. deus ē hō vr̄ q nō. nā infinitū nō est finitū sed deus est infinitus hō finitus ergo zc. ¶ Ad oppositū est fides. z Jo. j. Verbū caro factū est. In tercio arti. in quo q̄rit q̄liter ac cipit hoc pdicatū hō. ponit opi. ar/chiepi senoneñ. q dicit q accipit p supposito vt sit pdicatio p idēptita tem innuendo talē implicationem. verbū est suppositū qd est hō. Cete/rū in hoc dubitat de ista xps est hō an sit p se. vbi dicit fr guill'. varro. in pñti di. q. vnica. q est p accidēs pter implicationē in subiecto qd ē

p accidēs. xps em̄ implicat de ver bo esse hoīem. Sed ī hac materia ītentio est doctoris. q ista ē vera. Et probatur sic. om̄e suppositū exn̄s sub aliqua natura est tale p̄dicatōe formali p illam naturā. sed vbum est suppositū exn̄s in natura hūana ergo est hō formal'r p istam naturā ꝛ sic hec ē vera. deus est hō Sed q̄s modus p̄dicandi sit. dr q sicut illa vnio est alia ab om̄i alia vnione ita modus p̄dicādi est oīno ali⁹ a mo/dis p̄dicandi assignatis. Vn̄ non ē p̄dicatio in pmo modo dicendi p se ꝯsueta. quia p̄dicatū nō dicit essen/tiā subiecti. nec includit in definitō ne eius. nec dr in scdo modo dicēdi p se. quia nō est ꝓprium actōis. vel ꝓpria passio. Dicit tn̄ ptinere ad primum modū. quia illud qd̄ p̄dicat ē quid. tamē n̄ predicat in q̄d. qr predicari ī quid ē. qn̄ predicatū est dō rō ne subiecti. siue in subalib siue ī ac/cidētalib. vt quid ē albedo. color. sed ista p̄dicatio ē media inter suba lem ꝛ accn̄talem. si tn̄ oporteat eam reduci ad aliqd̄ predicabile reducet ad aliqd̄ p̄dicabile accn̄tis. Notan dum tn̄ q aliter accipit metaphic⁹ accn̄s. ꝛ aliter logicus. qr metaphi/cus vocat accn̄s om̄e qd̄ dat depē/dentiā. Sed logicus dicit accn̄s qd̄ dicit materiā accn̄talem ꝛ inheren/tiā. ista ē ergo p̄dicatō p accn̄s. de⁹ est hō sic ītelligendo. qd̄ dic naturā accn̄talem. sed nō inherentiā. habz tn̄ silitudinē cum accn̄te logico. q̄a sicꝫ illud pt adesse ꝛ abesse pter sub/iecti corruptōem. ita natura hūana verbo. Sed nota in rn̄sione ad primū q nō valet sunt magis diuersa ergo magis repugnātia. nā magis diuersa sunt hō ꝛ album. q̄ȝ albedo ꝛ nigredo. sed magis vniūtur hō ꝛ albū. ꝛ sic minus repugnātia. pari formiter finitū ꝛ infinitū. vel limi/tatuȝ ꝛ illimitatū sꝫ maxīe diuersa. sed nō maxime repugnātia. Nā in xp̄o ista duo scȝ de⁹ ꝛ hō fuerūt vnita. sed q̄d ad argu. Si argueret. qn̄ aliq̄d diuiditur p aliq duo. q̄cquid cadit sub vno mēbro. nō pt cadere sub alio. ꝛ sic q̄cq̄d sub limitato nō cadit. pt cadere sub illimitato. Di/co q verū est q̄dditatiue. sed bn̄ aliter vt in ꝓposito. Nā hic alius mo/dus ē nouus eēndi. ꝛ ali⁹ nou⁹ mo/dus p̄dicādi vt hēs in eadē q̄stione sed hō est vniuocū asino ꝛ petro. Dico q sic. sed nō vniuoce p̄dicatum. sicꝫ albū dictū de lapide ꝛ de ligno est vniuocū. sed nō vniuoce p̄dica tum. Ad argu. in pricipio. cum dr infinitū nō est finitū. Dōm verū est vnitate nature. sed infinitū bene pt esse finitū ꝓpter vnitatē psone subsistentis ī natura finita ꝛ infinita

Ecūda que

stio septime distinctōnis. vbi querit. Utrū deus factus sit hō. Videt q nō. quia maxīe distant a nō sunt ꝯpossibilia. sed de⁹ ꝛ hō sꝫ maxime distātes. ergo nō ꝯpossibiles. Ad oppo. in symbolo Niceno deus hō factus ē Ad quā questiōeȝ rn̄detur q sic. Sed ponit opīo beati Bonauēture dicētis in lra in pn̄ti dis. arti. ij. q. i. ꝛ distinguētis sic. q factio pt referri ad ꝯpositōeȝ vel

ad alteꝝ extremū. Et hoc dupliciť.
vel in se. vel ī ordine ad alteꝝ extre
mū. Et circa finē q̄stionis dū dicit
ꝙ aliqui dicūt ꝙ fieri denotat mu
tationē illi⁹ de quo dr̄. ⁊ ꝑcisionē re
spectu termī factōis. tangiť Bona/
uētura vbi sup̄. Sꝫ in hac q̄one sic
dōm est. ꝙ in factōe hoc ꝟbuꝫ fit p̄t
esse scōm adiacēs vel tertiū. Si se/
cūdū tūc est vera simpl'r. vt hō fit.
albū fit. Sꝫ si terciū adiacēs tūc est
vera ſm q̄d. qꝛ ex ꝑte ꝑdicati vt hō
fit albꝰ. hec factio fit ſm quid. qꝛ ex
ꝑte albi. ⁊ q̄n̄o hic est terciū adiacēs
ip̄m ꝟbum. ideo hec ꝯcedēda ē. de⁹
fact⁹ est hō ſm quid. qꝛ factio ē ibi
ex ꝑte hoīs. Qd̄ ꝑꝫ. quia ad factio
nem nō requiriť nisi agens ⁊ ꝑuatio
facti. sꝫ hoc agens ē tota trinitas. et
an̄ incarnatōēꝫ erat ibi priuatio h⁹
termini qui est hō. Sed hic q̄rūtur
tria. Primū si hūana natura ē vni
ta ꝟbo accn̄taliter. Ad qd̄ dr̄ ꝙ ali
quid vniri alteri p̄t intelligi tripl'r.
Uno mō sic ꝙ illud sit accn̄s illi⁹.
vt albedo vniť accn̄tal'r corꝑi. qꝛ ē
accn̄s corꝑi. Scd̄o mō vniť alteri
accn̄taliter. nō ꝙ sit accn̄s sed ꝙ hꝫ
modū accidentꝭ. ⁊ hoc etiā p̄t intel
ligi dupl'r. Uno mō ꝙ vniť sibi iaꝫ
enti in actu. sic tn̄ ꝙ nō cedit ī vni/
tatem subsistērie illius cui adiūgiť
nec fit vna subsistēria vtriusq̄. sicut
vestis vniť vestito Scd̄o modo sic
ꝙ vnitur enti in actu hoc tn̄ modo
ꝙ cedit in vnitatē eius. ⁊ ē vna sub
sistētia vtriusq̄. Exemplū de hoc n̄
hēm⁹ in naturalibꝰ. sꝫ solū ī hac be
nedicta incarnatōe. Dico ergo ad ꝓ
positū. ꝙ si accipiať vnio accn̄tali
ter. Primo mō natura hūana non
vnitur ꝟbo ꝙ sit accn̄s verbo. Qd̄
ꝑꝫ. quia illud qd̄ est suba in se. nō
p̄t esse vere accn̄s alteri ꝑ phisi.
Sed natura hūana est vere suba in
se. ergo ⁊c̄. Item si esꝫ accn̄s ver/
bi. illa ꝓpositō nō esset vera. Deus ē
mortuus. nunq̄ꝫ em̄ ꝑ substractōēꝫ
accn̄tis dr̄ aliquid mortuū. Item si
esset accn̄s verbo hr̄et se ꝑ informatō
neꝫ ad ꝟbum qd̄ est incōueniēs Se
cūdum qd̄ queriť est. si hūana natu
ra vniť verbo ꝑ modū instrumenti
Aliqui dicūt ꝙ sic. qꝛ illud vnitur
alicui ꝑ modū instrumenti qd̄ vniť
ei vt ip̄o mediāte operetur. vt ꝑꝫ per
ꝯmētatorē ꝑ io de gn̄atione. ꝯme/
to ꝑio. qui vult accn̄tia aliquo mō
esse instrumēta formaꝝ subaliū. q̄a
eis vniūtur. ⁊ mediantibꝰ illis ope
rātur. Et scd̄o de aīa videť velle ꝙ
calor sit instrumentū aīe. quia me/
diante calore aīa oꝑatur. Natura
hūana vnita est verbo vt illa med̄
ante operetur oꝑationes ꝓ salute hu/
mani generis. Un̄ ꝯcedi p̄ōt ꝙ sit
vnita ꝑ modū instrumēti aliq̄ mō
Tertiū. vtꝝ ex vnione ad verbum
fuit aliq̄ virtus sup̄naturalis agēdi
miracl'a ī natura hūana alia ab ip̄o
verbo. Dr̄ ad hoc ꝙ in manu xp̄i n̄
erat alia ꝟtus q̄ꝫ diuinitas insistēs
manui. vn̄ quādo volebat curabat
⁊ sanabat ¶ Ad argumentū in pri/
cipio dr̄. ꝙ maior est falsa. nā quā/
titas ⁊ substantia maxime distant.
tamen vniūtur.

Ercia q̄stio

septime distinctōis quest

ritur. vtrū christus pdestinatus fuit
esse filius dei. Videt q nō. quia pde-
stinare dicit aliquid tpale esse filiū
dei dicit esse eternū. esse eternū et tē
porale videntur opposita. ergo zc.
¶ Ad oppositū est fides z scriptu-
ra sacra. Ad questionē dicit q sic. et
ponitur ad Rho. primo/ Factus est
de semie/ dauid qui pdestinatus/ est
esse filius dei. Et maxime cū prede
stinatio sit pordinatio ad gloriā et
ad alia in ordine ad gloriaz. z huic
nature hūane in christo pordinata
est gloria z vnio ista in verbo in or-
dine ad gloriā. quia non tanta glia
fuisset sibi cferenda si natura hūa-
na nō esset vnita sic/ imō collata est
queadmodū ergo merita cadūt sub
pdestinatione sine quib nō ordia
tur tanta gloria. ita vt videtur. ista
vero que ordinatur ad tantā gloriā
de congruo licet tanquā nō meritū
cecidisse sub pdestinatione. z ita si
cut pdestinatum est hanc naturam
vniri verbo. ita pdestinatum ē ver-
bum esse hoīem. z hunc hoīem esse
verbum. ¶ Ad argumentū in prin
cipio dr. q pdestinatio in xpo non
dicit tpale. sed eternū. z sic eternali
ter fuit pdestinatus

Circa distinctoēm octauam
queritur. Utrum in chri sto
sunt due filiatōnes reales.
Una scz ad patrem. z alia ad ma-
trem Videt q non. nam in christo
nihil est ponēdū frustra. sed frustra
ponitur noua filiatio in xpo cum fi-
liatio antiqua z eterna sufficiat.
¶ Ad oppositū. in xpo sunt due na
tiuitates z due gnatōes. ergo z due
filiatōnes. quia qualibz natiuitat.
habet propria filiatio. Ad qd dici
tur q sic Sed in hac qstione dicit a
quibusdā q nō. quorz ratio duplex
est. Prima. quia filiatio est p se sup
positi. z nō nature. Et hec est ratio
beati Bonauēture in pnti distinctō
ne arti. ii. q. ii. z Hen. quol. iiii. q. iii
Alia ratio est. q due dispōnes eius
dem rōnis nō possunt esse in eodez.
Hec est rō Thome iii. pte sūme. q.
xxv. arti. v. Quod z probāt alij. qa
potentia p se est ad formam z nō p
se ad hanc formam. z ita si posset eē
in potentia ad formā. z actu haberz
formā simul esset cum actu z nō cū
actu. Hi alij sunt sequētes Henri-
cum quol. iiii. q. iii. Sed veritas
istius qstionis est. z opinio docto-
ris. q in xpo sunt due natiuitates.
z due gnationes. igit et due filiatō
nes. nā quelibet natitas habet pro
priam filiatōem. Quod sic psuade
tur. vbi est nouū fundamentū rela
tionis z filiatōnis. ibi est noua rela
tio z noua filiatio. sed hic est nouū
fundamētū scz natura cōicata a ma
tre. ergo noua relatio z noua filiatō
realis. Confirmat. quia quādo ali-
qua sic se habent. q vnū se habz vt
prius. z aliud vt posterius plurifi-
cato priori. plurificatur posterius.
sed fundamentū se habz vt prius z
plurificat. qz eternus z tpalis. g re-
latio. Itē est regla relatioz z cogēs
qz posito vno relatiuoz ponit z re
liquū. z sic si acquirit noua relatio
in vno extremo z in alio. sed noua
relatio acqrit in mre. g in ple. Dico
g q mihi videt ad qōem q oportet
ponere in xpo plures filiatōnes. scz
vnā eternā ad prem. aliā tpalez de

nouo acq̄sitam ad matrem. Sed ab aliq̄bus ponit illud notabile. q̄ oīs filiatio q̄ est hic p̄sonalis sic intelligēdo. q̄ p̄ria est p̄sonalis. q̄a p̄sonā verbi constituit sicut filiatio eterna. Alia est p̄sonalis nō p̄sonā vbi cōstituens. sed p̄sonā verbi demrāns et p̄rime superueniens rōne hūane nature vnite. et hec est scda filiatō. Sz in vno supposito p̄nt esse plures relationes eiusdē rōnis. Dico q̄ sic. s. plures p̄nitates vel plures filitudines Sed ē eadem relatio q̄ filius refertur ad p̄rem. et qua refertur ad mrēm. Dz q̄ est alia. et ptz sic. nam mortuo p̄re remanēte matre corrūpitur filiatio ad p̄rēm. et manet realis filiatio ad matrē. Sed sūt alterius rōnis. dico q̄ sic. quia vna seq̄tur p̄cipiū actiuū. et alia p̄cipium passiuū. Sed ī eodē filio p̄nt eē plures filiatōes eiusdē rōnis. Dico q̄ n̄ quia oporteret q̄ eiusdē filij eēt plures p̄res a q̄bus hr̄etur ille relatōes vel plures mrēs q̄d est īpossibile. ¶ Ad argu. in p̄cipio ptz q̄ nō est frustra p̄ iam dicta etc.

Irca distinctōēz nonā querit. Utrū xp̄o debeat latria vel honor latrie solum s̄m naturā diuinam. Videt q̄ sic. q̄a latria est cult⁹ debitus soli deo rōe sūmi dominij. sed xp̄us solū s̄m naturam diuinā est sūmus dn̄s. ergo etc. ¶ Ad oppo. est mgr̄ in lr̄a. et adducit auctoritates. In tertio articulo. ponit vnam rōem quare nō potuit fieri reparatio humani generis p̄ puram creaturam. Dicitur q̄ ideo est. Nam nō esset homo restitut⁹ ad illam excellentiam quā prius habuit. quia tūc teneretur seruire illi creature que eam liberauit. Hec est rō beati Bonauēture. dis. x. huius tertij. q. iij. Sed pro maiori declaratōne quattuor dicam. Primo q̄t mōis latria accipit. Scdo. qualiter quattuor nomib⁹ noīatur. Tertio. si est virtus generalis. Quarto dicam ad questionē ¶ Quantū ad primū articulum dicit. q̄ latria aliquādo accipitur pro his que deo exhibentur. vt sacrificia genuflexiones et talia. Secūdo accipit pro ip̄a exhibitione. Tertio p̄ habitu intrīseco inclinantes ad tales actus et ad talia exhibenda. Primo modo nō est virtus s̄z materia v̄tutis. Secūdo modo est v̄tutis. Tertio modo est virtus. quia inclinat ad talem actū bonum eliciendū. ¶ Quantū ad scdm articulū dicitur. q̄ tales act⁹ vl' habitus quadrupl'r nomīatur. Dicit em̄ pietas. Eusebia. Latria. et Religio. Dicit pietas. propter deuotōnis affectum q̄ requiritur. Secūdo dicitur Eusebia. i. bonus cultus p̄pter studiū quod debet ibi apponi Illud em̄ cui aliq̄d studiose impenditur coli dicitur. Tertio dr̄ latria. i. diuīa seruitus s̄m Augustinū. x. de ciui. dei. ca. i. inquantū exhibitionē deo obseq̄mur. Quarto dr̄ religio. inquātum hō obligatur ad aliqua determīata deo exhibendo ¶ Quantum ad tertiū articulum. si est v̄tus generalis vel specialis. Ubi aduertendum. q̄ virtus potest dici generalis quadrupliciter. Primo modo propter predicatōem. Secūdo

ꝓpter extēsionē vel directionē vł
cālitatem sicut prudētia.xi.ethico.
Tertio propter materiā.q̄a ī mate
ria cuiuslibet ꝟtutis pōt exhiberi vt
magnanimitas iiij.ethi.Quarto ꝓ
ꝯcomitantiā.q̄a ipam ꝯcomitant̄
plures ꝟtutes.sicut iusticia.v.ethi
coꝝ.Dico igit̄ ad hūc articulum.ꝙ
latria ē spēalis ꝟtus simpłr.qđ pꝫ
ex obiecto.eo ꝙ obiectū eius imedi
atum ē spēale.s.honor deo exhibē
dus est tñ aliquo mō gn̄alis.q̄a se
cuꝫ exigit plures ꝟtutes.s.fidē speꝫ
⁊ forte caritateꝫ.q̄a forte si ē virtus
nūꝙ̄ est informis.hoc tñ nō assero
Quātum ad quartū articulū ⁊ que
stionis rn̄sum dicit̄ ꝙ li solū pōt ac
cipi cathegreumatice.vł sincathe
greumatice.Si sincathegreumati
ce.dico ꝙ sic.q̄a christo cōsiderato
ꝺm solā naturā diuinā sufficiēs est
ī̄h eo rō sūmi adorabil̄.Si ꝟo su
matur sincathegreumatice.tūc no
tat exclusionē ab vno extremo respe
ctu alteri⁹ extremi.⁊ hoc dupłr.vel
excludēdo hūanitatē.vel includen
do.Si excludēdo.i.ꝙ sola diuitas
sit adorāda est falsuꝫ.Si includen
do.i.ꝙ diuinitas ⁊ hūanitas ī xp̄o
sint adorāde.dico ꝙ sic.licꝫ rō ado
ratōis sit diuitas.Et hec ē snīa do
ctoris.licꝫ dicat aliꝭ ꝟbis.Hec cō
firmat̄ ꝑ damas.liiij.Christ⁹ deus
ꝑfect⁹ est hō.quē adoram⁹ cuꝫ p̄re e
tiā scꝫ vna adoratōe cum īmutabili
carne eius.Sꝫ etiā nota ꝙ triplex ē
adoratio.s.latria que solo deo ꝯue
nit.Iperdulia ꝟgini marie.Dulia
sctis ꝯueniēs.Ad argumētū in pri
cipio dr̄.ꝙ si li solū teneat̄ sincathe
greumatice nō ꝯcedit̄.si vero cathe
greumatice ē ꝯcedenda ⁊c̄.

Irca decimā distictōem q̄
ritur.vtꝝ xp̄s sit filius dei
adoptiu⁹.Videt̄ ꝙ sic.naꝫ
filius dei adoptiu⁹ dicit̄ ꝑ inhabita
tionē spūssancti.sed sup xp̄m requie
uit spūs sanctus Esaie xli.ḡ debet
dici filius adoptiu⁹.Ad oppositū
est mgr̄ in lr̄a.Ad q̄stionē dr̄ ꝙ nō
Pꝫ ꝑ Ambrosiū dicentē.Volui
inq̄t et reuolui.⁊ in scripturis xp̄m
nūꝙ̄ filiū adoptiuū inueni In hac
q̄stione nō sunt opiōes.Sꝫ tria di
cemus ꝓ maiori declaratōe.Priō.
si xp̄s ꝺm ꝙ hō est ꝑsona.Scđo.si
fuit p̄destinat⁹.Tertio ad q̄stionē.
Quantū ad primū articulū ponūt̄
due ꝯclusiōes Pria.ꝙ ista ꝓpō xp̄s
ꝺm ꝙ hō est ꝑsona.est simpłr ⁊ ab
solute falsa.q̄a illa reduplicatio ꝺm
ꝙ.si ꝓprie accipit̄ sp̄ denoīat illud
cui adiūgitur ee̅ cāꝫ in aliq̄ gn̄e cāe
inherētie p̄dicati ad subiectū.Sed
qn̄ dr̄ ꝺm ꝙ hō est ꝑsona.ista ꝺm ꝙ
nō pōt hr̄e rōem cause inherētie pre
dicati ad subiectū.q̄a ee̅ hoīem nō
dicit nec hꝫ rōeꝫ cause.q̄re xp̄o ꝯue
niat esse ꝑsonā.nā ꝯuenit sibi esse ꝑ
sonā ꝑ ꝓprietatē ꝑsonalē diuinā.et
ideo illa ꝓpō est falsa Scđa ꝯclusio
ꝙ hec ē vera.xp̄s ꝺm ꝙ hō est ꝑsōa
hoīs.q̄a licet natura hūana non est
cā quare ꝯueniat xp̄o rō ꝑsone.tñ be
ne est cā quare illa ꝑsona sit ꝑsona
talis nature.Quātū ad scđm articu
lum.si xp̄s fuit p̄destinat⁹ ponūtur
due ꝯclusiones.Pria ꝙ xp̄s fuit p̄
destinat⁹.Scđa ꝙ sua p̄destinatō
fuit cū nr̄a aliq̄lit̄ eiusdē rōis.⁊ aliq̄

liter alteri⁹ rõnis. Primũ clarꝫ est
et ab oĩbus ꝯcessum. Scdm prꝫ. ꝙ
sit eiusdẽ rõnis. qꝛ sicut nos ordiat
ad glãm. sic ꝛ xp̃m ordiauit. est tñ
alteri⁹ rõnis respctũ termi. nã alit
xp̃m ordiauit ꝛ alit nos. vel ꝑ aliũ
modũ ordiauit xp̃ꝫ ꝛ nos Quãtuꝫ
ad terciũ arti. dic doctor. ꝙ fili⁹ ad-
optiuus caret naturali gñatõe q̃ cõ-
fertur sibi aliqđ ius de ꝯgruo vl' de
bito in hereditate adoptõis hũana
aũt natura in xp̃o lꝫ ẜm se nõ heret
talẽ gñationẽ. sed ea careret. tñ vni-
ta est sic genito naturalr. ideo ex na-
turali gñatione illi⁹ cui vnit. debet
sibi aliqđ ius saltẽ de ꝯgruo. imo si
cui ꝯcedit sibi ius in grã ꝛ glã ꝛ de
poñã ordiata nõ põt fieri oppositũ.
ꝛ sic nõ p̃t dici fili⁹ adoptiu⁹. ¶ Ad
argu. in pricipio dr. ꝙ ad hoc ꝙ ali
q̃s sit fili⁹ adoptiu⁹ nõ sufficit inhi-
tatio spũsscti. sed oportet ꝙ illa grã
nõ hẽat aliqđ ius nec ex cõgruo nec
ex ꝯdigno. nec ex debito generatio-
nis. sic nõ est hic.

Jrca vndecimã distictõem
sunt tres q̃õnes. Pria vtrꝫ
xp̃s sit creatura Scda vtrꝫ
xp̃s ẜm ꝙ hõ sit creatura. Tercia.
vtrꝫ xp̃s incepit eẽ. Videt ꝙ sic. nã
ꝓprietates naturales manẽt in xp̃o.
ergo sicut rõne diuinitatis dr creator
ita rõne hũanitatꝭ dr creatura. Ad
oppositũ est mgr qui dr ꝙ simplr ẽ
falsa. Jn hac dis. ponã tres arti. ꝛ q̃-
libet articul⁹ est rñsiuus sue q̃õnis.
ꝛ sic tres articuli rñdebũt trib⁹ q̃õni-
bus. Sꝫ pro p̃ma q̃õne. Vtrꝫ xp̃us
sit creatura. Dic in solutõne Bona-
uentura. p̃ñtis dis. arti. ij. q. iij. in so-

lutõe scdi argumẽti. ꝙ ista ꝓpõ ẽ no
tãda. qꝛ cõicatio ideomatũ nõ fit in
his vbi ẽ repugnãtia ꝓprietatꝭ vni⁹
nature ad aliã naturã Scdo dr ibi
dem soluẽdo vltimũ argumẽtũ. ꝙ
nõ fit cõicatio ideomatũ in negatõ-
nib⁹. nec ĩ his q̃ dicũt repugnantiã
vni⁹ nature ad aliã naturã. Tercio
dic frater guilhel. ĩ p̃ñti dis. q. vnica
ꝙ ꝓpõ est simplr cõcedẽda. negat tñ
a sctis cõiter ꝓpter hereses dicentiũ
xp̃m esse purã creaturã. Sꝫ venie-
do ad rñsiones q̃õnis. Ad p̃mã dr
cũ doctore ꝙ creatura vl' esse creatũ
p̃t accipi duplr. vno mõ large. alio
mõ stricte. Large dr ens creatũ qđ
incipit eẽ ꝑ gñationẽ de q̃ p̃t dici ge-
nitũ de nouo Scdo dr creatura ẜꝫ
esse creatũ cui⁹ esse totũ p̃cessit ñ eẽ
nata vl' creatõe. si accipiat a creata
p̃mo modo ẜm eẽ creatũ ꝓ oĩ eo qđ
de nouo ĩcepit hr̃e eẽ nouũ. sic dr ꝙ
ista ꝓpõ xp̃s est natura ꝛ creat⁹ sim-
pliciter loq̃ndo ẽ vera. q̃a simplr lo-
quẽdo hec ẽ vͣa. xp̃s genit⁹ est d no-
uo ex maria ꝟgine. Si ãt accipiat
creatura vl' esse creatũ scdo mõ. s. ꝙ
creatura dicat eẽ cui⁹ totũ esse p̃ces-
sit nõ esse. sic dico ꝙ est simplr falsa
qꝛ in xp̃o ẽ aliq̃d cui⁹ esse nõ p̃cessit
nõ esse. nec natura nec tpe. s. natura
ꝟbi. iõ ꝓprie ꝛ stricte accipiẽdo crea-
turã falsa est Quãtũ ad scdaꝫ q̃õnẽ
vtrꝫ xp̃s ẜm ꝙ hõ sit creatura. acci-
piẽdo creaturã stricte Aliq̃ dicũt ꝙ
est vͣ a hñã ad hoc ꝙ ꝓpõ reduplicatia
sit vͣa sufficit ꝙ ĩ illa rõe cui⁹ fit re-
duplicatio ĩueniat rõ p̃dicati Et qꝛ
in ista. xp̃s ẜm ꝙ hõ scꝫ in ista redu-
plicatõe ĩuenit hoc. q̃a ingñitũ hõĩ

bz aliq̇d cui⁹ esse p̄cessit nō esse. idō dicūt ꝛ bñ ꝙ simpl'r loq̄ndo ꝑa est. ¶ Quātū ad terciā q̄onē. vtꝝ xp̄s incepit esse. Dico ꝙ ista ꝓō sꝑ est distinguēda. nec debꝫ ad hāc nec ad similes r̄ndere nisi distiguēdo. q̇a lꝫ esse p̄t dicere vl' esse ꝑsonale. vl' esse subale vl' q̄d cūqꝫ aliō. Si loq̄mur de p̄mo esse d̄r ꝙ xp̄s nō incepit esse q̇a sic denoīaret̄ nouitas esse supposital' qō̄ falsuꝫ ē. Si āt loq̄mur d̄ eē scd̄o mō. sic ꝓō est ꝟa. q² denotat esse subale xp̄i qō̄ fuit nouū. qō̄ ē ꝟe rū. nā in xp̄o pono plura esse subalia. q̇ꝝ vnū est nouū. ꝛ aliō̄ āt̄iquū Ad argumentū in p̄ncipio. pꝫ per eā q̄ dicta st̄.

Jrca distīctōez duodecimā q̄ritur. vtꝝ xp̄s potuit peccare.. Videt̄ ꝙ sic. nā aug⁹. de libero arbi. d̄t sic. melior est nat̄a q̄ peccare p̄t q̄ꝫ que nō peccare pōt. Sꝫ xp̄s habuit meliorez naturā et nobilissimā. ğ ꝛc̄. Ad oꝓo. si possꝫ peccare. posset dānari. sed xp̄m posse dānari est ꝯtra f dezꝫ ğ ꝛc̄. Jn hac distinctōe Scot⁹ pauca d̄t. Sꝫ ad q̄stionē r̄ndet sic. si xp̄s posset peccare. posset dānari. sꝫ posse xp̄ꝫ dānari horret mēs hūana. ğ ꝛc̄. Sꝫ in hac q̄stione tria videbim⁹. Prima vtꝝ natura intellcūalis assūpta de n̄citate fruat̄ ꝛ sit btā. Scd̄a. Vtrū talis natura sit n̄cario impeccabil'. Tertio q̄d sit de facto si natura assūpta a xp̄o fruebat̄ ꝛ erat īpeccabil' ¶ Quātū ad primū d̄r. ꝙ licꝫ sit ita in re. tñ nō videt̄ ꝙ īplicet īpossibilitatē. q̄n de poñā absoluta de⁹ possit assuēre naturā intellcūalē q̄ nō frueret̄. Et ꝑsuadet̄ sic. q̄n aliq̄ duo sic se hñt ꝙ vnū est p̄us natural'r alio. ꝛ maxime si real'r distiguant̄ ꝛ eēntial'r de⁹ pōt influere ad p̄mū. nō influēdo ad scd̄m. sed oꝑatio ē posterior tali vniōe. ꝛ real'r differens. ergo poterit assumi ꝛ nō frui. Jtē verbuꝫ p̄t assuēre naturā mortalē͛ vt pꝫ in triduo. ğ fort⁹ naturā sine oꝑatione. Quātū ad scd̄m arti. dico ꝙ stāte sꝫ vnione īpossibile ē talē naturā esse subiectā pctō. Et aliq̄ adducūt talem rōem q² īpossibile est q̄n fruatur aīa stāte illa vniōe. fruitio aūt nō est cum pctō. ğ ꝛc̄. Et sic ꝯcludo ꝙ nō pōt peccare. Cōfirmat̄. actōes sunt suppositoꝝ. sꝫ in xp̄o nō est nisi vnū suppositū. ğ oīs actio ē eius. ꝛ sic actio pcti eēt actio xp̄i vt suppositi. ꝑ ꝯñs esset pctōr. ꝛ fili⁹ dei peccaret qō̄ est nephandū. Jtē q̄n aliquid ē instrumentuꝫ alteri⁹ ꝛ se hꝫ ad aliud vt p̄ncipale. agēs īpossibile est ꝙ exeat in actōez. nisi p̄us motū a p̄ncipali agēte. Sꝫ hūanitas ē instrumentū diuitatis ſm damas. iiij. li. ꝛ ꝑ rōem q̇a inhereret supposito diuio. ergo oīs actio ē dei. vt p̄ncipal' agētis. ꝛ corꝑis vt instrumēti. sed actus sꝑ attribuit̄ p̄ncipali agenti. ꝛ nō instrumēto. ğ pctm̄ īputaret̄ deo. ꝛ nō nature hūane. Quātum ad sꝫ tertiū arti. d̄r ſm oēs doctores ꝛ scōs. ꝙ de poñā ordinata natura humana assumpta a verbo et fruens ꝛ impeccabilis probat̄. Nā decet deum vt filiuꝫ suū ꝑficeret q̄ntum perfectibilis erat. sed habebat vnionem cum diuinitate ꝛ influentiam. et sic non poterat peccare.

¶Ad I argu. in principio dr. q̃ aug⁹. intelligit q̃ melius ē posse peccare et hr̃e rōem. q̃3 nō posse peccare et nō habere rōem. vt sunt bruta.

Irca distictionē decimāter ciā q̃ritur. vtrū aīe xp̄i ɔferebat vel potuit cōferri sūma grā q̄ potuit ɔferri creature. Videt̄ q̃ nō. qm̄ aīa xp̄i nō potuit ēē sūmū gratificabile q̄a est sūma natura intellectualis. ergo nec sūmā grām recipere. ɔn̄a pt3. q2 natura intellcūalis excellentior est nobilioris pfectionis vt ē natura angeli. Ad oppo. est mgr̄ in l̄ra q̄ dic̄ q̃ xp̄s tātā graciā habuit quātā hr̄e potuit Arguitur ī pede q̄stionis q̃ nō. Pr̄io q̄a aīa xp̄i nō est summū gratificabile. Huic rn̄det godofred⁹ quol. xix. q. xij. dicēs q̃ aīe xp̄i dabat̄ habit⁹ q̄dem supnaturalis p que3 augebat̄ capacitas illi⁹ nature. Et ide3 replicat doctor soluēdo argumēta pricipalia rōne vniōis ad deū. Ueritas q̄stionis est s̄m mgr̄m. q̃ xp̄s tantam grām habuit q̄ntā esse potuit. Sed p maiori declaratōe tria videbimus. Primo. vtrū grā xp̄i sit finita vel infinita. Scd̄o. vtrū aliqua grā possit equari grē xp̄i. Tertio. vtrū grā alia possit ēē maior. Quātum ad primū. an grā aīam xp̄i reformās sit finita. q̄a de grā vniōis que ē deitas insistens nō est dubiū. Sed dimissis multis mōis de finitate et infinitate q̄stio ē de isto. vtrū grā aīe xp̄i sit determiāte mēsure ī gradu s̄m sua3 entitatē. Et ad hoc d̄cūt q̄da3 q̃ nō est determīate mēsure. imo infinita et sine mēsura Sz in oppositū tendit opīo doctoris. Et arguit sic. Forme create repugt̄ infinitas graduū actu pfectionaliū alterius rōnis. ergo forme create repugnat infinitas graduū eiusdē rōnis. Añs pt3. quia tūc esset creatura aliqua que oēm pfectōe3 cogitabilem hr̄et. et p ɔn̄s ess3 aliqua creatura q̄ deo equaretur in pfectōe. Dices. aliud ē de grā in se. et de grā in xp̄o. Dico q̃ si grā in se nō pōt ēē infinita. neq3 in xp̄o p topicā Aristotelis. qd̄ de se est tale. ad quodcūq3 ɔpatur semp est tale. Item grā est eiusdē rōnis sicut alie forme. sed ē dare vltimū gradū in formis. ergo in grā. Et sic ad hūc arti. dicūt. q̃ grā aīe xp̄i fuit finita. tn̄ fuit data ei in vltīo gradu pfectōnis. sic q̃ maior ī gradu finito nō potuit dari. Quātum ad scd̄m arti. dr̄. q̃ de poт̄a absoluta nō implicat ɔdictōem q̄n aliq grā possit equari cū grā aīe xp̄i. Nā cu3 forme que suscipiāt magis et minus possint equari cū alīs formis. s. grā xp̄i cu3 alia grā. tn̄ loq̄ndo de poт̄a dispositiua ordinatiā nū q̄ erit equalis Quantū ad tertiū arti. Utrū alia grā posset esse maior Dr̄ absolute. q̃ grā et btitudo st̄ species determīati grad⁹. q̄a oēs spēs ī fra naturā suā habent gradū limitatū. qd̄ non ɔuenit ascedere. ita q̃ ī sūmo gradu essentie nc̄ario sūt finiti gradus. Dico vltra. q̃ cū in vltimo gradu finitat3 data sit xp̄o grā q̃ maior nō pōt dari. et sic rn̄det articulo negatiue ¶Ad argumentū in pricipio dr̄. q̃ l3 non sit sūmū gratificabile. tn̄ cu3 vnitur psone dbie3

hac vnione apliatur ei⁹ capacitas vt possit accipere summā gratiam.

Ecūda que/stio decimetercie distinctio nis vbi querit vtrū de fctō anie xpi fuerit collata gra summa possibilis conferri creature. videt q nō. nam summa natura non est facta. ergo nec summa gratia. añs pbat. qz quacūqz natura facta possibile ē aliā excellē tiorē fieri qz illa. sz qd nō est factum nō dat finito. g rc. ¶ Ad oppositū est aug. xiij. de tri. In hac qone nō sunt opi. sed dz ad qōnem affirma/tiue. z ɔfirmat p auctoritates Jo. i. Uidimus gl'iam eius qsi vnige/niti a pre plenū gre z vitat. q glis decz vnigenitū ē illa summa possibil' dari. Preterea Jo. 3. nō dz dat spm ad mensurā. z intelligit de xpo. Et de ei⁹ plenitudie nos oēs accipim⁹ pterea mgr in lra credendū ē deum tantā gratiā ɔtulisse illi aie qntā po tuit ɔferre. potuit aūt ɔferre qntaz potuit creare. iō ad qōnē dic doctor q tātā de⁹ ɔtulit qntā potuit. potu it aūt summā grām creabilē z illā de dit Dicit doctor pl⁹ volo in cōmen dādo xpm excedere qz deficere a lau de sibi dbita. si pter igrantiā opor tet in alterū incidere. Cōfirmat ista rāsio p illud aug. 3o. d libero arbit. Quicqd tñ vera rōne occurrit sciat h deū melius fecisse qz nō fecisse. vz aūt simpl'r meli⁹ rectā rōem summā grām esse collatā alicui qz nō esse qz in h maxime manifestat summa mia dei in dando summū bonū gre. sine meritis. g pbabile est hoc esse factū nō in alio qz in aia xpi. sed xpus po/tuit aliquid mereri. dico q tria pos sent facere difficultatē q xpus non posset mereri scz status beati. stat⁹ ipeccabilis. z q nō potuit sibi mere ri. sed primū nō impedit qz xpus ve re fuit viator z comphensor. nam vere subiectus glie qd ad supiorem portionē rōnis. z vere subiectū mi serie qd ad corpus z a ppetitū sensitiū z hoc cōiter dicit quo ad inferiorez portionē. quapropter qz fuit vei⁹ via tor mereri potuit. Nec secūdū im/pedit. naz ad hoc q mereat vere nō requirit q possit peccare. sz sufficit q sit natura talis que de se possit in oppositū. tñ ex motu gre q semper erat coagens determinabat ad bo/nū. queadmodū erat in voluntate xpi. Et ideo nō obstante q natura humana a deo assumpta fuisset im peccabilis adhuc tñ potuit mereri. De tercio dico q nō potuit sibi me reri gl'iam. qz ipse iam erat in termi no. nobis aūt potuit eā mereri. z lz sibi nō meruit tñ meruit sibi stolaz corpis. ¶ Ad argumētū in pncipio dz q falsum est q de⁹ nō fecerit sū/mā grām lz nō fecerit summā naturā

Ercia qstio decimetercie disti. vbi qrit vtrū possibile sit voluntatē aie xpi hre summā fruitiōez possibilē nature create. vz q nō. volūtas elegit actū merendi. g z fruēdi. qz alias nō fm actū potentie eundē mereret z frue ret. nō aūt pōt volūtas aie xpi hre summā rōnez actiui in eliciendo actū fruēdi. qz nō pt hre summā virtutem

actiuā que sequit ipsam naturā in/tellectualē liberā ergo nec potest sū me frui. ¶ Ad oppositū possibile ē istā aīam hēre sūmā grām. g. sūmaȝ fruitionē rc. Ad qōnem dr ꝙ cum aīa xpi hēbat sūmā grām ⁊ ꝑ ɔñs sūmā fruitionē. Sed doctor dicit ad qōneȝ. dico ꝙ aīam posse sūme frui pōt intelligi dupl'r. vel forma/liter vel effectiue. formal'r hē ē ꝙ sū/ma fruitio informet istā volūtatē a qcunqȝ causet effectiue hē est ꝙ ipsa volūtas eliciat sūmā fruitionē ⁊ sit iam actiua respectu illius. Primo mō possibile est sūmā fruitionē cre abilē ɔferre aīe xpi qr ipa est recepti ua cuiuslibet accidentis ɔuenientis sibi in sūmo qr nō determinat sibi certū gradū istius sicut fuit ꝓbatū in pma qōne de grā. ⁊ fruitio ē qō/dā accidens absolutū possibile cre/ari a pmo cāte īmediate sine actio ne volūtat' create. Secūdo mō vr̄ ꝓbabile ꝙ cū illa voluntas nō pos sit tantā vim actiuā hēre qtā volū tas creata alia pōt hēre. vt angelica. nō pōt ita pfecte elicere fruitionē si/cut alia volūtas pt. licȝ em̄ pt sūmā grām hēre que vt cā ptialis respectu fruitionis eque causaret fruitioneȝ in ipsa ⁊ angelo si hēret eā. tñ alia cā ptialis erit inequalis vt voluntas altera aūt cā ptiali deficiente defici et effectus. licȝ reliqua causa ptialis sit equalis mō tñ de facto est maxīa elicita voluntas anime xpi. quia li cet nō sit voluntas eius ita pfecte actiua sicut voluntas angeli. tamē ipsa cum summa gratia vt alia cau sa ptialis actiua pt imperfectiorē frui/tionem qȝ voluntas angeli cū mi/nori gratia. quia excedentia gratie excedit in ea efficientiam volunta/tis angeli. ¶ Ad argumentū in pn cipio ɔcludit ꝙ nō potest sūme frui eliciti ue sed bene formaliter.

Quarta que/

stio decimetercie distincti onis vbi querit vtrū anima christi possit sūme frui deo sine sūma gra tia. Videt ꝙ nō. qr sicut ad opari naturaliter requiritur esse naturale ita ad opari supnaturale esse supna turale. ergo ad sūmū opari summum esse. ⁊ illud sūmū esse habet p sūmā gratiam. ¶ Ad oppositū. nam de9 posset supplere sūmā gratiam. ergo posset sūme frui sine sūma gratia. Ad questionē dr ꝙ cū gratia nō se habeat respectu fruitiōis in aliquo genere cause nisi efficientis. vt pats discurrendo. Sed quicqd de9 po/test facere mediante causa efficien/te. potest in virtute ꝓpria. vt a mul/tis hec ꝓpō ɔcedit. ergo ꝙ poterit fa cere mediante gratia ⁊ sine gratia. ⁊ sic ɔcludit ꝙ deus pōt illud sup/plere. ⁊ rñdet ad questionem affir/matiue. Sed ꝓ totali declaratione istius materie voluntas potest ha/bere duplicē actum respectu fruitio nis. vnū formalē alium elicitiuum Ad actum formalē fruitionis non requirit gratia Nam ad illum ha/bet se voluntas passiue. ⁊ ille potest causari a deo nec ad illū oportet ꝙ voluntas aliquid faciat nisi ꝙ reci piat. habet alium actū elicitiuū qui actus est in potestate volūtatis. Et

ad illum dico ꝙ ad hoc ꝙ volun-
tas christi sūme fruaꝛ deo oportet
ꝙ habeat sūmā gratiam. Sed in
christo fuit aliqua grā creata. aīam
informans. ⁊ loquor de gratia gra-
tum faciente. dico ꝙ sic. Et licet ali
qui dicant ꝙ nō. quia p̄sentia diui-
nitatis supplebat. tñ nō est rōnabile
⁊ rō est ista. nam ex acceptatione di
uini afluit gratia ī alios hoīes. sed
aīa christi fuit accepta īmo acceptis
sima deo in p̄mo instanti vnionis.
igiꝛ maxima gratia informabilis
⁊ decorans aīam eius fluxit in eam
ex acceptatione diuina. Contra il-
los qui dicūt ꝙ nō ꝑsuadeꝛ sic. Nā
p̄sentia cause nō destruit effectū suū
sed deitas est p̄sens aīe ⁊ est causa
ergo nō destruit gratiā aīe. Uñ p̄-
sentia diuinitatis ꝑ vnionē non tollit
illam grām. sed magis auget ⁊ con
seruat. ſ3 xp̄s ꝑ gratiā est caput eccle
sie in corpe ecclie. ¶ Circa h̄ aduer-
tendū ꝙ caput h3 q̄nq3 ↄditiones.
Est em̄ in situ altiori vñ oēs alie ꝑ
tes excedit. secūdo oēs sensus sunt
in capite vt visus auditus ⁊c̄. ter-
cio ex capite fluūt virtutes ad alia
membra ⁊ sensus ⁊ motus. q̄rto ca
put regit ⁊ dirigit alia mēbra ad su
os actus. Uñ ī gre. Capite mēbra re
gunꝛ. q̄nto ꝙ est eiusdem nature cū
alijs ptibꝫ. Sed ꝑ istas q̄nq3 ↄclu-
siones diceꝛ ꝙ xp̄s est caput ecclie.
p̄mo q2 est altior in situ dignitatis
secundo in ipso sunt sensus cogni-
tionis ⁊ amoris. tercio quia ab eo
fluunt omnes virtutes sensus mo-
tus dilectionis ⁊ amoris in mem-
bra ecclesie. quarto quia homines
qui sunt in ecclesia regit ⁊ dirigit
ad suos actus quibus mediātibus
veniant ad finem optatum. ⁊ quin
to est eiusdem nature cum ipis. Et
ꝓpter istas ↄditiones dicitur caput
ecclesie. Sed quō est caput ecclesie
dico ꝙ ꝑ gratiam simul informan-
tem ⁊ ꝑ gratia3 vnionis. Sed gra
tia ⁊ gloria in christo distinguūtur
realiter dicitur ꝙ gloria dupliciter
potest accipi. Uno modo ꝓ habi-
tu quo eleuaꝛ anima cuius actus ē
beatificatio. Secūdo modo potest
accipi gloria magis ꝓprie ⁊ tunc ac
cipitur ꝓ actu. si autem capiatur ꝓ-
mo sic dico ꝙ sunt ide3 realiter gra
tia ⁊ gloria sicut charitas ⁊ habituſ
charitatis. si autem accipiatur glo
ria ꝓ actu. sic differūt realiter sicut
habitus ab actu. gratia em̄ nunq̄3
dicitur nisi de habitu. sed gloria ꝓ-
prie dicitur de actu. ¶ Ad argumē-
tum in principio dico ꝙ concludit
de fruitione elicitiue habenda non
autem formaliter.

Circa distinctionem deci-
māquartam queritur vtrū
possibile fuit intellectū ani
me christi primo ⁊ īmediate perfici
visione verbi perfectissima possibi
li creature. quod est dictum. i. si ani
ma christi ad visionem verbi requi
rit lumen intellectus agentis. vide
tur ꝙ non. Nam tunc intellectus
anime christi cōp̄henderet ver-
bum ⁊ videret ipsum ſm totam ra
tione3 visibilitatis eius ⁊ sicut ſm
rōnem infinitatis. ¶ Ad oppo. est

magister in lra. ¶ Soluēdo secūdū pncipale. dicit ad secūdū licz aliqui negent obiectū sub rōne infiniti videri ab intellectu creato ꝛ hoc absolute ꝛ ꝯcedant infinitatē nō videri formalr sed tm̄ cōicabiliter. hi sunt Egidius de Ro. ꝛ hein. qlibeto. xij. q. j. Ad qōnem dicit cū magistro ꝙ intellectus aīe xpi pt perficī īmediate visione verbi absqȝ aliq alio lumine pcedente. Sed doctor dicit ꝙ in hac questione sunt duo arti. Primus an possit pfici visione pfectissima verbi. secūdus an pmo ꝛ īmediate absqȝ alia forma pficiente. hoc est si sine lumine intellectus agentis. ¶ Quantū ad pmū dz ꝙ sic p illud qd dixit in pte pcedenti scȝ voluntatē eius posse hre sūmā charitatē. ꝛ sic verisimile ē de facto qd ꝯfirmatur p illud Isid. Trinitas sibi soli est nota ꝛ hoi assum pto. qd nō pōt intelligi nisi de noticia in termino vl possibili vl simpliciter. ¶ Quantū ad secūdū arti. dz ꝙ īntellectus aīe xpi pt recipere passiue visionē pmo ꝛ īmediate ꝛ hec ita ꝙ nō pficiatur prius aliquo lumine tanqȝ forma aliqua absoluta alia a visiose. tū qꝛ ipsa visio est lumē pfectū. tū in intellectione naturali lumen pcedens visionē requirit ꝓpter impfectionē obiecti qd nō est de se actu intelligibile. sed p intellectum agente q est lumen sit actū intelligibile. qd est potentia intelligibile vl si est actu intelligibile nō ē p se sufficiens ad mouendū intellectū ad actū scdz neutꝝ istoꝝ ē in ꝓposito. qꝛ essentia dīna est lux sūme de se intelligibilis ꝛ de se pfectissime motiua intellectus g nullū lumē reqrit coopatm sibi. Et nota ꝙ in medio istius qōnis an ad pmū vbi dicit dictuȝ aug. potest exponi. iunies quō itellectus possibilis se hȝ actiue ad itellectionē. ¶ Ad arg. in pncipio aliq dicūt ꝙ infinitas nō videtur ab itellectu creato formalr ꝛ absolute sed ꝙ bene ꝯcomitatur.

Secunda qō

decimeqrte disti. vbi qritur vtꝝ possibile sit intellectū anīe xpi videre oīa in vbo que videt verbū. Ur ꝙ nō. nā intellectus aīe xpi ē finitus ꝛ limitatus. g vr ꝙ necessario limitatur ad finita obiecta ꝛ determinata. ¶ Ad oppositū est mgr. c. 20. oīa videt q vbū videt. In hac qōe dicit tho. j. pte sūme. q. xij. arti. 8. ꝛ tercia pte eiusdē qōnis decime arti. 2o. ꝙ nō qꝛ qn̄tū cāꝝ pfectius videtur tāto necessario plures effectus pnt videri in ea ꝛ ecōtra. sic ptȝ de ꝯclone ꝛ pncipio. hein. aūt dicit ex qli. j. q. j. 4. ꝙ intellectus aīe xpi potuit in vbo omia videre hitualr. nō tn̄ actualr. Sed p declaratiōe materie tria videbūtur. Primo vtꝝ essentia dina sit obiectū beatoꝝ noticie sub rōne infinita. Scdm dato ꝙ sit possibile. vtꝝ sit possibile ꝙ aīa xpi videat in eētia dina oīa q verbū videt Tercio vtꝝ in xpo sit alia scia qȝ scia realr in verbo. ¶ Quātū ad pmū dz ꝙ eētia dina sub rōe deitatis absolute vt infinita nō sub alia rōe inclusa in illa est obiectū pmū noticie bsoꝝ ꝙ psuadetur sic. sub illa rone

est obiectū brōꝝ ꝑ quā si sciret̃ a pori scirent̃ ꝓprietates diuine eēntie. vñ sub ista rōne est obiectū brōꝝ scie ꝑ quā sciret̃ a pori deū esse trinū. sed ꝑ quācūq̃ rōnem finitā a pori nō pt sciri illa ꝓprietas ꝑ nullā rōem a pori pt sciri nisi ꝑ rōnem deitatꝭ ꝛ deitas est. g̃ ꝛc̃. ¶ Quantū ad secundū arti. dꝛ ꝙ sic. qꝛ cui pt ꝯferri maius ꝛ minus. sꝫ maius ꝛ ꝑfectius ē cog̃scere diuinā essentiā sub rōne infinita q̃ꝫ cognoscere oīa alia q̃ cognoscit deus. ꝛ hoc pōt intellectus reatus. g̃ ꝛ intellect⁹ aīe xp̄i. ¶ Quātū ad terciū arti. dicūr aliq̇ ꝙ nullam sciam acquisiuit xp̄s q̄ ꝑficeret intellectū aīe. acq̇siuit tñ aliquā noticiam expimentalē ꝑtem sensitiuā ꝑficientem. nam nullū incōueniēs est ꝙ in xp̄o homine fuerit talis noticia particularis experimentatiua ideo in ipso nulla noticia fuit acq̇sita in intellectu. sed incepit hr̄e relationē ad experimentū. Ponit̃ exemplū. Xp̄us ab instante sue ꝯceptionis habuit noticiā de dolore scꝫ q̄ntus sit dolor in morte. sꝫ post ea in morte sua exꝑtus est sentiendo vel recipiēdo speciem in memoria. Sed eēntia diuina visa. videntur tres ꝑsone necessario in ea. Ad hoc dicit̃ ꝙ nō videt̃ qm̄ de potentia absoluta deus posset facere hoc licꝫ ꝯtrarium semꝑ sit de facto. vñ quis posset videre diuinā essentiā nō tamen videret in ea tres ꝑsonas. Sed visa diuina essentia necessario videntur in ea om̄es creature. Ad hoc dicunt aliqui ꝙ cū diuina essentia moueat volūtarie causando cognitionem in cognoscente qualem diuina essentia vult. ꝛ ideo si moueret ad cognitionem essentie ꝙ non moueat necessario ad cognitionē eoꝝ quo repͥsentat quantūcūq̃ ex se naturaliter ista representet. Exemplum ponit̃ ad hoc in speculo sunt multe species si poneremus ꝙ voluntas extrinseca moueret speculū tunc voluntas posset facere ꝙ solū videretur speculū ꝛ nō species in speculo. Sic in ꝓposito cum volūtas diuina sit causa visionis poterit facere ꝙ visio termినet̃ ad essentiam in se ꝛ nō ad ea que repͥsentantur in essentia. ¶ Ad argumentum in principio est limitatus. ergo est limitatus ad determinatū numeꝝ cognoscibilium. dico ꝙ nō seq̄t̃.

Tercia questio

Tercia questio decimequarte distinctionis. vbi queritur. vtrū anima christi nouit omnia in genere ꝓprie videtur ꝙ nō. Luc. ij. Proficiebat etate ꝛ sapientia coram deo ꝛ hominibus. ¶ Ad oppositum est magister qui dicit ꝙ nullam ignorantiam habuit. In hac questione sunt due opi. Prima est tho. in tercia parte sūme. q. xj. et. xij. ꝙ cognitiōe infusa nouit om̄ia ꝛ nō potuit perfici cognitione autem acquisita potuit perfici. Secūda opinio est hein. q̇libeto. v. q. xiiij. que dicit ꝙ anima xp̄i oīa nouit habitualr̃ nō actualr̃. Doctor improbat ambas opiniones. Ad questionē dicit̃ ꝛm magistrum ꝙ nullam ignorantiā habuit qua istum defectū non expediebat

nobis christum assumere. Item an
geli nouerũt oĩa in genere ꝓprio.
ergo multomagis aĩa christi in cõ-
clusione oẽs ꝯcordant in mõ tñ di-
cũt diuersimode. Est opi. scoti, ꝙ
duplex est noticia. scilꝫ intuitiua ꝛ
abstractiua. Et ꝑm hanc diuisionẽ
est resolutio scoti ꝙ noticia abstra-
ctiua aĩa xp̄i nouit oĩa in genere
ꝓprio. ꝛ de ista noticia tenet dictuꝫ
augu. q̃rto sup Geñ. q̃ dicit. sic stat
cognitio in verbo ꝛ cognitio in ge-
nere ꝓprio. Sed de noticia intuiti-
ua extra verbũ dr̃ ꝙ ꝓficiebat etate
ꝛ sapiã corã deo ꝛ hoĩb9. Luce. ij.
ꝛ sic intelligit̃ auctoritas ambrosij
ꝛ ad Heb. 4. ꝙ in eo aliq̃s sensus
ꝓfecit. nõ ꝙ aliquoꝝ cognitionem
abstractiuã habitualẽ acquisiuerit
Sed intuitiuã tam habitualem q̃ꝫ
actualem. Et hec est intentio docto
ris. Sꝫ in hac materia habeo vnũ
dubiũ. qꝛ doctor dicit ꝙ aĩa xp̄i ꝑfe
cit noticia intuitiua actuali ꝛ hitua
li. nunq̃d aĩa xp̄i videbat essentiam
diuã. certe sic. ergo videbat que re-
ꝑsentant̃ in essentia diuã cũ omnia
apta essent oculis eius sed ibi repñ
tabant̃ facta ꝛ fienda. ꝛ oĩm illoꝝ
noticia erat intuitiua. Nam perfe
ctissimã noticiã hñt beati videntes
me in eẽntia diuina ꝙ ego sum tho
lose quã q̃ intuitiue tholose viden-
tis me. cũ sit regula francisci. ꝙ ea q̃
repñsentant̃ in repñsentatiuo supemi
nẽti. nobiliori mõ repñsentent̃ q̃ꝫ in
seipsis. Et sic semꝑ aĩa christi ha
buit noticiam illoꝝ intuitiuã. Et
ideo dicit ad hoc dubium quidam
cum hoc expectando correctionem
alioꝝ melius sentientiũ ꝙ intuiti-
ua est triplex scꝫ. habitualis actual'
experimentalis. Et dicit ꝙ xp̄s ha
bebat ꝑfectam noticiam in verbo
habitualem ꝛ actualem absolute. ꝛ
hoc intellige de intuitiua nõ cõꝑan
do ad aliquid aliud. sed fecit ꝓ no-
ticia intuitiua habituali ꝛ actuali
Experim ẽtali. i. nõ accipiendo ha
bitualem ꝛ actualem absolute, sed
comparando eas' ad experimen-
tales. Uel dic ꝙ habuit intuitiuã
perfectam in verbo sed nõ extra ver-
bum. Et si hoc tibi nõ placꝫ solutio
nem quere. ¶ Ad argumentũ in pn
cipio ptꝫ ꝑ ea que dicta sunt ꝛc.

Quarta que-

stio decimequarte distin-
ctionis. vbi querit̃ vtꝝ anima chri
sti ꝑfectissime nouit oĩa in genere
ꝓprio. ¶ Ad questionem doctor re-
spondet duob9 verbis. ꝙ ꝑfectissi-
ma noticia potest accipi dupliciter
Uel habitualiter. vel actual'r. Pri
mo modo dicit ꝙ ꝑfectissime nouit
nam dictum fuit sup ꝙ ista aĩa ha-
buit sũmã gratiã possibilem ꝯferri
creature. ꝛ sic sũmã noticiã. Si ve
ro sumat̃ actualiter. hoc dupliciter.
Uel abstractiue vel intuitiue. Si
abstractiue ꝛ nõ in verbo. de hoc ẽ
dubiũ vtꝝ ꝑfectissime nouerit. Si
in verbo dicit ꝙ ille intellectus in-
tuitiue videns verbũ potest perfe-
ctissime videre sicut videt ꝑfectissi
me verbũ de intuitiua extra verbũ
etiã ẽ dubiũ ꝑsuppoñedo huic que-
stioni q̃onem p̄cedentẽ vt melius
possis dicere dubitationem.

nota

Circa decimā q̄ntam distinctionē querit̄ vtrū in aīa xp̄i f̄m portionē sup̄iorem fuit verus dolor. videt̄ q̄ nō habuit dolorem p̄ hilariū in lr̄a q̄ dicit. xp̄us nō magis doluit planceatus q̄ aer pforatus lancea. sed aer nō dolet ergo ⁊c̄. ¶ Ad oppositū est Esaias dicens. Dolores em̄ nr̄os ipse portauit. Soluēdo p̄ponit̄ opi. hein. distinguentis q̄libeto. 8. q. 7. de portione sup̄iori. sc3 vt est natura. ⁊ sic doluit. Alio mō vt sup̄ior porcio est rō. ⁊ nō sic doluit. Itē hein. q̄libeto. xi. q. 8. et. 9. ⁊ q̄libeto. xij. q. 9. Aliter dicit f̄m tres articl'os in q̄s doctor suā diuidit q̄onem. q̄ doloris prima rō est īmutatio offensiua vel corruptiua dispositionis ɔuenientis nature. ⁊ alia que doctor narrat in textu. Sed in hac questione tria faciam. p̄mo si xp̄s habuit dolorem ostendā. secūdo si habuit f̄m porcionē sup̄iorē. tercio si f̄m portionē inferiorē. ¶ Quantū ad p̄mū d̄r q̄ xp̄s habuit dolorē ⁊ talem summo quē nemo martyrū habuit. Et hoc p̄ duas rōnes. Prima est naturalis. Nā xp̄s erat tenere ɔplexionis sicq̄ habebat carnes delicatissimas ⁊ maxime sensibiles ⁊ intellectum dispositissimū. ⁊ q̄r bonitas intellectus habet̄ a bonitate tactus cū bonitas tactus arguat bonitatē intellectus. 2. de aīa. Ideo p̄ciosissima eius caro fuit maxime ⁊ sine cōpatione sensitiua. Secūda rō q̄r in xp̄o ex porcione sup̄iori nō erat aliqua redūdātia ad portionē inferiorē īmo p̄mittebat̄ porcio inferior pati q̄ntū poterat q̄d nō fuit in aliis martyrib̄. nā in aliis erat aliq̄ redūdātia vel ɔsolatio. vt p3 de sctō laurentio ⁊ aliis. ¶ Quantū ad secundū arti. dicit doctor q̄ xp̄s habuit dolorē in portione sup̄iori. sic quādo xp̄us sic dolebat in passione de hoc q̄ videbat crucifigentes eum sine causa ⁊ crucifigēdo eū dn̄m cōtemneret cuius honorē sūme diligebat hoc patz. quia sibi hoc displicebat. sed ex displicentia sequebat̄ dolor. sed hoc ad portionē sup̄iorem p̄tinet. displicentia aūt alicuius in q̄ ɔtemnit̄ vltimus finis ad sup̄iorem p̄tē p̄tinet. igit̄ in sup̄iori portiōe rōis hūit dolorē. Itē3 xp̄s f̄m portionē sup̄iorē vellet passiōe3 suā simpl'r. tn̄ f̄m q̄d eā nō volebat f̄m eandē portionē inq̄ntū erat ɔ̄ deu3 aliquo mō. vt ipse iustus innocēs ab iniustis occideret̄. Sed ad dolorem tandē in volūtate sufficit volitio f̄m quid. vt pt3 de illo q̄ p̄iicit merces in mari. 3. ethi. quia p̄iectio est simpl'r volūtatis. tn̄ f̄m q̄d volita. igitur spiritus in passione sua ⁊ de passione gaudebat quia eā volebat. ⁊ de eadem doluit f̄m portionem superiorem f̄m quid. ¶ Quātum ad terciū arti. dico q̄ xp̄us habuit dolorem f̄m porcionem inferiorem. Nam xp̄us in passione sua tristabat̄ de dānatione crucifigentiū eū quo2 salutē ⁊ saluationē sūme diligebat. Et hic dolor p̄tinet ad portionem inferiorē. Ite3 q̄r de peccato p̄prio nō tristabat̄ q̄r nullū habuit. s3 de alieno vtputa de infidelitate discipulo2 dubitantiū de

credulitate iudeoꝝ. Uñ Amb. sup lucam. ⁊ ponit in lr̃a doles dñe nõ tua vulnera ſ; mea. triſtar; de meis peccatis naturã meam vulnerantibus nõ de tuis ſed oĩa hec ad inferiorem poſitionẽ ꝑtinent ¶ Sed xp̃us debuit aſſumere noſtros defectus. dico ꝙ ſic. Nam vt habet ad Heb. ⁊c. debuit ꝑ oĩa fratrib⁹ aſſimilari. Item debuit aſſumere noſtros defectus vt ꝓbaret veritas incarnationis ⁊ ſciret opus noſtre redemptionis. Item Eſaias. Dolores eñ noſtros ipe portauit. ¶ Ad argumentũ in ꝓncipio dicũt aliqui ꝙ hilarius defecit. Alij dicũt ꝙ nõ fuit de intentione eius niſi ꝙ ex pte xp̃i nõ erat cã quare plus noceret ſibi paſſio. ꝙ̃ aeri lancea. q² pctm̃ nõ habebat qd̃ eſt ꝓma cauſa.

Irca diſtinctionẽ decimãſextã ſunt qõnes due ⁊ ſecũda eſt in. 3. arti. Prima qõ vtrũ xp̃s habuit neceſſitatẽ moriendi. videt ꝙ nõ. q² neceſſitas moriendi in nobis eſt ex peccato. ſ; xp̃s nõ habuit pctm̃ ergo ⁊c. ¶ Ad oppoſitũ oẽ corruptibile neceſſario corrũpet ex. 6. metha. ⁊ cã eſt q² ſunt ꝯtrã in eodẽ. cũ ergo corpus xp̃i fuerit ꝯpoſitũ ex ꝯtrarijs corruptibil' fuiſſet naturalr̃ ſoluẽdo ꝓmittit mẽtem ſancti bonauẽture ex ꝓſenti diſtinctione arti. j. q. 3. Et dicit ꝙ habuit neceſſitatẽ moriendi. q² in eo fuit potentia materie eiuſdẽ rõnis. ſicut in alijs hoib⁹. Ad iſtam queſtionẽ dr̃ cũ aug. li. j. de baptiſmo pueroꝝ dicit ꝙ xp̃s mortuus fuiſſ; ſenio. ſi nõ fuiſſet violenter occiſus Sed hic tria videbimus. Primo quõ eſt intelligenda iſta mors. Secũdo ad queſtionẽ. Tercio ſi xp̃us virtute volũtatis ſue potuit ſe ꝓſeruare a morte in paſſione. ⁊ eſt ſecunda queſtio. ¶ Quantũ ad pmũ arti. dr̃ ꝙ iſta queſtio loq̃t de xp̃o nõ ſm modũ quẽ potuit aſſumere. nã eſt verũ ꝙ potuiſſet aſſumere creaturã glioſaz ſm corpus ⁊ aiam. ⁊ tũc nõ fuiſſet in eo neceſſitas moriendi ſed q̃ſtio loquit de mõ quo aſſumpſit naturã humanã ⁊ corpus paſſibile. ⁊ de iſto tenet q̃ſtio. ¶ Quantũ ad ſecũdũ arti. ſunt aliq̃ rões naturales q̃ vident demõſtrare naturalẽ neceſſitatẽ moriendi in xp̃o ideo doctor eas reprobat ꝯtra illos qui eas adducebant ad ꝓbandum ſimplr̃ neceſſitatẽ moriendi. nam licet ꝓbant neceſſitatẽ moriendi ſm cauſas naturales quaꝝ vna erat q² ibi erat materia alis q² habebat naturã ꝯiunctã ꝑuationi. Item q² habebat ꝯtrarias q̃litates. etiã quia elementa ibi erãt mõ violento. ſed nõ ꝓbant neceſſitatẽ moriendi efficaciter ſm cauſas ſupnaturales. q² poſſibile erat ipm nõ mori ſm formã diuinã. Dico vlterius ꝙ in xp̃o nõ fuit neceſſitatis moriendi ex pena ꝯtracta ꝓ pctõ ab eo patrato. q² pctm̃ nõ fecit nec inuentus eſt dolus in ore eius ſ; fuit neceſſitas moriendi ex pena ꝯtracta pro pctõ in alijs hoib⁹. ſ; hec neceſſitas nõ fuit neceſſaria niſi ex ordinatione diuina. q² alit pena ꝯcta potuit deleri vt videbim⁹ ſ; iſte mod⁹ fuerit ꝯuenientior. Quãtũ ad terciũ ar. ſi xp̃s ꝟtute vo

lūtatis sue potuit se pseruare a morte in passione sua. ⁊ dr ꝙ nō simpliciter hec sustinēda est qꝛ nulla ꝟtus creata pt̄ īpedire āmonitōem forme a materia facta dispōne que ē necessitas. sed in passione ex vi vulnerū fiebat dispō que erat necessitas ad āmonitionē forme. g̃ virtute volūtatis sue nō potuit se a morte preseruare. Item posse impedire actionem eoꝝ est ex potentia obediētiali que solū est respectu diuine volūtatis. ⁊ hoc potuisset ꝟtute volūtatis diuine. potuit tm̄ virtute volūtatis sue a loco passionis declinasse ⁊ fugisse ⁊ talia ⁊ quātum ad hoc dr passio volūtaria. licet facta dispōne fuerit naturalis. Sed in hac qstione Scotus dicit pro vna cōi ꝓpōe que talis est. qd xp̄s semel assūpsit nūquā dimisit. Rn̄det ꝙ habet verum de ptibus pricipalibꝰ. ⁊ nō de aliis. nam vngues capillos ⁊ talia dimittebat. Itē illa est falsa simplr nam hoīem assumpsit. sed ī triduo dimisit. Et ideo aliqui dicūt ꝙ erat intelligēda ꝓpō de ptibus essentialibus. Sed xp̄s fuit vere mortuꝰ Dicit ꝙ sic. ⁊ ideo oportet ponere animā sensitiuā eductā de poña materie. Scd̄o dico illā aīam sensitiuam fuisse corruptā virtute vulnerum. nam nō exercuit suas opationes post mortem. Tertio dico. ꝙ fuit vniuoce mortuꝰ cum aliis hoībus. q̄a resolutio prima stat ad fabricā corporis. q̄ fabrica vlteriꝰ corrūpitur ⁊ resoluit in elemēta nisi reseruetur. Vn̄ ad hoc ꝙ sit vere mortuus oportet ponere tres formas. ⁊ sic teneo. Ad argumentū in principio dicitur. ꝙ non fuit in eo necessitas moriendi que est ex pctō. sed fuiss; in eo necessitas moriendi fm causas naturales tm̄.

Irca decimāseptimā distinctionē querit. vtꝝ ī xp̄o fuerūt tantū due volūtates. Videt ꝙ non. nam volūtas libera dn̄abat suo actui. sed in xp̄o st̄ plures volūtates. vna nō dn̄abat suo actui. quia vna seqtur motum alterius. naz hūana sequebat motū volūtatis diuīe. ⁊ per ꝯn̄s nō dn̄abat suo actui ¶ Ad oppositū h; duos intellectus. sc; creatū ⁊ increatum. ergo duas volūtates hic nō ponūtur opi. Sed ad questionē dr cum damas. caplo vi. ꝙ sicut fm fidem firmiter tenendu; est in xp̄o esse duas naturas. ⁊ vnam ypostasim. ita oportet ꝯcedere sicut ꝯn̄s ex isto ꝙ ī xp̄o sunt ꝓprietates naturales ⁊ potentie vtriusq; nature. sed poñe ꝑfectissime rōnalis nature st̄ intellcūs ⁊ volūtas. quia in ipo st̄ intellectꝰ creatus ⁊ volūtas creata. Ite; dcm̄ fuit dis. xiij. ꝙ in xp̄o fuit sūma grā ⁊ fruitio ⁊ scia. sed scia ptinet ad intellectū. fruitio ad volūtatem. g̃ ⁊c. S; ꝯcesso ꝙ in deo est volūtas creata ⁊ increata. est ne tantū vna volūtas creata in xp̄o. Dr fm doctorem ꝙ volūtas pt accipi sub ꝓpria rōne vel sub rōne generali. sc; ꝓ appetitu. Si generalr accipit pro appetitu. dico ꝙ ad minus st̄ in xp̄o tres appetitus. s. intellcūalis increatus ⁊ rōnal creatꝰ ⁊ irrōnal. s. sensitiuus. sed quia volūtas addit sup

appetitū q̄ a est appetitus cū rōne li
ber. & sic stricte loq̄ndo tm̄ sūt ī xp̄o
due volūtates. Una naturalꝭ. Alia
supnaturalꝭ Sȝ cōiter loq̄ndo accipiē
do volūtatem pro appetitu sic pu/
to ꝙ in xp̄o sicuti nobis fuerūt tot
appetitus distincti. quotq̄ȝ potētie
apphensiue in nobis. quia sicut a/
lia est apphensio gustus. alia visus
alia tactus. sic est alia ꝓpria inclina
tio & alia dilectio ꝓpria ɔ̄ns hāc ap
prehēsionē & illā. & oēs isti appeti/
tus pn̄t poni sub appetitu imagia/
tiue poñe. & iste pt de omībꝫ iudica
re. Sȝ aliq̄s q̄reret. an volūtas na/
turalis & libera sint due volunta/
tes. Dicitꝭ ꝙ nō. q2 naturalis nō est
volūtas. sed magis inclinatio. Sȝ
quicq̄d voluit xp̄s fuit impletū dr̄
ꝙ q̄cquid voluit volūtate libera se
liciente totū fuit impletū. nō autem
quicquid voluit voluit voluntate
sensuali Primū ptȝ. quia volūtas
elicitiua in xp̄o fuit ɔformis volū/
tati diuino in volito. sed voluntas
diuīa semꝑ impletꝭ. ergo &c. Sȝ de
volūtate sensuali nō semꝑ fuit im/
pletū. nam volūtate sensuali nō vo
lebat mortē. sed habuit Sȝ diceret
aliquis. ḡ in appetitu sensitiuo xp̄i
fuit pctm̄. quia nō erat cōformis ꝑ
oīa volūtati diuine in volito. q̄ nō
ɔformitas est pctm̄. Dicitꝭ ꝙ habe/
re volūtatem difformē volūtati di
uine in volito nō est pctm̄. Sȝ hr̄e
volūtatē difformē in forma volen
di. Exēplū deꝰ vult prēm meū mo
ri. & tm̄ vult me velle prēm nō mori
ecce ꝙ ego sum diffōrmis volūtati
diuine in volito scȝ in pr̄e meo. sed
nō in forma volendi. quia volo si/
cut deus vult me velle Nam vt fi/
lius vellem patrem meū non mori
sed vltimate volo quod deus vult
Sic in ꝓposito erat difformitas in
volito nō in forma volendi. Nam
volūtas diuina volebat ptem sensi
tiuaȝ appetere oppositū eius ꝙ ipe
volebat ¶ Ad argumētum in princi
pio dicitur. ꝙ licet volūtas creata
seq̄retur motum alterius. tamen cū
hoc dn̄abatur suo actui. Nam seq̄/
batur volūtatem diuinam sponta
nee. que spōtaneitas est propriꝰ mo
tus voluntatis. cuius est operari
spontanee.

Irca distictōem decimāo/
ctauā queritꝭ. Utrꝫ christus
meruit in prīo instanti. Ui
detur ꝙ nō. quia prius est esse rei q̄ȝ
agere. sed mereri ɔsistit in agere. er/
go oportuit prius esse xp̄m q̄ȝ age/
ret vel q̄ȝ mereretꝭ. ergo in primo in
stanti sue ɔceptōnis mereri nō po/
tuit. ¶ Ad oppositū. xp̄s in prīo in
stanti sue ɔceptōnis habet virilem
animū Hieremie. xxxi. sed hn̄s vi/
rileȝ animū pro illo instanti pt me
reri. ergo in primo instāti sue conce
ptionis mereri potuit ¶ Ad q̄stionē
dicit doctor ꝙ sic. Sed pro maio/
ri declaratōne quattuor dicā. Pri/
mo quid sit meritū. Secūdo quali
ter christus cum esset beatus potuit
mereri. Tertio. Utruȝ ꝑ actuȝ bea
tificū potuit mereri. Quarto. si me
ruit in primo instanti ¶ Quantum
ad primū articulum. q̄d est meritū
Dicitꝭ ꝙ est actio accepta. ꝑ qua ac/
ceptione ē aliquid tribuendū facie/

ti vel alteri in quo fecit fm debitũ iusticie. Et ad meritũ requirũtur tria ex parte reddendi. Primũ ꝙ illud reddendũ sit de ptinentibꝫ ad beatitudinē. quia si aliquid eēt reddendum per opationē que ptinet ad peccatum magis esset demeritũ ꝙ̄ meritum. Scdm ꝙ illud redditum nō sit alias debitum. quia si esset alias debitum. nō esset meritum Terciũ est. ꝙ illud debitum saltem ordine nature sequat actōnem qua sit reddendũ ¶ Quantũ ad secũdũ articulũ. qualiter xp̄s cum essꝫ beatꝰ potuit mereri. Dr̄ ꝙ ad meritũ tria requirũtur ⁊ illa sufficiũt. Primũ. ꝙ ille qui debet mereri sit ī statu merendi. Secũdum. ꝙ sit dn̄s suorum actuũ. Terciũ ꝙ actus suus habeat aliquā equiparantiā fm equalitatē proportiōnis quātitatis que est iusticia distributiua fm equalitatē proportionis que est iusticia cōmutatiua. Modo dicũt doctores. ꝙ ista tria sunt in xp̄o. Primũ ēm fuit in xp̄o. quia erat in statu vie. Nam lꝫ esset pfectus ꝯprehensor. tamē passibilis erat fm corpus ⁊ aīaꝫ ⁊ mortalis erat. ⁊ ideo erat in statu acquirendi Scdm habuit quia erat dn̄s sui actus. licet habuit volũtatem liberam spontanee exeũtem ī actus suos iterꝝ habuit. naꝫ actus eius habebat equiparantiam mercedi. nam actus eius fuit informatus charitate. ⁊ per ꝯn̄s habuit actus eius equparantiā respectu mercedis. Quantum ad tertiũ articulum. si per actũ beatificũ potuit mereri. Dicitur ꝙ sic. quia meruit actu beatifice dilcōnis. Nam ad meritum requirũtur tria supradicta. In secũdo articulo que oīa fuerũt in christo. Naꝫ iste actus beatificus erat homīs existētis in via. nam erat viator. Scdo. quia iste actus beatificus aliq̄ modo erat a christo, quia maxime fm doctorem nostꝝ volũtas coagebat illi actui. Ponit aũt ꝙ actus discretionis est aliquo mō a volũtate. et ab obiecto. De tertio certum est. ꝙ iste actus habebat ꝯdignitatem ad mercedem. ⁊ sic ptꝫ ꝙ christus potuit mereri in actu beatifico. Quantuꝫ ad quartũ articulũ dicit. ꝙ xp̄s ab instanti sue ꝯceptōnis potuit hr̄e opationem meritoriam. ⁊ si potuit habuit quod declaratur. q̄a ꝙ aliqua res in instanti primo in quo est ꝙ non possit habere opationem suā non pōt ꝯtingere nisi tribꝫ modis. Primo pōt ꝯtingere q̄a deest sibi aliqua pfectio que requirit ad agendum. sicut catulus in pr̄io instanti sue natiuitatis nō potest videre. qꝛ nō hꝫ organũ videndi ꝯpletur. Scdo pt ꝯtigere ꝓpter alios impedimētũ seu īpediēs extrīsecuꝫ. qꝛ īpedit exitũ in suā opatōem. sicꝫ lapis gn̄atus sup trabē nō pt moueri deorsuꝫ ꝓpter īpediēs Tertio pōt ꝯtigere qꝛ in pr̄o instāti nō hꝫ actōnē suā ꝓpter naturā actōis. qꝛ ista actio ē nēcaria successiua, ⁊ nēcario congruit tp̄s. ⁊ mēsurat tpe sicut ē moueri localr. In pr̄o em instāti pt aliq̄d incipe moueri. sꝫ nō mouet cũ motꝰ n̄ sit nisi ī tpe neutꝝ istoꝝ fuit in xp̄o. nec aliq̄d istoꝝ īpediuit q̄n xp̄s potuit hr̄e ab īstāti sue ꝯceptōis

actionē meritoriā. Primū nō impedit. q2 nulla pfectiō sibi defuit ad merendū. Nec scdm. quia ab instāti sue conceptōnis nō habuit impedimentū. nec in eo fuit aliqd impediens actōem meritoriā. Nec tercius impedit. quia cōstat q in actōne dilectōnis pt esse meritū. et tn motus charitatis in deū indiuisibil' est. nec requirit successionē nec motuz. in alijs hoībus requirit tēpus. qa mēs ignorat qd sit eligendum. ideo indiget deliberatōe que talia nō erāt in xpo. ideo potuit in instāti. ido n videtur cōdictio qm xps ab instanti sue conceptōis potuit mereri. et qcquid ē possibile pfectōnis attribuendum est xpo. quare tenendū est xpm in prīo instāti potuisse mereri. maxime sm doctorē cum radix oīs meriti. loquēdo pprie de merito consistat in affectōne iusticie volūtatis. nō aūt in affectōe cōmodi. Et nota. q in fine istius dist. inuenies qūo in nobis et ī āgelis in p° instāti. et ī appetitu naturali pt esse error. nō q illle appetitus capiat pro illa naturali inclinatōne. quia illa semp est recta. sed pro actu elicito illius appetitus pt esse error et pctm. et sic in angelis in prīo instanti potuit eē peccatuz ¶ Ad argumentū in pricipio in quo dr q prius est esse rei q̄ agere. Dōm q verū est suppōne nature vel naturalis intelligētie. sed nō de duratione. vt pz de illuiatōe solis.

Irca distinctōez decimānonam querit. vtrū xpus nob oībus meruit grām et glaz et remissionē culpe et pene. Videt q nō. Nam si xps meruit oībus nob. ergo nullus pt sibi mereri grām et gloriam. Nam qd iam debitū est. non pt cadere sub merito ¶ Ad oppositū est Leo papa in smōe de natiuitate dicens sic. Sicut nullū a reatu liberū īuenit. ita liberādis omibus venit. huiusmōi autē liberatio fuit p gratiā a peccato p gloriam a pena peccati. Ponit in solutōe opinio Thome. iij. pte sūme. q. xlviij q meritū xpi pt sumi q̄tū ad sufficiētiā. et sic meruit oībus remissionē culpe et glorie collatōem et grē. quātum ad efficaciā vero nō. et vtrūqz probat. Sed hic pro maiori declaratione tria videbūtur. Prīo. vtrū oībus alijs a xpo meruit grāz et gloriam. Secūdo. vtrū sibijpi. Tertio si grā data primis parētibus cecidit sub merito xpi. ¶ Quātū ad primū articulū. dicit Scotus aliter ostendēdo q̄ sanct⁹ doctor. q sic xps vult oēs homiēs saluos fieri volūtate ancedente. sed nō volūtate cōñte tm pdestinatos vt dcm est in primo. ita eodēmodo volūtate ante p oībus passus est. sed volūtate cōñte est passus tm pro pdestinatis. Sed passio xpi nō habet efficaciaz nec redundantiā nisi ī illos pro qbus voluit pati volūtate cōñte. igitur tm ī pdestinatis passio xpi habet suā efficatiam et suā redundātiā Est igitur intentio doctoris q meritū passionis xpi trāsit ad pdestinatos qa bū verū est q pdestinati aliqn hūt grām. sed ab illa cadunt nec pseuerant. Quantū ad scdm arti. Utruz xps meruit sibi grām et glam. Dic

est vnū clarꝝ ꝙ sic. q: in instāti sue ↄceptionis eā habuit. sed vtꝝ eam meruit actu ↄsequente dubium est. Dicit tamē cōiter ꝙ nō meruit sibi gratiā ⁊ gl'iam. sed tm̄ stolā corporis. Sed dico sine p̄iudicio ꝙ non videt mihi qn possit dici ꝙ xp̄s actu sequente meruit grām ⁊ gl'iam quā p̄us habuit. sicut miles equū sibi datū potest ex aliquo casu sequēte mereri. Sꝫ est dubiū. q: opinio magistri nō tenet q̄ dicit ꝙ angelꝰ meruit beatitudinē suam ex casu sequente. dr ꝙ nō est sil'e de angelo ⁊ de xp̄o. Naꝫ angelus statim fuit in termino ⁊ nō potuit mereri. nō aūt sic xp̄us qui cuꝫ hoc ꝙ erat ↄp̄hensor fuit viator. ideo potuit p actus sequentes eam mereri. Sed diceret aliquis ergo p̄mo habuit p̄miū q̄z meritū. dr ꝙ in p̄mo signo gr̄a ⁊ gl'ia data xp̄o nō habuit p̄rie rōnem meriti. sed gratie. ita ꝙ s̄m illos qui ponūt ꝙ xp̄s in p̄mo instāti meruit possumus ponere tria signa. ita ꝙ in p̄mo signo habuit gratiam ⁊ gl'iam. in secūdo signo bene vsus est gratia sibi data. in tercio signo gratia ⁊ gl'ia habent rōem meriti. Sꝫ ista tria signa oportꝫ imaginari in vno instāti. ¶ Quātū ad terciū ar. si gr̄a data p̄mis pentibꝰ cadit sub merito xp̄i. dr ꝙ p̄mi pentes habuerūt gratiā in duplici statu. Primo in statu post lapsum. ⁊ de isto nō est dubiū qn eam habuerint ex merito passionis xp̄i futuro ⁊ p̄uise. sed de gratia ante lapsum ē dubium. sed mihi videt ꝙ nō. q: si caderet sub merito xp̄i nō fuisset amissa. Sed christus p passionem suam sibi meruit. Dicit magister ꝙ aliquis tripliciter meret. Primo faciendo sibi aliquod debitū. Secundo faciēdo magis debitū. Tercio faciendo aliter debitū. i. qd̄ erat debitū vno mō sit debitū alio mō. Primo mō xp̄s in p̄mo instāti meruit claritatē corpis. Secūdo mō nō potuit mereri. quia charitas in xp̄o nō fuit augmētata. Tercio mō meruit in passione claritatē corpis ⁊ beatitudinē. hoc est meruit quod amoueret obstaculū quo impedit ne gl'ia aie ad corpus redundaret. Sed meritū christi fuit infinitum dico aliquas ↄclusiones. Prima ꝙ meritū xp̄i q̄ntum ad bonitatē formalē intrinsecā est simpliciter finitū ptꝫ. Nā est bonitas creata. Secunda ↄclusio ꝙ meritū xp̄i q̄ntum ad denoīationem extrinsecā bonitatis est bonū infinitū. ⁊ ratio ē. q: est infiniti boni. licꝫ eīm p̄ncipium opandi esset finituꝫ ⁊ p ↄsequēs actus finitus formaliter ⁊ intrinsece tn̄ opans. i. xp̄s erat bonū infinitū. ⁊ p ↄsequens actus bonus infinitꝰ denoiatione extrinseca. Tercia cōclusio ꝙ acceptabilitas in actu corrn̄debat bonitati formali i͞trinsece erat simpliciter finita sicut ⁊ bonitas cui correspondebat. ⁊ ideo s̄m iusticiā cōmutatiuā illi merito non respondebat nisi bonū finitū p p̄mio. Quarta ↄclusio ꝙ acceptabilitas in actu christi corrn̄dens denoīationi bonitatꝭ extrinsece. i. bonitatis subiecti vel suppositi erat infinita qd̄ ptꝫ. q: opans in infinituꝫ

diligibile hꝫ actū infinitū acceptabile. q2 infinita diligibilitas est rō̄ acceptationis infinite. sꝫ xp̄us erat opus in infinitū diligibile. ergo habuit actū in infinitū acceptabilem. nec valet inq̄ntū hō nō erat dilectiuus in infinitū. q2 sufficit ꝙ totum operans p aliquid sui sit bonū infinitū. ꝛ infinite dilectionis rōne alterius. Quinta ɔclō ꝙ actus xp̄i fuit bonus acceptus in infinitū inq̄ntū erat infinitus denoīatione extrinseca subiecti vel opantis. ¶ Ad arg. in pncipio dicit ꝙ aliquibꝫ meruit gratiam pmā ꝛ gratiam baptismalem ꝛ gl'iam corrñdentem. gratiaꝫ aūt penitentialē ꝛ augmentū gratie ꝛ gl'iaꝫ corrñdentē nō meruit vt causa totalis sed oportet homines coopari cum christo.

Irca distinctiōeꝫ vicesimā querit vtꝝ necesse fuit genus humanū repari p passionem xp̄i. videt ꝙ nō. Nam pura creatura potuit redimere ergo ñ erat necessariū vt p xp̄i passionem redimeret. aūs pꝫ. Nam potuit offensam causare. ergo ꝛ delere. ɔsequētia tenet q2 potentia est oppositoꝝ. ¶ Ad oppositū si creatura potuisset satisfacere nō videt ɔgruum ꝙ filius dei fuissꝫ incarnatus ꝛ passus. Argumento pmo facto ꝙ tale est. Si nobilius est lapsum ꝛ nō ē necesse ipm repari p morteꝫ christi nec si minus nobile est lapsum. sed angelus lapsus nobilior est homi e ergo ꝛc̄. Rñdet tho. in p̄senti dist. q. j. in solutione tercij arti. ꝙ nō tota natura angeloꝝ cecidit sicut hominū. ꝛ ideo nō est simile. Secūdo rñdet tho. in eodem tercio. q. 2. pri me distinctionis ꝙ hō cecidit alterius temptatione. s. diaboli. angeli aūt nō. sed ppria voluntate solum. In hac questione dicit ans. 2. Cur deus hō. c. xv. in fine. ecce vide quō rōnalis necessitas ostendit ex hoībꝫ pficiendū esse supnam ciuitatē. nec hoc fieri posse nisi p remissionē peccatoꝝ. quā hō nullus habere p̄t nisi p hoīem q̄ idē ipse est deus. atqꝫ morte sua hoīes peccatores deo recōciliet. Ex quibꝫ dictis videt expsse dicere ꝙ erat necesse hoīem redimi p mortē xp̄i. Sꝫ nota ꝙ hec auctoritas videt ɔtraria his q̄ volumus dicere nisi intelligas ꝙ hꝫ veꝝ necessitate ɔsequente nō antecedente vel necessitate absoluta. Sed p maiori declaratione dixit scotus ꝙ hec questio videt pure theologica ꝛ pter hanc questionē solū videtur ans. fecisse illū libꝝ. Cur deus hō. vbi hanc questionē soluit. quapropter q̄tuor erūt videnda. Primo ꝙ necesse fuit hoīem redimi. Secundo ꝙ nō potuit redimi sine satisfactione. Tercio ꝙ satisfactio faciēda erat a deō ꝛ hoīe. Quarto ꝙ ɔuenientior modus fuit fieri p passioneꝫ xp̄i. Quantū ad pmū ostendit sm ans. ꝙ necesse fuit hoīem redimi. q2 frustra fieret rōnalis creatura nisi posset sūmū bonū pter se amare ꝛ ei p cognitiōꝫ inherere ꝛ amore diligendo ipm pter se. aut ḡ deus deduxerit hoīem ad hūc finē aut nō. si nō frustra factus fuisset. si sic cū ipꝫ lapsus fuerat p pctm̄ necesse est ipm

reparari. et hoc habes. c. j. secundi. Cur deus hõ. ¶ Quãtũ ad secũdũ arti. dz q̃ nõ põt redimi sine satisfa ctione. Et arguit sic per. j. ca. libri. Cur deus hõ. Iniustus est hõ q̃ nõ reddit deo id qd dz. sed nullus in iustus reddit nec admittit ad beati tudinẽ eternã. g̃ q̃ nõ soluit deo qd dz nõ saluabit. sz oĩs pctõr abstulit honorẽ deo debitũ. g̃ q̃usq̃ sat fece rit est debitor et iniustus et hec satis factio intelligẽda ẽ p se vel p alter. j. ethi. Nã q̃ p amicos fiunt p nos quodãmõ fiũt. ¶ Quãtũ ad. 3. arti. dico q̃ satisfactio fienda erat a deo et hoĩe rõne maioris ɔueniẽtie. Sz ex necessitate dico q̃ nõ imo ɔcedit q̃ creatura potuit satisfacere p illo pctõ si ds ita ordinasset. Et argu t sic doctor sustinẽdo istaz ptem. qm̃ duo actus se hñt q̃ bonitas vnius eq̃t malicie alter⁹ actus ille bonus põt esse satisfactori⁹ p malo qz ex tan ta bonitate põt tolli tãta malicia op posita. sz nullũ incõueniẽs vz q̃ ds fecerit hoĩem vel potuit facere ĩ pu ris naturalib cui⁹ acc⁹ fuisset eq̃lis in bonitate malicie pcti ade ĩmo ẽt excessus in bonitate. et q̃ bõitas eẽt maior ĩ illo q̃ fuerit malicia ĩ actu pcti ade igit tal' actio põt esse simpl'r satisfactoria p pctõ ade. Dices q̃ ñ valet qz culpa ade redũdabat ĩ oẽs dico q̃ et pnĩa illius puri hoĩs potu it esse satisfactoria p oĩb. nisi dicas cãm q̃re nõ. Itẽ deletio culpe et ĩfu sio grẽ et glĩe nõ sũt infiniti effectus formal'r et ĩtensiue sz solũ materia liter et extẽsiue. sz ad ptẽ infinitũ nõ req̃rit v̈tus ĩfinita simpl'r. sz sm q̃d q̃lis nõ repugñt creature. dicet pctm̃ fuit ĩfinitũ ex pte obiecti h̃ nihil est qm̃ sil'r grã et caritas q̃ntũcũq̃ sint forme finite tendũt in obiectũ infi nitũ sic volũtas. iõ nõ valet instan tia. Cõfirmo istud q̃ alit potuit re dimi q̃ p mortẽ xpi. Aug. xiij. de tri ni. c. x. dicit q̃ alius modus redimẽ di hoĩem nõ defuit cui⁹ ptãti cũcta subiacent. g̃ nõ fuit necessitas vt sic fieret. Et si dicat sunt mlte auctes q̃ pbãtes necessitatẽ redẽptionis nature hũane p xpm. Dico q̃ sunt intelligẽde necessitate ɔseq̃ntie. et ñ necessitate absoluta. Necessitas cõ seq̃ntie ẽ. i. postq̃ ds sic ordinauit ne cessariũ erat q̃ sic eueniret. nõ tñ q̃ alit nõ possz ordinare. ¶ Quãtũ ad 4. art. dico q̃ fuit iste mod⁹ ɔueniẽ tior p mltas rões. Pria vt hũana natura nõ teneret tãta dilectiõe ali cui nisi dõ. Itẽ vt in h̃ ds ondẽret sũ mã ɔ lectiõem hoĩ vt eũ p amorẽ et mortẽ filij ad se traheret. Itẽ vt ista satisfactio essz efficacior et excellenti mõ fieret. s. p talẽ q̃ erat ĩfinite dile ctiõis. et p ɔñs ei⁹ actio erat infinite acceptabil' ex pte sui. ¶ Ad arg. in pncipio dico q̃ de potentia absolu ta potuit lz de ɔgruo nõ debuit ni si filius dei.

Irca dist. xxj. q̃rit vtr̃ cor pus xpi fuisset putrefactũ si resurrectio nõ fuisset accelerata. vz q̃ sic. xpus assũpsit passiões nature hũane. sz putrefactio ẽ passio. g̃ illã assũpsit. ¶ Ad oppo. ẽ ps. Nõ dab sctm̃ tuũ videre corruptiõz. Dein ĩducit rñdens q̃li. xij. q. xij. q̃ aliq̃ sũt futura p̃t cãs naturales ĩferio ris q̃ nõ nisi sunt pter cãs supiores

impedientes. marie ꝓpter p̄mā causam impedientē. Et sic ↄcludit ꝙ si diuina causa nō impediret naturā ꝙ corpus xp̄i esset putrefactū. Ad q̄stionem dr̄ f̄m fideles ꝙ nō. Et ꝓbant ꝑ illud ps̄. Non dabis sctm̄ tuū videre corruptionem. Sed hic tria videbimus. p̄mo ꝓpositū. secūdo si in tali p̄seruatione esset nouū miraculū. tercio si remansit forma alia ab anīa. i. si in illo corpore erat aliqua forma. ¶ Quantū ad p̄mū dico ꝙ oīs in hoc ↄcordant ꝙ illō corpus fuisset putrefactuȝ ꝑ causas sup̄ naturales. ¶ Quantū ad secundū arti. fuit opinio aliquoꝝ ꝙ illō corpus nō corrūperet̄. ꝛ ꝙ hoc erat ꝑ antiquū miraculū. i. ꝑ hoc ꝙ erat vnitū cū diuina natura. Sed dicit doctor ꝙ hoc fuit ꝑ nouū miraculū ꝛ ꝙ fuit ꝑ hoc nō ꝑ assumptionē sed ob hoc ꝙ qñ agentia inceperūt esse ꝑ naturam ꝓpinquā ꝛ voluerūt corrūpere virtus verbi impediuit de nouo istoꝝ actionē ꝛ virtutem. Et dicit doctor ꝙ alia volitiōe f̄m rationem voluit corpus vniri verbo. ꝛ alia voluit corpus p̄seruari a resolutione. ¶ Quantū ad terciū arti. dico ꝙ f̄m ea que fides tenet ꝛ sacra scriptura oportet ponere ꝙ aliqua forma substantialis remansit qđ declarat̄ p̄mo sic. Nam f̄m auctoritates scripture oportet corpus xp̄i viuū ꝛ mortuū esse idē substantialiter ꝛ numero. Sed nisi ponat̄ aliquā formā subalem remanere in corpore xp̄i viuo ꝛ mortuo nō pōt saluari. vt ꝓbat̄. ergo ꝛc. maior ptȝ auctoritate aug. sup ps̄. De⁹ deoꝝ

vbi dicit sic. Discipuli p̄mo nō crediderūt. donec tangerent atq̄ palparent. si caro remanserat. q: caro mortua erat. diuinitas que mori non poterat adhuc in carne latebat. ostēdebat tn̄ dn̄s eandem formā eandēq̄ carnem quā in cruce viderant que in sepulcro posita erat. vt quos crucifixus fecerat titubantes. resurgens faceret fortes. Ecce quō ostendit̄ ꝙ caro que crucifixa erat ꝛ que sepulta erat resurrexerat. Iteȝ aug. de fide ad petꝝ eandē ponit auctoritatē. Item certum est ꝙ xp̄us viuus multociens dixit corpus meū requiescet in spe. ꝛ si corpus suum. ergo remansit eadem forma. Item aut corpus xp̄i remansit idem substantialiter viuū ꝛ mortuū aut corruptū. si nō viuū remāsit idem. habet̄ ꝓpositū. si corruptū fuit. ergo illud corpus generatū nō erat corp⁹ christi sed corpus oppositū corpori xp̄i ex quo generabatur post corruptionē corporis tunc diceret̄ ꝙ sacramenta nō fluxerūt de corpe xp̄i. sed de corpore opposito ꝛ equiuoco corpori xp̄i. nec de sumpto corpore de beata virgine manauerūt sacramenta ecclesie. sed de corpore equiuoco illi generato. nec corpus xp̄i fuit lanceatū ꝓ ipsis. q: f̄m euangeliuȝ iam erat mortuū. sed corpus alterius substantie ꝛ nature q̄ oīa sunt ↄtra fidem. Itē f̄m veritatē ꝛ fideȝ catholicā aliq̄s de discipulis in illo triduo de potestate absoluta si voluisset ↄfecisset. q: dr̄ quotienscūq̄ feceritis. i. facere volueritis. Sȝ ecclesia tenet ꝙ nūq̄ ↄfecisset nisi illō

idem corpus de quo xp̄s dixit in ce na. hoc est corpus meū. ergo ɔfecisset illud idē corpus substantialiter. idē fuit in illo toto triduo cum illo corpore in cena. Sed aliq̄ mouent hic vnā dubitationē. si de ꝑtāte ab soluta aliq̄s discipuloꝝ in illo triduo ɔficeret qḋ corpus demonstraret vel ɔficeret an viuū vel mortuū Et rident ꝙ tale q̄le tunc erat. Itē ɔstat ꝙ diuinitas nō vniebatᷣ corpori nisi sicut parti hūane nature. sed si alia forma fuit introducta ꝛ nulla remāsit amplius nō ꝑtinet corpus ad naturā humanā. q꞉ nō remansit aliquid qḋ in ipso fuit nisi materia ꝑma. ḡ illi corpori nō vniebatᷣ. Sꝫ qualis erat illa forma. dico ꝙ erat forma corporeitatis. sed illud pōt bene ꝛ male intelligi. q꞉ si intelligatur ꝙ si talis forma corporeitatis ꝛ nullam hn̄t intentionē formalē falsum est qḋ patꝫ. q꞉ nulla forma dat esse pure corporeū q̄n contrahat ad determinatā spēm corporis. Unḋ vel dat esse corporis simpl'r vl' mixtū. Et ideo debet sic intelligi ꝙ illa forma dat esse corꝑis mixti. Ulterius si intelligatᷣ ꝙ illa forma corporeitatis esset eiusdē rōnis in suis ꝑtibꝫ eēntialibꝫ quas habet sub q̄ntitate. istud nō bene intelligo. quia credo ꝙ ille ꝑtes erant alterius rōnis in diuersis ꝑtibꝫ. Unde illa forma corporeitatis nō est nisi forma oīm ꝑtiū itaqꝫ alteriꝰ rōnis erat in esse ꝛ alteriꝰ in carne. ¶ Ad arg. in ꝑncipio dico ꝙ assūpsit passiōes nature hūane q̄s ḋcuit. sꝫ putrefactiōꝫ nō decuit esse in corꝑe xp̄i. ideo eaꝫ nō assumpsit.

Irca distin. 22. q̄ritᷣ vtruꝫ in triduo xp̄s fuit hō. vꝫ ꝙ sic. oīe suppositū rōnale est hō hec est vera. sꝫ xp̄s in triduo fuit suppositū rōnale. q꞉ habuit aīaꝫ rōnalē q̄ potuit rōcinari. ḡ ꝛc. ¶ Ad oppositū hō est aīal sensibile. q꞉ esse hoīem ꝑsupponeret esse sensitiuū. sꝫ xp̄s in triduo nō erat sēsitiuꝰ ḡ ꝛc. In solo ne ꝑmo ponit opi. hugo. de sacramētis li. j. ꝑte. j. c. penl'. dicentis ꝙ aīa est hō. iō in triduo verbū dicenduꝫ erat hō. q꞉ hēbat aīam secū vnitam cui ɔsentire videtᷣ albertus magnꝰ dicens. nihil est de q̄dditate rei nisi forma. veritas q̄ōnis ē ꝭm theologos ꝙ in triduo nō fuit hō. Sꝫ hic tria videbuntᷣ. ꝑmo si forma ē tota q̄dditas rei. Secūdo vtꝝ aīa separata sit hō. Tercio si xp̄s in triduo fuit hō. ¶ Quantū ad ꝑmū arti. ḋꝛ ꝙ si forma esset tota q̄dditas tūc materia suꝑflueret qḋ est ɔ arist. j. phi. Item. 2. phi. ponit cās intrinsecas ꝛ extrinsecas. Intrinsece vero sunt materia ꝛ forma. Item ꝭm theologos deus pōt supplere vicē caꝝ extrinsecaꝝ. s. agentꝭ ꝛ finis. sꝫ nō intrinsecaꝝ. cā est. nā cause intrinsece intrant ɔpositionē. deꝰ ꝑo nō pōt esse ꝑs alicuius ɔpositi. Iteꝫ cause intrinsece sunt de q̄dditate. deꝰ em̄ nō est de q̄dditate alicuiꝰ. Ex q̄bꝫ habetᷣ ꝙ nō solū forma est de q̄dditate sed materia ꝛ forma. ¶ Quātū ad secūdū arti. si aīa separata sit hō ḋꝛ cū hugone ꝙ sic. Sed certe hec opinio salua reuerentia est falsa ꝛ ɔ fidē. nam fide tenemus ꝙ hō est ex

aīa rōnali ꝛ ex carne. ergo nō ex aīa solū. Et ꝙ hoc sit verꝫ totus secūdꝰ de aīa est plenus. ꝛ ibidē separatꝰ h.i. aīa ab h.i. a corpe tanꝗꝫ pperuū a corruptibili. ḡ plura sunt in hoīe ꝗꝫ aīa. ¶ Quantū ad .3. arti. sunt opi. mgri ꝛ hugo. ꝙ xp̄us in triduo fuit hō. sed iste opi. nō sunt tenende. Et pbatꝰ ꝙ nō fuit hō. nā recedēte rōne formali q̄ xp̄s erat hō nō remanebat hō. Sꝫ rō formalis q̄ xp̄s erat hō ꝛ q̄ hō est hō est aīa rōnalis. p. ethi. vbi hētꝰ ꝙ hō est hō p aīam rōnalem. ḡ recedente illa sicut est certū ſm fidē ꝙ in triduo recessit. ḡ in triduo nō remansit hō. Itē hō dr̄ hō ab hūanitate ḡ nō remanēte humanitate nō dr̄ hō. ſꝫ in triduo non remansit hūanitas. cū hūanitas dicat corpus ꝛ aīam vnitā. ḡ ꝛ sic tenendū est ꝙ xp̄us in triduo nō fuit hō. Aliqui dicūt ꝙ fuit hō mortuꝰ Contra. qꝛ ly mortuus distrahit a rōne hoīs ꝛ sic ꝯtradicūt sibiipsis. sed in morte fuit vnio noua realis verbi ad corpus xp̄i dico q̄ntū ad h ꝙ nō fuit vnio noua realis. Ad cuiꝰ declaratiōeꝫ pono tale exēpluꝫ accipiatꝰ aliqḋ albū ꝙ sit si͞le alicui albo ibi est vna si͞litudo in actu ꝛ vnica si͞litudine refertꝰ ad aliud album. si tn̄ diuidatꝰ illud albū diuidetꝰ in duas albedines sine tn̄ realitate addita ita ꝙ solū esſꝫ alius modus si͞lr si͞litudo illa diuidetꝰ in duas si͞litudines. ita ꝙ nō alia ꝛ alia relatione si͞litudinis refertꝰ ad ptes sed eadē si͞litudine refertꝰ qua prius diuisa tm̄ in duas rōne fundamēti diuisi. Ita dico in ꝓprietate ꝙ tota hūanitas referebatꝰ vnica vnione [illegible] in actu ad verbum qn̄ aūt fuerūt ptes diuise vnio totalis fuit diuisa. qꝛ in duas rōne fundamēti diuisi. Et sic nō fuit alia vnio realis sed eadē vnio realiter ꝗꝫ hēbat in toto corpore addita sola diuisione sine illo mō. Sed diuinitas fuit separata ab hūanitate dico hic duo. Primo ꝙ diuinitas fuit separata ab humanitate sicut patꝫ per exemplū positum de albedine ꝛ pōt applicari sed applica sane. Dico scḋo ꝙ ista vnio nō cessauit. qꝛ tota realitas ipsiꝰ remansit. Eadēꝫ eī̄ vnio que erat ad diuinitatem vl' hūanitatē fuit ad ptes hūanitatis sola diuisione addita vel adiecta. Sed diuinitas fuit separata a ptibꝫ. Dico ad hoc ꝙ diuinitas nō fuit separata a ptibꝫ. i. ab aīa ꝛ corpe nec cessauit vnio nec fuerunt noue vniones realiter. vt est declaratū in pma dubitatione. Sꝫ hūanitas xp̄i erat vbiqꝫ dr̄ ꝙ cōcer ista ꝓpō negatꝰ. vn̄ sicut nō pōt ꝯcedi diuinitas est limitata ita nec ista humanitas est infinita vel vbiqꝫ ꝓpter vnionē tn̄ ꝯceditꝰ hic homo ē vbiqꝫ. ¶ Ad argumētū in principio dr̄ ꝙ verꝫ est si illa aīa fuisset ꝯiūcta. sed qꝛ erat separata nō valet.

Irca distinctionē vicesimā terciā q̄ritꝰ vtrꝫ de credibilibus nobis reuelatis necesse sit ponere fidē infusam. videtꝰ ꝙ nō qꝛ si daretꝰ habita esset in baptismo sed nō datꝰ qꝛ baptisatus veniēs statim crederꝫ ꝛ ex hītu fidei inclināte ꝙ nō experiretꝰ aliqḋ in se. ¶ Ad op

positū heb. xij. Sine fide impossibile est deo placere. et loquitur de fide infusa. Ad qōnem dr ꝙ sic. sed pro maiori declaratione tria videbimus primo si in hoīe saluendo requirat fides supnaturalis ex pte obiecti. secūdo vtrum requirat ex pte modi. tercō si de illo obiecto possit esse fides acquisita. ¶ Quantū ad pmū dr ꝙ sic. nā ad hoc ꝙ hō se dirigat in aliquā finē oportet ꝙ necessario hēat aliquam cognitionē de ipo. hoc hr. j. ethi. in pncipio. de sagitarijs vbi dr. sic sagitarij signū hñtes &c. sed mō ita ē ꝙ ad directionē baptismalē requirit cognitio hitual ad directionē actualē. Cognitio actualis si hō se hz dirigere ad finē supnaturalē qr ad deū ordinat. s. ad trinū deū et vnū. g' requirit in illo hoīe cognitio illius finis supnaturalis hitualis sz tlis cognitio nō pōt esse sine fide. g' reqrit in hoīe fides respectu obiecti supnaturalis. ¶ Quātū ad. 2. arti. Si requirit fides infusa ex pte modi dr ꝙ sic. Et ad salutē spēi hūane reqrit ꝙ aliq vel aliqbus infundat ista cognitio p quos veritas|dz ppomi cū em ista vitas sit sup mentē hoīs nō pōt inueniri. iō necessariū fuit ꝙ alicui vel aliqbus reuelaret p quē vl per qs ad nos diriuaret. et sic necriū fuit ꝙ in aliq vel in aliqbus esset fides infusa. Sz qd est fides infusa. Dico ꝙ est qdaz naturalis inclinatio data a deo q assentimus scripturis sacris. ꝙ hec aūt fides in oībus requirat de hoc est dubiū. aliq dixert ꝙ nō. Sz sancti et doctores dicunt ꝙ reqrit in saluandis fides infusa. qr in eodē hoīe saluando reqrit infusio gratie. sed infundendo grām infundit fides. quia gratia est qdaz sanitas mentis. Uidemus em ꝙ qñ deus sanet aliquē totaliter sanat eū et perfecte. sed nō sanaret perfecte si nō sanaret intellectū ab inclinatōe et infidelitate. et nō pt sanare ab inclinatiōe tali nisi infunderet fides. ergo saltem infundit talem fidem in qtū tollit talē inclinationē et infidelitatem. ¶ Quantū ad terciū arti. si de tali obiecto supnaturali possit haberi fides acquisita. aliqui dicūt ꝙ nō. sz intentio doctoris est ꝙ sic. Et psuadet hoc mō. qr cuicūqz veritati pposite homo potest adherere et repudiare illam. et ex frequentatione talis cognitionis pōt in se gignere habitū adhesiuū sz sic est in pposito ꝙ p frequentationem actuū et frequenti adhesione potero in me gignere habitū adhesiuū q erit fides. Confirmat. qr hō ex pura auctoritate dicentis potest adherere alicui falso et impossibili ex pura libertate. ergo multo fortius ex auctoritate xpi dicentis. pt virtute ppria adherere. Item Aplus ad Ro. Quō credent illi q nō audierūt. ergo est fides ex auditu. sed ibi nō loquitur de fide infusa. sed de acquisita. Concludo ergo ꝙ de obiecto supnaturali pōt haberi fides acquisita. Sed qd est obiectū fidei. dico ꝙ deus qr ad illū hz fides attributionē et hoc accipiēdo obiectū absolute et incōplexe. sz accipiēdo obiectū ɔplexe. dico ꝙ ē deus q credit. sz q est formalis. iō obiecti fidei dico ꝙ dupl'r pt

ꝯsiderari. vel ex pte obiecti vel ex p te modi obiecti. Si ex pte obiecti ē deus sub rōne deitatis. vel sub rōe pme veritat. Si ex pte mōi obiecti dr ꝙ ē esse nō visū vl nō apparēs de noiatione extrinseca. sic dicim⁹. 2. de aia ꝙ color sub rōe visibil nō est obiectū visus ex pte obiecti s3 ex p te videnti. sic in ꝓposito. S3 fides resoluit ad aliqd notū naturalr ex q mēs moueat ad credēdū dr ꝙ sic sic em pma pncipia resoluūt ad aliqd ex fidē. s. in miracula. vel tlia ex qb ad ea credenda mens mouet. s3 ista miracla fuerūt visa in pmatiua eccla q nob mō solū sūt audita. naturalr aūt notū ē ꝙ audita sic z vulgata credēda sūt. alit em nihil oīno teneremur d pterit. Nā alit nō possumus de his hre cognitō3. S3 iudicio meo hic ē distinguēdū de fide Nā credo ꝙ in hoie q nō est hereticus ē duplex fides. s. infusa z acqsita. Et si de resolutiē eloqmur credo ꝙ ē vex d fide acqsita. s. ꝙ sit rsoluēda. s3 nō de fide infusa. Nā fides infusa nō resoluit ad aliud nisi ad solam motionē dinā. vn mens in h nō mouet ab inferiori l3 mot⁹ fidei z credulitat volūtarie. sic etiā ab inferiori. ¶ Ad ar. in pncipio dū dr ꝙ ven ēs ad adultā etatē stati3 crederet zc. dr ꝙ nō actualr. s3 ꝯcedo ꝙ īclinat īmediate hītualiter ad credēdum. z hoc est vex.

Circa distin. 24. qrit vtx d credibilib reuelat possit aliqs hre scia3 z fidē. vr ꝙ sic Jo. 2. qr vidisti me tho. credidisti beatus zc. g sil babuit tho. sciam z fidē. fidē qr credidit esse deū. sciam qr habuit noticiā intuitiuā. ¶ Ad oppo. est apls distingēs sciam ꝯ fidem dicēs. alijs dat scia alijs fides zc. Prio ponit rāsio tho. ex. j. pte sūme. q. j. arti. 2. ꝙ z si cū fide poss3 esse scia de credibilib nō tn scia sub alternās s3 scia subalternata seqns opi. est hein. qli. xij. q. 2. ponentis triplex lumē. s. fidei. glie. z mediu3 clarius lumine fidei z infra lumen glie. Alij dicūt ꝙ hec est opi. gandensis qli. x. q. 9. z in sūma. Sed qtū ad istā qōnē sūt duo arti. Primus an de credilib reuelat possit esse scia. Et dicūt credibilia reuelata qn alicui ꝓponit testionio alicui⁹ sancti resurrectio. Secūdus arti. ē an sil possit esse scia z fides. ¶ Quātū ad pmū arti. dr ꝙ nō. nā noticia quā h3 aliqs de bis q tradunt in canone biblie nō ē tradita p modum scie demonstratiē mediando illam noticiā siue bitum de intellectu lre ab aliqb alijs pncipijs ex cui⁹ demonstratiōe ꝯcludam z hoc expsse p3 p aug. xviij. de ciui. dei. c. xlj. in fine loquēdo d his q in scriptura tradunt dicit ꝙ illa cōmendata sūt nobis dinis eloquijs qbus p homies nō argumētox ꝯcertatiōib ꝯculcata vt nō hois ingeniū s3 di eloquiū ꝯtemnere formidaret q illa cogscēs que tradita sunt in scriptura ꝯtēneret. ¶ Quātū ad secūdū arti. si scia z fides stant sil. dr ꝙ scia capit duobus modis. Uno mō p noticia qcūqz. z isto modo scia z fides bene stant simt. Alio⁹ pt sumi scia sicut accipit aristo. primo posteriorum.

scʒ q̄ habet̃ p̱ demr̃atōem ꝛ isto mō
est certū ꝙ scīa nō stat cū fide. nā si
fides posset demrārī cui demrātio
ni vicʒ rōibus habuissem⁹ adhere
re tūc certe nō esset fides. nec de illa
adhesione nob̄ esset merito. ideo fi/
des ꝛ scīa ꝓprie dicta nō simul stāt.
Sed aliq̄s q̄reret istud dubiū q̄ no
ticia est nobis euidētior vł noticia
fidei vel noticia scīe. Dr̃ ab aliqui/
bus. ꝙ certitudīe adhesionis fides
est certior scīa. sed certitudīe euidē/
tie scīa ē certior fide. Aliq̄ dicūt ecō/
tra. quia p̱ fidem morti se exponūt.
et nō per scīam. ideo videt̃ ꝙ maior
certitudo sit eis de fide q̄ȝ de scīa. et
hāc teneo. Sed fides a q̄ habʒ vni
tatem. Dico ꝙ fides acq̄sita habet
vnitatē ab obiecto. sed fides infusa
habet suā vnitatem a fine. sed rō de
mōstratiua inducta vel habita ad
ea q̄ sunt fidei tollit meritū fidei. dr̄
ꝙ nō. imo qđ ē meritoriū. Et p̱sua/
detur sic. nā discipul⁹ meret̃ laudē ī
cōformādo se mḡro suo maxime qñ
ꝯstat sibi ꝙ mḡr suus errare nō pōt
sʒ mens hūana est discipl̄ia dei ꝛ cō
stat sibi ꝙ deus errare non pōt. ḡ se
subdendo đo meret̃ laudem. sʒ cre/
dendo mens sic subdit̃ deo tāq̄ȝ do
ctori suo in talib' in q̄bus nō p̄t ca/
pere veritatē de se. ḡ credendo me
ret̃ laudē. Sʒ rō demr̃atiā euacuat
meritū fidei. Dico ꝙ nō. nā fides ꝛ
scīa p̄nt simul esse de eodem. ita ꝙ
scīa nō impedit̃. qm̄ fides possʒ exi
re in actū fidei. Item demrātio ad
sensum educta vel miracula nō mi
nuūt fidē. ergo nec demōstratō ad
intellectum. Item demrātio nō tol

lit q̄n possit adherere prime verita/
ti ex auctoritate dicentis adherēde
auctoritati. sed in hoc ꝯsistit meri/
tum. ḡ ꝛc̄. Sed q̄rere rōes demrāti
uas ad credita ē meritoriū ex se. di/
co ꝙ sic. q̄a studere veritati ad h̄ ꝙ
īueniat̃ ratio efficax certitudīaliter
si pōt hr̄i est opus meritoriū. sed h̄
est agendū s̄m meritoriū rōem re/
ctā ad p̱fectōem hoīs. ḡ est merito/
riū. Ad argu. in p̄ncipio đt Grego
rius ꝙ aliud vidit ꝛ aliud credidit.
Nā vidit hoīem. ꝛ credidit deū. ḡ
nō de vno eodem mō habuit scien/
tiam ꝛ fidem.

Irca distinctōē vicesimāq̄n/
ta q̄ritur. vtȝ añ aduentū xp̄i
fuit fides nc̄aria coȝ que nūc credi/
mus. Videt̃ ꝙ nō. nā añ xp̄i aduē/
tum nō fuit necessariū hoī credere
ꝙ angeli ignorauerūt. cū intellect⁹
excedat intellectū. sed angeli añ xp̄i
aduentū ꝛ p̄dicatōem eccl̄e nō no/
uerūt incarnatōē xp̄i. ḡ nec añ xp̄i
aduentū fuit necessariū credere xp̄i
incarnatōem ¶ Ad oppo. p̱ omi sta
tu fuit nc̄ariū hoī oīa diligibilia ex
charitate diligere q̄a necessariū fuit
cuilibet charitatē hr̄e. ḡ pro oī statu
fuit nc̄aria fides respectu credibiliū
q̄r charitas nō p̱fuit sine fide. Ad q̄
stionē dr̄ ꝙ sic. Tn̄ pro maiori de/
claratōne dico. ꝙ credere p̄t q̄s tri/
pliciter. Prio qñ illud qđ credit hʒ
in habitu ꝛ nō ī actu. Scđo qñ il/
lud credit ꝯfuse ꝛ in vl̄i. Tertio. qñ
credit illud imp̱fcē ꝛ nō p̱fcē. Et p̱
oppositū credere explicite dr̄ tripl̄r.
Prio mō hr̄e in actu Scđo hr̄e cre
dere ī actu determiato. Tertio. hr̄e

credere pfectõni. Et fm B hic sunt tres articuli. Prim⁹ arti. si in adultis fuit ncariũ sic credere explicite. ¶ Primo mõ. s. i actu ꝛ dr ad arti. ꝙ p̄o oi statu in adult; fuit ncariũ sic credere explicite in actu. licet nõ p̄o omi tpe. q: pceptũ affirmatiũ obligat sp sed nõ p̄o sp. Et rõ hui⁹ est. qa p̄o omi statu reqsitũ fuit i hoie. qd moueret se in vltimũ finẽ qa igitur in adult; nõ est salus sine ꝓp̄o motu charitat; ꝛ fidei p loco ꝛ tpe. ergo ꝛc. Scds arti. si p õni tpe fuit ncariũ hre credere determinatũ. determiate dr ꝙ nõ maxime añ statũ grẽ sed sufficiebat ꝙ solũ crederet illud qd p̄icipales. ꝛ i illud fererẽtur motu charitat;. s; dicũt aliq. ꝙ ista q̃litas determiata ꝛ explicita arti culoꝝ reqrebat in his q regebãt p̄icipalr. ꝛ erãt plati. Dr etiã ab aliq bus. ꝙ mõ sufficit simplr ꝙ credẽt qd eccl'ia credit. Terti⁹ articul⁹. si ibi cũ statu ncaria fuit credulitas p fecta oim articuloꝝ. Dicũt aliq ꝙ sic. qa sicut apl'is fuit reuelata fides parentũ ita illis sicut ꝓphet; ꝛ p̄ri archis q habebũt regere ꝑpl'm. S; aliq dicũt. ꝙ hoc nõ est veꝝ. qa fm scrõs fides creuit p̄o tpe. ꝛ ideo nõ videt ꝙ illa explicita crediderũt. sicut mõ ꝛ hãc teneo. ¶ Ad argu. in p̄icipio. patet p dctã in q̃stione.

Ecũda que

stio vicesimeqnte distictõnis. vbi q̃ritur. vtꝝ ad hoc ꝙ fides sit in intellecto ncario sit aliquẽ habitũ infusum i volũtate. aliq dicũt ꝙ sic p statu isto ꝙ intellect⁹ nõ mouet nisi a duob⁹. s. ab obiecto ꝛ volũtate. ꝛ iste videt esse Tho. iij. scri pti. dis. xxiij. arti. iij. q. i. S; doctor iprobat ꝛ dt breuiter. ꝙ ad hoc ꝙ intellect⁹ habeat habitũ fidei vl' fidẽ. nõ oportet ꝙ sit p habitũ volũtat; Et ponit exẽplũ ad hoc ꝙ ꝟtus motiua moueat cutellũ ad scindendũ. sufficit acuties in instrumẽto. ꝛ non reqritur silis dispõ in p̄icipali mouente vel dispõ illi ꝓporcionata. s. in ꝟtute motiua eodẽ mõ hic nã ad hoc ꝙ volũtas moueat intellcm̃ in credibile credendũ sufficit dispõ sꝛ pnatural' a pte intellect⁹ ꝛ nõ ẽ ncaria dispõ supnaᵭalẽ ex pte volũtat;

Jrca distinctõe; vicesimã sextam querit. Utꝝ spes sit ꝟtus theologica distincta a fide ꝛ charitate. Uidet ꝙ sic. eadẽ ꝟtus. nam illa st' eadem q̃ non possent separe. s; fides ꝛ spes st; hmõi g ꝛc. Ad oppo. ẽ mgr in lra ꝓposit; a liq̃b⁹ dicẽdi mõis ponit opi. hen. quol'. viij. q. xv. dicẽtis ꝙ spes distiguit a caritate. q: spes ẽ in irrascibili. s; caritas i ꝯcupiscibili. ꝛ hec distiguũtur nõ solũ in appetitu sensitiuo sed etiã in volũtate. Ad qõe; rñ det affirãtie. cũ mgr̃o ꝛ cũ apl'o dicẽte. Nũc ãt manẽt hec tria. s. fides spes. ꝛ charitas noia tria. g distĩcta S; p maiori declaratõne dicã aliq tãq̃ pambula p his ꝟtutib⁹ Scdo dicã ad q̃õnẽ. Ad p̄imũ dr. ꝙ hit⁹ theologic⁹ est q h; p imediato obiecto deũ. ꝛ p fine ꝛ i hoc differt a carnalib⁹ ꝛ moralib⁹. Scdo dico ꝙ ꝟtutes theologice st; tres. s. fids spes ꝛ charitas. q̃ꝝ sufficiẽtia sic habet.

q2 act⁹ quib⁹ ordīamur ad btītudi/nem ſupnaturalē ſe hñt ad ipm vt meritū ad p̄miū. ſed ad meritū req̄ritur caritas. q2 nullū eſt meritū ſi/ne charitate. ḡ hcm⁹ hāc ꝟtutē. Se cūdo null⁹ ordīat ſe ad aliū tāq̄ ad finē niſi ſit p̄cognitū ſed h̄ facit fides ḡ ꝛc. Tertio. null⁹ ꝯſeq̄tur meritu3 niſi tēdat ī illū finē vt poſſibilē. ꝛ h̄ facit ſpes Alij dicūt ꝙ ſic hētur ſufficiētia Nā tria ſūt in obiecto ſupnaturali. ſ. boītas ꝟitas ꝛ libalitas. oportet igit̄ ꝙ hō vniat̄ diuīe bonitati. diuīe veritati. ꝛ diuīe liberalitati ꝛ iſta fiūt p̄ iſtas ꝟtutes. Nā fides iūgit nos veritati. charitas bonitati. ſpes liberalitati. idō ſūt tres logice ꝟtutes. Ex his patere p̄t quō di/ſtinguūtur obiectū ꝛ a potētijs. na3 charitas tendit in bonitatē tāq̄ obiectū ſpēale. fides in veritatē. ſpes ī liberalitatē. diſtiguūtur p̄ potētias quia fides pficit intellectū. alia concupiſcibilē vt charitas. alia iraſci/bilem vt ſpes. Sed ꝯcupiſcentia et iraſcibil' ſunt aliquo mō in volūtate. ꝛ ſic fides erit in intellectu. ꝛ alie due in volūtate. ſed aliter ꝛ aliter. Quantū ad ſcdm pricipale iam p̄ iſta poſſet dici. Sed dico clari⁹ ad queſtionē ꝙ ſpes ē habitus realiter diſtinct⁹ a fide ꝛ a charitate. q̄a ei⁹ actus propri⁹ nō eſt elicitiue nec a fide nec a charitate. licet ſit a chari/tate impatus ꝛ a fide regulat⁹ ꝛ di/rectus. Sed ꝓprius actus ſpei eſt ſibi deſiderare ſūmū bonū Dico ꝙ ſic q̄a ille actus ſc3 deſiderare ſibi ſūmum bonū. vel ē actus ꝓpriꝰ fidei vel ſpei vel charitatis. ſed non eſt actus fidei. q̄a actus fidei ē credere: ſed deſiderare nō eſt credere. nec eſt actus charitatis. q2 actus charitat3 eſt pfectiſſimus actus diligendi. q2 charitas eſt ſupmus amor. ſed ſupmus actus diligēdi eſt actus ami/citie. deſiderare aūt ſibi bonū non eſt dilectio amicitie. ſed eſt actus cōcupiſcētie. igitur nō eſt act⁹ ꝓprius charitatis. ſed nō reſtat alius actus niſi ſpei. ergo a ſufficiēti diuiſione erit act⁹ ſpei. Sed q̄ requirūtur ad ꝓprium actum ſpei. Dico. ꝙ ex parte obiecti qd̄ eſt ſūmu3 bonū. qd̄ appareat hoc īpoſſibile Unde ncāriū eſt ad hoc qd̄ iſtd̄ ſit deſideriū ſpei. qd̄ ex parte intellect⁹ p̄ actum fidei ſūmum bonū credatur certitudinaliter eſſe ſibi poſſibilē. actus cū ſpei neceſſario pſupponit actum fidei. Scdo req̄ritur ꝙ illud ſūmū bonū appareat ſibi poſſibile. non ex ꝓpria ꝟtute. ſed libalitate ſūmi boni cōi/cantis ſe in btītudine. ꝛ ideo dico ꝙ deſiderare ſūmū bonū vt appns ītellectui de poſſibile ꝯſequi ex libali/tate dei ſe cōicantis eſt actus proprius ſpei. Et ex hoc apparet ꝙ de/finitio data a magiſtro de ſpe ē valde bona. Definit ea3 cū ſic. Spes eſt certa ſpectatio future btītudinis proueniēs ex meritis in grā. Sed ē virtus theologica ſpes. Dico ꝙ ſic quia ducit in vitā eternam p̄ illud Pſalmi. Letantur oēs qui ſperant in te. Sed quis diceret virtus theologica dēt reſpicere bonū eternu3. ſed ſibi deſiderari ſūmū bonū non eſt bonū eternū. ergo ꝛc. Dico ꝙ immediate dēt deſiderare ſūmu3 bonū. Deinde ꝙ ipē ꝯiūgat̄ ſūmo

bono tanq̄ eterno. sed spes acq̄sito rium ē virtus Theologica dicūt alī qui ꝙ sic. quia ad ꝟtutem theologi cā duo req̄rūtᷣ. Primū ꝙ respiceat deū pro obiecto Scdm ꝙ respiceat deū ꝛ noticiā eiꝰ vt imediatā regu/ lam. Alij dicūt ꝙ nō est ꝟtus theo logica. q2 ad ꝟtutes theologicā stri cte sūpta tria req̄runtur. Primū ꝙ respiceat deū pro imediato obiecto Scdm ꝓ mēsura et regula. Tertiū pro agente ꝛ cāte. ꝛ sic scdm. tertō minꝰ cum a deo nō erit ꝟtus theo/ logica. Ad argu. in pricipio dr. ꝙ pūt separe saltē q̄ ad actꝰ. qre ꝛc.

Irca distinctōem vicesimāse/ ptimā q̄ritur vtꝝ sit aliq̄ vir tus theologica inclināns ad diligen dum deū sup oīa. Videtᷣ ꝙ non. nā ꝟm intentōem aristo. ix. ethi. amica bilia ad alios ꝓcedūt ex amicabili/ bus nob. ĝ magis debeo amare me q̄ deū. ꝑ topicā illam ꝓpter vnūq̄d q̄ tale ꝛ illud magis. Ad oppositū est mgr. Itē augꝰ. de doctrina xp̄ia. In hac q̄ōne sᷓ tres arti. In tertio. ponitᷣ opio Tho. dicētis ꝙ natura lia nō sufficiūt ad diligendū deum sup oīa sine habitu infuso. Contra quā arguit Godofredꝰ quol. iiij. v. vi. dans exēpluꝫ de aq̄ que aliq̄n as cendit sursum ne sit vacuū plus cur rant de eē vniuersi q̄ de esse ꝓprio. Ad q̄stionē dr̄m ꝙ deꝰ est diligen dus sup oīa. nā pcepta decalogi sᷓ de lege nature. sed pceptū decalogi est ꝙ deus diligatᷣ sup oīa. ĝ lex na/ ture hoc dictat ꝙ nō esset si nō possꝫ ex purᷓ naturalib9. nā lex nature nō est nisi de possibilib9 ꝟm naturā bꝰ intētionis sᷓ mgr̄ ꝛ augꝰ. de doct. xp̄iana. sed circa hoc tria videbimꝰ Prio vtꝝ natura rōnalis nō corru pta ꝑ pctm̄ posset deū diligere sup oīa ex puris naturalib9. ꝛ hoc est re sponsiuū q̄ōnis. ꝛ in scoto est tertiꝰ articulus. Scdo videbimꝰ. vtrum hoc possit natura corrupta ꝑ pctm̄. Tertio. vtꝝ hoc possit natura non dānata ꝑ pctm̄. ¶ Quantū ad pri/ mū articulū est intētio doctoris. ꝙ ex puris naturalib9 nō corruptis se quēdo inclinatōnem inditā natura rōnalis nō corrupta pt eum dilige re sup oīa. ꝙ sic persuadetᷣ volun/ tas in puris naturalib9 nō impedi ta ꝑ corporᷓ corruptōem pt sequi i/ clinatōem naturalē ꝛ sibi inditam a suo pricipio sed naturalᷓ incliatio sibi indita a suo pricipio ē ad dilige dū deū sup se. ĝ ꝛc. Minor patet. q2 si incliatio illa eēt ad diligēdū se su pra deū. ista eēt nō recta q̄d ē iposſi bile. Cōfirmatᷣ prio ethi. q2 si bonū oīa appetūt. ĝ maximū bonū maxie appetūt. ꝛ sic deū maxie. sed maxio nihil plꝰ. ĝ ꝛc. Et rōes q̄ ꝯtra h̄ fiūt tenēt de alijs a dō ꝛ nō de dō Itᷓ q2 ꝟm aug. xiij. de ci. di. ꝛ v. natura rō/ nalis sūme diligit btitudinē. sed nō magᷓ diligit btitudinē q̄ obiectum btitudis. ĝ sūme diligit obiectū bti ficū. igitᷣ sup oīa. ꝛ sic sup se. Quan tū ad scdꝫ arti. si natᷓa corpalᷓ corru pta ꝛ pōdere carnis aggrauata pos sit ex purᷓ natᷓalib9 deū diligere sup oīa. Dr h̄ sine piudicō aliq̄ꝝ ꝙ lꝫ pꝰ pctm̄ rō sit obscurata nō tn̄ q̄n sic ex puris natᷓalib9 possit hr̄e iudiciū. ꝙ deꝰ ē sūmū bonū ꝛ sūme diligibilᷓ i

se. ergo sic videt ex pte volūtatis q inclinatio eius inclinat ad deum a/mande sūme. licet oppositū faciat. Hoc ptz iij. ethi. nā vir fortis ex pu/ris naturalibꝫ cognoscit dēre mor/tē suscipere p bono cōi z negligit se igitur fortis pōt diligere plus bonū diuinū q̄ se. z si nō faciat nō ido ē q nō cognoscat q sic dꝫ facere Quā tum ad tertiū arti. vtꝝ natura rōna lis dānati possit deū diligere super oīa actu elicito ex puris naturalibꝫ Dico q sic. relicta sibi qa p isto a/ctu hꝫ iudiciū. z ideo nō videt q in clinatio naturalis possit totalit cor rūpi. qn absolute relicta sibi possit. tamē nō pōt hoc ex ordinatōe diui/na iusta. Sed p vno dicto aristote lis ix. ethi. vbi inqt q mrēs magis amāt filios q̄ patres. Dicit doctor in hac qstione. q matres ardētius. sed prēs fortius z firmi9 Sꝫ amor dei hꝫ modum. Dico q quātū ad effectū non. qz nō tm diligim9 deū qm plus vellem9 diligere. z hoc vt in se est diligibilis. Sed q ad nos dico. q debet amari ex toto corde. id est ex tota intētione. ex tota men te vt dicit Gregorius. i. ex cogitatō ne. ex tota aīa. i. vt tota ps sensitiua fm sua pcepta reguletur. ex tota vir/tute. i. vt tota virtus executiua fm suā possibilitatē operetur iuxta illud ¶ Ad argu. in pricipio dr. q aristo teles intellexit in nobis vel i alijs a deo. sed i deo fallit illa regula

Jrca distinctiōem vicesimā octauā qritur. vtꝝ eodē hi tu ē diligēdus primus q dili git deus. Videt q nō. nā vni9 hit9 est vnū obiectū. sꝫ in deo z pprio est alia rō formal boitat. g zc. Ad oppo. est damas. Ad qōnē dr q sic. Jn hac em qōne nō sunt opioes. io pbo q eodē hitu. qz vno solo hitu scietifico pt ɔsiderari aliqd obiectū primū z illa q hnt attributōem ad illud inqntū hmōi. g vnico solo hi tu dilectōis diligit aliqd bonū z oīa q hnt attributoeꝫ ad ipꝫ fm illā rō neꝫ ad quā cadit sub isto hitu. sꝫ pxi mus hꝫ hitudinē ad ipꝫ sub ista rōe g eodē hitu caritat diligit primus q et de9. Jtē doctor dt sic eodē hitu q diligo deū volo me diligere deū z eodē hitu q me volo diligere deū volo primū meū diligere deū. qz la ctus st eiusdē rōis. z h est primū dili gere deū in hitu charitat. g eodē hi tu diligit de9 z prim9. Si dicat q respectu vni9 hitus nō est nisi vnū obiectū. sed de9 z primus st diuer sa obiecta. g nō diligūtur eodē hitu Pōt dici q verꝫ ē q nō ē nisi vnū obiectū pricipale z vltimū. sꝫ min9 pricipaliter pnt esse pla. Vn qcūq diligūtur charitate vl st de9 vl ten/dētia in deū. Et si dicat. qlit iste hi tus q diligit de9 respiciat primū dr q respicit deū priarie z pricipalr. p primū vo scdario z min9 pricipalr. Ad argu. in pricipio dr. q verꝫ est q vn9 hitus ē vnū obiectū primū. sꝫ pnt alia ēē scdaria obiecta. vl q ē vnū imediatū. alia vo mediata.

Jrca distinctōeꝫ vicesimā no/nā qrit. vtꝝ qlibet teneat ma xime diligere se post deū Videt q n nā arist. ix. ethi. repbēdit amatores sui Ad oppo. mēsura ē pfectior mē

surato ⁊ m.ag' amabil'. s; vnaq̄q̄; est mēsura respectū alteri⁹. ꝺm illud Math. Diliges ꝓximū tuū sicut te ipm. Ad qōem ꝺr ꝙ sic. nā mēsura ē ꝑfectior mēsurato. sed q̄libet ē mēsura respctū sui ꝓximi. ꝺm illō Mat. Diliges ꝓximū tuū sicut teipm. Itez ꝺm illud ix. ethi. Diligibilia vl' amicabilia ad alios ꝓcedūt ex amicabilibꝫ nob. Itē oīs charitas bn̄ ordinata a seipo incipit Et sic ↄcludo ꝙ l; deū teneamur diligere mag' q̄; nos atn̄ mag' dēm⁹ diligere nos q̄; oīa alia ꝓter deū. Sed dēm⁹ plus diligere inimicū vl' amicū. Dico ꝙ magis amicū viij. ethi. Et si ꝓcipit' ꝙ inimic⁹ amet'. dico ꝙ h̄ ideo ē q̄a est meritoriū sed nō ꝙ mag' dēat amari. nā ꝟtus moralis circa difficile ⁊ arduū ꝟsatur. l; amicitia nō sit virtus. tn̄ ↄseq̄tur ꝟtutē Ad argu. i prīcipio ꝺr. ꝙ ph̄s repb̄ēdit illos q̄ se diligūt imoderate nō āt illos q̄ moderate

Irca distinctiōez tricesimā q̄ritur. Utrū nēce sit ex charitate diligere inimicū Videt' ꝙ nō Nā hētur Mat. v. Audistis q̄m dcm̄ est ātiq̄s odiū hēbit iimicū. s; moralia ꝓcepta manēt i noua lege. ergo ⁊c. Ad oppo. Mat. v. Ego āt dico vob diligite iimicos q̄m mercedē hēbitis. Ad qōem ꝺr ꝙ sic Mat. v. Diligite amicos vr̄os. S; h̄ est opīo Heb. dicentiū. ꝙ iimic⁹ alterius leg' nō est amād⁹. ⁊ fundāt se i aristo. in de secret' secreto. ⁊ h̄ dicūt rn̄disse q̄ndam hebreū cuidā mago q̄renti ab hebreo hāc qōnem. mag⁹ ꝟo replicauit dicēdo ↄtriū hebrei. ⁊ dixit ꝙ hebre⁹ dēbat amare se ⁊ filios ⁊ hoīes sue legis ⁊ alteri⁹. ⁊ h̄ ꝺm legē suā. Sed veniēdo ad qōez vtrū inimic⁹ sit amādus. Dr̄ ꝙ i inimico duo st'. s. formalitas inimicitie ⁊ substractū. ↄsiderādo formalitatē inimicitie ꝺr ꝙ ꝺm illō nō est amādus. q̄a mal⁹ ⁊ malū nō est amādū imo mal⁹ est odiēdus. sed si hēam⁹ respectū ad substractū. ꝺr ꝙ inimicus; ē amādus. nā in eo iuenit' rō amatōnis sicut in amico. cū in vtroq; reꝑiatur rō imaginis. nā eodē mō fidelis sicut infidel' sūt imago dei Ul' in vtroq; reꝑitur imago. ⁊ sic tā amicus q̄; inimic⁹ est amādus. S; est dubiū. q̄liter dēm⁹ ipm diligere Pro q̄ est aduertēdū. ꝙ duplex est dilectio. Una beniuolētie ⁊ affect⁹ alia beniuolētie ⁊ effect⁹ Quātū ad dilectōem beniuolētie ⁊ affect⁹. Dico ꝙ tenet' hō diligere inimicū alterius legis. Et rō hui⁹ est. q: caritas est hītus q̄ deus diligit'. ⁊ q̄ volo aliū diligere deū. vel q̄ vult deū diligi. ⁊ nō affectu caritat' tenet' hō velle oēm hoīem diligere deū ⁊ ad ipm attigere. tenet' etiā nolle aliquā deū odire. ⁊ ad deū final'r nō attingere. Un̄ velle inimicū dānari est pctm̄. Sed q̄ntū ad effectū bn̄ficientie dico ꝙ tenet' hō in gn̄ali inimicū diligere. nō excludēdo eū ab orōnibꝫ q̄bꝫcūq; q̄s facit. in spēali vero non tenet' bn̄facere inimico nisi i casu necessario in q̄ nō possit ꝑ aliū subueniri. Un̄ puerb. xxv. Si esurierit inimic⁹ tu⁹ ciba illū. ⁊ est ꝓceptū tm̄ i casu nēcitat'. S; ꝑ odiū inimici corrūpit' charitas. ꝺr hic ⁊ bn̄ ꝙ sic. tn̄ mod⁹ est difficil'. sed dico ꝙ chari-

tas corrūpit̄ ꝑ odium dei meritorie solū. effectiue ꝟo corrūpit̄a voluntate diuīa iuste subtrahēte influentiā suā qua ꝯseruabat̄ charitas ī isto. Et hoc dico eo mō quo in talibus creaturis ponit̄ efficiētia diuīa. Ad argu. in pricī. ptꝫ ꝑ ea q̄ dcā sꝫ.

Circa distinctōem tricesimā primā q̄ritur. vtꝝ caritas remaneat ī prima. ita ꝙ nō euacuet̄. Videt̄ ꝙ nō manet charitas. Nā apl's dr̄ prima ad Coꝝ. iij ꝙ euacuat̄. Ad oppo. j. Corin. xiij. videtur auctoritas apl'i expressa ad ppositum. Ad q̄stionem rn̄detur affirmatiue. Sed pro maiori declaratione videbim⁹ duo. Primo. si fides remanet. Scd̄o si remanet charitas. Quantū ad primā dico. ꝙ fides pōt dupl'r ꝯsiderari. Uel q̄ntū ad actum. vel q̄ntum ad habitum. Tūc sic dr̄ quātum ad vtrūqꝫ ꝙ fides nec q̄ntum ad actum. nec quātum ad habitū remanet in prima. ꝛ hoc in visione clara. Nam in nō visione clara, fides pōt esse cuꝫ aliqui dicāt ꝙ Paulus vidit archana dei ꝛc. Ideo dicūt ꝙ nō vidit clare. nā si clare vidisset in eo fides nō remāsisset. ꝛ si clare vidisset in eo fides n̄ remansit de facto. nec q̄ntū ad actū nec q̄ntum ad habitū. Quantū ad scd̄m arti. vtꝝ maneat charitas. dr̄ q̄ntuꝫ ad hoc ꝙ charitas pt̄ accipi vel q̄ntum ad actū. vel q̄ntū ad habitum Jō dicit̄ ab aliquib⁹. ꝙ cum volūtas causet libere nō est incōueniens ꝙ volūtas diuina causet de poña absoluta. Dico actum visionis ꝛ nō dilectōnis. Et ratio est. q̄a obiectum nihil causat extra se naturaliter ꝑ modum obiecti vt dictum est. sed solum ꝑ volūtatem. Ex isto ꝯcluditur. ꝙ beatitudo potest ēē sine habitu charitatis. Sed intelligo hoc de poña absoluta Sed pro respōsione q̄stionis. Utꝝ charitas de facto maneat. Di ꝙ sic. q̄a hec ē mens theologoꝝ dicentiū ꝙ charitas remanet. Item q̄a apl'us in hoc ꝯcordat. Item etiā quia nō habet aliquā repugnantiā ad illū statum ꝛ fortior ibi est rōne obiecti beatifici ꝯuenient̄ volūtati. ¶ Ad auctoritatem in pricipio dicit̄. ꝙ intelligitur nō ꝙ actu sit euacuata. sed ꝙ possit euacuari.

Circa distinctōeꝫ tricesimā secūdaꝫ q̄ritur. Utꝝ deus diligit oīa ex charitate eq̄liter. videt̄ ꝙ nō. nā oībus nō dat eq̄lit̄ bona. ḡ videt̄ ꝙ nō eq̄lit̄ oēs diligit. Ad oppo. oīa ī re elegit eq̄liter q: ꝑ vnā rōem formalē. ḡ a sili dr̄ dilcōe ex charitate In ista q̄ōne tria videbūtur. Scd̄o ꝙ doctor poīt tres arti. Pri̇o videbit̄. si de⁹ diligit. Scd̄o si diligere ē ꝓpriū alicui⁹ ꝑsone Tertio dicet̄ ad q̄ōnē. Quātū ad pmū ꝛ scd̄m arti. dr̄ ꝙ de⁹ diligit cuꝫ ipe sit creator ꝛ nos creature. ꝛ naturalit̄ diligit nos viij. ethi. sicꝫ pr̄ diligit filiū ꝛ magis ipe q̄ꝫ ali⁹ iiij. ethi. nā vniuscuiusqꝫ magꝭ amat sua opa. q̄ꝫ aliena vt ꝑ poete ꝛ genitores Itē q̄a h̄r voluntatē ad diligēdū tūc frustra in eo poneret̄. cū sit repugnātia. nec ex pte dei nec ex pte obiectoꝝ volitoꝝ. Dico scd̄o ꝛ ē rn̄sio scd̄i arti. ꝙ diligere ē ꝑfectō simpl'r. ꝛ sic nō solū est in spūscō. q̄ꝫuis amor appropriaret̄ ei sꝫ diligere respectu creature ꝯpetit

oibus trib9 psonis sicut creatio. vt visuz fuit pria qstione scdi. Quartu ad tertiu articulu pricipale dr. q se z alia diligit ineqlr primo de se. qr seqretur q eius dilectio essz inordinata si se nō magis q̄z alia diligeret nā fm portōem ad bonitatē dēt aliqd diligi. cū ergo in ipo sit maior bonitas. g z maior dilectio. Scdo qr oia diligit pter se. g magis se p topicā aristo. pter vnūqdqz tale z illd magis. Tertio. qr ex dilectōne sui pcedunt alia ix. ethi. Deinde ondendo q hoies diligat ineqliter. h pz. qa sua dilectio ē libera ex collcōne diuersoz donoz. Sed qa h possent fieri argumēta pbantia deū nō magis diligere vnū q̄z aliū Jō resoluo sic qōem. Ex q resolutōne poterūt solui argumēta. z dico sic. q deū eqliter diligere oia stat duplr. vno mō vt act9 trāsit sup opantez. i. sup deū. z sic dico q de9 qntū ad h eqliter oia diligit. nam eqliter vult oēs hoies saluos fieri. Alio mō pt accipi vt actus trāsit sup obiecta voli/ta. i. cpando volūtatē dei ad merita obiectoz. et sic dico q ineqliter vult. z hec sit rnsio qstionis. Ad argumētū in pricipio pz p lea q dcā st.

Jrca distinctōez tricesimāter ciā qritur vtz vtutes morals sint i volūtate tāqz in subiecto. Vi detur q nō. j. ethi. i fine. vult arist. q sūt in rōnali p pticipatōez. sz rō/nale p pticipatōez est appetit9 sensitiuus. g zc. Ad oppo. est arist. j. politicoz q dr q nēe ē in pricipe vtutem eē vt bn pricipet. sed volūtas pricipat in motib9 aie. g vt bn pri/cipet appetitui inferiori opz in ipa ponere vtutes. Jn pricipio ponit opinio Egidij de rho. ql. iij. q. xviij. z Tho. iij. scripti pnt dist. ar. ij. q. iiij. dicētiū q nō. vbicūqz em loquitur de his phs eas locat in pte sensitiua z nō in volūtate Ceteꝝ āt post solutōez auctoritat de libero politicoz adducte. in pede qōnis de pricipatu disposito poit doctor opionē hen. quol. iiij. q. xxij. ponētis vtu/tes in volūtate. nō inqntū libera ē. vl natura. sz inqntū deliberatia. sz anquā veniā ad qōez aliq p modū pambuli dicā. Primū q vtutes n sunt nob a natura nec pter naturā. sz sim9 naturalr inclīati ad aliqs vtutes. sz insūt nob p exercitiū. pz ij. ethi. in pricipio. Scdm ē. q lz vtutes gnent ex actib9. i. psupponāt act9 nō tn gnant ex illis. sz ex vltio actu pfecto inclināte ad talē habitū. Et hec opio ē bona. nec aristo. dr oppo. sane intelligētib9. Terciū est ille a/ctus q̄uo cāt hitū. vel qn est vel qn nō est. Et dr breuiter q qn est. sz est ordo nature. qr primo ē ille actus pfect9 natura q̄z habit9. z est qdā dispositō q i instāti corrūpit i aduētu habit9 vel vtutis. z ille act9 vl illa dispō est alteri9 rōnis a vtute Queritur. si virt9 acqsita se hz in rōne pricipij respctū actuū seqntiū. z dr q sic nā virt9 recepta i poña fm aristo. z expientia se hnt vt guitas z inclinatio z fora inclinās in op9. sz tale pōdus hz rōez pricipij actiui respe/ctu opatōis seqnt. Et hec ē opio cōmētatoris iij. de aia indicentis. q hemus q opamur cū volum9 z illud

habz ratione principij actiui. Et erit melior virt⁹ vel act⁹. dico φ virtus est melior actib⁹ pcedētib⁹. sz nō acti bus seqntib⁹. cū illi sint fines vir/tutū & finis est melior. 2. phi. Sed dimissis his veniēdo ad pricipale intētū. vtrū virtutes sint in volūta te est intētio phi. i. politicoꝝ. φ ne cesse est in principe virtutem esse vt bene pncipet. sed voluntas pncipat motib⁹ aīe. ḡ vt bene pncipet a ppe/titui inferiori oportet in ipso pone re virtutes. Sed ad hanc q̄stionē sunt multi modi dicendi. Aliq̄ di/cūt φ nulla ꝟtus moralis ppie lo quendo de morali est in voluntate sed tres virtutes appetitiue in appe titu inferiori scz tpantia. fortitudo & iusticia pticularis q̄rta scz prudē tia est in intellectu. Alij dicūt φ ꝟ/tutū moraliū vna est in intellectu sicut in subiecto vt prudentia. alia in voluntate vt iusticia. alie due in appetitu sensitiuo. sz pficit ꝯcupisci bilem illius appetitus sicut tpantia Alia irascibilē sicut fortitudo. Ter cia opi. φ moralis virtus dr. s. vel p essentiā vel p pticipationē. Vir/tus moralis p essentiā est in volun tate vt prudentia & iusticia. sed vir tus p pticipationē ē in appetitu sen sitiuo vt fortitudo & tpantia. & hec opi. placz multis sz dicit filius cu/iusdā φ sunt in intellectu & volun/tate & appetitu sensitiuo sic tñ. nam ꝯcurrit intellectus ꝯsiliando. volū/tas eliciendo. appetitus sensitiuus obediendo & nō minus q̄z exterio/ra mēbra exequendo. In intellectu est prudentia. in alijs ꝟo moralis ꝟt⁹ appellat. Sz aliqs q̄reret quō prudentia est virtus moralis cū ab aristo. ponat. 6. ethi. int ꝟtutes in/tellectiuas dr φ est ꝟtus intellectīa subiectiue eo φ est in intellectu. sz ē ꝟtus moral' obiectiue cū sit circa or dinationē ptlcariū. Sz aliqs q̄re/ret quō iste ꝟtutes morales distin/guūt dr φ h mō. qr prudētia est in intellectu. iusticia ꝟo in volūtate. & sic ista duo distiguūt subiectīe & ob iectiue. sz tpantia & fortitudo cū po nant subiectiue in appetitu solū di/stinguūt obiectiue. qr fortitudo est circa terribilia. 3. ethi. tpantia cir/ca delectibilia. 7. ethi. Sz de oīb⁹ his dictis q̄d tenendū ē ꝯm opi. sco ti vt nō deuiemus a doctore. dr φ itentio doctoris ē φ cū volūtas sit regula. & pma regula opationuz ad ex. & ipsa pncipat in motib⁹ intelle ctus practici & appetitus & mēbroꝝ exterioꝝ φ necesse ē ꝟtutes morales pncipal'r esse in volūtate lz ꝯseque̅ter alique pnt poni in appetitu sensi tiuo. Et hec ē sua intētio. Sz d his dicaz latius deo duce in cōmento.

¶ Ad argumentū in pncipio & ad auctes q̄ possent adduci dr φ intel/ligit φ sūt in appetitu minus pfecte in volūtate ꝟo pfecte.

Irca distin. 34. q̄rit vtꝝ ꝟ tutes dona & beatitudines & fructus sint hītus inter se idē. vr φ sic. nā donū ex ppria rōne ē nobilius ꝟtute. ḡ drnt. ¶ Ad op po. si dona essent hītus spē distīcti a ꝟtutib⁹ tūc oē donū spē differret a ꝟtute qd est falsū. qr int dona cō/putat fortitudo q̄ real'r est habitus

virtut9 ponit in pncipio opi. hein. q li. 4. q. 23. distinguentis de mō hūano in q sunt virtutes sup hūano in q sunt dona in hūano in q sunt britudines. Secūdo ponit opi. scti Bonaueture arti. j. q. j. pūtis dis. q dicit Couenit ei p virtutes bn̄ et recte agere p dōa pfecte. p britudies expedite Tercio pōit opi. tho. j. ij. q. 68. ar. j Et fris ricb. de me. villa arti. j. q. j. pūtis di. dicūt q oportet aliqd disponere voluntatē vt est mobilis a rōne recta et h est virtus. et aliud eā disponēs vt ē mobilis a spū sancto et hoc est donū. et hec ponūt mouentia volūtatē s3 doctor improbat q nō moueant voluntatē ɔtra illos q dicebāt q sic. Et in qōnis corpe allegat illud poeticū nobi e vincendi gen9 patia etc. Et h in aliqb9 libris inuenit in aliquib9 nō. et q poeticū est dimittat. Sed in hac qōne duo sūt videnda Primo videbimus si pter virtutes morales acqsitas requirunt alie infuse morales. Scdo dicemus ad qōnē. ¶ Quātū ad pmū arti. est opi. scti doctoris q requirūtur in nob virtutes morales infuse. et q distinguūt spē ab acqsitis. nā acqsite ordināt nos ad media in finem s3 infuse ordināt ad finē. Et sic distinguūt spē p obiecta distincta. s3 scotus et hein. nō ponūt virtutes morales infusas. et est rō scoti q si requirunt tales virtutes infuse h esset vt dicit sctūs doctor pter ordinē in finē. s3 charitas sufficient dat istū ordinē virtutib9 acqsitis. vn̄ ex h q alie virtutes sunt ɔiūcte caritati hn̄t istū ordinē. vn̄ igit q sufficiāt virtutes q de se inclināt in finē sub fine et virtute charitatis act9 eaꝝ dirigit in finez supnaturalē. g sufficit ponere caritatē fidem et spem in via. vt hō aliq mō pticipet terminū ad quē tendit ¶ Quantū ad. 2. art. et pncipale dic doctor q virtutes dona et britudies nō sūt hitus spē differētes. S3 circa h sūt tria aduertēda fm doctorē pmū est q virtutes dona et britudines sūt eiusdē spēi. ita q idez hitus fm spēz ē vt9 donū et britudo. drnt tn̄ penes modos circa istū hitū. q si iste hitus hz cōiter et mō cōi dr virtus. si hz excessiue pprie dicūt britudines et qsi hit9 dinus. Scdo drnt fm eū q isti hit9 dicūt virtutes iordie ad actū vt facilitāt poñaz dicūt dona inqztū hn̄t ex adiutorio spūs scti. Tercio dicūt britudies q de ppinq disponūt et faciūt nos meritorie brōs. vn̄ dicūt britudines nō q faciāt nos brōs in hac vita s3 q faciūt in alia et disponūt in ista. vt3. Xpi vbis. bri mūdo corde. Tercio ē aduertēdū qr fm eū dona sūt virtutes. Septē em̄ dona ponūt. s. donū sapie. itellect9. ɔsiliȷ. scie. pietatis. timoris. et fortitudis. Donū em̄ sapie fz eū cū spe annexa ē charitas pfecta q facit sapere dina. Donū intellectus et scie sūt ipa fides. s3 donū intellect9 iportat ipsaz fidē pfectā de eternis Jpm aūt donū scie iportat pfectaz cognitionē q scit defendi ɔ aduersarios. Donū ɔsiliȷ ē prudētia. Donū fortitudis ē pfecta fortitudo. Donū pietatis est pfecta iusticia. Donū timoris ē pfecta tpantia. Donū ei timoris est pfecta hūilitas q ptinet sub

trantia vt dictũ ẽ sup̃ ad quẽ redu/
cũt oẽs ptes trantie btĩtudines q̃s
xp̃s enũerat Math. 5. sũt isti met
hitus. vt patz in pma. Bti paupes
spũ. Ista ẽ hũilitas q̃ ẽ donũ tio2is
Siłr oẽs alie btĩtudines ibi enũe/
rate ad aliquẽ dicto2 hitũ ptinent.
Dona igit̃ ꝑm scotũ sũt ṽtutes nec
dnt realr. Sz p hũc modũ vt hnt
mõ cõi dicũt ṽtutes vt mõ excellen
ti dicũt dona vt mõ sup excellẽtissi di
cũt btĩtudines. ¶ Ad arg. in pnci.
dz ꝙ nobilitas nõ variat spẽm. vtz
in viro ⁊ femina quare ⁊c.

Circa distin. 35. querit vtz
sapia ⁊ scia ⁊ hitus. ꝯsiliũ ⁊
intellectus sint hitus intel/
lectuales. videt ꝙ nõ. Nã prudẽtia
ad quã ptinet ꝯsiliũ ẽ ṽtus moral.
g nõ ptinet ad intellectũ. ꝙ sit mo/
ralis pz. q2 sunt q̃tuo2 morales ṽ/
tutes int̃ q̃s ponit prudẽtia. ¶ Ad
oppositũ. j. et. 6. ethi. vbi ponit pru
dentia ṽtus intellectiua ⁊c. In hac
distin. scotus trãsit multũ breuiter
Et dicit solũmõ apparet ex dictis.
sapia q̃daz est hitus appetitiuus. i.
charitas lz includat fidẽ tanq̃z pnci
piũ. sicut actus voluntatis includit
actũ intellectus. scia ⁊ intellect9 cir
cũloquũt habitũ pfectuz fidei sicut
prius dictum est ꝯsilium acceptum
ꝓ hitu est hitus prudentie. Sz no/
ta in hac materia ꝙ pmittit vnũ ꝙ
vita actiua est que se exercet in opa
tõibus virtutũ moraliũ maxie q̃ sũt
ad pximũ. Sed vita ꝯtẽplatiua est
q̃ ꝯsistit in speculatione dei ⁊ cele/
stiũ vt amentur ardentius ita ꝙ finis
ꝯtẽplationis est amo2 ⁊ circa h vi/
debimus vtz donũ sapie sit perfe
ctio intellectus vel voluntatis. Et
cõiter dz ꝙ est pfectio intellectus. sz
scotus dicit ꝙ sapie donũ realiter ẽ
charitas qd pz sic. Sapia est illud
donũ quo mens dulciter sapit diui
nã. sed hoc est charitas. charitas eni
facit sapere dulciter de diuinis g ⁊c.
Sapie igit donũ ꝑm eũ est realiter
charitas. tñ ꝯnotat cognitionẽ in/
tellectus. huic videt cõco2dare qd
dz Ecclesiastici. j. Dilectio dei ho3
no2abilis sapia. Simil'r videt huic
ꝯco2dare qd dicit Ecclesiastes. Be
atus vir q in sapia mo2abit. glosa.
i. in charitate. ꝑm hoc opo2tet dice/
re ꝙ sapia donũ spũssancti est per/
fectio volũtatis sicut imediati sub/
iecti ⁊ nõ intellectus. Confirmatur
quia illius potentie videt esse sicut
subiecti sapia cuius ẽ capere suaui/
tatem de obiecto. sed hoc est volun
tas. volũtas eni capit fructũ ⁊ dele
ctationẽ. sz hoc causat p se ⁊ imedia
te ex charitate ꝯcomitante specula/
tione dilecti. Sed q̃d ad aug. qui
dicit ꝙ rez diuinaz sapia nuncupat
⁊ posuit eam in intellectu. sed dz ꝙ
aug. intellexit de sapientia de q̃ tra
ctatur. 6. ethi. que est habitus intel
lectus ⁊ nõ de illa q̃ est donuz spũs
sancti. Uel si de illa diffinit dico ꝙ
ponit in voluntate pncipaliter ⁊ in
intellectu ꝯcomitant. ⁊ sic dicet ꝙ
diffinit eã p actũ ꝯcomitantẽ. Sed
istud donũ ad quã vitã ptinet dico
ꝙ ad vitã ꝯtemplatiuã ⁊ nõ ad vi
tam actiuam. Sed quid erit dicen
duz ad qõnem dz ꝙ scia ⁊ habitus
scie. consilium ⁊ intellectus sunt in

intellectu. sȝ sapia ponet in volũta te p̄ncipal'r ⁊ secũdario in intellectu. Et hec erit r̄nsio q̄ōnis. ¶ Ad arg. in p̄ncipio d͛r φ prudentia ē v'tus intel lectiua subiectiue. moral' v'o obiectiue

Circa distin. 36. q̄rit vtr̄ v'tutes morales sint ɔnexe. vi φ nō sint ɔnexe cũ prudentia. nã v'tutes morales nō vidẽtur plus dependere a prudentia q̄ȝ a seinuicẽ. sȝ a seinuicẽ nō dependẽt necessario. q͛ vna pōt esse sine alia ḡ nec cũ prudentia. ¶ Ad oppo. est aristo. 6. ethi. In hac q̄ōe sunt aliq̄ arti. Primus est de ɔnexione v'tutũ moraliũ inter se. ⁊ q̄ adhuc ponitur. hein. q̄libeto. xi. q. xvij. distinguens q̄druplicẽ gradũ in bono iuxta ph̄m. 7. ethi. p̄mus est p̄seuerãtia. secũdus ɔtinẽtia. tercius tpãtia. q̄rtus heroitas dignitas. In eo dẽ secũdo arti. ponit opi. tho. in p̄ii dis. q. j. dicentis φ possibile ẽ q̄uẽcũq̄ȝ hitum q̄ntũcũq̄ȝ p̄fectũ in genere nature acquiri ex actib' frequẽter elicit' circa obiectũ vnius v'tutis absq̄ȝ acq̄sitione alterius v'tut'. sȝ ille hitus q̄ntũcũq̄ȝ intẽsus nō erit virtus. q͛ nō hȝ rõnẽ v'tutis nisi sit ɔformis alijs v'tutib'. q͛ ɔcordia habitus ad hitũ necessaria ẽ in q̄libet actu virtut'. Secũdus arti. est de ɔnexione v'tutũ moraliũ cuȝ prudentia. Et hic sunt duo dubia. Primũ de ɔnexione cuiuslibet virtutis cũ sua prudẽtia. Et hic ẽ opi. godofre. q̄libeto. 5. q. xij. ⁊ q̄libeto 8. q. xvj. ⁊ q̄libeto. x. q. xiij. ⁊ q̄libeto. xij. q. ij. dicentis φ sic. Et p̄bat p̄ multiplicẽ textuȝ. Et si arguit ɔ istas p̄ arti. p̄isius ɔdẽnatũ q̄ dicit stante scia in vli ⁊ in p̄ticulari voluntas nō p̄t velle oppo. error. R̄ñ det q̄libeto. x. q. xiij. dicendo articulũ s'm sensum ɔpositũ ⁊ diuisuȝ Et φ in sensu diuisionis dic̄ ꝓpōeȝ esse falsam. in sensu v'o cōpositionis p̄t inq̄t ablatiu' exponi p̄ si vel p̄ dũ vel p̄ postq̄ȝ. vñ ⁊ grãmaticus dicit φ tales ablatĩ carent regente. sȝ insurgit dubiũ an hitus rectus in intellectu genitus sine v'tute genita dici prudentia mereat'. Dicit tho. j ij. q. 65. arti. j. φ nō. Itẽ hein. q̄libeto. 5. q. xvj. ⁊ q̄libeto. xiij. q. xiiij. Secũdũ dubiũ p̄ncipale de ɔnexione oīm v'tutũ in vna prudẽtia dic̄ hein. q̄libeto. 9. q. 4. q̄ est. vtr̄ scia sit aliq̄d ɔpositũ in intellectu ⁊c̄. vt cōiter oẽs libri h̄nt q̄s vidi ⁊ male q͛ hitus scie dũ augmentat' s'm intentionẽ nihil reale acq̄rit real'r distinctũ a p̄cedenti. sȝ tm̄ p̄ rõnem. sed hitus efficit' p̄fectior vt p̄fecti' eandẽ ɔc'onẽ. vel idẽ p̄ncipiũ ɔnotat φ p̄us ɔnotabat vel nouã ɔc'onem ɔnotat vel nouũ p̄ncipiũ licȝ s'm actus difformes vel diuersarũ rõnũ. q͛ lȝ diuersoꝝ p̄ncipioꝝ aut ɔc'onum augeat'. manet tñ vniformis ⁊ simplex s'm rẽ lȝ p̄fectior s'm v'tutẽ queadmodũ eadẽ albedo est intensa ⁊ remissa ⁊ q̄uis p̄ act' vniformes intẽdat' nihil aliud in re videt' dicere. Tercio eundẽ esse hitum p̄ncipioꝝ ⁊ ɔclusionũ differentẽ solũ s'm magis ⁊ minus intensuȝ. tũc pariformit' inq̄t doctor subtilis h̄et dicere hein. de eadẽ prudentia acq̄sita s'm nũeꝝ ex actib' difformib'

iusticie tpantie. fortitudinis reliq̄ rūq₃ ꝟtutū. hāc ꝯōꝫ ī probat scot⁹ hic z.6.li.sue metha.q.j.opi.2. tū qꝛ actus difformes diffilia generāt in hītu. tū qꝛ.6.ethi. hītus pncipioꝝ distinguit ab hītu ꝯclusionū. s₃ dimissis opinionib⁹ rn̄deo ad q̄stionē resoluo eā sic dicēdo cū aristo. 6.ethi. Et rn̄deo qōni affirmatiue s₃ ꝑ maiori declaratione dico ꝙ duplex est prudentia. vna ꝑfecta q̄ corrn̄det omni virtuti. alia imꝑfecta q̄ corrn̄det vni virtuti morali ꝑcise h̄ viso dico ad hanc qōnē duo. Primū ꝙ oīs ꝟtutes morales nō sūt ꝯnexe in prudētia imꝑfecta ꝛ ꝑtiali ista pꝫ. qꝛ aliq̄s pōt se exercere per rōnem in bn̄ iudicando in materia castitatis ꝛ nō in materia liberalitatis ita ꝙ hēbit prudentiā ꝑtialē solū in tali materia ꝛ virtutē solā castitatis. Secūdū est ꝙ oīs ꝟtutes morales sunt ꝯnexe in prudentia ꝑfecta. qꝛ si quis est ꝑfecte prudēs totaliter ꝛ necessario h₃ oīes ꝟtutes morales hoc pꝫ. qꝛ sicut se h₃ prudentia ꝑtialis ad hanc virtutē. sic prudentia totalis ꝛ ꝑfecta ad omnē ꝟtutē. S₃ prudentia ꝑtialis ꝛ imꝑfecta in vna materia h₃ secū virtutē moralē circa istā materiā. vt pꝫ ex dictis. ergo prudentia totalis ꝛ ꝑfecta circa oēm materiā h₃ secū oēm ꝟtutē moralē. hoc patꝫ ꝑ aristo. 6. ethi dicentē. Prudentes vni existēti. i. ꝑfecte ꝯplete oīs inerūt. qđ est verꝫ de prudētia ꝑfecta ꝛ totali. Dico igit ꝙ oīs ꝟtutes morales non sunt ꝯnexe ex se vel inter se. naꝫ vna q̄ntū est ex se pōt esse ꝑfecta sine alia nec etiā sunt ꝯnexe in prudentia ꝑtiali ꝛ imꝑfecta que respicit solum materiā vnius ꝟtutis. sunt tn̄ ꝯnexe in prudentia totali ꝛ ꝑfecta. qꝛ impossibile est habere prudentiā totalem q̄n habeant oīs ꝟtutes nec est aliqua ꝯtradictio frequenter eēm sunt alique q̄ nō sunt ꝯnexe q̄ntuꝫ est ex se sed ꝯiungūt necessario inter se necessario inter se posito ex hītudine ad aliud. sed vna ꝟtus moralis pōt esse ꝑfecta sine alia. aliqui dicunt ꝙ nō. ꝛ hn̄t auctes ꝑ ꝑte sua pma grego. li.j moraliū. verius fine sup illud Job. ne forte peccauerit. vbi dicit sic. nec est vna ꝟtus est. si mixta alijs nō est. Itē Boetius de cōsola.c.6. q̄ dicit sic. Suauissimuꝫ quoddā esse ꝯceptum ꝯplexūq₃ ꝟtutū atq₃ vnam pendere ex altera. Item aug.6. de trini.c.4. ꝟtutes q̄ sunt in aīo nullo mō separi possunt Et loquit ibi de ꝟtutib⁹ q̄ntum ad eoꝝ esse ꝑfectū. sed scotus dic̄ ꝯtrarium ꝛ ꝑsuadet sic. si hoc esset verū nullus posset habere ꝑ statu isto aliquā ꝑfectam virtutē. cū cuilibet deficiat necessario aliqua ꝟtus specifica. quia nullus est q̄ in omi materia possit se exercere vnde paupe res nō possunt esse liberales nec magnifici quia deficit in eis materia. ꝛ similiter in alijs virtutib⁹ Item ꝟtus moralis est qualitas intellect⁹ circa determinatā materiā. ergo ad hoc ꝙ sit perfecte in sua spē. sufficit ꝙ ꝑfecte inclinet ad suā materiam vel obiectū. sed potest hoc fieri sine alia virtute. sicut vna forma perfecte inclinat in suā oꝑationem sine

alia ꝛ etiā vna potentia vt auditiua nō requirit ꝑ se ad sui ꝑfectionē potentiā visiuā nec aliā ꝑticularem. Sed ꝓ auctib9 soluendis nota ꝙ aliqua virtus pōt esse ꝑfecta dupl'r Uno mō infra se ꝛ essential'r q̄ntū ad esse illud qđ ad suaȝ ꝑfectā spēm necessario ꝛ intrinsece requirit. Secūdo mō aliq̄ virtus pōt esse ꝑfecta ꝑfectione accidētali ꝛ extrinseca sue rōni. loquendo ergo de ꝑfectiōe accidentali ꝛ extrinseca ꝟtutis que nihil aliud est q̄ꝫ coexigentia vnius ꝟtutis cū altera vna nō pōt esse ꝑfecta vltimo gradu ꝑfectionis sine alia. Uñ q̄ntū ad talem ꝑfectionē extrinsecam vna dependet in esse suo ꝑfecto ab alia. qꝛ talis ꝑfectio vt dictum est nō est aliud nisi coexigentia vel coexistentia eius cū alijs ꝟtutib9. Et de hoc dicit tullius in li. de amicicia. qꝛ vna virtus nō poterat se sola ad ea q̄ sūma sunt ꝑuenire faciata cū altera ꝑueniret. ꝛ de h̄ mō virtutis tenent auctores ꝑdicte. Sed loquendo de ꝑfectione intrinseca que est vltimus gradus istius virtutis videt̄ mihi ꝙ vna virtus vtputa appetitiua potest esse ꝑfecta ꝛ in esse in vltimo gradu ꝑfectiōis sine alia quacūq̄. ¶ Ad argumētū in ꝑncipio đꝛ ꝙ nō est verū. nam a prudentia dependent vt a reg'la cui necessariū est ꝯformari. nō aūt inter se cū vna spālis nō sit alteri9 regula

Secūda que

stio. 36. distinctiō [illegible] q̄rit̄ vtrū ꝟtutes morales sint ꝯnexe necessario ꝟtutib9 theologicis. videt̄ ꝙ sic. qꝛ aug. dicit ꝙ nō sunt ꝑfecte ꝟtutes sine charitate. ¶ Ad oppositū. nam in pħis fuerūt virtutes morales ꝑfecte. hec questio nō ponit̄ a doctore. Sed mihi videt̄ ꝙ nō sint ꝯnexe. nā in pħis fuerunt virtutes morales ſꝫ nō fuerūt virtutes theologice. Sed ꝓ maiori declaratiōe pono tres ꝯclusiones. Prima ꝙ loquendo de ꝑfectione essentiali ꝛ intrinseca nō hñs caritatē ꝑfecte pt se exercere ī materia ꝟtut9 moral'. Secūda ꝯclusio ꝙ loquendo de ꝑfectione que ordinat̄ ad beatitudinē ꝛ vt dirigit̄ ad vltimū finem necessario sunt ꝯnexe cū virtutib9 theologicis hoc de se pȝ. Tercia ꝯclusio ꝙ ꝟtutes theologice nō sunt necessario cōnexe inter se. qꝛ fides potest esse ꝑfecta in sua spē sine charitate nō tamē ꝑfecta ad meritū. qđ pȝ. qꝛ fides nō tollit̄ nisi in fidelitate. sed qñ iste ꝑdidit charitatē nō est necesse ꝙ icurrat pctm̄ infidelitat'. ergo nō est necesse vt ꝑdat aliquid fidei etiaȝ qꝛ oēs ꝯcedunt charitatem manere in pr̄ia sine fide igitur nō connexe. ¶ Ad argumentū đꝛ ꝙ intelligit đ esse ꝑfecte meritorio.

Circa distinctionē tricesimā septimā querit̄. vtrū omnia ꝑcepta decalogi sint de lege nature. videt̄ ꝙ nō. naȝ in his q̄ sunt de lege nature nō videt̄ deum posse dispensare. qꝛ talia hñt necessariā bonitatē. sed deus videt̄ dispēsasse in aliquib9 que vident̄ ꝯtra ꝑcepta vtputa in homicidio. Gen. 22. vbi ꝑcepit abrae vt imolaret filium. ꝛ in furto Exod. xij. cū ꝑcepit

expoliationē egypti. ergo ₇c. ¶ Ad oppositū est aug. 2. ɔfessionū ₇ loq̄tur deo dicit. furtū punit lex tua ₇ lex in cordibꝰ hoīm scripta est. sed lex scripta est naturalis maxīe si sit scripta in cordibꝰ. ergo nō furari ea dem rōne oīa alia sunt de lege nature dicit tho. j. ij. q. 100. arti. j. ₇. 8 ꝙ sic. q2 oīa p̄cepta decalogi sequū tur aut mediate aut īmediate ex pri mis p2icipijs agibiliū que habent euidentiā ex terminis. Sed ad que stionem d2 ꝙ sic p aug. 2. ɔfessio nū loquentē ad deū. ₇ aug. dicit sic furtum punit lex tua ₇ lex in cordi bus hoīm scripta est. s3 lex scripta in cordibus hoīm est lex naturalis igit nō furari ₇ p ɔsequens alia sūt de lege nature. Sed hic videbunt tria. Primo que vocant p̄cepta p̄ me tabule. Secundo vtrū ista p̄ce pta sunt de iure naturali. Tercio si potest fieri dispensatio in p̄ceptis ¶ Quantū ad. j. arti. p̄cepta sūt de cem. ₇ istoꝝ aliqua ordināt in deū ₇ aliqua in pximū. Illa que ordinā tur in deū sunt p̄cepta p̄me tabule Nam ad hoc ꝙ homo ordinetur in deum oportet ꝙ tria obseruet. Pri mo fidelitatē sic. ꝙ eius dñiū ad a lium nō transferat ₇ huic deseruit p̄ mū p̄ceptū. sc3 nō habebis deos ali enos. Secūdo debet suare reueren tiam nihil indecens vel viciosum cōmitti. ₇ huic deseruit secundū p̄ ceptū. sc3 nō accipies nomen dei in uanū. i. nō facies noī diuino irreue rentiā. Tercio d3 suare deo reuerē tiā bñficia cognoscendo. ₇ huic de seruit terciū. sc3 memēto diē sabba

ti. i. bñficiū saluatoris recogites ad qđ recogscendū p̄fixus ē ilīs dies. ₇ hec vocant p̄me tabule. i. p̄me fa ciei in mēte. Precepta secūde tabu le ordināt hoīem in pximū. ₇ q2 in ter pximos sūt pores pentes. iō dic̄ honora prem. ₇ de isto solo demon strat p̄miū expssum si vis esse longe uus sup terrā. Etiā hō ordinat ad alios vt ḡ illos bñ se hēat hoc mō ꝙ nō inferat nec corpe nec ore nec corde nocumentū. In ore nō loq̄t falsum testimoniū. In opere tripl'r aut in bono qđ est ipse. ₇ sic dicimꝰ nō occides. aut in bonū. i. in psona sibi ɔiuncta q̄ est vxor. ex q̄ hēt nō mechaberis. aut in bono fortune. ₇ sic dicimꝰ nō furtū facies. In corde pōt fieri nocumentū pximo pupl'r. vel ɔcupiscendo bona fortune sibi. iō d2 nō ɔcupisces rē alienā pximi tui. aut ɔcupiscendo psonā sibi cō iunctā. ₇ sic d2 nō ɔcupisces vxorē ¶ Quantū ad secūdū arti. vtrū ista p̄cepta sint de iure nature. d2 ꝙ sic. q2 sicut est ex pte intellectꝰ speculati qđ hab3 verū cognitū p obiecto sic suo mō ex pte īte. lectus practici qđ h3 bonū cognitū p obiecto. Ex pte aūt intellectꝰ sūt alique ppōes q̄ sta tim ex terminis cognoscūt p̄e ₇ ne cessarie. ₇ iste dicūt cognite natura liter. vt oē totū est maiꝰ sua pte. alie sūt q̄ hñt necessariā ɔnexionē cū p̄ mis ₇ p mediū discursum apparet vere. Et iste licet cognoscantur rea liter quia p discursum. tñ q2 valde de ppinquo ₇ faciliter cognoscūt ex illis. ideo aliquo mō dicunt cogni te naturaľr. vt hō est rōnalis. Ter

cio ppōnes sunt que nō hñt necessa ria ɔnexionem cū primis. sed cōne xionē pbabilem ⁊ ɔtingentem. ⁊ de talibꝫ sunt opiniones ⁊ non scie. vt ꝙ scotiste sunt reales. Sic ex pte in tellectus practici, sunt aliqua dicta ta que sunt dictata velut bona ⁊ ne cessaria vt deus est. Alia que habēt necessariā ɔnexionē ad illa ⁊ ex mo dico discursu apparent bona neces/ saria. vt ꝙ ꝟtutes sunt bone. Ter/ cie sunt que nō hñt necessariā ɔne/ xionē cū pmis. sed pbabilē ⁊ ɔtin/ gentem ⁊ ɔsonantē p aliquo tēpe. vt scꝫ p tpe necessitatis omnia sint cōia. pme ppōnes intellectus practi ci dicunt̄ esse pꝛie de lege nature qꝛ statim cognoscūt̄ esse vere bone co gnitis terminis. Secunde sunt de lege nature nō tñ ita pꝛie sꝫ aliquo mō. Tercie q̄ nō hñt necessariā ɔne xionē cū illis nō dicunt̄ esse de lege naturali, sed magis de lege positiua ex rōnali opinione hoīs ⁊ iudicio. ¶Ad positū videt̄ dicere doctoꝛ ꝙ duo pcepta pme tabule scꝫ nō ha bere deos alienos. ⁊ nō accipies no men dei inuanū. sunt stricte de lege nature. nam si ppōnāt̄ intellectui ap parēt bona ⁊ necessario bona. Ter cium pceptū in pma tabula nō est de lege nature stricte. sed est de lege nature in secūdo gradu. Et sicut di co de illo dico de aliis septem in p/ ximū ordinatis. vñ ista non appa/ rent ita bona nec necessario sicut p/ ma. nec ꝙ nō posset fieri oppositū. ⁊ ista si pbantur esse bona pbant̄ ex modico discursu ex pmis. ¶Quan tū ad terciū arti. si in pceptis pt fieri dispensatio. dicit doctoꝛ ꝙ sibi vi det̄ ꝙ nō. accipiendo pꝛie dispen/ sationem. nam pcepta sunt bona ⁊ necessaria postq̄ꝫ cadūt sub pcepto legis nature. ⁊ sunt formaliter bo/ na. ⁊ in formali bonitate nō pōt fie ri dispensatio. qꝛ est malū illud qđ est bonū formaliter. vel ꝙ esset dis pensatio ɔtra bonū. Et sic dicit do ctoꝛ ꝙ in nullo decem pceptoꝝ ca/ dit dispensatio a quocūq̄ꝫ. Et si de us posset dispensare vel de potētia absoluta vel ordinata relinquo sub dubio. nam si determinarē restrin gerem potentiā dei. Sed si aliq̄s diceret nūquid dispensat̄ in furto. vtꝫ ꝙ tpe famis quis possit furari p vita sua naturali ɔseruanda. Dico ꝙ nō est cōmissio furti. quia illo tpe omīa sunt cōia. Et sic habeas regu lā ꝙ pcepta affirmatiua valent sem per sed nō p semp. i. semp honora patrē tuū valet semp sꝫ nō p semp. Nam si quis vult ingredi religiōē pōt ingredi nolente pꝛe. nec in tali casu patri debet obedire. Sed pce/ pta negatiua valent semp ⁊ p semp vt non occides valet sp ⁊ p sp. i. ꝙ nullo pacto illud facere debes. Et nota in hac materia q̄ est cā q̄re de/ cē pcepta nunq̄ꝫ fuerūt mutata. Et dꝛ ꝙ hō iō est. qꝛ fuerūt scripta ⁊ scul pta in tabulis lapideis qđ figurabat eternitatē. vel ꝙ semp debeant du/ rare. Cerimonialia ꝟo nō fuerūt scri pta saltē in tabulis lapideis ꝙ figu rabat ꝙ adueniente xpo debeāt ha bere terminū nec amplius homīes illis debeant vti. ¶Ad argumētū in pncipio dꝛ ꝙ nō dispēsauit in ho

micidio simplr. sed dispēsauit ī homicidio ex auctoritate. nā homicidium ex auctoritate ꝓpria semꝑ est prohibitū. ideo abraam nō ex se. sed auctoritate ꝛ dei ꝑcepto illud faciebat. quare ꝛc.

Circa distinctōem tricesimā octauā querit. Utrū oē mēdatium sit pctm̄. Videt ꝙ nō. quia Jacob dixit patri suo se eē Esau. ꝛ videt ꝙ mentiebat. quia esau nō erat. nec ī hoc peccauit vt videt. qꝛ si pctm̄ fuisset mater sua Rebecca que tipū gerit spūſſcti ad hoc eū nō induxisset. Ad oppo. est Augustinꝰ in libro de mēdatio Conclusio est certa ꝙ sic sed ratio qrītur Dicit vt videt. si veritas spūalis limitetur ad deū sup te. Petrꝰ de tarantasia in pñti distinctōne. q. iiij. ꝙ ideo est pctm̄. quia ncārio auertit a deo q̄ est veritas. mendatiū autez est ꝯtra veritatem. Dicit sctūs doctor scda scde. q. 100. ꝛ arti. iij. ꝙ est rō quia actus malus ex gn̄e nūquā pōt esse bonus Est aūt malus ex genere rōne obiecti. quia circūstantie sequētes nō tollūt ꝑcedentē maliciā Mentiri autē est actus malꝰ ex genere. qꝛ materia loqndi debet eē verum. vel apparēs in mēdatio ē materia opposita. Dicit tertio Bonauētura in pñti dist. q. ij. Et beraldꝰ Odonis. j. ethi. impugnās opīonē Platonis de felicitate. q. j. ꝙ tō mētiri est pctm̄. quia mētiri ex rōne sui dicit intentionē malam. ꝛ ita includit formalr malū. Ceterū infra poīt opī. Bonauēture in pñti dis. q. iij. dicētis mēdaciū iocosuȝ ꝛ officiosū nō esse pctm̄ mortale virꝭ imꝑfectꝭ. sed bñ viris ꝑfectꝭ. qꝛ aufert ab eis auctoritatē ne credat eis. Sꝫ circa hoc tria q̄rūtur. Primo si oē mēdaciū sit pctm̄ Scdo si oē mēdatiū est pctm̄ mortale. Tertio. an habitus mēdacij sit in intellcū vel volūtate

¶ Quantū ad primū arti. dr. ꝙ triplex ē genusꝰ mēdacij. Unū ꝙ non obest sed ꝓdest. vt mēdatiū officiosum. Aliud qd̄ nec obest nec ꝓdest vt iocosum. Tertiū ꝙ obest ꝛ nulli ꝓdest. sicut ꝑniciosum. Et sic dr. ꝙ oīe mēdatiū est pctm̄ siue officiosum siue iocosuȝ siue ꝑniciosuȝ. nā est ꝯtrium veritati. ꝛ veritati ꝯtriū est malū ꝛ pctm̄. Confirmat ꝑ aug. in li. de mēdatio. q̄squis esse aliqd̄ genꝰ mēdacij ꝙ pctm̄ nō sit imputauerit. decipiet se ip̄m turpiter Itē in eodē li. Mēdacij genera multa. que q̄dem oīa naturalr odisse debemus. nullū eīm est mendaciū qd̄ nō sit ꝯtrariū veritati. Item dicit aristoteles iiij. ethi. ſm seipꝫ mēdaciū prauū est ꝛ fugiendū. ḡ pctm̄. Quātum ad scd̄m arti. si oīe mēdatiū sit pctm̄ mortale. Dr ꝙ si est cōtra proximū ꝛ scienter ex malicia ꝓposita nō est dubiū. ſꝫ de iocoso ꝛ de officioso dicūt aliq̄ ꝙ in platis ꝛ talibus est pctm̄. Sꝫ veritas huiꝰ articuli ē. ꝙ in ꝑfecto vl' in religioso doctori vel plato nō oīe mēdaciū est pctm̄ mortale. Dico tn̄ ꝙ est pctm̄. graue ꝛ maxīe religioso. qꝛ mēdatiū eorū est magis in scandalū aliorū. nā mōs reputat ꝙ debēt eē maioris ꝟtutꝭ q̄ʒ alij. vn̄ sine ḡue pctō religiosus mēdosus eē nō pt. saltem

rōne scandali ꝛ rōe mali exēpli. vn̄ ppl's solꝫ dicere si q̄ debem⁹ credere qn̄ in illis in quibꝫ dēt eē v̄itas nō est nec iuenit̄. Quātū ad tertiū arti. in q̄ poña ē habit⁹ viciosus dr̄ bre/ uiter ꝙ cū poña, eadē sit oppositoꝝ scdo de aīa. ꝛ veꝝ ꝛ falsuꝫ sint oppo sita. ꝛ veꝝ est obiectū intellcūs vi. e thicoꝝ. iō falsuꝫ erit ī intellcū. ꝛ hi/ tus falsus erit ī intellcū. hoc habet̄ ab aristo. in eodē vi. ꝛ ē iste tert⁹ ad ꝯtēplatm̄ mētis. q̄ nec ī agēdo nec ī faciēdo ē laus ꝛ vitupatōi v̄o ꝛ flō ꝯsistat. hoc em̄ toti⁹ intellect⁹ opus est Itē ābrosius ī li. Cur de⁹ hō ca. xij. vbi dr̄ sic. nō p̄t velle mētiri vo/ lūtas nisi in q̄ est corrupta veritas. Ad argu. in pricipio dicūt aliq̄. ꝙ illud nō fuit mēdaciū qꝛ sibi debat̄ primogenitura. Esau em̄ sibi vēdide rat. Uel dicūt ꝙ nō fuit pctm̄ ꝙ fuit veniale. Et cū dr̄ nō qꝛ mr̄ induxit Dico ꝙ nō est incōsuetū mulieribꝫ (mētiri.

Irca distinctiōeꝫ tri cesimānonā q̄rit̄. vtꝝ piuriū sit pctm̄ mortale Uidet̄ ꝙ nō. nam dr̄ ex̄ de iure iu. ꝙ p piurio nō sunt hoies tanq̄ꝫ pro pctō mortali puni endi ğ videt̄ ꝙ nō sit pctm̄ mortale Ad oppo. Exodi ij. nō piurab. red dēs aūt dn̄o deo tuo oīa iuramēta tua. ꝛ in ps, Uouete ꝛ reddite ꝛc. Sꝫ h̄ ponētur aliq̄ prēābula Pri/ mū ꝙ nō oē iuramentū pmissoriū obligat nc̄ario ca. xxij. q. iiij. p totuꝫ melius ꝛ votū stulte pmissiōis nō implere q̄ꝫ crimē ꝯmittere. ğ nec ibi piuriū est pctm̄ mortale. pbatio an̄ cedētis d̄ iuramēto coacto. ex̄ de iu/ re iu. c. Ueꝝ in ea. qōne d̄ iuramēto doloso ptꝫ. ꝙ nō itēdit se obligare ex̄ d̄ iure iu. q̄nto. vbi habet̄ p textū ꝛ glosaꝫ. ꝙ si aliq̄s iuret n̄ stare cō/ tra aliū i aliq̄ re. tn̄ p̄t ꝯtra eūdē sta re in eadē re sup quā iurauit. cā tn̄ iusta vl' legitīa appente vt ī cau͛ ec clesie ꝛ cōitatis. vt ptꝫ in casu p̄all. ca. nō q̄ēscūq̄ꝫ iuramētū appet illi citū si iurās impleat illud vergit in peiorē exitū xxij. q. iiij. si aliq̄d. igit̄ maius pctm̄ est iuramētū, fuare q̄ꝫ illud nō fuare. Sed tria videbunt̄ Prīo si piuriū sit de gn̄e pctī mor tal'. dr̄ ꝙ sic Rō h⁹ ē qꝛ piuriū nihil aliud est q̄ꝫ falso deū inuocare inte steꝫ. sꝫ in h̄ fit irreuerētia prime ve/ ritati imediate. nā fal idic⁹ test', tri bus psonis ē obnoxius. Prīo deo cui⁹ p̄ntiā ꝯtēnit. Deiñ iudici quē mētiendo fallit postremo pti seu in nocēti quē falso testimonio ledit. vt h̄etur ex̄ de cri. fal. ca. j. Itē piuriuꝫ solueret̄ credulitas ī vniūso. qꝛ nō esset aliq̄s cui crederet̄. Dico tn̄ ꝙ lꝫ sit pctm̄ mortale ex gn̄e actus. tn̄ a/ liq̄n nō est pctm̄ mortale ex p̄te faci entis. qn̄ valꝫ iurat falsuꝫ ex motu surreptīcio. Scdo videndū ē. vtrū piuriū sit pctm̄ ꝯtra p̄ceptū prime vel scde tabule. Et dico simpl'r ꝙ p iuriū sp est pctm̄ ꝯtra p̄ceptuꝫ prīe tabule. in hoc ꝙ falso sūitur pria ve ritas in testiōniū. Interdū est ꝯtra p̄ceptū scde tabule vtpote cū q̄s fal suꝫ testiōniū ꝯtra pximū firmat iu ramēto. ꝛ in tali casu ē ꝯtra p̄ceptū prime vl' scde tabule. Tertio videñ dum qd̄ ē mai⁹ pctm̄ piuriū vl' ho micidiū Aliq̄ dicūt ꝙ piuriū qꝛ fit ꝯtra veritatē primā i. ꝯtra deū. q̄s adducit eū ī falsuꝫ testiōniū Sꝫ ho micidiū ꝯtra pximū. ğ ꝛc. sꝫ rei v̄i/

tas ē φ hoīcidiū de gñe act⁹ ē mai⁹ pctm̄ q̄3 piuriū, q2 homicidiū 9riaƭ directe caritati piuriū aūt 9riaƭ latrie q̄ refuaƭ deo reuerētia ī vbo. Sed pctm̄ 9tra caritatē ō2 mai⁹ ex gñe act⁹ q̄3 pctm̄ latrie. sic simpl'r ē mai⁹ pctm̄ occidere q̄3 ñ orare ī die sabbati. s3 īdelibatō excusat a pctō mortle Dico φ illa indelibatio bñ excusat marie si postea peniteat vt de hoīb⁹ iurātib⁹ multū. Si vo nō peñteat. dico φ ē pctm̄ mortle. S3 si ex 9suetudine sit peioratū est mortale. ō2 φ si sit p inaduertētiā 7 si sit peioratū nō est mortale. s3 si cū aduertētia ē est mortale. S3 si aliqs iurat de aliquo de q̄ nō est cert⁹ an sit ver. sed credit 7 cū illa credulitate iurat 7 decipiƭ peccat mortalr. Dr̄ φ sic postq̄3 iurauerit cū delibatōe 7 corā iudice. nā si nō corā iudice 7 ex ipro uiso nō est mortale. S3 q̄ est cā qd aliqs iurās p euāgelia si false iurat est infamis. 7 iurās p deū nō est infamis. Dico φ infamia nō sp seqƭ qlitatē culpe s3 crimē publicū. extimāduz ē aūt φ iuramentū sup euāgelia sit cū deliberatōe 7 publicū. 7 io p̄sumiƭ trāsgressor iuramēti 7 violator fidei. 7 ita rōnabilr hēƭur infamis. nō sic pt p̄sumi de aliq̄ leuiter iurāte p deū. Ad argu. in pricipio dr̄. φ ibi loqƭ de piurio scāto. vl' ex bitu ñ tñ de illo q̄ ē piurus corā iudice

Circa distictōe3 qdragesimā qriƭ. vtr lex noua sit grauior lege veteri Videƭ φ nō. s3 durior q2 illa lex grauior ē q̄ supaddit legi veteri. s3 lex noua addit Mat. v 7c. Ad oppo. nā onus legis veteris erat on⁹ importabile. vt ō2 act. xv. Hoc ē on⁹ qd nec nos nec p̄res nr̄i portare potuim⁹. ¶ Ad qōem ō2. φ lex āntiq ē grauior vt ō2 actuū xv. h̄ est onus qd nec nos nec p̄res nr̄i portare potuim⁹. S3 anq̄3 veniā ad qōnē ponam⁹ vtr lex noua sit aliqd ī mēte hoīs ptinēs ad rōe3 vl' volūtatē. Et de h̄ ē intētio scti doctoris Prima ij. q. xc. arti. i. dicentis φ lex ptiet ad itellcm̄. S3 q̄ ad h̄ dico tria. primū φ ē distictio inƭ actū legis 7 legē sicut inter actū fidei 7 fidē Nā actus legis in mēte nihil aliud ē q̄3 qdā actualis 9gnitio p̄ctica dictās mēti de agēdis Scdo dico φ lex ī mēte hoīs est hīt⁹ 9gnitiu⁹ p̄ctic⁹ determinans mētē ad tres 9gnitōes actuales p̄cticas. Tertio dico φ lex xp̄i in mēte hoīs ē hītus 9gnitiu⁹ p̄ctic⁹ determinās mētē ad dc̄āmia 7 iudicia p̄ctica de his q̄ xp̄s agēda determiauit. s3 iste hit⁹ ī mēte hoīs q̄ ō2 lex xp̄i est vn⁹ vel plres. Dico φ nō ē nisi vn⁹ hit⁹ explicit⁹ de his q̄ agēda sūt auctoritate 7 mādato xp̄i. S3 ē difficultas q2 cū fides sit hit⁹ speculatiu⁹ pure vt videƭ 7 multi doctores dicūt. 7 lex ī mēte hoīs sit hit⁹ p̄ctic⁹ g̃ lex ī mēte hoīs nō poterit eē fides. Hic dico φ fides nō ē pure hit⁹ speculatiu⁹. qd pt3 sic. q2 ille hit⁹ q̄ dictaƭ aliqd eē agēdū ille ē hit⁹ p̄ctic⁹ s3 fides ē hmōi q2 dictat de agēdis Minor pbaƭ. q2 fide dictaƭ mihi eē īplēdū qd xp̄s p̄cepit 7 aliƭ nō nisi p fidē hēo noticiā h⁹ dictamis. vñ videƭ φ lex xp̄i ī mēte hoīs nō est nisi fides. s3 radix hēm⁹ fidei ē amor et radix veteris legis est timor. pt3 q2 lex noua habuit initiū ex effusione diuine charitatis. quia incepit in effu-

ne charitatis. quia incepit in effu-
sione sanguinis christi. Lex ātiqua
incepit ex ostensione diuine ptātis.
Secūdo lex noua ex opere opato.
dat charitatē. sc3 quia p sacramēta
influit charitatē. vberius influit la
tere amoris. sc3 christi. iam aperto.
Uetus autē lex non solum ex ope
operante. Tertio. quia ideo dicitur
lex amoris. quia in lege noua deus
ostēdidit maiora signa amoris q̄ i
veteri. Quarto dr lex amoris. quia
fm doctores ista lex ex intentōe dā
tis magis data ē ad eliciendū amo
rem. vetus aūt ad inducendū timo
rem. et hoc pter ɔditionem populi
qr popul⁹ iste erat carnalis et rudis
iste spūalis effectus ꝑtue passiōis
xpi Sed pt fieri lex nobilior et excel
lētior. dicūt aliqui q nō q̄ntū ad p
fectionē pceptoꝝ et ɔsilioꝝ. possꝫ tn̄
fieri melior q̄ntū ad efficaciā sacra
mētoꝝ. Sꝫ ista lex noua est lex eter
na. Ad hoc dr faciliter. q lex xpi dr
testamentū eternū. sed testamentū
et lex sīt idē. g̃ etc. Sed pmo dicam⁹
qd sit lex eterna. Ad qd dicet q lex
eterna nihil aliud est q̄ dictamē di
uini intellect⁹ practici fm qd gub-
nat et regit oēm creaturā. Un̄ lex et
na dr vl'is regula dirigens respectu
oīm agendoꝝ vel fugiendoꝝ. Un̄
Aug. j. de libero arbi. dicit. q lex e-
terna est sūma regula. et est ars pra
ctica plena rōbꝫ fiendoꝝ et factoꝝ
vt dicit in fine sexti de trini. Et q̄a
vl'is oēm aliam ɔtinet et ab ista oēs
alie fluūt et deriuātur. cū ista sit pri
ma et vl'is regula agēdoꝝ. Tūc ad
dubiū dico. qn̄ q̄ritur. Utꝝ lex no
ua sit eterna. Dico q lex noua hēt
duplex esse. Utrū esse habet in pmo
legislatore. s. in deo incarnato. i. in
xpo. Scdo habet eē in recipientibꝫ
ipam legem. in qbus sc3 imprimit
vl'r. aut lex habet esse in inferente le
gem et in suscipiente eā. Tunc ergo
dico ad dubiū. q fm primū esse lex
est eterna et fm illud esse est antiqua
tn̄ dicit noua q̄a postremo data. tn̄
scdm esse ɔtinuo innouat. Sed vl
terius pro solutōne q̄stionis ponit
vna diuisio q̄ talis est. q vnā legē
esse leuiorē alia pōt intelligi tripli
citer. Primo q̄ntū ad leuitatē pre
ceptoꝝ in se intensiue. Scdo q̄ntū
ad paucitatem pceptoꝝ. Tertio q̄
ad auxiliū quod pbet ad pcepta im
plenda. His visis dico ad q̄stionē
q si accipiamus leuiorē primo mō
dico sic q lex christi nō est leuior le
ge veteri sed fortiora et pfectiora. in
tēsiue pcepit et in gradu altiori et p-
fectiori. Hoc patet. nam hec supad
dit veteri Matthei v. Item quia ē
pfectior. ergo vigorosior et diffici-
lior. Si accipiam⁹ leuitatem secū-
do modo. sic lex noua est leuior. q̄a
ad Cerimonialia legis mosayce nō
obligat qr erāt figure et adueniente
ꝟitate cessat figūa Rabi moyses e-
nūat pl⁹ q̄ sexcēta cerimonialia p-
cepta ad q̄ tenebāt ātiq̄ q̄ oīa āmo
ta sīt pter moralia xpo adueniente
Si loq̄mur de lege tertio⁹ sic dico.
q lex xpi ē leuior q̄ fuerit lex antiq̄.
Rō h⁹ est. qr illa lex pbet caritatē i
plenitudinē latere xpo aperto. Un
de pbet adiutoriū plenissimi amo-
ris. oīa autem leuia et quasi nulla

facit amor. prebet etiam magis ad iutorium exemplorum et beneficiorum. propter que illa que sunt in hac lege dilectissime portatur a corde caritate inflamato. Ideo christus dicebat in euangelio Matthei. xj. capitulo. Uenite ad me omes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos. tollite iugum meum sup vos. et discite a me quia mitis sum et humilis corde. Jugum enim meum suaue est. et onus meum leue. Quod iugum nos sustinere faciat qui est alpha et o hic et in perpetuum. ¶ Ad argumentum in principio dicitur per ea que dicta sunt etc.

Finit liber tercius

Irca quartum librum Scoti pauperum sit hec prima distinctio. vtrum creatura possit habere aliquam actionem respectu termini creationis. Videtur quod sic. nam Aug. lxxxiij. q. q. lxxviij. dicit artifices ideo de nihilo non possunt aliquid fabricare. quia per corpus operantur. ergo per oppositum creatura spiritualis potest aliquid de nihilo producere. quia operatur non per corpus. Ad oppo. est aug. sup Genesim ca. xiiij. In ista questione inquit doctor. communiter theologi tenent partem negatiuam. Et ponit quattuor rationes aliorum theologorum. Prima est Tho. j. parte summe. q. xliiij. arti. v. vbi dicit quod oportet effectus vniuersaliores in causas vniuersaliores reducere. esse est effectus vniuersalissimus. igitur reducitur in causam vniuersalissimam. que est deus. Secunda ratio est hen. quol. iiij. q. vlti. et Ricardi de media villa in scdo. di. j. arti. iiij. q. iiij. sup distantiam infinitam non potest nisi virtus infinita inter terminos creationis vt inter nihil et ens est distantia infinita igitur etc. Ex eodem medio aliter formatur ratio a Tho. j. parte summe. q. xliiij. arti. v. in solutione tertij argumenti non est aliqua proportio nullius potentie ad aliquam potentiam. ergo non est aliqua proportio distantie que est inter potentiam et actum ad illam que est inter nullam potentiam et actum. Tercia ratio est Egidij. quol. v. q. j. Et fratris petri de tarantasia li. ij. di. j. q. iij. Et dicunt sic. Agens inferius presupponit in agendo effectum agen

tis sup̄ioris.ergo om̄e creatuȝ agēs vt agat p̄su ꝑponit effectuȝ dei.ergo nullo su ꝑposito repugnat agere. Quarta rō ē Egidij vbi sup̄ quol. .j.q.iiij.sic inquientis.nullū agēs cre atum ē actus purus siue purꝫ eē igit̄ nec actio eius est actus purus.igit̄ est cū motu ⁊ mutatōne. Cōtra pri/ maȝ rōeȝ doctor arguit q̄ est Tho. quā reducit ad duas ꝓpōnes. Pr̄ia est.esse simpl̄r est prim⁹ effect⁹. Se cūda est.esse simpl̄r est ꝓprius effe ctus creatōnis ⁊ postmoduȝ ōndit rōem peccare s̄m eq̄uocatōem.⁊ rn̄ det ꝓpōni sumpte ex libro de cau. Postea ponit q̄ndam cōfirmatōeȝ Tho. ad suam rōem vbi sup̄ de effe ctu vl'iori. Et dicit sic inq̄t dēt intel ligi scꝫ ꝙ effectus vl'ior s̄m p̄dica/ tionē debet reduci in cāȝ vl'iorē s̄m pfectōem.licet eīn hō possit esse ab hoīe.nō tn̄ inq̄ntū hō pōt esse nisi a cā pfectiore tota spē hoīs. Postea dū Tho.loq̄tur de instrumēto. vi/ detur dicere ꝙ tm̄ agit dispositiue. si intelligat vl'r ꝯdicit sibi.nā in iiij suo dis.j.q.iiij.dicit oppositū. Qd doctor nr̄ notat dū dicit.possibile ē s̄m ip̄m alibi instrumentū attinge/ re effectū pr̄icipalis agentis. Post trib9 alijs improbat̄ rōnibꝰ poīt o pinionē Auicēne q̄ ꝯcessit creatōeȝ. Et adducit ꝯtra eū rōem Thome. habita et prima pte vbi sup̄ dicen/ tis ad primā rōem.pticipans inq̄t aliā naturā nō pducit sibi sil'e s̄m il lam nisi applicando illā ad aliud. Nō eīn pōt esse hō cause nature hu mane absolute.q2 sic esseꝫ cā sui Sꝫ est cā q̄re natura hūana fuit in isto hoīe gn̄ato.⁊ sic p̄suppoīt materiā per quā est hic hō.qd cū cū aūt crea/ tum pticipat naturā essendi.g̃ ⁊c. Post multa āt doctor descēdit ad soluendū qōem iuxta mentē ꝓpriā. Et p̄mittit ꝙ difficultas ē de creare pr̄icipal'r ⁊ instrumental'r. Deinde diuidit creare pr̄icipal'r in duo mē/ bra.scꝫ independēter aut p formaȝ intrinsecam.licet tn̄ alio mō. Et de isto scdo mō inquit sunt tres modi dicēdi. Unus ꝙ ꝯclusio negatiua te netur sola fide ꝓpter auctoritatē sctō rum. Hic ē Guilhel.varronis.li.ij dis.j.q.vi.accipiēdo rōem directe. Scd̄s modus ē ꝙ ꝯclusio negatiā pōt ostendi ⁊ hoc vl'r de q̄libet crea tura.siue em̄ neq̄t esse forma m esse cause formal' alicui⁹ nisi cū materia sic nec agens limitatū causa in fie/ ri nisi cū materia. Hic seq̄tur i vir/ tute Laudulph⁹ seu Rodulph⁹ or dinis minorꝫ in iiij.dis.j.q.j.rn̄dē/ do q̄rto articulo petri aureoli Ter cia opīo est ꝓpria doctoris subtilis dicētis ꝙ creatura nō pt creare.quā probat p tres ꝯclusiones. Pr̄ia cō/ clusio est. Subā spūalis alia a pri ma nō pt creare totā subam rei.⁊ p ꝯn̄s nō pōt creare. Probat ꝯn̄a.nā talis subā spūalis nō agit nisi p in/ tellectū et volūtatem.vel p intelle/ ctionē ⁊ volitionē. Sꝫ intellectio ⁊ volitio nō sūt ip̄a subā spūalis.ꝫ mō ita est ꝙ p accn̄s sicut p pr̄icipiū nō pt produci tota subā rei.ergo subā spi ritualis alia a pr̄ia nō potest pdu/ cere totā subāȝ rei.qd subā spūalis nō agat nisi p intellectū ⁊ volūtatē est ꝯmētatoris.ꝙ intellectio ⁊ voli

tio sint accñtia. Probat. qa quoti/
enscũqȝ aliqd pt variari de aliq in
aliud a quo variat. videt esse accñs
respectu illius. sed intelligẽtia pt va
riari de vna intellcõe ad aliã. qꝛ da
oppositũ. hẽret tũc intellectõem oim
que pñt intelligere infinita. ꝛ sic in/
telligeret actu infinita. quapropter
eius intellectio eẽt actu infinita qđ
est incõueniens. quia vnũ solũ infi
nitũ põt esse ꝛ nõ plura. vt habetur
primo libro Sed ꝙ ꝑ accñs sicut ꝑ
pricipiũ nõ possit ꝓduci tota suba
rei. Probat dupl'r. In primo qꝛ a/
ctio ꝑ accñs sicut ꝑ principiũ neces
sario p̄supponit subiectũ. oĩs em̃ o
peratio accñtis cum sit accñs neces
sario recipitur in subiecto. ergo nõ
põt ꝓducere totũ effectũ. imo. effe/
ctus suus p̄supponit subiectum cũ
effectus non sit abstractioꝛ q̃ȝ actio
ipa vel principium opatõnis. Se/
cũdo probat hec ꝓpõ ad gñatõnem
sube non reqritur actio accñtis nisi
forte ad disponendũ. Vñ in fine al
teratõnis suba agit imediate subaȝ
ita ꝙ accñs pro tũc nõ mediat. sed
ad creatõeȝ totius sube nulla dispõ
põt precedere. ẽ creatio totius sube
nõ põt fieri mediãte aliquo accidẽte
Igitur ꝑ accidens sicut ꝑ principiũ
nõ põt tota suba rei produci Secũ
da ꝯclusio. ꝙ suba rei material' non
põt creare totã subam rei. Probat
nam illud qđ habet materiam ꝑtẽ
sui nõ põt producere materiã in ali
quo. nam nũc haberet actõem ꝛ ef/
fectum nõ in materia qđ est ĩpossi/
bile. Est em̃ impossibile vt effectus
sit abstractioꝛ q̃ȝ principiũ. ꝛ actio
q̃ȝ effectus. ita ꝙ forma que ẽ talis
sube pricipiuȝ agẽdi est in materia.
igitur effectus ip̄ius forme. ẽ mate
ria nõ est effectus forme. materia eẽ
nõ recipitur ĩ materia. cũ sit princi
piũ receptiuũ. Tercia ꝯclusio ẽ hec
ꝙ nec suba spũalis nec materialis
põt creare aliquã formã subaleȝ vl'
accñtalem Probat. quia qñ forme
subales vl' accñtales creãtur prius
ordine nature stẽ in se q̃ȝ in subiecto
om̃e em̃ creatũ est ꝑ se termin⁹ crea
tionis pri⁹ naturaliter ẽ in seip̄o q̃ȝ
in subc̃o. ꝛ ꝑ ꝯñs creãs ꝓus natura
ponit ip̄m in effcũ q̃ȝ in subc̃o. sȝ oẽ
tale pt a suo creãte ꝯsuare sine sub
iecto ꝛ ꝑ ꝯñs illđ qđ pt creare istas
formas cũ pri⁹ natural'r sit ĩ se q̃ȝ ĩ
subc̃o pt illas ꝯseruare sine subc̃o.
sed nulla creata pt formã subalẽ vl'
accñtalẽ ꝯseruare sine materia ꝛ sb
iecto. sȝ sola ꝟtus diuia. ẽ nec crea/
re. Ex his ꝯclusionibꝫ ꝓbatꝫ dedu/
cit. cũ ergo nõ sit nisi suba material'
ꝛ spũal' ꝛ neutra pt totã subam rei
creare nec formũ subaleȝ nec accñs
vt dcm̃ est. ẽ nulla creata absolute
loqndo pt creare. Ad argu. in prici
pio dico. ꝙ illa ẽ aliq cã quã ponit
aug. ꝛ maifestioꝛ sed nõ ꝑcise.

Ecũda que/

stio prime distĩctõnis vbẽ
qrit. vtꝝ hec sit ꝟa definitio sacra/
mẽti. Sacramẽtũ est inuisibil' grẽ vi
sibil' fora. Videt ꝙ nõ dẽat poni vi
sibile. nã in qbusdã sacramẽtꝭ nõ ẽ
nisi ꝟbũ tm̃ qđ nõ est signũ visibi/
le sȝ audibile tm̃. vt ĩ sacro pnĩe et
mrimonij. ẽ male dꝛ visibile. Ad
oppo. ẽ mgr in lra ꝛ de con. di. ĩ. sa
crificiũ In prĩo arti. oñdit qꝛ ptcẽ

definitio de quoꝝ non. Ubi notat
qͣnqꝫ ꝯditões q̄ hic ponũtur. Se
cũdus articulus oſtẽdit. ꝙ ſacramē
ti põt eſſe aliq̄ definitio. Et nota in
ſecũda ꝯditõne definibil'. ꝙ ibi eſt
opĩo Richardi de media villa. li.
iiij. di. i. q. ij. arti. i. ꝙ quia ſacramē/
tum nõ habet ꝑ ſe vnitatem. ideo n̄
eſt definibile. ⁊ eius improbationē
ibi ponit doctor. Et ꝯñter habes ī
illo loco ſm doctorē quomõ inten
tiones logice ⁊ entia rõnis definiũ/
tur. Tertius articul⁹ oſtendit. que
eſt definitio ſacramẽti. Et ſm hoc
tria videbimus. Primo cuius entis
eſt definitio. Secũdo ſi ſacramẽti
ſit definitio. Tertio dato q̄ ſit defi
nitio que eſt illa. ¶ Quantũ ad pri
mum arti. dico. ꝙ definitio eſt entis
poſitiui ꝑ ſe vnius entis realis cõ/
poſiti realiter ⁊ hñtis ꝯceptũ vl'em
Ubi demõſtratur ꝙ entis definibi
lis ſunt qͣnqꝫ ꝯditões. Prima. ꝙ
eſt entis poſitiui. hoc pꝫ. nam non
entis nõ eſt definitio. cũ primo to/
picoꝝ habes Definitio eſt exꝑſſiua
quidditatis. Scda ꝯditio ꝙ eſt en
tis qδ eſt ꝑ ſe vnum. pꝫ vij metap.
quia qδ nõ eſt ꝑ ſe vnum vel vnita
te reali. vel vnitate ꝯceptus nõ eſt
definibile. Tercia ꝯditio. ꝙ defini
tio eſt entis realis. Qδ patet. qͣ en
tis rõnis proprie nõ eſt definitõ. rõ
eſt. qͣ definitio exprimit q̇dditatē.
ens autē rõnis nõ habꝫ q̇dditatem
propriã Sed hic accipit' ens rõnis
nõ pro illo qδ eſt in intellectu ſubie
ctiue. ſicut ſunt ſcie. ſed pro illo qδ
ſolum habet eſſe ſecũdo modo ꝯſi/
deratum. qδ vocatur relatio rõnis

Quarta ꝯditio. ꝙ definitio eſt entis
ꝯpoſiti realiter. hoc pꝫ vij. metap.
q2 definitio eſt ſmo longus hñs ꝑ/
tes. Quinta ꝯditio. ꝙ definitio eſt
alicuius hñtis ꝯceptum vl'em Rõ
eſt. quia ꝑticulariũ nõ eſt definitio
vij. metaph. Quantũ ad ſcðm arti
culũ. ſi ſacramentũ habet aliquam
definitiõem. Dico ꝙ definitio vno
modo accipit' vt exprimit q̇d ꝓprie
extra aĩam. Alio mõ vt exprimit
vnũ ꝯceptum ꝑ ſe in intellectu. ſiue
ille cõceptus ſit rei extra aĩam. ſiue
rõnis vt exponebat' ens rõnis ī ter/
cia ꝯditõne. primo mõ ſacramenti
nõ eſt definitio. ſed ſcðo modo. qδ
patet. qͣ prima ꝯditio nõ impedit.
Eſt em̄ ſacramentũ ens poſitiuũ qδ
probo tribus ꝓõnibus. Prima eſt. ꝙ
poſſibile eſt deũ creare aliquē effcm̄
inuiſibilē ꝑtinentē ad ſalutem. ſcilꝫ
hoĩs viatoris. Hoc patet ſuppo/
ſita oĩ potentia dei ſm oēs theolo/
gos. Secũda ꝓpõ eſt. ꝙ poſſibi/
le eſt deũ inſtituere aliqδ ſignũ eſſe
ſenſibile ad ſcandũ predictũ effcm̄
Hoc patet. quia hoĩes poſſunt ī
ſtituere ſigna rememoratiua ꝓnoſti/
ca. ⁊ demõſtratiua ad ſcandũ ſuos
effectus. ergo multo magis deus.
Tercia ꝓpõ ꝙ poſſibile eſt deum
determiare ſe ad cooꝑandũ illi ſig
inſtituto vt ſeq̄tur effectus iã predi
ctus niſi impediat indiſpõ hoĩs ſuſ
cipientis. Ex his ſeq̄tur. quia defi/
nitio ſacramenti nõ eſt falſa. ſcꝫ vbi
dicit'. ſacramentũ eſt ſignũ ſenſibi/
le grãm dei vel eius effectũ gratui/
tum ex inſtitutõne diuina efficacit'
ſcãs ordinatũ ad ſalutē hoĩs viato

ris. Et hec ē vera cū oēs eius ptes sint vere. Et a ꝓplica oīs ꝯditiōes diffinitionis. nā nō repugnant p̄dicte diffinitioni. Et ꝓbaꝰ etiā in decre. j. q. j. mltī. circa mediū vbi hꝛ ꝙ eo dicūꝰ sacra qꝛ sub tegimēto corpaliū rerꝫ diuina ꝟtꝰ eorundē sacroꝝ salutē opaꝰ. vñ a secretis virtutibꝰ sacra dicūꝰ. ¶ Quantū ad. 3. artī. dꝛ ꝙ diffinitio sacramenti ꝯcordat cū diffinitione mḡri si bñ glosaꝰ. s. sacramentū est inuisibilis gratie ꝫ visibilis forma de ꝯse. di. 2. sacrificiū Accipitur em̄ forma visibilis ꝓ signo sensibili eo mō quo imago herculis dꝛ forma herculis. poniꝰ visibile ꝓ sensibili siue vno siue pl'ibꝰ ptinentibꝰ ad eundē sensum vel ad aliū ꝛ ad alium. vel ꝓ qdcūqꝫ sensibili in cōi. Poniꝰ grā inuisibilis ꝓ effectu dei gratuito īteriori ordinato ad salutē hoīs viatoris. Et sic vꝫ ꝙ hec diffinitio ꝛ illa bñ ꝯcordant In solutione principalis rōnis pme. nota ꝙ eiusdē rōnis pn̄t eē pl'a fundamenta ibi etiā sensibiliter. vꝫ idem de relatione reali in ꝓposito. ¶ Ad ar. in p̄ncipio dꝛ ꝙ ꝓponiꝰ visibile ꝓ sensibili cuiuslibet sensus.

Ercia q̄stio

p̄me distin. q̄riꝰ vtꝝ ꝓ tpe cuiuscūqꝫ legis a deo date debuit instituī aliqḋ sacr̄m. vꝫ ꝙ nō. quia nō legimus de aliq̄ sacro instituto a deo ꝓ tpe legis nature. sacr̄m aūt nō p̄t institui nisi a dō. ¶ Ad oppo. ē aug. ꝯ faustū. In hac q̄ne nō sūs opi. sꝫ doctor articulisat cām q̄druplici arti. ꝟm qḋ q̄tuor ponā ꝯclo nes. Pria ꝯclo ꝙ ꝯgruū fuit aliqḋ sacr̄m institui. tū ꝓpꝰ incitationē. tū ꝓpꝰ eruditionē. tū ꝓpꝰ hūiliatiōeꝫ. tū ꝓpꝰ discretionē. p̄me tres ꝯgruitates sūt mḡri in lr̄a. q̄rta ē aug. ꝯ faustū inquiēti ꝙ bñ est ꝙ sint sacra instituta p q̄ fideles ab infidelibꝰ distinguanꝰ. Scḋa ꝯclo ꝙ a solo deo p̄t institui sacr̄m q̄tū ad certitudinē signi pꝫ. nā solus ds ē in cuiꝰ ptāte ē cāre signatū sacrī puta grām. ꝛ sic solus ds p̄t instituere q̄tū ad signū certū vl' q̄tū ad certitudinē. Tercia ꝯclo ꝙ ꝓ oī statu vie post lapsuꝫ necesse fuit institui aliqḋ sacr̄m pꝫ. nā ꝓ oī tpe ꝓ q̄ est morbꝰ est necessaria medicina. sꝫ ꝓ oī statu vie pꝰ lapsū fuit morbꝰ ḡ nc̄aria fuit medicīa. sꝫ hec medicīa ē sacrꝫ. igꝛ ꝓ oī tpe fuit optunū sacr̄m. Ex his hꝛ ꝙ ꝓ statu prie nō ꝯgruit aliqḋ sacr̄m. nec̄ statu inocentie p rōem dictā. Sed an mr̄imoniū qḋ ꝯstat fuisse in statu inocentie sit sacr̄m diceꝰ inferiꝰ. Et dicūt aliq̄ ꝙ añ lapsum fuit necessariū sacr̄m gr̄atm̄ q̄le ē mr̄imoniū. sꝫ nō sacr̄m purgatm̄ vel vigoratm̄. nā ista alia sunt necessaria pꝰ lapsū Circa qḋ notandū ē ꝙ sacroꝝ eccl'ie q̄dā snut necessaria q̄dā volūtaria necessaria vt baptismꝰ. de ꝯse. di. 4 nulla p̄ter. Itē ꝯfirmatio. de ꝯse. di. 4. nullꝰ mīstroꝝ. Itē eukaristia. de ꝯse. di. j. oīs xp̄ianꝰ. Itē extreme vnctio. 26. q. 7. c. j. Itē pn̄ia. de pe. di. j. §. nemo p̄t. Alia ꝟo duo sacra sꝰ volūtaria. vꝫ ordo. 74. di. vbi ista Itē mr̄imoniū. 30. q. 2. vbi n̄. Etiā nota ꝙ baptismus ē sacrꝫ intrātiū de ꝯse. di. 4. nll'a p̄ter. Sꝫ ꝯfirma

tio est sacrm pugnātiū. de ɔse. di. 4 spūsctūs. Eucharistia vo ē sacrm pgredientiū pter qd est viaticū dr 26. q. 6. q recedūt. z. c. de his. Sed pnia est sacrm redeūtiū. de pe. dist. 3. c. 2. §. 2. Extrema vnctio est sacramentū exeūciū. 26. q. 7. c. ab infirmis. Quarta pclo q p diuersis statibꝯ z legibꝯ fuerūt diuersa sacra instituta maxie ɔtra morbū originalis peccati. tñ qr deus ordinate agens pcedit de minus pfecto ad magis pfectuz. tū qr pfectior lex requirit pfectiora adiutoria ad sui obseruationem. z sic posterior lex debuit hre sacrm sm gnās grāz pfectiorem z ex h ait hugo de sacris. Ordo z rō hoc poposcit vt sicut ab inicio crescente tpe magis ac magis aduentus saluatoris appropinquat sic magis ac magis effectus salutis cresceret z cognitio veritatis. pter qd z ipsa signa salutis p successionē tēpoꝝ alia post alia imitari debuert. In secundo arti. nota quō lz sacrm a solo deo debuit istitui tñ potuit ab alio pmulgari. Itē etiā nota in eodē arti. quō sacra ex institutione hñt efficaciā z quō nō. nam si intelligatr institutio p determiatione voluntatis imponentis hñt efficaciā si accipiatr institutio p pmulgatione nō hñt ex illo efficaciā. ¶ Ad argu. in pncipio dr q si nō erat sacrm exterius tñ erat interius aliquid equiualens sacramento.

Quarta que

stio pme distinctionis qritur vtꝝ possibile sit aliqd sacrm hre. cāsalitatē aliquā actiuā respectu gre. Circa h qrit secūdā qōnem q dr in ordine qnta scz vtꝝ possibile sit in aliq sacro esse aliquā vtutē supnaturalem. videtr q sic. nā aug. sup Jo. Omelia. 87. q. j. dicit q est vtus ista aque vt corpus tangat z cor abluat. z loquitur de aqua baptismi. ¶ Ad oppo. est bern. in smone de cena dni vbi dicit q ista exteriora sūt signa z nō cause. Ad pmā qōem ponit opinionē beati tho. in. 4. sniaꝝ di. j. q. 4. ad pmā qstiūculā dicentis q sacra sunt cā instrumentalis gre nō qdem grām attingendo. sz cāndo qndā dispositionē gre pūiā que in qbusdā sacris ē caracter. in qbusdam ornatus aie q pcedit gr. infusionē. Ad qōnem ponit opinionem vbi sup rñdendo ad secūdā qōnem q ponit vtutē aliquā supnaturalez absolutā in ipsis sacris que est virtus meriti respectu istius dispositionis. Quō aūt virtus spūalis pt esse iure corpali ponit tria exempla. pmū de sensibili. scdm de voce ptinēte ɔceptum. terciū de motu celi respiciente vtutē intelligentie mouētis. Improbat doctor subtilis positionē bti Tho. vtriusq qōnis. z ondit exēpla p illa opinione posita ad scdaz qōem de vtute spūali que nō est in corpali natura falsum supponens vbi inuenies quō vox se hz ad ɔceptū. Scda opi. prime qōnis gandensis. 4. li. q. vlti. q deus instituit sacra p q cāt graz iprobat eam Tercia opi. pme qōis ppria doctoris scoti dicentis q sacra nullā vim actiuā hñt respectu gre nec dispositionis ad grām. sz sūt cā gre p modū meriti. vbi iuenies in doctore q

mō sacra pn̄t dici cā grē. ibi etiam nota triplicē acceptiōꝫ de agente instrumētali ꝛ quō in instrumēt' artificialibꝫ nulla ē vis actiua in aliq̄ artificiali instr̄ū tale. Scđa positio pme qōnis. Pria doctoris subtil' q̄ ponit ꝙ nll'a vtus actiua absoluta est i sacris qꝛ frustra poneret̄. nā si sacra sunt cā actiua grē ḡ in eis est aliq̄ vtus supnaturalis. sꝫ hͦ ē falsū pbat̄ hec falsitas. qꝛ illa virtus aut esset tota in toto aut ps in pte. pmū nō pōt dari. qꝛ hͦ solū ꝯpetit aīe itellectiue inter formas creatas. nec secūdū. qꝛ tūc extenderet̄ p accidēs in subiecto qđ est ꝯ rōes vtut' vel formę spūalis ḡ ꝛc. Qꝛ sacra non sint cā grē ē opi. Bern̄. in smone de cena dn̄i vbi inq̄t. sicut īuestit̄ canonicus p libꝝ. abbas p baculū. epus p anulū. sic diuisiones grarū tradite sūt in sacris. sꝫ oīa pdicta sūt signa ꝛ nō cāe. ḡ sacra nō sūt cā grē. Sed aliq̄s diceret quō saluabimꝰ dicta sctōꝝ asserentiū ꝙ sacra sūt cā grie. Ad qđ dꝛ tripl'r. vno mō ꝙ sunt cā sine q̄ nō. Sꝫ ꝯ. qꝛ cā sine q nō. nō est cā nisi p accidēs. Alio mō dꝛ ꝙ oīs dispositio īmediate necessitās ad aliquā formā posito ꝙ nō căret aliquā dispositionē mediā pōt dici tā cā actīa q̄ instr̄alis. sꝫ ipm sacrm seu susceptio sacri ē dispositio īmediata nō cāns aliquā dispositiōem mediā. pt ḡ dici cā actiua instrumētalis. nā ꝯcedit̄ ꝙ meritū est cā pmij. qꝛ p meritū acq̄rit̄ pmiū. et tn̄ meritū non causat pmiū. nec causat aliquā dispositionē mediā inter meritū ꝛ pmiū. Tercio dꝛ ꝙ sacra sunt cā grie sm q̄ndā assistentiā grie sacramto. assistit eī eis ex q̄dā pactione virtus dīna q̄ ē cā grie ꝛ deuotio suscipient'. Sicut p sīle patꝫ qn̄ ad vbū Helisei Naban se lauāre astitit vtus dīna effectiua sanitat'. nll'a tn̄ cālitas fuit in vbo elisey nec in aq̄ Jordanis. de his vijs scđa ꝛ tercia sūt bone. mag' tn̄ tercia. In solutōe qōnis vl' rōnū pncipaliū pme qōnis nota quō sacra noue legis ꝛ veter' dīnt. Etiā nota quō sacra noue legis efficiūt qđ figurant. ꝛ quō nō stat carecter p accidēs gratie. ꝛ quō stat caracter. ꝛ quō cā ponit̄ in eoꝝ diffinitiōe. ꝛ quō sctī de sacris tractāt. ¶ Ad argu. in pn. dico ꝙ aq̄ abluit coꝛ. ī. aīam nō q̄dē cāndo dispositiōeꝫ mediā int̄ ipm ꝛ abluētē sꝫ abluit tā q̄ dispositio pxia īmediata ad grām eo mō q̄ dꝛ ꝙ meritū inducit beatitudinē.

Exta q̄stio

pme dis. vbi q̄rit̄ vtꝝ ī circūcisiōe remittat̄ pctm̄ oiginale. vꝫ ꝙ nō. Nā aug. sup illō ps. vt quid ds repulisti. dic ꝙ sacra veter' leg' tm̄ pmittebāt ꝛ sigbant. hec aūt noue legis dant salutē. ¶ Ad oppo. est aug. q̄ dicit instituta ē circūcisio dei ad purgatiōꝫ huiꝰ pcti veter' valebat magnis ꝛ puis. sic baptismus valere cepit ex q̄ īstitutꝰ ē. Pro ista qōe ponūt̄ tres ꝯcl'oes. Pria ꝯcl'io ꝙ ī circūcisiōe remittebat̄ pctm̄ originale ptꝫ. qꝛ ad Ro. 4. sup illo verbo signaculuꝫ accepit circūcisionis dicit glo. ꝙ in circumcisione remittebat̄ peccatum originale ꝛ contra ipsum valebat circumcisio. sicut

baptismus in nouo testamento. vt hr̃ de ɔse. dist. 4. ex q. Itē aug. li. 2. de nuptijs z ɔcupiscētia dicit. circū sio instituta ē in pplō dī ad remissio nē veterꝫ pctī. Sꝫ vet⁹ pctm̄ ē pctm̄ originale ḡ zc. Itē ds nunq̄ reliq̄t gen⁹ hūanū absq̄ remedio necessa rio ad salutē. ḡ t̄pe legꝭ dedit aliq̄d remediū ds ɔ culpā originalē. sꝫ nō legimus nisi circūcisionē. ḡ zc. Se cūda ɔclō q̄ circūcisio nō ptinet ad tps legis nature patꝫ. qꝛ lex nature cōis ē oībꝫ. circūcisio aūt nō ē cōis oībꝫ. nā f̄m hugo. li. de sacris. Cir/ cūcisio est sacr̄m legis scripte succe dēs sacr̄tis legꝭ nature lꝫ fuerit īcho ata an̄ legē scriptā. nā data fuit t̄pe abrae vt hr̄ in geñ. nec ē incōueniēs q̄ aliq̄d pticul'r ptinens ad legē sit inchoatū an̄ legꝭ publicatiōeꝫ. q̄re circūcisio succedit sacr̄is legis natu re. dicit Bonauē. di. j. 4. q̄ est rōne ḡuitatis z euidentie. z rōne certitu/ dinis z etiā efficacie. qꝛ magꝭ remit tebatur fomes in illis q̄ circūcide/ bant q̄ꝫ in his q̄ t̄pe legis nature so lis sacrificijs z fide mūdabāt. Ter cia ɔclō q̄ circūcisio magꝭ est ɔfir/ mata sub Josue q̄ꝫ sub moyse. cu⁹ rō est. qꝛ t̄pe moysi nō dimiserūt cir cūcisionē. sꝫ sub Josue neglexerunt eā in dserto. iō oportuit dari in mā datū. Alia rō ē spūalis. qꝛ circūci/ sio facta t̄pe iosue fuit post pegrina tionē in terrā pmissiōis. sꝫ hec circū cisio figurat circūcisionē z abiectio nē vicioꝝ q̄ semp est sub pcepto. et hec circūcisio carnis erat sgnū iusti ficationis z purgatiōis aīe. de ɔse. di. 4. ex q. ¶ Ad argu. in pnci. dī q̄ aug. intelligit de sacris improprie dictis q̄ dicebant cerimonie.

Eptima qō

pme distin. vbi q̄rit vtꝝ in circūcisione ex vi circūcisiōis ɔfere rebat ḡra. vidꝛ q̄ nō p illud Ro. 4 vbi. dī q̄ pctm̄ bñ dimittebat. sed ḡra ad bñ opandū adiutrix nō p̄sta bat. ¶ Ad oppositū est aug. z beda sup illud Lu. 2. In hac q̄ōne pmo ondit q̄ circūcisio pctm̄ originale deleat z inquirit vtꝝ potuit deleri sine infusione ḡre. Et ponit p̄mam opi. dicentē q̄ nō q̄ opinio ē Rich. de media villa. li. 4. dis. l. q. 6. ar. 3. z beati tho. di. eadē. q. 2. arti. 4. sed doctoꝛ improbat ondens q̄ p iusticiā originalē absq̄ infusione ḡ tie potuit peccatū originale deleri. vbi habes q̄ deus p̄t virtutē ṽgi/ nitatis pditā reparare q̄ om̄ia que dicūt ṽginitatis positiue. Et sic est ɔclō doctoris q̄ deus p̄t originale pctm̄ dimittere absq̄ infusione ḡre facit ad hoc. 6. q. j. si oīa. vbi habet q̄ ḡre plenitudo adiectione nō idi/ get. nec vlla requirit cōmendatiōis augmenta. Mouet dubiū pmū an de⁹ de potentia absoluta possit di/ mittere pctm̄ originale absq̄ colla tione cuiuscūq̄ positiui repugnan tis illi culpe. Et ponit rōnem q̄ nō possit. z soluit illam. Et in solutiōe pme rōnis nota q̄ nō iō aliquis est debitoꝛ originalis iusticie. qꝛ ppa/ gatus ad adam. In solutione secū de rōnis nota quō est duplex muta tio in iustificatione pctōꝝ. vna po/ sitiua alia puatia. Mouet secūdū

dubiũ an deus de potentia ordinata poterit dimittere originale absq3 infusione grãe. Prima opinio q fa cit de facto et est mgri sen. di. j. c. iiij Secũda opi. q circũcisio pncipalr erat ad tollendum originale. ex cõse quenti vero cõferebat gratiã et ẽ varr. li. 4. di. j. q. 2. et tho. di. eadẽ. 2. pte. q. 4. Sz hoc doctor improbat. Tercia opi. ppria doctoris subtilis q de potentia ordinata deus nec origiale nec actualẽ mortale potest dimittere absq3 infusione gratie. Sed vt melius hec materia videat ponent tres arti. pmus si de potẽtia dei absoluta põt remitti culpa originalis sine infusione gratie. secũdus si de potentia ordinata possit remitti sine infusione grẽ. tercius si in circũcisione cõferebat grã. ¶ Quantũ ad pmũ arti. dimissa opi. tacta supius dr q deus de potentia sua absoluta põt remittere culpa3 originalẽ sine infusiõe grãe. et hoc maxime qr grã nõ opponit pctõ originali formalr. ¶ Quantũ ad secũdũ arti. si de potentia dei ordinata deus põt dimittere culpã nõ infundendo gratiam Et ad hoc dicit q nõ. qr fm leges dĩne sapĩe post naturã lapsam nõ ẽ dare mediũ inter filiũ regni et filiu3 pditõis. sed filius regni est p gratiã fm aug. Filius aũt pditionis est p pctm igit si remittit culpa dat grãa. Et hoc de his duob articulis lic3 sententialiter iã dicti essent. sed apposui pter terciũ articulũ. ¶ Quãtũ ad terciũ art. si i circũcisiõe cõferebat grã. hic dr tripl'r. Pmo mgr dicit sic in circũcisione remittebat culpa sz nõ cõferebat grã. vñ glo. sup illud ad Ro. 4. Signaculũ accepit circũcisiõis dicit q pctm ibi dimittebat. sz grã adiutrix ad bñ opandũ nõ pstabat. Et aug. sup titulũ. 73. ps. dicit q sacra veteris legis pmittebant gra3 sz nõ dabãt. Itẽ circũcisio nõ aperiebat ianuã padisi. sed bñti gra3 patens est ianua padisi. Alij dicũt. s. varr. vbi s. q in circũsiõe cõferebat grã nõ tñ pncipalr sz ex cõsequenti. qr circũcisio pncipalr ordinat ad deletionẽ pcti originat et ex cõseqnti ad grã3 cõferenda3. Et iõ dr grãm nõ cõferre vt dicit pma opi. qr nõ eam cõfert pncipalr sed ex cõsequẽti. Tercius mod dicẽdi vel tercia opi. est q in circũcisione cõferebat. grã tñ puula respectu ei q cõfert in baptismo. Cũ dico grã3 puã duo dico sc3 grã3 et puã grã3. sed eo ipo q in aĩa est grã remittit culpa. et lic3 abilitet aĩa ad pficiendũ. qr tñ pua est. iõ pa3 abilitat. hoc hr de cõse. di. 4. in. c. qd apud. et. c. se. vbi hẽs q magis valet apud nos baptism q apud veteres circũcisio. et pter hoc soluũt auctes mgri. nolũt ei auctates ille negare grãm cõferri in circũcisione. sz qr pa3 abilitat. iõ dr grãa nõ pstare. Alio solvit doctor nr dicendo q ille auctes loquũt de sacris ipropie sumptis sic erãt purgationes et expiatiões. Ad aliud de apertione ianue dr q nõ fuit defectus circucisiõis q nõ aperuit ianuã. sz qr venit in tpe q pciũ nõ fuit solutũ sz soluto pcio circũcisus in grãa potuisset hre ianuã aptã nisi aliqd aliud ipediret. In solutiõe qrte rõis

nota q alicui offensa dimittit et do reconciliat. et tn nō acceptat ad vitā eter. Itē nota p⁹ opi. doc. q cerimonie q̄ iproprie dicebāt sacra in lege veteri pferebāt grām quō et circūcisio qz rōne opis opati. Et q̄re dr circūcisionē nō pferri et quō sacra noue legis grām pferūt. Et nota in illo passu vbi dr q̄si in finē. Nūc aūt de istis cerimoniis infra vbi dr q nō reqrit ibi bon⁹ motus interior q̄ mereat grām. sz sufficit q suscipiens nō ponat obicē. Aliq dicunt hic scotū errasse et heresim dicere. sz ne mirū nā ignorantia multos decipit. et iōz excuso eū. Nā hic scotus locutus in puulis qd pz. Nā in dis. 4. ad pmū vel qōnis pme i fi. dicit ibi vbi ponit añ pmū arti. q suscipiens sacramētū oportz q hēat aliquā deuotiōz si sibi dēat valere sacrm alit vi deret ptēnere. et sic vz q scotus non neget motū interiorē merentē grāz Et sic illud pme distinctiōis intelligat in puul et nō i magnis. ¶ Ad arg. in pnci. pz p ea q̄ in lra ponūt.

Ctaua q̄stio

pme distin. vbi q̄rit vtruz in lege nature fuit aliqd sacrm correspōdens huic circūcisioni. vz q non de pse. dis. iiij. qd apud tc. et Greg. iiij. moraliū dicit q agit apud nos aqua baptismi hoc egit apud veteres p puulis sola fides. vel p maioribz virtus sacrificij nō g sacrificiū Ad o ppo. est aug. p faustū. in nullū nomē religiōis pñt hoīes coagulari nisi aliq p signoz velut sacroz psorcio colliget. Breuiter dicit ad qōnē q sic. Sed postq nō sūt opiponent tres pclōes. Prima q tpe legis nature fuerūt aliq sacra corrñdentia circūcisioni patz. nam nullo tpe dimisit deus cultores suos sine remedio necessario ad salutē. Sed deletio culpe originalis post lapsū fuit necessaria ad salutē. ideo omnī tpe fuit aliqd remedium seu sacrm ad salutē. Secūda pclusio q illud fuit fides parentū vel virtus sacrificij qd pbat p grego. 4. li. moraliū nec accipit hic fides p solo habitu. sed p actu et p actu nō tm meritorio sz etiā exteriori. i. p actu q̄ qs iuocabat deū ore vel aliq signo exteriori sensibili offerenda sacrificia vt fides offerentiū q̄ in baptismo pdest puulis. de pse. di. iiij. illud. Tercia pclō q circūcisio iam cessauit qd pz p aug. p faustū vbi dicit sic. Sacra que suabant pnūciatiua erant q̄ cū suo aduentu xpus impleuisset ablata sunt et alia instituta q̄ sunt virtute maiora. vtilitate meliora. actu faciliora et nūero paucciora. Sz tunc querit quo tpe cessauit circūcisio dr q hiero. et aug. sunt pcrarij hieronymus ponit duo tpa. vnū tps pdendi euangeliū. et incepit ab aduentu xpi vsq ad passionis psūmation c Aliud tps pmulgationis vsq ad finē mūdi. Et sic dic hieronym⁹ q circūcisio debuit suari quousq veritas euangelij pmulgaret. Aug⁹. aūt alio mō soluit dicens q triplex est tps. primū i pdendi euangelium secundū pmulgandi pditū. tercium custodiendi pmulgatū. pmū tpus fuit ab aduentu xpi vsq ad passio

circumcisio quo tpe cessavit

nis ꝯsūmationē. ⁊ hoc tpe fuerūt legalia infirmata. ⁊ i morte xpi mortua. scđꝫ tps fuit a morte xpi ad diuulgationē in oēs gentes. iuxta illud. In oēm terram ⁊c. Et hoc tpe fuerunt legalia ad tumulū deducta Terciū tps fuit ab illo tpe vsqꝫ ad finem mūdi in quo legalia sunt q̄si in sepulcro posita ⁊ clausa. dicit igitur aug. ꝙ primo tpe legalia ꝯuari potuerūt tanq̄ via salutis vl' ꝓpter salutis vtilitatem. secūdo tpe ꝯuari potuerūt etiā ab his qui audierunt euangeliū ꝓpter honestatē quia honore erat deducenda synagoga ad tumulū. tercio ꝟo tpe nullo mō fuerūt ꝯuanda. quia q̄ iam ꝯuat nō est materni corpusculi honorator. sed sepulture impudens reuelator. Et sic ponit' ꝙ petrus ⁊ paulus vterqꝫ ꝯuauerit nō ꝓpter vitandū scandalum pximi. sed etiā ad honorē matris. i. synagoge impēdendū. ¶ Ad auctoritatē in principio ptꝫ ꝑ secūdam ꝯclusionem.

Circa secundā distinctionē querit' vtꝝ sint septeꝫ sacra noue legis. videt' ꝙ nō. nā mrimoniū est sacrm sed nō noue legis. ergo nō sunt nisi sex in lege noua. ¶ Ad oppositū. 7. sunt infirmitates ꝯ que sunt sacramenta. ergo 7. sacra. Circa istam q̄onem sunt tres ꝯclusiones. Prima ꝙ ꝯgruuꝫ est legem euangelicā sacramentis ꝑfectissimis adornari ptꝫ. nā ꝯgruū est legem veritatis ⁊ gratie pfectissimis sacris adornari. Sed lex euangelica est lex veritatis ⁊ grē ꝟm illō Job. j. Gratia ⁊ veritas ꝑ iesum facta est. Secūda ꝯclo ꝙ illa sacra q̄bus lex euāgelica adornat' sunt septē ptꝫ. qꝛ ꝟm nūeꝝ infirmitatū sūt medicine. sꝫ infirmitas est duplex scꝫ culpe ⁊ pene. infirmitas culpe ē triplex. s. originalꝭ ꝯ quā ē baptism⁹ actualꝭ mortalꝭ ꝯ quā ē pnīa. actualꝭ venialꝭ ꝯ quā ē extrema vnctio. Infirmitas ꝟo pene ē q̄druplex. s. igrātia. pusillanimitas malicia ⁊ ꝯcupiscentia ꝯ maliciā ē eucharistia. ꝯ ꝯcpiam ē mrimoniū ꝯ igrantiā est ordo. ꝯ pusillanimitatē ē ꝯfirmatō vel aliter sacra sunt q̄dā medicine. Sꝫ medicina ē triplex. s. pſuatiua curatiua ⁊ ꝯfortatiua. Medicina pꝯuatia curat a morbo. sꝫ nō liberat ex toto ⁊ talis ē mrimoniū. Medicina curatiua liberat ꝑ grām ⁊ hec variat' ꝟm triplicē grām. s. baptismalē. ⁊ sic est baptismus. pnīalem ⁊ sic est pnīa. finalē ⁊ sic est extrema vnctio. Tercia est medicina ꝯforcatiua. duplici eīn ex cā hō indiget ꝯfortari. vel ꝓpter difficultatem pugne. ⁊ sic est ꝯfirmatio. vel ꝓpter latitudinē itineris. ⁊ sic ē eucharistia. Ordo aūt ē ad ministrandū vtrūqꝫ sacrm. Tercia ꝯclusio ꝙ illa septeꝫ sacra sunt a deo instituta ptꝫ. nā oīa sunt instituta a xpo ꝑ tpe legis euāgelice lꝫ mrimoniū fuerit ante institutū. tñ ꝑ lege euāgelica fuit a xpo approbatū. de baptismo ptꝫ. qꝛ fuit īstitutū xpo veniēte iux illō Mat. vlti. Ite docete oēs gētes baptisantes. ⁊ sic xpus instituit illud sacrm. de eucaristia pꝫ ei⁹ pdicatio diffusa Jo. 6. sꝫ ei⁹ īstitutō fuit ī cena. mat. 26. de ꝯfirmatōe ptꝫ istō ei⁹ Jo. 2

Accipite spm̄sctm̄. De pnīa ptꝫ ei⁹ institutio Joh. 2. q̄ꝝ remiserit ꝫ pec cata. ꝛ Math. xvj. Quecūqꝫ liga/ uerit ꝫ sup terrā. De extrema vnctio ne dꝛ ꝙ fuit instituta a iacobo Jac. 5. Si infirmaꝛ q̄s in vobis ꝛc̄. Sꝫ melius est dicere ꝙ fuit a xp̄o. legi/ mus em̄ Marc. 6. ꝙ apl'i vngebāt oleo multos infirmos ꝛ sanabanꝛ. Constat aūt ꝙ hoc nō fecerūt nisi in virtute xp̄i q̄ instituerat illā vnctio nē. De mr̄imonio xp̄us ratificauit Matth. xix. q̄n dixit. ꝓpter hoc re/ linquet hō patrē ꝛ matrē. De ordīe ptꝫ Mat. 26. Hoc facite in meam ꝯmemorati ōꝫ. Et nota ꝙ istoꝝ sacro rū tria in q̄bꝫ imp̄miꝛ caracter non iterāꝛ. s. baptismus ꝯfirmatio ꝛ or/ do. alia ꝟo bn̄ iteranꝛ ¶ Ad arg. in p̄ncipio ptꝫ ꝑ terciā ꝯcl'oem.

Ecūda que

stio secūde distin. vbi q̄riꝛ vtꝝ sacra noue legꝫ hēant efficaciā a passiōe xp̄i. vꝫ ꝙ nō. qꝛ. 5. metha. et. ij. phi. dꝛ ꝙ cā in actu ꝛ effectus in actu sil' sunt ꝛ nō sūt sꝫ passio xp̄i nō est in actu ḡ ꝛc̄. ¶ Ad oppo. sūt mgr̄ ꝛ aug. de ci. dei. c. 26. Hic di cam duas ꝯcl'iones. deinde aliqua alia. Prima ꝯcl'o. ꝙ sacra hn̄t effi caciā a solo deo pꝫ. Efficientia sa/ cramētoꝝ nō pōt esse ab aliq̄ inferio ri causa instituente ipsam. sꝫ solus deus instituit sacra. vt dictū ē in p̄/ cedenti q̄ōne ꝛ in tercia ꝯcl'one. Cō firmaꝛ. solus deus determīat se ad cāndū effectū ꝓpriū alias deus nō esset p̄ma cā si posset aliunde deter/ minari. Sꝫ effectus signati ꝑ sacra sunt ꝓpꝛij soli deo. qꝛ solus deus p̄t cāre ḡtiaꝫ. igiꝛ a solo deo sacra hn̄t efficaciā. sicut a cā p̄ncipalr̄ agente ꝛ cānte. ꝛ hic sit primus articulus. Secūda ꝯcl'o ꝛ scd's arti. ē ꝙ sacra hn̄t efficaciā a passiōe xp̄i sicut a cā meritoria qd̄ ꝓbaꝛ sic. ab illo sacra hn̄t efficaciā sic̄ a cā meritoria qd̄ plus acceptat deus q̄ꝫ displicet sibi offensa primi parentꝫ sꝫ talis fuit pas/ sio xp̄i. vtꝫ ꝑ Anſ. in li. Cur de⁹ hō ꝛ declaraꝛ li. 3. di. ij. ꝛ illud exēplifi caꝛ de ꝯse. di. 4. ꝓprie. vbi hꝛ ꝙ ba/ ptism⁹ flumīs sūpsit simpl'r ꝟtutē ex passiōe xp̄i. Et nota hic opiniōeꝫ mgr̄i cū ei⁹ iprobatiōe d' institutōe extreme vnctions qd̄ fuit instituta a iacobo vt dixi in supiori q̄ōe. No ta etiā quō in coll'one istoꝝ remedi oꝝ ꝯcurrūt mīa ꝛ ꝟitas. Ibi nota quō baptism⁹ ianuā aperit ꝛ nō cir cūcisio. In solutione scd'e rōis nota ꝙ sacra hn̄t a xp̄i passione efficaciā ꝛ exhibitā nō tn̄ actu exteriori sꝫ in teriori h' est ꝙ sacra xp̄o viuente po tuerūt institui ꝛ omi tpe vite sue. ꝛ tūc in primo instanti potuerūt hr̄e efficaciā a passiōe iā ꝑfecte volita. ꝛ sic intelligiꝛ actu interiori exhibitā In sol'one tercie rōnis nota ꝙ ḡra p̄t hr̄e cām de ꝯgruo in recipiēte et de ꝯdigno in alio. s. in xp̄o dante. ibidē nota ꝙ ī oībꝫ d'i opib⁹ n̄ fuit adeo opus mere ḡre nisi īcarnatio. In sol'one q̄rte rōnis ꝛ vltime nota ꝙ sacra spāliter dicūꝛ fluxisse ex vul nere lateris xp̄i licꝫ nō fluxerūt p̄n/ cipalr̄. si xp̄o mortuo inflictum fuit vulnus sꝫ si xp̄o viuo. ¶ Ad argum̄ tū in p̄ncipio. dico ꝙ ꝛ si passio xp̄i

[illegible]

qui dixit. Ego te baptiso in nomīe
pris ⁊ filii Trāsmutatio fit tripl'r
q2 aliqn̄ variat orōnis sniam. vt si
diceret. Ego pris baptiso te ī noīe
filij ⁊ spūssancti. ⁊ hec īpedit. aliqn̄
nō variat orōnis sniaз. vt si diceret
Ego te baptiso ī noīe filij ⁊ pris et
spūssancti. ⁊ hec nō impedit nisi fie
ret ex malicia volēs mister induce/
re errorē. Interpō aūt vel intermis/
sio fit dupl'r. q̄a aut ē tantū ꝙ disc͞o
tinuat intentōem ⁊ longā facit mo
ram. vt si baptisans recederet ⁊ po
stea reuerteret. tūc in tali casu nihil
fit nisi reincipiat. Aut est pua mo/
ra vt si prosternēdo faceret pausaз
⁊ tūc bn̄ est baptismꝰ Implicatō fit
duob9 mōis Uno mō vt baptiso te
in noīe trinitat. ⁊ sic nō baptisaret
nā tres psone debēt expmi. Math.
vlti. Alio mō fit sic dōo. vt bapti/
so te in noīe xpi. ⁊ de isto est dubiū
maxīe pro tpe isto. q2 in aliquo tpe
bn̄ licuit baptisare ī noīe xpi. vt ptз
Actuū ij. ⁊ iō de tali tenēda eēt regu
la q̄ ponit extra de bap. ⁊ eiꝰ effec. c.
.i. vbi dr̄ ꝙ oēs tres psone dn̄t exp/
mi. Sз in isto casu st̄ multe ōrie o
piniōes. ⁊ Scotꝰ dubiꝰ se dimittit
in hoc casu. nec audet determīare.
sed dt̄ dubito ꝙ sit baptisatꝰ. ¶ Ad
argu. in prīcipio dr̄. ꝙ illud intelli/
git in materia ⁊ forma naturalib9 ⁊
naturaliter opantib9.

Ercia que/

stio tercie distīctōis vbi q̄
ritur. Utr̄ sola aqua natural' pura
sit ɔueniēs materia baptismi. Ui/
detur ꝙ nō. q2 aqua artificial' hз ea

dem accn̄a cū illa naturali. s. humi
tatē frigiditatē ⁊c. sed ex accn̄tibus
cognoscit suba. .i. de aīa. ğ ⁊c. Ad
oppo. est iohis iij. In hac qōne sunt
duo arti. Primꝰ est qōnis rn̄siuus.
Scōs arti. est dubitatōnū declati/
uus ¶ Quantū ad primū arti. po/
nūtur tres ɔclusiōes. Prima ꝙ aq̄
naturalis ē materia baptismi Hec
ɔclusio ptз. nā illa aqua vl' humor
est materia baptismi ī quo xps de/
termīauit baptismū fieri. s. hec ē aq̄
vt ptз Jo. iij. ⁊ Mat. iij. Scōa cō
clusio. ꝙ sola aqua natural' est mate
ria sufficiens p se baptismi. Patet
nā aque ɔueniāt multe ɔgruitates
de quib9 doctor ponit nūo q̄ttuor.
Tercia ɔclusio. ꝙ aqua artificial'.
nō est materia baptismi. Ptз. nam
illa aqua variat spēm maxīe cuз il/
le aque sint mixte ⁊ nō simplices et
artificial'r facte ⁊ nō natural'r Quā
tum ad scd̄m arti. q̄ sit materia ꝓxi/
ma ⁊ que remota ī baptismo. Dici
tur ꝙ aqua ē materia remota. Ab/
lutio ꝟo actiue sūpta est materia ꝓ
pinqua. Etiā nota ꝙ ad naturaleз
ptīnet determīare materiā baptis/
mi et nō ad theologū vel canonistā
In solutōne tertie rōnis nota. ꝙ aq̄
artificialis ē subtilior naturali sub/
tilitate ꝟtualitatis. sed nō simplici
tatis. In solutōne q̄nte rōnis nota.
ꝙ aqua q̄ fluxit de latere xpi fuit ꝟa
aqua ⁊ nō fleuma fm̄ opīoeз Inno
centie Et pbat hoc ꝟbis euāgeliste
Qui vidit testioniū phibuit verita
ti pfecto. nō aquā sз fleuma dixisset
si nō fuisset aqua sed fleuma. Pro/
bat hoc p figuram q̄ precessit super

A canonistis vero definit sic valet Baptism9 est ablutio exterior cuz certa forma vboꝝ. sine qua nemo sal uatur et q̄ pficit ad salutē vt hētur .i. q.i. detrahe. Et alibi dr ꝙ interduz vocat baptism9 ipe carecter aīe im/ pressus. vt hētur de ↄse. di.iiij.c.tūc valere Sed pro maiori declaratōe ponent tres arti. Prim9 articulus est. cui9 entis sit definitio. Et de hoc iam determiatuz est in hoc q̄rto. in illa questiōe de definitōe sacramēti vide sup. Scd̄s articulus est. ꝙ ba ptismi est aliq rō definitiua. ptz. q̄a est ens positiū p se vnū vnitate ↄce ptus necē simplr simplex et hz ↄce/ ptū cōem. sed oē tale ē definibile. g̃ baptismi ē aliq definitio. Tercius arti. est q̄ sit eius rō definitiua Ubi notandū ꝙ baptism9 est signū sen/ sibile. et vt est signū importat rela/ tionē. de cuius relatōis fundamēto possum9 duplr loqui. Uno mō ꝙ eius fundamentū sit nō solū ablu/ tio sed eius vba. Alio mō ꝙ ei9 fū damentū sit sola ablutio q̄uis hēat alia ↄcomitātia scz rōez definitiuā baptismi et. ſm duplicē opiōnez stāt vba prolata cum intētione bapt. zā di Ad oppositū. si teneat ista via vl tima pt poni talis rō definitiua ba ptismi. Baptism9 est ablutio hoīs aliq̄liter ↄsentiētis fctā ab alio in a/ qua abluente sub certis vbis simul cum intētione debita pferente fcās efficaciter ex institutōne diuina ab lutionē anime a pctō. Si vero te/ neatur alia via scz ꝙ vba cum ablu tione sint fundamētū baptismi tūc pōt poni alia ratio baptismi scilicz

Baptism9 est sacramētū ablutōis aīe a peccato cōsistens in ablutōne hoīs aliqualr ↄsentientis facta in a qua ab alio abluente. et in vbis cer/ tis ab eodem abluente cū debita in tentione platis. Et hec vltima ma gis placet doctori q̄ȝ alia licet pmū nō reprobet. Nā non est dr̄ña inter illas definitōnes nisi p hoc soluz ꝙ vna ponit ablutōem in recto. sed a/ lia ablutōem et verba. Et nota ꝙ i respōsione ad argumētuz principa/ le tangitur responsio Richardi de media villa dis. iiij. huius. iiij. arti q.i. ad argumentū scd̄m et probatio eius. Ad argumentū in pricipio o portet dicere ꝙ ablutio nō est pars fundamēti, qd includit baptismus sed est totū fundamentū licet remo tuz. et sic pars pdicat p modū toti9

Ecūda que

stio tercie distinctōnis vbi querit. Utrū sit illa pcise forma ba ptismi. baptiso te in noīe patris et fi lij et spūssancti amē. Videt ꝙ non sit hec forma. Ego baptiso tē. nam cuiuslibet hñtis formam et materiā. forma cuius ē debet esse in materia Sed hec vba nō sunt in aqua nec i ablutōne vt in subiecto. g̃ et c. ¶ Ad oppositū est extra de baptismo et e/ ius effec. si qu's. In ista q̄stione st̄t tres articuli. Prim9 est. si aliq ver/ ba sunt forma baptismi. Scd̄us q̄ sunt illa vba que sunt forma baptis mi. Terti9 arti. si illa verba possūt mutari vel variari sine pīculo sic ꝙ esset vere baptisatus ¶ Quantū ad primū articulū dicit. ꝙ aliq vba st̄t

forma baptismi. ptz/na ibi e ablutio exterior z st/ vba. ablutio hz roem materie. z vba roem/ forme. qd pt hri p aug. prio de doctri. xpia. dicetem vba inter oia signa tenet pricipatu fndo. igit aliq vba st/ in foia. Qua tu ad com arti. vbi qritur/ q sunt il la vba q sunt forma baptismi Hic ponutur due pclusiones. Pria est. q forma baptismi i eccl'ia Rho. e illa. Ego te baptiso in noie pris z fi lij z spussancti ame. Qua forma te/ netur fuare/ qlibet mister in pdicta eccl'ia. nam sic Rhomana eccl'ia in stituit. vt notat extra de bap. z eius effectu. c. si qs. Scda pclusio est q forma baptismi in eccl'ia grecoz est illa. Baptiset fuus xpi in noie pa tris et filij z spussci. ame. in q for/ ma no expmit psona mistri sicut i alia Et hoc ad euitandu scisma. vt ponit pria ad Coz. c. i. Glabatur em baptisati de mistris dicetes Ego qdem pauli. ali9 ego qdem petri p pter qd apl's pcludit dices. diuisus est. g xps Ad tollendu igit illd scis ma ordinatu est i eccl'ia grecoz. vt nome mistri no exprimeret. Qua/ tum ad terciu arti. si illa foia vl' ver ba pnt variari sine piculo baptisa/ ti. Hic st/ tres opiones. Una dt q qcuqz variatoe facta circa vba du/ mo tres psone exprimutur integraz est sacramentu baptismi. Est alia o pinio Tho. q est totalr ad opposi. q dicit q necesse e predicta formaz tota seruare. al's sacramentu no esset integz. Tercia opio est Scoti q il la variatio pt esse qdruplicter. vel ex pte ministri. vel ex pte actus. vel ex pte suscipietis. vel ex pte clausu'e sequetis. s. in noie pris zc. Si aute fiat variatio ex pte mistri puta qa baptisans no dicit. Ergo integz e sacramentu sicut patz de grecis qui vere baptisant z tn/ no pferut illud pronome ego. ille tn sic facies in ec/ clesia Rhomana mortalr peccaret Si aut fiat variatio i actu exprime do illu modu in optatiuo mo/ z no indicatiue dicedo sic. Baptiset ser/ uus xpi in noie pris zc. adhuc esset integz sacramentu. sicut ptz de gre cis. Si aut fiat variatio in suscipie te sacrm no e integru. Si at fiat va riatio ex clausula seqnte. s. i noie pa tris zc. Dico q pt fieri sex mois sic ponit Bonauc. sup iiij. di. iij. q. vi. s. mutado. addedo. corrupedo. tra sponedo. interponedo. z pl'a eodem vbo iplicado. Mutado fit vt si di ceret. baptiso te in noie pris genito ris geniti z spirati. tuc non esset ba ptism9. qa licet ide fcent tn aliu mo duz fndi hnt. z xps voluit psonas noiari ppriis noib psonaz. Addi/ tio fit trib mois. qa e vna additio ptra fide. vt diceret baptiso te i noi ne pris maioris z filij minoris. z sic no esset baptisat9. Alia e additio q no est ptra fide. vt si diceret Bapti so te in noie pris oipotetis z filij et spussci. z sic bn baptisaret si facies nullu incederet errore Corrupto fit duplr Aliqn est tata q nullo mo te net sensuz. z tuc no est baptism9. ali qn est pauca. z tuc no corrupit sen/ suz. vt ptz de hntib ligua ipedita. z tuc no impedit baptism9 vt pz de cose. distinc. iiij. ca. retulerut de illo presbitero lingue latine imperito.

nõ sit nec ĩ effectu. est tñ in acceptatione diuina. ꝛ hoc sufficit

Ercia questio scđe distinctõnis vbi q̃ritur. vtrũ baptisati baptismo Jo. iterũ erãt baptisandi baptismo xp̃i Videt̃ ꝙ nõ. nã in receptõe sacramtorũ qđ datur nõ est reiterãdũ sed si aliqđ obmittat̃ caute ẽ supplẽdũ ex̃ de clerico ꝑ saltũ ꝓmoto. c. vnico. Ad oppo. est aug⁹. de baptismo cõtra donasticas. v. c. Ad hãc q̃õem dicit̃ ꝙ sic. de ꝯse. dis. iiij. ca. aliud. Et accipit̃ ab Aug⁹. O mel. v. sup Jo. Si q̃s baptisauit iudas nõ iterũ sunt baptisandi. q̃s aũt baptisauit Jo. iterũ sunt baptisandi. Et iõ circa hoc tria videbim⁹. Prĩo a q̃ fuit baptism⁹ Jo. institut⁹. Scđo ad qđ fuit institut⁹. Tertio. q̃ erat eius efficatia. ¶ Quantũ ad primũ arti. dico. ꝙ baptism⁹ Jo. fuit institut⁹ a deo. qꝛ Jo. j. hẽtur. ꝙ ipse io. bapt. dicebat. Qui me baptisare misit ille mihi dixit. Sꝫ canoniste hñt ꝙ fuit institut⁹ ṽbo ꝛ exẽplo cũ dñs a ioãne fuit baptisat⁹. ꝛ tũc vĩ regñatiuã cõtulit. de ꝯse. dist. iiij. ꝑ q̃ã. ṽbo ei ꝛ p̃cepto fuit institut⁹. cũ dixit Eũtes in mđm docete oẽs gẽtes baptisantes eos in noĩe pr̃is. ꝛc. de ꝯse. di. iiij. c. ꝓrie. ꝛ in decreta lib⁹ de bap. ꝛ eius effe. ca. debitum. Quantũ ad scđm arti. dꝛ. ꝙ baptismus Jo. nõ fuit institut⁹ ad efficiẽdũ. Sꝫ vt poĩt mgr̃ in lr̃a fuit institut⁹ ad p̃cadũ baptismũ xp̃i ꝛ ad assuefaciẽdũ homĩes ad baptismũ xp̃i. vñ sup illđ verbo Mat. iij. dꝛ glosa. Ego baptiso. i. tm̃ corpa lauo. qꝛ pctm̃ dimittere neq̃o. sꝫ sicut nascẽdo ꝛ p̃dicãdo ꝑ eo. sic baptizãdo ad baptismũ xp̃i iustos dirigam. Quãtum ad tertiũ arti. de efficatia baptismi Jo. dꝛ. ꝙ baptisat⁹ a iohẽ poterat baptisari duob⁹ mõis scꝫ in forma tradita a xp̃o vel ĩ forã alia. vtputa in noĩe vẽturi. Si q̃s autẽ fuisset baptisat⁹ a Joãne ĩ forã tradita a xp̃o nõ erat rebaptizãdus. nã ille erat baptisat⁹ baptismo xp̃i ꝛ si ioã. iis. lꝫ eẽt baptisat⁹ a ioãne Sꝫ q̃s vere fuissꝫ baptisat⁹ a ioãne in alia forma. vtputa ĩ noĩe vẽturi. vel alia ꝯsili forma erat nc̃ario rebaptisandus. qꝛ p̃ceptum gñale obligat̃ oẽs. Sꝫ p̃ceptũ gñale ẽ. ꝙ oẽs baptisemur ĩ forma tradita a xp̃o. ḡ ꝛc. Jn solutõe prime rõis nota. ꝙ mgr̃ in hac q̃õne nõ tenet̃. Etiã ibi nota. q̃ñ ẽ vera illa maxĩa. s. in receptõe sacramẽtorũ qđ datur nõ est reiterãdũ. sed si aliqđ omittat̃ caute ẽ supplendũ. vt extra de sacra. itera. c. j. ꝛ vlti. Et cã est. ne fiat iniuria sacramẽto. vt hẽtur de ꝯse. di. iiij. ostdit. Ad argu. ĩ p̃ncipio dico. ꝙ illud ẽ verũ q̃ñ aliqđ baptismi ꝯfert̃ in baptismo ioãnis nihil cõferebat̃ nisi fieret vt ponit̃ in tertõ arti. vide ibi

Jrca terciã distĩctõeꝫ q̃rit̃ vtrũ hec sit vera definitõ baptismi q̃ã ponit ĩ cõi scꝫ Baptism⁹ ẽ intinctio. i. ablutio corpis exterioris fc̃ã sub forma verborũ p̃scripta Videt̃ ꝙ nõ. qꝛ ps nõ p̃dicat̃ de toto. sꝫ ablutio ẽ ps sacramñti baptismi ꝑm augus. accedũt verbũ ad elemẽtũ ꝛ fit sacramẽtũ. Ad oppo. est mgr̃ ĩ lr̃a

isto in veteri testamēto xpi quādo Moyses ꝑcussit silicem ꝛ ex ea nō fleuma sed aqua manauit ibi etiam in quadaꝫ ꝓbatione nota ꝙ illa aq̄ fuit ibi de nouo creata miraculose vl de cōponentibꝰ resoluta. vel ꝙ fluxit sicut sibi placuit. ¶ Ad argu. in ꝑncipio dꝫ ꝙ ex accidentibꝰ cōibus nō arguit nec cognoscit suba nec dicit hoc aristo. j. de aīa. sed ex ꝓꝑijs vel licꝫ hēat aliqua silia. hꝫ tamen alia dissimilia.

Quarta questio

vbi querit vtꝝ institutio babtismi euacuauerit circūcisionē. videt nō. nā Gen̄. xvij. Data fuit abrae circūcisio in fedꝰ sempiternū. ḡ ad sp ꝑmansuꝝ. ¶ Ad oppo. Mat. 3. Hec qō iā q̄si determinata ē supius. Sꝫ cū h ponent duo art. ꝑmus vñ baptismus hēat necessitatē. scd̄s q̄ tpe circūcisio fuit euacuata. ¶ Quantū ad ꝑmū arti. dꝫ ꝙ baptismus hꝫ necessitatē ex ꝑcepto ꝛ ñ ex īstitutiōe. vbi ponit ꝓpōem vlēꝫ quō aliq̄s obligat ad obſuandū ꝑcepta diuina mere positiua. ꝛ ꝙ baptismus ꝑmo fuit ꝓmulgatꝰ ꝑ modū ɔsilij. ꝛ ex hoc oēs fuerūt obligati ad nō ɔtēnendū. Scd̄o ꝑ modū ꝑcepti. ꝛ ex h oēs fuert obligati ad suscipiendū. ibi hēs ꝙ ɔsilia vel ꝑcepta dīna ɔtēni nō pñt sine peccato mortali. facit ad hoc textus. in c. hoc ipm. 33. q. 2. ꝛ in. c. q̄ hūanis legibꝰ. xij. q. ij. secus aūt de ꝑcepto vel de ɔsilio hūano. facit textus in. c. si dñs ea iubet. xj. q. 3. Ibi etiam habet ɔtēnentes ɔsilium ꝓaupꝑtatꝭ vel impedientes peccāt mortaliter. Mat. 8. ꝛ facit textus in cle. dudū in. §. ceterum. extra de sepul. inde. ¶ Quātū ad secūdū arti. ponit opinionē cōem sancti tho. in. ij. ꝑte. j. di. q. 5. ꝛ Rich. di. 3. huiꝰ. 4. 2. q. ar 5. ꝙ tpe quo baptismus fuit sub ɔsilio vsq ad passionem circūcisio nō fuit euacuata ꝛ isto mō quo ad necessitatem a passione xpo vsq ad ꝓmulgationē nō fuit necessaria. sed vtilis. a ꝓmulgatiōe xpo ꝛ post fuit mortifera. Improbat hāc opi. quo ad tria que dicit. Secunda opinio ꝓꝑia doctoris subtilis est ꝙ baptismus habuit duo tpa tm̄ scꝫ ɔsilij ꝛ ꝑcepti. Circūcisio hūit q̄tuor tpa. ꝑmū ante vtriusq tpis baptismi q̄ fuit necessaria. secūdū est ꝑ tpe baptismi quo fuit licita ꝛ vtilis iudeis nō tn̄ necessaria. terciū tps circūcisionis ɔcurrit cū scd̄o tpe baptismi quo fuit ɔuersio ex iudeis licita nō vtilis nec necessaria. Conuersis xpo egentibus nullo mō licita ꝛ istud tēpus durauit vltra terciū ɔsiliū habitum Hierosolymis sub Jacobo. quartū xpo tps in quo est oībꝰ mortifera ibi ꝙ diuerso tpe diuerse gentes obligabant ad suscipiendū baptismū ꝑm ꝙ diuerso tpe eis ꝑdicabat. Sed doctor instat ɔtra terciuꝫ tps ꝛ dicit ꝙ illo tpe petrus fuit reꝑhensus a paulo in anthiochia volens legalia ſuare. ibi notat quō de scandalo passiuo nō est curandum nec ꝓpter scandalum veritas est dimittēda. Item ꝙ determinatū tps nō habet a scriptura. q̄n mortiferuꝫ fuit legalia obseruari. In solutione

rõis pncipalis nota quõ legalia iu/
dicialia. Cerimonialia aliqua ma/
nent. In solutione secũde rõnis no
ta quõ circũcisio fuit fedus sempi/
ternũ inter deũ ꝛ abraã ꝛ semen ei⁹
Sed sempiternũ fm nicolaũ de ly
ra sonat .i. longũ ꝛ dicit in ebraico
olam. ¶ Ad argu. in pn. pꝫ ꝑ vltia
ꝟba. q. quõ sempiternũ ẽ exponẽdũ

Irca distinctiõꝫ qrtã qrit
vtꝝ ꝑuuli sint baptisandi
videt ꝙ nõ. nã baptismus
est remediũ ꝯ pctm̃ sꝫ ꝑuuli nõ hñt
pctm̃ qꝛ nec vsum rõnis. ¶ Ad op
po. est aug. de fide ad petꝝ q ponit
ꝙ hñt pctm̃. Ad istã qõnẽ dꝛ ꝙ sic
Et est intentio Exodi. ꝛ ponitur in
vlti. c. pme di. istius. 4. sic inquiens.
Qui dudũ clamabat ꝑ legẽ aĩa cu/
ius pputij circũcisa caro nõ fuerit ꝑ
ibit de pplo suo. nũc ꝑ euangelium
clamat nisi qs renat⁹ fuerit ꝛc. Sꝫ
in qõne ponit opi. Pelagiorꝝ dicẽ/
tiũ ꝙ ꝑuuli nõ sunt baptisandi. naꝫ
baptismus est ꝯ pctm̃ seu ꝯ morbũ
pcti originalis. sꝫ ꝑuuli nõ hñt il/
lud. qꝛ ideo pctm̃ qꝛ voluntariũ .ꝫ.
et hĩ. sꝫ in illis nõ est tale volũtariũ
cũ nõ hẽant rõem g ꝛc. Sed ꝯ hꝫ est
Gre. sup Exod. in glo. oẽs in pctõ
nati sumus ex carnis delectatiõe cõ
cepti culpã originalẽ traximus no
biscũ. Itẽ dauid in ps. Ecce in ini/
quitatibꝫ ꝯceptus sum. ꝛ in pctis ꝯce
pit me mater mea. Et aug. li. de fi/
de ad petꝝ. ꝛ in libro de baptismo
ꝑuulorꝝ inqt. Adã ꝑ puaricatiõis
exemplũ infecit in se oẽs de sua stir
pe venturos pter virginẽ. Et est in
tentio sua ꝛ fideliũ ꝙ ꝑuuli sunt ba
ptisandi. qꝛ sine eo salus nõ habet
de ꝯse. di. 4. firmissime. ¶ Ad arg.
in pn. dico ꝙ est volũtariũ in se vl'
in hñte vel in radice. i. in pmo pen/
te q habuit vsum rõnis.

Ecũda que

stio qrte di. vbi qrit vtrũ
ꝑuuli baptisati recipiãt effectũ ba/
ptismi. vr ꝙ nõ. naꝫ nullus recipit
gratiã a deo nisi aliquo mõ sibi ꝯiũ
gat. nã actualr auerso ꝛ oĩe indi/
sposito deus nõ dat grãꝫ. pma aũt
ꝯiũctio ad deũ fit ꝑ fidẽ. g nõ hñti
illã dat grã ꝑuulus nõ hꝫ eã añ ba
ptismum g nõ dat ei in baptismo.
¶ Ad oppo. est aug. in encheridion
dicit ꝙ sic. nã sicut creditũ est ꝑuu/
lo in baptismo pctm̃ originale di/
mitti ita creditũ est sibi grãꝫ ꝯferri.
ꝙ pctm̃ originale remittat ꝑ ipm ba
ptismũ pbat de ꝯse. di. 4. regenerã
te. ꝛ. c. sine penitẽtia. vbi habet ꝙ ꝑ
ipm origĩale mortale ꝛ veniale pec
catũ remittit. Sꝫ ꝑ maiori decla/
ratiõe videbimus tria. Primo an
ꝑuuli recipiant fidẽ infusam. Se/
cũdo vtꝝ recipiant caracterẽ. Ter
cio vtꝝ recipiant grãm g̃tũ facien/
tẽ. Quantũ ad pmũ arti. dico ꝙ ꝑ/
uuli recipiũt fidẽ infusam in baptis
mo qđ pꝫ. nã sine fide impossibile
est placere deo. vt ait apl's ad Heb.
sed ꝑuuli qcito baptisant placent
deo. g hñt fidem. Sꝫ nõ acquisitaꝫ
quia eam non lucrati sunt ergo ha/
bent infusam. ¶ Quantũ ad secun/
dum arti. dicit ꝙ recipiunt caracte/
rem. Nam ꝯgruum est ad formaꝫ
perfectam ponere aliquam di'po/

sitionem. sed gratia est forma perfecta et supnaturalis. ergo est ꝯgruū ponere dispositionē. illam autē dispositionē voco caracterem. igitur puuli baptisati recipiūt caracterē ¶ Quantū ad tercium arti. dicit ꝙ deus ꝓ statu nature lapse de cōmuni lege nulli dimittit culpam quin infundat gratiam. sed paruulis in baptismo dimittit culpa originalis. igitur infundit eis gratia gratū faciens isto modo. i. ꝙ habēt dispositionē ꝓpinquā ad gratiā gr̄ū facientem. et de sancto datur eis. Nam in omni baptismo spūaliter renascitur homo et membꝝ christi efficit. de conse. distin. 2. quia passus. circa finem. et distin. 4. ad hoc. In solutione rationis nota ꝙ de potentia absoluta deus potest dare gratiam sine fide. Ibi etiam nota quō actus se habet respectu habituū supernaturaliū. et ꝙ tales habitus inesse nō possunt ꝓbari ratione naturali. In solutiōe secūde rationis nota quō puulus cōiungit deo in baptismo. Et ibi notat opinio alexandri de ales in. 4. parte sūme titulo de baptismo. collatiōe de baptisandis. q. j. Et ponit reprobatio a doctore subtili. Nam alexander dicebat ꝙ puulus ꝯiungebat deo per fidem pentum. Sed dicit scotus cōtra. Si pentes sunt heretici vel infideles. et ideo dicit doctor ꝙ datur p causam meritoriā que causam meritoria xp̄us est. ¶ Ad argumentū in pncipio dicitur ꝙ paruulus ꝯiūgitur deo p fidem pentum vel p fidem eccl̄e vel p causam meritoriaꝫ que christus est.

Ercia questio q̄rte distinctionis vbi queritur vtrum paruulus possit in vtero matris baptisari.

videt ꝙ sic Na donū dei pfectius est q̄ȝ pctm̄ ade. vt ptꝫ Johis. 5. puulus auteꝫ in vtero matris potest infici peccato ade. ergo potest pfici dono dei. et sic recipere sacramentū pfectissimū ¶ Ad oppositum Corinth. j. prius oportꝫ nasci carnaliter q̄ȝ spūaliter renasci. In ista q̄ōne ponit opi. petri de tarenta. li. iiij. di. 6. ꝓbleumate. 2. q. j. ꝙ nō quia est ꝯiūctus carni sue corruptionis. Improbat doctor et dicit ꝙ in vtero potest baptisari baptismo flāminis et sanguinis. De baptismo flāminis patet Hiere. j. et de baptista. Luce. j. De matre christi hoc tenet firmiter ecclesia. De baptismo sanguinis ptꝫ Nam si quis insequit matrem grauidam et filium in ea existentem. et si quis occidit eam ꝓ fide et filium cum ea in hoc casu. si ille mor tur ꝓ fide baptisatus ē baptismo sanguinis ac si post natiuitatem moreret. Sed in vtero sunt baptisandi baptismo aque. est opinio doctoris ꝙ paruulus totaliter existens in vtero non potest baptisari quia nō potest aqua tangi. Ex quo habet ꝙ baptisati in coreo sic ꝙ inuoluerentur in coreo ꝙ eos non tangeret aqua nō sunt baptisati. Sed quis proiceret aliquē de ponte et diceret illi verba

esset baptisatus. dicūt aliqui q̄ nō. et huius intentionis est scotus. naʒ ille nō esset ad vitam ordinatus vel ad lotionē sed ad mortem. Alij dicūt q̄ esset baptisatus. sed q̄ nō debet fieri propter periculum percientis quia esset homicida. Dices faciet penitē tiam. dico q̄ hoc est dubium an tm̄ tps dabit ei. Et quilibet debʒ magis amare salutē propriam q̄ alienaʒ. Si vero ps pncipalis. i. caput apparet dʒ baptisari. nec iterum babptisandus est. Si vero sit dubium an sit homo vel mulier dat consiliū obstetrici q̄ accipiat aquā et liniendo caput dicat creatura dei. ego baptiso in noīe patris. Si vero pars minus pncipalis vt pes vel manus etc. appareat in ea ē baptisādus et postea rebaptisandus sub conditione vt habetur extra de bap. et eius effec. c. 2. Et si moritur est sepeliendus in loco sacro. Nota in solutione secūde rōnis quō puulus in vtero matris nō est subiectus dn̄o tpali sed dn̄o spūali. Sed baptisata muliere pregnante fetus in ea baptisatur. dico q̄ nō. de conse. di. 4. Si ad matris et duo. c. se. et. c. si baptisata. ¶ Ad argumentū dʒ q̄ deus bene potest iustificare puulū nō natū p donū suū sicut dicit de Jo. et virgine etc. sʒ nō p illud sacramentū. Nam in vtero nō est capax illius sacramenti.

Quarta Questio

Questio q̄rte distinctionis vbi queritur vtrum adultus nō consentiēs potest recipere effectū baptismi si non habet vsum rōnis. videt q̄ nō. naʒ nullus dissentiens contrahit mrīmoniū carnale. ergo nec spūale. quia non minus sed magis requirit ibi consensus spūalis. in baptismo autē contrahitur quoddaʒ mrīmoniū spūale. quia tūc aīa desponsat deo grā. Ad oppositū ex de bap. et eius effec. maiores Ad istā qōnem dʒ q̄ adultus talis vel nō vtit rōne nec vti pōt nec vtetur. et si sic iudicandus est sicut puer maxime si de eius cura desperat. Si vero aliqn̄ habuit rōnem et expectat q̄ hēre poterit mediāte est nisi imineret periculum mentis. Si vero modo nō hʒ vsum rōis sed aliqn̄ habuit. dico q̄ iudicandus est scḋm statum in quo pdidit sensum. nam si tunc erat sua intentio recta sic iudicandus est scḋm illam. si vero non dimittendus est. Si aūt hʒ vsū rōnis et nullo mō consentit nō recipit sacramentū. si vero consentit tn̄ nō cogitat. dico q̄ suscipit sacrm̄. Nam nō obligat q̄ nō sit distractus sicut de sacerdote. nam si dicendo verba sit distractus. attn̄ postq̄ intentio sua erat conficere conficit. sic de baptisāte. et iō debet clericus prestare anq̄ exeat a sacristia q̄ vult celebrare scḋm ritum ecclesie et om̄ia ad seruitium dei deputare. Si vero sit aliquis q̄ vt possit euadere mortem vult fieri xpianus tn̄ eius intentio nō est. dico q̄ in isto dubiū est lʒ recipiat sacramentū si recipit rē sacramēti. quia deus p sapientē dicit puerb. 3. Fili pbe mihi cor tuū. nolens aliquē in uitū ascribi familie sue et suscipiēs baptismū ascribitur p hoc familie. Et si qs dicat iste actus fuit volūta

rius ꝛ inuolūtarius. ꝛ cum vltīa/te volūtari⁹. sicut de proiciēte mer/cimonia in mari. Et sic isti dicūt ꝙ iste ē verus xp̄ianus. Alij dicūt. ꝙ in ista ablutōne si ip̄e ꝯsentit sic̄ ec/clesia vel recipit eam eo mō quo in tendit eccl'ia ip̄e est xp̄ianus Si ve ro accipit vt qōdam balneū est du biū. Sꝫ siue illud siue istud est co/gēdus ad eccl'am Dr̄ ꝙ sic. q̄a eccl'a iudicat de exterioribꝫ ꝛ nō de inte/rioribꝫ. ꝛ' talis baptism⁹ verus ē. si ꝑm ritū eccl'e sit factus. de ꝯse. dist. iiij. solet. ꝛ duobꝫ ca. seq̄n. sed talis nō prodest ad salutē nisi simulatōe cessante. de ꝯse. di. iiij. tūc valere in cipit. Aliter doctor resoluit istā qō nem. dicēdo ꝙ nō ꝯsentiens p̄t in/telligi dupl'r. s. negatiue ꝛ ꝯrie. Ne gatiue vt cū negat actualē ꝯsensuꝫ. ꝯtrarie ꝟo vt cū ponit actualē dis/sensuꝫ. Et ptꝫ illa distinctio. q̄a nō est idem nō velle ꝛ nolle. vt dictuꝫ fuit di. i. p̄mi. Iterꝫ dissentire p̄t q̄s dupl'r. valꝫ simpl'r ꝛ ꝑm q̄d. nam q̄ ꝓpter tēpestates proijcit merces ī mari simpl'r vult ꝛ ꝑꝫ q̄d n̄ vult vt iij. ethi. ptꝫ c. de volūtario ꝛ īuolū tario. ꝛ ꝑm hoc erūt tres arti. Pri/mus articul⁹ ꝙ nō ꝯsentiēs simpl'r nec ꝑm q̄d nō recipit baptismū nec effectū baptismi. Ptꝫ. nā deus nō vult aliquē oīno inuitū. vt̄s dictū est Prouerb. iij. Scd̄s articul⁹. ꝙ dissentiēs ꝑm q̄d ꝛ ꝯsentiēs simpl'r respicit baptismū. sicut ptꝫ de illo qui ꝯsentit ꝓpter minas. hoc ptꝫ ex̄ de bap. ꝛ eius effec. c. maiores. vbi dr̄ ꝙ q̄daꝫ ad xp̄ianitatem coacti sunt. ꝛ nob sunt sacramentis diuis

associati. Tertius arti. ꝙ si nō ꝯsen tit negatiē recipit baptismū. q̄a nō o portet semꝑ in sacramētis ħbere actualem ꝯsensuꝫ. sicut ptꝫ de sacer dote ꝯficiente corpus xp̄i. q̄a qn̄ cō secrat pōt alibi cogitare ꝛ nō h̄re ta lem ꝯsideratōem ad corpus xp̄i. ſꝫ vere ꝯsecrat. Sic recipiens pōt reci pere ꝛ nō h̄re actualē ꝯsideratōem.

¶ Ad argumentū in p̄ncipio dico ꝙ baptism⁹ magis ꝓprie ē adoptio in filiū q̄ꝫ m̄rimoniū. nam ꝑuulus ꝓprie nō pōt dici ꝯtrahere m̄rimo/niū cum nō vtatur rōne. cui⁹ vsus req̄ritur ad oēm ꝯtractū in adoptō ne aūt sufficit solus act⁹ adoptātꝭ et sic nullū actū h̄eat adoptatus

Quinta que/

stio q̄rte distinctōnis vbi querit̄. vtrꝫ adult⁹ fictus suscipiat grām baptismi. Uidet̄ ꝙ sic. Naꝫ h̄etur ad Gallatas. iij. Quotq̄t in christo baptisati estis xp̄m induistꝭ sed nullus induit xp̄m nisi accipiē/do grām fiat ꝯformis xp̄o. ergo ꝛc̄ Ad oppo. est aug⁹. de pnīa. c. ij. In ista q̄one sunt duo arti. Primus. vtrꝫ fictus interi⁹ ꝛ nō exteri⁹ reci/piat rē sacramēti. Scd̄us si nō vo/lens se separe a pctō vel infidelita te recipiat sacramētum ꝛ rem sacra mēti ¶ Quantū ad primū articulū dico. ꝙ fictus in reciqiēdo pōt du/pliciter esse Uno mō q̄a ostendit se velle recipe ablutōem baptismi. eo mō quo ecclesia intendit illam con ferre. ꝛ tamē oppositū h̄et in animo et iste dico ꝙ nō recipit sacramētuꝫ nec rem sacramēti. tn̄ eccl'ia cogit eū

ad obseruantiā, fidei xpiane. nā ecclesia psumit ptem meliorē. vbi sig meliorē partē ptendūt. sic de matrimonio. nā si quis iurasset alicui per vba de pñti sine testib' z postea iurasset alteri cū testib' ecclia staret p scdo mrimonio. lʒ primū esset legitimū Quantū ad scdm arti. dr. q' si aliqs ē fictus ondendo se eē disposi tum ad recipiendū sacrm. z tñ interius ē indispositus pter infidelitatem vel aliqd pctm mortale. i quo vellet remanere sic dr q non recipit rem sacramēti. Cuius rō est. qr de' nō iustificat nisi volenteʒ fm illud Aug. Qui creauit te sine te nō saluabit te sine te. Et ad istā etiā intentionē loqtur Aug'. in li. de pnīa. c ij. z ponit in lra. oīs em qui iaʒ sue volūtatis arbiter ē pstitutus cū accedit ad sacrm fideliū nisi peniteat eū vite veteris. nouā inchoare non pōt. Sed in quo drūt isti duo ficti. in duob' articul'. Dr q si prim' deponeret fictōeʒ eēt rebaptisand'. qr nec suscepit sacmentū nec rē sacmēti. sed fictus secūdo mō si deponerʒ fictōem nō esset rebaptisand'. qa talis lʒ nō habuerit rē sacmēti. hēt tñ sacmentū. z sic isto mō oportet nisi q peniteat z pfiteat suū crimē. Ad argu. in pricipio dico. q oīs baptisatus induit xpm qntū ad h q xpi familie ascribit. sed nō semp induit xpm p charitatē vel grām. Uel dic q talis fict' nō est baptisat' in xpo sed in xpi nomie.

Exta qstio

qrte distictōis vbi qritur. Utr iam iustificati teneant ad susceptionē baptismi. Uidet q nō. nā nō legitur de aplis nec de btā virgine q fuerunt baptisati Ad oppositū est Joānis iij. nisi qs renat' fuerit ex aqua In hac qōne nō sūt opinio. z sic pclusio sit ista. q taʒ baptisati baptismo fluminis qʒ baptisati baptismo sanguīs si remaneāt viatores tenent ad baptismū flumīs. Et rō est. quia tenent cōicare cū mēbris ecclie. sʒ alia mēbra hnt baptismū flumīs. g zc. Itē qa pceptū implendū est. sed pceptū est q qlibet sit baptisatus baptismo flumīs. g zc. Secus est de his q nō remanēt viatores. nā illi excusant. qa pueniti morte. In solutōe prime rōis pricipalis nota. q apli cū debuissent eē veri sacerdotes z vere alios baptisantes. nā eis dedit ptātem Mat. vlti. Eūtes baptisate zc. ordo autē sacerdotij psupponit baptismū saltem de pgruo ex de psbitero nō bapti. c. veniēs. ideo tenendū ē q fuerūt baptisati. nec videtur nēitas q christus i hoc cū aplis dispēsauerit qr nulla rō videdatur dispensandi Sed de btā vgine doctor dubitat. z de ea dic sic. Consilr su pponēduʒ est de btā vgine. nisi forte sit excep ab illa lege. Nam de ipa fuit rō dispensandi. quia habuit inceptōem filij sui. z illam dispēsatione grē ad quā deus eā disposuit puenire. Ibi nota q cuicūqʒ recipienti sacmentū semp additur grā nisi iam puenerit ad terminū qd de nullo tenet q eēt in termīo nisi de btā virgine forte.

de ipso nõ oportet loqui. nã ipse grã exempli suscepit baptismũ. nam in hoc ꝙ xp̃us mũdus a pctõ baptisari voluit. exemplũ baptisandi nob in pctõ nat s dedit de ꝯse. di. iiij. si baptisata est. et ca. non regeneratur ꝙ apl'i eẽnt baptisati ipse xp̃i hẽs ꝺ ꝯse. di. iiij. qñ nõ recol'. ⁊ ca. sequẽti ¶ Ad argumẽtum in prĩcipio patz per ea que dicta sunt

Eptima que

stio qrte distinctõis vbi q̃ritur. vtrũ oẽs baptisati recipiãt eq̃liter effcm̃ baptismi. videt ꝙ sic. qꝛ effcũs baptismi magꝭ depẽdet a cõferente q̃ a suscipiẽte. sicut effcũs depẽdet magis a cã efficiẽte q̃ a materia. sic i ꝓposito Ad oppo. actus actiuoꝝ magis stꝫ in patiẽte disposito. ij. de aĩa. g̃ in magꝭ disposito pfectius accipit effcũs. Jn hac qõne ponũtur q̃dam distinctões alioꝝ doctoꝝ scꝫ Tho. ⁊ Richar. in iiij. di. iiij. q. iij. arti. iij. Et de effectũ baptismi q̃ hẽt plures effcũs. s. grãm causere. ⁊ fomitẽ reprimere. ⁊ ostendit ꝙ ista diminutio fomitꝭ nõ est i se formal'r. sꝫ in effectu suo. Jn hac tamẽ q̃stione ponent tres articuli. Primus. si ex pte dei datur maior gratia vni q̃ alteri. Scd̃us si christus in passione se offerebat magis pro vno q̃ pro alio. Tertius. si ex parte recipientiũ sit eq̃litas. Quantum ad primũ arti. restringẽdo solutionẽ ad grãm. dꝛ ꝙ ad istũ effectum ꝯcurrit deus vt cã principal' Cõcurrit scd̃o passio xp̃i. Concurrit tertio suscipiẽs. Si restringẽdo articulũ ad ipm deũ. dꝛ ꝙ de lege cõi prima grã nõ datur maior absq; oĩ differẽtia a deo extra cãm principalem. sed de spc̃ali beniuolẽtia pt deus ⁊ facit. ⁊ sic dat illũ effectũ. i. gratiam eq̃liter ⁊ ineq̃liter. Quãtũ ad scd̃ʒ articulũ de passione xp̃i tanq̃ causa meritoria dr. ꝙ passio xp̃i potuit efficacius opari ad grãꝫ i vno q̃ in alio. nam xp̃s poniť cõiter noscere oĩa q̃ deus nouit sciã visionis et p ꝯñs nouit oẽs electos ad quẽ gradũ glorie fuerũt electi. potuit ergo pro pdestinato ad maiorẽ gl'am plenius offerre passionẽ suã. Jtem passio xp̃i efficaciꝰ opatur ꝓ nobis. qui sumꝰ in lege euãgelica q̃ ꝓ priꝰbus in lege Moysi. ¶ Quantũ ad tertiũ articulũ. si ex pte recipientiũ sit eq̃litas. dꝛ ꝙ põt esse eq̃litas ⁊ inequalitas. Nam si sint ambo paruuli quãtum est ex parte eoꝝ nulla est inequalitas. potest tamẽ esse inequalitas vel ratõne parentum vl' assistentium vel ratõne ministri. q̃re magis optandum est baptisari a bono ministro q̃ a malo. Si auteꝫ sit vnus adultus ⁊ alius paruulus perfectius accipiet adultus effcũ Et hoc si bene recipit ¶ Et nota in solutione ratõnis principalis ꝙ baptismus plus dependet a ministro ad hoc ꝙ sit sacramentum. quia in eo requiritur simpliciter intentio. non sic in suscipiente. quia paruulꝰ est nõ potest vti rõne. sed quo ad hꝫ vt h effectꝰ maior vl' mĩor r ecipiat

magis dependet a baptisato. Sed mouetur dubium quid faciendum est de puulo inuento de quo nō scitur an sit xpianus vel nō. Dī ꝙ si de eo possint hēri signa christianitatis nō ē baptisandus. sed si nō. Dicitur ꝙ sic. sed cū hoc baptism⁹ dēt fieri sub forma dicendo. si nō est baptisat⁹ ꝛc. Ad argu. in pricī. dico. ꝙ baptism⁹ plus dependet a ministro. ad hoc qđ sit sacramentū. sed quo ad hoc vt hic effectus maior vel minor recipiatur magis dependet a baptisato.

Octaua q̄stio

q̄rte distinctōis vbi q̄ritur Utrū puuli iudeorū sint inuitis parentibꝫ baptisandi Uidetur ꝙ nō. q̄a coacta seruicia nō placēt deo. Ad oppositū. min⁹ malū est vt sint xpiani. cuz de aliquibꝫ possit hēri spes q̄ nō hēretur si eēnt iudei vl' infideles Ponitur prīo opīo scti Tho. ij. scđe. q. x. arti. xij. ꝛ Richard⁹ in q̄rta di. vi. q. iij. arti. iiij Et ē sententia istorū. ꝙ nō sunt baptisandi. nam si darētur patribꝫ tūc baptism⁹ esset in cōtumeliā fidei xpiane. si nō darētur parētibꝫ tūc fieret eis iiuria. Nam dum st̄ paruuli ius hn̄t parētes in eis. Sed Scotus dicit. ꝙ licet iste rōnes hn̄t verum. ꝙ psona priuata nō dēt facere. tn̄ ꝙ princeps pōt facere. cū illi sint sibi subditi in regimine reipublice. naz in puulo dēt hēre maius ius dominiū q̄ꝫ parētes. vl'r em̄ in potestatibꝫ ordīatis ptās inferiorum nō obligat in his que st̄ ɔtra supiorem. sicut docet aug. de vbis domī Omelia sexta. ꝛ ponitur ca. vltimo. xj. q. iij. Sed scoti sentētia ista ē. Dico ergo breuiter. ꝙ si princeps hoc faceret cū cautela bona. s. ne parentes prius ɔgnoscentes hoc futurum occiderēt pueros suos ꝛ ꝙ baptisatos facerent religiose educare bn̄ fieret imo q̄ꝫ plus est credere religiose fieri. si ipi parentes cogerentur minus ꝛ terroribꝫ ad suscipiendū baptismū. ꝛ ad seruandū postea susceptū. q̄a posito ꝙ ipi nō eēnt vere fidei in aīo. tn̄ minus malū est in eis nō posse ipune legez suā illicitā seruare q̄ꝫ posse eā libere seruare. Itē filij eorū si bn̄ educātur in tercia vel quarta ꝓgenie erūt vere fideles. ꝙ puuli sic baptisati st̄ xpiani. hētur maxime cū puuli in fide paternorū possint baptisari. j. q. iij. placuit. vel in fide dantis. de ɔse. di. iiij. cōstat. Et si dicas ꝙ sm̄ ꝓphetiā quā recitat Paulus ad Ro. reliquie israhel ɔuertētur in finē. quapropter nō est necessariū iudeos cogi totalr ad baptismū suscipiendū ꝛ relinqndum legem suā. Dicitur ꝙ verū est. ꝙ dn̄t manere hebrei vsq ad finē mūdi. sed nō in tanta quātitate. ¶ Ad argumentū in pricipio patet p ea q̄ in littera dicūtur.

Circa distinctōem q̄ntā q̄ritur. Utrū malicia ministri impediat ɔferri verū baptismū. Uidetur ꝙ sic p Aug. de baptismo sepati formam habere possunt virtus in eis esse nō pōt. Ad oppo. est magister in l'ra. In ista q̄stione nō sunt opiones. Sed veritas huius q̄stionis est. ꝛ intentio doctoris. ꝙ quāuis minister sit hereticus

siue scismatic⁹ siue malus quocūq3 mō salua vnitate ecclesie ꝛ si intendat facere que facit ecclesia ꝛ seruet modū ecclesie vere ꝯfeit baptismū ꝛ talis baptismus vere hab3 effcm̄ in baptisato nō obstāte malicia ministri. Hoc habes. j. q. j. dictū est a dn̄o. §. cu3 vero. cum duob⁹ c. se. et xix. dist. ij. ꝛ de ꝯse. dis. iiij. si ita. et duob⁹ c. se. Qm̄ nō merita mistrorum sed ꝟtus xpi in baptismo opatur de ꝯse. di. iiij. baptism⁹. Et ꝯfirmātur hec argamēta a fortiori ꝙ si a pagano vl' iudeo baptism⁹ in forma ecclesie detur ēē verus de ꝯse. di. iiij. Romanus. Si q̄s dicat. ꝓpter quid hoc ē. Dicit̄. ꝙ ita placuit xpo instituere. vt malicia ministri non ipediret sacramentū nec eius effcm̄ Et ꝙ sic instituerit Aug⁹. colligit ex auctoritate Joānis baptiste Super quē videris spm̄ scm̄ descēdere Hic est q̄ baptisat. et scribit̄ Johis. j. Jn solutōne vltie rōnis nota. ꝙ oēs obligā̄tur explicite ad credēdū articulos fidei ꝛ ptinentia ad illos Alia vero sunt ad que hō nō tenet̄ statim nisi du3 fuerint declarata ab ecclia. vt sunt multe ꝯclōes nēcario incluse in articulis fidei. ꝛ tn̄ oportet ān̄ circa illas sobrie opari. valet ꝙ hō sit paratus eas credere pro tēpore ꝓ quo fuerit veritas declarata Sed si nō esset intētio vicarij baptisare ꝛ tn̄ faceret cū forma ecclie esset baptisatus. Dicit q̄dam ꝙ sic nō baptismo aque. sed baptismo flamis. extra de bap. c. debitū. Etiā si quis deridēdo sacramentū diceret infidelibus ꝟba ꝛ alia sc3 formā d̄r ꝙ eos baptisaret nō baptismo sanguis. s3 flamis. Sed q̄s pōt seipm̄ baptisare. Dico ꝙ nō. sed si moritur cū tali intētione esset baptisatus baptismo flamis. ꝛ esset renatus in voto. sed nō in aqua ¶ Ad argumentū in pricipio dico ꝙ intelligit̄ de his q̄ sunt sepati p maliciam qui nō accipiūt rem sacramenti

Ecūda que

stio q̄nte distinctōis. vbi q̄rītur. Utrum recipiens baptismū scienter a malo ministro peccet mortaliter. Videt̄ ꝙ sic. quia cooperās alicui ad peccandū mortal'r peccat mortal'r. sed recipiens a malo ministro sciēter est h'mōi. ergo ꝛc. ¶ Ad oppo. est de ꝯse. di. iiij. Rhoman⁹. Jn ista q̄stione sunt due opiones. Prima est Richardi in pn̄ti distictione. q. iiij. arti. iij. ꝙ lic3 minister sit pscisus ab ecclesia qō tenet̄ ab illo recipe. Alia est opinio ꝙ nō tenetur recipe siue fuerit puulus siue adultus. Et est opīo sancti Thome in pn̄ti dis. q. ij. arti. ij. Ad primū ꝛ scdm̄ arti. secūde q̄stiūcule. S3 doctor improbat istam opiōem. Ubi nota. ꝙ pceptum inferioris nō obligat ꝯtra pceptum supioris. Et ido ponētnr duo arti. Primus de malo psciso Scōs de malo nō prescisō Quantū ad primū articulu3 d̄r. ꝙ adultus pōt recipere a malo psciso baptismū. Et hoc pōt haberi ab augustino ꝯtra donatistas. li. vi. satis cito post pricipium. Et dicit text⁹. pōt tradere sepatus Jte3 de ꝯse. dis. iiij. Rhoman⁹. Et d̄r in fine c. Ro

manus pontifex nō attendit hoīem qui baptisat sȝ deū. ꝛ si paganus sit qui baptisat. est verū ꝙ q̄ ab hereticis scienter baptisat̄ q̄a tūc nihil grē receperūt ꝑ impōem man⁹ sunt ecclesie recōciliandi. pri. q. i. ꝙ q̄dam dicūt de con. di. iiij. Quis. Si autē baptisand⁹ sit puulis nec alius qui baptiset pōt hr̄i tenet̄ paruulū expo nere baptisandū malo ministro minus em̄ durū videret̄ dicere ꝙ teneretur paruulū ppetue dānatōni dimittere, cū possit hr̄e aliquē qui euȝ baptisaret cū saluet̄ cuȝ quocūqȝ baptisante. Et si pagan⁹ baptiset fm̄ illud de ꝯse. di. iiij. Roman⁹. naȝ i necessitate licite recipitur baptism⁹ a q̄cūqȝ xxij. q. i. Si quē. xxxij. q. iiij. Jte. §. se. de ꝯse. di. iiij. ꝯstat. Quātuȝ ad scdm̄ arti. de malo nō pscisso dicit̄. ꝙ si sit malus non tn̄ notorie pōt ab illo recipe. ꝛ si nō sit in necessitate. si tn̄ notorie sit malus. ꝛ sibi i cūbit ex officio. Si alius pōt haberi ꝛ sine scādalo expectet̄. si ali⁹ nō possit hr̄i vl' sine scandalo nō possȝ denegare nō velle recipe ab illo suscipiat ab eo Et si n̄ sibi incūbat ex officio. ꝛ alius nō pt hr̄i suscipiat. nā iam i necessitate ab heretico accipe/ret. Ubi nota ꝙ malus sacerdos p̄ferēdus ē bono layco. ꝛ hoc habes in solutōne rōnis pncipalis. naȝ excepta nc̄itate baptism⁹ a sacerdotibus dēt dari. de ꝯse. dis. iiij. constat. Jn solutōne tertie rōnis nota. ꝙ in casu vbi nō possit hr̄i minister volens baptisare nisi ꝯmittēdo symoniam nullo mō dēt adult⁹ a tali baptisante baptismū recipe. ꝛ si sit puulus potius est dimittēdus mori sine baptismo. Uel dicit Scotus baptiset ipe si pōt. i. si nō sit mutus baptiset suū puulum. nam in necessitate a pr̄e pōt cōferri carnali. ꝛ ob hoc nō idō pater impedit̄ ꝙ nō possit reddere debituȝ mulieri xxx. q. j. ad limina. nec si alter eoꝝ propter malitiā ꝓꝛium filiū eleuaret de fōte. vt nō ob hoc hēret reddere debitum petēti excusaret̄. xxx. q. i. p totū Ulterius dt̄ Scotus ꝙ pt aqua nō vt ꝯsecrata emi vel etiā laboꝛ baptisant̄s ¶ Ad argumētū in pncipio. ptȝ ꝑ ea que in lr̄a dicūtur.

Ercia que/

stio q̄nte distinctōnis vbi q̄ritur Utꝝ aliq̄s dēat ministrare baptismū qn̄ psumitur baptisatōeȝ vergere in periculū vite corpalis eius q̄ suscipit. Uidet̄ ꝙ nō. nā magis dēt amare se ꝛ vitam suā q̄ž alterius ꝑ illud ix. ethi. Ad oppositū esset duꝝ vt illū scienter dimitteret dānari ꝛc̄. Hic doctoꝛ dicit, sine argumētis. ꝙ si presūptio est probabilis non dēt vtpote proicereȝ i puteum vel flumē. Si vero psumptō non sit probabilis sed magis irrōnabilis vt pro modica frigiditate aque. Dicoqȝ ꝙ dēt. Sed si proiceret in vino esset baptisatus. Aliqui dicūt ꝙ sic. si faceret cum intētione baptisandi. sed ipe remaneret in peccato moꝛtali. Et q̄libet dēt magis amare aīam suam q̄ž alterius. ix. ethico ꝛ. cum amicabilia ad alios pcedant ex amicabilibꝫ nobis. Scotus dicit in hoc passu ꝙ non essȝ baptisatus. cuȝ baptismus ordinetur ad vitam. ꝛ nō ad moꝛtem Accipe

opinionē quam volueris. Sed si aliquis vt nō proiciat aliquē in puteum dimittit eum mori ⁊ scit eum dānatum stante tali consciētia si dꝫ baptisare. Dico ꝙ nō. nisi deponat illam conscientiā. Et si baptisando moritur creatura vel ex frigiditate aque vel caliditate est irregularis. Dico ꝙ dēt se gerere vt irregularē licet nō sit. Item dicit Scotus. ꝙ stante tali consciētia magis vitandum esset clerico ꝗ̄ layco baptisare ¶ Ad argumentū in principio pꝫ per ea que dicta sunt.

Irca distinctōem sextā vbi q̄ritur. vtꝝ solus sacerdos possit baptisare. Videt̄ ꝙ sic. Isidorus de officiis li. ij. c. xxv. constat baptismū solis sacerdotibꝫ traditū Ad oppositū de ꝯse. di. iiij. In ista q̄stione ponūtur tres artic. Primus articulꝰ est. ꝙ cōgruū est solum viatorē baptisare. Patꝫ. q̄a christꝰ instituit sacramentū baptismi ⁊ fuit homo. Tum q̄a in sacramento baptismi est aliquid sensibile. ⁊ aliquid spūale. et per ꝯn̄s magis cōpetit vtenti sensu ⁊ intellectu ꝗ̄ nature pure intellectuali. Scd̄s articulus ē. ꝙ congruū est inter viatores solum sacerdotes baptisare. quia baptismꝰ recipitur in collegiū ecclesie militātis. Sed receptio alicuius ī aliquod collegiū ptinet ad p̄cedentes ⁊ ad auctoritatē hn̄tes in collegio. tales aūt sunt sacerdotes ⁊ epi aliq̄ supiores prelati. Tertius articulus est. ꝙ in necessitatis articulo q̄libet homo p̄t baptisare. pꝫ Nam tabula ꝯtra naufragiū tēpore naufragij pōt a quolibꝫ nō impedito ministrari. sed baptismꝰ est talis tabula. ergo pōt a quolibꝫ ministrari. si habeat manus ⁊ linguam xxxij. dis. preter. §. verꝝ. ⁊ §. porro. per totū. Sed angelꝰ in assumpto corpe potest baptisare. Dico ꝙ si illud faceret angelus bonus esset verus baptismus. sicut legimꝰ de sancti Cristina. quā baptisauit angelꝰ in lacu vlcino. Si autē est angelus malus ⁊ faceret ex p̄cepto diuino. adhuc esset verus baptismus Sed q̄n occurreret talis casus sicut dicit Bonauētura. q. i. huiꝰ distinctōis. esset diuia reuelatio expectāda Sꝫ si malus angelꝰ nō baptiset ex precepto diuino. dico ꝙ est iterꝝ baptisandus. Ad argu. in princi. dico. ꝙ intelligit̄ ꝙ solis sacerdotibꝫ ē traditum ex officio vel ex cōgnitate. sed nō ex necessitate.

Ecunda q̄ō

sexte distīctōis. vbi q̄ritur vtꝝ vnitas baptismi nc̄ario req̄rat ꝙ ab vno mīstro ꝯferat̄ Videt̄ ꝙ n̄ q2 vnꝰ p̄t sil' pl'es baptisare. g̊ ⁊ plures vnū. ꝯn̄a pꝫ a sili. Ad oppo. minister ibi rep̄ntat xp̄m q̄ ē mediator dei ⁊ hoīm. sꝫ xp̄s vnꝰ ē. g̊ ⁊ mīster. In hac q̄ōne nō st̄ opiōes. g̊ ponēt̄ tres breues ꝯcl'oes Pr̄ia ē ꝙ si duo baptisent vnū aliquē q̄ꝝ q̄libꝫ totū facit tal' ē baptisatꝰ. h̄ poīt vnū correlatīm. ꝙ baptismꝰ magꝭ ē baptisatio passiā ꝗ̄ actīa. Scd̄a ꝯcl'o. ꝙ si neuter totū faciat. sed alter abluat et alter verba dicat nihil fit. Tercia ꝯclusio. ꝙ vnus sacerdos super pluribꝫ simul verba ꝓferens ⁊ eos aqua profundēs oēs illos baptisat

tamē ip̄e clericus peccat mortal'r ni si excusetur q̄ erat cā necessitatis.s. q̄ ess3 periculū q̄ ambo vellent mo ri. Itēm nota q̄ baptism⁹ talis in pluribꝰ nō est vnus sed plures. Si aliq̄s quereret qualr mōstruū est ba ptisandū. Dicit̄ q̄ si sunt due aīe.o portet q̄ sint plures baptismi. Si vna aīma tm̄.nō oportet q̄ sit nisi vnus baptismus. Sed si mancus diceret v̄ba'z mut⁹ spargeret aquā vtrū ille esset baptisat⁹. Aliq̄ dicūt. q̄ est distinguēdum. vel ſm latinos vel ſm grecos. Dicūt q̄ ſm latīos nō eēt baptisat⁹.nam in ritu latino rum dēt poni ego te baptiso.qđ nō possit fieri a muto p̄ se.nec a man co p̄ se. Si v̄o baptisaret in forma grecor̄.dicūt q̄ esset baptisat⁹. Nā ibi nō exprimit̄ pronamē ego.s3 fit ī tercia p̄sona vt baptisat̄ ſuus xp̄i De his opionibꝰ tene quā vis Ad argu.ī p̄ici.pt3 p̄ ea q̄ in q̄ōe dicūt

Ercia que

stio sexte distinctōis vbi q̄rit̄.vtr̄ req̄rat̄ silr eē ab lutionē z v̄bor̄ p̄latōem. Videt̄ q̄ nō.q̄a ī eucaristia est vnū sacr̄m et tn̄ inter verba cōsideratōnis sup panē et v̄ba cōsecratōnis sup vinū ē ma gna interpō ab illo loco silr mō vs q̄ hoc ē. Ad oppo.est aug⁹.sup io hāne.Omel'.lxxx. Est opio bnardi glosatoris in hoc passu q̄ sic.q̄a si puer ess3 in aqua anq̄ vltia syllaba finiret̄ nō esset baptisat⁹. Sed do ctor ī probat hanc opīonē Est opio doctor̄ q̄ sufficit illa simultas q̄ cō cedi pōt in actibꝰ hūanis.nā nō est necessariū instans cū ap̄l'i baptisan tes tria milia ī vno die Actuū ij.nō ſp cū vltia syllaba forme asp̄serūt a quā.ideo dr̄ Scotus. Dico ergo q̄ talis silr̄as req̄ritur q̄lis req̄rit̄ in a ctibus hūanis.noluit em̄ xp̄s nos obligare ad tā subtilē silr̄atē quam vix homo posset p̄cipere vel p̄uare Judicat̄ aūt silr̄itas inter factū hoī nis z v̄bū q̄n vnū incipit anteq̄ fi nierit aliud vel ecōtra.v̄bi grā.si q̄s dicat añ orōnem faciet h̄ z fricet barbā.siue inciq̄at actū suū an̄ pro latōe3 siue ecōtra.diminutū vnū nō finiat̄ cōplete an̄ inceptionē alteri⁹. dicet̄ simul dixit h̄ z fecit h̄ ita. Di co siue sacerdos prius īmergat vna in mersiōe. vbi mos terre ē īmerge re ter postea incipiat v̄ba. Et dicto Ego te baptiso īmergat.tn̄ illr ver bis seq̄ntibꝰ simultas ē sufficiens. breuiter dū p̄latio nō sumat̄ an tē inceptōem ablutōnis.nā accedit v̄bum ad elementū z fit baptismi sacramentū. vt hētur.i.q.i.detrahe Ad argu.in p̄ricipio dicit̄.q̄ non ē talis vnitas inter spēs panis z vini qualis ē in sacramēto baptismi.iste em̄ nō sunt tales p̄tes quar̄ neutra signat sine altero.vere em̄ spēs pa nis cōtinet corpus christi an̄ cōsecra tionem sanguinis.sed hec v̄ba ba ptismi nihil sunt sine ablutione.et econtra.

Quarta que

stio sexte distinctōnis vbi queritur. Utr̄ teneatur baptisans distingui a baptisato. Videtur q̄ non.quia sacerdos pōt sibip̄i dare

eucharistiã pz in missa.ğ sic pr illud sacr̃m recipe a sepo. ¶ Ad oppo. ex̃ de bap. z eius effec. Ad qõnez dr q̃ sic. vt hr̃ ex̃ de bap. z eius effe. debitũ. Ista qõ soluit expsse in. c. illo de cum ꝑte affimatiã. ad quã adducit ibi figura auctas z rõ ꝯgrua. figura qz ad hoc designandũ xp̃s nõ a se sed a Johe voluit baptisari auctoritas ex ṽbis dñi colligit dicent apl'is. Ite baptisate oẽs gentes in noie p̃ris zc̃. vbi discipulos ex̃pmit in vnã psonã z baptisãdos in aliã rõ ꝯgrua qz in baptismo dz esse diuersitas psonaꝝ testificãtiũ ingressum illius in religi onẽ xpianã Vel qz ꝺm augi. nemo spem gignit. Itẽ qz sicut ad ingressum mũdi habuit parentes carnales ad instruenduz z nutriendum corpus carnale. sic ad ingressum religionis christiane dz hr̃e pentes spũales ad aĩaz informãdã nã illi q̃ i baptismo suscipiũt dicunt p̃res spũales. 30. q. j. ad oẽs Sed baptisatũ nõ dñt p̃les accipe q̃ vn⁹. de ꝯse. di. 4. nõ plures. Itẽ q̃ est decens licz nõ sit ꝓhibitũ ꝯiuges sil' alterius pueꝝ de baptismo nõ leuare. 3. q. 4. qõ aũt. nã vno cõiugũ suscipiente puerũ alterius in baptismo vterq3 fecisse iudicatur z vterq3 cõpater efficit. 30. q. 4. scisci tat. z. c. si qs. ¶ Ad argumentũ in ꝑncipio pz q̃ nõ est sile.

Quinta questio

stio sexte distinctiõis. vbi querit vtꝝ in baptisante req̃rat intentio. videt q̃ nõ. nam instrumentũ nõ oportet q̃ habeat intention pz de securi. sed minister est instrumentũ ergo zc̃. ¶ Ad oppositũ. de ꝯse. di. 4. regenerãte. In hac qõne tenet q̃ sic. vbi ponit ꝯgruentia scti tho. in. 4. di. 6. q. j. arti. j. ad pmam questiũculam. Sed ad qõnez dicit doctor q̃ intentio requirit necessario qz aliter nõ esset actus human⁹. sed intentio debet esse talis qualis sufficit vt intendat facere q̃ eccl'ia intendat licz credat hoc nihil valere. Et hoc instituit ꝓpter necessitatem baptismi ne infidelitas noceret baptisandus hec ꝓbant optime. de ꝯse. di. iiij. vbi habet q̃ baptismus nõ tm̃ ꝯstat in oblatiõe corꝑis q̃cũ in fide cordis qõ intellige in fide recipientis si sit adultus vel p̃ronoꝝ si sit infans. In solutione rõnis ꝑncipalis vbi ponit q̃ instrumẽtũ nõ hz intẽtionẽ. z sic minister nõ hz intentionẽ qz est instrumentũ. Dicit doctor q̃ dimissis quatuor noĩbꝰ instrumenti in l'ra noĩatis q̃ argumentũ tz de instrumẽto nõ hñte intentionẽ. cui impositũ fuit ꝓprie nomen instrumenti vt de dolabra zc̃. nõ de instrumẽto q̃lis est minister. In solutiõe secũde rõnis nota quõ intentio requirit ad sacramentũ lz nõ sit de integritate sacri. In solutione tercie rõnis nota quõ infidelis põt hr̃e ĩtentionẽ sufficientẽ isto mõ q̃ sicut circũcisio saluat eos. sic baptismus xp̃ianos. z cũ hac intentione baptisare nos saluat. In solutione vltime rõnis nota q̃ si aliqs est ebriosus q̃ nũq3 exeat ab ebrietate nõ p̃t baptisare. si ṽo aliqñ exeat potest maxime si nõ sit impeditus

rõne qꝛ si sic nõ pt baptisare. ¶ Ad argumentum in principio patet ꝑ ea que dicta sunt.

Exta questio

sexte distinctiõis vbi querit vtꝝ in baptisante requirat intẽtio actualis. videt ꝙ sic. quia ab actu ꝑmo nõ ꝓcedit act⁹ ꝑm⁹ nisi mediãte scdo. Intentio hitual' est sic act⁹ ꝑmus. ergo ab ea nõ ꝓcedit actus sine intentione actuali q̃ teneat locũ actus secũdi. ¶ Ad oppositũ min⁹ sufficit in ministro ad merendũ q̃ʒ ad sacrm ↄferendũ. sʒ ad meritũ nõ requirit intentio actualis. ḡ nec hic In hac qõne nota duas opiniones Prima est Ricb. in. 4. di. 6. q. 3. arti. j. Secũda ẽ doctoris subtilis ponentꝫ diuisionẽ intẽtionẽ trimẽbrẽ. ꝛ sic inquientis ꝙ intentio q̃dam ẽ actualis q̃daꝫ hitualis. alia virtualis. Actualis dr dũ aliquis hꝫ actũ elicituꝫ respectu illius qd̃ intendit. hitualis dr dũ quis hꝫ inclinatiõeꝫ ad talem actũ. ꝛ sic dormiens habꝫ illam. virtualis dr qꝛ virtute intentõnis habite facit actualiter. Intentio doctoris est ꝙ nõ requirit actualis. qꝛ si nõ actual'r ↄsideret põt baptisare. nec hitualis. qꝛ dormiens hꝫ illam sed nihil opat. sed requirit virtualis. nã virtute intẽtionis hite facit actual'r suã opationẽ vt ille q̃ vadit ad sctm̃ Jacobũ. Si queratur quõ põt aliquis effectus q̃ mõ ẽ reduci in illam intentiõꝫ ꝑmã sicut in cãm. si nunc non est illa intentio actualis nec aliqua alia imperans illum actum. dꝛ ad hoc ꝙ in appetitu sensitiuo siue in fantasia est alia dispositio ꝑm quã mouet cessante actu voluntatꝫ imperantꝫ eis. vl' al'r ad ꝓpo. ꝙ siue volũtas actu intendens aliquid relinquat in potẽtijs inferioribus siue nõ. ordinate tamẽ habet suas volũtates respectu finis ꝛ eoꝝ que sunt ad finem. ꝛ cũ ad aliquã illaꝝ ꝑuenerit ꝛ actum potentie inferioris corrñdentis impauit potest actus inferior ille impatus manere licꝫ intentio nec ꝑma nec secũda maneãt. ꝛ dũ manet ille actus voluntate quacũqꝫ distracta dr manere intentio virtualis. ¶ Ad argu. in ꝓncipio ptꝫ per ea q̃ dicta sunt.

Eptima qõ

sexte distinctionis vbi q̃ritur vtꝝ baptismus possit iterari. videt ꝙ sic. qꝛ eucharistia põt iterari ꝛ tñ est sacrm excellentissimũ. ergo a fortiori baptismus. ¶ Ad oppositũ de ↄse. dis. iiij. In hac qõne om̃s fideles ↄcordant ꝙ baptism⁹ nõ est iterãdus. Sꝫ doctores differũt in rõne q̃re nõ sit iterandus. Et sic ponit opi. sctĩ tho. in. 4. di. 6. q. 2. arti. j. Ad ꝑmã questiũculam. ꝛ alex. de ales. i iij. pte sũ. q. de baptismo. Et ꝑma opio tꝫ. qꝛ xps sel' baptisat⁹ fuit iõ baptism⁹ nõ dꝫ iterari Secũda opinio tꝫ ꝙ iõ nõ iteratur qꝛ impmit caracter. sed doctori ista nõ placent. Sꝫ ꝙ ideo nõ iterat qꝛ xpus sic instituit. ꝛ ꝙ nõ est alia cã nisi voluntas ei⁹. Canoniste tenent ꝙ nõ est iterandũ sacrm ne sibi fiat iniuria. de ↄse. di. iiij. ostendit. Dixi sup in. 3. q. 2. distinctionis. in fi.

¶Ad argumentū in principio dico ꝙ ꝯsecratio nō pōt iterari.i. illa ꝟba sup eādē materiā ⁊ si fieret nihil esset postq̄ȝ iā ostia ē ꝯsecrata.

Octaua questio

stio sexte distinccionis vbi querit̄ que sit pena iterantiū baptismū. Juxta istam materiā est notandum ꝙ duplex est iguorantia. quedam vocat̄ ignorantia iuris. Alia vocat̄ ignorantia facti. Item ignorantia iuris est duplex. Prima dr̄ iuris diuini scȝ ignorare ꝙ deus instituit ꝙ baptismus nō iteret̄. Secūda dr̄ iuris canonici scȝ ignorare ꝙ ius canonicū imposuit talem penam ꝙ qui baptismū iteraret essȝ sic puniendus ⁊ nulla istaꝝ ignorātiaꝝ excusat pctm̄ vt habet̄ extra ꝺ aposta. ex lraꝝ. Alia est ignorātia facti. vt qñ quis baptisans ignorat an ille sit baptisatus. nihilominus baptisandus ignorat an ipse sit baptisatus. Et ista ignorātia facti bn̄ excusat. ⁊ rō est. nam dum clericus baptisat pueꝝ nescit nec tenet̄ scire an vetula baptisauit. satis est ei ꝙ interroget eam an ille sit baptisat⁹ ⁊ si vult fieri xp̄ianus. ⁊ sic cum illo responso baptiset. vtendo tñ semꝑ hmōi cautela. si nō es baptisatus. ego te baptiso. ⁊ dū ꝯtrariū inueniret̄. nec ipse est irregularis nec suscipiens ignoranter. nam nemo cogit̄ scire circūstantias ꝑticulares. tercio ethi. ⁊ sic excusat̄. Et licȝ canoniste dicant vt hr̄ ꝑ illud. de ꝯse. dis. iiij. de quibꝫ. ꝙ siue scienter siue ignorāter eū baptiset. ꝙ est irregularis. Et tñ opi. scoti est ꝙ solum sit ignorantia facti ꝙ nō est irregularis secus ē si faciat scienter. nā scienter rebaptisat̄ deū abnegare dr̄ ⁊ ꝑ multā penitentiā reformat̄. de ꝯse. dis. iiij. eos q̄s. Itē ꝙ catholicū rebaptisare sciēter manifestissimū scelus ē. de ꝯse. di. iiij. rebaptisare. ⁊ talis rebaptisatus scienter irregularis efficit̄ ⁊ punit̄. de ꝯse. di. 4. qui bis. ⁊. c. 2. Etiam ꝙ rebaptisatus ignoranter nō debet ꝓmoueri. lj. distin. qui in aliquo. lo. distin. ꝯfirmanduȝ est. in fi. Et notandū ꝙ si sciens ignorās ignorātia iuris peccauerit in occulto vel in manifesto. an occulto pōt dispensari ab ordinario vel ab alio facilius. sed si manifeste talis dispensatio spectat ad sūmū pontificem. Et nota de hoc. i. de ignorātia iuris ⁊ facti habent. extra de regu. iuris. li. vj. ignorātia. ⁊ plene ꝑ glo. j. q. j. §. notandū. ⁊. 38. di. in sūma. Et nota hic illam regulam. Ignorās igrabit̄. i. si aliq̄s sit cā sue ignorantie. nō excusat̄. ⁊ hoc potest colligi ex. 3. ethicoꝝ.

Nona questio

stio sexte distinctōis vbi querit̄ vtrū in baptismo imprimit̄ caracter. videt̄ ꝙ non. qȝ circūcisio nō exp̄ssit caracterē. ḡ nec baptism⁹. ꝯña pȝ. qȝ circūcisiōi successit baptismus tanq̄ȝ remediū ⁊c. ¶Ad oppo. est dionisius de angelica hierarchia. c. ij. In ista qōne sūt tres articuli. Primus ē q̄d ipoɼtat̄ noīe characteris. scḋs si in baptismo imꝑmit̄ caracter. tercius si caracter

impssus sit forma delibilis vel indelibilis. ¶ Quantū ad primū arti. sunt tria notanda. pmū q caracter. idem est q signū. vel figura. s3 hoc intelligit de signo in aia z non in corpe. z de tali est intentio. Secūdo notandū q illud spūale impssum anime in baptismo nō est gra nec aliqua virtus infusa putā fides spes vel charitas pt3. nam caracter semp impmit in baptismo. sed ista tria nā semp impmūt vt in ficte baptisato. Tercio notādū q illud spūale impssum anie qd dr caracter h3 ad minus qnq3 pprietates. Prima est q est signū assimilatiuū alteri hñti. Secūda q est signū distinctiuū a nō hñte. Tercia q est signū memoratiuū sacri suscepti. Quarta q est signū pformatiuū. Quinta q ē signū obligatiuū q2 suscipiens sacrm obligat deo. Quantū ad secundū ar. ponit tres opi. de caractere. vna q in nullo sacro impmit caracter aliquis. Et ponit in decreto. j. q. j. qdam dicūt. Secūdo q in aliquibus sacris caracter impmit. sed q ad h sunt auctes expsse sctōz z est sancte tho. in. iiij. dist. iiij. q. j. Et nota ibi expssionē oīm auctoritatū q nō loquit de caractere sm istā acceptiō3 Et dicit doctor q ille auctes sctōz ponentiū caracterē sunt vocales z nō ad intentionē eoz adducte. Tercia opinio ppria scoti q pter solam auctem eccl'ie ponēdus est caracter. ¶ Quantum ad terciū arti. est cōis opi. q caracter est forma indelibil'. cuius rō est. nam caracter est in aia sm essentiā. sed aia est inuariabil' sm essentiam. ergo caracter. Si qs diceret 9. nam grā est in aia. sed ē delibilis. dico q si caracter pparet ad deū dantē sic pōt deleri. si vero pparet ad agēs creatū p nullum agens creatū pōt deleri. z sic dr indelibil'. Exemplū hitus inatus est indelibilis. acquisitus vero delibilis. q. ethi. Infusus dat aliqñ ad dirigendū. z q2 pōt recipe repugnantiā in subiecto. iō est delibilis. qñq3 impmitur ad distinguendū. z iste est indelibil' In solutione prime rōis pncipalis nota 9. tho. de opinione efficacie sacramentoz. z q in circūcisione imprimebat caracter 9 opinionē tho. xl. z. q. pte. j. di. q. iiij. qui. Tho. tenet q circūcisione nō impmebat caracter. doctor dicit q sic. lic3 alteri9 rōnis q3 caracter baptismi. q caracter sit indelibilis p3. nam nō pditur p pctm. j. q. j. q qdem. añ medium. ¶ Ad argumētū in principio negādū ē q in circūcisione nō ipmeret caracter.

Decima que

stio sexte dist in. vbi querit vtrū caracter sit aliq forma absoluta vel tm relatiua. videt q nō sit forma absoluta. nā quecūq3 forma accidentalis absoluta est delibilis ab illo in quo est q2 est accidens. S3 caracter est forma indelibilis g zc. ¶ Ad oppo. caracter est dispositio ad grām. sed grā est forma absoluta. ergo caracter. cum dispositio sit eiusdem generis cū forma ad quas dispōit. z hoc si sit dispositio ppria. In ista qōne sunt duo arti. Prim9

in qbꝫ sacris imprimit caracter. Se
cundus si caracter impressus sit for/
ma absoluta vel relatiua. ¶ Quan
tū ad pmū articulū dico ꝙ caracter
imprimit tm̄ in tribꝫ sacris scꝫ in ba/
ptismo. ꝯfirmatione. ⁊ ordine. qđ
pꝫ sic. in illis aūt sacris imprimit ca
racter que nō iterant. sed sacra non
iterabilia sunt tm̄ tria. s. sacrm̄ ba/
ptismi. ꝯfirmatōis ⁊ ordis. ꝙ i ba
ptismo caracter imprimat hēt. 23. q.
4. displicet. circa me. Itē ꝙ nō p/
dit ex quocūqꝫ pctō hꝫ. j. q. j. ꝙ q̄/
daꝫ. añ me. ⁊ pall. xxiij. q. 4. displi
cet. circa me. ¶ Quantū ad secūduꝫ
arti. est forma absoluta vel respe/
ctiua est pma opinio ꝙ character ē
forma absoluta ⁊ est scti tho. in. 4.
d. 4. q. j. arti. j. Sed doctor ipro/
bat opi. Et in solutione pme rōnis
hui⁹ opinionis nota ꝙ mutatio pt
esse ad respectū absqꝫ nouitate ali/
cuius absoluti. Itē nota intentionē
aristo. 5. phi. quō negat in ad aliqd
esse motū ⁊ quō nō. In solutione se
cūde rōnis nota ꝙ relatio pt funda
re relationē. nec ex hoc est pcessus ī
infinitū in relationibꝫ realibꝫ licet
possit esse in relatōibꝫ rōis. Ibi ha
bes ꝙ in omi gñe inuenit idē ⁊ qle
⁊ sile. In solutione tercie rōnis no/
ta ꝙ in quocūqꝫ actu pōt baptisat⁹
siue actiue siue passiue ⁊ pōt nō ba/
ptisatus abolute loquendo. Et ibi
nota ꝙ sola relatio rōnis sufficit ad
omnē ptātem q̄ est in sacris siue in
suscipientibꝫ sacra. Sed p isto. ij.
arti. est opi. doctoris ꝙ caracter est
qdam respectus extrinsecus adue/
niens aīe in susceptione baptismi.
In solutione pme rōnis vel dubita
tionis. nota quid est fundamentū
huius respectus. Et ibi pma opi. ꝙ p
prius actus est fundamentū. Im/
probat ibi ꝯtra opinionē que ponit
pñitatē fundari sup genuisse ⁊ est
tho. 5. metha. c. d̄ aliquid. Opinio
ppria doctoris ꝙ potentia gñatiua
est fundamentū pñitatis. ⁊ funda
mentū caracteris est ipsa aīa posi/
to ꝙ caracter sit relatio realis. In
solutione secūdi dubij istius q̄onis
nota quō caracteres seipsis distin/
guunt ⁊ quare sunt tm̄ tres. vbi hēs
ꝙ nō pōt rōne pbari ex creditꝭ ꝙ sit
forma absoluta vel respectiua de/
terminate. qꝛ q̄ de caractere dicunt
pñt vtroqꝫ mō saluari. Postea du
bitando supposito ꝙ caracter sit for
ma absoluta. vt dicit tho. inqrit in
qua spē qualitatis ponat caracter.
Opinio pma ꝙ nō est in gñe nec in
spē qlitatis improbat. Opinio se/
cūda ꝙ fm varias sui pprietates est
in diuersa spē qualitatis. iprobat.
Et sunt ambe iste due opi. Rich.
in. iiij. di. 6. q. j. arti. 2. ad secūdum
argumentū. Tercia opinio est ꝙ ē
in qrta spē qlitat. s. iprobat. ⁊ sumit
ex decre. j. q. j. ꝙ qdā dicūt. sꝫ forte
Quarta opi. ppria ꝙ si ponat acci/
dens absolutū pt poni in pma ⁊ ter
cia spē qlitatis. Ibi nota solutionē
multoꝝ q̄ videt hāc opi. impedire
In solutiōe prīe rōnis principalis
nota ꝙ relatio pt disponere ad for
mā absolutā rōne agentis supnatu
ralis. ¶ Ad arg. in prin. dicūt aliq
ꝙ caracter apud nos ē forma inde/
lebil' apō deū ē idelibilis d̄ potētia

ordinata nō tñ de potētia absoluta.

Tercia que

stio sexte di. vbi q̄rit̄ vtrū character sit in essentia aīe vt in subiecto ꝓx̄io. vī ꝙ sic. nā dispositio ꝛ forma ad quā dispoīt hn̄t idē subiectū. caracter est ꝓꝑia dispositio ad fidē. fides aūt est in intellectu. ḡ ꝛc. ¶ Ad op. caracter ē ꝓꝑia dispositō ad grā3. grā ē in essentia aīe. ḡ caracter. In ista q̄ōne sūt tres opiones. Prima ꝙ caracter ē in tota essentia aīe p3 nā caracť distiguit mēbra xp̄i a n̄ mēb o xp̄i s3 mēb ꝟ xp̄i distiguit̄ ſm eēntiā aīe. ḡ caracť ē in eēntia aīe ꝛ ɔcludit ꝙ grā ē in eēntia aīe. s3 caracter q̄ est dispositio ad grā3 est in intellectu ꝛ ē tho. in. 4. di. 4. q. 1. arti. 3. S3 doctor īꝓbat opinione3 q̄ ad tria q̄ ponit. Est alia opi. ꝙ caracter nō ē in itellectu s3 in tota eēntia aīe. Tercia opi. doc. ē ꝙ grā ē in volūtate vt in subiecto ꝓx̄imo. silr ꝛ caracter. ꝛ ꝑsua deť sic. Caracter ē signū vľ fundamētū cuiusdā obligatōis aīe ad deū. igit̄ est rōnabile vt ponat̄ in illa potētia ꝑ quā hō ꝑnci palr obligat̄ deo. s3 illa potētia ē voluntas q2 ad voluntatē ꝑrio ꝑtinet meritū vel demeritū. igit̄ caracter ē in volūtate. ¶ Ad arg. in ꝑn. dicūt aliq̄ ꝙ caracter nō ē dispositio ꝓꝑia ad fidē s3 est dispositio ad illa3 ꝑfectionē q̄ principalr ɔformat totam aīam deo ꝛ hec est glīa q̄ est eadem cū caractere in voluntate.

Circa septimā distinctionē pmittit diffinitiō3 sacri cōfirmatiōis dicēs. Cōfirmatio seu sacr̄m ɔfirmatōis est vnctio hōis viatoris aliqualr ɔsentientis vel libero arbitrio nūq̄3 vsi facta in fronte in figura crucis cu3 crismate sanctificato a mīstro idoneo siľ cu3 intentione debita ꝛ vngento ꝛ certa ꝟba ꝓferentē ſcans efficaciter ex īstitutiōe dīna vnctionē aīe ꝑ grā3 roborantē ad ɔfitendū cu3 fiducia fidē xp̄i. Ex his pt3 q̄ sit hui⁹ sacri materia. q2 tñ poss3 distingui ð materia sic in materia baptismi ꝙ materia ꝓx̄ia. i. illō visibile qō ɔcurrit in fundamēto ē vnctio facta in fronte ꝛ figura cruc3 cū crismate sc̄tificato. materia aūt remota ē crisma cūpositū ex oleo oliue ꝛ balsamo ꝛ sc̄tificat̄ spālr ab epō vľ ab alio cu sc̄tificatio poterit ɔmitti. forā āt ē tal'. Signo te signo cruc3. confirmo te crismate salutis vel sc̄tificatiōis in noīe p̄ris ꝛ filij ꝛ spūssc̄ti amē. Suscipiens ē hō viator aliqualr ɔsentiens s3 est suscipiens indetermīata pte ꝓpť qō addit̄ in fronte. mīster est eps vel alter cui cōmitti poterit. iō ð: in ḡnali mīstro idoneo. S3 doc. instat ɔ formā ꝛ materiā hui⁹ sacri q2 eps sic nō vtebat̄. instat ɔ mīstꝛ ōndens ꝙ sacerdos possit ɔfirmare ex ɔcessiōe grego. facta ianuario epo. vbi nota q̄druplicē solutione3 ad illō decretū ibi nota duas aucťes biero. ꝙ epi nō sūt suꝑiores pšbris

Septima qō

septīe distin. vbi q̄rit̄ vtꝝ sacr̄m ɔfirmatiōis sit necessariū ad salutē. vī ꝙ sic. de ɔse. di. 5. oēs fideles. ¶ Ad oppo. baptismo grā dat̄.

q̄ p illā ē filius regni. ⁊ ista sufficit ad salutē. In ista q̄ōne nō sunt opi. iō ponenꝭ tres arti. prim⁹ si ꝯfirmatio ē necessaria ad salutē. scd̄s si ē necessaria adulto. tercio si p̄suppōnit baptismū. Quātū ad primū arti. dr̄ ꝙ sacr̄m ꝯfirmatiōis nō ē simplr̄ necessariū ad salutē p3. nam q̄s sine isto dato ꝙ nō ꝯtēneret eā posset venire ad salutē. vt hr̄ Mar. vl. Qui crediderit ⁊ baptisatus fuerit ⁊c. de ꝯse. di. v. spūsctūs. vbi dr̄ ꝙ solū baptismo regenerati saluanꝭ. Et si dicaꝭ ꝙ ꝯfirmatio sacr̄alis oībꝫ fidelibꝫ ē necessaria. de ꝯse. dis. v. c. j. dico ꝙ intelligiꝭ ad bn̄ pugnandū. nā in h̄ sacro spūsancti augmentaꝭ grā vt ꝯfirmeꝭ ad pugnā. de ꝯs. di. v. spūsctūs. ⁊ c. nouissime. Quātū ad scd̄m arti. dico ꝙ sacr̄m ꝯfirmationis est necessariū hoī adulto ad salutē p3. q2 si adultus posset hr̄e ⁊ nō hr̄et exponeret se piculo mortis eterne. vt notaꝭ ex̄. de sen. ex. in. c. rn̄so. nō em̄ ē plene xp̄ianus q̄ ipsā cōfirmationē ꝯtēnit. de ꝯse. di. v. oēs. ⁊. c. de his. in fi. Et ad istū intellectū loquiꝭ hugo de sacr̄is. li. ij. pte. 7. c. 3. timendū est his q̄ p negligētiā dimittūt epī p̄ntiā ⁊ n̄ suscipiūt manus īpositiōꝫ ne forte ꝓpterea dānenꝭ. Quātū ad. 3. dr̄ ꝙ sacr̄m ꝯfirmatōis p̄suppōnit baptismū. ita ꝙ sine baptismo nullus p̄t ꝯfirmari p3. nā in baptismo daꝭ grā iustificans. in ꝯfirmatiōe ṽo daꝭ grā roborans. s3 grā roborās p̄suppōnit grā3 iustificatōis. ḡ ⁊c. h̄ etiā p3. nā baptism⁹ p̄t suscipi sine aliis sacris s3 nō alia sine ipso. vt hr̄. j. q. j. si q̄s p igrantiā. Itē q2 baptismus est ianua ⁊ fundamentū alioꝝ sacroꝝ. de ꝯse. di. 4. cū itaq3. in fi. nā sine baptismo salus nō hr̄ de ꝯse. di. 4. firmissime. Ex q̄bꝫ auctibꝫ hr̄ ꝙ ꝯfirmatio p̄suppōit baptismū. Ad ar. in princi. p3 p ea q̄ dicta sunt.

Ercia q̄stio

septīe distin. vbi q̄riꝭ vtꝝ sacr̄m ꝯfirmatiōis sit dignius baptismo. vr̄ ꝙ sic. q2 p̄ferꝭ baptismo de ꝯse. di. ij. notissim⁹. ¶ Ad oppo. baptismus delet culpā ⁊ penā sine pn̄ia h̄ nō facit ꝯfirmatio. ḡ ⁊c. In hac materia ponūꝭ tres arti. Primus si in ꝯfirmatōne ꝯferꝭ grā ḡtū faciens. scd̄s si grā baptismi ⁊ ꝯfirmatōis distinguūꝭ. terciuſ ē q̄ōnis rn̄siu⁹. Quātū ad primū arti. dico ꝙ in sacro ꝯfirmatiōis ꝯferꝭ grā ḡtū faciēs p3. nā de sacr̄is tenendū ē ꝙ sentit ⁊ t3 sacrosctā ecc̄lia Ro. vt3 ex̄ de heret. ad abolendū. Itē etiā de fide ⁊ ei⁹ arti. alias essem⁹ heretici. vt3 ex̄ d̄ sū. tri. c. j. ⁊. ij. in aliis ṽo nō tenemur seq̄ ⁊ tenere qd̄ seqꝭ nisi seq̄ꝭ ⁊ doceat. xj. di. nolite. vbi de h̄ facit optīe de ꝯse. di. 4. d̄ trina. vbi hr̄ ꝙ in vna fide nil afficit sctē Romane ecc̄lie ꝯ̄suetudo diūsa. s3 ē notandū ꝙ grā ḡtū faciēs dr̄ duplr̄. vno⁹ faciens ḡtū de nō ḡto. ⁊ talis grā ꝯferꝭ in baptismo ⁊ pn̄ia. alio⁹ dr̄ grā ḡtū faciēs q̄ de ḡto fac̄ magis ḡtū. ⁊ tali mō ꝯferꝭ grā in ꝯfirmatōe Quātū ad scd̄m art. dico ꝙ grā bap. ⁊ ꝯfirmatōis distinguūꝭ essentialr̄ sic ṽtutes ⁊ dona. q2 ī baptismo daꝭ grā q̄ influēs in potētias. fac̄ ṽtutes ī ꝯfirmatōe āt ꝯferꝭ grā q̄ influēs ī potētias fac̄ dōa. s3 ī ordie ꝯferꝭ grā

q̄ facit btitudines. Alio mō dr q̄ hec z illa grā dr̄nt essentialr̄ sicut morbi ɔ̄ q̄s ordinat̄. grā em̄ baptismalis est ɔ̄ morbū infidelitatꝭ. grā aūt ɔfirmatiōis ē ɔ̄ morbū pusillanimitatꝭ. Tercio mō dr q̄ hec z illa grā dr̄nt sicut duo ḡdus eiusdē forme. sicut dictū fuit sup̄ li. j. di. xviij de augmēto charitatꝭ. ¶ Quātū ad terciū art. dr q̄ grā ɔfirmatōis p̄sup ponit grām baptismalē. sic bn̄ eē p̄supponit eē. qn̄ ḡ fit ɔpatio baꝝ grāꝝ hec p̄t fieri dupl̄r. vno° sine p̄scissione. z sic oīno maior est grā ɔfirmatiōis q̄ʒ baptismalis. sicut bn̄ z pfecte viuere est melius q̄ʒ viuere. Etiam sacr̄m ɔfirmatiōis excedit sacr̄m baptismi in veneratiōe qr a maiori ministro. s. ab epo tm̄ dat̄ de ɔse. di. v. de his ꝟo. z. c. se. z. 88. di. q̄uis. z. 95. p̄sbros. Si aūt fiat ɔpatio baꝝ graꝝ cū p̄scisione. sic maior ē grā baptismalis q̄ʒ ɔfirmatiōis. qr maioris ꝟtutꝭ est mortuū viuificare q̄ʒ viuificatū fortificare. Itē qr p baptismū originale veniale z mortale remittit̄. nō sic p ɔfirmationē. de ɔse. di. iiij. regenrante. z. c. sine pnīa. ¶ Ad argu. in princi pio p̄ʒ p ea q̄ dicta sunt.

Quarta que

stio septime dist. vbi q̄rit̄ vtꝝ sacr̄m ɔfirmatōis possꝫ iterari vr̄ q̄ sic. Nā illud ɔ̄ qd̄ est p̄t aduenire p̄ʒ. nā p̄t post ɔfirmatiōꝫ fieri pusillanimus. ¶ Ad oppo. est mgr̄ in lr̄a de ɔse. di. v. In ista q̄ōne sunt tres arti. Prim° a q̄ sacr̄m ɔfirmatiōis ɔferat̄. Scd̄s si illd̄ sacr̄m iterat̄. Terci° est q̄ pena iterans istud sacr̄m puniat̄. Quātū ad p̄mū art. dico q̄ a solo epo sacr̄m ɔfirmatōis ɔfert̄. z si dr q̄ a q̄libꝫ sacerdote p̄t ɔferri p dictū grego. ad Januariū Ep̄m vt scribit̄ in canone d̄ ɔse. di. v. c. puenit. Sꝫ ad h̄ sunt aliq̄ rn̄siones inter q̄s dēt ista q̄ meli° ē q̄ dicamus q̄ illo tp̄e papa potuit oēs capellanos epos facere z q̄ de facto sic fecit. Quantū ad scd̄m art. vꝫ illud sacr̄m possit iterari. dico q̄ nō imo scient̄ iterās peccat mortal̄r. sꝫ q̄re nō iterat̄ dico q̄ qr est ex institutiōe dīna. vel qr imprimit̄ caracter vl̄ dicas q̄ ɔfirmatio no ē iterāda nec baptismus. z iterās ḡuit̄ punit̄ de ɔse. di. v. dictū. z. c. se. Quātū ad terciū arti. s. de pena iterātiū. dicūt canoniste q̄ sūt irregulares sicut d̄ baptismo dictū ē. sꝫ al̄r dr q̄ nll'a pena canonica q̄ nō est inflicta a papa ɔdente ius īcurrit̄ ipso iure. nec ꝑpt argumēta exponētiū canones siue a sili siue a ɔ̄rio sensu talis pena dꝫ infligi cū ḡ nō iuenit̄ in iure canonico exp̄ssa pena irreg̃laritat° inflicta p iteratōe ɔfirmatiōis. seq̄t̄ q̄ ipso facto illā nō incurrit maxīe qr pene sunt restringēde z ɔfirmat̄ p textuꝫ de ɔse. di. v. c. dictū. vbi nulla pena infligit̄ epo iteꝝ ɔfirmāti. sꝫ nec suscipienti nisi q̄ ꝑuiat soli deo in hītu monachali vl̄ clericali. ¶ Ad ar. in p̄n. dr q̄ ille morbꝰ nū q̄ʒ iterat̄ lꝫ bene alius similis.

Irca dis. x. q̄rit̄ vtꝝ eucha（ristia sit sacr̄ꝫ noue leg°. vr̄ q̄ nō qr. 4. meth. q̄ nō vnū ꝑt nihil ꝑt. eukaristia n̄ ē vnū signū

seu sacramentū. ergo nō est vnū sacramentū. Minor ptz. nā aliud est signū spēs panis. et aliud spēs vini. Ad oppo. de ɔse. di. ij. In prio art. ponit definitōem hui⁹ sacmēti. Sz pro maiori declaratōne ponent tres arti. Prim⁹ ē. q eucaristia ē sacrm noue leg. Scds q eucaristia ē sacmētū excellētius inter sacra noue legis. Tertius ē. si sacrm eucaristie ē vnū. Quantū ad primū arti. dr. q eucaristia ē sacramētū noue legis. Qd probat sic. sacramētū plenitudinis gr̄e est pro tpe legis gr̄e. sz sacramentū eucharistie est sacmentū plenitudinis gr̄e. ḡ eucharistia ē sacramentū noue legis. cum noua lex sit lex gratie. Quātū ad scdm arti. Utrz eucharistia sit sacmentū excellentius inter sacmēta noue legis. dr q sic. ex q̄druplici drn̄a q̄ est inter eucharistiā et alia sacmenta noue legis. Pria est. q̄a alia sacmēta veracia sunt quantū est de se. tn̄ qn̄qz carēt effectu signato pter indispōez suscipiētis. Istud aūt sacmentū nūq̄ caret suo signato. Scda drn̄a est quia istud sacmentū qd signat. hoc realiter ɔtiet. alia aūt nō ɔtinēt realiter qd fcāt. Tertia drn̄a ē. q alia sacra fcāt grām accn̄talē et inherērē istud āt fcat grām subsistētē. i. exn̄tiā corpis xpi. Quarta drn̄a ē q oia alia sacra ɔsistūt ī vsu et ī fieri ita q idē est ibi sacmētū et pceptio sacmēti. nec pmanet aliq̄d qd sit sacmētū sed cessant cessante tali vsu vt ptz in baptismo et eius pceptōe. sz hoc sacramentū est qddā pmanēs et semp hn̄s esse an̄ vsuz. et ob hoc dr q eucharistia pter corpis et sanguis cristi exn̄tiam excellētior ē oibus oblationib et sacramentis. de ɔse. di. ij. nihil. ¶ Quantū ad tertiū arti. dico q sacramentū eucharistie est vnuz vnitate integritatis. et nō vnū vnitate indiuisibilitat. Ad cuius euidentiā est notanduz. q corpus xpi pōt accipi stricte put includit in se partes aiatas scz aiam xpi cui⁹ ps nō est sanguis. lz sit in poṫna pinq. vt ɔuertat in carnem aiatam. et sic corpus ē aliud essentialr a sanguie. Alio mō potest corp⁹ accipi put includit oia que ptinent ad totū corpus organicū. siue sint ptes aiate siue nō vt humores et spūs. et hoc mō sanguis ē aliq̄d corpis primo modo accipiēdo corp⁹. lz ip̄z et sanguis sint pmo diu̇sa signata. ɔstituūt tn̄ vnū signatū totale qd est corp⁹ secūdo mō sūptū. et ita pṗriū signum corpis primo mō et signū pṗriū sanguinis pn̄t esse vnū signū vnitate integritatis et nō indiuisibilitat. et cōgruū est sic eē vt sacmēta hoc hēant scz vnitatē integritatis et nō indiuisibilitatis. q̄a hoc sacmentuz est ad ɔpletam nutritōem aie. sicut aliq̄d est ad ɔpletā et pfectam nutritōem corpis. sed ɔpleta nutritio corpis est in aliq̄ vno vnitate integritat et nō indiuisibilitat. Un̄ nō nutrit pfecte cib sine potu nec ecōuerso. ḡo sacmentū est vnū vnitate integritatis. Sz in isto sacmēto sūt plura fcāta vel vnū tm̄. Dr̄ q plura q̄ntuz ad spēs vel q̄ ad reiteratōem actus. Sed q̄ntū ad fcatū hoc ē dicere q̄ntum ad id qd desig̃t sp est vnicū et ī

sepabile de conse. di. ij. in xpo semel definitio eucharistie e talis. Eucharistia e sacramentu corporis xpi veraciter contenti sub specibus panis et vini post consecratoem factam a sacerdote sub verbis certis cu debita intetione platis. Ex institutoe veracit significas corp9 xpi et sanguine sub eius realiter contineri. Et nota q hec definitio nihil supfluu continet In solutone tertie ronis nota. qd est materia et qd forma i isto sacramto Et qre istud sacrametu no pot hre pro forma verba. et quo ista verba dicu tur sacmetalia lz no sint forma. naz doctor intendit q cu sacrm pmaneat et verba traseant. Dicit q spes visibiles sunt materia. i. primu fundamentu relatonis fcatois. sed ipa significatio e hic formale. Jn soluto ne qrte ronis nota. q spes panis et vini sunt vnu sacrametu vel vnu signu que solutio sumit ex Ricardo ex pnti dis. q. ij. arti. i. Etia nota q istud sacrm erit ppetuu vsq ad iudiciu qz xps dixit. quotiescuq etc. Adhuc nota. q eucharistia grece latine bona gra interptat. i. q. i. mlti. Ad argu. in prici. dr. q ambo sunt vnu signu vnius rei. vt corpis xpi.

Secunda qo

octaue distinctois vbi queritur. Utrz illa verba q ponutur in canone misse sint pcise forma hui9 sacrameti. Videt q no. qz sic h pnome ego fcat psonaz prima. ita meu possessione. ergo sic dices ego de se loqtur. ita dices meu designat illud a se possideri. ergo sacerdos pferes meu designat illud ee suu. i. sacerdotis Ad oppo. ex de celebratoe missaz Jn ista qone ponutur tres arti. Jn prio ondit q sint verba consecratonis. Jn scdo de verbis consecratois sanguinis mouet duo dubia. Jn tertio ondit qd demostrat h pnome hoc. Quatum ad primu arti. dic. q nulla verba sunt de eentia eucharistie. sz bn aliq verba sunt forma consecratois q sint verba consecratonis corpis xpi. Di q sunt qtuor. vt hetur de conse. di. ij. qa corp9. et de forma verboz no est plus nisi. hoc e corp9 meu. et hic est sanguis me9. Aliq distinguut aliter. q duplex e forma. s. forma ncitatis. et forma congruitatis. Dicut q de forma ncitatis no sunt nisi illa qtuor verba in consecratoe corpis xpi. Sz de forma congruitatis est lq em post q ecclia illud apposuit. Et si ab aliquo dimittit est error. de conse. dis. ij. in sacro. Sed q verba sunt forma consecratois sanguis xpi. Dico q h est mai9 dubiu. tu qa forma q vtimur null9 euagelistaz recitat. ideo no videt ex euagelio ee certa. Tu qa greci alia forma vtutur dicetes. Hic e sanguis me9 noui testameti q p vobis et p multis e in remissione effusus pctoz. tn his no obstatibus firmiter tenendu est. q forma nra sit certa fm auctoritate Innocetij. de celebra mis. cu marthe. Multa em tradita sunt eccle ab aplis q tn no sunt scripta i euagelio. Dic vlteri9. q lq em no est de forma vt dixi nec alia sunt ncario pmittenda fm Tho. in iiij. di. viij. q. ij. arti. i. ad scdm argumentu scde qstiu cule. Ibi dubi-

diffinitio

et materia corporis

forma co

rat. Uiꝝ p̄remissis alijs ꝟbis q̄t/
tuor solū dictis ꝯficeret sacerdos.
Opio p̄ria ꝙ sic. ⁊ ē Godo. pitauē.
iiij. p̄te sūme. in tractatu de sacrīs.
Alia ē Ricardi ī iiij. di. viij. q. i. art.
iij. īprobat opioem istā. ⁊ soluit eā ī
dubijs q̄si volēdo dicere ꝙ oīa q̄ or
dinata sit ab eccl'a dēnt poni. Quā
tū ad scd̄m arti. de ꝟbis ꝯsecratōis
sanguīs mouet duo dubia. Primū
q̄ntū ad formā q̄ latini vtūtur vt di
xi sup̄ius. ⁊ de fo2a grecoꝝ vbi poī
tur opio Petri de tarētasia ī iiij. dī.
viij. q. ij. arti. iij. Et Ricardi eadē
q. scd̄o arti. ad primū ⁊ scd̄m argu.
Un̄ dicūt ꝙ fo2a grecoꝝ ⁊ nr̄a ⁊ q̄/
cūqꝫ scripta ī euāgelijs sufficiēs est
ad ꝯsecratōez. Sed ī eccl'a Roma/
na ē de nc̄itate ministri vti forma q̄
vtimur. Scd̄m dubiū ponit̄. an ad
formā q̄ vtimur ꝑtineāt oīa ꝟba a
loco illo silr̄ mō vsqꝫ ad illū locū h̄
facite ⁊c̄. Et ponit̄ opio Tho. dis.
viij. q. ij. arti. ij. in hoc q̄rto ꝙ sic. s3
doctor īprobat opi. ꝓpria scoti ꝙ n̄
scit̄ in quibꝫ p̄cise forma ꝯsistat. s3
ꝙ cū reuerētia sunt dicenda q̄ ab ec
clesia sunt ordinata. Et īprobat o/
pinionē illi⁹ q̄ dicebat ꝙ nc̄ariū e
rat ī q̄li. sacr̄o p̄cise scire ꝟba q̄ dn̄t
dici. tn̄ Scot⁹ dat cōsiliū dicēdo h̄
ꝯsiliū do ꝙ sacerdos intēdēs facere
q̄ facit eccl'a legēs distīcte ꝟba cano
nis a p̄ricipio vsqꝫ ad finē vere ꝯfi/
cit. nec ē tutū alicui ꝙ reputet se val
de peritū de scīa sua ⁊ ꝙ dicat volo
vti p̄cise istis verb̄ ꝓ ꝯsecratōe san
guinis s3 securior ē simplicitas scil3
volo ista verba ꝓferre ea intētione
sub qua xp̄s instituit eē ꝓferenda.

Et ea forma verboꝝ ꝓlata cū ta
li intentōe fit trāssubstātiatio euca/
ristie virtute diuina. de ꝯse. di. ij. q2
corpus. et ca. panis est. ⁊ ca. reuera
an̄ finē. Nota ibi casum Si mori/
retur sacerdos anteq̄ꝫ perficeret oīa
verba ꝯsecratōnis q̄d agendū esset.
Et dic̄ Scotus ꝙ nō esset adoran
dum nisi sub ꝯditōne. nec iteꝝ ꝯse/
crandū. sed sacerdos dēt illud sume
re suscepto corꝑe ⁊ sanguine an̄ ab/
lutionē. ⁊ deb3 sumere sub ꝯditōne
¶ Quātū ad tertiū arti. quid demō
strat hoc pronomē hoc. Pria opio
ꝙ sacerdos dicit illa verba q̄si ma/
terialiter. quia recitat ea sic dicta a
christo nō ꝙ xp̄s ꝑ illa ꝯficeret. sed
ꝑ benedictōem p̄cedentem. ⁊ est go
dofredi pictauiens̄ iiij. p̄te sūme. in
tractatu de sacramēto eucharistie. ī
probat. Scd̄a opinio est Ricardi.
di. viij. q. i. arti. iij. quia hoc ꝓnomē
significat corp⁹ ꝓut nūc est sub ist3
sp̄ebus vel de ꝓximo erit. ⁊ sub ista
distinctōne verificat̄. īprobat. Ter
cia opinio est sancti Tho. dist. viij.
q. ij. arti. i. Ad quartā q̄stiūculam
⁊ ad primū argumentū. ⁊ hanc opi
nionē tenet doctor subtilis. ꝙ ista ꝓ
positio. hoc est corpus meū. est ve/
ra. q̄a totus eius intellectus ⁊ ꝯple/
xionis ⁊ termioꝝ intelligit̄ pro vl/
timo instāti ꝓlationis. ⁊ ꝑ isto de/
mōstrat illud qd̄ tūc est sub illis ac/
cidētibꝫ. Pro cui⁹ declaratōne po/
nit tredecī ꝯcl'ones q̄s declarat ꝑ or
dinē. Aliq̄ dicebant ꝙ illa trāssub/
stantiatio fit successiue sicut verba
proferūtur. S3 incōtrariū est veri/
tas imo in vltīa ꝓlatōne ⁊ in vno

instāti designat panis τ trāssubal'r
trāsit in carnē. Et lȝ panis sit corp⁹
ɔpositū tñ momētanea ē eius ɔuer
sio. Et idē dicas de vino. de ɔse. di.
ij. añ bñdctōem. τ in c. om̄e. τ ca. q̄a
corp⁹ eadē distinctōe. Quarta opi.
ꝙ si veritas isti⁹ ɔceptus ɔpleri ex
vi ꝩmonis nō hētur ꝑ vltimo instā
ti ɔplete. platōnis tñ expōne pñt
ista ꝩcari. sic ꝙ q̄ntū ad intentōem
exprimētis i se ꝙ mīster pro illo vl
timo instāti q̄ videns intērionē pōt
illi orōni assistere ad agēdū. eo mō
quo ipa ꝩm intentōeȝ ꝑferent ꝩcat
Quīta opi. τ ꝓpria ꝙ illa ꝓposito vt
neutra nō vt vera nec vt falsa. sȝ vt
tale signū sensibile p̄cedēs suā veri/
tatē est signū efficax respectu ɔsecra
tionis q̄a est dispō prima cui deus
ex pacto assistit ad cāndū talē effcm̄
vi sue prolatōnis. ¶ Et nota ibidē.
ꝙ in vltimo instāti prolatōis ꝑus
ordine nature ɔceptus ē neuter Se
cūdo ad istū seq̄tur opatō diuīa cir
ca illud qd̄ orō designat. Tertio se
q̄tur veritas hui⁹ ɔceptus. vbi hēs
ꝙ pro certitudine sufficit mīstro qd̄
ꝑferat ꝩba eo mō quo xp̄s instituit
esse ꝑferēda. τ sic hētur forma debi
ta τ instrumētū debitū scȝ orō pro/
la a cui de⁹ assistit ad causandū in
vltimo instāti talem effcm̄. Ad ar/
gumentū in p̄cipio dico. ꝙ meuȝ
ex ꝩtute ꝩmonis pōt referri ad ꝑso
nam xp̄i. τ sic oportet vt prius fiat
mentio de christo in cuius ꝑsona ꝑ
ferimur verba illa.

Tercia que-
stio octaue distictōis. vbi

q̄ritur. Utrȝ hoc sacramētum possit
a nō ieiunis celebrari. Videt̄ ꝙ sic.
q̄a xp̄s post cenā discipul' suis prā
sis dedit eucharistiā. Ad oppo. de
ɔse. di. ij. si q̄d. In ista qōne primo
ponā distinctōem. Scd̄o rñ sebo
ad qōem ¶ Quantū ad primū arti.
dico. ꝙ q̄drupl'r pōt q̄s hoc sacmē/
tum recipe. Prio mō aliq̄s hoc sa/
cramentū recipit nec sacmētal'r nec
spūal'r. sicut infidel' aut ꝑuersus he
reticus. de quo dr̄ apl's ꝙ iudiciū si
bi māducat τ bibit. nō dijudicās. i.
nō discernens ab aliis cibis corp⁹
dñi. Talis em̄ sola accñtia terit dē
tibus material'r. τ ideo nō sumit ne
q̄ȝ sacmental'r neq̄ȝ spūal'r. Scd̄o
mō hoc sacmentū aliq̄s sumit sac/
mental'r τ spūaliter. sic deuot⁹ xp̄i
anus. de q̄ dicit Aug⁹. dicens. cre/
de τ māducasti. τ nō me ɔuertes in
te. sȝ tu ɔuerteris i me. Tertio mō
aliq̄s sumit hoc sacramētū sacmēta
liter τ no spūal'r. sicut mal⁹ xp̄ian⁹
qui sumit corp⁹ xp̄i. sed nō hȝ ɔscīē
tiā de pctō mortali purgatā. τ de h̄
loq̄tur aug⁹. τ habet̄ de ɔse. di. ij. c.
ij. q̄d est xp̄m māducare. qui em̄ ac/
cipit indigne sacmentū. acq̄rit inde
magnū tormentū. Quarto mō su/
mit aliq̄s hoc sacramētū spūaliter.
et nō sacramētal'r. sicut bō xp̄ianus
ɔscīa sanus. tñ infirmitate ꝑuatus.
libēter h̄ sacramentū sumeret. sȝ nō
hȝ ꝓpinantē sibi. τ de illo loq̄tur au
gustin⁹ in li. pnīe dicēs. vt q̄d paras
ventrē l' dentē. crede τ māducasti. q̄
em̄ credit in eū manducat eū. h̄ em̄
nō querit̄ d̄ illo qui sumit h̄ sacrm̄
primo mō vel q̄rto mō Sed querit

Questio VIII

de illo q̄ sumit scd̄o vl' tertio modo Deinde p̄mitto aliā distinctōem videlicet q̄ ieiuniū est duplex. Vnū est ieiuniū nature. Aliud est ieiuniū eccl'ie. Ieiuniū nature est illud dū q̄s nec pillulas nec potōem aliquā suscepit de illa. ⁊ talis ieiun⁹ hō requirit̄ ad ɔsecratōem. Aliud ē ieiunium eccl'ie ⁊ est illud sc3 dum q̄s ieiunat q̄dragesimā vel aliquo scto. et talis sicut iste p̄ susceptōem pillulaꝝ vel ꝑpter modicā potatōe3 modice aque cordialis de mane vel p̄pter serotinā bibitōem nō frāgit ieiuniū quo ad eccl'am. Quātum ad scd̄m arti. dico. q̄ o3 suscipiētē corpus xp̄i eē simpl'r ieiunū ieiunio nature. nec ē aliqua cā p̄ncipalis nisi institutio diuīa q̄a placuit spūiscto vt in honorē tanti sacramēti q̄ sacerdos sit ieiun⁹. Et q̄a maior attētio est in ieiunio q̄̄in prouiso. ⁊ sic vt q̄ratur p̄mo cib⁹ spūalis q̄ corporalis. nā sacerdoti p̄nso nō licet celebrare vij. q. j. nihil post meridiē ⁊ de ɔse. di. j. sacramēta. Itē q̄ excepta necessitate eucaristia ieiuno stomacho ē sumēda de ɔse. di. ij. liq̄do xxvi. q. vi. si q̄s de corpe ⁊ vini c. se. Sed poss3 dubitari circa h'. si aliq̄s abluēdo man⁹ trāsglutiat aliqua3 scintillā aque dicat̄ ieiunus ita q̄ n̄ impediat̄ celebratio misse. Dico q̄ nisi fiat ex p̄posito. arti. xxiij. q. v. d̄ occidēdis. sed si ex p̄posito ipediret̄ q̄ntūcūq3 eēt minimus potus vl' cib⁹ vij. q. i. nihil. Si aūt intelligat̄ q̄d in p̄ticulari. Dico q̄ duo st' casus ī quib⁹ est licitū alicui nō ieiuno stomacho hoc sacramētū recipe. Vn⁹ est in infirmitate q̄ui q̄n timet̄ periculū mortis eminētis. Alius est casus spūalis. vt si mister in calice putando ponere vinū albū poneret aquā ⁊ sacerdos ɔsecraret ⁊ dū sumeret ɔgnosceret nō esse vinū albū. s3 aquā. i tali casu teneret̄ ɔsecrare sanguinē de nouo ⁊ p̄cipere cōsecratū.

In solutōne prime rōnis nota. q̄re xp̄s post cenā dedit discipul' suis sacramentū. ⁊ quare nos debem⁹ sumere añ cibū. Et dat cā3. q̄re xp̄s post cenā dedit. Nā saluator inq̄t q̄ vehemēti⁹ ɔmēdaret misteriū hui⁹ altitudinē vltimū hoc voluit infigere i cordib⁹ discipuloꝝ. quo aūt ordine deinceps sumeret̄ ap̄lis p̄ q̄s ecclesiā dispositur⁹ erat reseruauit docendū. Vel dic q̄ fuit sic institutu3 vltimu3 alioꝝ p̄mo ꝑpter passionis rep̄ntatōem. Scd̄o ꝑpter veteris sacrificij termīatōe3. Tertio ꝑpter corporalis p̄ntie substractōem. Quarto. ꝑpter maiorē ɔmēdatōem. vt notat Hugo de ɔse. di. ij. Quia corp⁹ hoc q̄ quotidie labimur. q̄tidie recidiua delictoꝝ p̄ hec sacra pctā relaxaret. de ɔse. di. ij. iterat̄. Sz quare post cenā ⁊ non añ dedit. Dic q̄ ideo. cenat⁹ dn̄s cenatis discipulis corp⁹ suū dedit. vt in hoc sacro cōsūmatōem oīm sacroꝝ veter' testamēti. ⁊ agni paschal' ⁊ ceteroꝝ monstraret. q̄a oīa in figūa isti⁹ fiebant et in ista cena fuerūt oīa ɔsūmata d̄ ɔse. di. ij. liq̄do. Ad argu. in p̄nci. pt3 p̄ ea q̄ dcā sunt in corpe q.

Irca distic. nonā q̄rit̄. vtꝝ exn̄s in pctō mortali peccet mortal'r sumēdo hoc sacr̄m

Videt͛ ꝙ nō. quia null⁹ peccat faciendo illud ad qd̄ tenetur. sed ꝗlibet tenetur ad susceptōem eucaristie. ergo ꝛc. Ad oppo. est Coꝛ. xi. q̄ mā/ducat ꝛ bibit indigne ꝛc. Rn̄det distinguēdo sic. ꝙ si sit actual'r in peccato moꝛtali ꝛ tūc est in illo peccato interioꝛi ꝛ exterioꝛi vel occulta et manifesto. ꝛ recolit sic sumendo peccat moꝛtaliter. Si aūt sit i peccato moꝛtali qd̄ habꝫ pctm̄ de quo nō recolit. ꝛ de quo nō penituit nec penitꝫ sed ē obliuio affectata vl' crassa hoc mō ꝙ nō curat facere diligentiam vt excuset͛ ignoꝛātia talis peccat moꝛtal'r. Nā indigne sumēs eucaristiā plus polluit͛ q̄ȝ purificatur de ꝯse. dis. ij. quotidie. ꝛ ca. qui celeritate. ꝛ ca. qui discoꝛdat. ꝛ hoc iō ē quia hō q̄ntū in se est eucaristiā polluit cū ad ipā sumendā indigne accedit. i. q. i. multi. an̄ finem. nā i eucaristia ē pura ꝯsciā offerenda. ꝛ pura mēte est sumēda de ꝯse. di. ij. Si aūt diligenter consciam suā examinauerit nō peccat. si vero de illo peccato penitet. tn̄ nondū ꝯfessus debꝫ ꝯfiteri āteq̄ȝ celebret vl' cōicet si nō est sacerdos. si hꝫ opoꝛtunitatē. si āt nō habet ꝯfessoꝛē opoꝛtunū debet expectare donec hēat. si sine scādalo pōt. si aūt nō potest sine scādalo dēt celebrare vel cōicare. Tū primo cōfiteat͛ deo ꝛ tūdendo pect⁹ suū cum ꝓposito ꝯfitendi occurrēte sibi opoꝛtunitate ꝛ ꝙ aduenīete p̄dicta opoꝛtunitate sic faciat. et credo ꝙ ꝯfessione facta deo primo ꝛ ꝯditōne sequēte posita in ꝓposito posset coꝛp⁹ xp̄i sumere. nec sacerdos dēt denegare occulto pctōri quocūq̄ȝ mō petenti. Nā in hoc ꝙ xp̄s Eucaristiā inde dedit īnuit ꝙ occultis peccatoꝛib⁹ cū eam exigūt nō est negāda. de cō/secra. di. ij. nō prohibet. ꝛ c. sicut in das ꝛ vij. q. i. adūsitas in fine ꝛ. i. q. i. xp̄s de pctō aūt veniali nō opoꝛtꝫ dubitare ꝙ de illo nō est nc̄itas penitētie. Verūtn̄ actoꝛ quidē de ecclesiasticis dogmatib⁹ xxij. ꝛ ponit͛ in l'ra di. xij. Videt͛ facere mētionē de pctō veniali. Ait eni͂ lꝫ quis peccato moꝛdeat͛ si peccādi de cetero non hēt volūtatem ꝛ satisfaciat lachrimis ꝛ oꝛōnib⁹ accedat securus. Sꝫ hoc dico de illo quē moꝛtalia pctā nō grauant. ergo videt͛ ꝙ nō potest quis securus accedere nisi sit volūtate peccādi venial'r ꝛ de p̄teritis satisfecerit lachrimis ꝛ oꝛōnib⁹. Respondeo ꝙ pōt intelligi de moꝛtali pctō. nō quia iā inest nec de pctō sine omi penitētia. sꝫ iā ꝯfesso si moꝛdeat͛. quia nō explere satisfecit. et de illo intelligit͛. Ad argu. in p̄ricipio dico. ꝙ faciens mō debito non peccat. sed qui facit mō indebito.

Circa decimā distinctiōnem q̄ritur. Vtꝝ possibile sit verum coꝛp⁹ xp̄i sub spē panis et vini ꝯtineri realiter. Videt͛ ꝙ nō quia sub spē panis nō ꝯse. nō ꝯcipitur coꝛpus xp̄i. ergo nec post ꝯsecratōem. An̄s est manifestū. Probo ꝯn̄am. quia spēs illa nō se habꝫ aliter i se post ꝯsecratōem q̄ȝ ante. Ad oppositū Luce xxij. In ista q̄one sunt tres arti. Prim⁹ quid sit fidē tenendū. Scd̄s arti. est. vbi mouet͛ vnum dubiū. s. q̄uo sit possibile

corp⁹ xpi esse de nouo ī altari Ter/
cius arti. est. q̄uo corp⁹ xpi magnū
pt ɔtineri veraciter sub hostia pua.
Quantū ad primū arti. dr. q hoc ē
tenendū firmiter. Matt. xxvi. vbi
ait xps. Hoc ē corp⁹ meū. z Jo. vi.
Caro mea vere ē cibꝰ. z Luce. xxij.
Hoc est corp⁹ meū. z hic ē sanguis
meus. Sꝫ si ab heretico diceret. est
figuratiua ista locutio. Contra. qa
Luce xxij. dr. hoc est corpus meū. z
subdit statim qd pro vob tradet. sꝫ
ista traditio nō erat figuatiua. sed
realis z vera vt demonstratū fuit.
igitur veraciter dcm̄ est. hoc est cor
pus meū. qd ex pane z vino cuꝫ aq̄
mixto ɔficiatur eucaristia. hētur de
ɔse. di. ij. cū om̄e in fine. Sed q̄re
corpus xpi sumitur sub aliis spēbus
z nō sub sua visibiliter. Dico q fi/
des hēt meritū vbi hūana ratō nō
pbet experimentū. z econtra. argu.
de peni. di. iiij. in domo. z vt nō es
set horror carnis z sanguinis cū hēa
mus in vsu nō carnes crudas ɔme
dere. nec sanguinem bibere. de ɔse.
ij. qd sit sanguis. z de ɔse. di. ij. for/
te. z ca. panis est. Itē ne fieret ridi/
culū paganis. vt eadē disti. panis.
Et ne videntes recederet dicentes. du
rus est hic s̄mo. vt eadē di. c. forte.
z ca. prima q̄dem heret. z Jo. vi. c.
Sꝫ q̄re sub istis spēbꝰ poti⁹ q̄ sub
aliis Dico q ideo ē. q2 iste due spēs
magis familiare nature hūane q̄ a/
lie. Et ad s̄ndū q sic his duobꝰ pri
cipaliter corpus nutrit. ita aīa pricī
paliter illo cibo de ɔse. di. ij. forte. z
de reliq. z vene. sanc. c. vno. ī clemē.
Itē qa in pfiguātōe isti⁹ agni, mel/
chisedech panē z vinū obtulit. de
ɔse. di. ij. accipite Sed q̄ntū profic
aīe iste cibꝰ cū sumit ondītur ī apo
calipsi. c. xl. vbi dr q sic. Et ex vtra
q pte fluminis lignū vite afferēs fru
ctus duodeci p singulos mēses red
dentes fructū suū folia ligni ad sa/
nitatē gentiū Quantū ad scdꝫ arti.
q̄liter corpus xpi sit ibi sine sui mu
tatōne veraciter vbi prius nō erat.
Circa hoc mouet q̄ttuor dubia. pri
mū est. q q̄ntū sit simul cū quanto
cū subāa corpis sit sine q̄ntitate. et
hoc soluit in scdo arti. hui⁹ dis. q. i.
dicēdo q ī corpe xpi est tāta quāti/
tas in hostia q̄nta erat in cruce acci
piendo q̄ntitatē que ē ordo ptiuꝫ ī
toto. nō tn̄ pro q̄ntitate q̄ ē ordo p/
tium ī loco. Et prima q̄ntitas q̄ est
ordo partiū in toto pt stare cū q̄nti
tate q̄ est ordo ptium ī loco. siue sit
magna siue pua illa q̄ntitas q̄ est or
do ptiū in loco Scdꝫ dubiū. q ma
ius q̄ntū sit simul cū minori. vel scꝫ
in loco eq̄li istud soluit infra ī mate
ria de corpibus glosis in ɔclonibꝰ
de subtilitate corpis Tertiū dubiū
q idē corp⁹ sit sil' ī diūsis loc?. Istō
declarat in duabꝰ q̄onibꝰ seq̄ntibꝰ
Quartū dubiū q̄uo corpus xpi pōt
incipe eē in altari sine sui mutatōe
locali. declarat h̄. z est pria opio scī
Tho. in iiij. di. x. q. i. Ad q̄rtū ar/
gumētū dr. q2 panis ɔuertit ī ipm.
ideo corp⁹ xpi ē vbi erat panis. im/
probat mltiplr opio Tho. Est mo
dus dicēdi scoti q mot⁹ siue muta
tio local' ē duplex. q̄dā deꝑditīa. z
q̄dā acq̄sitīa sic q̄n q̄s mouet d loco
vno ad aliū aliq̄d deꝑdit z acq̄rit.

et talis ordine nature mouet ab hi tu ad priuatoem. vtputa ab vbi qd prius hebat. ad vbi qd prius, nō he bat. hec mutatio dr depditiua termi ni a quo & acqsitiua termi ad quez. nūc aūt he due mutatōes lz ocur rant simul i vno motu locali. conti nuo tñ sic se hñt qr vna pōt ab alia separi. vt acqsitia a deptia isto mō. qr aliqd acqrit nouū locū nō dimit tēdo priorē. sic est in pposito Corp⁹ em xpi absqz h qr dimittat vbi. qd hēbat in celo acqrit nouū vbi in sa cramēto. & ideo ē hec mutatio locar nō depditiua sed acqsitiua. Quan tū ad tert. ū arti. qūo corp⁹ xpi ma gnū pt otineri veracit sub hostia p ua. Est prima opio qr qntitas ē ibi p modū subne, & est Tho. in iiij. di. x. q. ij. Ad tertiā qstiūculā. doctor probat. Scda opio est. qr cuz pte s corpis nō sunt extra seiuicem. qr s it substractio ptiū adiuicem. & hāc o pinionē defendit Ocham i tracta tu suo de corpe xpi. & in suo iiij. im pbat Tertia opio ppria qr duplex ē ordo. vt dcm fuit i prici. scdi arti. s. ordo partiū in toto. & ordo ptiuz i loco. Ordo aūt partiū in toto ē dra quātitatis nō ppie cum sit respect⁹ sed aliquo mō accñs ad drām eius essentialē. Ordo aūt partiū in loco est de gñe situs. & ab isto respectu si ne ordine partiū in loco, pt absolu ordo partiū iu toto. Ordo aūt par tiū in toto ē prior ordine ptiuz i lo co. Prius aūt pt absolui a posterio ri sibi accñtaliter oiūcto. nūc autez ordo partiū in toto ē prior ordine p tium i loco. Et iste ordo partiū i lo co ē posterior ordine partiū in toto cui accñtaliter oiūgitur. igit corp⁹ xpi i eucaristia hēbit ordinē partiū in toto absqz illo respectu q est ordo partiū in loco. Nota pro declaratōne opionis qr ista se hñt p ordinē. Pri mo, vbi occupatiuū: scdo coextētia alij qnto pūti In solutōe tertie rōis nota. qr pars corpis est extra partē in opatōne ad totū. nō autē in opa tione ad locū. & ita nō est incoueni ens. p declaratōe totiūs qōnis qr qn tum erat corp⁹ xpi in cruce tm sit i hostia accipiēdo qntitatē pro ordie partiū in toto. nō tñ pro ordine pti um in loco Ad argu. in pricipio di citur. qr licet spēs nō se hēant aliter qntum ad imutatōem sensus. sz be ne hēnt aliter qntū ad naturā suā

Ecunda qō

decime distinctōis vbi q ritur. vtrz idez corp⁹ possit eē in di uersis locis locar. Uidetur qr non qa idem nō pōt referri ad se o ppositis relatōnibꝰ. cū o pposita relatiue includāt odictoria. sed si idem sir es set i diuersis locis posset dici inferi⁹ et supi⁹ seipo. & dextrz & sinistrz qd est falsuz ¶ Ad o ppo. est Hugo de sacramētis &c. In ista qōne erūt duo articuli. Prim⁹ opionū positiuus Scds opionis Scoti & oclusionū nec nō & qōnis declaratiu⁹ Quātū ad primū arti. ē prima opio Hen. Gandens. quol. ix. q. vlti. Scda o pinio ē Tho. di. x. q. ij. ad scōm ar gumētū. & qstiūcule tertie. & qōnis tertie eiusdē distictōis Tertia opio ē Egidij. qli. i. q. i. & x. Quarta opi.

est Ganfre. de fontibus qli. 3. q. 4. ⁊ isti rñdent q̄oni negatiue dicendo ꝙ nō pt idē corpus esse in diuersis locis localr. vbi ponit rōnes diuersoꝝ doctoꝝ. iprobat opi. pme rōnis ꝙ nō pcludit ↄdictionē. Scđo ponit rōnes q̄s Gandēsis facit ↄ seipm ⁊ solutōes suas iprobans eas. Et est pma rō Gand. ꝙ duo corpa pñt esse sil' in plibus locis. In solone gand. istius rōnis nota ꝙ p dotē subtilitatis tollit repugnātia ꝙ duo corpa pñt esse sil' in eodē loco. instantia ↄ solutionē. nota ꝙ dimēsiones locati sunt pores dimensiōibus loci ⁊ magis ad multiplicatiōꝫ locatoꝝ seq̄t mltiplicatio locoꝝ q̄ꝫ ecōuerso. secūda rō gandensis ↄ se est ꝙ si qntitas ↄuertit in q̄ntitatē esſꝫ localr vbi pus erat panis ↄuersus. sꝫ non esset localr. instat scotus ↄ solonem Tercia rō gand. ↄ se ꝙ vbicūqꝫ pt deus facere corpus suū sine mō naturali pt cuꝫ mō naturali. ibi ponit ꝙ nec spēs nec ecōtra nec pñtia ē rō formalis corpis xp̄i existendi hic. Quarta rō ꝙ angelus pt esse in plibus locis distincte. g̊ corpus circūscriptiue. ¶ Quantū ad scđm arti. ē opi. ꝓpria scoti ꝙ deus pt idē corpꝰ facere sil' esse in diuersis locis localr vbi ꝓ declaratiōe huiꝰ materie nota ꝙ vbi qđ acq̄rit corpꝰ dicit respectū extrinsecuꝫ aduenientē. ibidem hēs ꝙ respectus tā extrinsecus q̄ꝫ intrinsecus pt multiplicari eodē fūdamēto manēte. ꝓ solone rōnū opinionis ↄrie ⁊ ꝓ declaratione materie ponit tres ꝓpōes. Prima ē ista Quecūqꝫ sint pora essentialr ipso vbi vniformiter insunt corpi q̄ꝫuis hñti diuersa vbi ſ̄o posterius vl' sil' natura variant s̄m variationē vbi. secūda ꝓpō. sicꝫ passum extrīs in vno vbi recipit formā a duobus agentibus sibi approximatis. sic ipm patiet in duobus locis extrīs ab eisdē sil' in illis duobus locis approximatis ⁊ h̄ passione absoluta. dico aūt passione absoluta qm̄ nō oportet ꝙ eadē passiōe patiat loquendo de passionibus respectiuis q̄ sunt sil' natura cuꝫ ipso vbi sicut sunt circūscriptio ⁊ situs. qm̄ illa pñt variari sicut ⁊ vbi vt pt deduci ex pria ꝓpōe. Tercia ꝓpō ꝙ sicut corpꝰ in vno loco extrīs se hēt in rōne actiui ad diuersa sibi approximata ī illo loco sic ipm vt extrīs ī duobus locis se hꝫ ad eadē approximata ī illis duobus locis. hec pꝫ. ex ꝓpōibus p̄cedentibus. Et si q̄s dicat. g̊ si ideꝫ corpus sil' ⁊ sel' pt esse in diuersis locis. hic hēbit sitū. ibi nō. hic frigus alibi nō. vt ponūt oēs ↄrie opinionis. dico ꝙ hoc dꝫ intelligi p pmaꝫ ꝓpōem. ⁊ p alias q̄s si bñ intelligis cū illis poteris soluere obiectiōes q̄ tibi fient. nā si vulneratio fames. sitis. frigus ⁊c. sunt pora vbi. i. si ↄueniūt corpi añq̄ꝫ sit hic vel ibi. sic hēbit sitim ⁊ hēbit vbicūqꝫ erit Exemplū risibile ↄpetit hoī añ oīe vbi. ⁊ q̄ est prior vbi ⁊ loco. sic est risibilis. ⁊ in q̄cūqꝫ loco erit erit resibilis. sꝫ si sunt posteriora ipso vbi vl' sil' natura cū eo nō oportꝫ ꝙ si in h̄ vbi aliquid sibi ↄueniat qđ ↄueniat ⁊ alibi. Exemplū vulneratio est posterior ⁊ sequit ipm vbi vel ipm locū. igit nō sequit ꝙ si vulneratur.

Cesarauguste aliquis q ille vulneret tholose. Et p istud notabile solues oia argumta. In solone pme ronis nota q corpus xpi pot esse vbiqz p potetia dei locatr. ta locatr qz sacra liter 7 tn no e sic vbicuqz ppriu eius In solone.3.ronis nota q ad mlti/plicatioz locoz no oz mltiplicari locata. In solone septie rois nota q pmi termi imitatiois tm sut inco/possibiles 7 illi sut forma 7 puatio. q pro pcomitat istos terminos pnt esse ppossibilia. In solone.8.ronis nota q aliq sunt creature incopos/sibilia q deo sut possibilia fieri. In solone vltie ronis nota q ois actus imanes inest corpi in diuersis locis exnti. s3 q ide corpus possit esse in diuersis locis h3 p hugone de sacris pte.8.c.2.sic inqente. q fecit q vnu corp esse3 in vno loco fecit sic voluit. 7 si alr voluisset alr facrere potuisset. Ite3 legit de bto frontonio q eade die 7 hora q celebrat missa3 interfuit sepulture scte Mat. Ad ar. in pncipio pt3 p pclusiones.

Modus circumcisionis apud iudeos

Ercia que-

stio decime disti. vtz cor/pus xpi sil possit esse in celo 7 in eu/charistia. vi q no. p illud aug. 7 ponit de pse.di.ij.pma heresis corpus xpi sursu 7 in vno loco ee oz. ¶ Ad oppo. est fides. est opi. pma q sic. s3 p puersione alteri in ipm. 7 e tho. in.iiij.di.8.q.j. Ad qrtu argu. iprobat doctor ondens 7 puersio no est ca hui pntialitatis. Opio ppria q no e ipossibile ide corp ee i vno loco qntitatiue 7 i alio no. s3 xpi corp e in celo qntitatiue. in altari aut no qntitatiue. q2 no est ibi fm ordine3 ptiu i loco l3 sit ibi fm ordine ptiu in toto. sed qd infidelis quo pcedet h ee possibile. No volo eu restringere. vn hebri circucidut puez accipiut duas cathedras. 7 in vna sedet Rabinus vel mister puez circucidens in alia vo nemo sedet. na dicut xpi q helias descendit ad illa cathedra 7 sedet ibi. nunqd est possibile q in eode pucto 7 hora in alia ciuitate vl loco alius circucidat. ergo si helias e tante vtutis q in eode pucto 7 hora pt interesse huic circucisioni 7 illi g multo mag xps q fili dei e 7 magis posse. h3 7 lic3 vno 7 eode tpe in diuersis imolet altaribz. tn sicut est vna dinitas cui vnit sic no diuersu3 s3 vnu ideqz corpus pficit d pse. di. ij. qd sit post. 7. c. vtz. na i hora cosecratois ima sumis sociant ad voce sacerdotis. de pse. di. ij. qd sit. In solone pme ronis nota quo qntitas e ro formalis essendi in loco. ¶ Ad argu. in pnci. dico q no est incoueniens q sit in celo localr 7 in eucharistia sacralr. vel pt esse in hostia sine pditione sui loci.

Uarta que-

stio decime distin. vbi grit vtz corpi xpi naturalr exnti 7 idem sacralr exnti necessario insint eedez ptes 7 pprietates. vi q no. q2 saguis no est hic sacralr nisi p psecratioez vini. na poneret ibi frustra ptineri. l. pmo in corpe. scdo in vino vel p psecratioz vini. ¶ Ad o ppo. e mgr di. xj. 7 Inno. de officio misse ptez.

In pͥmo arti. oñdit ꝙ corpus vt est
in eucharistia nõ ꝯtinet tanꝗ ꝑtes
aĩam. nec accidẽtia nec sanguinem
In scḋo arti. declarat titulũ qõis. ⁊
ꝓbat aliqs ꝯclões. Pⁱma ē ꝙ nõ est
sic necessitas si corpus xp̄i mõ natu
rali hꝫ ꝑtes ⁊ ꝓprietates ꝙ eas hēat
sub mõ sacrali. Et h̄ breuit̄ a ꝑarꝫ
qꝛ post resurrectionē nõ erit eucha/
ristia. nec corpus hēbit sub isto mõ
ꝓprietates seu passiões ⁊ tñ tũc cor/
pus xp̄i sub mõ essendi naturali hē
bit illud. Scḋa ꝯclo ꝙ nõ ē simpl'r
necessitas. i. ꝙ nõ seq̄t̄ simpl'r neces
sario si corpus xp̄i hꝫ istas ꝑtes ⁊ ꝓ
prietates sub mõ sacrali ꝙ ꝓpter h̄
eas hēat sub mõ naturali. h̄ ꝑꝫ ꝓ/
mo sic. qñ exñtia aliq̄ ē indifferens
ad duos modos. sic põt simpl'r hr̄i
sub vno mõ sic ⁊ sub alio. ſꝫ exñtia
corꝑis xp̄i seu res corꝑis xp̄i ē indif
ferēs ad istos duos modos. s. natu
ralē ⁊ sacralē. ḡ ꝑt hr̄i sub isto mõ ꝫ
nõ sub alio. ¶ Nota duo correlaria.
Primũ ꝙ añ incarnatoꝛ potuit eu
charistia esse ita ṽa sicnũc. ⁊ h̄ tam
q̄ntũ ad sanguinē ꝗ q̄ntũ ad rē sp̄ca
tã seu ꝯtentã. Secũdũ correlariuꝫ
ꝙ post incarnatoꝛ corpus xp̄i ꝑt de
sinere esse sub mõ naturali. ⁊ tñ eu/
charistia vere manere q̄ntũ ad ṽi/
tatē signi. ⁊ q̄tũ ad veritatē signãt
h̄ ꝑꝫ. qꝛ si ad corpus xp̄i real'r ꝯtine
ri in eucharistia nõ necessario seq̄t̄
corpus illud hr̄e exñtiã mõ natura
li ḡ pͥmũ potuit fieri siue ꝓcedēdo si
ue remanēdo pᵒ destructioꝫ illius se
cũdi. De ꝑscisiõe ꝓbat̄ sp̄al'r sic vbi
cũqꝫ res tp̄al' ꝑt hr̄e exñtiã ibi post/
ꝗ nõ fuerit ꝑt incipe esse simpl'r. ſꝫ

corpᵒ xp̄i ꝑt hr̄e simpl'r exñtiã rea/
lē sub mõ exñtie sacralis. ḡ postꝗ
nõ fuit ꝑt simpl'r incipe eē. ḡ nõ oꝫ
ad h̄ ꝙ mõ icipiat eē ꝙ sub alio mõ
incipiat esse. Circa terciũ mēbꝝ. s. ḋ
necessitate ẜm q̄d supra ponit vnaꝫ
ꝯclonē ꝙ necesse ē isto mõ easdē ꝑ/
tes ⁊ ꝓprietates corporis xp̄i inesse
sub isto mõ essendi ⁊ alio. Sꝫ in eu/
charistia ꝙ corpus xp̄i sum̄ẜ. dr ꝙ
idē corpus qḋ sũptũ est de ṽgine. ⁊
passum ē nec nõ ⁊ sepultũ ꝙ resurre
xit ⁊ in celũ ascēdit. de ꝯse. di. ij. oĩa
in fi. Et corpus qḋ xp̄s dedit in ce
na idē fuit qḋ passũ est in cruce q̄tũ
ad naturã. ſꝫ diuersum q̄tũ ad for/
mã. de ꝯse. di. ij. c. j. ⁊. c. se. In solõe
rõnis nota q̄d est in sacro pͥmo vt si
gnatũ ⁊ vt ꝯtentũ ⁊ vt ꝯcomitant̄.
Pro q̄ nota ꝙ in sacro altaris ṽtu
te ṽboꝝ corpus est sub spē panis.
aĩa est ibi ꝑ ꝯiunctionē. qꝛ corpori
ꝯiungit̄. sanguis ꝑ ꝯcomitantiam
deitas ꝑ vnionē. In calice ṽo ṽtu/
te ṽboꝝ est sanguis. ꝑ ꝯcomitãtiã
corpus xp̄i. ꝑ ꝯiũctionē aĩa. ꝑ vnio
nē vero deitas. Sed q̄reret aliqs si
sanguis fuit in corꝑe dũ fuit ꝯsecra
tum quid oportet ꝙ iterum ꝯsecret̄
⁊ vinum cõuertatur in sanguinem.
dicitur hic vno modo ꝙ in corpore
fuit cõcomitanter. sed in sanguine
incepit esse ex vi cõsecrationis. Si
vero teneatur ꝙ sanguis est ꝑs cor
poris tunc oportet dicere ꝙ bis est
hic sanguis ex vi sacramẽti. sed nõ
eodeꝫ modo quia sub specie panis
est ꝑ se. ſꝫ nõ pͥmo imo vt est aliq̄d
pͥmi. i. vt est pars corporis. in san/
guine vero est tanꝗ pͥmum ⁊ non

aliquid pmũ. ğ in calice incipit esse postq̃ est dico q̄ icipit esse alio mõ sed nõ simpl'r accipit esse. ¶ Ad arg. in pncipio pt3 q̄ nõ est incõueniẽs q̄ sanguis sit ĩ hostia ⁊ in calice tñ aliter ⁊ aliter.

Quinta que/

stio decime distin. vbi q̃rit vtz q̃libet actio ĩmanẽs q̃ ẽ in xpo natural'r exñti insit sibi sacral'r exñti in eucharistia. vr̃ q̄ nõ. q2 orga/ nũ non habet hic modũ extensiuũ sub quo. ⁊ nõ aliter est receptm̃ sen/ sationis. ¶ Ad oppo. opatio est p/ fectio potentie opatiue. ğ si oculus xpi hic careret visione quã h3 in ce lo careret hic sua ppria perfectiõe q̄ nõ ẽ dicendũ. doctor pbat hic tres pcl'ones. Prima q̄ xpo hic pcomi tanter inest oĩs opatio q̃ primo sibi inest vt in celo. q2 pñtia obiecti nõ requirit ad actũ pter terminatiõ3 s3 pter causationẽ. Scða pcl'io q̄ nulla sensatio inest xpo pmo vt in sacro. Tercia pcl'io q̄ aliq̃ intelle/ ctio ⁊ opatio spũalis sc3 opatio in/ tellectus ⁊ voluntatis pñt pmo in/ esse xpo vt in eucharistia. Correla/ riũ q̄ xps pter suũ esse in euchari/ stia nõ puat aliqua opatione quã h3 in celo vtpote intellectione ⁊ voli/ tione cuiuslibet obiecti. cui⁹ angel⁹ hic pñs hr̃et ⁊ p pñs nõ ẽ ad impfe ctionẽ suã q̄ sit in eucharistia. s3 ad maiorẽ pfectionẽ. ¶ Ad arg. in pn. dico q̄ organũ hic vere est q̃tũ sic in celo ⁊ p pñs pt recipe sensatões q̃ntũ in se ẽ s3 nõ h3 hic modũ q̃nti tatm̃ q̃ mod⁹ req̃rit ad p se sensatõ3

Sexta q̃stio

decime di. vbi q̃rit vtz corpi xpi vt in eucharistia exñti pos sit inesse motus corpalis. vr̃ q̄ sic. q2 motis nobis mouent oĩa q̃ in no/ bis sũt. ğ mota hostia mouet corp⁹ xpi ĩ hostia. s3 iste motus ẽ corpalis q2 ab vno vbi ad aliud. ¶ Ad op/ po. 5. phi. oĩe qð mouet est in loco corpus xpi in sacro nõ est in loco. ğ ⁊c. In hac qõne ponent duo arti. in pmo ponũt aliq̃ distinctiões. in scðo ponunt aliq̃ pclusiones ¶ Quãtũ ad pmũ arti. ponũt aliq̃ distinctões. Prima q̄ mot⁹ pt capi dupl'r. pmo mõ stricte fm q̄ est ad illos termĩos q̃s ponit phs. 5. phi. sc3 ad q̃ntitatẽ q̃litatẽ ⁊ vbi. Alio⁹ sumit extensiue p q̃cũq3 acceptione cuiuscũq3 forme noue absolute siue relatiue. Scða distinctio q̄ corpus xpi pt intelligi moueri. vel pmo vl' pcomitanter. Tercia distinctio q̄ corpus xpi sic moueri põt intellige aut a v̄tute creata vl' ĩmediate a deo ¶ Quantũ ad secũdũ arti. ponunt sex pcl'iones. Prima q̄ corpus xpi in eucharistia nõ põt moueri pmo vel mutatione pprie dicta a virtute creata pt3. q2 v̄tus creata nõ pt illi applicari qð oport3. Secũda pcl'o. Corpus vt in eucharistia pt moue ri motu pprie dicto a deo ĩmediate. pt3. q2 v̄tus diua oẽm formã pt im pmere passo. cui⁹ passum est recepti uũ. Tercia pcl'io corpus vt in eu/ charistia pt moueri motu extensiue sũpto cũ ibi sit in loco p q̃ntitatem Quarta pcl'io corpus xpi vt in eu/ charistia isto modo ⁊ isto motu nõ

mouet nisi imediate a deo. Ibi nota q illa ppo e fla mot nob mouet oia q in nobis sunt s3 est intelligenda illa ppo si vtus sit motiua illius z sic lic3 qs mouet hostiā tn̄ nō pōt corp⁹ xpi mouere q2 nō subicit sue vtuti.s3 corpus xpi mouet a deo in tali motu. Quita ocl'o q corp⁹ xpi vt ē in eucharistia ocomitant pōt moueri z etiā mouet ad formā absolutā q mouet primo vt in celo ab agēte a q vt ibi mouet pt3. q2 absolutū nō variat ppt variationē respectus extrinseci.i. q si corpus pmo ē calidū in exñtia naturali ocomitāt ē calidū in sacro z sic de alijs qlitatib9. Ibi nota q si corpus xpi corrūpet in exñtia naturali nō ppt h corrūpet vt in eucaristia. Si tn̄ totalr desineret eē in exñtia naturali posset dsinere esse in eucharistiā vl' posset ibi maneret tn̄ alio mō. Sexta ocl'o q corpus xpi vt in eucharistia nō mouet ocomitant motu locali q mouet pmo vt in celo nec aliq sili motu locali. Ista ocl'o pt3 q2 nō pt moueri ab agente naturali eo mō q mouet i celo motu naturali vl' motu ocomitanti illū motū celestē naturalē. In solōne pme rōis nota q corp⁹ xpi qñ wlnerat in cruce wlnerat in pixide z quō nō si accipiat p formali diuisione ptiū otinui. Si wlnerat in cruce z in pixide s3 p ipa wlneratiōe. vt inflicta a corpe non. ibidē nota quō al'r otinuitas z nō otinuitas rōe wlneris corrñdet cōtinuitati z diuisiōi corpis in cruce z al'r in pixide. Nā in cruce wlnus disscōtinuat nō sic i pixide. In solōne secūde rōnis nota q corpus i eucaristia pt moueri local'r pmo a deo z imediate nō tn̄ vtute creata nec pmo nec ocomitant. Nota hic q si corpus xpi nusq̄ esset local'r sed tm̄ sacral'r ppetuū maneret ibi sub eodē mō essendi q incepat ibi esse non em̄ posset mag' mori vt ibi q̄ nutriri. g possibile esset corpus sub aliq mō essendi viuere vita mortali z tn̄ imortal'r. siue etiā susceptiōe nutrimēti z respiratione z alioz q ad vitā mortalē cōiter reqrunt. Ad arg. in pn. dr q ē vez si sit pportio mouent ad mobile qlis nō est hic.

Eptima questio

Eptima questio decime disti. vbi qrit. vtz xps in eucharistia extñs posit p aliquā vtutē naturalē trāsmutare aliqd aliud a se. vz q sic. q2 fm ph3 5. metha. z. 9. potētia actiua ē pncipiū trāsmutandi aliud s3 xps i eucaristia h3 potētiā actiuā. g vt in eucaristia h3 potentiā trāsmutādi. Ad oppo. om̄e agēs phice in agendo repetit. 3. phi. corpus xpi vt hic nō pt pati phisice g nec agere. In ista qōe pmo ponet due distin. secūdo due ocl'ones. Quātū ad pmū art. dico q sicut hō ē opositus ex aīa z corpe ita h3 qsdam potentias mere spūales q coueniūt pmo aīe z toti corpi p aiam sicut intellectus z volūtas etiā h3 qsdā potentias.s. corpeas q oino nō sunt aīe p se s3 totius oiūcti ex corpe z aīa sicut p3 de sensu vel d sensib9 exteriorib9 h pt deduci ex li. de sensu z sensato. z ex secūdo d aīa Secūda distin. q istaz potentiaz q sunt totius oiūcti qdā sunt mag'

corpee quia sequūtur naturam mixti corpis que iam aūt sunt mag. ap/ propriate ad materiā aīe sicut sunt ille que sequūtur corpus animatū in q̄tū aiatū. Quātū ad .3. arti. pono duas ɔclōes. Pria φ xp̄s in eucha ristia nō pt vti aliq̄ potentia actiua corpea siue illa sit mere corpea ɔn̄s naturā mixti siue sit corpea ɔn̄s to tū aiatū, pbatur q2 oīs potētia actiua corpea reqrit passuz in qd̄ agat ap/ propriatū siue localr. s3 illa potentia vt ē hic nō appropriat alicui localr ḡ vt ē hic nō pt hr̄e passuz appropria/ tū in qd̄ agat maior p3. 7. phi. 2. 1. de gn̄atiōe. opt3 em̄ agens corpeū esse appropriatū passo mediate vl' i/ mediate. Scd̄a ɔclo φ xp̄s in euca ristia pt vti q̄cūq3 potētia actīa spū ali. H̄ pbatur p mediū tlc. illa potētia xp̄s pt vti in eucaristia q̄ nō reqrit ad suā actionē φ hēat esse localr. s3 potētie actīe mere spūales sūt hm̄oi s. intellect⁹ 2 volūtas q2 abstrahūt a loco p3. q2 si aliq̄s angel⁹ ess3 ɔn̄s in eucharistia posset xp̄s illū illūi/ nare 2 illi loq̄ locutiōe intellectuali eo mō q̄ vn⁹ angelus loq̄tur alteri an/ gelo. Etiā q2 xp̄s in eucharistia pt hr̄e actionē spūalē ex pte pncipij. sic aīa mouēdo corp⁹ 2 tn̄ corpalē ex p te termi. declaratur sic. q2 angelus h3 potētiā motiuā fm locū nō tn̄ orga nicā. 2 sic est spūalis ex pte pncipij q2 nllo mō ē organica 2 tn̄ corpalis ex pte termi. q2 ei⁹ termin⁹ ē motus local corpis. In solōe scd̄e 2 tercie rōnis nota φ corp⁹ xp̄i in euchari/ stia nutrit 2 respirat. 2 h̄ si nutrit 2 respirat in exn̄tia naturali. s3 si hab3 has opatiōes nō tn̄ vt in eucaristia

In solōe q̄rte rōnis nota φ xp̄s in eucharistia pt mouere aliqd̄ corp⁹ p illā potētiā nō organicā nō tn̄ p potentiā organicā. corp⁹ ꝓo suū vt in eucharistia mouere nō pōt nec p potentiā organicā nec nō organicā s3 vt sic pt tm̄ a deo moueri. 2 rō ē. q2 corp⁹ nō subest alicui potētie mo tiue sub isto mō eēndi nisi diue. Ad ar. in pn̄. dico φ bn̄ h3 potētiā trans mutandi q̄tū ē ex se. s3 pt hr̄e aliqd qd̄ ipedit actualē trāsmutationem.

Ctaua que/

stio. x. di. vbi q̄rit vtr3 ali/ q̄s intellect⁹ creatus possit naturalr videre exn̄tiā xp̄i in eucharistia. vr̄ φ nō. nā si sic mali angeli possint eā coḡscere cū fm dioni. de diui. no. re māserūt in eis naturalia inteḡ. ɔn̄s ē flm̄. q2 inimici gr̄e nō pn̄t coḡscer sacr3 gr̄e. Ad o ꝓo. aīa xp̄i nafalit nouit se esse vbicūq3 ē. 2 p ɔn̄s no/ uit se eē in eucaristia. 2 ita naturalr pōt nosse exn̄tiā q̄ rōne sui 2 corpis ibi. Pria opi. tho. in. 4. di. x. q. 4. q̄stiūcula q̄rta q̄tū pt naturalr coḡ sci ab intellectu viatoris pt bn̄ coḡ sci ab aliq̄ 2 h̄ actu btifico. Scd̄a opi. Rich. di. x. q. j. ar. j. q̄tū pt co gnosci ab intellectu viatoris tm̄ ab intellectu btifico pt coḡsci nō solum in ꝓbo s3 etiā in ꝓprie gn̄e. s3 in ista qōe ponūtur duo arti. Prim⁹ in q̄ po nūtur distinctiōes. scd̄s in q̄ ponunt ɔclōes. Quātū ad pmū art. doc. po nit tres modos vl' termios. s. itelle ctus videre 2 naturalr. Intellect⁹ q̄ dā ē sepat⁹ 2 q̄dā ɔiūct⁹ corruptibil' corpal naturalr sumitur h̄ p illa opa/ tiōe in q̄ pt itellect⁹ ɔcurrētib9 alijs

cāis naturalib⁹ videre sumit̄ᵉ p in tellectõʒ ītuitiuā vt distinguit̄ ꝯ abstractiuā. vbi hēbis ꝙ ītellect⁹ viatoris pt hr̄e cognitõʒ abstractiuā ꝺ ex̄ntia corꝑis xp̄i ī eucaristia. ibidē bēs quō possum⁹ hr̄e fidē de xp̄o cū eū nō viderim⁹. Quātū ad scḋʒ ar. ꝺ cognitõe ītuitiua ponūt̄ tres ꝯclões Prima ē ista ꝙ ītellect⁹ nr̄ ꝓ statu vie nō pt naturalr̄ videre corp⁹ xp̄i vt ex̄ns ī eucaristia ptʒ. nā suba corꝑea nō vꝫ a viatore. 2. ꝺ aīa. igit̄ neqꝫ a fortiori suba copis xp̄i. Scḋa ꝯclio ꝙ oīs ītellectus sensib⁹ in itelligēdo nō obligat⁹ siue angeli siue aīe separate siue hoīs btī naturalr̄ pt videre ex̄ntiā corꝑis xp̄i in eucharistia pʒ. qꝛ talr̄ ītellect⁹ nō depēdet a sensib⁹. nec tal̄ ītellectio ē p sensibilia. ꝛ sic illa ex̄ntia nō īpedit q̄n possit videri. Ibi nota de cognitõe intuitiua ꝛ abstractiua. ꝛ de naturali ꝛ supnaturali quō nō distīguit naturā ī se sꝫ ī ꝯpatõe ad agēs. Tercia ꝯclio ꝙ intellectus btūs nllo mō p actū btificū videt corp⁹ xp̄i in eucaristia nec in ꝓprio gn̄e pʒ. qꝛ btūs n̄ distinguit̄ a nō btō nisi vidēdo ob iectū btificū. sꝫ corp⁹ xp̄i in eucharistia nō ē obiectū btificū vt pʒ. ꝺ ꝯse. nec ē inclusū ī obiecto btifico qḋ pʒ qꝛ eque eēntialr̄ ꝑtinet ad obiectuʒ btificū inducere in rõe obiecti visio nē vni⁹ sacri sic alteri⁹. sꝫ nllo mō ꝑtinet ad obiectū btificū īcludere illud in rõe oñsi. vtputa ꝯferre grām puulo in baptismo penitenti ꝯferre grāʒ in pn̄ia seu ꝯfessiõe. ꝛ ista eque veracit̄ includunt̄ in sacris istis sic corpus xp̄i in eucharistia. g̃ nullo⁹ obiectū btificū vt ē tl̄e obiectū īcludit corpus xp̄i vt visū in eucaristia ista tenēt. nā sic vꝫ corp⁹ xp̄i in eucaristia. sic grā in aliꝫs sacris. sꝫ nō vꝫ grā in aliꝫs sacris. g̃ neqꝫ corp⁹ xp̄i in eucaristia. In solõne pme rõnis nota ꝙ q̄ nō pn̄t nisi ab agente supnaturali fieri pn̄ ab ītellecto creato naturalr̄ cogn̄sci. In solõe scḋe rõis nota ꝙ qḋcūqꝫ cognitū p fidē excellit oē cogn̄scibile ab ītellectu sensib⁹ in ītelligēdo obligato nō tn̄ ītelligibile ab intellectu sepato creato. In soloe. 3. rõis nota ꝙ mal⁹ angel⁹ si pmittat̄ pt sua naturali potētia ītelligere qḋcūqꝫ ītelligibile creatū ꝛ p ꝯn̄s cogitatiões cordis ꝛ mysteria grē postq̄ʒ posita sūt in esse. In solone rõis ꝓ opi. ꝓma nota q̄re ē nēcari⁹ nob̄ hītus fidei ꝛ respectu cui⁹ obiecti fidei succedit visio ꝛ dic̄ ꝙ succedit visio obiecti fidei qḋ ē ꝺs trin⁹. sꝫ nō aliꝫs respectu q̄ꝝ ē fides. nam grē in baptismo non succedit visio Ad argu. in pn̄. dico ꝙ mali angeli forte si nō īpedirent̄ possent cognoscere multa sed impediunt̄.

Una questio

x. distin. vbi q̄rit̄. vtꝝ ex̄ntia corꝑis xp̄i possit videri oclo corꝑali vꝫ ꝙ sic. qꝛ btūs vidēdo illas spēs nō decipit̄. nā deceptio repugn̄t btitudine sꝫ si nō videret̄ corp⁹ xp̄i posset decipi credēdo ibi esse subam panis g̃ ꝛc. Ad oppo. qꝛ seq̄ret̄ ꝙ corpus xp̄i videret̄ vt rotūdū cū basis sub q̄ vꝫ spēs sit rotūda. Pria opi. tho. i. . di. x. q. 4. ꝛ rich. eadē dis. q 2. arti. 5. ꝙ nec ocl's glīosus nec nō glīosus pn̄t videre naturalr̄ corpus xp̄i in eucaristia nec lumen glīe pōt attingere rē nō alicui existentem. ꝛ p ꝯsequens nec corpus xp̄i. Item

q nec miraclo pt qs oclos eleuari adcõgscendũ sube sepato exñtiã. xpi aũt vt hic hz talẽ modũ. improbat opi. q ad tria q ponit Opinio ppria ponit aliqs pclones. Pria q deus de potẽtia absoluta pt creare in ocu lo glioso vl nõ glioso visioz corpis xpi lz illud corpus nusq eẽz nisi in eucharistia. Secũda pclo q nulla visio xpi sic creata pt esse corpis vt h. In solutiõe pme rõis nota q sen sus nr nõ decipit in eucharistia licz nõ videat ibi corp9 xpi sicut nec vi sus bti nã si videt qntitatẽ ibi est. sz sub illa qntitate ei9 intellectus iudi cat qd ẽ. i. verz corpus xpi. ibidem hẽs q dimissus sibi beat9 dubitarz an sit ibi corpus xpi. sz si dubitaret p sensum nõ tñ p intellectũ. In so/lutõe scde rõnis nota q lumẽ indi/uisibile nõ multiplicat se. ibidẽ hẽs de reflectõe a q fit z qre nõ videt in speculo imago mltiplicata z ponit rõnẽ qz ĩpedit agere fm illã lineã re ctã q est maxie pueniẽs actiõi natu rali scz recta. z qz breuissima ẽ. ideo agit fm illã fm quã pt scz fm lineã reflexã. Ad ar. in pn. dz q z si sens9 decipit nõ tñ intellectus. nam vere iudicat quod est.

Irca distin. xj. qrit vtrum trãssubatio sit possibil. vr q nõ. qz trãssubatio ĩpor/tat idẽ q mutatio sube in subam. sz talis mutatio nõ est nisi genatio vl corruptio fm phz. j. phi. sz nec ista nec ista est in eucharistia g trãssuba tio nõ est possibil. Ad oppo. ẽ amb. de sacris. In ista qõne sũt tres arti. In pmo art. declarat qd ẽ trãssuba tio. z dz q ẽ q totus panis puertit z transsubat in verz corpus xpi. In scdo art. oñdit q huic rõni nois pt aliqd subesse. i. q suba pais pt trãs subari sic fit in corp9 xpi. vbi oñdit duas pclones. Prima pclo ẽ ista q trãssubatio ẽ possibilis pz. qz qd fit ẽ possibile z h hẽs de pse. di. 2. reue ra mirabile Scda pclo q trãssuba tio ẽ possibil z soli deo. nã forma h boz plata fit trãssubatio eucaristie ptute diña de pse. di. 2. qz corpus. z. c. panis ẽ. z. c. reuera. añ fi. In 3o arti. oñdit ad qd gen9 mutationis hec transsubatio reducat. vbi nota diuisionẽ de mutatiõe obiectiua z subiectiua. z silr de gñatiõe. z hec ẽ difficultas varronis. li. 4. i pñti di. q. 3. z dicit q ista mutatio nõ ẽ sub lectia. ponit opi. scda. iprobans mlr tiplr difficltatẽ varr. opinio ppria doc. q hec transsubatio non ptinet ad aliqd gen9 mutatiõis. Ad arg. in pn. negat q trãssubatio sit muta tio. ideo maior est falsa.

Ecunda qõ xj. di. vbi qrit vtz qlibz possit puerti in qlibet. vr q nõ. nã aug z boe. dicũt priũ. Ad oppo. cũ nõ eẽz repugnãtia ex pte passi tunc ds nõ eẽz oipotẽs. In pmo arti. oñ dit q nlla creatura pt puerti in dei tatẽ. Scdo arti. oñdit q qlibet crea tura pt in quãlibet creaturã puerti z qntitas in qntitatez. z corpus in spm z absolutũ in respectiũ. In so/lutiõe pme rõnis nota q pbũ eẽ in carnatũ nõ dic pbuz ẽ terminũ ali cui9 respect9 real sz tmm õ rõis. In solutiõe scde rõnis no. q esse tminũ repugnat imutabilitati in finitati

et necessitate. In solutõe tertie rõis nota. q generatũ est vbi prius fuit corruptũ vel vbi p̃fuit corruptũ. et q istud vbi dẽt intelligi non p̃cise s̃m q ꝯuersum sit ibi sic. sed vel s̃m ptem sui. vel s̃m aliquã ptem in aere circũstantẽ. In solutõne q̃rte rõnis nota. quõ intelligit̃ illa auctoritas Aug⁹. ꝛ Boetij. q corp⁹ non põt ꝯuerti in spm̃. nec ecõtra spũs ĩ corp⁹. ꝛ hoc intelligit̃. s. remanẽte corpeitate vel virtute creata. In solutõe q̃nte rõnis nota. q absolutuꝫ põt ꝯuerti ĩ respectũ. nec tñ ex h̃ respect⁹ est sine fundamẽto ꝛ termĩo. vt si lapis ꝯuertat̃ in sciam. Itẽ hẽs q materia sine q̃ntitate ẽ in loco definitiue. cuꝫ q̃ntitate vero ẽ in loco circũscriptie. Ad argu. d̃r. q Aug⁹ et Boeti⁹ loquũtur p ꝯparõneꝫ ad cãs creatas vl' ad poñaꝫ creatã ꝛc̃.

Ercia q̃stio

vndecĩe distinctõis vbi q̃ritur Utrũ panis ꝯuertat̃ in corpus xp̃i. Videt̃ q nõ. Nã in mutatõne positiua termin⁹ ad q̃uẽ accipit ẽẽ. sꝫ corp⁹ xp̃i nõ accipit esse p istã actionẽ q2 tũc freq̃nter accipet ẽẽ. ex freq̃ntatõe eucharistie Ad oppo. ẽ ambrosius de sacr̃is. ꝛ ponit̃ de ꝯse. dis. ij. In ista q̃stione ponũtur duo arti. Prim⁹ q̃d sit de hoc tenendũ. Secũdus declarat quõ panis p̃t transsubari. ꝛ q̃d de hoc req̃ritur Quãtũ ad primũ arti. ponũtur tres opiões Prima opĩo est. q panis manet ꝛ tñ vere ẽ ibi cũ eo corp⁹ xp̃i. ꝛ ẽ magistri Iohis parisienf̃. de ordĩe p̃dicatoꝝ. Scd̃a opĩo ẽ q pan̄is nõ manet. nec tñ ꝯnertit̃ sꝫ desũt ẽẽ ibi p ãnihilatõꝫ vel p corruptiõem. ꝛ hanc tenẽt Durãdus ꝛ Guilhel. Ockã. in p̃nti di. Ponit rões alioꝝ cõtra istas duas opiones. q2 soluit eas. ꝛ sunt rõnes Tho. di. xi. q. i. arti. i. in solutõne ad primã q̃stiũculã In solutõne prime rõnis spẽaliter adducit ꝯtra scd̃am opiõem quõ act⁹ dupl'r sumit̃ et poña sit'r dupl'r. et q esse hꝫ materia sine forma Tertia opinio ꝓpria doctoris subtil'. q pan̄is ꝯuertit̃ in veꝝ corpus xp̃i. Cõn̄r soluit rõnes scd̃e opiõis scꝫ Tho. Et pro veritate hui⁹ arti. ducit auctoritates de ꝯse. di. ij. ꝛ mg̃ri di. x. Et de ista p̃ricipal'r videt̃ mouere q2 d̃ sacramẽtis tenendũ est sic tenet scã Rhomana eccl'ia. vt habet̃ ex̃ de here. ad abolandã nũc ipa tenet panẽ trãssubari ĩ corp⁹ ꝛ vinũ in sanguinem. sic manifeste hẽtur ex̃ de sũma tri. firmiter credim⁹. Quantũ ad secũdum arti. primo d̃clarat quõ panis p̃t trãssubari in corp⁹ xp̃i. ꝛ q̃d req̃ritur ad trãssubatione̅ Primus mod⁹ est q materia vt q̃d est indetermĩata. ꝛ q̃a vt sic deo subicit̃ põt quãlibet formã in quãlibꝫ materiã inducere. Et est opĩo Egidij Rhomani in theoreumate de corpe xp̃i. Thereomate p̃rio ip̃robat istũ modum doctor. Ubi nota rõem q materia nõ p̃t esse eadẽ nũero in duobꝫ Modus ꝓprius q possibilitas hec trãssubatõis ẽ ex h̃ q vterq̃ terminus ẽ in plena obediẽtia virtut' diuine. Mouet dubiũ quõ põt aliq̃d ꝯuerti in p̃exñs. solutio prima q in trãsmutatõe ptiali hec ẽ impossibl'e

Et est Egidij vbi sup̃ in trãssuba-
tione totali.i.ꝙ tot⁹ panis trãssubat
in totũ corp⁹ xp̃i hoc ē possibile.q₂
illud qδ trãsmutat sic nõ oportet ꝙ
recipiat nouũ esse.iprobat oñs ꝙ i-
possibile ē ꝙ aliq̃s termin⁹ actõnis
de gñe actõnis.⁊ ꝑ illaꝫ nõ recipiat
aliqδ ver̃ esse. Solutio pria hui⁹
difficultatꝭ ꝙ trãsmutatio p̃t dupl'r
intelligi.q₂ vel ad entitatẽ sui.⁊ hec
dr̃ totalis.vel ad poñalitatẽ eius a
libi vt ē hic.⁊ talis hꝫ esse in p̃ex̃ns.
Scdm dubiũ q̃d est forale ineter-
nũ ad quẽ hui⁹ trãsmutatõis.Ibi ē
prima opio Tho.pria ꝑte.q.lxxvi
arti.iij.⁊ iiij.de vnitate forme.i qδ
libet poit q̃tuor rõnes ↄtra pl'alita
tem formaꝝ Pria suitur ex vnita-
te ipius eē Scda ex dr̃ña foꝛe suba
lis ⁊ accñtalis Tercia sumit ex pre
dicatõe. Quarta.q₂ frustra ponunt
plures.Scdm istam opioem vn⁹
mod⁹ dicẽdi est Tho.in iiij.dis.xi.
q.i.arti.i. Ad scdꝫ arti.tertie q̃stiũ
cule.ꝙ prim⁹ termin⁹ hui⁹ ↄuersio
nis ē ex materia ⁊ aĩa intellectiua nõ
inq̃ntũ intellectia.sꝫ inq̃ntũ dat eē
corporeũ. Scds mod⁹ dicendi est
Egidij romani thereomate xxviij.
xxix.xxx.ꝙ termin⁹ hui⁹ ↄuersiõis
est materia hñs modũ q̃ntitatiuũ.
iprobat vtrũqꝫ modũ. Ibi nota au
ctoritates ꝙ idez est corp⁹ inex̃ntia
naturali.⁊ in eucharistia idẽ mor-
tuũ ⁊ viuũ facit de ↄse.di.ij.oĩa.in
fine. Scda opio Gandenſ.q̃li.iij.
q.vi.viij.xv.⁊xvi.⁊ q̃li.ij.q.ij.⁊ iij
et quol.iiij.vi.⁊ix.ideo hẽs circa h
aliq̃s ↄcl'oes. Pria ē ꝙ rões Tho.
ↄcludũt eē in oĩb₉ tm̃ vnã formã p̃
terꝗ in hoĩe. Scda ↄcl'o ꝙ in hoĩe
nõ ↄcludũt Tertia ↄcl'o ꝙ ad duas
foꝛas eductas de poña materie sũt
poñe distincte.nõ ãt ad duas.q̃rũ
vna educit.⁊ altera creat. Quarta
ↄcl'o ꝙ illa forma q̃ nata ē dare esse
materie seo ⁊suꝫ sine altera nata est
ↄstituere suppositũ.iõ supueniẽs ñ
est accñs.sed foꝛa q̃ nõ est nata da-
re esse ꝑ se.sicut alia nõ est nata cõ-
stituere suppositũ nisi miraculose.
Quinta ↄclusio.ꝙ intellectia ↄti-
net vegetatiuã ⁊ sensitiuã.foꝛa ve-
ro ↄmixtiõis ↄtinet alias. iprobat
oẽs istas ↄcl'oes ⁊ rões opioes.ↄñ
ter soluit rõnes opionis Gandenſ.
In solutõe prie rõnis nota.qũo in
gñatõne ē vera mutatio ⁊ qũo non
ↄñr soluit q̃tuor rõnes prie opio
nis q̃ est Tho.vbi s.In solutõne
prie rõnis nota.ꝙ vnũ ens nõ req̃-
rit vnitatẽ forme p̃cise. In solutõe
scde rõnis nota.ꝙ forma subal' dat
esse simpl'r vt eē simpl'r distinguit
ↄtra fm q̃d.qδ eē fm q̃d dat accñs
Ibi etiã nota ꝙ subẽm alteratõnis
et augmẽti sꝑ est i loco vel fm for-
mã prius acq̃sitã.vl' fm formã fm
quã fluit..subiectũ ꝟo gñatõis neu
tro mõ est in loco. In solutõe tertie
rõnis nota.ꝙ plures foꝛas saluat
p̃dicatio ꝑ se vt in hoĩe.vbi hẽs ꝙ
lꝫ genus nõ p̃dicet ꝑ se de dr̃a.p̃di-
cat tñ de spẽ ꝑ se. In solutõne q̃rte
rõis nota.q̃ est rõ ponẽdi in q̃libet
aĩato corꝑeitatẽ esse formã distictã
ab alia.vbi nota ꝙ corp⁹ qδ ē alte-
ra ꝑs nõ est indiuiduũ alteri⁹ gñis
sꝫ in gñe tm̃ ꝑ reductõeꝫ. Ibi nota.
ꝙ intellectia recedẽte p̃t manere for
ma mixti.nã in triduo fuit ꝟa foꝛa
corꝑeitatꝭ in xp̃o ⁊ nõ erat hõ.g̃ ꝑ a
liã formã fuit hõ.⁊ ꝑ aliã erat cor-
pus.⁊ sic pl'es formę i ↄposito Ter

cia opio ppria Scoti q corp⁹ xpi p se includit materiã ⁊ ad minus formã mixtiõis. ⁊ istud corp⁹ nõ est in gñe nisi p reductiõez. Et istud ẽ forma ⁊ termin⁹ hui⁹ ɔuersiõis. vide hãc qõez ĩ Scoto ɔtra negãtes plalitatẽ formaꝝ. Ad argu. ĩ pn̄ci. cõcedit. q corp⁹ xpi accipit eẽ nõ simpliciter. sed ea occasione qua terminus accepit hic esse

Quarta questio

vndeciẽ distinctiõis vbi q̃rit. Utrꝝ panis ĩ ista ɔuersiõe ãnihilet. Videt q sic. q2 qd̄ pfuit ⁊ nihil eius manet ãnihilat pãis prefuit ⁊ nihil ei⁹ manet. q2 nec materia nec forma. total' em̄ totalr trãsit materia ĩ materiã. ⁊ foia in formã. g ⁊c. Ad oppo. nã panis ɔuertit in corp⁹ xpi. g nõ ãnihilat. cũ aliud sit ɔuersio ⁊ aliud ãnihilatio ⁊c. Prima opio ẽ Hen. de Gandauo. qli. xvi. q. vi. ⁊ quoli. x. ⁊ xij. q. x. q aliq̃ditas panis manet in aliq̃ditate corpis xpi. ideo panis nõ ãnihilat. Improbat oñs q illa aliq̃ditas nõ põt manere. Scda opio est Egidij Romani Thereomate de sacro eucharistie. thereomate ij. ⁊ Durãdi ĩ iiij. di. xi. q. i. arti. iij. q pãis nõ annihilat. sed manet ĩ poña in corpis in qd̄ ɔuertit. q2 vtrũqz hz cõe subiectũ ⁊ materiã. doctor ĩprobat. Tercia opio ppria q nihil pãis manet post ɔuersionẽ. instat ɔtra h̄ Scda pclo oñdit. q pãis nõ ãnihilat. instat ɔtra h̄ dicẽdo. q pãis ẽ oĩno annihilat⁹. In solutõe scde rõis qõis nota. q̃d' est de rõne ãnihilatõis. et q̃d' de rõne corruptõis. ⁊ q̃ꝝ corruptio nõ est ãnihilatio. ⁊ q panis ĩ ista ɔuersione nõ ãnihilat. lz nihil ei⁹ remaneat. In solutõe tertie rõis pn̄cipal' nota. q̃re forma ĩ corruptõne nõ ãnihilet. Itẽ q̃re p agens naturale nõ pt iteꝝ repari. ⁊ q hec cõuersio ẽ sube in subaz nõ q̃ntũ ad eẽ subale simplr. s3 q̃ntũ ad h̄ esse. Dicit vlteri⁹ q termini hui⁹ ɔuersiõis sunt pñtialitas ⁊ nõ pñtialitas que pñt reduci ad gen⁹ vbi cũ corpe xpi nihil acq̃rat q̃ eẽ hic. Ad argumẽtũ ĩ pn̄cipio d2. q maior nõ est sufficiẽs. nã oportet ĩ ea addere nihil eius manet ⁊ simplr nihil succedit vt per se terminis.

Quinta qõ xi. dist. vbi q̃ritur quibꝫ ppõnibꝫ potest hec cõuersio pe exprimi. Pro q̃ ponit hec ɔclusio qd̄ si dẽt eẽ vera ppõ qua exprimit hec ɔuersio oꝫ vnũ accipi ĩ recto. reliquũ ĩ obliq̃ ɔnotãda ordinẽ extremi cũ extrẽo cũ ppõe ex vl' in vt ex pane fit corpus xpi. vel panis transit ĩ corp⁹ xpi

Sexta qõ xi. dis. vbi q̃rit. vtꝝ sol⁹ pãis tritice⁹ a q̃ elemẽtari coaglat⁹ sit ɔueniẽs materie ɔuersiõis ĩ corp⁹ xpi. vr q nõ. nã amido nõ ẽ pãis tritice⁹ tñ ex illo possꝫ fieri ɔsecratio. Ad op. ẽ de ɔse. di. ij. c. i. h̄ sũt duo arti. pm⁹ vbi ponũt ɔgruẽtie ⁊ t'rĩsiu⁹ qõis. ĩ scdo mouet tria dubia. Quãtũ ad pmũ arti. doctor rñt affirãtie ⁊ assignat ɔgruẽtias. naꝫ p⁹ sic ordiauit tũ q2 xps g̃no frumti se ɔpauit. tuꝫ q2 melchisedech h̄ pfiguãuit vt ptꝫ geñ. xiiij. qñ obtulit panẽ ⁊ vinũ. erat eĩ sacdos di altissi. tũ q2 h3 opi. q̃rũdã canonistaꝝ vt hosti. ⁊ hug. ille pãis dẽt eẽ vt d2 ex puris granis frumẽti intm̄ q si aliqua grana misceantur illa non trãssubstantiãtur

triticeus
panis

q̃a xp̄s fuit granū frumēti. Uñ Jo.
xij. nisi granū frumēti. ⁊ ca. notat̃ de
ɔse. di. ij. sicut in sacrificādo. Et si illa
farina misceat̃ cū alio liq̃re nūq̃d cō
ficiat̃ ⁊ tenēt canoniste ꝙ nō ꝺ ɔse.
di. ij. sicut ī sacrificādo Quantū ad
scdm arti. occurrūt tria dubia. Pri
mū. an de amido possit fieri panis
ɔsecrabil̃. ad q̃d dr̃ ꝙ nō. q2 ꝓm me
dicos drñt spē. ⁊ accñtia spē drña h̄
demōstrant. Scd̃a dubitatio. an ꝺ
farina triticea pasta ɔfecta nō tñ co
cta possit ɔfici. Dico ꝙ nō. q2 sacra
mētū dēt fieri in pane vsuali. nō co
ctū nō est vsuale. Tertiū dubiū. an
panis azim⁹ aut fermētat⁹ sit cōue-
niēs materie hui⁹ sacramēti. Ad h̄
dicūt greci. ꝙ nēe est ɔficere ī fermē
tato. dicūt em̄ ꝙ xp̄s passus ē luna
deciaq̃rta. ⁊ sumit̃ figu̇a legis de a
gno pascali. Sz inter iudeos licuit
tūc h̄re panē fermentatū in vsu. et
cōiter habebāt. nō em̄ fuit eis inter
dict⁹ panis fermētatus. ḡ xp̄s ɔfe-
cit in fermētato. sed illud ē falsū. ꝙ
em̄ xp̄s sit passus luna deciaseptia.
Probat̃ expsse ꝑ illud Mat. xxvi.
Pria die azimoꝝ scꝫ luna deciaq̃r
ta ɔmedit agnū paschalē. ⁊ deciase
ptima erat solēnitas. ⁊ illa die pas-
sus ē xp̄s. ⁊ sic illa hora q̃ ɔmedi de
buit agn⁹ paschal' ꝓm legē ɔmede-
rūt discipuli agnū. igit̃ tenendū est
ꝙ de nēcitate panis ɔsecrabil' nō est.
nec ꝙ sit azim⁹. nec ꝙ sit fermētat⁹.
q̃a ꝓm Anselmū in li. suo. de azimo
⁊ fermētato nō drñt subalr̃ fermēta
tum ⁊ azimū. q̃propter nō nego gre
cos vere ɔficere. q2 tpe Leonis pa
pe fuit ɔstitutū q̃d ɔficeret̃ de ferm̄
tato. tñ de nēcitate ministri in eccl'ia
latina est ɔficere in azimo. nā in fer
mentato est mixta corruptio. in azi
mo aūt nō. ⁊ q̃a in xp̄o nulla fuit ꝑ
mixta corruptio. ꝓm illud psalmi.
Non dabis scm̄ tuū videre corru-
ptōem. ideo melius in azimo q̄ȝ in
fermētato fit ɔsecratio ⁊ multipl'r
peccaret q̃ in fermētato ɔficeret. di-
co in eccl'ia latina. Ad argumentū
in pricipio falsum supponit. nā ami
do iā mutauit spēm. ⁊ sic ex illo nō
potest fieri.

Eptima q̄ō

xi. distictōis vbi q̃rit̃. vtꝝ
solū vinū expsse de vite sit ɔueniēs
materia ɔuersionis ī sanguinē Ui
detur ꝙ nō. q2 ideo ex vino fit illud
sacramentū. q2 scd̃a ꝑs nutritōnis
ɔsistit in vino. sed nō solū hoc cōsi-
stit ī vino vitis. sed etiā in vino po
moꝝ. ḡ ⁊c. Ad oppo. de ɔse. dist. ij.
vinū. In ista materia ponit̃ ɔclu-
sio. ꝙ solū vinū expssum de vite vl'
vinū vitis est ɔueniēs materia con
uersionis ī sanguinē ptꝫ. de ɔse. di.
ij. c. vinū. Cui⁹ rō est. q̃a xp̄s sic in-
stituit ⁊ ɔgruētia pt̄ assignari. quia
scd̃a ꝑs pricipal' nutritōis. s. potus
pricipal'r ɔsistit in vino vt in potu
pricipali nec in eucharistia dēnt esse
vue nec aliq̃ grana legumis bñdicē
da de ɔse. di. ij. didicim⁹. sed purus
panis ⁊ vinū. Sed q̃re vino appo
nit̃ aqua. Dicit mgr̃ ꝙ hoc ē. q2 aq̃
ꝑcat pp̄lm xp̄ianū passione redēptū
ꝓm illō de ɔse. di. ij. c. nō oꝫ. ⁊ ex de
cele. mis. i q̃dā. In q̃ distictōe. dr̃ h̄
esse. q2 dum xp̄s in cruce pependit
de corpe eius fluxit sanguis ⁊ aqua
Sz dicit doctor ꝙ ad hoc ꝙ dēat

apponi aqua nō est de nēitate sacramenti. tñ est de necessitate ministri. Sed q̄re dum aliq̄s cōicat nō dat sibi vinū ꝯsecratuȝ Dī ꝙ ob hoc q̄ illud nō repñtat institutōem sacramēti altaris nec xp̄i passionē. Sed in sacerdotib᷒ aliter est. nā sacerdos corp᷒ xp̄i sumēs ꝛ nō sanguinē grā de sacrilegiū ꝯmittit. de cōse. di. ij. ꝯperim᷒ ꝛ sacerdos hostiā ꝯsecrās ꝛ nō cōicans ꝑ ānū a celebratōe suspendit. de ꝯse. di. ij. relatū. Ad argumētū in p̄nci. dico ꝙ rō esset bona si eēt vinū simpl'r. ſȝ q̄ nō est nisi vinū ẜm q̄d. ideo nō ꝯcludit.

Jrca distinctōem duodecimā q̄ritur. Utꝝ in eucharistia sit aliq̄d accñs sine subiecto. Videt ꝙ nō. nam sic se hȝ esse sub ead eē in alio. sic esse accñtis ad esse ꝑ se. sed subaȝ eē ꝛ esse ī alio ē impossibile. i. ꝑhico. ḡ accñs esse ꝛ ꝑ se esse ē impossibile. Ad oppo. est mgr̄ in lr̄a. ꝛ adducit auctoritates sctōꝝ Jn ista q̄one tria videbim᷒. primo opiones. scd̄o distinctōes ꝛ ꝯcl'oes tertio dubitatōes ¶ Quantū ad primū arti. est opīo Tho. in iiij. di. xij. q. i. ad argu. tertiū tertie q̄stiūcule in quiētis ꝙ accñs in subiecto hēt esse subiecti. ꝛ qñ sepatur largit ei deus nouū esse ip̄robat vtraq̄ ꝑtem isti᷒ opīonis. Scd̄a opīo est hen. q̄libe. iiij. q. xxxvi. ꝙ qñ accñs sepatur deus largit ei v̄tutē sup̄naturalem. ꝑ q̄ā pōt ineē ei sine q̄ nō pōt eē. improbat. Quantū ad scd̄m arti. q̄ est opīonis doctoris decl'atiu᷒ p̄mitto distinctōes Prīa distincio ē ista. ꝙ accñs pōt accipi pro ꝑ se ẜcato. vel pro eo q̄d denoīatur ab isto ꝑ se significato. Ulteri᷒ accipiēdo ꝑ illo q̄d denoīatur a ẜcato isti᷒ noīs q̄d est accñs pōt accipi vel ꝑ absoluto vel ꝑ respectiuo. Scd̄a distinctio ē ista. ꝙ aliq̄d ineē subiecto p̄t dupl'r accipi. vel ẜm actū vel ẜm aptitudinē Tūc ponūtur tres ꝯcl'ones Prima ē. ꝙ loq̄ndo de ꝑ se ẜcato accñtis ꝯdictio est ip̄m nō esse in subēo intelligēdo vniformiter ī subēo ꝛ p̄dicato. i. si actu actu. si aptitudie aptitudie. Hoc p̄tȝ. q̄a ꝑ se significatū hui᷒ noīs accñtis ē quidā respectus ad illud cui accidit quē īportat hec dictio inherēs ad illud cui inheret. Scd̄a cōclusio. ꝙ loq̄ndo de eo q̄d denoīatur a ꝑ se ẜcato accñtis ꝛ est ꝑ se respect᷒. Jdcirco ē ꝙ sit sine subiecto ꝛ hoc actu. ita scȝ ꝙ nō actu inhereat subiecto. Probat. q̄a respectus ē essential'r hītudo int̄ duo extrema. ꝛ ideo sic tollere terminū ad quē ꝛ respect᷒ est destruere respctū ita tollere illud cui᷒ est respect᷒ ē destruere rōem respect᷒. nō igit q̄ respect᷒ est accñs. ideo req̄rit subēm vel fundamētū. sed q̄ respcūs Tercia ꝯcl'o est ista: illud q̄d denoīat a ꝑ se ẜcato accñs. ꝛ ē q̄d absolutū p̄t ineē ꝛ nō ineē subiecto actual'r. lȝ necessario insit aptitudinal'r. Jsta cōclusio p̄tȝ. q̄a absolutū vt absolutū nō req̄rit terminū vel terminos. q̄a tūc nō esset absolutū. q̄d nō insit actual'r p̄tȝ. q̄a sunt distīcta essentialiter ꝛ absoluta ꝛ sic d̄s p̄t facere vnū sine alio ꝛ facit d̄ scd̄o. ꝛ datur accñs sine inherētia actuali. vt accñs ī eucharistia. dixi lȝ nēario insit aptitu

dinaliter. Nam inherentia aptitu/dinalis ē passio accñtis. ⁊ ē idē eēn/tial'r cū accñte. lʒ nō sit de eēntia q̄a est posterior. tū propter idēptitatē essentialē. q̄a subēm ⁊ ꝓpria passio sunt ab eisdē ꝑricipijs essentialib⁊. ideo nō p̄nt separi. nāl lʒ risibile habeat ꝓ subiecto hoiem. nō tñ oritur ab hoie. sed a pricipijs essentialib⁊ hois. ⁊ ideo dicūtur idē essential'r. In ꝓbatōne tertie ɔclonis ī Scoto nota rōem q̄re deus ꝺm pħm nō p̄t facere accñs sine subēo. Et dr ꝙ iō. q2 subēm hʒ aliquā cālitatē respctu accñtis. sed doctor iꝓbat hāc ari stotel' cām. In solutōe tercie rōis cō tra tertiā ɔcl'oem nota. ꝙ inherētia nō p̄t esse de eēntia accñtis nec de/pēdētia. nec aliq̄s respect⁹ p̄t esse de eēntia absoluti. lʒ possit eē aliq̄ mō idē illi. vbi hēs q̄uo accñtia sunt entia ꝓ sua rōne absoluta. ⁊ q̄uo sūt entis q̄ ad actualē exñtiā. In solutōe tertie rōnis ɔtra tertiā ɔcl'oeʒ nota. ꝙ inherētia accñtis nō est idē accñ/ti. ⁊ ꝙ nulla relatio ad cāʒ extrīsecā p̄t eē idētitas fundamēto nisi tm̄ re/latio ad cāʒ primā. vbi hēs ꝙ inherētia ē posterior accñte. In solutōe q̄rte rōnis nota. ꝙ inherētia accñti ⁊ accñs ꝑ accñs ipi accñti. nec ē passio ei⁹. sed ē respect⁹ extrīsecus adueniēs. sʒ intellige de actuali. Q̄uātū ad tertiū arti. mouet̄ tres q̄ōnes vel dubitatōes q̄s mouet ī solutōe pri/me rōis. q̄rꝫ p̄ria ē. q̄d ē aptitudo inhereti ⁊ q̄liter se hēt ad accñs. ɔcl'o sua ē. ꝙ nō est aliq̄d absolutū cui⁹ ē nec aliq̄d vt respect⁹ actual'. realʼ. sʒ aptitudinal'. Scd̄a q̄ō in accñtia q̄ñ ꝑ se existūt hēant oēʒ modū eēndi ⁊ q̄uo sunt ī alio. ɔcl'o sua ē ꝙ sic id ē ꝙ hn̄t suū ꝓpriū modū eēndi. et ꝙ st̄ entia ad se ⁊ prio st̄ entia quā insint. ⁊ ꝙ in suo subiecto ꝑ illud eē nō variāt ipm̄ eē accñtis Nam ꝺm Aug. oīe q̄d alicui inest pri⁹ est q̄ȝ insit sp intellige ð absolut̄ Tercia an tale accñs posset ex sua aptitudine actual'r inheē si fieret subā ī actu q̄ nata essʒ informari ab eo ad istud ē ɔclusio sua ꝙ accñs nō p̄t effectīe se vnire subēo. Vñ si de⁹ reducerʒ sub stātiā panis ⁊ nihil aliud faceret remaneret accñs sine subēo sicut mō. nec vniret̄ ipi sube panis tanq̄ȝ forma ꝑ virtutē ipi⁹ accñtis. Dico effectiue sine aliquo alio agēte. Et si arguas. miraculū ē q̄d nō inest. ergo cessante ipedimēto inherētie scʒ nō inexñtie subiecti cessabit miraculū. et total'r inherit. dico ꝙ aliq̄d posi/tum miracl'ose in eē ꝑmanet ī illo eē quousq̄ȝ ab aliquo agēte trāsmutet̄ volo dicere anq̄ȝ hostia erat ɔsecrata erat panis ⁊ accñā ī il'o. facta cō secratōe remanet quātitas ꝑ se sine subēo si miracl'ose pria subña. i. substātia pais reuerteret̄ an illa quāti/tas inhererʒ prio subēo Dico ꝙ nō nisi ꝑ aliquā virtutē illud fieret scʒ ꝑ virtutē diuinā. Nota ī hac q̄ōne textū primi ph'co. ꝙ intellect⁹ q̄rēs segregare passiōes a subiectis erit q̄/rens incōpossibilia. Ad argu. ī principio dr ꝙ tenet natural'r. ꝭ vero stāt illa accñā sic sup̄ naturā q̄re ⁊c

Ecūda que

stio duodecīe distinctōis. vbi q̄rit̄. Utꝝ q̄ōcūq̄ȝ accñs remanēs sit sine subēo. Videt̄ ꝙ sic. nam

aliter seqreẗ q accñs accideret accñti qđ est ꝯtra Aristo iiij.metaph. Ad oppo.q2 esset mltiplicatio miraculoꝝ. Itẽ q2 aristo.đt q̄nta erit supficies tm albũ esse dices.ex q̄ datur q supficies.i.q̄ntitas sit imediatũ subm̄ albedis. In ista q̄one st̄ duo arti. In p2io ponenẗ alioꝝ opiniões. In scđo opio doctoris Quãtũ ad p2imũ arti.est p2ia opio egidij in tractatu de corpe xp̄i.thereomate.xxxvi.xxxvij xxxviij.ꝛ xxxix. q sola q̄ntitas ẽ sine subčo.oia aũt alia st̄.in quãtitate sic in subčo. Secũda opi. Goffredi pitaneñ.in q̄rta pte sũme.i tractatu de eucharistia. q oia accña sũt ibi sine subčo.ꝛ q nullũ accñs pt eẽ subm̄ alteri9 accidẽt; Et hãc opioꝫ sequũẗ mlti noiales ꝛ tles sicut isti oꝫ q ponãt mlta miracla i accñtib9 eucaristie.s; doctor ip̄robat oñs q accñs pt eẽ subm̄ alteri9 accñt9.l; ñ vltiatũ ꝛ mediatũ. et tñ imediatũ vt quãtitas albedis Solucẽdo rones opi. Egidij nota. in p2ia q quãtitas nõ est cã indiuiduatõis nec subčo nec accñti.ꝛ ista sint dcã p p2imo arti. Quãtũ ad secũdũ arti.est opio p2ia.vbi ponũtur quatuo2 ꝯcloes. P2ia ꝯclo.q accñs nõ pt eẽ subm̄ accñt9 tãq vltimate terminãs ei9 dependẽtiã.nã vltiata termiatio accñtis ẽ ad subaꝫ Scđa ꝯclo'q accñs pt esse subiectũ accñtis p2imo terminãs ei9 dependentiã.l; nõ vltiate.pt; q2 q̄ntitas est imediatũ subm̄ albedis.l; mediate ẽmiẽẗ ad subaꝫ nã q̄ntita fuerit supficies tantũ albumĩ eẽ, dices p̄m Aristotelẽ in p̄dicamentis. Tertia ꝯclusio.q oẽ accidens absolutũ pot sic inesse vtroq subiecto.s.vltimate ꝛ p2oximo eius dependẽtiam terminãte. Pat;.nam albedo inheret quãtitati imediate.ꝛ sube mediate. Quarta ꝯclusio.q accidens respectiuũ nõ potest eẽ sine subietto.saltẽ; p2imo eius dependentiã terminante. In solutõne secũde rõnis nota.qũo intelligiẗ illud q̄rti metaphi. Accñs nõ accidit accidẽti.nisi quia ambo vtriq.intellige mediate vel imediate. In solutõne quarte rõnis nota.q nullo mõ relatio accidentis põt esse sine subiecto sumẽdo subiectũ p2o fundamẽto. Sed hoc nõ ꝯuenit relationi inq̄ntum relatio p se.nec inq̄ntum accidẽs p2ecise.sed inq̄ntum relatio accidẽtis. vbi habes q relatio nõ est infinita formalr̄. Ad argu. in p2ici.dico q Aris.itelligit q accñs ñ accidit accñti mediate,ꝛ vltiate.s; bñ imediate vt h nã albedo est in quãtitate.

Ercia questio duodecime distinctionis.

vbi q̄ruur. Utrum accidẽtia in eucharistia possint habere actõem quã potuerũt habere i subiecto. Videtur q nõ. Nam p2io de gñatione dicit phs.q oportet agens ꝛ patiens cõicare in materia. sed substãtia habens ista accidẽtia cõicabant i materia cũ aliquo cum quo nõ ꝯmunicãt ista accidentia separate i materia.ergo ꝛc̃. Ad oppositum.nã ista accidentia sũt sensibilia etiam possunt alterare passa sibi ap̄proximata.vt patet de modica aqua ap̄posita speciebꝫ vini.ergo ꝛc̃. In hac q̄stione duo fient. P2imo

ponenť alioꝝ opiones scđo docto/ris opio ⁊ ɔclones. ¶ Quātum ad primū arti. est prima opio Tho. in iiij. di. xij. q. ij. arti. ij. qstiūcula scđa ꝙ forma subalis nō pōt esse ímedia tum pncipiū alicui⁹ actōnis. ſꝫ me diāte forma accñtali. ꝗ forma accñ talis in ṽtute forme subalis attin/git formā subalem. ⁊ ꝑ hoc ad ꝓpo/situm cum accñtia ī eucharistia ha beant ideꝫ esse qđ in subiecto pñt in oēm actōem quā poterāt prius Im probat primū in ħ ꝙ opinio sancti doctoris dic̄ instrumentuꝫ ṽtutem recipe a causa pñcipali. ⁊ qūo illud est intelligendū. Scđo ondit ꝙ in ꝓposito opio non pt esse vera. cum suba panis nō sit. Quātum ad scđꝫ arti. declaratm̄ opionis Scoti po/nūtur alique ɔclones. Pria ꝙ acci dens sepatum nō pōt habere opa/tionē illam ꝗ opatione forma suba lis inducit nec vt pñciple agēs. nec vt instrumentū. sic ꝙ formā subaleꝫ attingat. licet possit actōem dispoſi tiuā hře respectu hui⁹ forme Scđa ɔclusio. ꝙ accñs nō potest eē effecti uum pñcipiū gñandi subam pñci/paliter. Et si dicat. ꝙ in hosta ɔse/crata visi sunt ex mgno tpe fieri ver mes. ⁊ ibi nō est panis. ⁊ sic accñtia erūt effectm̄ principiū sube. dicit ꝙ hoc nō est pñcipalr. ɔclusio vera ī/telligit pñcipaliter. Rō vero prin/cipalis illoꝝ vermiū erit natura vl̓ agens naturale ⁊ nō accñtia. Ter/cia ɔclusio. ꝙ accñs sepatum salteꝫ eo mō quo ꝗlitates tertie spēi pñt es se principiū actōnis. s. in sensu ⁊ in intellectu. eo mō quo pri⁹ qntū ē ex se. i. ꝙ naturalr pñt mouere poñam visiuā ad videndū illa. ⁊ intellectū ad intelligēdū illa In solutōe tertie rōnis nota ꝓpōem vl̓em ꝙ nūqꝫ ac/cidētia pñt gñare subaꝫ. nec ipa cor rūpere ꝑ se nisi tm̄ dispositie. ¶ Ad argu. in pñcipio dico. ꝙ auctoritas est intelligenda de cōicatione bitu/dinali vel actuali. ⁊ sic ista accñtia sepata apta nata sunt cōicare cum passo in materia sui subiecti. Uel a/liter ꝙ nō est veꝝ in se de agēte vni/uoco. nam deus vel celuꝫ nō cōicat cum illis inferiorib⁹

Parta que/

stio duodecime distictō/nis. vbi ꝗritur Utꝝ oīs trāsmuta/tio que pt causari ab agente creato circa accñtia ī eucharistia manētia ncario requirat eandē qntitatē ma/nentem. i. si eadē qntitas ꝗ erat pri/mo dū hostia rare fit. vl̓ ɔdensat re manet hostia ɔsecrata Uidetur ꝙ sic. qa ꝫam motus ꝗꝫ mutatio nca/rio ꝑsupponit subcm tertio phicoꝝ et vi. phisicoꝝ. sed nihil manet hic sub vtroqꝫ termīo nisi qntitas ma/neat eadē. ergo ⁊c̄. Ad o ꝓpoſi. spēs iste pñt a sacerdote frangi vt appet ad sensum. ⁊ ꝑ ɔñs soluitur cōtinui tas. ⁊ sic eius vnitas. ꝗ nō manet in trāsmutatōne eadeꝫ qntitas ꝗ pri⁹. Et circa hoc fiēt duo. In pmo arti. ponenť opiones alioꝝ doctoꝝ. In scđo poneť opio doctoris. Quātuꝫ ad primū arti. est pria opio Godo fredi de fontib⁹. quol. xi. q. iiij. ꝙ nō manet eadē qntitas. nec ī aliq rare factōe vel ɔdēsatōe. silr de ꝗlitatib⁹

sic q nihil prioris manet in posterio ri nec aliq pars posterioris prefuit in priore. Et ex hac conclusione procedit ad propositum aliam scilicet q hic e motus sine subiecto et ab agente creato. sicut satis patet ad sensum qr ignis potest rarefacere istas species sicut si essent in subiecto. et ibi concedit motum sine mobili. Instat scotus contra istam opinionem Godofr. ubi notat q non est creatio licet quantitas maior fiat et sine subiecto. Ibi habes propter quam distinctionem specierum. vel melius variationem desinat esse ibi corpus xpi et propter quam non. ubi tenendum est q quamdiu ille species remanent in stomacho tamdiu ibi remanet corpus xpi. licet sit opinio aliquorum q quam cito teruntur dentibus tamcito corpus xpi in celum rapitur. et fundant se in illo textu hugonis postquam manducasti si corporalem xpi presentiam queris. in celo quere. nam ibi residet ad dexteram dei patris. Sed scotus est alterius opinionis. sed species corporis xpi descendunt ad stomachum dicens q sic de conse. di. ij. si quis per ebrietatem. sed non descendunt in secessum sed per sudorem emittuntur. de conse. di. ij. tribus gradibus. ¶ Quantum ad secundum arti. est opinio propria q eucharistia ibi manente potest intelligi mutatio quadruplex. una secundum ubi et ista est eadem quantitate manente. secunda secundum qualitatem quantum non sequitur aliqua mutatio et illa e in eadem quantitate manente. tercia e secundum qualitatem ad quam sequitur mutatio in quantitate. quarta mutatio est secundum quantitatem. et ponitur opinio circa ista q nullam istarum mutationum potest facere in illis speciebus agens creatum tum propterea qr illa accidentia a deo conservantur in esse tum qr carent contrariis. Et ponit ibi q a solo deo immediate fiunt ille mutationes absque novo miraculo. Instat sed solvit. Est alia opinio secunda q possunt esse ab agente creato supplente vicem suppositi. Tercia opinio propria scoti q quantitas nova nullo modo est ibi actione agentis naturalis. sed sola actione divina. vel oportet dicere q agens creatum potest agere sine passo quod est impossibile. et quomodo sit impossibile declarat. In solutione prime rationis principalis nota q non e de essentia motus q sit talis vel talis. nec mutationis q sit alicuius taliter se habentis. sic nec de essentia albedinis q sit alicuius habentis albedinem. sed sicut forma aliq in esse quieto essentialiter est in se talis licet nullius sit ut informabilis. ita motus est essentialiter actualitas quedam potentialis ut ita dicam. et mutatio est quedam abiectio licet nullius denominati ab hac aqua abiciatur. Ad ar. in prin. patet per ea que dicta sunt.

Quinta questio

duodecime distin. ubi queritur utrum sit possibile circa eucharistiam fieri aliquam transmutationem corruptionem illorum accidentium. vr q non qr forma e simplex et invariabili essentia consistens ex actore. 6. principiorum. Item Boe. de trini. forma simplex subiectum esse non potest. ¶ Ad oppo. illa accidentia possunt frangi teneri digereri et probatur per quandam glosam ad Chor. ij. nutrimentum aut convertitur in substantiam rei nutriende. Prima opinio tho. in. 4.

di.xij.q.j.arti.ij.ad terciā q̄stiunculam q͛ eodē mō p̄t tolli q̄ntitas sic poterit sunt sub̄a panis q̄r h̄z esse cō forme sub̄e.improbat doc. p̄mo de ista ꝯformitate. Scd̄a opi ꝯria q͛ accidētia eucaristie corrūpi p̄nt ab agente naturali. Ad arg.in p̄n.dr q͛ illa auctas intelligit̄ de ill' q̄ sunt forme receptie extrinsecus aduenientes. vel nō intelligit̄ de formis absolutis. Ad Boeciū dr q͛ intelligit de pura forma que est deus.

Sexta questio

xij.distin. vbi q̄rit̄ vtr̄ in aliqua trāsmutatiōe facta circa eucharistiā necesse est sub̄am aliquā actione dīna redire. vī q͛ nō. Nam q̄ntitas sepata h̄z modū sub̄e in agēdo g̃ est in fiendo ⁊ patiendo g̃ quicq̄d pōt generari ex sub̄a si ibi est potest gn̄ari de q̄ntitate sepata g̃ nō optet sub̄am redire. Ad oppo. Iste spēs p̄nt nutrire si ex accidentibꝫ p se nō sit sub̄a g̃ oꝫ q͛ aliqua sub̄a reuertat̄ Circa h̄ sunt duo videnda. Primo sunt vidende opi. scd̄o doc. opinio ⁊ ꝯcl'iones. Quantū ad p̄mū arti. ē opīo p̄ma īnocētij pape in tractatu de officio misse pte tercia de fractione panis. dicit q͛ redit ibi sub̄a panis. iprobat q̄ ad ista que dicit hec opinio. Scd̄a opinio tho. in.4.di. xij.q.j.arti.2. Ad terciā q̄ōnē dicit q͛ redit materia nō q̄dam p̄us ānihilata nec p̄us ꝯuersa in corp᷒ xp̄i. sꝫ de᷒ nouā materiā ibi creat iprobat doc. Tercia opi. Tho. ibidē. ⁊ egidij thereomate.44.45. ⁊ hein. q̄libeto.8.q.36. q͛ cū dimensiones in eucharistia habeant modū sub̄e nō t̄n p̄nt rōne forme accidentalis sub eē accidēti q̄r ō natura h̄n p̄nt sꝫ h̄nt a forma sub̄ali q̄ inducta vel q̄ ex ꝯsequenti aduenit materie p̄pter ꝯcomitātiā forme naturalē ad materiā vel ipse dimēsione dabit̄ ꝟtute dīna natura materie rōe ꝓpinq̄tatis ad ipsam formā vel dimensiōꝫ iprobat. Opinio q̄rta Rich. in.4. di.xij.q.ij. q͛ ip sis spēbꝫ in trāsubatione aduertit̄ pur̄ potentiale ex q̄ potentiali p̄t nō solū forma sꝫ materia gn̄ari. ⁊ ex isto p̄nt aliq̄ gn̄ari vt vermes ⁊ alia īprobat. Quantū ad scd̄m arti. est rn̄sio doctoris cuꝫ q̄tuor ꝯcl'onibꝫ sic dicēdo. Rn̄deo q͛ transmutationū possibiliū circa eucharistiā q̄dam stant ipsa eucharistia manēte ⁊ q̄dā nō. Et ƀm hoc sit hec p̄ma ꝯcl'o q͛ manēte eucharistia nō ē necesse sub̄aꝫ redire. Scd̄a ꝯcl'o q͛ transmutatio corruptiua eucharistie dū t̄n maneat ibi eadē q̄ntitas q̄ sit subiectū transmutatiōis non necessario req̄rit sub̄am redire. Tercia ꝯcl'io q͛ dū manet eucharistia nō est ibi sub̄a nisi corpis xp̄i. sed alia sub̄a nō. accidentia eīm manent sine subiecto. sꝫ neutr̄ esset verū si sub̄a alia rediret. g̃ manente eucharistia sub̄a de facto nō redit hoc pꝫ. agens q̄ō p̄t in transmutationē p̄t in terminū si habꝫ susceptiuū nō mag' repugnās termino q̄ꝫ motui. sꝫ q̄ntitas est hm̄oi g̃ ⁊c̄. minor pꝫ. quia si susceptiuū ibi poni nō p̄t nisi q̄ntitas. ⁊ illi nō magis repugnat vnus g̃dus q̄ntitatis ad quē p̄t alteratio q̄ꝫ alius g̃dus imꝑfectior ⁊

ſm quē ⁊ alios ſitis pt eſſe motus alteratōis. nā qntitas ſm rōem ſui nō determinat ſibi aliquē gradum qntitatis. ⁊ ſic erit verꝫ ⁊ pma ɔclo ſcꝫa ꝙ manēte eucharistia nō neceſſe eſt ſubam redire. Quarta ɔclo ꝙ ſiue ꝑ alteratione ſiue ꝑ motū in qntitate corrūpaṫ eucharistia redit de facto ſuba. ⁊ hoc oppoſita ſuba cui talia accidentia cōuenirent quam ⁊ afficiūt ⁊ hoc in inſtāti corruptionis ⁊ etiā īmediate a deo. pma ps huiꝰ pbaṫ qꝛ deus ſtatuit iſtas ſpēs manere ⁊ ſine ſubiecto eſſe in eucharistia ⁊ pciſe ſic. ḡ ſtatuit ꝙ ceſſante eucharistia nō ſit ſpēs ſine ſubiecto ⁊ ꝑ ɔñs ſit ibi alia ſuba in inſtanti corruptionis. Scḋa ps pbaṫ qꝛ ſi redit alia ſuba nō alia ꝗꝫ ꝗ pōt accipi a ſpēbꝫ nouis qꝛ ſi alia nō eſſet capax illoꝝ accidentiū. Tercia ps qꝺ nō redeat ab alio ꝗꝫ a deo qꝛ nullꝫ aliud agens hꝫ virtutē actiuā ad hꝫ ſufficientē pterꝗꝫ deꝰ. ſed dū hoſtia frangiṫ corpus xpi frangiṫ. dico ꝙ nō. qꝛ fractio nō ɔpetit ſube ſꝫ qntitati. ⁊ licꝫ in eucharistia xps ꝑ ptes manduceṫ tñ manet integer ⁊ vbiꝗꝫ totus. de ɔſe. di. ij. ꝗ manducat ⁊ ſi multi vnā hoſtiā ɔſecratā acciperēt in ſingulis porcionibꝫ ſpēꝝ ſinguli xpm accipient de ɔſe. di. ij. ſingli. ¶ Ad arg. in pn. dico ꝙ licꝫ qntitas habeat modū ſube in aliqbꝫ transmutationibꝫ tñ in tranſmutatiōe ad ſubāꝫ ⁊ ſic maior nō ē vlis.

Irca diſtin. decimātercia; qriṫ vtꝝ ſola actione dīna poſſit ɔfici corpus xpi. vꝫ ꝙ nō. nā auctor ſex pncipioꝝ dicit. omnis actio in motu fundaṫ diuina actio nō fundatur in motu. ergo deus nō cauſat aliquid ꝑ actionem ¶ Ad oppoſitum eſt aug. q. j. intra catholicā ⁊ recitaṫ in libro de corpe dñi. myſteriū corpis ⁊ ſanguinis ꝑficitur virtute ſpūſſancti ⁊ ſequitur ſicut xpus eſt qui baptiſat ita ip e eſt qui ꝑ ſpm ſanctū hanc efficit carnem tranſfundit in ſanguinem. In iſta queſtione tria ſunt videnda. pmo vtꝝ actione diuina hoc ſacramentū poſſit ɔfici. ſecūdo ſi actiōe alterius agentis creati vt principalis agentis poſſet hoc ſacramentū ɔfici. tercio an actione alterius agētis creati poſſet ſacramentum conꝑfici vt inſtrumentaliter agentis. ¶ Quantū ad pmū arti. dicitur ꝙ diuina actione poteſt ſacramentuꝫ eucharistie fieri ꝙ ſic nō minoris ṽtutꝰ eſt ɔuertere aliquid in pexiſtēs ꝗꝫ in nō pexiſtens. ſed ſi ɔuerteret panis a deo in nō preexiſtens eſſet ſimpliciter ibi actio diuina qua ꝓduceret illud nō pexiſtens. quia ꝓduci nō poteſt niſi aliqua actione ⁊ nō relatione. igitur tunc eſt actio diuina quia ɔſecraṫ corpus chriſti hoc pꝫ. quia ſub regimento corporalium rerum diuina virtus ſecreta veri corporis ⁊ ſanguinis chriſti operatur officium. de conſe. diſti. ij. ego berēgarius. ¶ Quantū ad ſecūduꝫ arti. dico ꝙ creatura nō poteſt in iſtam ɔuerſionē vt agens principale cuiꝰ rō eſt iſta. qꝛ iſtā ɔuerſiōeꝫ nō pt niſi agens cuiꝰ virtuti actiue totalr ſubeſt eſſe ⁊ non eſſe vtriuſꝗꝫ extremi ſed nullum creatum agens

est hmōi q2 qòlibet agens creatū p supponit aliquā ptē ipsius termini a q̄ vel ad quē q2 ñ pt attigere in nihil g̃ zc. ¶ Quātū ad terciū arti. dz q̄ agenti creato ista ɔuersio pt ɔpetere vt instrumental'r agenti ptz. q2 accñs pt esse instrumētal'r agēs ad gñationē subē igit a sīl'i aliqd agēs creatū pt instrumētal'r agere in hac ɔuersione. nā in hora ɔsecrationis ima sūmis sociant ad vocē sacerdotis. de ɔse. di. ij. quid sit. In 3° arti. nota opi. tho. in. 4. di. 8. q. ij. arti. 3 p eo q̄ forma subalis nō pt esse immediatū pncipiū agendi iprobat z soluit rōnem. ¶ Ad arg. in pnci. dz q̄ accipit ibi mot⁹ indrnter ad motū ppie dictū z ad mutationē z subiectiue vl' fūdamētal'r vl' ɔcomitant hic ponit motus p mutatione.

Ecūda que

stio. xiij. disti. vbi querit. vtz q̄libet sacerdos pferens verba ɔsecratiōis cū itentione debita circa materiā ɔuenīētez possit ɔficere eucharistiā. vz q̄ nō. p illud. j. q. j. multi seculariū. vbi adducit illud Malach. ij. Maledicā bñdictiōibus vrīs ¶ Ad oppo. j. q. j. qd q̄dā z idē. §. de eis sacroz sctītate in peruersis hoib9. In ista qōne sunt tres arti. pmus q̄s h̄ pōt facere. scd̄us q̄ reqrunt ex pte loci z vasis. tercius q̄ requirunt ex pte tpis. ¶ Quantū ad pmū arti. sit hec pma ɔl'io q̄ de⁹ pōt in hāc ɔsecrationē pncipaliter. sacerdos pō taliter pōt. s. ministraliter vt dictū fuit in q̄stione pcedēti. Secūda ɔcl'io q̄ om̄is sacerdos potens verba pferre z intentionem hz̄e pōt ɔficere. nec posset illud ius ɔficiendi auferri p sūmū pontificē nec p degradationē vel alias qd tenent canoniste in. c. degradatio. de penis. li. vj. Et rō est q2 semp remanet caracter impssus ob qd nō posset talis q̄ntūcūq3 degradatus ɔhere mrimoniū imo tenet viuere clericaliter vt est ho. tex. cū glo. in. c. dictū. 8j. di. Et in hoc passu in scoto habes instantiā ɔ illam regulā. facilius est destruere q̄ ɔstruere. nā3 in hoc casu nō h3 vez hmōi em̄ regula militat in corpalibus z nō in spūalib9. nā in epis ɔrium est vt est textus expssus in. c. inter corpalia. extra de transl. epi. vel elec. S3 que sunt illa que reqrunt ad hoc q̄ aliq̄s possit licite ɔficere. dico q̄ posse ɔficere pōt dupl'r accipi. vno mō absolute ita q̄ si intendit vel artem ptat facere facit qd intendit. Alio mō de posse ordinate facere. Loquendo aūt de passo simpl'r ad ɔficere nihil requirit vltra debitā materiā. z mīster q̄ sit debitus ad quē requirunt tres ɔditiones. s. q̄ sit sacerdos q̄ possit pferre verba consecrationis z q̄ possit hz̄e debitā intētionē faciendi q̄ faciet z intendit ecclesia. īō p has tres ɔcl'ones nō pōt ɔficere laicus. mutus vel carens rōne. Et q̄ ista possit facere sacerdos rite ordinatus z non alius. pbat ex de sū. tri. c. j. §. q̄ nō est. de ɔse. di. ij. c. j. Circa qd nota q̄ verba q̄b9 ɔficit corpus xpi nō solū sunt s̄catiua s3 etiā sunt factiua z effectiua. nam pferre verba vt sunt s̄catiua rez est

hoīs sed pferre verba vt sunt facti ua vel effectiua nō est hoīs vt hō sꝫ a potentia diuina spālr hoī collata vnde ꝙ illa verba sint factiua ⁊ ef fectiua hoc facit caracter sacerdota lis q̄ ꝑ sacramentū ordinis infigit in aīa sacerdotis. ⁊ quia soli pſbyte ri habent caracterem. ideo illi soli ɔficiunt. vt pꝫ ꝑ illud extra de sum. trini. ⁊ fi. ca. c. j. Sed ad hoc ꝙ ali quis possit licite ɔficere requirunt vestes quo ad ornamentū. sed quo ad eū ꝙ sit ɔfessus ieiunus. ieiunio nature nō exñs in peccato nō ɔcu binarius. non publicus peccator. Ibi nota regulā quā oīs attem ptans actū alicuius ordinis quem nō hꝫ est irregularꝭ. s. vt si nō sacer dos celebraret nihil faceret ⁊ essꝫ ir regularis ⁊ si sine euāgelio sumeret de missa esset irregularꝭ. ⁊ si diceret verba nō ɔsecraret. Si sacerdos si ne indumentis vel sine req̄sitis cele braret nō est irregularis. sed pena arbitraria est puniēdus. nā in cano ne nō est determīata pena. ¶ Quā tū ad secūdū arti. oñdit que requi runt ex ꝑte loci ⁊ vasis. dꝛ ꝙ locus sit ɔsecratus nisi in casu necessitatꝭ. ⁊ ꝙ vas sit lapideū vel ligneum sic ɔsecratū de vase ꝓpinquo. i. de cali ce ⁊ patena. dico ista sint aurea vel argentea vel plumbea si paupertas assit. Nam nō licꝫ celebrare cū cali ce lapideo ꝓpter ineptitudinem nec ligneo ꝓpter sanguinis inbibitionē nec vitreo ꝓpter fractionis ꝑiculuꝫ nec de ere vel auricalco ꝓpter ꝓuoca tionem ad vomitū. hec habes. de ɔse. di. j. vasa. ⁊ c. ij. calix. Et nota ꝙ ista ex parte loci necessario ꝑter mittens nō incurrit irregularitateꝫ nisi in duobꝫ casibus. Primus ꝙ scienter celebret ī loco a iudice inter dicto. Scḋs si celebrat in calice nō idoneo. ¶ Quantū ad terciū arti. ostendit que req̄runt ex ꝑte tempis vbi notandū ꝙ tp̄us ɔgruū est ab aurora vsqꝫ ad nonā lꝫ in necessita te ꝓpter aliquam solēnitatem possit ampliari tp̄us. Ibi habes ꝙ oīa que ponunt in missali iuxta ritum patrie ⁊ solēnitatꝭ debent legi. Iteꝫ ꝙ sacerdos in missa debet habere rñdentem. ¶ Ad arg. in ꝑnci. dꝛ ꝙ ꝑ exponi illud malachie. Quicq̄d a vobis bñdicet inq̄ntū mali estis ⁊ sic eucharistia nō bene dicit sacer dos inq̄ntū malus est. sꝫ est bñs in ꝑsonā eccľie in bñdicēdo ⁊ ɔsecrādo

Irca distinctionē decimā q̄rtam q̄rit vtrū penitentia requirat ad deletionē pecca ti mortalis post baptismū cōmissi vř ꝙ nō. nā offensus hō pōt remit tere offensam absqꝫ ꝙ offendens pe niteat. ḡ multomagꝭ deus q̄ est sū me misericors. sꝫ remissa offensa re mittit pctm̄. ḡ ⁊c̄. ¶ Ad oppo. Luc. xiij. Nisi penitentiā egeritis oēs ꝑi bitis ⁊c̄. In ista qōne nō q̄rit de pec cato añ baptismū. nā illud ꝑ baptis mū delet. sꝫ de pctō post baptismū qḋ dꝛ scḋa tabula post naufragiuꝫ. iō in hac qōne q̄tuor videbūt. pmo q̄d remanet in pctōre trāseūte actu a q̄ dꝛ pctōr. scḋo si illud qḋ remo uet in pctōre debet. tercio si delet ꝑ penitentiā. q̄rto quō requirit ad de letionem punitio pnīalis. ¶ Quā

tum ad pmū articulū dr ꝙ iusticia est duplex.s. habitualis ⁊ actualis Habitualis est gratia ⁊ charitas. Actualis vt rectitudo nata in esse actui elicito. Eodem modo erit duplex iniusticia scȝ habitualis ⁊ actualis. habitualis est quedam puatio gratie in eo cui dr inesse. actualis est qdam puatio rectitudinis in actu. dr ergo a sancto doctore ꝙ in aīa q peccat manet reatus culpe qui est quedā obligatio ad penā debitā illi culpe. Ista aūt obligatio est qdā relatio non fundata sup actū realis culpe sed sup essentiā aīe. Aliter dr a nro doctore ꝙ actu pctī transeūte nihil reale absolutū vel respectiuū manet in pctōre. sed tm̄ qdam relatio rōnis in qntū est abiectū intellectus vel voluntatis diuine sic ꝙ postqȝ peccator cōmisit pctm̄ voluntas dina ordinat pctōrem ad penā corrndentē pctō ⁊ intellectus diuinus illam puidet. Et hec est expositio aug. sup ps. Beati quoꝝ. videre inquit peccata dei est ad penam iputare. auertere aūt h̄ est ad penā nō reseruare. pma opinio huius arti. erat Tho. in. 4. di. xiiij. q. ⁊. art. j. ad secūdam questiūculā. ¶ Quātū ad secundū arti. dr ꝙ illud tale siue sit relatio realis. vt dicit sanctus tho. siue rōnis. vt dicit scotus delet p penitentiā. iuxͣ illud simboli. credo remissionē peccatoꝝ. nā p penā ¶ Quantū ad terciū arti. dico ista obligatio nō remittit̄ sine pena vel aliquo equalenti in acceptatiōe diuina qꝛ p quodlibet pctm̄ sic̄ clamat scriptura offendit̄ deus. Offensio aūt dei vel eius ira est eiꝰ velle vindicare aut aliqd aliud sufficiens ad placandū exigitū. g̃ posito quocūqȝ peccato deus vult vindicare de peccante. sȝ velle vindicare est velle punire. igitur post pctm̄ cōmissum ad eius deletionē requirit̄ punitio vel aliquid equalens in acceptatiōe diuina ex quo potest haberi ꝙ penitētia quātūcūqȝ modica sit papa non potest de potentia ordinata absoluere. nā ante ipsam vel equiualentē ipsi peccato nō dat̄ a deo misericordia. j. di. qꝛ tua. ¶ Quantū ad qrtū arti. quō requirit̄ punitio penalis ad deletionē peccati pono duas cōclusiones. Prima q̃ ad deletionē pctī requirit̄ punitio voluntaria ex pte recipientꝭ pȝ. nā si oīs pena sufficeret tūc pena dānatoꝝ sufficeret sed nō facit qꝛ inuolūtaria. g̃ optet dicere ꝙ reqrunt̄ due pene. vna voluntaria q obligat se ad tristiciam. scda inuoluntaria quā exequit̄ pcepto alterius scȝ pcepto confessoris. nā vere penitēs oīa que imponūt̄ sustinere debet libenter. de pe. dis. ij. circa pn. Secūda ɔclusio qd intelligit̄ p penitentialē punitionem Et dico ꝙ ibi ɔcurrūt qtuor. pmo velle punire ⁊ h̄ in voluntate causante. secūdo nolle peccasse ⁊ hoc in voluntate detestante. tercio velle penam inflictam acceptare. qrto velle eam sufficienter ⁊ patienter sufferre. ⁊ fm h̄ dant̄ de pnitentia qtuor descriptiones. pma penitere est vindicare peccatū a se cōmissum secunda est ista. penitere est odire vel detestari peccatū cōmissum. tercia est ista penitere est penā inflictā p pctō

cōmisso gratanť acceptare. qrta est ista penitere ē penā sibi ꝑ pctō suo inflictā patiēter supportare. ibi hēs ꝙ deus pt dimittere culpā siue displicentia de culpa. In solone secundi arti. habes quō deus sine mutationis volūtatis remittit. ¶ Ad argu. in pnci. dico ꝙ tꝫ de potētia absoluta nō de potentia ordinata.

Ecūda questio. xiiij. distinctionis vbi queriť vtꝝ actus penitendi requisitus ad deletionez peccati mortalis sit actus alicuius virtutis. vꝫ ꝙ nō. nam passionibꝫ nō laudāť. ij. ethi. actus aūt virtutis laudabilis est. ij ethi. penitere aūt passio qdam est sicut ꝛ ipsa punitio quā icludit. ergo ꝛc. ¶ Ad oppositū est mgr in litera. In ista qōne sunt duo arti. In primo arti. deteminat ꝙ penitere pōt esse actus alicuius virtutis ꝑm quadruplicē eius acceptionē pcedentis qōnis. pmo ꝑm pmā eiꝰ ꝑcationē vl' eiꝰ acceptiōꝫ. Prima ꝯclō penitere pt esse actꝰ ꝟtutis ptꝫ. qnā actus conformis recte rōni est actus alicuius virtutis. sed penitere est hmōi ģ ꝛc Secūda ꝯclusio penitere est actus specialis virtutꝭ. Tercia ꝯclusio penitere nō est actus alienus itellectualis virtutis. Quarta ꝯclō penitere nō est actus alicuius virtutis ordinātis ad seipm sed ꝟtutis ordinātis ad alteꝝ que est iusticia. Et ꝑ hꝯ qd est actus iusticie ꝛ alicuius ꝟtutis spālis. v. ethi. Ibi habes ꝙ penitere est actus iusticie vindicatiue nobilior omni actu iusticie excepto actu pmiandi q est nobilior. Quinta ꝯclusio ꝙ iste actus est voluntatꝭ cuius est impare intellectui ꝛ volūtati imperio ptinente ad irascibileꝫ vel potentiam habentē aliquid sile virtuti irascibili. Nota ibi recollectionem de pmo actu penitentie siue de eius presignificato quid sit. ꝛ eius sit effectus ꝛ ꝑ que quasi ꝑ instrumenta. Et circa quod obiectuꝫ ꝛ a quo fit ꝛ ad quē finem ꝛ cū hoc ꝙ est alicuius virtutꝭ specialis. Circa secundā significationem que est detestari culpam cōmissam. Pria ꝯclusio ꝙ penitere sic pōt esse actus virtutis. Secūda ꝯclo ꝙ iste actꝰ nullius virtutis spālis pōt esse actꝰ sed cuiuscūqꝫ appetitie. Circa terciā ꝑcationē que est gratanter acceptare penā inflictā ꝑ peccato cōmisso. vt dictum fuit in fine qōnis pcedētis. Prima ꝯclusio ꝙ pōt esse actus virtutis. Secūda ꝯclusio ꝙ pt esse actus diuersaꝝ virtutū quaꝝ tn̄ q̄libet sit appetitiua. Circa qrtam significationem que est patienter ferre penā inflictā. Prima ꝯclō ꝙ ē actus alicuꝰ ꝟtutꝭ. Scōa que ē virtutis spālis. s. patientie. In secūdo arti. oñdit an actus pnie. vt est actꝰ virtutis requirať ad culpe deletiōeꝫ Prima ꝯclusio ꝙ nō vt actus determinate virtutis. Secūda ꝯclō ꝙ nō sequitur vt actus cuiuscūqꝫ virtutis talis vel talis indifferēter. Tercia ꝯclō ꝙ actus penitēdi vt ē dispositio pma ad pctī deletiōꝫ ē informis. Quarta ꝯclō ꝙ actꝰ penitēdi vt ē dispō ꝯcomitās ad pctī deletōꝫ ē formatꝰ a caritate In solo e rōis

pncipalis nota quod iusticia virtus pōt manere in pnīa. ¶ Ad argu. in pncipio dico q̄ z si penitere vel tristicia sit passio tñ imparare illam est actus virtutis.s.iusticie.

Tercia q̄stio

decimeq̄rte distinctionis. vbi querit̃ vtrum penitentia virtus sit tm̄ vnius pene inflictiua. Uī q̄ sic nam penitentia ē q̄dam iusticia vt dictum est. z iusticia reddit equale ꝓ equali. v. ethi. vni autē culpe pōt esse vna pena equalis ergo zc. Ad oppositū facite dignos fructus penitentie. Math. j. z Johelis. ȝ. scindite corda vestra. oīa ista ponunt̃ in pl̄i ergo zc. Breuiter dr̄ q̄ vnicuiqȝ virtuti in appetitu expñti opoꝛtet q̄ coꝛrespondeat aliqua regula existens in intellectu. ſȝ penitentia est virtus in apetitu. igitur penitētie ꝯuenit aliqua regula in intellectu z ſm illā regulā sequit̃ actus inflictiuus vnius pene vel pluriū. sed ista regula ē duplex. q̄dā ē naturalr̄ cognoscibilis scȝ q̄ pctm̄ ē detestādū inq̄ntū est dei offensiuū. z a deo auersiuū. Ad ꝑpositū dr̄ q̄ pnīa pmo mō vt hñs regulā naturalr̄ notā tm̄ est vnius pene inflictiua. z ex hoc tristicie ꝯsequenter si penitētia scđo mō scȝ vt habens regulā ex sacra scriptura vel ex reuelatione diuina accepta est pluriū penaꝝ inflictiua tot scȝ quot ibidē legislatoꝛ reuelabit sibi velle sufficere ꝓ culpa spiranda totalr̄. Ibi nota q̄ sunt aliq̄ v̄tutes supnaturales z alique regl'e supnaturalr̄ note. q̄ꝛ regularū v̄tutes oēs sunt moꝛales q̄ hñt̃ ex reuelatione sunt tales scȝ q̄ oīa sunt dimittenda ꝓpter xp̄m. ſȝ q̄ deus inspirauit totā scripturā q̄ est infallibilis sunt supnaturales. Ad ar. in pnci. pȝ ꝑ ea que dicta sunt.

Quarta questio

decimeq̄rte distin. vbi querit̃ vtrum ꝑ sacr̄m penitentie deleat̃ culpa. vī q̄ nō. in ps. dixi ꝯfitebor iniusticiā meam dño zc. ¶ Ad oppositū Math. xvj. Quodcūqȝ solueris sup terrā erit solutū z in celis. Jtē Joh. ij. Quoꝝ remiseritis peccata remittunt̃ eis. Jn ista q̄one sunt tres arti. pmus de diffinitione noīs penitentie. secūd' q̄ possibile est huic rōni noīs aliq̄d subesse. tercius est q̄onis responsiuus. ¶ Quātū ad pmū arti. dr̄ q̄ penitentia est absolutio hoīs penitentis facta certis verbis cū debita intentione, prolatis a sacerdote iurisdictionē hñte ex institutione dīna efficaciter absolutionem aīe a pctō sīcantib9. ¶ Quantū ad scđm arti. ōndit q̄ possibile ē huic rōni noīs aliquid subesse. pmo q̄ꝛ ꝯgruit aliquid subesse. ideo ꝯgruit h̄ signū institui in nō. scđo ꝯgruit q̄ ista absolutio fiat a sacerdote. tercio q̄ doctrina de sacerdote pnīe. sub alternat̃ doctrine de iudicis z doctrine de sacris. q̄rto q̄ꝛ nō est necesse ista verba sacramētalia ita ꝑcise eē sicut in sacro baptismi vel eucharistie. q̄nto q̄ ꝯgruit intentio debite ad requisita. sexto ꝯgruit ex ꝑte suscipientis q̄ sit penitens. septimo ostendit̃ q̄ hec oīa facta sunt. de facto vbi hēs q̄ nihil ꝑtinens ad sacr̄m penitentie pōt a

laico dispēsari ꝛ ꝙ ꝯfessio fcā laico Uidetˀ plus obeē ꝙ̄ ꝓdesse nisi vr/gente nc̄itate. Quantū ad tertium arti. ōndit an ꝑ sacramētū peniten tie culpa deleatˀ. Et p̄imo ponit o pinionē mgr̄i in iiij. di. xviij. ca. vi. ꝙ sacerdos noue legis sic se hēt ī sol uendis vel ligandis culpis sicut o/lim legalis in illis qui erant ꝯtami nati lepra que pctī significant. sed illud videtˀ nimis derogare sacram̄ to penitentie. nam ſm hoc nūquaꝫ deletur ꝑ sacramentū penitētie pec catū. Et seqretur vlterius incōueni ens ꝙ sacramentū penitentie nun/quā esset secūda tabula post naufra gium. quia nunquā liberaret nau/fragiū a periculo submersionis Di co ergo ꝙ ita reqrit deus dispōem de ꝯgruo ad hoc vt peccatori cōfe/rat grām. ꝛ hoc vt nō alliget poten tiam suā sacramētis. vt tn̄ sine dis/positōne illa p̄uia ꝛ ꝯgrua que suf/ficeret ꝯferat ꝑ sacramentū grām ꝛ hoc est maioris misericordie viam duplicē instituere per quā iustificetˀ pctōr ꝙ̄ ipm ad vnā viā artare Si cut ergo adultus pt hr̄e duplici via grām delentē originale pctm̄ scꝫ ex bono motu disponēte ad illam de ꝯgruo ꝛ ex susceptōne baptismi. ita in ꝓposito. Et sic ꝯcludit doctor. ꝙ per sacramentū penitētie culpa de/letur ꝛ ꝑdita gr̄a recupatˀ. Nā ope ra ꝑ pctm̄ sordidata facit deo acce/pta. i. di. ꝛ purgabit in fi. Iteꝫ facit surgere ad opa fortiora. i. dis. quid est in fi. ꝛ trib⁹ ca. se. Item restituit dignitatē officia. i. di. quia tua in fi ne. nam ꝓpter patientiā penitentis quantūcūqꝫ puam penitentiā. ꝛ in quocūqꝫ paruo tpe factā deus nō re spuit de pe. di. iij. talis. §. ecce nota ꝙ pt colligere a prima qōne isti⁹ distinctōis. ꝙ simplr est meli⁹ pec catorē nō correctū esse in pena ꝙ̄ si ne pena ſm ꝙ pena inuolūtaria cō comitās pctm̄ ordinat culpā. sꝫ nō delet. volūtaria vero delet. Ad au ctoritatē in p̄cipio ꝯceditˀ. ꝙ pt di mitti pctm̄ ꝑ modū attritōis vl̄ cō tritōnis tanꝙ̄ ꝑ meritū de ꝯgruo sꝫ nō negatˀ qn hic possit dimitti

Circa distinctōeꝫ decimāqn tam qritur. vtꝝ cuilibꝫ pec cato actuali mortali corrñ/deat ꝓpria satisfactio. Uidetˀ ꝙ non qꝛ tūc posset satisfacere d̄ vno nō sa tisfaciendo de alio. ꝛ sic satisfaciēs de vno recōciliaretˀ in amicitiā pri stinam ꝛ nō satisfaciens de alio re/maneret inimicus. ꝛ sic simul esseꝫ a micus ꝛ inimicus. Ad oppositū sa tisfactio pro culpa est solutio pene qa satisfactio ē redditō eius qd̄ red dendū est. sed ſm iusticiā pena or/dinat culpam. sed determīate culpe correspōdet ꝓpria pena inordinatō ne ordinatiua. ergo ꝛc. In ista qō/ne sunt qnqꝫ arti. Primus qd sit sa tisfactio Scd̄s an sit homini possi bilis talis satisfactio. Tertius in q̄ bus ꝯsistit. Quartus. An cuilibet pctō correspōdeat satisfatio vel affli ctio. Quīt⁹. an vna satisfactio pos sit ab alia separi ¶ Quantū ad pri/mū articuluꝫ dico. ꝙ satisfactio est redditō volūtaria equalētis alias indebiti. et sic ex isto habetˀ ꝙ sit vo lūtarium ꝛ ꝙ recidatur cui debitū

est vl' satisfactio penitetie e pcto2uz cās excidere nec eaꝝ suggestionib aditū indulgere de pe. dist. iij. circa prīci. Et ꝙ satisfactio ē vade ⁊ amplius noli peccare. de pe. di. iij. ꝙuis caute. §. hāc auctoritate ⁊ pcto2 tūc satisfacere intellig r dum penā iudicio eccle impositā factis exeqtur de pe. di. i. §. hoc idē Quantū ad scdm arti. est opio Anselmi. in lib. j. ⁊ ij. cur deus hō. qd nō est possibilis satisfactio nisi in vtute passionis xpi Improbat dns ꝙ de poña absoluta deus posset peccatori culpam remittere satisfaciente peccatore. dato ꝙ xps nō fuisset incarnatus. Cōfirmatur p Augustinū xiij. de trini. c. iiij. fuit qdem ⁊ alius mod9 nostre redēptionis possibilis ꝙ p incarnationē ⁊ passionē. sed nullus nr̄e miserie sanande ꝯueniētior fuit de potētia vere, ordinata deus nō remittit nisi virtute passionis xpi. Quātum ad tertiū articulū in quib consistit rō satisfactonis. Dico ꝙ magis ꝯsistit in actib penalib ꝙ non penalib. Nam tres sunt ptes satisfactōnis penales. scz elemosina. ieiuniū. ⁊ oratio. de pe. di. vi. §. i. Et hoc est qd dicit Augustin9 de vera et falsa. Penitentia sunt in qd digni fructus vtutuz qui nō sufficiūt penitentib. Penitentia em̄ grauiores fructus postulat vt dolore ⁊ gemitibus mortuus vitam impetret. Isti autē actus penales reducūtur ad act9 interiores qui sunt disciplina ⁊ tristicia de peccato. ⁊ ad actus exteriores qui sunt ꝯfessio verecūdia ⁊ satisfactio per ieiuniū ⁊ oratō nem ⁊ p elemosynaꝝ largitōez ⁊ similiū. ¶ Quantū ad quartū arti. an alicui peccato correspōdeat aliqua pena ꝓpria. Dico ꝙ pn̄t esse plures satisfactōes totales vel ptiales correspōdentes vni peccato. Totales quidē qa nō est peccatū qd nō posset remitti p solam ꝯtritōem ⁊ tūc illa sola est totalis satisfactio. pōt etiam remitti p ꝯtritōem remissaz/et p alias penas suppleentes imperfectōnem ꝯtritōnis cum sm quātitatem delicti satisfactio debet iponi xij. q. ij. fraternitas. de pe. di. v. falsitas. Et publice peccātes publice satisfacere debēt. xi. ꝙ vlti. canonica. Cōtritio aūt intensa ex vna pte/et ipamet remissa cum aliis penis ex alia parte dn̄t specie. lz sint equalentes in acceptatōe diuina Ponit casum qualiter est agendū vbi correspondentia nō potest obsuari. ibi] casus de paupe nō valente ieiunare nec orare nec elemosynā dare. Ibi casus de diuite nullam penitētiam volēte accipe. tamē ꝯtritus de peccatis et ꝙ ille ꝓponat non redire. tenet ꝙ vterqz est absoluēdus. ¶ Quantuz ad qntum articulū. An satisfactio pro vno peccato possit separi a satisfactōne pro alio ē opino Tho. i qrto. di. xv. q. i. arti. iij. Ad scdam qstiūculam. ⁊ Ricardi in eadē di. q. v. arti. i. Et Hen. quol. viij. q. xviij Dicūt isti ꝙ existens in pctō. nullo mō potest satisfacere. nec etiā impositaz penitentiā soluere. Improbat doctor opio ꝓpria ꝙ ꝯfessus cui penitētia iusta est imposita Item etiā ante pene solutōem in peccatū reci

diuans pôt penitētiam soluere. nec vnquā illa eadem exigetur iterum. Jtez ꝙ illa nō est sibi iterato imponenda. Jtem ꝙ si ꝓpter nouū peccatum dānatur non dū tota penitētia ꝑsolata pro illa nō soluta tpaliter ī inferno puniri qua soluta cessabit illa punitio illius peccati. nec ꝑ hoc ītelligas ꝙ exeat ab inferno. Sz vt melius sit solutio ad articulū dico ꝙ satisfactio q̄ttuor respicit. s. deuz eccl'am. proximū. ꝛ seipm. vt aspicit deum includit ꝯtritōem. vt aspicit eccl'am includit ꝯfessionē. vt aspicit proximū includit restitutōnez vt aspicit seipm. i. restituentē. sic includit carnis maceratōem ꝛ orōem. vel aliam penitentiā Et sic ꝫm hos modos vnus pōt satisfacere ꝑ vno nō satisfaciendo ꝑ alio. Aplica si vis ꝙ q̄s possit satisfacere de vno pctō sine satisfactōe alioꝝ. habes de pe. di. iij. inter oīa. §. his auctoritatibꝫ Sed ꝙ in sola ꝯtritōne sine cōfessione q̄s possit dō satisfacere habes de pe. di. i. sic etiam. ꝛ in mltis. §. sequētibꝫ. Circa qō nota. ꝙ duplex est malū. s. culpe ꝛ pene. Culpa em̄ remittit ex sola ꝯtritōne peccatoꝝ sine qua nō sufficiūt oꝑa charitatis. de pe. di. i. in caplo dixi. ꝛ c. si pctm̄ cum sil'ibus. Sed pena peccati ex sola ꝯtritōne nō dimittit nisi ex penitētia exteriori. vel nisi maxima esset ꝯtritio. Nā illa maxima pena est vt notat glo. de ꝯse. di. iiij. baptismi. vices. ¶ Ad argumentū in pricī. pꝫ per q̄ntū articulū

Ecunda qō

decie q̄nte distinctōis. vbi q̄ritur. vtrꝫ q̄cūqꝫ abstulit vl' detinet iniuste rē alienaz. teneat statim illam restituere. sic ꝙ nō possit penitere sine tali restitutōne. Uidet ꝙ n̄ Nam bonū cōe debet ꝑponi bono ꝑticulari primo ethi. ergo meliꝰ est dare pauperibꝫ q̄3 illis cuius est. Ad oppositū Exodi xxi. qui furatꝰ fuerit hoīem ꝛ vendiderit eū morte moriat. Jn ista q̄stione sunt duo videnda. Primo vtrꝫ rerum dominia sint distincta. Scd'o si auferre alienum es pctm̄ mortale. ¶ Quantum ad primū articulū dicit. ꝙ reꝝ dominia sint distincta. Circa ꝙ ponūtur alique ꝯclusiones Prima. ꝙ de lege nature oīa sunt cōia. Hoc patet in decreto. di. i. ca. i. iure nature oīa sunt cōia. Jtem di. vij. c. quo iure defendis villas eccl'ie. Scd'a ꝯclusio. ꝙ post lapsuz oīa fuerūt distincta. Et ob hoc Aristoteles ij. poli. vitupatur policiaz Socratis ponentis oībus oīa esse cōia. Tertia ꝯclusio. ꝙ illa distinctio rerum nō est a lege nature vel diuina Patet. quia ꝑ legem nature et per legem diuinam oīa erant ꝯmunia. Quarta ꝯclusio. ꝙ illa distinctio ꝙ hoc sit meū hoc tuū est a lege positiua scripta seu data a p̄re seu prīcipe Patet. nam post diluuiū Noe distinxit filijs suis terram. vel ipi de ꝯmuni ꝯcordia diuiserūt terras. sic ꝙ vnus occupauit vnaz ꝛ alius aliam. Quinta ꝯclusio. ꝙ duplex ē principatus. scꝫ paternus ꝛ politicus. Paternꝰ id ē ꝙ filius obediat patri. ꝛ nūquā nec ꝑ legem Mosaicam nec etiā euangelicam reuocata est hec s'uitus. q̄a fundamētū est in

lege nature.i.in moralibus viij.ethi. Politicus e duplex. vel in vna psona. vel in coitate. sic q vnus princeps regat. et iste vterque est iust secundum iusticia legalem. Sexta conclusio. q prima distinctio dnoz potuit esse iusta a lege positiua. iusta siue lata a pre siue a principe siue a coitate.

Quantu ad scdm articulu dr. q sicut auferre alienu est peccatu mortale. ita retinere aliena inuito dno est pctm mortale. Et sic respodet arti. affirmatiue. sed cum hoc circa arti. videbutur qttuor. Primo qs tenetur restituere Scdo qd tenetur restituere. Tertio cui tenetur restituere Quarto qn tenet restituere. De primo quis tenet restituere. Dico q q cuq retinet vel abstulit alienu tenetur restituere. Sed auferre otingit quattuor mois. velut causa supior vt dns castri alicui pcipiendo. vel vt ca proxima auferendo. vel vt ca adiuuas. vel vt socius in auferedo. vel vt iudices si osulit vel fauet vel adulatur. pter qd fit ablatio. et sine qua no fieret. Et cum isti omes sint ablatores illius rei omes tenetur restituere. cum no dimittat peccatum nisi restituat ablatum. xiiij.q.vi.si res. De scdo quid tenet restituere. dico q no solu tenet restituere re ablatam vel vsum rei. sed etia ad interesse et fructu pceptum de re. si res esset fructifera. sed no fructu qui puenit ex industria illi q vtitur illa re. ex quo seqtur q lucrum qd seqtur ex pecunia fenerata vel acquisitu est ex illa pecunia no tenet fenerator reddere a quo furatus est. alioqn recipiens esset fenerator cu pecunia nuda pecunia lucraret. De tercio cui tenetur restituere. Dico q dnifica to si transit possibile. et hz eum psentem vel mittere pot sine maiori expensa q sit pricipale. Et si mortuus est dabit amore dei. Dico q si het heredes det illis. aliter no est satisfactus Si vero heredes no sunt det amore det iuxta osilium ofessoris.

De quarto qn tenetur restituere Dico q no licet aliquo tpe detinere alienu dno inuito. sed in aliqbus casibus sicut reddere furioso arma. licitu est differre restitutoem. posita in iaz interiori volutate. s. q restituet dum erit ogruetia. sed isti casus no bene pnt specificari. Dein nota mlta q in lra tertio et qrto arti. ponuntur Scoti i scdo arti. traslatio dni auctoritate legis iuste iusta e. Ubi nota q prescriptio in im obilibus est vsucaptio in mobilibus est ista. id est longa possessio in imobilibus. si alicui prio videbat neglecta q mo aliqs occupauit e iusta. aliter eent lites si sp vnus vellet in illa here dominu. qd patet ex de pscrip. c. vigilanti. et in glo. sup vbo alienauerit Ite habes in scdo arti. dns alicuius rei no prohibitus a lege vel a supiori volutate a qua dependet in dando vel in trasferendo pt dare rem sua alij voleti ea recipe. vbi habes q requiruntur ad iusta donatione. et que psone no possunt recipe nec dare. Ex quo etia habes q monachus no pot dare sine licetia abbatis. nec filius sine licentia paretis. nec qs pt dare pecunia frati minori si ipe non

vult esse dn̄s. habes terciā ɔclusio/nē. vel in tercia ɔclōne dn̄i rez iu/ste eas transmutāt vel vendūt si si/ne fraude ſuent equalitatē valoris hic habes ꝙ res potest vendi carius ob hoc ꝙ vendens dānificaꝛ sic in/telligendo ꝙ si in detentione illarū rez posset dānū recipere potest am plius petere sic tn̄ recōpensando la/bores. Sed si emit decem ⁊ ven/dit triginta ⁊ lucruꝫ pecuniaꝝ ⁊ la/boꝛ nō excedūt viginti. dico ꝙ tene tur ad restitutionē. Ex quo dico ꝙ anxionarij. q̄ emūt in foro ⁊ īmedia te vendunt in domo maiori p̄cio q̄ȝ emerūt teneꝛ ad restitutionem. In q̄rta ɔclone dicit ꝙ ad iuste ɔtrahē dum mutuū opoꝛtet seruare equa/litatem simpliciter in nūero ⁊ pon dere exceptis quibusdā casibus. nā in quibusdā licꝫ accipe vltra sorteꝫ ex accōmodato. verbi grā. Comp̄/stiti decem sic ꝙ p quadam die assi gnata. teneaꝛ mihi dare. sꝫ si nō de derit realiter faciet mihi malū. naꝫ ego vellē illas pecunias exponere p meo lucro in tali casu ille teneꝛ mi/hi ad restitutiōꝫ. Et si dicaꝫ vsqꝫ ad talem diem do tibi gratiose. sꝫ isto mō ꝙ si illa die nō dabis ꝙ des pro dāno decem. si ḧo dies transit pos/sum decem recipe. hoc tn̄ modo nō erat intentio mea vt dies transiret quia ꝓpter habere decem volo. naꝫ si mea intentio talis ē dr̄ vsura. No ta duplicem regulam in ɔtractib⁹ ſuandam. Prima ꝙ ɔmutans nō cōmutat tp̄s quia tp̄us nō est suū ⁊ ideo si dicit expectabo tp̄us si das mihi tm̄. est reddendū. Secūda re gula ꝙ nō ponat se in lucro tuto. ⁊ illum cū quo ɔmutat in dāno qꝛ si sic teneꝛ ad restitutiōꝫ. Ibi nota du as regulas ſuandas in mercatione. Prima ꝙ talis mercatio siue mu/tatio sit vtilis rei. Secūda ꝙ talis iuxta diligentiā suā ⁊ prudentiam p rōem accipiat in cōmutatione p̄/ciū coꝛrn̄dens. In solutione q̄nte rōnis nota quid faciendū sit si p̄so na detinens iniuste sit p̄sona rei pu blice necessaria. nō aūt ille a quo de tineꝛ dicit ꝙ si stat in ꝛl'i necessitate ꝙ illud qđ tenet indiget p vita pōt detinere si ḧo p ɔseruatione status dubito. quia status nō facit ad vitā Item si tam detenens q̄ȝ ille cui fit detentio sint in extrema necessitate dicendū est ꝙ si detentoꝛ fuit p̄mo in necessitate ꝙ non teneꝛ reddere nec si veniret ad pinguedinē teneret Ratio est qꝛ iam ex ista necessitate factum est suū si ḧo primo venit in paup̄tatem cui res detineꝛ. dico ꝙ est faciēda restitutio. vt hr̄ extra de ḧbo. sig. exīt q̄ seminat. Sed intē/tio est aliquoꝝ ꝙ si venerit ad pin/guiorē foꝛtunā ꝙ teneꝛ ad restitu/tionē. Et hu⁹ intentōis est herueus ⁊ hoc hēs. xiiij. q. 6. si res. ⁊. 23. q. 8 pessimā. vbi dr ꝙ nō vere penitet q̄ ablata nō restituit cū potest. Sꝫ si ille qui debet nihil habet. dico ꝙ nō est sup̄ restitutione molestādus q̄ nō habet vnde soluat. xiiij. q. 6. si res. ⁊ malus est actio quā excludit inopia deb toris vt in. c. olim in p/uo. extra de resti. spo. In solutione sexte rōis nota q̄d faciendū est adul tere qe ex alieno viro cōcepit ⁊ fi/

lius viro tanq̄ȝ legittimo succedit. dr q̄ oportet q̄ illū nō legitimū p/uocet ad deuotionē alicui⁹ religio/nis ꝛ si illd nō possit adimplere de/bet heredi legitimo dare q̄ntū pos/sit ꝛ auferre suspitionē ꝛ h̄ honeste ipse diffamet. vbi habes ſm docto res etiam q̄ mulier de turpi questu nō tenet ad restitutionē. ¶ Ad arg. in pncipio dico q̄ bonū cōm ne dȝ pponi ptculari. verȝ si non fit iniu/ria particulri.

Ercia que/stio xv. distinctiōis vbi querit vtrū dānificans aliquē in bonis psone vel corporis vel aīe teneat ad restitutionē ita q̄ vere penitere nō possit nisi restitu/tione facta. vī q̄ nō. nullus tenetur ad impossibile ſȝ in talib⁹ aliqn̄ re/stitutio est impossibil' ptȝ. Nā bo/nū spūale nō pōt reddi ḡ ꝛc. ¶ Ad oppositū. 6. q. j. ex merito deterio/res sunt q̄ vitā moresq̄ȝ bonoꝝ cor rūpunt q̄ȝ hi q̄ subas alioꝝ pdiacq̄ȝ decipiūt. In ista q̄ōe sūt duo vidē/da pmo d illo q̄ dānificat aliquē in bonis aīe. scdo de illo q̄ dānificat in bonis corpis vel fortūe. ¶ Quā tū ad pmū arti. de bonis aīe dr q̄ q̄s nō pōt ledi in bonis aīe nisi de/trahat a virtutib⁹ ꝛ iūgat vicijs. et hec resticutio nō pōt aliter fieri nisi inducendo eū ad virtutes rogatio nib⁹ vel oronib⁹. Et ideo est picu/losum inducere aliquē ad pctm̄. q2 credo q̄ de illo vix pōt fieri satisfa/ctio maxīe si h̄ituatus sit cuȝ hirus nō sint in nr̄a ptāte vt hētur. 3. eth'. ¶ Quantū ad secundū arti. dico q̄ dānificans aliquē in corpe. aut ab/stulit sibi vitā aut dānificauit eum in aliquo mēbro si abstulit sibi vi/tam dico q̄ nō dȝ absolui nisi resti tuat eā sic q̄ si prem vel matrē ha/bebat q̄b⁹ dabat vitā aut alias psō nas piūctas q̄ det illis vitaȝ aliter nō absoluat. Sed hodie pfessores indocti aliter faciūt. Nam si est ca niscida vl' bouiscida nō absoluitur sine bouis vel canis restitutione. ꝛ si est homicida sic. Si vero dāna/uerit in mēbro mutilando eū dico q̄ debet cū pecunijs damnū ꝛ dam na restituere. Sed si quis alium oc cidit. lege potest occidi. dico q̄ sic. ꝛ lex talionis debȝ suari. ꝛ h̄ erat in lege Mosayca ꝛ pfirmatū in lege euāgelica Math. 26. Om̄is q̄ gla dio occidit glad o peribit. sed deus nō dixit furē eē occidendū vtȝ iu/ste occidatur. dico q̄ si furat de no/cte p̄sumendū est q̄ si inuaderet q̄ occideret inuadentē ꝛ sic ratione il lius potest occidi. Sed si de die fu rat nō debet suspendi q2 p̄sumit q̄ tm̄ venit ad furandū sed q̄ det alia pena. nā p furto solo nō est occiden dus. Et posito q̄ hō esset a lege dis/co q̄ melius hic debuit dispensari q̄ȝ in adulterio. sed in adulterio fa/cta fuit dispensatio. Et q̄ adulte/riū sit maius ptȝ. Prouͤ. 6. q̄ pena de adulterio sit remota demonstra tur. Joh. 8. Mulier nemo te accu/sat nec ego vade iā āplius noli pec care. Sed si quis aliquē retraxerit

a religione si debet facere restitutionem. dico ꝙ si ille stabat in religione tenetur eum restituere. si vero nō sed venerat intrare religionē dico ꝙ debet illum sollicitare vel alium inducere equiualentē illi. Si vero aliquis simpliciter vult intrare religionem. dico ꝙ si nō faciat malicia motus ꝯtra illam potest sibi dare ꝯsilium ꝙ nō intret. si videt sibi ꝙ aliter melius posset viuere. ꝛ ꝺ hoc nō tenet ad restitutionem. Sed aduocatus si malū dat ꝯsilium maxime si illo consilio pars sua lucrat causam ꝛ alius perdit tenet ad restitutionem. ꝛ hoc ab illo puncto in q̄ sciuit ꝑtem suam nō habere iusticiam. Et ob hoc multi eoꝝ vel nō loquunt in mortis articlo vel linguā comedūt. ꝑ quo facit textus. ꝛ ibi ꝑ glo. insti. quib; nō est permissum facere testamentū militare. §. itē furidus. Omes ꝑ malo ꝯsilio consiliari puniāt habes. 86. disti. tanta. in fine. Nam qui dat bonū ꝯsilium. ꝑsentis vite habet subsidiū ꝛ eterne remunerationis consequit ꝑmium xij. questiōe. ij. bone. Sed si quis a patre bona receperit que scit esse fenerata tenetur ad restitutionem dico ꝙ sic ꝯm theologos licꝫ ꝯm iurisperitos. sꝫ excusatio generalis excusat a restitutione. vt si quis dicat alicui. Cui obligatur. Si aliquod malum feci date mihi veniā ꝛ aliꝰ dat. dico ꝙ nō excusatur. Sed si dicat ego habui de vobis siue modicum siue multū absoluatis me. dico ꝙ si alius est sapiens ꝛ dicit remitto putarem ꝙ nō oportet noīare quantitatem. Sed familiaris cōuentio excusat vt si dicatur quis vis ꝑ aliquo de quo nō sum obligatus dico ꝙ si dicat sibi veritatem quātitatis et alius stat in sua libertate ꝛ dicit. tanto ꝑcio dimitto credo ꝙ est absolutus. nam ꝑ nihilo posset dimittere. Sed si dicit teneor in decem ꝛ sunt triginta dico ꝙ nō est absolutus. Sed de re inuenta quis tenetur ad restitutionē. dico ꝙ sic. ꝛ illi cuius res est sed si nō inuenitur adhibita ꝺ ligentia detur pauperibus. Sed quis tenet reddere si scit ꝙ ille cui reddet erit peior cum illis pecunijs vt si esset vsurarius. dico ꝙ sic. Nam debet curare de anima sua ꝛ nō aliena. Sed pater meus tenuit hereditatem centum annis ego scio ꝙ non erat sua teneor ad restitutionem. dicunt iuriste ꝙ nō sed theologi ꝙ sic ꝛ credo. Sed quis de vsuris potest recipere elemosynam dico ꝙ sic si modica sit. Uel si credit ꝙ cuius sunt pecunie acceptet illam. Uel si nō si fenerat cuius sunt pecunie. Sed monasterium tenetur ad restitutionem si aliquis ingreditur ꝛ est debitor alicuius. dico ꝙ si nihil habebat monasterium non tenet. sed si habebat ꝛ dedit cenobio tenet. sicut dicimus de heredibus. Et ista sunt determinationes disputate ꝛ ꝯcluse ab herueo in tractatu de restitutionibus.

¶ Ad argumentū in ꝑncipio patet quō fit restitutio ꝑ ea que dicta sūt in questione.

Quarta questio decimequinte distincti. vbi querit vtrum damnificans aliquem in bona fama teneatur ad restitutionem sic quod De penitere non possit nisi famam restituat. videtur quod non. extra de calumniatoribus.c.j.et.ij. ¶ Ad oppositum est aug. ad Macedonium epla secunda. et ponitur.xiiij.q.vj.c.j. Non dimittitur peccata donec restituatur ablatum si restitui pt. In ista questione dico quod tripliciter potest quis alium infamare. Et secundum hoc pono tres conclusiones Primo pot infamare alium falsum crimen sibi imponendo publice. Et isto modo pono primam conclusionem quod oportet restituere famam simpliciter retractando verbum suum dicendo quod malitiose vel alias sibi imposuit et ita in publico sicut sibi imposuerat nam aliter non servaret iusticiam de reddendo proprio quod suum est.j. etbi.imo videtur mihi quod maior ponderatio debet esse in his quam in rebus ablatis cum fama sit maiori quam res alie separate et quilibet tenetur servare famam suam. et si de illa non curat puniendus est tanquam homicida sui.4.ethi. licet non sit clarum in textu sed extrahitur. et habes in decretis quod qui famam suam negligit crudelis est.xij.q.j.nolo.et.xj.q.3.non sunt. Item etiam dicitur prodigus vt in.c.fi.de accu.in decretalibus.de infamatoribus aliorum habes quod infamatores hominum sunt peiores direptoribus rerum 6.q.j.ex merito.et.c.deteriores. Etiam tales corporaliter sunt affligendi.j. q.j.c.j. Secundo modo potest infamare alium nedum verum crimen sed occultum (.non servando iuris ordinem) publice imponendo. Et de isto modo pono secundam conclusionem quod non tenetur detractare verbum suum quod posuit in publico quia hoc faciendo mentiretur si illud quod posuit fuit verum quia non tenetur mentiri propter quodcunque bonum reddendum alteri. sed tenetur aliquo modo licite reddere famam per talia verba non credo eum esse talem qualem dixi vobis. Tercio modo verum crimen sed occultum in publico sibi impositum negando. quia in hoc negans notat imponentem de calumnia. Et de isto ponitur tercia conclusio quod simpliciter non tenetur retractare negationem suam quam negauit in publico verum sibi crimen impositum. quia non tenetur statim quicunque in iudicio confiteri se esse reum nisi sit conuictus. tenetur tamen per quedam verba sobria restituere famam accusanti quoniam indirecte notauit de calumnia dicendo non habeatis eum pro calumniatore. quia pie credo quod habuit bonam intentionem in imponendo. In secunda conclusione tenes quod plus debet quis diligere famam vel vitam alicuius cui potest iuste inesse quam suam si iuste non potest sibi inesse. ¶ Ad argumentum in principio patet per ea que dicta sunt in questione.

Circa distinctionem decimamsextam queritur vtrum ista tria. confessio. contritio. et satisfactio. sint partes penitentie. videtur quod non. nam fructus non est pars eius cuius est fructus quia fructus est vltimum et pars non est vltimum. sed satisfactio est fructus penitentie secundum aug. de vera et falsa pe/

nitentia. ergo rc. Ad oppo. est magister in lra. In ista qone duo fient. Primo ponent aliq distinctoes vl' ordo aliquar. Scdo dicet ad pro situ. Quantu ad primu arti. dico. q ista qttuor se hnt p ordine. Primu est pnia q est sacrametu Scdm est pnia virtus q est queda iusticia vindicatia cuius imediatus actus volutatis elicit' e penitere. Tertiu est actus imperat' qui est effectus imediatus actus eliciti ad que seqtur pena. Quarto et vltimo seqtur pena pns istum actu impatum ab actu elicito ipius penitetie vtutis. et ista pena e effectus remotus illi' actus eliciti. Oia em ista distinguutur inter se. Pz p posse separi vnu separi ab alio. Pot em vtus illa esse sine actu suo elicito. Patz de se et ecotra. qr vt dcm est prim' act' pformis roni natus gnare vtutem pot haberi anteq virtus habeat qr est ca generatonis primi grad' virtutis. Consilr actus ille elicitus qui est secudus pot esse sine tertio et sine actu impato. quia no stati ad actuz imperiu in volutate seqtur actus q impatur. quia volutas impans no est omipotens. et econtra. Tertiu illud pot esse sine scdo. scz aliqs act' causatiuus pene sine actu volutat impantis istum actu. Sicut pot aliquis hre detestatoem peccati a se pmissi imediate et pteplatone dei licet no imperet talem actum elici vt vindicatm culpe. Pot et tertiu esse sine qrto. quia no semp actus istos qui sunt nati generare penam sequitur pena pter aliqua indispoez forte in ipa penitetia susceptiua pene. sicut no semp ad volutione vel odiu peccati pmissi sequitur tristicia. sic dictum est prius. Quartus pot esse sine tertio. qa pena po t ista sequi sine actu isto ordinato qui natus esset causare illam penam. quia ille act' vt ordinatus no est causa pcisa generatonis illius pene. et sic vnu erit sine alio ¶ Quantu ad scdm articulum et declaratiuu propositi dico de h vocabulo penitere. Nam pprie penitere vt dictum est. est prius penaz tenere. tenere aute includit occasionem tenentis. s. q volutarie teneat et quia plicatio pene sit ibi qd in se teneat. pot ergo habitus ille dici penitentia que est queda habitual'r tendentia pene. sicut pricipiu habitualiter inclinans ad infligendum sibi volutarie penam. et actus eius elicitus potest dici penitentia actualis. vel penitere. quia quodda velle est inflictiuu pene sibipi. et actus ille primus impatus ab actu elicito iusticie pot dici penitere. quia est volutarie habere in se pena. saltez i causa sua. nec aliter pot eque pricipaliter volutarie haberi. sicut in causa. Quartu lcz puniri pena sequete actum illum no est proprie penitere sed magis vt ita dicam peniteri et penam teneri vel vsitatius puniri. Ex quib' pcluduntur ista q tria prima habent dici penitere vel penitetia. no aute quartu. Item q ista tria de quib' queritur sunt ptes penitetie que est virtus. no tame que est actus. Possunt aute esse ptes penitetie tertio et quarto mo dicte. Itez q

ista tria nõ sunt ptes penitẽtie sacramẽti. reqrũtur tñ quodãmõ ad ea. Nota hic ꝓ ista materia ꝙ nos habemus ↄtritõem ⁊ attritõem Contritio est dolor de peccatis p̄teritis cũ ꝓposito nõ iterandi. Attritio est dolor de seipo cuꝫ de pctis non põt haber e ↄtritõem. ⁊ ideo si qs vt salueturnõ potest hr̃e ↄtritõeꝫ saltem habeat attritõem. Ad argumentũ in pricipio dico. ꝙ in penitẽtia sunt duo. s. opus exterius laboriosuꝫ qđ dicit fructus. et hoc nõ est pars. penitentie est opus interius scꝫ puniri ⁊ ↄtristari ⁊ hoc bñ est ps penitẽtie

Ecũda questio decimesexte distinctõnis vbi q̃ritur. Utꝝ remissio vl expulsio culpe ⁊ infusio gratie sit vna mutatio. Videt ꝙ non. q̃a illud et ad qđ disponit nõ sunt idem. nã expulsio culpe disponit ad infusioneꝫ gratie. Probat. nam p expulsionẽ culpe nõ est inimic⁹. sed p infusionẽ gratie ẽ amicus. sed nõ sunt idẽ desinere esse inimicũ ⁊ incipe esse amicum. ergo ⁊c̃. Ad oppositũ si expulsio culpe sit alia mutatio ab infusione gratie. aut ergo mutatio positiua vel priuatiua. vel acq̃sitiua vel deꝑditiua. Nõ primũ. quia mutatõis positiue terminus ad queꝫ est aliq̃d positiuũ. illius autẽ expulsionis nõ est termin⁹ ad quẽ positiuus alius a gr̃a. Nec priuatiua. quia tũc terminus a quo esset positiu⁹. sed culpa nõ est aliquid positiuũ. ergo ⁊c̃. In ista q̃stione ponũtur tres ↄclusiones. Prima ↄclusio. ꝙ remissio culpe ⁊ infusio gratie non sunt vna mutatio. Patet. quia remissiones culpaꝝ sunt multe exñte vna infusione gratie. Et sic distinguẽtur per plurificabile ⁊ nõ plurificabile. Secũda ↄclusio. ꝙ remissio culpe ⁊ infusio gratie nõ sunt due mutatões reales Patꝫ. nam obligatio ad penam ꝓ culpa cõmissa nõ est aliquid reale in anima post actum p̄teritũ sed est tm̃ relatio ratõnis in obiecto volito vt volitum. Sed infusio est mutatõ realis. ⁊ ꝙ sit realis infusio gratie habitũ fuit supius. dis. xiiij. q. i. arti. i. Tertia ↄclusio. ꝙ infusio gratie ⁊ remissio culpe se habent sicut relatio rõnis ⁊ actio realis. Hoc patet ex duab⁹ ↄclusionib⁹ p̄cedentibus. habet em̃ ꝙ infusio gratie est actio realis siue sit de genere qualitatis siue de genere relatõnis. vt diuersi diuersimõe sentiũt. Ex precedenti q̃stione habet. ꝙ remissio culpe est relatio rõnis Nota ꝙ in ista questione Scoti iuenies multa ptinentia ad materiã mutatõnis. Ad argumentũ in principio dico. ꝙ realiter sunt idem desinere esse inimicum ⁊ incipere esse amicum licet sit ordo prioris ⁊ posterioris. ideo maior erat falsa.

Irca distinctõem decimãseptimã querit. Utꝝ necessariuꝫ sit homini pctõri ad salutẽ ↄfiteri oĩa pctã sua sacerdoti. Videtur ꝙ non. Nam sup illud psalmi. Dixi ↄfitebor adũsum me. Item Cassiodorus dixi. i. deliberaui apud me qđ ↄfitebor. ⁊ tu remisisti seq̃tur magna misc̃dia dei. ꝙ ad

solam promissionē remittit pctā.
¶ Ad oppositū Jacobi.v. Confitemini alterutrū pctā vestra. In ista q̄stione sunt tria videnda. Primo quo precepto tenetur peccator pctā sua ↄfiteri sacerdoti. Secūdo quid istud p̄ceptū includit de ↄfessione. Tertio quid circa illud p̄ceptū ecclesia vlterius exēplificabit. Quantum ad primū articulū p̄mittitur vna distictio. Secūdo ponētur cōclusiones. Distinctio est ista. ꝙ triplex est ius.s. ius nature. ius positiuū diuinū. ius positiuū ecclesie Jus autē nature dupliciter.s. large ⁊ stricte. Stricte q̄dem est illud cui⁹ veritas nota practica est ex tali principio sic noto ex terminis. Jus autem nature large est verū practicū consonū pricipijs ⁊ ↄclusionib⁹ legis nature intantū ꝙ statim notū est omnibus illud ↄuenire tali lege. De lege positiua diuina sunt quecūq̄ ↄtinētur in scriptura pro tpe pro quo sūt obseruanda. sicut fuerūt cerimonie iudeorū pro tpe legis Mosayce. Et sicut sunt cerimonie xpianorū pro tēpore legis euāgelice. Sed de iure positiuo eccl'ie sunt alique obseruātie honeste in morib⁹ propter reuerentiam maiorē in suscipiēdo sacramenta. quas obseruātias addit ecclesia vltra ius diuinū scriptum.
¶ Ad propositū ponūtur tres ↄclusiones. Prima est ꝙ ↄfessio nō cadit sub p̄cepto legis nature. Patet. q̄a in lege nature nō ↄfitebatur. Et si dicatur. ergo illi a quo iudicabantur dr̄ ꝙ adeo Greci eā solo deo cōfiteri dicūt. sed scā eccl'ia deo ⁊ sacerdoti ↄfiteri statuit. de pe. dist. j. Secūda ↄclusio. ꝙ ↄfessio nō cadit sub p̄cepto positiuo eccl'ie. Probat quia tūc papa nō tenet confiteri. q2 non habet imperiū per imparē. vt extra de elec. innotuit. Cōtra hoc dubitatur. Primo. quia glo. decre. de pe. di. v. ⁊ Bartho. brixi. dicunt ꝙ melius est dicere penitentiā esse institutam quadā vniu̇sali traditōne ecclesie q̄ ex aliqua auctoritate noui vel veteris testamēti. Secūdo. quia videt hoc esse statutum p ecclesiam extra de pe. ⁊ re. Omīs vtriusq̄ sexus. ¶ Ad primū dicit. ꝙ glosator dicit sed nō dat legē. nec c. allegat ⁊ erubescimur sine lege loqui. .i. illam. C. de colla. Scōm nō valet. quia illud statutum fuit tpe Innocen. tertij. Et tamē de penitentia Augustin⁹ locutus erat ante p multos ānos in li. de vera ⁊ falsa penitentia. Tertia ↄclusio. ꝙ ↄfessio cadit sub p̄cepto positiuo diuino. probat p illud Joānis ij. Quorū remiseritis peccata Et si dicat. vbi confessio inuenta fuit. Dico ꝙ in padiso Geñ. iij. Adam vbi es vox fuit ↄfessionē inq̄rentis Item q̄libet re⁹ debet iudicari tūc nullus debet esse iudex in causa ꝓpria. ergo debet iudicari p aliū nō pricipal'r. quia hoc est ꝓpriū dei. ergo mistral'r ⁊ arbitrarie. ⁊ sic sacerdoti cui data ē ptās ⁊ ita ex illo v̄bo euāge. ⁊ ex illo adiūcto diliges dn̄m deū tuū. videt tenēdū ꝙ ↄfiteri sacerdoti sit de iure positiuo diuīo. Et ꝙ hec ↄfessio peccati sit necessaria ad salutem habes de penitentia distinc. fere p totum.

Nam vbi est taciturnitas cōfessio/nis nō est speranda venia criminis de pe. distic. i. ca. Taciturnitas. Et melius est in malis humilis confessio q̄ in bonis supba gloriatio. xi. q. iij. ministri. circa finem. Quantū ad secūdum articulū. q̄d istud preceptū includat. Dico q̄ includit h̄ scȝ quis debet ꝯfiteri. Ad qđ dicit. q̄ adultus vel paruus si talis est q̄ malicia suppleat etatē. Scđo quid debet ꝯfiteri. Di. q̄ pctm̄ mortale. Ibi ponit opinio Richardi. li. iiij. di. xvi. q. iiij. Ad primū argumentum q̄ q̄s tenetur ꝯfiteri de venialibꝫ. Sed doctor dicit q̄ nō. sed tm̄ de mortalibꝫ. nisi scienter noller cō fiteri illa venialia. Nec vllam mētionem vellet facere de illis. ꝛ in tali casu venialia fierent mortalia. Dicit vlterius. cui tenetur ꝯfiteri. Dico q̄ sacerdoti. naȝ solus iste hēt ptātem ligandi ꝛ absoluēdi. Dicit vltra quādo. Dico q̄ qn̄ est in periculo. vel qn̄ vult intrare bellum. vl' intrare mare. vel dū eccl'ia ordinauit. hoc est ad minus semel in āno. Etiā includit q̄liter dicit q̄ cuȝ displicētia peccati ꝯmissi ꝛ cum ꝓposito abstinendi. Causa breuitatis sūt decemseptē ꝯditiones. vt ptȝ i his ꝟsibus. Simplex ꝛ huīlis cōfessio pura fidelis Atq̄ frequēs nuda discreta libens verecūda Integra lachrimabil' accelerata. Fortis accusans ꝛ sit parere parata. ¶ Quantū ad tertium articulū potest patere ex predictis. quid circa sacramentū penitentie explicauerit ecclesia. Nam dicit explicite q̄ ꝯtinebat preceptū diuinū implicite scȝ quis. quid. cui. quādo. ꝛ qualiter dēt fieri cōfessio. vt ptȝ ex de pe. ꝛ re. c. om̄is vtriusq̄ sexus. Nam quātum ad illos qui tenentur confiteri dicit sic. Om̄is vtriusq̄ sexus fidelis postq̄ ad annos discretōnis puenerit ꝛc̄. Quātum ad illud quid tenetur cōfiteri. Dicit ibidem q̄ om̄ia pctā sua. qđ intellige mortalia ꝛ non venialia. Causa est. quia penitētia est tabula post naufragiū vel ꝯtra naufragiū. sed ex peccato veniali nullus patit naufragium. ergo ꝛc̄. Ad illud qđ dicitur q̄ ꝓprio sacerdoti siue curato vel priuilegiato. pro quo priuilegiato intelligo curatū sedis vel superiorē illi. Quādo dicitur q̄ i primitiua eccl'ia quolibet die ꝯfitebātur. et quia erat difficile q̄ negociātes qualibet die possent ꝯfiteri rōne illius quottidiana pax datur in eccl'ia. Deinde ordinatū fuit q̄ diebus dominicis debuissent ꝯfiteri. ꝛ quia hoc etiā visum fuit eis difficile. ꝛ ob hoc q̄ natura vadit i penis dimiserūt. rōne cuius diebꝫ dn̄icis datur panis benedict⁹. Deinde fuit factus descensus ad solēnes anni festiuitates. in quibꝫ debent sumere corpus xp̄i. de ꝯse. dis. ij. ꝛ si nō frequētius que festiuitates sūt pascha pentecostes ꝛ natiuitas dn̄i Et q̄ adhuc hoc videbat difficile eccl'ia ordinauit q̄ saltem semel in āno cōfiterētur. multi tamē hoc dux reputātes stant p decē ānos sine ꝯfessiōe vt p alios decē in pctīs p̄meditātes a diabolo iueniant occupati. Nota hic q̄ i p̄tep̄cedēte dixim⁹ q̄ pctōr

dēt ꝯfiteri ꝓprie curato. Aliqui di/
stinguūt de proprio dupliciter.
Uno mō vt distinguitur ꝯtra alie
num. Alio mō vt distinguitur cō
tra cōe Qñ dr ꝙ dēt ꝯfiteri ꝓprio sa
cerdoti. intelligitur ꝙ distiguitur cō
tra alienū. nō vt distinguit ꝯtra cō
mune. naꝫ eps vel eius locūtenens
vel vicarius ecclesie Metropolita
ne bñ possunt audire sine licentia ꝓ
prij curati. ꝙ proprio vicario sit cō
fitendum habes in illa decretali.
Omis vtriusqꝫ sexus. de pe. ꝛ re. et
de peni. di. vi. placuit. Item ꝓuͤbio
rum. xxvij. diligenter agnosce vul/
tum pecoris tui Et ad hebreos vi.
Serui obedire ꝑ omia ꝑpositis ve
stris. verū ꝙ in septem casibꝫ vnus
potest ire ad parochiā alterius fm
Raymūdum in summa sua. Primꝰ
quādo ille delinquit in prochia al/
terius. Secūdus. si mutat domici
lium. vt faciūt scolares. Tertius si
est vagabūdus. ita ꝙ nō habet do/
mum manentē. Quartus si eius sa
cerdos sit imperitꝰ in tali casu peti
ta licentia ꝛ obtenta vel nō obten/
ta potest ire ad alterū. Quintus ca/
sus est. si qs vult ire longum iter pe
tita licentia pōt vbiqꝫ ꝛ a quocūqꝫ
audiri. Sextus. si peccator est in ar
ticulo mortis. vt si sit vulneratus.
taliter ꝙ esset periculū in mora ille
talis potest. nō dico a sacerdote au/
diri sed a layco. Septimus si quis
habuit rem cuꝫ matre sua nō potest
ꝯfiteri peccatū sine infamia matris
sue. in tali casu querat aliū qꝫ paro
chianū. sed semꝑ licētia petita. No
ta hic vnū. ꝙ q crimina q corrigere
potest nō corrigit ipe ꝯmittit xxiij.
q. viij. ꝑterea. Ad argumētū in pri
cipio dico. ꝙ illa ꝯtritio hꝫ ꝓmissi
onem seu ꝓpositū ꝯfitendi. ꝛ ita cū
illo ꝓposito ꝛ illa ꝯtritōne si ꝯfessio
nō possit hri pctm̄ bene deletur

Circa distinctōem decimā
octauā queritur. vtrū ptās cla
uiū tm̄modo extendat se ad
penam tpalem. Videtur ꝙ non. Nā
Joānis xiiij. Quorū remiseritis pec/
cata ꝛc. ergo ptās clauiū ecclesie est
ad remittendū pctā. non ergo pcise
extendit se ad penam tpalem ¶ Ad
oppositū. illa ptās nō se extēdit ad
aliud qꝫ ad penā tpalem. Ptꝫ. qa
nō ad remissionē culpe nec pene eter
ne quia fm mgr̄m in lrā hec duo cō
ueniūt soli deo. In ista qōne sūt
quattuor mōi dicēdi distincti Pri/
mus modus dicendi est quē recitat
magister in lrā ꝙ sacerdos absoluit
a pena. quā opiōem magister in lit
tera improbat. ideo eā sic īproba/
tam relinqmus. Alius modus di
cendi est. ꝙ sacerdos nō absoluit a
pena. sed a vinculo ꝯfessionis ligā
do ad satisfactōem. sed illud nō va
let. qa sacerdos absluendo nō dicit
absoluo te a cōfessione. sed absoluo
te a pctō vel a peccatis. ꝛ sic vel ab
soluit eū quātum ad penaꝫ. vel qn
tum ad culpam. ergo oporteret plus
addere qꝫ illa opinio dicebat. Aliꝰ
modus dicēdi est. ꝙ absoluit eū nō
tm̄ a vinculo. sed etiā a pena purga
torij ligādo ad penā satisfactoriā ꝛ
nō absoluit aliquā ꝑtem pene rela/
xando sꝫ solū ꝯmutādo sꝫ nec istud
valet qꝛ iste pctōr post absolutōem

diuinā nō obligat ad penā purgatorii magis q̄ ad aliā. Hoc ptz quia tūc posset ꝯfiteri ꝙ deus totū dimitteret. ꝛ stati euolaret. ꝛ sic nō oporteret ꝙ illā ꝯmutaret. Quart⁹ mod⁹ ꝙ sacerdos aliquā partē pene absoluendo dimittit ex vi clauiū ꝛ hͦ sic possum⁹ intelligere. Uniūse vie domini misc̄dia ꝛ veritas. ideo in iustificatōne q̄ est opus misericordie misc̄dia dn̄i remittit culpā ꝛ iusticie regulā nō preterit. Adhuc tn̄ iusticia diuina tenet eum obligatū ad penā. sed diuina misc̄dia puidit et statuit arbitriū sacerdotale cui dedit potestatē arbitrandi. ꝛ remittēdi aliquā partē pene ex ꝟtute passionis christi. q̄nta sit hec pars. hec determiatio est solius dei. Et hec ē opinio Scoti. Sed ꝯsulo vt cleric⁹ in dāda penitētia dicat sic. Remitto tibi illam penā potestati mee attributā. sed in ea ꝯformādo me volūtati diuine. ¶ Ad argumētum in pricipio ptz p opiōes i lr̄a positas.

Jrca distinctōez decimānonam q̄ritur. Utruz cuilibet sacerdoti in susceptōe ordinis sacerdotalis ꝯferant claues regni celoꝝ. Videt ꝙ non Apoc. iij. dicit de xp̄o claudit ꝛ nemo aperit. aperit ꝛ nemo claudit. Ad oppositum Matthei xvi. pmittit Petro et sacerdotib⁹. Tibi dabo claues regni celoꝝ. Et Jo. xxiij. quoꝝ remiseritis pctā. Jn ista q̄ōne erūt quinq; articuli. Prim⁹ ꝙ in eccl'a ē vna clauis apud sacerdotē qui est ptās sentētiandi Sc̄ds ꝙ est alia clauis que est ptās ꝯgnoscendi. Tertius. ꝙ hec ꝛ illa sunt vna clauis. Quartus. q̄liter habēs istas claues pōt exire in actum eaꝝ. Quītus si pter illas in eccl'ia est aliqua alia clauis.

¶ Quantū ad primū artic. dicitur. ꝙ nomē clauis trāslatū est a corpalibus ad sp̄ualia ẜm aliquā silitudinem ẜm illud phi. oēs trāsferantes ẜm aliquā silitudinē se trāsferāt Clauis autē est instrumentū ad remouendū obstaculū ne aliq̄s in domū ingrediat. ideo q̄libet potestas remouēs obstaculū introitus in regnum celoꝝ pōt dici clauis. Sed triplex est obstaculū intrandi in regnum celoꝝ. ꝛ sic triplex erit clauis Est em̄ obstaculū primū debitū eterni supplicii propter mortale pecatū ꝯmissum. ꝛ hͦ solus de⁹ remouet. Aliud est obstaculū. s. debitum solutōis precij. ꝛ hoc solus xp̄us in sua passiōe remouit. Tertiū obstaculum ē debitū peccati dimissi. quo pctōr obligatur ad penā tpalem. et hoc pōt remoueri p illum q̄ potest penas taxare. ꝛ talis ē sacerdos. Ex hoc habet ꝙ triplex ē clauis. scz auctoritatis. excellētie. ꝛ ministri Prima deo ꝯuenit. Sc̄da xp̄o Tercia sacerdoti cui data est ptās absoluēdi etiā si malus sit q̄ diu tollerat. j. q. j. ita fit. ꝛ duo ca. se. Quantū ad scd̄m articulū dico ꝙ sicut ptās sententiādi accipit tripliciter vt dcm̄ est. nam pricipaliter ꝯuenit deo. excellentez xp̄o. ministralr̄ sacerdoti. Sic ptās ꝯgnitōnis principalr̄ est in deo excellenter in xp̄o. ministraliter in sacerdote. Sed diceres q̄ est ista clauis. Dicit mgr̄ ꝙ est scia a-

ctualis vel habitual. Sed dic Scotus. q ista clauis in sacerdote nō pt dici scia. naz in multis sacerdotibus hodie nō est scia. ideo oportet dicere q est officiū discernendi. z h sententiūt positiu⁹ z multi alij. Quantū ad tertiū articulū: sicut Thomiste. q isti claues sunt idem cū caractere sacerdotali. sed hoc est falsuz. nā potestas pficiendi fuit data in cena. sz potestas clauiū fuit data post resurrectionē aplis. Ideo dicat ad arti. q sunt due claues. Quantū ad q̄rtuz arti. scz qualiter habēs istas claues pōt exire in actum eaz. dicit q qñcūq sacerdos hz ptātem a supiori z pctōr venit ad eū pōt exire in actum eaz. pōt pctōrem absoluere. Et ecce qualr exit in actum clauiū. Quantū ad q̄ntum articulū. si preter istas est alia clauis in eccl'ia. Dico q sic. quia in eccl'ia est duplex forus. Unus sacretissim⁹ in quo idez est actor z reus z ad istū ptinent claues pdicte. Alius ē forus publicus quia eccl'ia habet auctoritatē corrigendi pctā publica. z ita req̄rit duplex auctoritas corrñspōdēs dupli ci foro pdicto. Iste āt auctoritates ptinētes ad foz publicū sūt due claues. de quaz ptāte habet Mathei vij. Si peccauerit in te frater tu⁹. sequitur dic eccl'e si eccl'am nō audierit sit ibi vt ethnicus z publican⁹. z seq̄tur Amē dico vobis. q̄cūq ligaueritis sup terraz erit ligatū z in celis. z sic ptz q iste claues nō sunt eedem. In tertio arti. Scoti vbi ostendit de diuersitate clauiū ponit opīo Tho. cū sua reprobatōe i iiij. di. xviij. q. i. arti. i. ad primū argu. scdē questiūcule intētio cui⁹ est illa quā posuim⁹ in tertio arti. Itez hēs in hac q̄stione. q si pctōr vult subdere se sacerdoti quo ad iudiciū de peccatis z mutatōem pene eterne i tpalem. tūc dz implere penā. Si vero se subdere nolit quo ad penā aliquā tpalem faciendā sed tm̄modo deo talis est absoluēdus pdicādo sibi q illā penā soluet in purgatorio. Sz qūo clauis scie errat. Dico q quādo nō bene inq̄rit in pfessione circūstātias z talia. nec dat iustā penitētiam p ignorantiā scie. nam circūstantie pctōruz sunt pfitende de pe. di. i. §. i. Sed in hac materia aliq̄s diceret. Clericus ē arbiter ī materia penitentie inter deum z hoiem. qūo sciet ille q hic est pūctus penitentie quā pro illo pctō debet dare. Dico q in iusticia pmutatiā nō est pūct⁹ sic q si nō veiat ad illum pūctuz nō possit fieri pmutatio v. ethicoz. Et maxime si ē per modū arbitrij. naz in arbitrio est quedā latitudo infra quā arbiter. nec sup pra quā nō debet trāsire. Exemplū infra decē. nec supra centū sed inter termīos medios pōt ad sui placitū. Sic in pnia q̄ q̄dāmō est iusticia pmutatiua cleric⁹ ē arbiter int deū z pctōrez talr q si dederit pniam inter duos termīos de⁹ ratificat illā dū3 pleat. Si vo trāscendit vl minuit dt Scotus q nō ratificat illā. nō itelligēdo q p illo dānet eū. sz q spectat ratificatōnē ad purgatoriū. i. supplemētū pene q̄s ille p ignorātiā scie nō iposuit. Et hec est intentio doctoris. saluo

meliori iudicio. Sz hic dicit q̄d az. ꝙ illa absolutio vel fit a iudice ordinario vel nō. Si fit ab ordinario ꝛ pro ordinario intellige papam vel epm vel vicarium suū ꝙ qntūcūq̧ modica sit valet. Si vero nō sit ab ordinario est distiguendū. ꝙ si peccator q̄siuit ɔfessorem indoctuz vt nesciret discernere inter lepram et lepram. Et cā talis ignorantie erat in danda absolutōe. tūc peccator ñ est absolutus. Si ꝟo fecit suā inq̄sitionē ꝛ inuenit hoīem vt sibi videt doctū ꝛ illi p̄buit volūtatem taliter ꝙ erat obediēs cuilibet penitētie dz ꝙ in tali casu obediētia supplet defectum penitētie. naz deo magis obedientia placet q̄ victima. Et hec ē intentio decreti. in ca. mensurā. in glo. Et sic forte fuit intētio Scoti. Ad argumentū in p̄ricipio dico ꝙ ista auctoritas apocalipſ nō dēt intelligi de claue mynistrali. sed p̄eminenti que ē auctoritas sentētiandi vl'r et irreuocabiliter.

Ecūda questio decimenone distinctōnis vbi q̄ritur. Utrū aliquis debeat ercōicari. Uidet ꝙ nō. Nam ecclesia dz totum p̄ sua mēbra vel p̄ partes. sed ille excōicatus ē p̄s. ergo recedente illo nō est totum. cum totū constet ex partibꝫ suis. Ad oppositum xxiiij. q. iij. certum In ista questione sunt tria vidēda. Primo. an aliquis possit excōicari. Secūdo. a quo possit excōicari. Tertio. p̄ quo debet excōicari. ¶ Quantū ad primū articulum dz ꝙ sic. nam sicut ē in corpe naturali. sic suo mō ē ī corpore mystico. sed in corpe naturali membꝝ putridū abscindit ꝛ sepatur. sic in corpe mystico Eodē modo eē arguit apl's ad Rhomanos xij. Et hec abscisio notatur a doctoribus. nā excōicatio dr ex ɔmunionem ecclesie sepatio. xi. q. iij. nihil. et ca. Canonica. xxvij. q. prima. viduas. xxiiij. q. iiij. tam sacerdos. Item ꝙ ōis impius si nō ab eccl'ia tamē a deo est sepatus. xxiiij. q. iij. certum. Itez ꝙ sicut putride carnes sunt resecande. ꝛ ouis scabiosa ne alias inficiat est repellenda. sic mali ne bonos inficiāt p̄ sententiā extra eccl'am sunt ponendi xxiiij. q. iij. resecande. Quantū ad scōm articulū a quo possit excōicari. Dicitur ꝙ in hoc videtur esse ɔtrouersia inter doctores. Quidā dixerūt ꝙ ptās cōmunicandi solis epis ɔuenit. Alij dixerūt ꝙ nō epis sed archidyaconis ꝛ abbatibꝫ. ꝛ alijs p̄latis. Alij dixerūt. ꝙ ɔuenit his ꝛ sacerdotibꝫ parrochialibꝫ. Sed pōt dici ꝙ potestas q̄ est ī ecclesia. data est a xp̄o aplis. ꝛ p̄cipue aplo Petro Ista āt est duplex. Una in foro penitētiali Alia in foro iudiciali. Prima respicit legis ordinem. Scōa p̄latio nem. Scōm primā par pōt absoluere parem. Sed ɓm scōam. parē pōt ligare parem. nec supiorem. Prima potestas que collata ē Petro vt sacerdoti. descendit in omnes sacerdotes. quāuis oēs nō habeāt executionē. Secūda que collata est Petro vt prelato descendit in oēs p̄sonas eccl'iasticas que hñt prela

tionem ꝛ iurisdictionē. Et qm̄q̃ iurisdictionē hn̄t nō solū claues p̄mas hn̄tes in foro penitentiali. sed etiaȝ nō hn̄tes vt archidiaconi ꝛ aliqui capitulares ꝛ forte aliqui alij vel ex iure vel ex ꝯsuetudine. ideo pn̄t excōicare. Sed hodie officiales ꝛ vicarij generales laici excōicant ꝛ absoluunt. de excōicatione ꝓcedam. ſȝ de absolutione dubito. nam multi possunt ligare qui nō possunt soluere maxime cū hec potestas sit data habentibꝫ claues. laici vero nō habent claues. ¶ Quantū ad tercium arti. ꝓ quo quis debeat excōmunicari. dico ꝙ duplex est excōmunicatio. vna inflicta a iure. alia inflicta a iudice. p̄ma est p̄seruatiua. secunda est curatiua. Prima fit ꝓpter eius dandam culpaȝ ad p̄seruandā libertatem ecclesiasticā. Secūda infertur ꝓpter ꝯtumaciā. ideo debet monitio p̄mitti. vt sic de ꝯtumacia excōmunicet̄. ꝛ sic iudex nullus debet excōmunicare nisi ꝓ peccato mortali. ꝛ nō ꝓ quocūq; peccato mortali. sed ꝓ peccato cōtumacie. vel cui cōtumacia annexa est vt parȝ. xj. q. ȝ. absit. Sed notandū ꝙ quatuor modis hmōi cōtumacia incurritur scȝ quādo sufficienter vocatus ad iudicium nō venit nec remanendi habet legitimā causam. xxiiij. q. iij de illicita. Secūdo qn̄ venit tamē respondere ꝯtemnit. vt. xj. q. iij. c. certū. Tercio qn̄ anteq; debeat illicentiatus recedit vt in. c. pallegat̄. Quarto qn̄ sententie nō obedit. ij. q. vj. quisquis. ¶ Ad argumentum dicit̄ ꝙ totū nō potest esse sine suis ptibꝫ essentialibꝫ sed bene sine aliqua pte integrali. vt hic.

Jrca distinctionem vicesimā querit̄ vtrum penitentia in extremis valeat ad salutē. videt̄ ꝙ nō. ꝑ illud aug. in sermone innocentiū hac animaduersione ꝑcutitur peccator vt moriens obliuiscat̄ sui qui dum viueret oblitus est dei. ¶ Ad oppositum ē aug. de vera ꝛ falsa penitentia. dis. vij. ꝛ ponit̄ in littera. penitentia si in extremo vite hiatu aduenerit sanat ꝛ liberat ptȝ de latrone in cruce existēti. Jn ista qōne sunt duo. p̄mū si penitentia in extremis valet ad salutem. secundū si penitentia est tāte sufficientie. ¶ Quantū ad p̄mū arti. dico ꝙ penitētia in extremis valet ad salutem ptȝ in quocūq; statu potest homo demereri in eodeȝ potest mereri. sed in extremis homo potest demereri. ergo ꝛ mereri. Cōfirmat̄ ꝑ aug. in de vera ꝛ falsa penitentia. Et ponit̄ in littera penitētia. ꝛ dic̄ ꝙ si in extremo vite venerit sanat ꝛ liberat. Jtem idem aug. dicit ꝛ ponit̄ in littera ꝙ dn̄s potens est in morte p̄miare ꝛ punire ꝛ iuuare si placet. quia nō est opus hominis. sed dei fructuosa penitentia ꝛ inspirare potest eam qm̄cūq; vult sua misericordia. Et ꝙ ista penitētia in vltimo momēto valeat ꝛ possit esse vtilis ad salutem. habes. 26 q. 6. si p̄sbyter. ꝛ. c. se. ꝛ ibi habes exemplū de latrone. nam deus semꝑ peccatores ad penitentiā expectat. 93. di. diaconi sunt. Jtem quia deꝰ nunq; spernit penitentiaȝ. etiam si

ad sūmū quis maloꝝ ꝑuenerit. de pe. di. 3. talis. §. ecce. Quantū ad se cundū arti. dico ꝙ penitentia in ex tremis raro ē tante sufficiētie ꝙ suf/ ficiat ad salutē. ꝓbat̃ sic. vbi est ma ior ꝑturbatio fantasmatū ibi ē hō minus cōpos sui ꝛ minus habet v/ sum liberi arbitrij. sed in extremis ē maxia ꝑturbatio fantasmatū ergo tunc homo est minus cōpos sui et minus habet vsum liberi arbitrij. vbi aūt nō est vsus liberi abitrij ibi nō videt̃ esse sufficiens penitētia ad salutem. vnde aug. in hac materia dicit sic cuȝ filij quos illicite dilexit sint pn̄tes ꝛ vxor ꝛ mūd⁹ ad se vo/ cet multos solet penitentia serotina decipere ꝙ dubia sit penitentia ad vltimā necessitatem delata habes de pe. di. 7. §. j. dis. 3. §. fine. ¶ Ad argumentū in ꝑncipio dico ꝙ ille q̄ scienter se exponit in illo ꝑiculo pec cat ꝛ est ꝑiculosus maxīe si nūq̄ȝ de terminat ex illo peccato facere peni tentiā nisi in extremis sed nō aliter vl̄ dic sicut aug. ꝙ de neutro potest homo esse certus.

Jrca distinctionem .xxj. querit̃ vtrum post hanc vi tam possit a deo pctm̄ di/ mitti. vꝫ ꝙ nō. nam nullus moriēs iustus potest postea peccare. ḡ nec moriēs in peccato potest postea re/ surgere. ꝯn̄a tȝ a sili. ¶ Ad oppositum est mgr̄ in lr̄a ꝛ ꝓbat per illud Math. xij. ꝛ Luce. xij. Math. iij. peccauerit in spm̄scm̄ nō remittet̃ ei nec in hoc seclo nec in futuro. sub dit magister. ex hoc datur intelligi sicut doctores tradūt ꝙ peccata in futuro dimittunt̃. Jn ista qōne pos sumus loqui de peccato mortali vl̄ veniali. Si mortali duplicit̃. quia vel de peccato mortali cōfesso vel nō ꝯfesso. Et ꝓm hoc sunt tres con clusiones. Prima ꝙ pōt peccatum mortale dimitti confessum ꝛ de fa/ cto dimittit̃ tale pctm̄ pena soluta hic vel in purgatorio. ꝛ hec ꝯclusio est certa ꝛ catholica. Scđa ꝯclusio ꝙ de pctō mortali hic non dimisso nō pōt absolui vel dimitti. ꝛ ꝓbat̃ sic. nā ꝓ tali peccato nō dimisso pe/ na debita est pena dānationis eter ne. sȝ ista pena nō remittit̃. ḡ ꝛc. Jn tellige tn̄ de peccato de quo nō vo/ luit ꝯfiteri. Tercia ꝯclusio que pe/ na respondeat peccato veniali. Jbi nota opinionē a'exandri de ales in expositione lr̄ali p̄sentis distictio/ nis q̄ dicit ꝙ peccato veniali debet̃ pena eterna ꝑ se. Jtem habes opi/ nionē alexan. de ales scđa scđe. tra/ ctatu de peccato veniali. ꝙ peccato veniali ꝑ se debet̃ pena tpalis. ꝑ ac cidens vero debet̃ pena eterna. Sȝ ꝯclo est scoti ꝙ peccato veniali si/ ue hic punito siue in inferno siue a/ libi nō debet̃ pena nisi tpalis. nec ꝑ se nec ꝑ accidens. nā ꝓm se est talis offensa que sufficienter punit̃ ꝑ pe/ nam tpalem. nec est incōueniens il lam penā debitā veniali habere ter minū in inferno. nam vere penitēs ꝓmo ante mortē ꝛ p̄tē penitētie im positā explens ꝛ ante totā expleraȝ recidiuās in mortali ꝛ in illo mor tali decedens ꝓ parte penitentie re/ sidua explenda soluet penaȝ in in/

ferno. sed nō nisi tempalem. et tamē nō plus videt de illo q̄ de primo. vbi habes q quis potest in inferno tpaliter puniri et p veniali tempaliter punietur. dico pena sensus. quia pena damni in ppetuū punietur pro his p quibus damnatus fuit. Ad argumentū in pncipio. dñā nō valet intelligendo resurgere pro liberari a peccato.

Ecūda que/

stio vicesimeprime distinctionis vbi querit vtrū confessor in quocūq; casu teneatur celare pctm̄ sibi detectū in confessione. vr̄ q nō. nā si sacerdos de aliquo peccato nō potest absoluere licitū est vt pctm̄ narret epō vel vicario generali et sic oportet vt pctm̄ detegat. ¶ Ad oppositū de peni. di. 6. In ista qōne erunt duo fienda. pmo ponentur conclusiōes secūdo soluentur dubitationes. Quātum ad pmū arti. ponūt alique cōclusiones. Prima q celare pctm̄ detectum in confessione tenetur sacerdos de lege nature. patz de lege nature. nullus deberet facere alteri qd̄ sibi nō vult fieri. s3 confessor nollet pctm̄ suū p aliquē pdi. g̃ de lege nature ipse nō d3 pctm̄ alterius pdere. Ricard⁹ in pcedēti distinctiōe dicit q si diceret mentiretur q2 sciuit sicut deus et si diceret. diceret sicut hō. Secūda conclusio q tenetur celare pctm̄ d lege dei positiua pt3. xp̄s statuit arbitriū penitentie esse vltimū in terris q̄ntum ad crimen confessu3. ergo peccat contra legem xp̄i quicūq; aliquid in isto foro discussum deducit ad alium forum. talis autē esset reuelator confessionū. ergo etc. Tercia conclusio q sacerdos tenetur de iure positiuo ecclesie tenere secrete pctm̄ sibi in confessione detectū pt3. extra de pe. et re. omis vtriusq; sexus. vbi d2 caueat omino sacerdos ne v̄bo vel signo vel aliquo quouismō pdeat peccatorem. et statim infra statuitur pena. sc3 ppetue inclusionis in artū monasterium. Item de peni. di. 6. sacerdos omino caueat ne de eis qui confitentur peccata eo2 alicui reuelet Et sequitur pena. Nam si hoc fecerit deponatur et omnib9 diebus vite sue ignominiosus permaneat. De quarta conclusione videntur tria sc3 q̄s qñ et qui tenetur secretum celare. De pmo dico q confessor. secūdo cui confessor reuelauit postq̄ sciat illud eē dictum in confessione nō potest reuelare. Item fortius dico q si aliquis audiuit aliū confiteri illud quod audiuit nō potest reuelare. et si cū malicia audit peccat mortaliter. Sed quādo tenetur celare dico q semp et p semp. et nō minus post mortē q̄ an mortē peccatoris. Sed quādo confessor nō potest absoluere nō reuelauit supiori. dico q sic. sed nō psonam lic3 bene conditionem psone rōne circūstantiarū. et in hoc includitur cui. Quinta conclusio q omē secretū habendū tenetur quilibet de lege nature. ¶ Quantū ad secundū articulum nota q confitens nō potest licēciare sacerdotem vt cū illa licentia possit peccatū detegere. In solutione tercie rationis nota q si aliqui latrones determinarent aliquem

in aliquo nemore occidere. et vnus eundo diceret. ecce dico tibi in confessione q vnus ad occidendum te expectat. dicit in hoc casu q si licite potest diceret nolo ire ad nemus sic q nec signis nec verbis detegat confessio q nō eat. Sin aūt nō pōt retrocedere sine hoc q cognosceret q reuelat confessionē. dr q debet ire. et si moritur martyr postq̄ fac. p fide xpi vt confessio nō detegat. In solutione sexte rōnis nota q si aliquis monachus confessus ē abbati et vbi stat luxuriat cū mliere quid abbas faciet dico q debet videre caute. Nam si separat ab illo loco demonstrabit q in confessione dixit et sic videbitur q abbas reuelat. ideo dr q si semotio ab illo loco potest fieri caute fiat. si vero nō dimittat monachū vbi stat dando consilium vt recedat ab illo peccato. In solutione vltime rōnis nota. si aliquis scit. aliū excōicatum p confessionem et cum participantibus quid debet facere. dico q si potest vitare mō honesto sui participationē faciat. Si vero nō imo si p tali separatione debuissz habere circūstātiā cognitionis nō dimittat imo dico q nō solum nō debet imo nec licet vitare postq̄ sibi nō est notum nisi confessionem. ¶ Ad argumētū in princi. dico q in tali casu sacerdos dz esse cautus ne p coniecturas vicarius gnālis cognoscat psonā.

Circa distinctioz vicesimā secundā querit vtrū peccata p penitentiā dimissa eadē nūero [illegible] recidiuū redeāt. Uz q sic. aug. contra donatistas dicit libro pmo redire dimissa peccata vbi fraterna caritas nō est. ibi apertissime dñs in euangelio docet de illo suo q̄ noluit dimittere conseruo suo etc. ¶ Ad oppositū successiuū nō redit idem numero. pctm̄ est successiuuz ergo etc. In ista qōne sunt tria videnda. pmo si absolute loquēdo pctm̄ possit redire idem numero. secūdo si hoc est possibile de potentia dei ordinata. tercio quō peccata dicūt de facto redire. ¶ Quantū ad pmū arti. est opinio Rich. in pñti di. q. j. q idem peccatū nō potest redire. Sed est cōclo scoti q possibile ē idē peccatū nūero de potentia dei absoluta redire. Pro quo notat q peccatū accipit dupl'r. Uno mō vt dicit deordinatioz in actu. Alio mō vt dicit reatū. i. obligatōez ad penā hic aūt non querit si peccatū possit redire. pmo qz si nō redit actus. certū est q nō redit obliquitas in actu Sed querit de peccato secūdo mō dicto. vt dicit obligationē ad penā et de ista dr q pōt redire pz. deus pt istū obligare. p. B. ad eandem penam ad quā obligauit. p. A. g iste potest obligari ad eandez. et p cons cū pena seqt reatū sequit q ad eundem reatū. ¶ Quantū ad secundū arti. dico q deus disponit peccata penitentis post pniam esse tecta fm illud aug. exponētis illud ps. Beati quorū etc. Et quorū tecta sunt peccata. i. nō amplius videri ad vindictā. ideo de potentia ordinata non pt redire eadē obligatio. nec ad eandem penā postq̄ extincta est. vt hr de pe. di. 4. c. diuina clementia. Et

dr dimissa peccata in vltionem al⁹terius redire nõ pmittit nec patitur ideo scotus ꝯcludit ꝙ de potẽtia di ordinata eadem peccata nũero non redeũt. sed eadem merita nũero reuiuiscũt. ¶ Quantũ ad terciũ arti. dr ꝭm scotũ ꝙ pctm̃ dimissuꝫ redit tanꝙ̃ circũstantiã grauãs illud peccatũ in quo recidiuat. ꝛ hoc duplr. Primo qꝛ q̃nto aliquis recipit ab aliquo bñficiũ sibi indebitũ tanto magis tenet ei. sed exñti in peccato mortali nõ est deus debitor nisi pene. ğ sibi grãm ꝯfert hoc erit donũ maxime gre. ğ iste ex lege gratitudinis tenet̃ specialr deo. ꝛ ꝑ ꝯñs offẽdens ꝯtra eum grauius peccat ꝓpt ingratitudinẽ. Secũdo qñ aliquis tenet̃ pluribꝫ obligationibꝫ ad aliquẽ tacito si trãgredit̃ grauius peccat. Sed penitens quotiens digne penitet obligat se saltem voto ad nõ peccandũ in posterũ. sine tali enim ꝓposito nõ est digna penitentia ꝛ ꝓpter hoc astrictus est ad nõ peccandũ sicut quilibet ignoscens. si ergo peccat transgredit̃ duplicẽ legẽ obligantẽ ad nõ transgrediendũ ꝛ per ꝯñs talis grauius peccat. ¶ Ad argumentũ in pncipio dicit ad illaꝫ pabolam. ꝙ illa peccata nõ redeũt sed obligatio ad dãnationem redit ꝛ aggrauata ꝓpter reuersionẽ illoꝝ peccatorum.

Circa distinctionem vicesimã tercijã querit̃ vtrũ extrema vnctio sit sacramentuꝫ noue legis. vr̃ ꝙ nõ. nam oĩa sacramẽta noue leg̃ sunt instituta a xp̃o sed istud sacrm videt̃ esse institutũ a Jacobo. Jacobi. v. ğ ꝛc. ¶ Ad oppositũ est magister in lr̃a. hic sunt tria videnda. pmo videbitur nñsiuũ q̃onis. secũdo si istud sacrm ẽ in remissionẽ peccatoꝝ. tercio si habꝫ diffinitionẽ. ¶ Quantũ ad pmũ arti. dr ꝙ possibile est aliquod sacrm esse noue legis ꝙ sit signũ efficax remissionis pctõꝝ venialiũ. pbat̃ sic possibile est deuꝫ remittere peccata venialia. ğ possibile est sibi instituere signũ efficax istius remissionis. ꝯña pꝫ. qꝛ possibile est hoĩ instituere signũ efficax pcticũ cuiuslibet opationis sue. ğ multo fortius hoc est possibile deo. ¶ Quantũ ad secũdũ artic. dr ꝙ illud sacrm in remissionem pctõꝝ venialiũ est sacrm extreme vnctionis qđ pꝫ sic sacra sanãt infirmitates vt supius dictum est di. ij. q. j. ergo ꝭm nũeꝝ infirmitatũ. sumit̃ nũerus sacroꝝ ꝛ efficacia eoꝝ. Sed infirmitas est duplex scꝫ culpe ꝛ pene. Infirmitas pene est q̃druplex scꝫ ignorãtia. pusillanimitas. malicia ꝯcupiscentia. Contra ignorantiã est ordo contra pusillanimitatẽ est confirmatio contra maliciam est eucharistia. ꝯtra ꝯcupiscentiam est matrimoniũ. Infirmitas culpe est triplex. scꝫ originalis. actualis venialis. ꝛ mortalis. contra originale est baptismus. contra actuale mortale ẽ penitentia. ꝯtra culpam actualem venialem est extrema vnctio. ¶ Quantũ ad terciũ arti. dr ꝙ habet diffinitionẽ vel descriptionẽ q̃ talis est. Extrema vnctio est vnctio hominis infirmi penitentis facta in determinatis par

tibꝫ corꝑis cū oleo ꝯsecrato ab epo mīstrāta a sacerdote sil' ꝟb certꝭ cū intentione debita ꝓferente ex institutione diuina efficaciter signās cu rationem venialiū finalē. hic nota ꝙ aliq̄ putant ꝙ postq̄ istud sacrm̄ ab eis semel susceptū ē amplius nō debent suscipere nec pedes balneare. sed dicit ꝙ potest iterari tot quot vicibus erit necessariū. ⁊ qui suscepit potest balneari. nam caput epi est ꝯsecratū tn̄ lauat. ¶ Ad argumētū in ꝑncipio dico ꝙ istud sacramētum fuit institutū a Jaco. tāq̄ a ꝓmulgatore ⁊ a xp̄o tāq̄ institutore

Jrca distinctōnē vicesimā q̄tam querit vtrum in ecclesia sunt septem ordines eo mō quo ordo vel ordinatio ponit sacramentū. videtur ꝙ nō. nam Jsidorus libro ethimologiaꝝ ponit episcopatū esse ordinē ⁊ nullus istoꝝ septē est. ergo sūt plures. Ad oppositū est magr in littera. Jn ista q̄one q̄tuor sunt videnda. ꝑmo q̄d est ordo loquēdo de ordine vt in titulo est ꝓmissum. secūdo quot sunt ordines isto mō. tercio si ordo est sacramētū. q̄to quō est vnū sacramētū. ¶ Quantū ad ꝑmū arti. est opi. bonauenture in ꝑma ꝑte pn̄tis distinctionis. q. ij. arti. ij. ꝙ ordo est spūalis potestas ad aliquē actū exequendū in ecclesiastica ierarchia ⁊ ꝙ ꝑm diuersitatē actus est diuersitas ordinum improbat. Est opinio scoti ꝙ ordo accipit dupliciter scꝫ cōiter ⁊ ꝓprie loquendo cōiter de ordine dr ab aug. xix. de ciui. dei. c. xiij. qꝛ ordo ē reꝝ pariū dispariūq̄ vnicuiq̄ loca sua tribuens congrua dispositio. ⁊ isto mō accipimus cōiter in vniuerso ordinē entiū. sicut loquit ph̄us. xij. metha. Jsto etiā mō sumitur ordo in policijs bn̄ ordinatis. vbi ꝑsonaꝝ pariū ⁊ impariū in aliqua policia ꝯgrua dispositio dicit esse ordo illius policie a quo dr ordiata. Alio mō accipit ordo ꝓprie. vt est gradus eminentie. ⁊ hoc mō habet talē descriptionē. Ordo est gradus eminens in ecclesia disponens ꝯgrue ad aliquē actū ad ꝯsecratiōeꝫ vel dispositōꝫ eucharistie ꝑtinentē. ¶ Quantū ad secūdū arti. quot sūt ordines. vꝫ ꝯtrouersia qꝛ canoniste ꝯputant episcopatū inter ordines. ⁊ hoc ꝯfirmant auc̄te dionisij de ecclesiastica ierarchia. v. q̄ ponit tm̄ tres ordines. scꝫ epatū sacerdotiū ⁊ diaconatū. Jtē auc̄te Jsid. 7. ethimologiaꝝ. c. xij. q̄ ponit episcopatū esse ordinē. Jtem auc̄te canonis di. xxj. c. cleros. huius intentionis est Guill'. altiodoreñ. ⁊ Godofred. pictauieñ. in quarta ꝑte sūmaꝝ sua rū. c j. huius materie dicentiū epatū esse ordinem. Tho. vero in pn̄ti di. tenet nō esse ordinē. ergo cū querit quot sunt ordines dico ꝙ si episcopatus est ordo sunt octo ordies si autē episcopatus nō est ordo sūt septem. quia cum ordo sit quidam gradus eminens in ecclesia disponens de ꝯgruo ad aliquē actum q̄ est ad ꝯsecrationem vel dispositionem eucharistie ꝑtinens quot sunt gradus ad dictam ꝯsecrationē ꝑtinētes tot sunt ordines. Primus autē gradus disponens ad ꝯsecratio-

ne eucharistie est sacerdotiū. Scd̄s est diaconatus q̄ disponit ad dispē sationē sanguinis. Tercius dispo/ nens ad obligatōnes materie euca ristie ꝯsecrande ē subdiaconat⁹. Et isti tres dicūt ordines sacri q2 īme/ diate disponūt ad aliqd̄ ministeriū circa eucharistiā. vlterius aliq̄ gra/ dus disponūt ad actus aliquos re/ mote se hn̄tes ad eucharistiā ꝛ hoc diuersimode. Uno mō ad orandu3 ꝑ ꝓpl'o ꝛ reuerenter suscipiendu3. ꝛ iste est acolitus illumināndo cereos. Alia est dispositio ptinens ad intel lectū sicut est cognitio ꝛ hic ē lector Aliqui sunt gradus ad repmendū indignos. s3 indigni sunt duplices Uno mō velut hoīes ꝛ ad tales rep mendos sunt ostiarij. Alio mō ve/ lut demones ꝛ ad tales repmendos sunt exorciste. Si ꝟo epatus est or do ideo dicit̄ q2 h3 ordinē ad om̄es actus eccl'iasticos. ¶ Quātū ad ter ciū arti. dr̄ q̄ loquēdo ꝓprie d̄ sacro Ordo nō est sacr̄m ꝓprie. q2 omne sacramentū est signū sensibile s3 or do est q̄dam gradus spūalis tn̄ ac/ cipiendo sacr̄m ꝑ signo inuisibili sic alias dicit̄ res ꝛ sacramentū. h̄ mō potest dici sacramentū. q2 ē signum gratie ꝯuenientis executioni actus debiti. Sed quid est ergo septimū sacramētū. dico q̄ est ordinatio cu ius est talis descriptio. Ordinatio est institutio alicuius in gradū ec/ clesie ꝑeminente cui conuenit aliqd̄ ministeriū circa eucharistiā exhibē dam factam a ministro idoneo cer ta verba ꝓferente simul cū intentio ne debita ministeriū illius gradus a q̄ signo visibili pn̄te ex institutio ne diuina efficaciter signās grā3 ꝑ/ eminentē qua ordinatus digne mi nisteriū illud exequat̄. ¶ Quantu3 ad q̄rtū arti. quō sacr̄m ordinis est vnū. dico q̄ est vnū vnitate generi ꝓpinqui sicut virtutes morales sūt q̄tuor. sc3 fortitudo. iusticia. prudē tia. tp̄antia. lic3 in spāli sunt plures In solutione tercie rōis nota q̄ oēs ordines sunt instituti a xp̄o. Et q̄re in ꝑmitiua ecclesia nō erant mini/ stri ad singulos ordines deputati. Et quare nunc quatuor nō sacri or dines ꝯferunt̄ simul. In solutione vltime rōis habes quō tonsura nō est ordo. ꝛ q̄ ꝓuilegiū clericale non est ꝓprium ordinatio. ¶ Ad arg. in principio p3 ꝑm diuersas opinio/ nes. vt p3 in lr̄a quare ꝛc.

Irca distinctiōe3 vicesimā q̄nta3 querit̄. vtr̄ pena ca nonica īpediat a susceptio ne ꝛ collatione ordinū. videt̄ q̄ nō nam nulla pena canonica magis excludit ab aliquo gradu vel actu eccl'iastico q̄3 heresis. sed heresis nō excludit. vt h3. j. q. j. q̄d q̄dam. Ad oppositū. j. q. j. de cetero. ꝛ. c. ꝓx̄o. erga simōiacos In ista q̄oē sūt q̄nq3 vidēda. p̄rīo q̄d est pena canonica. secundo q̄ sunt pene canonice. ter/ cio qualiter pene canonice infligūt̄ quarto qualiter pene canonice tol lunt̄. quinto si ꝓpter penas canoni/ cas aliqui repellunt̄ a susceptiōe or dinū. ¶ Quantū ad ꝑmū arti. dicit̄ q̄ pena canonica est pena inflicta ꝑ canones ꝓhibēs punitū ab aliquo actu ecclesiastico quē alias liceret.

¶Quantū ad secūdū arti. qu e ꝛ q̄t sunt pene canonice. dico ꝙ sīt sex scꝫ depositio vel degradatio. infamia irregularitas excōmunicatio. interdictum ꝛ suspensio. Depositio est amotio a statu clericali. Degradatio idem est ꝙ depositio q̄uis ꝑticularis degradatio possit esse q̄dā pena ꝑticularis respectu depositionis. Infamia est status lese dignitatis q̄tum ad vitam ꝛ mores. Irregularitas est inabilitas ad susceptionē ꝛ executionē ordinum. Excōmunicatio est exclusio alicuius a cōmunione fideliū maxie in sacramentis. Interdictū est artatio a q̄busdam actibꝫ ecclesiasticis exercēdis. Suspensio est ꝓhibitio ab aliquo alias ꝯueniente. ¶Quantum ad terciū arti. qualiter pene canonice infligunł dico ꝙ depositio ꝛ degradatio remouent hoīem a statu clericali ꝛ tradūt eum curie seculari Ista ꝟo pena est infligenda a iudice. forma tñ ſm quā est infligenda habeł in. 6. decretalium in titu. de penis. c. degradatio. cause ꝓpter q̄s hec infligūł sunt peccata enormia vtputa heresis. scisma. reuelatio cōfessiōis. ꝓmū ptꝫ extra de hereti. ad abolēdā. scōm extra de scismati. ad abscindendos. terciū extra de peni. ꝛ re. Omīs vtriusqꝫ sexus. Pena aūt infamie incurrił impositiōe criminis infamatorꝫ. 6. q. j. infames ꝛ. c. illi q̄. Pena irregularitatꝭ infligił a iure. ꝛ hoc aliq̄n ex criminibꝫ. aliq̄n ex illis que possunt interdum esse crimina. Crimina in genere sūt q̄tuor scꝫ symonia ad ordinē sacrū vel nō sacrū furtiue recipe ordines. Aliud est in ordine nō sacro ministrare. aliud est ꝯtumacia nō obseruando penas canonicas. que aliquando possunt esse crimia aliq̄n nō sunt vt bigamia ꝛ homicidium nam homicidiū aliq̄n est voluntariū ꝛ tunc est crimē. ꝫ. exhi. aliq̄n nō est volūtariū. ꝛ sic nō ē crimen in eodem. ꝫ. ꝛ. ꝟ. exhi. Excōicatio aliq̄n infligił a iure. aliq̄n a iudice. sꝫ siue sic siue sic intelligał nō habeł numerus excōicationū. Interdictū autēꝫ pōt intelligi. aliq̄n loco ꝛ nō ꝑsone aliq̄n ꝑsone ꝛ nō loco. q̄nq̄ꝫ loco ꝛ ꝑsone sil. ꝛ hec pena aliq̄n ꝯsequił a iure. q̄nqꝫ a iudice. Suspensio autē q̄nqꝫ infligił a iure. vt pꝫ extra de sen. excō. cū medicinalis li. 6. aliq̄n infligił ab hoīe. ¶Quantū ad q̄rtū arti. q̄lr pene tollunł. de ꝓmo scꝫ de deposito dꝫ ꝙ ille nō pōt restitui nisi ꝑ papā. de scdō scꝫ de infamia dꝫ ꝙ restituił ꝑ purgationē canonicā vt ext. de pur. cano. ex tuarꝫ. De tercio de irregularitate si est symonia ꝑtinet ad papā si sit ex officio si ē in bñficio pōt eps dispensare. si ex ordine furtiue suscepto si in illo est sentētia excōicationis ꝑtinet ad papam vt si eps mandauerit alicui q̄ ordinē furtiue suscepit ꝙ in illo nō ministret. ꝛ si ministrauerit ex hoc efficił irreglāris. ꝛ nullus dispensare pōt cū eo isto casu nisi papa. Si vero istud nō sit sibi iniunctū ꝑtinet est epm vel ad quēlibet prelatū regularē cuꝫ debeat ingredi isti tales religionem. extra de eo qui furtiue ordinem suscedit. ꝑ totū. Si aūt ē

irregularis ex āministratōe in ordi
ne ptinet solūmō ad epm. vt ex de
cleri. nō or. mini. c. ij. Si est irregla
ritas nō ex crimine sic est suitus pro
pter quā hō dicit inabilis. Di ꝙ in
hoc oportet ꝙ dñs illius sui ꝯsen
tiat hoc est ꝙ eū manumittat. extra
de suis nō or. p totum Si ē irregu
laritas ex illegitima natiuitate. Di
co ꝙ hoc expectat ad papā. extra de
filijs psbiterorum p totum Si ē irre
gularitas ex mutilatōe ⁊ esset enor
mis ⁊ sit in cā. vix dispēsatur. vt hē
tur dist. lv. ⁊ extra de corpe viciatis
de homicidio ⁊ bigamia videbitur
di. xxxiij. Quarto dico ꝙ excōicatō
relaxatur p absolutōez ⁊c. Quinto
dico ꝙ interdictū relaxat p illū qui
illud iposuit. Sexto dico ꝙ suspen
sio tollitur p relaxatōem factā talis
suspēsionis p eum qui eam intulit.
¶ Quantū ad qntuz articulū. si pe
ne pdicte impediāt susceptōem or
dinū. Dico ꝙ quinqz pene vltime
nō prohibēt a collatōe vel susceptō
ne ordinū. vt habet. i. q. i. ca. ꝙ qui
dam. Et prima scz pena sic est deg
datio est dubiū. si eps degradatus
ordines de facto ꝯferret. Ad argu
mentū in pricipio dicit. ꝙ heretic⁹
nō dz dare. sed si dederit valet.

Ecunda qō

vicesimequinte distinctōis
vbi qritur. Utrū sexus muliebris im
pediat susceptōem ordinū. videt ꝙ
nō. ad Galatas. iij. In xpo iesu nō
est suus nec liber nec femīa nec mas
culus. ⁊ sic nulla est dfa inter femi
nā ⁊ masculū. Ad oppo. xxiij. di. de
sacramētis ⁊c. Ad hanc qōem dic
ꝙ nō posse suscipe pōt intelligi tri
pliciter. s. vel nō posse debite ⁊ hone
ste. vl nō posse licite quia ē ꝯtra pce
ptum. vel nullo mō posse de facto.
⁊ si acceptaret nihil fieret. Primo
mō pueri id est nō habētes discretō
nem nō possunt ordines accipe. cū
nō possint illos suscipe cum debita
reuerentia. Secūdo mō puer nō pt
recipe ordinem sacrū. quia ab illo li
cite prohibetur. Tertio mō dico. ꝙ
pueri nō prohibētur potentia remo
ta. licet bene potentia ꝓpinqua. sed
mulieres simplr impediūtur et po
tentia remota. ⁊ ꝓpinqua. quia ille
nullo modo pñt ordines suscipere.
¶ Ad argumentū in principio dr.
ꝙ intelligit qntum ad glām cōse
quendā. sed quantū ad gradū excel
lentie in ecclia bene docet drām.

Irca distinctōem vicesimā
sextā querit. Utrū mrimo
niū fuerit imediate a deo in
stitutū. Videt ꝙ nō. nam Geñ. ij.
Adam instituit qñ dixit. nūc os ex
ossibus meis ⁊ caro ex carne mea.
Ad oppo. Mathei. xix. ait xps. nō
legistis de eo qui fecit masculū ⁊ fe
minā. ⁊ dixit ꝓpter hoc dimittet hō
⁊c. In ista qstione sunt tria pricipa
liter videnda Prīo quid sit matri
moniū. Scdo si est honestū vir et
feiam mrimonialiter ꝯiugi. Ter
tio de qsito pricipali. ¶ Quantū ad
primū articulū dico. ꝙ aliud ē ma
trimoniū. ⁊ aliud ē ꝯtract⁹ mrimo
nij. ⁊ aliud ē sacramentū mrimonij
qz mrimoniū est relatio real extrin
secus adueniēs. vel ē relatio rōis p

manens in aiabus ꝯiugum. Cōtra ctus aūt matrimonij ē in fieri ꝛ est a ctio vel passio interioꝛ vl' exterioꝛ. Sacramētū matrimonij q ꝛ ē signū signās ꝯtractū mrimonij simplr̄ ē in fieri. Et tūc dātur eoꝝ triū tales descriptōes Primo qd ē matrimo niū Dico ꝙ est vinculū indissolubi le inter maritū ꝛ feminā ex mutua trāslatione corpoꝝ mutue ptāt' suo rum in se iuicem facta ad ꝓcreādū prolem debite educandā. Cōtract⁹ vero matrimonij ē maris ꝛ femine mutua trāslatio ptātis suoꝝ corpo rum pro vsu ꝑpetuo ad ꝓcreandū prolem debite educandā. Sacramē tum matrimonij ē expssio certoꝝ vboꝝ maris ꝛ femīe ad se iuicē si/ gnificantiū traditōem mutue ptā/ tis corpoꝝ ad prolē debite ꝓcreā/ dam ex institutōe diuina efficaciter signās gratiā ꝯferendā mutuo con trahētib ad ꝯiūctōem mutuā aīoꝝ gratiosam ¶ Quantū ad scdm arti. fuit opinio Socrat'. vt pt' ij. poli ticoꝝ. ꝙ nō erat honestū maritū et mulierē matrimonial'r ꝯiūgi. sed ꝙ oīa essent cōia. Sꝫ hec opinio apud theologos ꝛ phos in eodē iij. ipro/ batur. In q arti. ponūtur tres ꝯclu siones. Prima ꝙ honestū est ad ꝓ creādū plem debite educandā ma ritū ꝛ feiam indissolubili vinculo. sibi iuicem coplari ꝛ etiā obligari. Ista ꝯclusio pt' q' finis ē honestus sc' ꝓcreatio filioꝝ. ꝛ sic actus bon⁹ vi. ethi. vbi hētur ꝙ sicut se hꝫ prīci piū in speculabilib. sic finis ī agi/ bibilib. sic ꝙ si opatio ē bona mo raliter opoꝛtet ꝙ illa bonitas hēat a fine tota ꝯclusio hētur ab August. sup Gen. dicente Bonū plis nō dr ipa prolis. sed spes ac desideriū q p les ad hoc qr ꝑ vt religiose informe tur Scda ꝯclusio ꝙ honestū ē ad ꝓ creandū plem debite educādā ma/ rem ꝛ feiem ptātē suoꝝ corpoꝝ si bi iuicē tradere ꝓ vsu ꝑpetuo. hoc patet. nā ples nō ꝓducit nisi ꝑ vsū viri et mulieris Itē in mr̄monio fit obligatio ꝯtractus. iste ꝯtractus nō est nisi mutue donatio ptāt' cor poꝝ ꝑpetuo ad illū actum. Tertia ꝯclusio ꝙ ꝯgruū est dilectōem illā mutuā a deo aꝓbari Pt'. nam cratura est dei. sed qd est alteri⁹ ne/ mo dat licite iuito dn̄o. sed ī matri monio fit debita corpoꝝ donatio. ergo volēte dn̄o ꝛ aꝓbante deo Quantū ad tertiū arti. dico tres cō clusiones. Prima ꝙ matrimoniū fuit a deo institutū. hoc pt' Mat. xix. Quos deus ꝯiūxit hō nō seꝑet loqtur xp̄s de ꝯiūctione matrimo niali. qd fuerit institutū a deo et in paradiso. hētur xxxij. q. ij. sicut. §. i. et se. Scda ꝯclusio. s. qn̄ fuit insti/ tutū. Dico ꝙ in matrimonio duo sunt. s. ꝯtractus matrimonij et obli gatio indissolubil' Cōtractus ē a dō institut⁹ an̄ lapsū Gen. ij. cū dictū est. hoc nūc os ex ossib meis. ꝛ post lapsū Gen. iij. mltiplicabo erūnas tuas. Fuit ꝟe institutū an̄ pctm̄ in hūani gn̄is ꝓpagatōe post pctm̄ in infirmitatis remediū xxxij. q. ij. qc/ qd. Sed qntū ad obligatōē indis solubilē instituit de⁹ matrimoniū cū ait. Reliquet hō prēm ꝛ matrē et adherebit vxori sue. nō mo mēta

nec sed sp Tertia pclusio qualiter fuit institutum matrimonium. dr quod in principio modi sub precepto vt moues multiplicaret. sed cessante illo statu cessauit preceptum. et ideo secunda institutio tempore legis gratie habuit indulgentiam et non preceptum. Ad argu. in principio dicitur quod Adam sicut preco protulit illa verba. et sic non a seipso

Circa distinctionem vicesimam septimam queritur. vtrum definitio magistri de matrimonio sit conueniens. Videtur quod non. nam in illa definitione ponitur mutua translatio corporum suorum. sed hec mutua translatio est inhonesta. ergo etc. Ad oppo. patet per magistrum opinio doctoris quod secundum dictam ad precedentem questionem definitio magistri debet intelligi sicut explicanda est per definitionem vel descriptionem ibi positam. i. quod si termini accipiantur proprie in ista coniunctione tunc debet intelligi coniunctio habitualis idem quod obligatio. si autem accipiatur pro contractu proprie tamen coniuncto potest stare pro actu coniugendi. vel passione que includit vtrumque actum scilicet interiorem et exteriorem personarum ex actu suo coniunctarum. Ad argumentum in princi. dico. quod non est inhonesta deo volente et approbante maxime cum fiat pro fine honesto.

Secunda questio

vicesime septime distinctionis vbi queritur. vtrum consensus expressus verbis sit causa effectiua matrimonij. Videtur quod non. nam nunc nullus potest esse certus de matrimonio. sicut nec de consensu alterius. non enim videt voluntatem alterius. et sic non potest habere rationem infallibilem. Ad oppo. est magister. Solutio quod non est causa sufficiens. sed est dispositio breuis sicut baptisari vel ordinari ad caracterem Ad argu. in princi. dico quod talis certitudo potest esse qualis requiritur in actibus humanis emptionis vel venditionis. non enim requiritur certitudo demonstratiua. quare etc.

Circa distinctionem vicesimam octauam queritur. vtrum solus consensus expressus verbis de presenti causet matrimonium. Videtur quod non. nam omne vinculum vel copula carnalis post consensum expressum verbis de futuro licite sequitur nec tales dicuntur fornicari. ergo non solus assensus de presenti. Ad oppo. est magister in littera. Dicit quod consensus de futuro non causat. sed questio precedens et hec distinctio inuenienti questione determinabuntur. ideo eas sub breui relinquimus Ad argumentum in princi. dico quod illa copula facit illum actum indissolubilem. quod tamen prius per illa verba non erat in

Circa distinctionem indissolubilem vicesimam nonam queritur. vtrum consensus coactus sufficiat ad contrahendum verum matrimonium Videtur quod sic. quia baptisatus metu penarum sufficienter consentit vt vere recipiet baptismum. Vnde cogendus est ad obseruationem fidei iam recepte. extra de baptis. et eius effe. maiores etc. ergo similiter in proposito Ad oppo. extra de sponsalibus. Hic ponitur opinio prima Gotfredi de fontibus quodlibet. xiij. q. xv. quod licet homo possit cogi ad verba proferenda. non tamen potest cogi ad consensum. et ideo si consentiat ecclesia presumit consensum fuisse liberum et ita obligare. improbatur opinio quia ad vtrumque dictum Sed in hac questione permittende sunt aliquae distinctiones. Deinde respondendum distinctiones sunt quattuor. nam

ꝯsensus. alius tacitꝰ. alius expssus.
vt notat extra qui. clerici vel vouē/
tes mrimoniū ꝯtrahere pñt. c. vlti.
Itē ꝯsensus expssus aliꝰ de pñti vt
accipio te in meā. vt notat extra de
spon. in ca. pe. Item ꝯsensus alius
absolutꝰ. alius ꝯditōnatus. ⁊ h̄ di/
uersimōe s̄m diūsas ꝯditōes expo/
sitas. vt habet in p̄dicta Ru. Item
ꝯsensus aliꝰ liber. alius coactus. vt
notat extra de his que vi. metꝰ ve
causa fiūt. c. i. ⁊ h̄tur iij. ethi. ca. de
volūtario ⁊ inuolūtario. ⁊ s̄m hoc
sunt videda duo. Pꝛio de ꝯsensu
tacito. Secūdo de ꝯsensu coacto.
¶ Quantū ad primū articulū dico
aliquas ꝯclusiōes. Primo ꝙ ꝯsen
sus tacitus nō facit mrimoniū. Pa
tet. nā mrimoniū est sacrm. sed sac/
mentū est signū. ergo cū mrimoniū
dēt esse signū. Sed in ꝯsensu tacito
nullū est signū. vt habet ab aristo.
x. ethi. sic inq̄ ente q̄a volūtas hoim
absconse sunt. opoꝛtet ꝙ ꝑ opatōes
exp̄mant. Secūda ꝯclusio. ꝙ ꝯsen
sus de futuro etiā ꝟbis expssis non
causat mrimoniū Patꝫ qꝛ in mri/
monio dēt esse ꝯsensus plenꝰ. sed in
futuro nō est plenus. nam qđ nō est
nō est plenū. sed futuꝝ est qđ nōdū
est ergo ⁊c. Tertia ꝯclusio. ꝙ ꝯsen/
sus de pñti ꝟbis expssis causat mri
moniū. ptꝫ ꝑ ꝯtrariū ad scđam cō/
clusionē rōne sic ille ꝯsensus causat
ꝯtractū mrimoniū q̄ ꝯiuges tradūt
sibi ptātem corpoꝝ suoꝝ. sed iste ē
ꝯsensus expssus ꝟbis de pñti. g̃ ⁊c.
Quarta ꝯclusio. an ꝯsensus ꝯditi o
natus sit causa mrimoniū. Dī ꝙ cō
sus ꝯditōnalis vel fit ꝑ ꝟba de fu/
turo. vel ꝑ verba de pñti. Si ꝑ ver
ba de futuro Notandū tñ ꝙ ꝯditō
de futuro. aut apponit ꝑ modū pe/
ne. aut vt determiātio ꝯtractꝰ. Si
ꝑ modū pene nulliꝰ ē vigoris ꝓ eo
ꝙ mrimonia dēnt esse libera. vt si
q̄s dicat ꝓmitto tibi ꝯtrahere sb pe
na centū scutoꝝ. Si autē apponit
vt determiātio ꝯtractus. est distin/
guēdum. qꝛ hec ꝯditio ē honesta vł
inhonesta. Si est honesta stāte ꝯdi
tione stāt sponsalia. nō stāte nō sūt
spōsalia. Exēpluꝫ vt si q̄s dicat cō
trabā tecū si placuerit pr̄i meo. vel
si volueris ꝯuerti ad fidē. Si autē
ꝯditio est inhonesta. hoc dupl'r. q̄a
autē est ꝯtra subam mrimoniū. aut
nō. Si ꝯtra subam mrimoniū nul/
la est obligatio. vt si dicat ꝯtraham
tecū si ꝓcurauerís venena sterilita/
tis Si autē est inhonesta ⁊ nō ꝯtra
substantiā matrimoniū. vt si dicat.
cōtrabam tecū si furatus fueris. vel
si deuꝫ offenderis talis ꝯditio pro
non adiecta habenda est. id ē ꝙ ista
ꝯditio nō impediat matrimoniū.
Si ꝯsensus fiat ꝑ verba de p̄senti.
aut conditio est p̄terita. aut presens
aut futura. Si conditio est p̄terita.
vt accipio te in meam. si moꝛtuꝰ est
pater meus. Uel de p̄senti accipio
te in meam si tu es virgo. stante cō/
ditione stat mrimoniū. Si autem
ꝯditio est de futuro. aut est futuruꝫ
necessariū. aut ꝯtingens. Si neces
sarium. vt accipiā te si cras sol oꝛit.
est mrimoniuꝫ. Si futuꝝ est con/
tigens. Dico ꝙ nō est matrimoniū.
nisi copula carnalis subsequatur
Quantū ad secūdum arti. scꝫ q̄ntuꝫ

ad ꝯsensuꝫ coactū videbūtur duo Primo qͥliter pōt esse ꝯsensus coactus. Scḋo si ille sufficiat ad ꝯhendum mr̄imoniū De p̄rīo dico tres ꝓpōnes. Prima ꝙ volūtas nō pōt simpl'r cogi ad actū volendi. h̄ habes dꝛ proiciente mercimonia ī mari. iij. ethi. nā vltimate ille actus est volūtarius. ideꝫ habes in p̄ria dis. primi sententiaꝝ in illa qōne. Utꝝ apphenso vltimo fine ꝑ intellectuꝫ ꝛc. Scḋa ꝓpō ꝙ habens volūtatem pōt cogi ad aliquā passionē vt pōt ligari vel ad dandū cuꝫ manu sua alteri de quo habeť v. ethi. ꝙ ille q̄ mota sua manu ab alio dat alteri facit iniustū. sed nō iniusticiam Tertia ꝓpō ꝙ habens volūtateꝫ pōt cogi ad aliquā actōnē hūanam nō simpl'r. sed ꝑm q̄d vt dictum est. de proiciente mercimonia in mari Scḋo si iste ꝯsensus coactus sufficiat ad ꝯtrahendū mr̄imoniū. Dico ꝙ nō. vt habeť expresse extra de spon. ca. cū locū. ꝛ ca. se. ꝯsultatōni Nam nemo cogēdus est ad matrimoniū ꝛ coactus separatur. xxxi. q. ij. si vez. ꝛ ca. se. xxij. q. ij. ca. vltimo ¶ Ad argumentū in p̄ncipio diciť. ꝙ nō est sil'e. naꝫ in baptismo nō requiritur vsus rōnis. sed in mr̄imonio sic. ideo silitudo nō valet

Circa distinctōem tricesimā qͥritur. Utꝝ ad ꝯtrahendū mr̄imoniū req̄rať ꝯsensus sequens ꝓ ꝑhēsionē nō erroneum Videť ꝙ nō. nam sacerdos credēs baptisare vnā ꝑsonam si baptisaret aliam esset baptisat⁹. ergo erroꝛ ibi nō impedit. pari rōne nec hic impediet. Ad oppositū est mgr̄ in lr̄a In ista q̄stione sunt duo faciēda. Primo ponetur distinctōes. Scḋo conclusiones ꝛ dubitatōnes. Quantū ad primū articulū est distictio ista. ꝙ in mr̄imonio est q̄druplex erroꝛ. scꝫ erroꝛ ꝑsone. erroꝛ fortune. erroꝛ cōditionis. erroꝛ ꝯtractus vel consensus mr̄imonialis. vtputa quando alter ꝯiugatoꝝ ꝯtrahit aīo simplici alter vero ꝯtrahit dolose vtēs ꝟbis ꝛ signis sine animo ꝯtrahendi. Quantū ad secūdum articulum ponūtur quattuoꝛ ꝯclusiones Primo ꝙ erroꝛ ꝑsone impedit matrimoniū nisi superueniat cōsensus. Ista pꝫ quia in mr̄imonio dēt esse ꝯsensus. Sed si ego puto ꝯtrahere mr̄imoniū cum Maria ꝛ illi do ꝯsensum. Si vero mihi dať alia illi nō p̄rebeo ꝯsensum. igiť cum illa nō ꝯtraho. hoc habes xxvi. q. i. §. i. Scḋa ꝯclusio. ꝙ erroꝛ fortune non impedit. nā si puto ꝙ habet mille ꝛ nō est sic illō nō impedit. nā ista sūt accn̄talia ī mr̄imonio. ꝛ eēntiale n̄ dēt variari ꝑ accn̄tale. De erroꝛe fortune hēs xxvi. q. i. §. i. Tertia ꝯclusio ꝙ erroꝛ ꝯditōnis īpedit mr̄imoniū. vt qn̄ putať esse liber ꝛ est ꝟuus xxvi. q. i. §. i. Sed ibi est notandū ꝑm aliquos doctores ꝙ erroꝛ ꝯditionis pōt esse triplex in ꝑsonis. q̄a aut est ꝑs ꝯditionis. vt cum ꝟuus ꝯtrahit cū ancilla. aut melioris cōditionis. vt qn̄ seruus ꝯtrahit cum libera. aut deterioris ꝯditionis. vt cū liber ꝯhit cū ācilla. dico ꝙ ī duobus casibꝰ primis erroꝛ nō īpedit. in tertio ꝟo sic. Quarta cōclusio ꝙ

error cõsensus impedit vt quando alter cõiugum ɔtrahit aīo simpliciter alter dolose vtens ꝟbo sine aīo. et de hoc ɔcluditur ꝙ in facie eccl'ie. i. in foro iudiciali. est mr̄imoniũ. sed in facie dei. i. in foro penitẽtiali. iste error īpedit mr̄imoniũ. ptȝ. nã in matrimonio reqritur ɔsensus vt ṗncipale et subale. et verba vt minus ṗncipale. et sic deficiente p̄io vt ṗncipali. deficiet scd̃m vt minus p̄ncipale In hac q̄rta ɔclusiõe ponit̃ opinio Richardi in iiij. di. xxix. q. iij arti. i. Sed si aliqs dicat in mr̄imonio ipe vocet̃ Jo. et dicat Petrꝰ te desponsat ille ē ligatꝰ. Dī ꝙ lȝ Canoniste dicãt in hoc passu ꝙ nõ est ligatus rõne mutatõnis nois q̄d ad iudiciũ penitẽtiale ꝑ ca. tua nos. extra despon. tñ apud theologos videtur mihi dubiũ et apud deũ. nam si diceret. Ego accipio te in vxorem. et nõ noiaret se Petꝝ vel Johãnē. nũquid illa esset sua vxor. certe sic. Nam ɔsensus facit vxorem. et ille ē a priori. noia vero sunt a posteriori et prius non variat̃ ꝑ posterius. Et sic in his casibus lȝ quo ad mũdum cogãtur. quia canon p̄dictus sic determiauit in foro iudiciali. tamẽ q̄ ad deũ etiam credo ꝙ cruciabũtur. maxime si aliq̄ virgo ꝑdidit virginitatem suã. Et sic ɔcludo. ꝙ licet nõ sit eius maritus in foro eccl'e. est tamẽ eius maritꝰ in foro iudiciali. qr semꝑ iudex eccl'asticus iudicabit pro mr̄imonio. verꝫ ꝙ ɔfessor nõ dȝ eũ absoluere nisi primo det mr̄imoniũ ꝟgini tale q̄le ꝟginibꝫ illiꝰ ɔditionis solet dari. Ad argumẽtũ in p̄ncipio dico ꝙ nõ est sile. nã in baptismo nõ est ɔtractus mutuꝰ sicut in mr̄imonio. nec est error dũ tamẽ intẽdat dare sacramentũ illi ꝑsone quo p̄ns est. nõ sic i mr̄imonio

Ecũda que

stio tricesime distĩctõnis. vbi q̄rit̃ vtꝝ inter ꝟginẽ Mariã et Joseph fuit verũ mr̄imoniũ. videt̃ ꝙ nõ xxvij. q. i. Vouentibꝫ non solũ nubere sed velle nubere dãnabile ē. A i oppositũ est mgr̄ in l'ra. et accipitur Mathei. i. cũ esset despõsata. Jn ista q̄stione sũt duo arti. Jn primo arti. oñdit ꝙ inter ꝟginẽ Mariam et Joseph fuit verꝫ mr̄imoniũ. Hoc ptȝ ꝑ auctoritates q̄s mgr̄ adducit in l'ra. Circa q̄d notandũ est. ꝙ in mr̄imonio est duo ɔsiderare. s. eẽntiam et significatũ. Essentia habetur ex solo mutuo ɔsensu. Significatũ vero ꝑ copulam carnalem. q̄d probat̃ per ca. debitũ. de biga. vbi dicit̃ ꝙ ꝑ mr̄imoniũ carnali cop'la nõ ɔsumatũ designat̃ charitas que est inter deum et iustam aīam. iux̄ illud apl'i. Qui adheret deo vnꝰ spiritus ē cum eo. Carnalis ꝟo copula addit ad mr̄imoniũ respectu ſ̄cati. nam ꝑ ipam significat̃ vnio xp̄i. cum eccl'ia iuxta dictum Johis primo. Et ꝟbum caro factũ est. Ex q̄ ɔcludo. ꝙ copula nõ est de essentia. licet sit de significato. Jn secundo arti. oñdit q̃ũo cum voto ꝟginitatis põt stare mr̄imoniũ. Et ē prima opinio Richardi in p̄nti di. q. i. arti. ij. et Hen. quol'. ix. q. ij. et xi. dicũt ꝙ vouerat sola ɔditõne ꝟginitatẽ sic si deo placuerit vel placeret ꝙ sua

ret virginitatē. s doctor improbat Sz est opio Scoti q simplr vouit virginitatem et nō cuz pditione et pcessit ibi traditōem preteritis corpis ī matrimonio Joseph. nō tñ in vsuz. nā certificata fuit p angelū q nūq virginitas eius peteret. Nā habemus Matthei. i. q angel9 instruxit Joseph dicēs. noli timere accipe Mariā in piugē tuā. multo fortius tenēduz ē q ipa a deo vl ab angelo fuit instructa dicēdo. noli timere accipe Joseph virū iustū in piugez tuā. qz spūssanctus dabit tibi eū in custodem et testē virginitatis tue. q tecum pari voto ptineat. Sz decuit mrēz xpi vouere virginitatē. Dico q sic. nā decuit xpm q est speculū sine macula hrē habitaculū seu matrē incorruptam re et volūtate. Sed pfecta incorruptio volūtatis ē in voto castitatis. g decuit mrēm xpi vouere et fuare virginitatē. Sz decuit esse virginē et alicui despōsari ō virginitate. Dico q sic. qz sicut prim9 Adam fuit de terra virginea. sic scđs Adam id ē xps debuit eē ex virgine Hoc habent pcedere Hebrei q tenēt duas lrās vocatas Mem. et vltia ē clausa q figurat virginē clausaz. Itē qa sp ponit in fine dctōis illud. Mem sicut s nrm rotūdum. Sed in vno loco īuenit et ō et sic in hebraico. haba. le. Mab. id ē virgo. et īuenit in Esaia. et est figura q inter legē nature et legē grē ī medio. i. in lege scripture debeat poni Mem. clausum id ē virgo Maria. Itē eccl'a ē virgo et spōsa. g debuit figurari. nō habuit a q meli9 figurareī q a mrē xpi. Qz esset spōsa ō Aug9. q fuit necessitas vt despōsata esset virgo nisi ppterea qtenus hoc sacrm diabolo celaret. Ex quo habet q virgo ptraxit verū mrimoniū. et pcessit ptātez corporis lz nō vsum. et sic q vsus non est de essentia mrimonij. sed iō poīt qa est quedā ratificatio piugij. sed sine illa est mrimoniū vt ptz ex pdictis. Ad argumentū in princi. dico. q debēt intelligi de volētibꝫ nubere sm cōez legē quibꝫ nō pstat certitudinalr q nūq vsus sequens ad talem actum petetur

Irca distinctōez tricesimā primā qritur. Utrū sint tria bona mrimonij q mgr ponit in littera. s. fides. proles. et sacramentū Uidet q nō. nam inter adulterū et adulterā pōt eē matrimoniū vbi nō est bonū fidei. Ad oppo. est magister ī littera. Ad istā qōnē ō. q tria pcedentia sūt bona matrimonij. nam ad hoc q matrimoniū habeat esse pletū tria sunt necessaria scz institutio. vsus. et fructus. Ratōne institutōnis est bonū sacramenti. Ratōne vsus est bonū fidei. Ratione fructus est bonū prolis. Secūdum doctorē in mrimonio sunt tria. Unū tanquā bonū intrinsecū cui correspondet bonum sacerdoti Aliud tanquā proxim9 cui correspondet bonū fidei. Aliud tanquā finis vltimus cui correspōdet bonum prolis Qz triplex sit bonū matrimonij. vel q ista tria noīata sint bona in matrimonio. habes in decreto. xxvij. q. ij. Omne. xxxij. q. i. sicut. in fine. Ista tria bona fuerunt

in parentibus xpi. proles enim fuit ipse xps. fides quia nullum adulterium. sacramentum quia nullum diuortium xxvij. q. ij. Omne. Nota quod ista tria in omni matrimonio sunt. et ab his matrimonium habet indissolubilitatem Item nota correlarium quod contrahens sub opposita conditione aliquorum istorum trium nihil facit sed peccat. et obligatur ad recedendum ab omni vsu mutuo virtute istius contractus. Ad argumentum in principio dico. quod bonum fidei est semper in obligatione licet non in executione

Irca distinctionem tricesimam secundam queritur. Utrum in matrimonio sit necessarium simpliciter reddere debitum petenti. Uidetur quod non. nam tempore sacro non tenetur quis reddere debitum. nam tunc esset indispositus ad comedendum carnes agni paschalis. sed nullus efficitur ydoneus ad eucharistiam propter actum ad quem necessario obligatur. ergo etc. Ad oppositum prima ad Chorinth. ad tempus. Uir vxori debitum reddat. In ista questione tria sunt videnda. Primo si simpliciter reddere debitum est necessarium petenti. Secundo si est necessarium pro omni loco et tempore. Tertio si actus coniugalis est semper sine peccato ¶ Quantum ad primum articulum dico quod aliquis potest iuste non reddere debitum petenti. et hoc tripliciter. Primo si alter coniugum amittit ius petendi. Patet. nam in fornicatione coniugis tunc ignoscens non tenetur reddere debitum lapso vel ignoscenti. quia lapsus in fornicatione amisit ius petendi. Secundo si alter non habet ius reddendi pro tunc vt si intrarent religionem ambo vel alter. Tertio si alter obligatur ad non reddendum vinculo fortiori vt si infirmatur. et propter illum actum veniret in peius non tenetur vel tempore menstrui mulieris. Quantum ad secundum arti. s. de loco et tempore. Dico quod non debet peti in tempore solennitatis. sed si petitur debet reddi. sed petens est in culpa. Item non debet reddere tempore communicationis. xxxiij. q. iiij. c. i. nec in tempore natiuitatis xpi. nec in alijs festiuis diebus. xxxiij. q. iiij. quotienscunque. Item in tempore ieiuniorum xxxiij. q. iiij. si causa. et duobus ca. sequen. Item nec tempore menstruorum ibidem. de loco dico quod in omni loco est reddendum. si locus non sit sacer. Sed si in loco sacro debuisset manere per multum tempus posset in illo loco peti. Quantum ad tertium arti. si actus coniugalis sit semper sine peccato. Dico quod aliquando est meritorius vt dum fit causa prolis procreande ad cultum diuinum vt patres antiqui faciebant. Nam prima causa matrimonij debet esse intentio prolis xxxij. q. ij. pudor Aliquando fit gratia reddendi debitum vxori primo ad Cor. vij. Uir vxori debitum reddat. Aliquando est iustus vitando fornicationem. ideo apostolus prima ad Cor. Unusquisque propriam suam vxorem habeat propter fornicationem vitandam xxxij. q. ij. sicut. §. se. et cap. quicquid. Item propter intentionem procreandi coitus excusatur propter bonum matrimonij. xxxij. q. ij. solet queri. verum quod aliquando actus matrimonij est illicitus vt dum quis facit cum vxore sua causa libidinis. Ad argu. in princi. dicitur quod non est intelligendum quod absolute habeat se abstinere tempore sacro. sed dicitur quod vacent

orōni vt cū maiori reuerētia agnū
suscipere possint.

Circa distinctiōez tricesimā
terciā querit vtrū aliqñ in
lege mosaica vel in lege na
ture fuit licita bigamia. vr̄ q nō. qr
bigamia est ꝯtra legez. vt hr̄ ex illo
dicto Geñ. ij. Erunt duo in carne
vna ¶ Ad oppositū. 2. Reg. 5. In
ista qōne dicit q sic. nam Geñ. xvj
hr̄ q abraā habuit saram ⁊ agar. ⁊
sic aliquo tēpe fuit licita bigamia
etiam de iacob Geñ. xxix. q habu
it q̄tuor vxores. Silr de dauid. ij.
Reg. v. q̄ habuit q̄nq3. et sic cū isti
essent sancti patres. vr̄ q bigamia
fuerit aliqñ licita. Sed est dubium
qr in mr̄imonio est iusticia cōmuta
tiua. Justicia cōmutatiua requirit
equalitatē. v. ethi. Sz in bigamia
nō est equalitas scz q vnus habeat
plures ⁊ ples nō nisi vnū. ergo ⁊c.
Item qd̄ est ꝯtra naturā nō est licitū
sz bigamia est hmōi ergo ⁊c. Et idō
hic erunt duo videnda. primo quō
in bigamia est iusticia cōmutatiua
⁊ nō equalitas. scd̄o quō bigamia
nō est simpliciter ꝯtra legem natu
re. ¶ Quantū ad primū arti. decla
rat dupl'r. primo ex pte instituentis
ꝯtractū. secūdo ex pte ꝯtractus. p̄
mo iusticia cōmutatiua requirit eq
litatē cōmutatoꝝ scz ꝓpter plem p
creandam ⁊ fornicationē vitandā
sed ꝓpter p̄mū corpus viri est ma
ioris valoris q̄ mlieris corpus. qr
p eodem tempe vir potest plures fe
cundare. ⁊ vna nō a pluribꝫ sed ab
vno. ⁊ sic potest esse optima equali
tas q vnus sit plures ꝓpter alium fi
nem scz ꝓpter fornicationem vitan
dam. in hoc sunt equalis valoris.
Et sic dico q licz esset licitū q vna
vni sociaret tamen ad mltiplican
dum ⁊ generandū dei cultores fuit
dispensatū. Propter secundū prin
cipalis causa fuit pcreatio plis et
euitatio fornicationis. Et sic cū in
ista principali vir supet supabit in
alia. non p se sed ex ꝯsequenti scz q
supabundantia p̄mi su ppleat in se
cūdo. ¶ Quantū ad secundū arti.
est sciendū q aliquid dicit de lege
nature dupliciter. vno modo p̄ma
rio quod ē hic. sicut p̄ncipiū practi
cū simpliciter notū lumen rationū
naturalium. vel sicut ꝯditio demō
strata ex illis p̄ncipijs. Alio modo
est ꝯsonum dictamini rōis nature
p loco ⁊ tempe. Contra p̄mum nō
cadit dispensatio imo oppositum
eius semp est peccatū. Sed contra
secundū bene cadit dispensatio in
casu. ⁊ isto modo. monogamia. i.
cū vna vxore est de lege nature. bi
gamia v̄o contra legē nature. Uel
dicit doctor q bigamia est de lege
nature secundario. sicut monoga
mia p̄mario. ¶ Ad argumentū in
principio pz p secūdum arti.

Secūda que

stio tricesime tercie distin
ctiōis vbi querit vtrū bigamus añ
baptismū post baptismū possit ad
sacros ordines pmoueri. videtur q
sic. fm hierony. ⁊ est dist. xxvj. c. j.
¶ Ad oppositū dis. xxvj. ⁊ habet p
augustinū sup eplaz ad Titū. Ad
istam questionē pz p oms q hmōi

bigamus nō potest ad sacros ordi
nes pmoueri. vt ponitur in canone
di.xxvj.c.acutius ꝛ si vna. in ista q̄
stione ponūt duo articuli. in pmo
ostendit quid tenendū est. In secun
do ostendit quare artat a sacris or/
dinibus. ¶ Quantū ad pmū articu
lū dic ꝙ ois bigamus siue ante ba/
ptismū siue post ē irregularis. ꝛ po
nit hic opinio Banden. quolibeto.
vj.q.xx. dicētis ꝙ irregularitas nō
potest ↄtrahi ante baptismū sȝ hec
opinio improbat. ¶ Quantū ad se
cundū articulū p quā causam biga
mus artat a sacris ordinibus post
baptismū. ponit duas rōnes. Pri/
ma est ratio ↄgruitatis que dicitur
esse defectus sacramenti. Secūda
est ratio necessitatis. circa quā po/
nit opinionē ꝙ baptismus nō delet
nisi pctm̄ vel sequelas peccati pꝛij
sed bigamia nec est pctm̄ nec seque
la. Et est opinio Bartholomei bri/
xien. in dcre. di.xxvj. sup. c. deinde
Et a pponit ꝛ subiūgit opinio Ba/
siani glosatoris decretꝫ. ꝛ notat di.
l.c. si qs viduā. sup illo verbo post
baptismū iprobat ambas opinio/
nes. Secūda opinio ꝙ bigamia in
ducit infamiā seu irregularitatē ex
natura actus. ꝛ ideo nō potest tolli
p ecclesiam. nec tollit p baptismū.
Et est opinio nicolai furiosi. vt vi
detur notari in decretis. distin. l.c.
quicūqȝ. improbat opinio doctoris
ꝙ bigamia mere est ex instituto ec/
clesie etiam irregularitas. tā p ho/
micidiū ↄtracta qȝ p bigamiā. Sȝ
virginitas est virtus dicit ꝙ ↄtinē
tia virginalis tria dicit. Primū est
abstinētia ab omi coitu illicito. se/
cundū est abstinentia ab omi coitu
licito. terciū est integritas mentis.
ꝛ carnis. ¶ Quantū ad pmū virgi
nitas dicit virtutis habitū. ¶ Quā
tum ad secundū dicit virginitatis
statum. ¶ Quantū ad terciū dicit
decorem ꝛ ornatū. Sed ↄtinentia
virginalis est melior ꝛ pfectior cō/
tinentia ↄiugali. dico ꝙ sicut dictū
est ꝙ in vginitate intelligimus scȝ
habitū ꝛ statū ꝛ integritatꝫ decorē
siue ornatū. Si āt loquamur qȝtū
ad habitū sic se habent sicut excedē
tia ꝛ excessa quia aliqn̄ ex maiori v
tute ↄtinet ↄiugata qȝ econtra. Si
aūt loquamur qntum ad decorem
sic semp virginitas pfertur. nā in
cōtinētia ↄiugali est corruptio. Si
aūt loquamur quo ad statū dico ꝙ
in tempe legis nature ↄiugate pfe/
rebant ꝛ steriles maledicebant rōe
multiplicationis mūdi. sed p tēpe
legis gratie est ecōtra quia iam na/
tura est multiplicata ꝛ sic melius ē
cohercere vicia. Sed ꝙ est pmium
virginitatis dicit ꝙ aureola. ꝛ pōt
haberi p illud qd̄ figuratū erat Ex
odi.xxv. vbi pceptum est fieri vnā
magnā coronā ꝛ vnā puā. Et fm
h ponit a doctoribꝫ duplex pmiū
scȝ essentiale vel substātiale qd̄ est
aurea ad silitudinē magne corone
ꝛ acicdētale ꝙ dicit aureola ad sili
tudinē pue corone. pma ↄpetit men
ti. secūda menti ꝛ carni. sed mō ne/
scio quo pacto tholose nupte ducāt
aureolas ꝛ nō nupte. tn̄ iam vide/
rim statū nature valde corruptum
aureola signat illis actibus qui re/

spiciunt aliquid intrinsecum. et hoc tripliciter vel ratione doctrine et informationis. et sic datur doctoribus vel ratione martyrii et passionis. et sic datur martyribus. vel ratione decoris et incorruptionis. et sic datur virginibus. ¶ Ad argumentum in principio exponitur illa auctoritas quod crimina non obstant quantum ad gratiam recipiendam obstant tamen quantum ad gradum dignitatis.

Ercia questio

stio tricesimetercie distinctionis ubi queritur utrum in lege Mosaica licitum fuerit viro repudiare uxorem. Videtur quod sic. Deutero. xxiiii. si acceperit homo uxorem et non invenerit gratiam ante oculos eius propter aliquam feditatem scribat ei libellum repudii et dabit in manu eius et dimittet eam in domo sua. ¶ Ad oppositum est lex nature et Gen. xx. quos deus coniunxit nemo separet. Opinio prima Rich. in presenti distinctione. q. i. arti. 3. quod repudiare uxorem fuit licitum in lege mosaica tanquam in se malum. fuit autem permissum a moyse non a deo. Opinio secunda eiusdem Ricardi ubi supra quod repudium uxoris fuit licitum in lege Mosayca. et quo salvatur ibi iusticia commutativa. Sed de intentione doctoris est quod repudium fuit licitum non simpliciter. sed pro tempore et sic deus dispensavit cum illa gente illo tempore in repudio ad vitandum malum homicidii. ¶ Ad argumentum in principio dico quod fuit licitum repudium ad tollendum maiora mala.

Irca distinctionem tricesimamquartam queritur. utrum impotentia ad actum carnalem impediat matrimonium. videtur quod non. nam videtur quod senex esset ineptus ad contrahendum matrimonium. cuius oppositum tenet ecclesia que patitur talia coniugia. ¶ Ad oppositum. xxxiii. q. i. Item de frigidis et maleficiatis. c. ulti. In ista questione faciemus duo primo premittemus aliquas distinctiones. secundo ponemus aliquas conclusiones. ¶ Quantum ad primum arti. sit hec prima distinctio quod in potentia coeundi. alia est naturalis. alia accidentalis. Item secundo alia precedens matrimonium alia sequens matrimonium consumatum. Item tercio alia perpetua. alia ad tempus ¶ Quantum ad secundum arti. dico tres conclusiones. primo quod omnis impotentia simpliciter et perpetua cui si subveniri non potest per naturam vel artem. Si precedat matrimonium simpliciter impedit contrahendum et dirimit contractum patet. quia ex tali impotentia non potest haberi finis matrimonii nam in veteri lege. uxore sterili permanente licite ex ancillis liberos procreabant. xxxii. q. iiii. §. i. et tribus. c. se. Secunda conclusio quod impotentia sequens matrimonium consumatum quantumcumque sit perpetua non impedit matrimonium patet. quia iam potestas est tradita. et ille vel illa cui fuit tradita intravit possessionem. igitur non potest revocari propter impedimentum aliquod superveniens. sed quid si impedimentum concurrat post matrimonium ratum sed non consumatum. Si impediat dico quod sic. ut habetur. xxxii. q. ii. c. i. Tercia conclusio quod impotentia ad illum

actū cui subueniri pt̄ p naturā vel p artē siue sit frigiditas siue malefi/ciū siue artatio n̄ īpedit m̄rimoniū ꝛ isti tales debēt p trienniū habita re. ꝛ si postea iurauerint de impotē tia sepenẽ. sed in hoc multi ecclesiā decipiūt. sed si veritas inueniaẽ re uertāẽ. ¶ Ad argumentū in princi/pio dico ꝙ si senex est om̄ino impo tens dicerem ꝙ nō ꝯtrahat matri/moniū. Sed multi ꝛ multe querūt magis diuitias quā ꝑsonam.

Irca distinctionē tricesimā q̄ntam querię vtꝝ adulte/riū cū alia viro suo viuente impediat matrimoniū. videẽ ꝙ nō ij. Regū. ij. Dauid adulterat⁹ ē cū bersabee ꝛ sequię post ꝙ interfecto vria ꝯtraxit cum ea matrimoniū. ¶ Ad oppositū. xxxi. q. j. illud vo ꝛ. c. relatū. Ad euidentiā istius q̄/stionis dico ꝙ tria sunt crimina q̄ vnita vel sepata videntur facere dif ficultatē. vt habeẽ ex diuersis capi/tulis. extra de eo q̄ duxit in matri/moniū quā polluit p adulterium. Sunt aūt hec tria scꝫ adulterium. machinatio in mortē legitimi ꝯiu gis fidei datio vl' ꝯtractus cū adul tera. his p̄missis dico q̄tuor. Pri/mū ꝙ fidei datio nō impedit matri moniū post mortē viri. ꝛ hoc habeẽ in rubrica p̄dicta. c. vlti. vbi dr̄ ꝙ il lud nō dirimit vel impedit. si aliud nō sequaẽ. Secūdū dico ꝙ fidei da tio interueniente adulterio impe/dit ꝯtrahendū ꝛ dirimit ꝯtractum hoc habeẽ in eodem. et sequię tole/rari nō debet. Istud aūt est intelli/gendum cum ambo sint consciī ꝙ iste actus est adulteriuꝫ. quia si vir tantū esset ꝯscius ꝛ mulier inscia vt puta quia nesciūt eum habere vxo rem tunc ad petitionē viri nō esset diuortiū celebrandū. vt habeẽ in eadem rubrica. c. p̄mo. Terciū di/co ꝙ vbi adulter vel adultera ma/chinanẽ in mortem legitimi ꝯiugꝭ ibi illa machinatio impedit matri/moniū ꝛ dirimit ꝯtractum. vt patꝫ in. c. p̄allegato. ꝛ extra de ꝯuer. in/fidelium. c. laudabilem. Quartum dico ꝙ vbi adulter ꝛ adultera non dederūt sibi fidem de matrimonio ꝯtrahendo. nec alter eoꝝ in mortē legitimi viri est machinatus matri moniū inter eos potest legitime cō/trahi. vt habetur extra in supradi/cta rubrica. c. significasti. Sed di/co ꝙ hoc est dubiū ꝛ quilibet sic di cet vt matrimoniū possint ꝯtrahe/re. nec officialis vl' similis debet da re istis licentiā. Nam papa paul⁹ in tali casu quendam absoluit. Sꝫ in scriptis absolutionem minime dare voluit. ¶ Ad argumentū in p̄ncipio patet per ea que dicta sunt in littera.

Irca distinctionem tricesi māsextam queritur vtrum seruit⁹ impediat matrimo niū. videẽ ꝙ sic. nullus potest dare alienū. sed corpus serui est dn̄i ipsi us. j. poli. ergo ꝛc. ¶ Ad oppositū extra de ꝯiugio fuoꝝ. c. j. In ista q̄ stione sunt tria videnda. p̄mo vnd̄ est introducta fuitus. secūdo si iu ste est introducta. tercio p̄ncipale q̄ situm. ¶ Quantū ad primū arti. di co ꝙ seruitus est introducta de legē

positiua cuz nõ sit a natura ꝑ eo ꝙ naturaliter omnes sumus pares. iõ sequit̃ ꝙ sit a lege positiua. ¶ Quã/tum ad secundũ arti. si est iuste ordinata dico ꝙ nõ nisi dupliciter. vno modo qñ aliquis volũtarie se subiciat seruituti. sed talis faciens faceret ꝯtra legem nature. tñ postq̃ eēt necesse illud seruare. Alio modo si accipiat in bello iusto taliter ꝙ capti debuissent mori, si capiens dicat saluabo vitam. si eritis serui. in tali casu ſuitus esset iusta licz inter christianos esset ꝯtra legem nature sed eñ iusta de lege positiã. ¶ Quantum ad terciũ articulũ aliqui dicũt ꝙ ſuus potest ꝯtrahere matrimo/niũ inuito dño. hoc pꝫ sic. Matrimoniũ est de lege nature sed ſuitus nõ imo est ꝯtra legem nature. Sed qḋ est de lege nature nõ tollitur per legem positiuã. ideo dicũt ad que/stionẽ ꝙ ſuus potest ꝯtrahere mrimoniũ cũ volũtate dñi. potest etiã dño inuito. nam habet libertatem ⁊ aliquod ius in corpore suo. nõ eñ priuauit se quacũq̃ liberate ad q̃l/cũq̃ actus. Et hec est opinio scoti In secũdo arti. est opinio tho. in ꝓcedenti disti. q. ij. qui dicit. ſuus potest ꝯtrahere mrimoniũ inuito dño Scotus vero ꝯcordat cũ eo in conclusione. sed nõ in ꝓbatione. ¶ Ad argumentũ in principio dicitur ꝙ verũ est ꝙ corpus eius est dñi sui q̃ntum ad opera ſuilia. sed nõ q̃ntum ad actum carnalem.

Ecũda que

stio tricesimeseꝑte distinctionis vbi querit̃ vtrũ etas pueri/lis possit matrimoniũ impedire. videt̃ ꝙ nõ. quia aliquis potest acci/pere potestatẽ añq̃ vsum. ergo in cõtractu mrimonij vbi est datio vsus ⁊ acceptatio potestatis potest aliq̃s anteq̃ possit in vsum ⁊ ita pueri. ¶ Ad oppositũ de frigidis ⁊ male/ficiat̃. Est ꝯclusio ꝙ pueri possunt spõsalia ꝯtrahere. sed nõ matrimo niũ. Si queras tp̃us puericie dico ꝙ regulariter in pueris sunt q̃tuor/decim anni. in mlieribꝫ duodecim nisi malicia suppleat etatem. ¶ Ad argumentũ in principio. cõcedo ꝙ aliquis potest suscipere potestatem anteq̃ possit vti. sed nõ potest dare anteq̃ habeat. ⁊ in isto ꝯtractu est datio potestatis.

Irca distinctiõẽ tricesimã/septimã querit̃. vtrũ ordo sacramenti ĩpediat matri/moniũ. videt̃ ꝙ nõ. nam dicit̃ ꝓma ad Thess. 3. Unius vxoris virum. ⁊ dicit̃ de epõ. ¶ Ad oppositũ. dis. xxxij. placuit epõs ꝑsbyteros diaconos subdiaconos ſm ꝓora instituta ⁊ abstinere ab vxoribꝫ. i. nõ ꝯtrahere. vt dicit glo. In ista q̃õne ꝯclu/sio est certa ꝙ ordo sacer impedit matrimoniũ ꝯtrahendũ ⁊ dirimit postea ꝯtractum vt patꝫ ꝑ multas auctoritates quas magister adducit in littera. ⁊ multe ex eis habent̃ in canone di. xxxij. hoc etiam habet̃ extra de cleri. ꝯiugatis. Sed diffi/cultas est in assignãdo causam q̃liter sacer ordo impediat matrimo/ninm. Aliqui dicũt ꝙ hoc est ꝓpter votum castitatis annexum. Et hec

est opinio bonauenture et Rich. et beati tho. di. eadem. q. j. arti. j. Est ergo opinio doctoris in hac materia q non est pter votum continentie sed ex h q ecclesia facit talem psonā simplr illegitimā ad matrimoniū cōtrahendū. hoc aūt rōnabile fuit institui p ecclesiam. quia iste qui deputatur in ministerio sacro reqrit ad minus quatuor scz mentis puritatem intellectus pspicuitatē affectus feruorem et corpalis mundicie decorē Sed ad hec omnia disponit continentia et ad eorum opposita inducit freqntia actus carnalis. ergo etc. ¶ Ad argumentū in pncipio dico q intelligitur illud apli. vnius vxoris virū. i. nō pluriū nec tenet de psenti sed de preterito hoc est q nō habuit plures qr esset bigamus. sz si est vna mortua pōt ad sacros pmoueri.

Irca distinctionē tricesimā octauā querit vtrum votum continentie impediat mrimoniū. videtur q nō. vt habetur extra qui cleri. vel vouen. ptrahere pnt matrimoniū. ¶ Ad oppositū est. c. memimimus. xx. c. ij. et ponitur de quadā notabili que facit votū continentie et seruauit p trienniū. postea ptraxit coacta fuit redire ad statum pstinum. ergo dirimit matrimoniū iam contractū. In ista qōne sunt tria videnda pmo quis potest votū facere. scdo quot modis votū potest emitti. tercio ex his ad quesitū principale. ¶ Quantum ad primū arti. dico q omnis ille qui libere potest facere hoc quid vult pt vouere. et q non potest vouere. ex quo habetur q puer qr sub est patri. vxor viro. seruus dño. religiosus plato. ideo nullus illorum pt vouere. ¶ Quātū ad secundū arti. dico q votū cotinētie. potest esse publicū vel priuatū. Item potest esse simplex vel solenne. Uotum aūt solēnisatur tribus modis. vt ponitur extra de voto et voti redēptione. li. vj. c. vnico. vbi sic habetur votum solenne est cui interuenit aliqua istarū solennitatū. vicz p susceptionem sacramenti ordinis. Item p susceptionem sacre vestis que tm pf. ciendibus dari debet psentibus testibus. Item tercio mō cū p pfessionē deuouet se alicui religioni abbati vel abbatisse. pmū ptz. xxiij. di. c. diaconi. secundum ptz. extra de regul. et tran. ad religionem. statuimus. tertiū patz ibidem. Et ne contra hoc venire poss. et fiat publica scptura. xxiij q. j. c. oēs femine. ¶ Quantū ad tercium arti. si votum continentie impediat matrimoniū est omniū coīs opinio q votū simplex nō impedit simpliciter. quia licz impediat ptrahendum nō tn dirimit ptractū. votum solenne simpliciter impedit contractū et ptrahendū. Sed est difficultas in assignando rōnem io sunt opiniōes. in hoc. pma magister sententiarum in pnti distinctione cuz sua improbatione. secūda Rich. in psenti di. q. ij. arti. vij. et mlta alia ex Rich. ponuntur ibi eadem di. Sed intentio est doctoris q ecclesia illegittimauit sic vouentem postq̄ posuit se in potestate ecclesie dū fecit votum. ¶ Ad argumentū in pncipio. dico q intelligitur de voto simplici

Questio II

Irca distinctinem tricesi-mānonā querit vtrū dis-par cultus impediat matrimoniū. Videt q nō. Geñ. xlij. Joseph accepit mulierē infidelē cū tñ ipse esset fidelis. ¶ Ad oppositum. Esdre. ix. z. x. vbi separatio fiebat cō iugū alienoꝝ. In ista q̄stione sunt duo videnda. primo si infidelis pos sit ꝯtrahere mrimoniū. secūdo quō fidelis potest ꝯtrahere cū infideli. ¶ Quantū ad pmū arti. dicūt aliq̄ q nō q2 nō potest ibi esse bonū fidei secūdo quia ex pte eius nō est bonū plis. tercio q2 nō est bonū sacramenti. qrto quia nō est innitens approbationi legis diuine. q̄nto cū mrimoniū includat indissolubilitatē quō hoc infidelis tenebit. Sed his nō obstantib dicendum est q inter infideles est matrimoniū. nā apl's j. Cor. vij. dicit si quis frater vxorem habeat infidelem z hec ꝯsentit habitare cū illo nō dimittat illam. Sz ista nō fuit vxor pter ꝯtractuz qui fuit post fidem. sed ante fidem. Ad rōnes. ad pmā dico q fides z fidelitas possunt seruari sine fide. secundū nō valet. quia vult educare plem q̄ztum pōt p rōnem naturalē terciū nō valet. quia ante legē euangelicam nō fuit annexū sacramentū. sz erat mrimoniū. ad qrtū q sufficit sibi scire istud esse de lege nature. ad q̄ntum dico q matrimoniuz ratum esset nisi aliquando superueniret vinculū forti⁹ cū quo nō posset istud stare cui⁹ ē obligatio noua ad deum p fidei susceptionem quādo alter cōiugū nollet cōmorari absq3 impedimento illius fidei ad quam magis teneretur q ad vinculum cōiugale. ¶ Quantum ad secundum articulum si fidelis possit contrahere cum infideli. hic nota opinionez Richardi in p'enti. distin. q. iij. ar. ti. j. Sed hic ponunt tres ꝯclusiones. Prima q inter fidelem z infidelem potest esse matrimoniū. hoc patet. per illud apostoli. vir fidelis nō dimittat vxorem infidelez. Secunda ꝯclusio q tale matrimoniū potest cōtrahi ex iure diuino patet. quia ex isto nō magis inuenitur q cōtractus sit nullus q̄z q obligatio ex cōtractu priori sit nulla. quia nō posito nouo impedimento qui potest esse alterius potest sedare alteri sed ex priori contractu poterat inter eos esse vera obligatio. ergo zc. Tercia conclusio q de iure positiuo ecclesie inter fidelem z infidelez non est contrahendum matrimoniū. ratio est quia eccl'ia illegitimauit fidelem ad contrahenduz cum infideli. Et quilibet fidelis hoc cauere debet cum baptismus sit primū sacramentum. Qd non debeat contrahere cum heretica z infideli persona. habes. xxviij. q. j. caue. et duobus. c. sequentib. ¶ Ad argumentum in principio dico q forte illud approbauit deus vt fidelis lucraret infidelem. sed his tempibus esset periculum.

Irca distinctionem q̄dragesimam querit vtrum cognatio carnal' īpediat mrimoniū. vr q nō. nā Cayn ꝯtraxerit

cũ sorore sua tamen in lege nature erat matrimoniũ strictissime seruã tum. ¶ Ad oppositum Leuit. xviij excludunt multe persone pter consanguinitatẽ. In ista questione primo pmittunt aliqᵫ descriptiões. ¶ Quantũ ad primũ arti. quinqꝫ pono descriptiones. quarum prima est ista Consanguinitas est vinculũ psonarũ ab eadem psona carnali ppagatione descendentiũ. Secũda est ista psona a qua plures carnali ppagatione descendũt vocatur stipes. Tercia est ista. linea consanguinitatis est ordinata collectis personarum consanguinitate iunctarum. Quarta est ista. linea diuidit in ascendentẽ descendentem et transuersalẽ. Descendens a ẽ psona ppagante ad psonas ppagatas. Ascendens vero ecõuerso a ppagatis ad ppagãtes. Transuersalis est quãdo ambe psone descendũt ab eodem. sed neutra ab altera Quinta ẽ ista. gradus est determinata ppinquitas psone ad psonam sm consanguineitatẽ. et iste gradus inuenit prius in linea ascendente et descendẽte qꝫ in transuersali. ¶ Quãtum ad secundũ articulũ pono tres regulas. quarum prima est ista. in linea recta tot sunt gradus quot sunt psone vna dempta hoc pbat quia tot sunt ibi gradus quod sunt ppagationes. sed sunt tot ppagationes quot psone excepta vna. oportꝫ eñ ponere vnã que nõ sit ppagata. Secũda regula ẽ ista. in linea trãsuersali computant gradus sm remotiorẽ a stipite vt patꝫ extra de consanguinitate et affinitate. c. fi. Et ratio est quia psone que sunt in linea nõ habent inter se ppinquitatẽ nisi pter stipitem et ideo nõ possunt ppinqui sibi coniungi qꝫ remotior earum coniugat stipiti. i. si remotior in qrto gradu minus remota in tercio. Tercia regla qꝫ efficacior est gradus in linea descendentie qꝫ in transuersali. rõ est quia plus coniungit ples parenti qꝫ ples pli. et ideo magis est contra legem nature in primo gradu coniungi in linea recta qꝫ in linea transuersali. ¶ Quantũ ad terciũ articulum dico tres oclusiones. Prima oclusio est ista. Consanguinitas impedit matrimoniũ in aliquo gradu propter dictamen legis nature. et ratio est. nam naturale est apud omẽs qꝫ filius nõ coiũgat matri. nec filia patri. hoc est pter generationis successionẽ que debet pcedere et nõ retrocedere. et ideo ples genita nõ dꝫ cõiungi suo principio vt gignat. Secunda oclusio qꝫ consanguineitas impedit matrimoniũ in aliquo gradu pter phibitionem legis diuine hoc patꝫ Leuitici xviij. vbi fit phibitio vsqꝫ ad secundũ gradũ et hoc pter honestatem. qui eñ mulierem cognoscit. discooperit ignominiam eius. hoc magis est inhonestũ facere ppĩque qꝫ nõ ppinque. Tercia cõclusio qꝫ cõsagnuitas impedit matrimoniũ in aliquo gradu ex lege ecclesie patet. extra de consanguinitate et affinitate. in multis. c. Sed dices vsqꝫ ad quem gradum consanguineitatis phibuit ecclesia. dico qꝫ illud fuit aliquando phibitum vsqꝫ ad septimũ gradum. vt patet

per mgr̃m in lr̃a. sed sub Innocētio iiij. restrictio ē facta vsq̃ ad q̃rtum gradū. vt ptz extra de ɔsan. ca. nō debet. Ar argu. in prīci. dico q̄ fuit illud sic necessariū pro pncipio gn̄a tionis vt ille ɔtractus fieret in primo gradu. tamē in linea trāsuersali et non recta.

Circa distinctōes q̄dragesimā primā q̄ritur. vtrū affinitas impediat mr̄imoniū. Videt q̄ nō nā effectus nō repugnat sue cause. s3 affinitas est effect⁹ mr̄imonij. ergo nō repugnat mr̄imonio. Ad oppositū xxv. q. iij. ppinq̄tas. In ista q̄stione fient duo. Primo ponentur alique ppositōes. Deinde dicet ad q̄stionē. Quantū ad primū arti. est pma ppositio ista. q̄ affinitas est vinculū q̄dam psone ad psonam ex copl'a carnali cū aliqua psona ɔsāguinea ɔtractū. Affinitas aūt est q̄si exces sus ad fines. iō oēs ɔsanguinei mariti sunt affines vxoris. et econtra Secūda propō. q̄ affinitas durat quocūq̃ ɔiugū mortuo. vt ptz xxv. q. vlti. fraternitat. circa medium. Tertia propō est. q̄ ita pōt diuidi. affinitas sicut ɔsanguinitas ē distīcta in q̄stione pcedenti. q2 ita descēdit p lineā rectā et trāsuersalem. Et p tot gradus vt sit talis regl'a. quo to gradu aliq̄s distat ab alio in consanguineitate toto gradu distat ī affinitate. Quarta ppō q̄ affinitas n̄ solū ɔtrahit p mr̄imoniū. imo etiā p coitū fornicariū. vt ptz extra de p ba. p tuas. Quantū ad scđm articu lū. Dico q̄ affinitas simpl'r impedit matrimoniū et hoc nō est nisi iconstitutū ecclesie illegitimate affines et ī eodē gradu īpedit matrimoniū. et hoc de pori dicta affinitate. vt habet in titulo illo de ɔsan. et affini. c. nō debet Consil'r de affinitate exten siue et cōiter dicta q̄ vocatur iusticia publice honestatis. extra de ɔsan. et affi. c. i. Itē in decreto. xxvij. q. ij. q̄ desponsatā. et xxxv. q. iij. porro Ad argumentū in pncipio dicit. q̄ affinitas est effectus mr̄imonij cuiusdā pcedentis. et illud nō impedit sed impedit aliud inter illos inter quos p mr̄imoniū est ɔtracta affinitas

Circa distinctōes q̄dragesimā scđam q̄ritur. vtrū spūalis cognatio īpediat mr̄imoniū Videt q̄ non. extra de cognatōe spirituali. Ad oppo. ibidem. c. veniēs mandamus In ista q̄stione sunt tria videnda. Primo videt questiōis rn̄siuū. Secūdo q̄d sit cognatio Tertio a quo sit habitū q̄ cognatio impediat ¶ Quantū ad primū articulum dr̄ q̄ sic. id ē q̄ impedit matrimoniū. vt habet extra de cogna. spirituali. c. veniēs. vbi dr̄ mandam⁹ quaten⁹ si ɔstiterit mulierē predicti viri filiū de sacro fonte leuasse anteq̄ eam despōsasset vxorē inter eos appellatōne postposita diuortiū celebretis. Quantū ad scđm articulū. quid est cognatio spūalis. Dico q̄ est quoddā vinculum ɔtractū ex dispensatōne sacramentorū spiritual'r baptismi et ɔfirmatōnis. De ista et de eius gradib⁹ habet extra de cog. spiri. li. vi. Pro quo pono istā3 cōclusionē. q̄ si precedat matrimoniū simpl'r impedit. sicut patz. c. all'. ve

niens. Si autem sequatur matri/
moniū nō dirimit. ¶ Quantum ad
tertiū articulum. si queratur a quo
hoc habitū est Dicitur ꝙ ab institu
to ecclesie illumiantis ꝑsonas. In
casu illo iuxta hoc etiam notandū
ꝙ cognatio legalis impedit matri
moniū. de qua habetur extra de co/
gnatione legali. c. vnico. ibi adhuc
habetur de adoptōne ꝛ arrogatōne
quid sit ꝛ qualiter differant ꝛ cuiꝰ
auctoritatis fuerint. Ibi adhuc ha/
bes recollectōem matrimoniū. Ad
argumentū in principio dico. ꝙ il/
lud intelligitur si vir vel mulier ꝑ
ignorantiā vel malitiam propriuȝ
filium de fonte leuauerit ꝙ nō sunt
separandi. nec alter debet alteri de/
bitum subtrahere.

Irca distinctōem quadra/
gesimātertiam q̄ritur. vtrū
resurrectio hominū sit futu
ra. Videtur ꝙ nō Ecclesiastici. iij.
vnus est interitus hominū ꝛ iumē/
torum. sed iumenta nō resurgent. er
gō ꝛc. ¶ Ad oppositū Job. xix. scio
ꝙ in nouissima die de terra surrectu
rus sum. In ista questione sūt duo
articuli. Primus si est possibile ho
minem resurgere Secūdus. si de fa
cto resurget. ¶ Quantuȝ ad primū
articulum est opinio Thome. iiij.
distinct. xliiij. q. i. ad tertium articu
lum dicentis ꝙ nihil cuius substan
tia deꝑditur pōt idem nūero repa/
rari. ideo si sensitiua in homīe est a
lia ab intellectiua nunq̄ȝ pōt idem
nūero reparari. sed quia materia et
intellectiua aīa sunt incorruptibilia
et ista sunt tota substātia homīs. iō
potest idem numero homo ꝑpari.
Secūda opinio est Egidij thereo/
mate primo. ꝙ deus agit sine mo/
tu ꝛ attingit materiam vt quid. iō
potest idem numero repare. natura
vero nō. quia agit modo ɔtraria. i
probat ambas has opiniōes. Ter
tia opinio propria ꝙ tam ex parte
dei agentis q̄ȝ ex parte patientis est
possibile idem nūero redire. quod
sic ꝑsuadetur Si nō esset possibilis
resurrectio vel hoc esset ex parte agē
tis vel ex parte effectus. sed hoc nō
quia nihil ꝓcedens creatōeȝ ꝛ nihil
sequens ānihilatōem sunt eiusdem
ratōnis. sed deus pōt aliq̄d de nihi
lo creare ergo pōt aliquid dudū cor
ruptum ꝛ in nihilū redactum post
modum reparare. sed corruptuȝ re/
parare est resurgere. ergo ꝛc. Quan
tum ad secūdum articulū si de factō
erit resurrectio hominis generalis.
Dico ꝙ sic. cuius ɔclusionis veri/
tas est manifesta ex fide. Hanc em̄
veritatē tanquā articulū fidei xp̄/
mit. taȝ simbolū apostoloꝝ q̄ȝ sim/
bolum Nicene in vno dicitur car/
nis resurrectōem In alio resurrectō
nem mortuoꝝ. Item Athanasius
dicit ꝙ om̄es homīes resurgēt cum
corporibus suis. Job xix. In carne
mea videbo deum saluatorē meuȝ
et etiam in prima ep̄la ad Corith.
xv. vbi dicit ꝙ i ictu oculi om̄es re/
surgemus. Et Matthei. xxv. et in
alijs locis. In solutōne vltime rō/
nis nota. ꝙ deus om̄e absolutuȝ et
om̄e respectiuū potest ideȝ numero
repare. ¶ Ad argumentū in prin/
cipio dico. ꝙ intelligit ꝙ sicut iumē

ta naturaliter morietur sic et nos. sed nõ loquitur de resurrectõne. Uel dicitur quod illud est dictũ pro stultis. nam in fine auctoritatis aliud apponitur.

Secũda questio quadragesimetertie distinctõnis vbi queritur Utrum per ratões naturalẽ possit esse notũ resurrectionem generalem hoim esse futuram. Videtur quod sic. nam per rõem naturalem notum est quod oĩs species que est de integritate vniuersi est perpetua. quia totum integrũ est perpetuũ sed homo est spẽs perfectissima. saltem inter ista inferiora. nam sumus nos quodãmodo finis oĩm. ij. phisi. ergo etc. Ad oppositũ est Augustinus. xiij. de trini. c. ix. In solutõne questionis primo ostendit ex quibus habetur resurrectio. et concludit quod ex proprijs homis. Sed que sunt propria homis vt per illa probet resurrectõem per rõem naturalem ponit tres propõnes pro prima opinione. Prima propõ quod intellectiua est forma specifica hoĩs et ostendit quod de mẽte oĩm phõrum fuit aĩam intellectiuã esse formã homis Idem probat per ratões Thome. i. parte. q. lxxix. arti. i. per totã qõem. contra quas instat et soluit instantias Secũda propõ ad oñdendũ propositum quod aĩa est ĩmortalis ad quã probandũ ponit auctoritates et rões Richardi. in iiij. di. xix. q. i. arti. i. et Tho. i. pte. q. lxxv. arti. vi. et soluit ostendens quod hec propõ) ideo quia aĩa est ĩmortalis homo resurgat) nõ põt demõstratiue probari. In solutõne vltime rõnis siue auctoritatis ad ducte nota quod nõ credens aiam immortalem debet se morti exponere propter bonũ virtutis. Tertia propositio ad ostendendũ propositum quod aĩa nõ remanebit perpetuo extra corpus Et quia pars extra totum non est pfecta. ideo requirit totum vel corpus cũ quo faciat totum. Probat istam per rõem Thome in sũma contra gentiles. li. iiij. ca. lxxix. et soluit ratões. In solutõne prime nota. in quibus habet veritatẽ ista propõ. quod pars est imperfecta extra totũ. et in quibus nõ. et quod aĩa extra corpus habet esse imperfectum. In solutõne secũde ratõnis ad tertiã propõem habes quomõ appetitus aĩe ad perficiẽdum corpus ẽ naturalis. et quomõ non. Sed intẽtio est doctoris quod nulla istarum triũ propõnũ prius probatarum ẽ nota sufficiẽter naturali rõne Est alia opi. secũda quod dicit resurrectionẽ esse futuram posse demõstrari a posteriori. Et arguit sic. naturaliter notum est quod beatitudo naturaliter appetitur. hoc patet ex primo ethi. de beatidine in gñali. et ex. x. ethico. de btitudine in spẽali. Sed notũ est per rõem beatidinẽ nõ posse esse nisi eternã. ergo notũ est per rões naturalẽ totum hoiem ordinari ad aliquã perfectionẽ sempiternã. Augustinus probat miorem xiij. de trini. c. viij. vbi probat eã sic. Si morientẽ vita btã deserit aut volentẽ. aut nolentẽ. aut neutrum. Si nolentẽ quõ est beata vita que ita ẽ in voluntate que nõ sit ĩ prãte. si aũt volẽtẽ quõ vita btã erit quã noluit que habebat. si dicas neutrum. ergo nec ista vita beata est que talis

est vt quē beatum facit amore eius indigna sit. Sz nec ista rō ↄcludit tōceditur em̄ q̄ verū est btitudinem nō solum in vlī. sed etiā in p̄ticula/ ri appeti naturalr ab hoīe. Sz nō ē notū rōne naturali q̄ ipa in p̄ticula ri que si ↄsistit in isto in quo nos eā credimus ↄsistere a p̄petaꝛ naturalr ab hoīe. Aut em̄ oportet esse notuȝ per rōem naturalē q̄ iste actus esȝ nobis ↄueniēs tanq̄ finis. Est er/ go tertia opīo p̄pria doctoris q̄ re/ surrectio nō pōt rōne necessaria na/ turali pbari. sed tantū fide tenetur. Nota q̄ intētio est Scoti. q̄ Aris. nō probauit vel nō clare posuit im mortalitatē aīe. Sz cuidā videꝛ q̄ sic. ꝛ expsse. iij. de aīa. in illo c. p̄ no. vbi ponit p̄prietates intellect⁹ pos sibilis ꝛ agētis ibi iuenies clare de terminatū ab Aristo. aīam' eē imor talem. ꝛ incipit caplm. Qm̄ aūt si/ cut in omī natura. Item hēs. ij. de aīa. sepatur hoc ab hoc tanquā p̄pe tuū a corruptibili. ibi ponit aīaȝ eē incorruptibilē ¶ Ad argumentū in princi. dicit. q̄ ista spēs ↄtinuabit in vniuerso vel p̄petuabit p̄ ↄtinuā successionē indiuiduoꝝ. quā pone/ ret p̄bs p̄ generatōeȝ ↄtinuā. nō au tem ↄtinuabit p̄ vitā alicui⁹ vel ali quoꝝ in specie.

Ercia q̄stio

q̄dragesimetertie distictō nis vbi q̄ritur. vtꝝ natura possit eē causa actiā resurrectōis Videꝛ q̄ sic nā corrūpaꝛ aer i ignē. postea ignis in aerē. deinde ecōuerso aer in ignē. ille scōs ignis videꝛ idē cuȝ pmo. si ergo natura pōt ignē eūdem reduce re. pari rōne ꝛ hoīem. Ad oppositū est Dionisi⁹ de diui. noībus. c. vi. Sūt alique opīones pro primo ar ticulo vbi ponit. an natura possit a liquid idem regare. Et poniꝛ opīo Origenis vt recitat Augus. xiij. de ciui. dei. c. xiij. q̄ post circuitū mḡni anni. i. post circuitū trigintasex mi/ liū annoꝝ oīa redibūt eadē nūero ꝛ vbi fundabaꝛ Et dicit q2 p̄m Pto lomeū in almagestis. q̄ celū stella tum moueꝛ in centū annis vno gra du ↄtrꝰ motū diurnū. tūc seq̄tur q̄ ↄplebitur iste motus ei⁹ ab oriente in occidentē in triginta sex milibus annis. ꝛ sic si celū reuerteꝛ in p̄stinū statū q̄ eodē mō oīa. sed istā opi/ nionē improbat btūs Augustinus ibidē auctoritate apl'i ad Rho. vi. Christus resurgēs ex mortuis. Itē p̄ illud pria ad Thessalonice .iiij. semp̄ cum dn̄o erimus. Itē si hoc esset verꝝ nō esset vera btitudo post quā corpa redirent ad primas mise rias. Scd'a opinio est Tho. li. iiij. di. xliij. q. i. ad tertiā questiūculam ꝛ Godofredi de fontibus. quol. vi. q. ij. et quoli. ij. q. ij. vel quoli. xi. Et Egidij thereomate prio. q̄ impossi bile est corruptū idem nūero p̄ na/ turam redire improbat Tertia opi nio propria q̄ licet oīa nō possint per naturā eadem nūero redire. ta/ men aliqua possunt Et in solutōne secūde ratōnis hoc ostēdit quomō eadeȝ natura numero potest esse in generato ꝛ corrupto In alia solu/ tione nota. quomō eadem poten/ tia siue etiā idem principium po/

tentiale semp manet idez. Et istud sufficit ad hoc q idez nũero redeat. In tertio arti. ostendit q possibile ẽ nature repare idem corp⁹ mixtum nũero. Sed dimissis his ꝛ supposi ta tertia opione pro vera q̃ est Henrici. quol. xi. q. xiiij. q nõ est possibile idez eodẽ mõ reducere. ꝛ quo reduceret inquirit an illi corpi mixto sic repato natura posset eandẽ intellectiuã reducere tenet q nõ supposito q pma pductio hoĩs sit tm̃ a deo ¶ Ad argumẽtũ in pricipio patet per ea que dicta sunt

Qarta questio

quadragesimetertie distinctõis vbi q̃ritur. vtrũ resurrectõ sit naturalis. Videt q sic fm Damas. li. ij. c. xiiij. q cõe est oĩbus ĩ eadẽ spẽ. naturale ẽ resurrectõ ẽ hmõi ergo ꝛc. Ad oppo. ad cognitõez effectus naturalis põt pertingi p rõem naturalẽ. sed ad resurrectõem nõ pt ptingi ex secũda q̃stione hui⁹ distinctionis. ergo ꝛc. In ista q̃stione distingit de naturali ꝛ supnaturali. sꝫ quia ista iam fuerũt determinata in primo in pluribꝫ locis. ideo breuiter dico q resurrectio naturalis ẽ vt naturale opponit violento. non tñ est naturalis vt naturale opponitur supnaturali. Primũ patet. naꝫ passum inclinat ad formã quã recipit. ꝛ sic corpus ad suã aĩam. Et ptꝫ q̃a nõ recipit ab agẽte naturali ordinẽ ab agente ad agendũ in istud iõ supnaturalis ꝛc. ¶ Ad argumentũ in pricipio dicit q auctoritas damas. est intelligenda de eo qδ est cõe oĩbus a pricipio intrĩseco vel a causa naturali. nõ sic hic

Quinta q̃stio

quadragesimetercie distinctõnis vbi q̃ritur. Utrũ resurrectio fiat in instanti. Videt q non. pma ad Thymo. iiij. mortui qui in xpo sũt resurgent pmi. deinde nos q̃ viuimus. ergo nõ simul erit resurrectio Ad oppositũ pma Corinth. xiij. in momẽto ĩ ictu oculi ꝛ in nouissima tuba ꝛc. In ista q̃stione doctor ponit tria. In pmo articulo ostẽdit si collectio partiũ corporis humani fiet in instanti. ꝛ de ista dicit q fiet ministerio angelorũ. ꝛ cum nõ possit esse in instãti ista collectõ mẽbrorum erit in tẽpore. cum mot⁹ sit in tẽpore. vi. phisicorũ. ꝛ in hac collectione sit vel causet motus. In secũdo articulo videndũ est. si inductõ forme corporũ seu mixti fiet in instãti. Dico q sic. Cuius ratio est. quia fiet ĩmediate vtute diuina. vtus autem diuina infinita ẽ. sed hec opantur in instanti. ꝛ sic inductio forme erit in instanti. Nec dico q nõ possit esse in tẽpore si deus velit In tercio arti. videns est si vnio aĩe intellectiue fiet in instanti. Et de ista dr q sic. Et rõ est. quia erit a solo deo ĩmediate. cuius vtuti actiẽ nihil resistit. sed hic habes duo dubia Primũ. an resurrectio hoĩm erit simul. Dicit q nõ. sed ĩ lĩ qui viuebãt cum xpo. vt apli primo extẽt ei obuiam deinde resurgem⁹ nos. Scõm dubium. an resurrectio erit in aliq̃ determiata hora diei vel noctis. et dic

q sic.s.illa hora qua xps resurrexit in compatone ad illaz resurget mortui. vel illa hora qua iudicatus est a pilato. vel ea qua spirauit in cruce. sed istaz certa no inuenit in scriptura ¶ Ad argumentu in prici. patz p ea que dicta sunt in qstione.

Jrca distinctoem qdragesimã quartã querit. Utrũ in quolibet homie resurget totum qd est de veritate humane nature in eo. Uidet q no. nam Genes ij. Eua facta e ex costa Ade. si ergo Eua resurget. illa costa no resurget in Adam. vel Eua no resurget. qd est falsum Ad oppositũ est Augustinus in encheridion z Luce x.c. de capite meo no peribit. Jn ista questione sunt duo articuli. Primus. si caro manet eade otinua mutatione. z quid e illud qd est de veritate veritate nature humane. Secũdus articulus erit de quesito. Quantũ ad primũ articulũ est opinio magistri de veritate hũane nature e illud qd trabitur a parentibus z qd nihil de nutrimeto transit in veritate humanam nature. improbat. Secũda opinio est Hen. quol. ij. q. x. z quoli. iiij. q. xxvi. q caro inducta a paretibus z de veritate nature humane. z nutrimentũ transit in id qd ouertitur in pexistens no respiciedo vouam formã. nec fm se totuz nec fm ptem. sed tm mo p hoc q desinente ibi forma nutrimeti succedat alia forma carnis pexistens. improbat opinione. Pro opinione ppria inducit aliquas oclusiones. Quare prima e. q in nutritone e aliqua generatio extendedo generatonem ad oem inductoem forme subalis i materia post priuatoem. Secũda conclusio. q in ista generatone forma carnis que inducit in materiaz nutrimenti est noua Tertia oclusio q pars adueniens p mutatoem est aliquo mo similis pti que influit p generatoem. z aliquo mo dissilis z habes ibi quomo pars posterior adueniens e impurior. z quomo etiã totum pexistens est impurius Quarta oclusio. q est differetia int r carnem fm materiaz z fm formã. z q caro fm spem fluit z refluit. z non fm formã. Et sic est intetio doctoris subtilis. q no soluz de veritate nature erit caro a paretibus. sed simit illi que p nutrimetũ acqriũr. Quantum ad secũdum articulũ sit prima oclusio. q no quicqd fuit in petro de veritate nature eius pro tota vita sua resurget in eo. Scda oclusio q ille ptes debite densitatis z debite quatitatis quales essent i fine triginta annoz si vixissent resurgent. Jn solutione prime ronis pricipal nota. q Eua formata fuit de costa que no erat de veritate hũane nature in Adã sz sibi supflua. z io no oportet q reuertat ad Adã. Cõtra illos qui dicũt q in resurrectoe sexus mulierũ ouertetur in sexũ viroz qd p fatuo reputo Sed est dubitatio qd est de veritate carnis in viro pot ee nutrimentũ in alio maxime vbi homies comedũtur. in resurrectone ca

ro illa i q illorum resurget. dico quod in primo cuius primo fuit pars. Ad argumentum in principio dico. quod Eua resurget. ergo illa costa non resurget in Adam. Dico quod non. nam superflua erat ei. et ideo non oportet ut eam recuperet

Ecunda qo

quadragesime quarte distinctionis ubi queritur. utrum ignis infernalis cruciet malignos spiritus. videtur quod non. Nam Augustinus xii. super genesim arguit ex intentione sic. agens est prestantius patiente. corpus autem non est prestantius spiritu. sed econtra. ergo nullum corpus agit in spiritum. ¶ Ad oppositum Matthei. xxv. Ite maledicti in ignem eternum qui paratus est diabolo et angelis eius. Ueritas huius questionis clarescit ex dicto saluatoris. Et per Augustinum. xxi. c. de ciui. dei. ubi dicit. cur non dicamus spiritus incorporeos posse pena corporali ignis affligi. Et per beatum Gregorium quarto dialogorum dicentem. si diabolus inquit eiusque angeli cum sint incorporei corporeo igni sunt cruciandi. quid mirum si anime nunquam recipiant corpora possunt corporea tormenta sentire. sed est difficultas quomodo spiritus possit pati ab igne corporeo. Et circa hoc sunt quattuor opiniones. Prima opinio est Thome in presenti distinctione. q. i. Et Egidii Rhomani.. q. ii. q. ix. et quol. iii. q. xv. quia malus spiritus videt se cremari. ideo cruciatur. improbat. quia anima secundum greg. non solum videndo sed experiendo incendium patitur. Secunda opinio est Hen. de Gandauo quod lib. viii. q. xxxiii. quod datur angelo habitus quidam mediante quo patitur ab igne. improbat. quia ille habitus vel est corporeus vel non. Si corporeus quomodo facit in spiritum. Si incorporeus quomodo ergo ignis corporeus cruciat. Tertia opinio quod in spiritualibus est materia. et sic proprium est materie pati passione reali. sed oportet probari quod in spiritualibus sit materia quod non est verum. Quarta opinio doctoris. quod spiritus non patitur ab igne passione corporali que est dolor quia talis passio sequitur appetitum sensitivum qui non est in angelo. sed patitur pena que est tristitia in inquantum apprehendit ignem sub ratione disconuenientis et hoc dupliciter. Primo ut detinens spiritum definitiue. Secundo ut immutans obiectiue. De primo patet. quia non est in loco sibi grato. licet non occupet illum. De secundo nota. quod intellectus angeli primo determinatur per petitionem ad intense considerandum ignem in ratione obiecti. Secundo apprehendit istam determinationem ad talem considerationem. Tertio odit et istud odium oritur ex affectione commodi ex quo vult quodcumque obiectum prout sibi delectabile fuerit considerare nunc hoc nunc illud. iiii. sequitur apprehensio non tantum nuda istius considerationis intense et perpetue. v. ex hoc sequitur tristicia. Ad argu. in princi. dicitur. quod intelligitur auctoritas de agente principali. ignis autem hic non agit principaliter. sed instrumentaliter quare non valet.

Ercia que

stio xliiii. distinc. ubi queritur. utrum homines damnati post iudicium cruciabuntur in igne infernali. Videtur quod non. nam Job. ii. Lucent omnia que

cūcꝫ ipe fecit nō tamē ꝯsumet. Ad oppo. Matthei xxv. In ista q̄stio/ne primo ponā distinctōem Secū do ponā ꝯclusiones ¶ Quantū ad primū articulū distinctio est ista. ꝙ ignis pn̄s corpi corruptibili aīato aīa sensitiua pōt hr̄e duplicē actio/nem. videlꝫ realem q̄ est vniuoca. ⁊ intentōnalem q̄ respectu illi⁹ est eq̄uoca. quia spēs sensibilis nō simplr est eiusdē speciei cum ip̄o obiecto. Quantū ad scōm articulū pono q̄tuor ꝯclusiones. Prima. ꝙ ignis pn̄s corpi corruptibili pōt hr̄e du/plicē actōem in illo. s. realem ⁊ intētionalē. ⁊ vna pōt haberi sine alia. Ptꝫ. nā intētionalis pōt stare sine reali. Scd̄a ꝯclusio. ꝙ sola intētio/nalis sufficit ad causandū dolorem Ptꝫ. quia recordatio alicui⁹ discō/uenientis pōt causare dolorē. Ter/tia ꝯclusio. ꝙ pbabilius videt post iudiciū ponere solā mutatōem intētionalē. Quarta ꝯclusio. ꝙ non est ibi rō certa ad negādū oīno ibi mu/tationē realem. Sed est difficultas si semp ista corpa cremabūtur quō nō ꝯsumētur. Dico ꝙ in igne sunt due opationes Una ad calefctōem et incendiū. Alia ad ꝯsumptōem ⁊ iste sūt distincte. deus potest impedire scd̄am actōnem nō impediēdo primā. Ad argumentū in pricipio ptꝫ p ea q̄ dicta sūt in q̄stione.

Circa distinctōez q̄dragesi/mā q̄ntam q̄ritur. vtrū ani/ma sepata possit intelligere q̄dditates sibi ante separatōem habi/tualiter notas. vr̄ ꝙ nō. nā null⁹ intellect⁹ itelligit nisi itellect⁹ possibilis. qr agens nō intelligit. sed possibilis nō manet post mortē. quia tertio de aīa intellect⁹ passiu⁹ corrūpitur. possibilis est passiuus. ergo ⁊c. ¶ Ad oppo. est Aristoteles iij. de anima. nā mēoria est archa spērū et p illas intelligit qn̄ vult In ista q̄ōne sunt q̄tuor opiones Prima opinio Tho. i. pte sūme. q. lxxxix. arti. i. et in. iiij. di. l. q. i. ꝙ aīa sepata intelligit p spēs a deo influxas nō tractat pro nec ꝯtra. Scd̄a opīo Auicēne vi. naturaliū. pte. i. c. vi. ꝙ spēs in/telligibilis nō manet post actū in/telligēdi. ideo nec in anima sepata Tertia opinio Hen. q̄. ix. q. xv. ꝙ in intellectu nulla est spēs intelligi/bilis. sed tm̄ fantasma in fantasia. Quarta opīo est Scoti. ꝙ spēs in/telligibilis manet in intellectu post mortē. ⁊ p ꝯn̄s pfecta mēoria. ideo pōt exire in actū intelligendo q̄dditates sibi p̄us habitualr notas. Et rō mihi videtur optīa. nam est intētio Aristote. iij. de aīa. ꝙ necesse est intelligentē fantasmata speculari. Sed glosat sic. vel speculatū fuisse q̄d est sic intelligendū. ꝙ si nō habꝫ spēs in mēoria oportet recurrere ad fantasmata. Sed si retinet illas vt verū est. iij. de aīa. qr mēoria ē arca spērum nō oportet tm̄ specłari. sed speculatū fuisse. tūc cum spēs remaneāt in mēoria. iij. de aīa. ⁊ oīa hec ponātur in aīa. s. intellect⁹ memoria ⁊c. q̄d obstat ꝙ postq̄ aīa ē i corpore ⁊ hēt spēs nō indiget corpe mediate quo intelligat ꝙ extra corpus nō possit meli⁹ ⁊ efficaci⁹ intellige/re. Hoc ꝯfirmat per Auicen. vi.

naturaliū. aīa separata clari⁹ videbit ꝟitatē ꝙ ꝯiūcta. ⁊ ꝯcordat cū illo. Sap. ix. Corpus qđ corrūpitur aggrauat aīam. Item hiero. in ꝓlogo biblie. discamus in terris quoꝝ nobis scīa remanebit in celis. valde eīi indignū esset tm̄ laborare circa sciētiā ⁊ ꝟtutes si desinerēt esse in morte ⁊ valde irrōnabile ē ꝙ ꝟtutes maneant ⁊ sciē ⁊ eoꝝ actus nō possint ꝑmanere. ¶ Ad argu. in pn̄. dico ꝙ aristo. nō intellexit de intellectu possibili sȝ de alia ꝟtute passiua.

Ecūda questio qdragesimeqnte distinctionis vbi querit̄ vtrū aīa separata possit acqrere cognitionē alicuius prius ignoti. vr̄ ꝙ nō. Nā si posset acquirere cognitionē vnius ignoti pari rōne ⁊ cuiuslibet ⁊ sic distātia localis obiecti nō impediret ei⁹ cognitionē qđ videt̄ esse ꝯtra augu. q̄ vult ꝙ aīe separate nō nouerunt ea q̄ hic agunt̄ nisi eis exprimat̄ ab angelis vel ab aīabus ad eas venientibꝫ. ¶ Ad oppositū natura non est sine ꝓpria opatione specifica. j. celi. ⁊ dama. c. vj. sed ꝓpria aīe opatio ē intelligere ergo ⁊c. In ista q̄stione sunt due opiniones. Prima est opinio tho. in q̄rta di. l. q. j. ꝙ aīa separata nihil recipit a rebus materialibꝫ sed intelligit ꝑ spēs receptas a substātijs supioribꝫ. has aūt nō potest recipere in via dū est forma corpis. Secūda opinio ꝙ aīe separate possūt acquirere noticiā prius ignoti tam abstractiuā ꝙ intuitiuā. Et hec est opinio scoti. ⁊ rō est qꝛ positis actiuo ⁊ passiuo sufficienter ⁊ ꝓximatis nō īpeditis sequit̄ actio vel pōt sequi actio. Sed positis intellectū ⁊ obiecto ꝑentē sunt actiuū ⁊ passiuū ⁊ ista nō sunt īpedita ḡ ⁊c. Sed diceres ꝙ reqrit̄ spēs habita a fantasmate. dico ꝙ hoc est in intellectu ꝯiuncto ꝓpter penā peccati. sed in intellectu separato nō quare requiritur nūquid p̄sentia obiecti potest facere illđ qđ fantasma. certe sic. Et ita potest haberi intuitiua ⁊ ab ista intuitiua ꝑfecta obiecto recedenti poterit haberi ꝑfecta abstractiua ⁊ sic erit ꝯclusio clara ꝙ aīa separata pōt habere noticiā prius ignoti tā intuitiuā ꝙ abstractiuā. Ex quo habes hic ꝙ fantasia ꝑ se nō sufficit ad habendū sciam rei intuitiuā ⁊ p̄sentia rei sufficit ꝑ se. In solutione secūde rōnis nota ꝙ licȝ intellectus ꝯiunctus nō possit īmediate abstrahere a re. tn̄ aīa separata potest. Sȝ aliqs quereret si aīa separata potest habere cognitionē alicuius prius ignoti separati hic dicit filius cuiusdam ꝙ de obiecto sibi nō p̄sente nec intuitiuū ⁊ abstractiuā habere potest nisi ministerio angeloꝝ. vel si hn̄t ⁊ nō ab angelis saltem ab aīabꝫ ad eas venientibꝫ. ¶ Ad arg. in princi. pꝫ ꝑ ea que dicta sunt.

Ercia q̄stio qdragesime q̄nte distinctionis vbi querit̄ vtꝝ aīa separata possit recordari p̄teritoꝝ q̄ cognouit ꝯiuncta. videt̄ ꝙ nō. nam phus in li. de memoria ⁊ remis. ponit ꝙ memoria est vis sensitia. ¶ Ad op

positū. Luc. xvj. ait Abraā ad diuitē illum. fili recordare quia recepisti bona in vita tua. In ista questione sunt duo arti. primus an memoria ꝓprie dicta cuius est recordari preteritoꝝ sit in pte sensitiua. secūdus si est in pte intellectiua. ¶ Quantum ad pmū arti. psupponit duo. primū ꝙ aliquis actus cogitandi pteritū est in nobis. secūdū ꝙ recordari nō est cuiuscūqꝫ potentie īmediate. sed tm̄ mō alicuius actus q̄ infuit pmo supposito recordanti. Ex pmo infert quatuor. pmū ꝙ potentia recordatiua hēt post tpus. fm ꝙ recipit fluxū tpis inter instans ꝛ tpus in q̄ fluit illud qd̄ est obiectū recordationis ꝛ instans pn̄tis pceptionis. tercium ꝙ obiectū recordatiōis qn̄ obijcit recordatiōi nō est nisi pn̄tis. qrtum ꝙ potētia recordatiua est ꝯseruatiua speciei. Ex secūdo infert alia qtuor. pmū ꝙ recordatio est duplex obiecti huius vt remoti vel vltimi alicuius circa qd̄ recordās qn̄qꝫ habuit actū humanū. ꝛ alterius vt ꝓximi scꝫ actus humani ꝛ preteriti tendentis illuꝫ in aliud obiectū. fm ꝙ actus preteritus dū infuit impmebat speciē sui in potentia recordatiua. terciū ꝙ oportet actū pteritū hūanū esse obiectū potētie recordatiue qrtū ꝙ nullus pōt hr̄e recordationē nisi de actu ꝓprio hūano. Ex his infert vnā ꝯclusionē ꝙ memoria imꝓprie dicta est in pte sensitiua vel ꝙ recordatio nō potest poni actus ptꝭ sensitiue. vbi nota ꝙ nullus actus q̄ in brutis repit̄ arguit memoriā esse in pte sensitiua. nec obstat de ꝯgregatōe formicaꝝ ꝛ nidificatiōe hirundinū. nā ista fiūt ab instinctu naturali. ꝛ de quibꝫ dicētibꝫ verbis que videnť recordari. dico ꝙ nō recordanť. sed ex q̄dam habitu ꝛ assuefactōne illud faciūt sicut etiam bestie in inuētione viaꝝ vel ꝙ bestia non recordať ꝙ pme diteť se in tali loco talem viam accipiā. sed dū ibi ē cognoscit terram q̄daꝫ instinctu. vel magis ꝓprie q̄dam habitu impfecto ꝛ sic qd̄ facit est a casu. ¶ Quantū ad secundū arti. ońdit ꝙ memoria ꝓprie dicta est in pte intellectiua vbi habes quō se hn̄t memoria sensitiua ꝛ memoria intellectiua inter se ꝛ ad actū recordatiuū. Cōclusio principalis ꝓpria ꝙ memoria intellectiua in aīa sepata nō mēoria sensitiua ꝛ oīm quoꝝ aīa ꝯiuncta poterat recordari potest etiam sepata recordari. nō tamē oīm recordatiōe vt dictum est in pcedenti qōne. In solutione tercie rōnis pncipalis nota ꝙ beati de peccatis cōmissis non recordabūť ꝛ tn̄ mias dn̄i in eternū cantabūt. Et ibi notať opinio Richardi in. iiij. dis. xliij. arti. vij. q. s. cū sua improbatōe. quō etiam si de peccatis recordenť dicit ꝙ illa recordatio nullam in eis tristiciā causabit. Ibi etiam habes ꝙ beatus hēt quicq̄d vult de p̄senti vel de futuro nō tn̄ de preterito. ¶ Ad argu. in pn̄. dr ꝙ licꝫ aristo. ponit memoriā sensitiuā nō tamen negat intellectiuā. nam eam ponit. iij. de aīa.

Quarta questio q̄dragesimequinte distī

ctionis vbi querif vtr͞ beati cogno scant orōnes quas eis facimus vel p eis afferimus. vr͞ q nō. nam solus deus nouit secreta. orō mentalis q maxime est accepta est hmōi g̃ rc.
¶ Ad oppositū ille est. vnus error quē tangit Jeronymus in epl̄a ad vigilantiū rc. Jn ista qōne sūt tres arti. Jn pmo arti. ostendit q btūs naturali cognitione pōt nostras tā vocales q̄ mentales orōnes cognoscere ptz. nam aīa beata vel sepata pōt acquirere noticiā nō solum abstractiuā sed etiam intuitiuā. nō solum sensibilium sicut potest ꝯiuncta sed etiam quorumcūq intelligibiliū. igr̄ orōnem siue vocalem siue mentalē potest cognoscere dū mō imoderata distantia nō impediat vel diuina volūtas nō phibeat. vbi hēs q vnus intellectus pōt cognoscere naturaliter actū intimū alicui intellectui. Jn secūdo articulo oñdit q nō est necesse ex rōne beatitudinis q btūs naturalr̄ cognoscat orōnes nr̄as etiā in verbo r tñ pbabile est q deus reuelat illas qs eis offerimus vel deo noīe eor͞. Jn tercio arti. oñdit q beati orant p il lis a qb orōnes offerunt eis. Et q talis orō stat cū britudine. Sz aliqs diceret btūs recipit istas orōnes si scit q ille q eas offert dānabif quid oportet orare p eo. Eodē mō dicaz si scit q saluabif. dico q btūs non scit vltimatam determinatiōez. pt bñ scire dei cōplacentiā vl indignationē. sed vltima eius determiatio latet eū. sed bene pōt orare p semetipsis. ꝺr q nō sed bñ p aliis. nā ipsi iam sunt in termino nec hñt locum merendi nec demerendi. Sz orōes eor͞ vel rogamīa valēt p amicis vel parentibus vel p hīs a qb orōnes recipiūt. Jn solone scdē rōnis nota q nulla est in mēte opatio intellectus vel volūtatis r q̄cūq ꝯditio vel pprietas realis ipius. qn totū pateat angelo pportionabilr̄ pñti nō ipedito vel aīe nō ipedite pportionablr̄ pñti sicut aīe ꝯiūcte apparet p sensus albedo pñs. deꝰ nouit absq cōditione r hoc ex ppria pfectione. sic q ipossibile est q aliquid ipm late at. iō beati r mali r aīe sepate pter defectū pñtie multos actus nō nouerūt r mali multa pñtia etiā non nouerūt deo ipediente. ¶ Ad argu. in pnci. ꝺr q licz deus p se sciat secreta cordiū tñ alii sciunt de pmittente p angelos rc.

Jrca distinctionē qdragesimā sextam querif vtr͞ in deo sit iusticia. vr͞ q nō. nam. v ethi. c. ii. dñi ad fuū nulla ē iusticia q2 nulla equalitas. g̃ multo fortius dei ad creaturā cū deus possit dicere creature illud. j. Cor͞. qd hēs qd nō accepisti a me. ¶ Ad oppo. i ps. Justicia plena ē dextera tua Jn ista qōe ē videndū. pmo qd sit iusticia scdo quot modis sumif. tercio si in deo est iusticia ¶ Quātū ad primū arti. dicit Anf. de veritate. c. xii. q iusticia est rectitudo volūtatis pr se seruata. sed pħus. v. ethi. magis eam specificat ad ꝯiungens q iusticia est ad alterum. ideo dicit q nec hesperus nec lucifer est ita admirabilis sicut iusticia quia vti ad alter͞

est difficile. ¶ Quantū ad secundū arti. quot modis sumit iusticia dr̄ q̄ duobus modis. qr̄ quedam est iusticia naturalis. alia legalis. iterū legalis est duplex. vl̄is et pticularis. Itē ista legalis pticularis diuidit in distributiuā et cōmutatiuam. Justicia cōmutatia ē cui⁹ mediū accipit fm proportionē arismetricā. et sic requirit equalitatē. nam nihil differt an bonus abstulerit a malo q̄ ecōtra ad hoc vt fiat iusticia et vt reuertat sublatū. vel si bonus mutauerit centū malo. vel malus bono. et ista iusticia debet seruari in punitionibus. Justicia aūt distributiua est cuius mediū sumit fm proportionē geometricā. et ista nō querit equalitatē sed psonarū dignitatē. hoc est si aliqua bona debent diuidi in ciuitate non oībus debent dari equaliter. qr̄ si sic nō fuaret iusticia. sed illa bona debent distribui fm dignitates de q̄bus et alijs annexis. v. ethi. deo dułce latius dicam. ¶ Quantū ad terciū arti. dico ista p ordinē. Primo q̄ in dō ē iusticia qr̄ ē rectitudo mētis. nā in deo est volūtas que est regula oīs inobliq̄tatis. Secūdo q̄ in deo est iusticia vt iusticia est virtus ad alterū ptz. nā est agens q̄ in omī actione sua fuat rectitudinem Tercio q̄ in deo est iusticia legalis qr̄ ibi est veritas practica pcedens oēm determinationē volūtatis diuine ibi est iusticia legalis. s; in deo est aliqua veritas practica pcedens oēm determiationē volūtatis. sicut est ista. diliges dn̄m deū tuū. Quarto q̄ in deo est iusticia pticularis ad se q̄si ad alterū. qr̄ volūtas sua determinat p rectitudinē ad volendū illud qd decet suā bonitatē. hoc ē reddītio d; sibiipsi q̄si alteri. Quinto dico q̄ est ad propositū q̄ iusticia cōmutatiua ẜin deo proprie respicit punitionē et pmiationē vt si p meritis redant pmia et p peccatis supplicia. distributiua vo respicit q̄si naturas et pfectiones supadditas vt sc; nature distribuat pfectio sibi proporcionata. Sed aliq̄s diceret si iusticia distributiua ē in deo et ista respicit dignitatē psonarū quō deus hic se h; q̄ videmus iniustis dare magnas dignitates et iustis miserias. dico q̄ q̄ vident hic nob iniusti forte apud deu; sunt iusti. Uel q̄ aliq̄n malis dat bona hic tpalia. qr̄ non sunt ita mali q̄n fecerint aliquod bonum. et qr̄ illud est remunerandū dat eis h bona vt p alio seculo puniant. ecōuerso non est sic aliquis bonus q̄m aliq̄n in hoc mūdo peccauerit. sed qr̄ ex his peccatis nō meret eternū supplicium. iō h; hic penas vt in alio seculo habeat glia; fm illud Sap. x. Reddit deus mercedē laborū sanctorū suorū. Sed quare deus iustū dimittit mori sine pfessiōe sicut etiā iniustū. dr̄ ad hoc sanctorū determinationē maxime beati bernardini q̄ deus vocat hoīes vel ad maiorē gl'iam vel ad minorē penā. et qr̄ iustum videt in bono proposito sic q̄ si plus viueret forte magis peccaret vocat eū. Sed diceret aliquis facit malā mortē. dico q̄ nō qr̄ nō est putanda mala mors cuius bona vita pcessit. et de malo deus scit q̄ si vi/

ueret peiora que fecit faceret vocat eū sic vt minores hēat penas. Sed quis diceret in dānato. vī q̄ sit magis de iusticia q̄ꝫ de mīa. Nā pctā que fecit sunt finita ꝛ dānat eum in infinitū. dico q̄ dānat eū in infinitū hac de causa. q꞉ deus scit q̄ si viueret in infinitum semꝑ peccaret ꝛ sꝑ in penis iret ꝛ sic ab infinita mala voluntate ꝛ in infinitū eū dānat nō a volūtate simpl'r sꝫ a volūtate ī actu ꝑtim posita ꝛ in potentia ꝓ in qua ponenda si sibi nō obiiceretur. Et in hoc est textus beati Gregorij ad magnā iusticiā dei iudicātis ꝑtinet vt nūq̄ꝫ careat supplicio q̄ nūq̄ꝫ carere voluit pctō. sed hic est magis dubiū si in iusticia cōmutatiua dꝫ ſuari equalitas quō ſuat dando paradisum ꝑ bonis factis cū sit textus ad Ro. viij. Nō sunt ꝯdigne passiones huius seculi ad futuram gl'iam ꝛc̄. dico q̄ deus est maxime liberalis ꝛ dat illud ex liberalitate sua. Sed nos possemus petere paradisum. de iusticia dico q̄ si ꝓponeremus passionē xp̄i ꝛ eandē sit cū nostris bonis teneremus ꝑ vna ꝑte ꝛ paradisū ꝑ alia credo q̄ possemus rectam facere cōmutationem Sed dimittam⁹ passionē xp̄i si oīa bona mūdi facta ꝛ fienda darentur vni aīe posset illa petere de ꝯdigno gl'iam. dicit q̄dam q̄ nō quia oīa hec sunt finita ꝛ gl'ia infinita. ꝛ illa gl'ia est ordinis sup̄ioris. ꝛ est reg'la q̄ si ea que sunt ordinis inferioris multiplicent̄ in infinitū nūq̄ꝫ attingerent ea que sunt ordinis sup̄ioris maxime ad hoc q̄ fieret cōmutatio equalitatis. nam finiti ad infinitū licꝫ sit ꝓportio attingentie nō tamē equalitatis. ḡ ꝑadisus quō a sc̄tis q̄ vitaꝫ ꝛ bona secūda ꝑ xp̄o dederūt potest peti. dr̄ ab aug. q̄d nō de condigno. sꝫ de ꝯgruo. nā postq̄ꝫ cathedre amisse a malis angelis spectent hoīes ꝯgruū est vt ibi ponant̄. ꝛ cōgruū est postq̄ꝫ sumus creature sue vt det nobis victū in hoc mūdo et iustis in alio ꝑadisum. ¶ Ad arg. in p̄n. dr̄ q̄ nō est ibi eq̄litas simpl'r nisi ad seip̄m. ideo nec iusticia simpliciter nisi ad se quasi ad alteꝝ sed equalitas aliqualis potest ibi poni qualis pōt esse dn̄i excedentis valde ad ſuū excessum.

Secunda que

stio q̄dragesimesexte distin. vbi querit̄ vtꝝ in deo sit mīa Videt̄ q̄ non. q꞉ ſm damas. li. ij. c. xiiij. Misericordia ē ꝯpassio de malo alieno. in deo nulla est cōpassio ergo ꝛc̄. ¶ Ad oppositum in ps. patiens ꝛ multū misericors. In ista q̄ōne sunt duo videnda. p̄mo quid sit misericordia. secūdo si in deo est mīa. ¶ Quantū ad p̄mū arti. dico q̄ mīa duo īportat. vnū principale aliud ex ꝯsequenti p̄ncipale in mīa est habitus vel forma qua volum⁹ miseriā alterius. ꝛ quia vel nolum⁹ miseriā eius in futuꝝ tunc p̄seruamus si possumus. Vel q꞉ nolumus miseriā p̄ntē tunc reuelamus si possumus. Ex ꝯsequenti aūt mīa īportat q̄ndam displicentiā ꝛ passionē vnde iste mō misericors idem est q̄ miseꝝ hn̄s cor. ¶ Quantū ad sc̄m

articulū dico duo ꝙ isto mō secundo in deo nō est misericordia cū in deo nlla passio vel miseria possit poni. secūdo ꝙ accipiendo misericordiam. primo modo ipsa ꝓprie est in deo quod ptꝫ sic. quia sicut nullum bonū euenit nisi deo volēte. ita nullum malū ꝓhibet ne eueniat nisi ᵭo volente. Sed mlte miserie possibiles euenire aliquando ꝓhibent ne eueniant. ergo deus habet nolle respectu illaꝝ ꝛ ꝑmissionem respectu venientiū. ¶ Ad argu. in prin. ptꝫ ꝑ ea q̄ in lr̄a sunt posita.

Ercia questio q̄dragesimesexte distinctionis.

vbi querit vtꝝ in deo distinguātur mīa ꝛ iusticia. videt ꝙ nō nam aug. xj. de ciui. dei inquit simplex est deus qᵭ est quicq̄d hꝫ ꝛ hoc de eo qᵭ ᵭr ad se eius hmōi est mīa ꝛ iusticia. ergo deus est iusticia deꝰ est mīa. ¶ Ad oppositū est cassandrus sup ps̄. v. hee due res semper sunt ad inuicem. ꝛ loquit de mīa ꝛ iusticia. Est prima opīo tho. in. iiij di. xlvj. q. j. ꝛ in illa ꝑ totū. ꝛ Rich. di. eadem. q. ij. arti. ij. dicentium ꝙ mīa est ps iusticie ꝛ nō distinguitur ab ea. Sed opi. est doctoris ꝙ iusticia ꝛ mīa distinguūtur formalr̄ in deo. Ad auctem in prin. dicit ꝙ lꝫ mīa ꝛ iusticia sint idē realiter in ᵭo tn̄ distinguūt formalr̄ quare ꝛc̄.

Uarta questio q̄dragesimesexte disti.

vbi querit vtꝝ. in punitione malorū ꝯcurrat ex ꝑte dei punientis iusticia cum mīa. videt ꝙ nō. qꝛ sunt opposita. nam qᵭ ꝑ mīam fit iusticie regnare videt. ¶ Ad oppositum ſm aug. vbi sup̄ in ᵭo nō distinguūtur. Pⁱō ponit rōnē mīe ſm rōnē iusticie ꝛ mīe sūptū. ꝙ in omī ope dei ꝯcurrūt iusticia ꝛ mīa. ꝛ ponit ꝯgruentiā ad hoc. ꝛ est tho. j. ꝑte. q. j. arti. iiij. ꝛ in di. p̄nti. arti. ij. q. ij. in rn̄sione ad secundā q̄stiunculā. Sꝫ ibidem doctor ostendit ꝙ nec ratio nec ꝯgruētia ꝯcludūt. Sed doctor rn̄det ad qōnem aliter ꝛ tractat quatuor arti. In ꝑmo arti. inquirit que sit punitio maloꝝ ꝛ dicit ꝙ punitio est carentia ꝑceptibilis boni ꝯuenientis. vl ꝑceptibilis punitio mali disconuenientis vtrūqꝫ est in natura intellectuali. vbi habes ꝙ duplex est bonū nature intellectualis. s. cōmodi ꝛ honesti ꝛ ꝙ vtile reducit ad ista etiam ostendit ꝙ in voluntate vt sibi disconueniens tali nature puta operatio vl passio distincta contra operationem vel operatio disconueniens nō q̄daꝫ generaliter. sed quia nolita hmōi operatio in damnatis ē semp intensa ꝯsideratio ignis. Ibidem habes ꝙ quadruplex tristicia in genere est in damnatis duplex ᵭ priuatione duplicis boni. s. honesti que potest dici pena verius ꝛ cōmodi. ꝛ duplex de duplici positione. s. de disconuenienti detentione ꝑpetua ignis vt diffinitiue locantis. ꝛ de detentione ꝑpetua ignis. vt in ꝯsideratione ignis. In secūdo arti. ponit quō punitio maloꝝ est a deo Prima ꝯclusio ꝙ ꝑma pena que ē

ↄtinuatio culpe nō hȝ deū ꝑ causa positiua.sȝ ꝑ causa negatiua remota. Secūda ↄclusio ꝙ secūda pena que est ꝓuatio beatitudinis nō hēt deum ꝑ causa positiua sed ꝑ causa negatiua. Tercia cōclusio ꝙ tercia ꝛ quarta pena q̄ sunt detentio localis diffinitiue in ipso igne. ꝛ detentio in ↄsideratiōe intensa ignis habent deū ꝑ cā positiua mediata qꝛ mediante a ꝓꝛehensione obiecti In tercio arti.oñdit an ī ista punitione ↄcurrat iusticia ex ꝑte diuina. Prima ↄclusio ꝙ iuste deꝰ dimittit dāmnatū ꝑpetuo in culpa. ꝛ hanc declarat multipliciter. Secūda ↄclusio ꝙ secūda pena sic est a deo negatiue qꝛ nō ↄfert beatitudinē ꝛ hoc qd̄ ē non ↄferre btītudinē iuste est a deo. Tercia ↄclusio ꝙ tercia pena q̄ est locari diffinitiue in igne siue in vilissimo loco vniuersi.ibi ↄcurrit iusticia.vbi habes q̄re deꝰ ꝑmittit fieri mala in vniuerso.ibidē ꝙ rō de ꝑfectione vniuersi nec de manifesta diuine iusticie.nec de coꝛrñdentia mali pene ad malū culpe. nec ꝺ leticia bonoꝝ.nec de punitione malorꝝ ↄcludūt deū debere mala ꝑmitti in vniuerso fieri. Sed dicit aug. in encheridion in.c.xj. ꝙ potens ē de illis malis bona elicere.idē in eodem.c.mala ↄueniēter situata eminentius cōmendant bona. Ex q̄bꝫ pōt colligere q̄re deus ꝑmittit mala fieri. Quarta ↄclusio. quō est iusticia quasi q̄rte pene q̄ est determinatio intellectus dānati ad ↄsiderandū intense ipm ignem cū impedimento ne alia posset ↄsiderare q̄ ↄsideratio alioꝝ que minueret istaȝ penam ꝛ hoc est a deo. In quarto arti. ostendit an misericoꝛdia ↄcurrit in ista punitone ex ꝑte dei puniētis. ꝛ est opinio Tho. in pñti dist. q.ij. arti.ij. ad pꝛimā questiunculam.dicit ꝙ deus vt dans ꝛ agens excedit passum. ideo datio excedit passionē. Et ob hoc semꝑ deus dat vltra ↄdignū. Opio ꝓꝛia ꝙ ideo ↄcurrit misericoꝛdia qꝛ aplꝰs est ꝑfectius q̄nto a pluribꝫ ꝟtutibꝫ ꝓcedit.ideo si in ista punitione infligit̄ aliquid ad qd̄ tribuendū inclinat misericoꝛdia.mīa supexaltabit iudicium. In solutione secūde rationis nota quare pena est eterna. dicitur ꝙ si malus perpetue vixisset perpetue peccasset ideo perpetue punitur.quia perpetue peccauit in volūtate ꝛ est ratio gregoꝛij in libro moralium suꝑ illud Job. ¶Ad argu. in pn.dico ꝙ simplr̄ nō sunt oppo sita imo finit iusticia nisi sit pietas vel misericoꝛdia sibi iuncta.

Circa distinctionē q̄dragesimāseptimā querit̄. vtruȝ vl'e iudiciū sit futuꝝ. vr̄ ꝙ nō.nā dr̄ in ps̄. nō resurgent impij in iudicio.ḡ nō erit vl'e. Ad oppo. est augu.de ciui.dei.c.xx.ꝛ.xxj. In ista q̄one sunt tria videda.pmo q̄d est ↄpleta diffinitio iudicij. scdo si vl'e iudicū est futuꝝ.tercio mouet aliqua dubia. Quātū ad pmū arti. q̄d est iudiciū. dimissis aliquibus diffinitionibꝫ ptibus dicit̄ ꝙ iudiciū est ↄpleta determinatio ꝛ autentica reddendi alicui ꝟm merita sua ponit̄ in diffinitione cōpleta. quia

includit determinationem firmam intellectus ꝛ volūtatis efficientē h̄ est voluntat⁹ potentis ꝛ intendētis determiarōꝫ intellect⁹ distributiue hoc ē qđ specificat̄ ꝑ illud autentice q̄ꝛ ꝑ hoc intelligit̄ ꝙ sit illius q̄ ꝓm suā volitionē efficacē pt determinationē intellect⁹ ꝛ volūtatꝫ ꝓducere ad effectū. ¶ Quantū ad secunduꝫ arti. ponūt̄ quatuoꝛ ꝯgruētie quaꝝ ꝓma talis est. Congruū ē sepāre bonos a malis q̄ sepatio habet fieri ꝑ iudiciū. Secūda ꝯgruētia est ꝙ in secretis iudicijs q̄ fiūt circa singl'as ꝑsonas licꝫ sint iusta nō tñ omib⁹ manifesta ꝛ sic rōnabile est vt in iudicio generali manifestant̄ Tercia ꝯgruentia est ꝙ sicut res exeūt a ꝑmo effectiuo ita reducunt̄ in finē. ꝛ sic opoꝛtet vt fiat iudiciū in quo fiat hec reductio ad ꝑmū a quo exierūt. Quarta ꝯgruentia est ꝙ ꝑter h̄ ꝙ vnusquisq̄ꝫ asscribat̄ regno vel ciuitati tota m̄ltitudo ꝑuisa ad regnū debet aliq̄n determinari ad possidēdum illud ꝛ tota alia multitudo reliqui carceri vt hoc mō sit sequestratio duaꝝ ciuitatū. sicut aug. tractat per totū de ciui. dei. ꝛ sic opoꝛtet vt mediante iudicio mittant̄ in ciuitatē vel relnquant̄ carceri. Quantū ad terciū arti. mouet aliqua dubia Primū vtꝝ iudiciū fiet in tꝑe vel in instanti. Et si in tꝑe vel breui vł nō breui. Ex quo ponit aliq̄s modos. primus qđ si quilibet debꝫ in speciali scire speciali merita vel demerita alioꝝ fiet in tꝑe longo sed si debet scire sua merita vel demerita in speciali ꝛ alioꝝ in generali fiet tēpoꝛe breui. Uel si possint oīa successiue simul vnico actu hoc deus possꝫ facere si vellet. sic iudiciū fiet in instanti. Scđm dubiū disceptatio in iudicio erit vocalis vel mentalis. dicit̄ ꝙ si iudicū erit in instanti erit mentalis. si in tempe erit vocalis. Sed dicit scotus ꝙ magis ē ꝯsonū euangelio ꝙ sit vocalis. Sꝫ si vocalis in qua lingua. nam aliq̄ dicūt ꝙ loquemur linguam latinaꝫ alij grecaꝫ franciscus de mayrons. dicit ꝙ ebꝛaycā. alij ꝙ erit noua formatio lingue. dico ꝙ in hoc casu qđ melius scit dicat. credo ꝙ nemo certe potest dicere. Et si aliqui in hoc faciūt casum ideo faciunt vt videant̄ a populo. Tercium dubium in quo loco fiet iudicium. dicunt aliq̄ ꝙ fiet in valle iosaphat. Et videt̄ innuere Johelis ꝓpheta. Sed apostolus vult pꝛima ad Thessal. iiij. ꝙ boni rapiēter obuiam bꝛisto in aera. mali autem relinquant̄ in terra. ꝛ ꝑ consequens boni nō erunt in valle iosaphat. ꝛ ideo magister sententiaꝝ ꝑ vltimo caplo huius distin. dicit ꝙ quidam pueriliter illud Johelis intelligentes dicūt in valle Josaphat que vallis ē in pede montis oliueti versus istam partem domini ad iudicium descensurum quod friuoluꝫ est Josophat autem interpꝛetat̄ iudiciū dei. in valle ergo Josophat. id est domini iudicium/. congregabuntur omēs impij. iusti vero non descendunt in valle iudicij. id est inter damnatos

natos. sed in nubibꝫ eleuabūtur, et exient obuiam xpo. Sz in qua manu ponētur iusti. Dī q in manu dextera xpi. cum sp manꝰ dextera sit honoratior sinistra. vt habet ab Aris. v. phisi. Itez quia xps sedet ad dexterā dei patris tanq in pte honorabiliori. In aliquibꝫ vero mūdi ptibus qui vadit ppe parietē ille ē honorabilior. nescio vñ ortuz habuit hic vsus Ad auctoritatē in pncipio dicit. q nō resurgēt impij ad vitaz. tamē bñ ad iuditiū.

Ecūda questio qdragesimeseptie distinctōnis

vbi qritur. vtrz mūdus sit purgādus p ignez. Videt q nō. quia tūc ignis purgaret per ignem. cū etiā elemēta debeāt purgari. Ad oppositū in psalmo. Ignis añ ipm pcedit. In ista qstione sunt qtuor videnda. Pmo si mūdus purget p ignez. Scdo quis ē ille ignis. Tertio qntum ascēdet. Quarto si precedet aut seqtur iudiciū. Quantū ad primū articulū dicit q purgabitur p ignem auctoritate Petri in scda canonica. c. iij. Celi ardentes simul soluētur et elemēta ardore ignis tepescent. Itez Esaie vltimo Dñs in igne veniet. huiꝰ intētionis ē Aug. scdo. de ciui. dei. Quantū ad scdm arti. quis erit ille ignis. Dr triplicit. Vno mō q ille ignis erit riuus de nouo creatꝰ. iuxta illud Daniel vij. Fluuiꝰ igneꝰ rapidusqz Egrediebatur a facie et seqtur iudiciū fecit et libri apti sunt. Alius modus q erit fluuius igneus p ptureз corpoz celestiuz generatus. Tertio mō dicit Scotus. q sicut in diluuio non fuerūt noue aque create. sed dispse ꝯgregate. sic erit i iuditio q omes ignes ꝯgregabūtur. Et hoc sentit Augꝰ. in scdo. de ciui. dei figūa inqt huiꝰ mūdi mūdanoz igniū ꝯflagratōe peribit sicut factum est in diluuio.

¶ Quantū ad tertiū articulū. s. qntum ascēdet. Dico q qntum durabunt elemēta. et sic plus ascēdet q̄ aqua diluuij. Quantū ad quartū articulū aliqui dicūt q duplex est iuditiū. s. determiatiōnis et executōis et q iuditiū determiatōnis pcedet ignem. sed nō iuditiū executōis. sed sequet. Alij dicūt. q ignis facit duo scз purgat et inouat. et q rōne purgationis pcedet. sed rōne inouatōis sequetur. Tertius modꝰ vt habet a glosa sup illo vbo. purgauit filios leui etc. duos ignes futuros legimꝰ vnū qui purgabit electos. aliuz qui cruciabit reprobos. pmꝰ pcedit iuditiū. scds ignis sequet eum. Et potest haberi p August. xx. de ciui ta. dei. vbi dicit iudicatis impijs et in eternū ignem missis ¶ Ad argumētum in principio dico. q nō habeo pro incōuenienti q iste ignis mixtꝰ purgetur p illum ignem purz.

Irca distinctōem qdragesimāoctauaз queritur. vtrz christus iudicabit i forma humana. Videtur q nō. Nam iudicare nō est nisi potestatē habētis. et dominiū super iuditiū christꝰ sm naturam humanā est frater noster. ergo nō dominꝰ. Ad oppositū prātem dedit ei iuditiū faciendi. quia

filius homis.ergo ꝑm hūanam naturam data est sibi ptās iudicandi In ista q̄stione est pria opio Thome in p̄nti distinctōne.q.i.ꝙ xp̄us meruit habere vl'e dominiū creature ꝑ suam passionem.ꝛ ideo in forma in qua est passus iudicabit.non autē apparebit ibi in forma diuina. quia illa sine gaudio videri nō pōt. Tūc autē impij nullū gaudiū habebūt.īprobat opioem q̄ ad duo.contra q̄ ponit duas ꝯclusiones. Pria ꝙ licet xp̄s in forma hūana iudicet non tamē iudicabit ꝑm formā hūanam. Et quo habes ꝙ xp̄s rōne redemptōnis nō meruit pricipale dominiū creature. Ponit scd̄am ꝯclusionē ꝯtra ꝑm qd̄ dixit in sua positione de gaudio.ꝛ ꝯclusio est ista ꝙ visio diuine essentie pōt a delectatōne separi.ꝛ probat sic. Absolutum prius natura al o sine ꝯtradictione esse sine illo. visio diuine essentie est quid absolutū per compationē ad gaudiū.ꝛ ē prius naturalr alio.nā obiectum nō delectat nisi prius apprehensum.Sed aliq̄s diceret.illa visio pōt esse nō delectabilis.Dico ꝙ nō.sed pōt nō delectare.sicut hō nō potest esse nō risibilis.sed pōt nō ridere.S; illi qui dicūt ꝙ felicitas est in clara visione diuine essentie. sed felicitatē seq̄tur delectatio tanquā passio.x.ethi.ideo oportet dicere ꝑm istos ne subiectum detur sine passione.ꝙ felicitas nō est in visione absolute sed ī visione simul cum delectatōne.S; pro pte Scoti posset adduci auctoritas Jo.xvij.hec ē vita eterna vt cognoscā te.nō dixit vt delectet in te.S; pro opione scoti ꝛ respōsiuo q̄stionis iudicare capitur dupliciter Uno modo principaliter. Alio mō ꝯmissarie. Pro pmo pono istam ꝯclusionē.xp̄s non iudicabit pricipaliter ꝑm hūunitatem ꝑm ꝙ pricipaliter iudicare importat pfectam determiatōem ꝛ nō subordinatā talis pmij reddendi ꝓ tali merito ꝛ velle efficax ad exequendum qd̄ est determiatum.nā sic sola trinitas iudicabit.Secūda ꝯclusio ꝙ sumēdo iudicare nō oīno principaliter sed ꝯmissarie ꝛ subordinate cū excellentia singl'ari qualis nulli creature ꝯmitti pōt vt sc; ab eadē psona reddat istud ꝙ intellect⁹ aīe xp̄i recte iudicat ꝑm hūanitatē cōueniet xp̄o ꝑm aīam ꝛ iudicabit ꝑm aīam. ibi habes ꝙ nulla maior auctoritas pōt xp̄o attribui sine blasphemia q̄; iudicare Jn solutōne vltime rōnis nota.ꝙ xp̄s in iudicō videbitur a beatis in forma gloriosa corpis.a malis aūt vel nō videbit in vita ista vl' si videbit nō tamē delectabūtur. Jbi nota expōem illius auctoritatis. Tollatur impi⁹ ne videat gl'am dei ¶ Ad argumentū in principio dico.ꝙ xp̄s vt homo hēt ptātem ꝯmissariā emineutissimā.s; nō principalē ꝛ ita ꝯpetit sibi nō principaliter iudicare vt hō.

Ecūda que

stio q̄dragesimeoctaue distinctionis vbi q̄ritur. vtrum in iudicio vel post iudiciū cessabit motus corporꝫ supra celestium. Uidetur ꝙ non. Nam dicit Genes.viij.

cunctis diebus terre estas & hyems nox et dies nõ requiescẽt Ad oppo/situm in tũc nõ erit vicissitudo diei et noctis. ꝛ probat illud Zacharie. xiiij. erit dies vna ꝛc. Itẽ Isidorus de or/dine creaturaꝝ c. v. et ponit in littera post iudiciũ sui laboris sol mercedem suscipiet. ꝛ nõ venient ad occasum nec sol nec luna. sed in ordine quo creati sũt stabũt ne ipsi incarcerati sub terra positi fruãtur lumĩe eoꝝ. Vñ Abacuch vlti. sol ꝛ luna stabũt in ordine suo In ista q̃stione prĩo po/nẽtur opiniones phõꝝ scdo opio/nes theologoꝝ. tertio si valẽt rões eoꝝ. q̃rto si motus celi ẽ natural' vl' violentus. Quantũ ad primũ arti/culũ diceret phũs. sicut pꝫ p eum ĩ diuersis locis. ꝙ motus celi est ppetuus. Prima rõ. substãtia sepata ñ põt carere suo fine. vt habet. xij. metaphi. Sed vltim⁹ finis substãtie sepate est in causando latõem corporis celestis. ergo ꝛc. Scda ratio in/telligentia mouẽs celum est quedaꝫ subña pmanens ꝛ sempiterna ꝛ ce/lum simil'r ꝛ mouet illũ. ergo h̃ sempiternũ habet eandẽ habitudinẽ ad aliud sicut mouẽs ad motũ. ꝛ p ɔ̃se quẽs mot⁹ est variabil'. ¶ Quantũ ad secũdum articulũ dicũt theoligi oppositũ. p quo adducũt auctoritates ꝛ ratões. Est auctoritas Isaie lx. nõ erit tibi sol amplius ad lucen/duꝫ p diez. Alia auctoritas ẽ Apocalipsis. x. vbi iurat ꝙ amplius tẽ/pus nõ erit. ergo nec motus cũ sint subiecta ꝛ propa passio. iiij. phisicorum. ¶ Quantum ad tertiũ articu/lum dicitur in ɔclusione cum theologis ꝙ post iudicium cessabit motus corpoꝝ celestiũ. Sed nec theologi nec philosophi probãt suaꝫ cõclusionẽ. ꝛ ꝙ efficacius probãt philosophi. theologi vero nõ probant. Nam autoritas Esaie nõ negat solem tũc lucere. sed tm̃ dicit his qui erũt in vita eterna. vsus luc͂ nõ prestabit. Illud vero Apocalipsis in/telligitur ꝙ nõ erit tẽpus vt impleatur aliqua ꝓphetia. quia iam oẽs erunt implete. Nec prima rõ philo/sophoꝝ probat. q̄a nõ est finis substantiaꝝ sepataꝝ mouere orbes. sꝫ propri⁹ finis est in speculatõe veritatis. vt pꝫ xij. metaph. Nec scda ratio valet. qꝛ oportet negare illaꝫ propõem vel melius ꝓportõem in agente volũtario vel maiorẽ negare si sit argumentũ. Nã ibi agens passum habebit formã nouam. Quantum ad quartum articuluꝫ dico. ꝙ motus celi nec est naturalis nec violentus. vt patet p Auicẽnaꝫ. ix. metaphisice. Non naturalis. quia oĩs motus naturalis est ad quietẽ naturalem. ꝛ tũc si nõ quiescit naturali/ter erit violentus In solutõne quarte ratõnis nota. ꝙ motus celi ex p/te mouentis est volũtarius. ex par/te tamẽ celi est neuter. Ad autoritatem in principio dico. ꝙ intelligit' ante iudicium.

Irca distinctõem quadra/gesimamnonam queritur. Utrum beatitudo cõsistat per se in opatione. Uidetur ꝙ non. nam Boetius tertio de ɔ̃solatio/ne dicit. ꝙ beatitudo est status omnium bonoꝛũ aggregatõne pfectus

sed ille status non est operatio. ergo rc. Ad oppositum est Aristo. primo ethi. felicitas est operatio optima rc. Ad istam questionem dr. quod felicitas vel btitudo est in operatione. nam primo ethi. de finit. in cuius definitione ponitur operatio Item .x. ethi. deducendo illam definitionem in qua operatione dicit quod dii quos arbitramur felicissimos. ideo eos arbitramur sic ex quo ipsos vivere suspicati sumus et non dormire. ideo operari. et sic ponit felicitatem in operatione speculativa. idem habes quod dii qui felices sunt operentur. et sine fine in continua operatione xii. metaph. c. vi. et c. iiii. idem. et .ix. metaph. c. iiii. In omnibus his probatur felicitatem esse in operatione. Preterea .ii. celi et mundi. Omnis substantia cuius est operatio est propter operationem suam Preterea Augus. primo de doctrina xpiana. summa merces est vt ipso perfruamur. in summa mercede est beatitudo. sed perfrui est operatio. ergo rc. ¶ Ad argumentum in principio dr. quod boetius accipit beatitudinem extensive. et sic non definit eam proprie.

Secunda que

stio quadragesime none distinctionis vbi queritur. vtrum btitudo immediatius perficiat essentiam vel potentiam. Videtur quod prius conveniat essentie. nam aliter sequeretur quod natura aie non esset btificabilis nisi de per accidens et per ponas quod est inconveniens. Ad oppo. non competit operatio essentie nisi mediante potentia .ii. de aia. In ista questione tria faciam Primo dicam quid sit btitudo. Secundo dicam ad quesitum. Tertio. An voluntas se habeat active ad btitudinem vel tantum passive. Quantum ad primum arti. dr. quod btitudo est duplex. s. simpliciter et secundum quid. Btitudo simpliciter est perfectio secunda immediate coniugens obiecto perfectissimo nobilissimo. Sed btitudo secundum quid est perfectio secunda coniugens minus nobili bono perfectissimo. et rc ex his respondet ad questionem precedentem. in ipsa enim ponit coniugere. nam in definitione dr coniugens. et cum coniugere sit operatio. tunc beatitudo erit operatio vt probatum fuit in precedenti questione. Quantum ad secundum articulum principalem et est principium huius questionis est opinio Hen. quol. x ii. q. xii. quod beatitudo primo perficit essentiam quam potentiam. Et ro sua est. quia btitudo fit per illapsum. et sic cum illapsus primo perficiat essentiam quam potentiam quia primo illabitur in aiam quam in potentiis aie. sic btitudo erit primo in essentia. sed doctor improbat. Conclusio doctoris est. quod beatitudo principalius perficit potentiam quam essentiam. probatur. nam perceptio huius perfectionis non convenit essentie nisi per potentias. Convenit per intellectum quidam ipsam cognoscendo per voluntatem tamquam ipsam degustando docente Hugone de sancto victore. Item in btitudine duo sunt. scilicet cognitio et amor. cognitio illuiat amor tamquam restrictio faciat in his btitudo consistit. s. in cognoscendo et in bonum amando. sed ista primo potentiis conveniunt. quod etiam potest haberi ex secundo de aia. et .ix. metaphisice. quod operatio non competit essentie nisi mediante potentia. sed felicitas est operatio. ergo rc. ¶ Quantum ad tertium articulum. Utrum simus causa

nostre btitudinis. est opio Tho. in iiij. di. pñti. q. iij. ꝙ substãtia actus est a potentia naturali. modus ꝟo qui ē forma actus ē ab habitu ⁊ ꝑ hꝫ nõ sumus causa btitudinis nr̃e. Cõclusio ꝓria doctoris ꝙ btũs est causa actiua sue btitudinis q̃ntuꝫ ad illud absolutũ qđ est in btitudine. et hoc si volũtas est cã actiua sue volitõnis. Jn solutõne q̃rte rõnis tenes ꝙ actus est ꝑfectioꝛ habitu ī ratione ꝑfectõis finalis. qꝛ īmediati⁹ attingit obiectũ finale. ⁊ in rõne ꝑfectionis formal' q̃a tanta ꝑfectio nõ posset ꝯpetere habitui in sũmo q̃nta actui tali in sũmo. Ptꝫ q̃a actus attingit deũ immediate. lꝫ mediãte habitu. ⁊ sic potes tenere ꝙ ꝑfectioꝛ est actus q̃ȝ habit⁹. Nota ꝙ hic glosatur illa auctoritas q̃ adducit̃ a nominalibꝫ ꝯ nos. Accñs nõ accidit accñti nisi quia ambo accidũt. sꝫ intelligit̃ in accñtibꝫ despatis. ⁊ nõ se habẽtibus sicut quãtitas ⁊ qualitas Nota ꝙ in ista q̃stione ad ꝓbandũ ꝙ prima propõ. i. ethi. habeat intelligi de deo. habẽs tres propõnes Prima. ꝙ inter omĩa nature intellectualis a ꝓpetibilia aliq̃d est eẽnti aliter et simpl'r primũ ⁊ supmũ ptꝫ Nam appetit⁹ vltimi' finis nõ est vanus primo celi. Scđa ꝯclusio supremũ appetibile vel volibile ⁊ solum illud cuilibet nature intellctũali simpl'r propter se est volẽdi. Tertia ꝯclusio. nulla natura intellcñal' vltimate ⁊ ꝯplete ꝑficitur nisi habendo supremũ appetibile. sed intellige ꝙ ꝑficitur ꝼm modũ sibi possiblem habendi illud. Ad argumẽtum in pricipio' dico ꝙ nõ est incõueniens ꝯcedere naturam intellcñalem btificari ꝑ accidens primo. ⁊ hꝫ loquẽdo de primitate siue ī mediatione ꝼm rõem. lꝫ sit incõueniẽs dicere ꝙ beatificet̃ ꝑ a ccidẽs loquẽdo de accidente reali aliq̃ mediãte

Ertia q̃stio

q̃dragesimenone distinctionis vbi q̃ritur Utrꝫ beatitudo ꝑ se ꝯsistat in pluribꝫ opationibꝫ solis. Videt̃ ꝙ sic. nam Aug⁹. xiiij. đ trini. c. v. dicit Btũs q̃ habꝫ quicq̃d vult. sed nõ tm̃ recte vult vnã opationẽ sed plures. nã si recte vult visionẽ et fruitõem Ad oppo. in quolibet ordine ē deuenire ad vnũ primũ. ergo inter fines. i. ethi. Anteq̃ȝ veniat ad determīandã materiã. ꝓmo ponit istam ꝓpõem ꝙ vni pñte esse duo īmediata. ⁊ p' ꝯñs vtrũq̃ȝ esse eque primũ. lꝫ nõ simpl'r. Sed scđo primũ instat ꝯtra istam ꝓpõeȝ sed soluit veniẽdo ad q̃sitũ. Jn ista q̃stione sunt tres opiones. Pria est Ricardi in iiij. di. pñti. q. vi. arti. i. ꝙ beatitudo ꝯsistit in actu tã intellectus q̃ȝ volũtatis. ⁊ ponit tres rõnes ad hoc. Scđa opinio ē sancti Thome in pñti di. q. i. arti. i. ad' secũdam q̃stiũculam. ꝙ btitudo ꝯsistit in vna opatiõe tm̃. et poit suas rõnes. Tercia opinio ē Scoti ꝙ accipiẽdo beatitudinẽ pro illo q̃ immediate attingit̃ obiectũ beatificũ vltimate distinguẽdo inter beatitudinem noticie intellectualis ⁊ potentie. Beatitudo nature intellectual' ꝯsistit in vnica opatione beatitudi

nis. Aliter potest dici ad questionem quod beatitudinem consistere in pluribus potest dupliciter considerari. Uno modo immediate. vel lij immediate non excludit medium alterius rationis. ut dicatur omnis potentia beatificabilis que immediate attingit obiectum beatificum et isto modo tam intellectus quam voluntas beatificatur immediate. et sic accipiendo beatitudinem totalem beatitudo consistit in tot operationibus quot sunt potentie potentes attingere immediate obiectum. Si vero lij immediate excludit medium alterius rationis quasi ij sic vel sic. alio immediatius siue perfectius attingens. siue ille illud sit ratio attingendi siue non. et sic beatitudo non consistit nisi in vnica operatione tamen utpote si principalius in intellectu. si vero perfectius in voluntate. ¶ Ad argumentum in principio dico. quod lij quicquid non accipitur hic pro quolibet appetibili diuisiue. sed pro vno in quo continentur omnia vnitiue.

Quarta que-

stio quadragesime none distinctionis. vbi queritur Utrum beatitudo per se consistat in actu intellectus vel voluntatis. Videtur quod in actu intellectus. patet Jo. xvij. hec est vita eterna. ut cognoscant te et cetera. Ad oppositum. xiij. de tri. Beatus est qui habet quicquid vult. ergo beatitudo est in voluntate. Item Augustinus primo de doctrina christiana. summa merces est ut ipso perfruamur. frui est actus voluntatis. ergo etc. In ista questione ponuntur quatuor opiniones Aliqui namque ponunt eam in actu intellectus Et ista opinio est sancti doctoris in iiij. dist. l. q. i. arti. i. ad secundam questiunculam. et dicit quod beatitudo principaliter et essentialiter consistit in actu intellectus. In actu vero voluntatis sicut in quadam perfectione extrinseca subueniente visioni. et isti habent dicere. quod immediate anima videns diuinam essentiam est beata. Est alia opinio que tenet alterum extremum. scilicet quod felicitas precise consistit in actu voluntatis. et isti dicunt quod alicui poterit communicari visio diuine essentie. et tamen non erit beatus. cum actus intellectus posset stare sine actu voluntatis. et iste est varro. Alij dicunt quod beatitudo est genus cuius species. sunt actus intellectus et voluntatis et isti habent concordare cum sancto doctore. quia si ponit species ergo et genus. sed beatitudo est genus ad actum intellectus et voluntatis. ergo posito actu intelligendi deum erit beatus. Et iste est Egidius de Rhoma. Est quarta opinio doctoris. quod beatitudo integratur ex istis duobus actibus. scilicet ex actu intellectus et ex actu voluntatis. nec consistit in aliquo istorum precise. sed est beatitudo propinquius in intellectu quam in voluntate. sed verius et perfectius in voluntate quam in intellectu. Et ratio est. nam quis non potest esse beatus nisi volendo deum. sed quis potest videre et non velle. ergo etc. Et si dicas visio beatifici obiecti necessitat voluntatem. Dico. quod iam fuit dictum in. j. distinctione. primi in illa questione. si apprehenso vltimo fine per intellectum. voluntas necessitetur fuit dictum quod licet necessitetur habitualiter. non tamen actua-

De 2ª Conclusio Secunda.

ter. In hac q̄stione tenes. q̄ lz in/tellectus sit prior assecutōne. tamen volūtas est prior pfectōe vel actus istarū potentiarū. Ad argumētū in principio ptz p ea que dicta sunt

Quinta que/

stio q̄dragesimenone di/stinctōnis vbi q̄ritur. Utrū beatitudo simplr̄ ɔsistat in actu volūtatis qui dicitur fruitio. Videt̄ q̄ nō, nā nō habens charitatē se nude videat essentiam diuinā q̄ nō includat cō/tradictionē pōt ea frui. ꝛ tamē sine charitate pōt esse beatus. xv. de tri. c. xix. sola charitas est que diuidit ī/ter filios regni ꝛ pditionis. Ad op/positū primo de doctrina xpiana. In ista q̄stione sunt duo arti. Pri/mus ē. in quo actu ɔsistit beatitudo Secūdus quō distiguit̄ fruitio btī/fica ꝛ nō beatifica. Quantū ad pri/mū arti. pono aliquas ɔclusiones. Primo q̄ in solo actu qui est fruitō ɔsistit beatitudo. Ptz. quia beatitu do est in volūtate ꝛ in amore. sz frui est amore inherere ꝓpter seipm. g̃ ꝛc Scḋa ɔclusio. q̄ nō in omi fruitio ne ɔsistit btītudo. ptz nā ñ est ī actu ɔcupiscentie. Et rō est. quia licet il le posset esse bonus si sit debite cir/cūstātionat⁹ tamē nō est bon⁹ ex rō ne sui vel obiecto. quia pōt esse im/moderat⁹. vt appet p Augustinuz octuagītatriū q̄stionū. q. xxx. puer/sitas est in vtendo fruendis. Item in secūdo dictū est angelū peccasse ī moderate ɔcupiscendo sibi obiectū beatificū. vt vult Augustin⁹ de ca/su diaboli. c. vi. Tertia ɔclusio. q̄ frui ē amor amicitie. ptz. quia frui ē inherere alicui ꝓpter seipm. sed ami citia vera ē amare aliquē ꝓpter seipz viij. ethico. g̃ ꝛc. Quarta ɔclusio q̄ btītudo nō ɔsistit in aliquo velle a moris cōcupiscentie. Hoc patet p secūdam ɔclusionē. ibi habes q̄ q̄/druplex est actus volūtatis tm̄ in genere. scz velle ꝛ nolle Velle dupli citer. aut propter se qḋ est amor ɔcu piscentie. i. q̄ homo magis se amet q̄z deum. aut propter volitū. ꝛ ille ē amor pudicitie vl' amicitie. vbi ha bes q̄ amor habitātis fit amor fru entis sic intelligendo q̄ ideo. quia amor meus habitat in deo. ꝛ habet in illo terminū. i. q̄ nō p alterum di ligo deū. sed ex magno amore ī deo habitāti me morti expōerē ꝛc fruor illo. Quant ū ad secūdum articulū quō distinguūtur fruitio beatifica et nō btīfica. Est opinio cōis theo/logorū q̄ non differūt specie. sed sm̄ magis ꝛ minus. nec tm̄ seq̄tur q̄ via tor sit btūs lz fruatur. q2 btītudo ī/ponit ad pcādū in gradu determia to ꝛ a natura specifica sic fundamē/to. ꝛ ideo fundamēto pt dici frui. sz nō dici beatus. Opīo propa q̄ dif/ferūt specie ꝛ seipis formaliter. sed a causis vel ab habitudine ad causas causaliter. ibi habes q̄ ponendo q̄ intellectus est causa ptialis volitio nis vel tm̄ causa sine qua nō potest saluari q̄ fruitio viatoris et visio beati differāt specie. sicut potest sal uari volitōes in specie distingui pe nes obiectum. licet obiectum sit tm̄ causa sine qua non. ¶ Nota in hac materia q̄ visio ptinet ad intellectū

fruitio ad volũtatem. securitas ad vtrũq3. ¶ Ad argumentũ in principio dicit. q̃ si sine charitate q̃s videret deũ nõ haberet fruitõem supernaturalẽ. quia nec actũ aliquẽ ꝑmũ supnaturalez ⁊ esse p̃cedit agere. nec per ↄ̃ns habet frui beatificũ

Sexta questio

q̃dragesimenone distinctionis. vbi q̃ritur Utrũ ad essentiã beatitudinis ꝑtineat securitas. Uidet q̃ sic ꝑm Augus. xiiij. de trini. c. viij. Ad oppositũ ꝑmo ethi. nõ est perfectius eo qd̃ diuturni⁹ exẽplificat de albo vni⁹ diei ⁊ vnius ãni. g̃ securitas nõ ꝑtinet ad btitudinẽ. In ista q̃stione ponit duos arti. vn⁹ de q̃sito. Scd̃s de causa illius securitatis ¶ Quantũ ad primũ arti. est determiatio doctorum sacre scripture. vt Matth. xxv. Ibũt iusti in vitã eternam. Et Math. xviij. erũt sicut angeli dei. Et ĩ psalmo. In secula laudabũt te. non pñt in seculũ laudare nisi sint ꝑpetui ⁊ ĩmortales. Item Aug⁹. xiiij. d̃ trini. c. viij. Btã vita eẽ nõ potest nisi sit ĩmortalis. Quãtum ad scd̃m arti. s. de cã ꝑpetuitatis. Pria opio est circa hoc sancti Tho. in q̃rto. dist. xvi. q. ij. arti. iij. ad tertiã q̃stiũculaz. q̃ ex se formaliter est ꝑpetua. Arguit Scotus ꝯ istã opionẽ. ⁊ iprobat eã. ⁊ quo ad hoc ponit vnã ↄclusionẽ. q̃ nihil aliud a deo est formal'r necesse eẽ Secũda opinio est Hen. q̃ fuit recitata in ꝑmo li. di. i. q. iiij. q̃re ibi ⁊ ei⁹ reprobatões Cõclusio Scoti q̃ licz intellcũs nc̃itate n̄ali videat obiectum pñs volũtas. tñ nõ seq̃tur vel nõ nc̃ario fruitur. hoc iã ꝓbatũ fuit in p̃ĩo. Tertia opio eiusdez Tho. q̃ ido necessitat q̃ intellect⁹ nc̃ario determiat ad videndũ ex luĩne gl'ie et volũtas determiat nc̃ario ad fruendũ ex charitate ↄsũmata iprobat Sed aliq̃s diceret g̃ vñ erit ista securitas btõꝝ. Di q̃ cã hui⁹ ꝑpetuitatis nõ est forma btitudinis q̃si ꝑ ipam btitudo sit formal'r necessaria nec natura potentiaꝝ istaruz quasi ↄtra obiectũ necessario ꝑpetuo operet. nec ẽ habit⁹ in potẽtijs q̃si necessario determiet potẽtias ad ꝑpetuo opandum. sed ẽ ex sola volũtate diuina que sic pfecte talẽ naturã intense ↄseruat in tali pfectõe ꝑpetuo Et hec ẽ intentio doctoris. Alij dicũt q̃ in tali visione deus sp̃ aliq̃d influit ⁊ q̃a nõ stat sine illo influxu. igit nec sine securitate. sed frãciscus reprobat hoc. Dicit ali⁹ q̃ deus est cã totalis btitudinis. ⁊ q2 est cã infallibilis sunt securi q̃ btitudo erit infallibil'. Et hec est bona opio nõ deuiando ab intẽtione Scoti. Sz hic ẽ magnũ dubiũ quõ Michael beat⁹ erit impeccabil'. nam ꝑ nihil intrinsecũ sibi h3 quãdo ↄtingẽter fruit. et ꝑ ↄ̃ns põt nõ frui. ⁊ sic peccare qd̃ est ↄtra Augustinũ ĩ enchiridion. Rñdetur cũ Scoto q̃ btũs in sensu ↄposito. i. btũs qd̃ peccet ⁊ q̃ sit btũs nõ põt stare. quia iã nõ esset btũs. sed ĩ sensu diuisiõis q̃ manens beat⁹ nõ habeat potẽtiã ⁊ possibilitatẽ ad peccandũ intelligit dupliciter. vl' ꝑ aliud sibi intrĩsecũ qd̃ excludat potẽtiaz talẽ. vel ꝑ cãm ex-

trinsecã. iõ dico q̄ nõ est cã intrinse
ca in michaele ad h̃ q̄ nõ possit pec
care. sed est cã extrinseca scȝ volun/
tas dĩna. Exemplũ si oculus dispo
situs nõ videt a remotis nõ est a cã
intrinseca sui. sed ab extrinseca. i. a
distantia vel ab ĩpedimento extrin
seco. eodem modo est in euangelio
Ad argu. in pñci. dr q̄ aug. accipit
p obiecto beatitudinis ⁊ nõ p actu

Eptima qõ

q̄dragesimenone disti. vbi
querit vtrũ gaudiũ de obiecto btĩfi
co sit de essentia vel ptineat ad eẽn
tiã btĩtudinis. vr̃ q̄ sic. nã delecta/
tio ẽ boni ⁊ optimi. sed btĩtudo ma
xime ⁊ eẽntialr̃ vnit optimo bono
qð nõ fit nisi p actũ fruendi ⁊ dele/
ctandi. ¶ Ad oppo. ad ptem intelle
ctiuã nõ ptinẽt passiões. delectatio
ẽ passio igit. In ista qõe ponit opi.
tho. in. 4. di. 48. q. 1. arti. 3. ⁊ Rich
in. 4. di. eadẽ. q. 6. arti. 3. Et isti te/
nent q̄ de essentia btĩtudinis ẽ dele
ctatio. Et rões ponũt ad h̃ Sȝ cõ
istas arguit sic. Nulla pfectio scða
est essentialr̃ btĩtudo. sȝ gaudiũ seu
delectatio ẽ pfectio scða supueniẽs
fruitioni vel delectationi. pbat ma
ior. qȝ btĩtudo est essentialr̃ seipã p
fctã qȝ seipã ĩmediate se cõiũgit fini
vltĩo ⁊ optĩo. sȝ h̃ nulli passionũ cõ
uenit cũ sit a posteriori passio. g̃ ⁊c̃.
Itẽ felicitas ẽ opatio p se sufficiẽs ⁊
pfecta. i. ethi. g̃ nõ indiget delectatõ
ne supueniẽte de p se lȝ bñ ex cõseque
ti cũ illa delectatio oriat a pñcipijs
illius opationis sic passio a princi/
pijs subiecti. Ex q̃ ponit opio scoti
q̄ delectatio nõ est de essentia btĩtu
dinis sicut passio nõ est de essentia
subiecti. Et hec ẽ opi. vera ⁊ cõsona
Aristo. x. ethi. Ad arg. in pñ. ptȝ p
ea que dicta sunt.

Ctaua q̃stio

q̄dragesimenone di. vbi q̃
rit vtrũ natura hũana sit infima na
tura btĩtudinis capax. vr̃ q̄ nõ. naȝ
cause inferiores sũt btĩtudinis capa
ces cũ tles vltimate qetant in suis
vltimis finib. g̃ beatificant. ¶ Ad
oppo. xiiij. de tri. c. xix. Ad istã qões
rñdet q̄ sic vȝ. j. Cor. xiij. Sȝ ẽ du
biũ an hoc possit rõne naturali p/
bari ẽ pma opio phoꝝ q̄ nõ põt rõe
naturali pbari. nã fm phos nõ pos
sumus rõne naturali pbare deum
posse a nobis cognosci nisi in effe/
ctib ⁊ in gñali. Scða opio cõia
q̄ rõne naturali põt pbari naturã hu
manã esse capacẽ btĩtudĩs. Et hec
sit pma cõclo. vbi etiã hẽs q̄ ens in
qntũ ens ẽ obiectũ intellectus nr̃i
Itẽ hẽs q̄ naturali rõe põt videri vel
ondi q̄ deus põt ab ĩtellectu hũano
clare videri. Scða cõclo q̄ nlla na
tura inferior natura hũana ẽ subie/
ctũ btĩtudĩs cũ tales nature careãt
rõe p cõns volũtate. Tercia cõclo q̄
aliq natura inferior natura hũana
ẽ fm qd btĩficabilis vt sensus attin
gens suũ obiectũ. Quarta cõclo q̄
nec lapis nec aliqd aliud ab hoie in
ferius eo vt vȝ lapis exñs in centro
nec ignis in spera sua dicit aliquo
mõ btĩficari. ⁊ cã est qȝ vbi nõ ẽ rõ
nõ est capacitas btĩtudinis. ¶ Ad
argu. in pñ. dr q̄ licȝ quietent nõ tñ

beatificant cū rōne careant.

Una que

stio q̄dragesimenone dis. vbi querit vtrū oms hoies de necessitate sūme appetant beatitudinem. Ur q nō. nam ignotū nō pt appeti fm aug. ij. de ciuitatte dei. sed vltimus finis nō est notus ptz. qr de illo sunt ɔrarie opiniones prio ethi. ĝ rc. ¶ Ad oppo. est aug. xiij. de trini. c. 8. beati oms volūt esse. Itē in eodem li. hr. c. 5. q oms ardentissime hoc appetūt. In ista q̄stione primo distinguit de appetitu naturali z libero. z fm hoc ponent duo arti. primus rñsiuus qōnis. secūdus an velle libero oms de necessitate velint beatitudinē. ¶ Quantū ad primū articulū ponunt alique ɔclōes q̄rū prima est q appetitus naturalis nō est aliq̄s actus elicitus. sz est sola inclinatio naturalis. Secūda ɔclio q appetitu naturali oīa sūme z de necessitate appetūt beatitudinē nec pñt nō appetere. Tercia ɔclō q appetitus naturalis ē respectu beatitudinis in pticulari. Item q licz appetitus naturalis nō sit in ptāte hoīs īmo illo necessitat hō ad bonū. tñ actus elicitus a voluntate bñ est in potestate hoīs. z pmo nec meremur nec demeremur sz bene secundo. ¶ Quantū ad scōm arti. vbi q̄rit an velle libero oms de necessitate vel in btītudinē. Est opinio pria hein. quolibeto. iij. q. xvij. q volūtas summe z de necessitate vult tali mō velle beatitudinē in vl'i pōt tñ nō velle in pticulari. Secūda opi. ppria q voluntas vult beatitudinē in vl'i z in pticulari. tñ suā beatitudinē magis in deo q̄z in alio esse vult verū nō de necessitate vult quia pōt nō velle. ibi habes q inclinatio naturalis plus inclinat voluntatez q̄z quicūq̄ btitus. Etiā habes ibi vnū valde notandū q dilectio beatitudinis ē naturalis qr vniformis appetitui naturali. nō est vere naturalis qr nō naturaliter sed libere elicitur. Nota q ibi arguit duplici argumento aug. ex ei⁹ dicto q nō possumus velle miseriā z q de necessitate volumus btītudinē sed hoc iaz pma di. primi positū fuit z rñsum. Sz hic rñdet q nec de necessitate volumus miseriā nec ō necessitate volumus btītudinē sz vtrūq̄ possumus suspendere p quoddā nō velle nec sequit ista ɔña nō volo de necessitate miseriā ĝ nolle de necessitate miseriā. Et si obijcit nō aufert necessario actus a potentia nisi qr hz necessario suū oppo. z ita si nō pōt velle miseriā hz semp nolle miseriam. Rñdet q illa nō est cā. sed cā est ex obiecti ad actus. qr scz miseria non pōt esse obiectū volitōis nec btītudo nolitōis. stat tñ libertas ex parte volūtatis z hoc intellige q̄ztū ad electionē. Ad argumentū opionis dū dr q necessariū est volitū in quo nō est defectus boni ibi negat. vñ vt dictū est pōt suspendere z velle et nolle p quoddā nō velle. In prima rōe pncipalis argumēti nota q appetitus naturalis beatitudinis pmanet siue coget de btītudine siue nō sed nō appetitus liber. Nota ī scōo principali de damnatis vbi notant duo. Primū q in eis sp manet ap

petitus naturalis btitudis vt tñ in eis fuit naturalr inditus. Nam fm ansf. lin eis remansert oia naturalia integra fm q possunt habere elici/tam dilecceionē btitudinis licet eis impossibilis ⁊ imoderatius qȝ iusti q solū ratiōe cōmodi. nō eñ habēt dilectionē efficacē que est tantū re/spectu possibilis sed ɔditionalē que potest esse respectu ipossibilis. No ta q in pncipio facit vnū argumen tū sic q si omes de necessitate appe/tūt beatitudinē in appetendo illam nō esset meritū postqȝ natura ad il/lud inclinat. ad hoc dicit Rich. li. 4. in pñti di. arti. ij. q. v. q solū dile ctio habet rōem meriti respectu fi/nis in pticulari ⁊ nō in vli. Impro/bat scotus ostendens q vtrobiqȝ ē meritū aliter dicit q respectu finis est meritū vt hȝ rōem bonesti nō tñ vt hȝ rōem cōmodi. ¶ Ad argu. in pn. dr q illud intelligit d̃ facilitate politica nō autē de felicitate eterna.

Ecima que/

stio q̃dragesimenone dis. vbi querit vtȝ omia que appetunt appetunt pter beatitudinē. Argui tur q sic. pmo auctoritate aug. xiiij. de ciui. dei. ⁊. c. q si nō cognoscere/mus beatitudinē quō ordinarem⁹ media ad illam. In oppo. arguitur dupliciter. pmo ex cognitiōe q nul lus cognoscit beatitudinem ḡ nec ordinat aliquid ad illam. Secūdo quia tunc essent duo actus in volun tate simul se frui ⁊ vti. In ista qōne pmit⁹ distinguit de duplici appeti tu. s. naturali ⁊ libero vbi ponit ali q̃s ɔclōes. Pria q loq̃ndo de appe titu naturali oȝ q appetat media il la q̃ appetit in ordīe ad btitudinem Et rō ē q i hāc aut solū aut pcipue tendit. Scōa ɔclo q de appetitu li bero dicit q nō oȝ q appetat illa q̃ appetit in ordine ad btitudinē iō pt appetere negatiue ⁊ ɔrie se hñs. ad btitudinē. pbat q negatie q ē defe/ctus cognitōis btitudis. Cōtrarie pȝ q q̃s pt peccare mortalr. Ad ar gu. dic q pmū appetibile est cā oim appetibiliū nō tñ de ncitate p respe ctū ad potētiā nisi esset potētia natu ralis. Ad scōm q nō cognoscens finē nō vult, pf hec ens ad finē loq̃ndo ɔ rie sȝ bñ negatiue. Ad primū ptis opposite dicit q veȝ ē de appetitu li bero nō tñ naturali q̃ nō seq̄t cogni tionē. Ad scōm dimittit sub dubio an eodē actu diligat finis ⁊ ens ad finē. nec reputat incōueniens in vo lūtate duos esse actus scȝ frui ⁊ vti.

Vndecima

q̃o. xlix. di. vbi qrit vtȝ hō ex puris naturalib⁹ possit ɔseq̄ btri/tudinem. Et arguit q sic q̃druplici medio. pmū sumit ex pfectōe natur ⁊ opib⁹ ei⁹. ⁊ h̄ pbat tiplr. pmo cō/pādo naturā ad motū stellaȝ. scdo ɔpando itelligentiā ad sensū. tertō ɔpando sensum ad suā pfectionem Scōm mediū sumit ɔpando potē tiā passiuā ad actiuā. terciū ɔpādo volūtatē btui ⁊ btitudini. qrto ɔp ando miorē pfectōȝ maiori. In op po. arguit ad ro. 6. gr̃a dei vita eter na. ḡ nō ē a natura. In ista qōne est ɔclo certa q nēo ex pur naturalib⁹ pt ɔseq̄ btitudinē. ⁊ h̄ pbat triplici medio duoȝ doctoȝ. i. Richar. ⁊ Tho. in pñti dis. pmū sumit ex hoc

qd cognitū est in cognoscēte iuxta cognoscentis modū et ē Rich. in pnti di. q. 6. arti. 1. Secundū sumitur ex hoc quod cognitū ē in cognoscēte p modū informantis et est hein. quolibeto. 3. et qlibeto. 4. q. 7. Terciū sumitur ex proportione cogniti ad cognoscēs. et ē tho. in. 4. di. 49. q. 2. arti. 6. Sed doctor īprobat pmā rōem licz enī deus cognitus sit in cognoscente aut p spēm hita vel p actū. nō oportz tñ quod penitus hēat silem modū essendi sufficit proportio actiui ad passiuum q est cū magna difficultate. sz nō requiritur equalitas aut proporcio geometrica q est creatura multotiēs replicata vel eius pfectiones replicare excedant deū. ad scdam q est secūdi doctoris dicit quod destruit seipsam aut enī hz maiorē falsam negando spēm in intellectu aut minorē falsā ponēdo spēm in intellectu. Ad terciā rñdet quod dictū phi de sensu et sensato quod inter potentiam cognitiuā et deū est proportio cogscentis et cognoscibilis q vocatur proportio vitalis īmutationis alioqn deus cognosci non posset. Sz rñsio doctoris ad qōem est cū duabz pclōibz. Prima pclō quod natura hūana est īmediatū susceptiuū btitudinis probatur. qz nec mediante aliq natura. nec mediāte hitu suscepit. hanc pclōnē roborat ex eo quod pfectissima pfectio hoīs est beatitudo. Scda pclio quod aīa hūana nō est sufficienter actiua ad vidēdū deū pz. qz nec ptinet deū nec aliqd in q sit vehementer cōtentus qd tñ requiritur. Ex qbz infert quod aīa ex pte receptiui nihil reqrit an btitudinē sed si aliquid reqrit hoc ē propter opationē aut ex pte obiecti in memoria lumine glie et intelligentia et charitate et volūtate. et qūis nō sit necesse de duobz pmis tñ vr ponenda caritas. et sic dicit aplus. nō credo ibi umē glie. Ad pmū dr quod natura de ldit hoī potentias receptiuas nō tñ totū dispositiue nec est sile de sensu q est organicus. intellectus vero non sz totū esse eius pplectitur et plus. et sensus est capax tñ sensibilis. intellectus vero sensibilis et intellectuabilis. Ad scdm dicit quod cuilibet potentie passiue corrñdet actiua aut creata aut increata. nec aliter phus posuit pbat hoc de aīa intellectiua tñ differenter ipse et nos. Ad aliqd distinguit de potentia pinqua et remota et de hitu glie requisito in intellectu si ē actiuus nō aūt si est passiuus. Ad qrtū dicit quod aliqñ pfectior inferior ē pteta in supiori pfectione aliqñ nō.

Duodecima

qstio qdragesimenone di. vbi queritur vtrz hō in vita mortali possit psequi btitudinē. Et dicit quod sic. et pbatur qdruplr. pmo exēplo xpi scdo exēplo pauli. tercio ex pte corporis quod nō suscipit btitudinē sz aīa qrto ex appetitu naturali btitudis. qnto ex pte cognitiōis deū īmediate attingentis in via. In oppo. arguit aucte aug. xiij. de tri. et Exodi. 33. In pncipio solutiōis distinguit duplicē intellectū qōnis. primus ē intelligendo quod hō ex actibz qbs mō erpimur posset btificari. et hoc mō posuisset phus. īprobat tñ rōe entis qd est obiectū adequatū intellectus tñ ex cognitione intuitiua q etiaz in

sensu repit̄ ⁊ a fortiori in intellcū re spectu obiecti nobilissimi. Aliꝰ in/tellectꝰ qōnis. h̄ est si ex alijs actibꝰ q̄s exprimur posset btificari. ⁊ h̄ mō diceret ꝙ nulla ē repugnātia. Pri͂o ex ꝑte agētꝭ .s. oīpotētꝭ dei. scd̄o nec simplr̄ ex ꝑte hoīs cū sit btificabil̄. Tertio dr̄ ꝙ repugt̄ fm̄ q̄d inq̄ntū btitudo ē opposita mortalitati nō q̄dez formalr̄ sȝ ꝟtualr̄. sic̄ effectꝰ oppoinit̄ cāe reliq̄ effectꝰ sūt eo qꝛ aīa ñ btificat̄ sine corꝑe ꝓpter ordinē. Et si dicat̄ ꝙ idē ꝑt eē obiectū btificuȝ hic ⁊ in pr͂ia. imo etiā rn̄det ꝙ identitas materiaľ obiecti nō obstat ꝓpt̄ diu͂sitatē statuū ⁊ actuū intuitiui ⁊ abstractiui Sȝ aliq̄s h̄ q̄reret q̄ erūt illi q̄ glām ꝑadisi h̄re poterīt vľ ꝑcipiēt. dr̄ ꝙ btitudo ꝑadisi celestꝭ a nemie ex ecclām posito ꝑcipit̄ de ꝯse. di. iiij. eccľa ꝑadiso. nā btitudo ē reuelatō glīe mḡni dei ⁊ saluatorꝭ dn̄i nr̄i iesu xp̄i. ꝺ ꝯse. di. v. ieiuniū q̄ so lūmō mēbris xp̄i parat̄. de pe. di. i. oīs q̄ ñ diligit. Ad ꝑmā rōez ꝺ xp̄o. scd̄o ꝺ paulo. dico ꝙ si fuerūt bti vľ ꝯsecuti sūt btitudinē h̄ fuit miraclo se Ad tertiā dr̄ ꝙ corpꝰ ꝓductū ē effectꝰ cui btitudo repugt̄ in via. Ad q̄rtā dr̄ ꝙ natˀaľr ꝑt mors appeti in q̄ntū īpedit btitudinē q̄ appetit̄ naturalr̄. Ad q̄ntā dr̄ ꝙ deꝰ ꝯgnoscit̄ in cōi ⁊ ꝯfuse ī via. btitudo āt nō cōsistit ī clara ꝯgnitōe ⁊ dilctōe corr̄ñte ex h̄ ꝑtȝ ꝙ aīa appetit vniri corꝑi īmortali ꝓpter duo. s. ꝓpter opatōez aīe ꝑfectiorez. ⁊ vt corpꝰ ꝑficiat̄ suo modo sicut esse primo.

Eciatercia q̄/

stio q̄dragesimenone distinctōnis vbi q̄ritur. vtꝝ corpus hoīs bti post resurrectōem erit īpassibile. Cōclusio sua est ꝙ sic. ⁊ rōnes ad h̄ ponit. ꝯn̄r inq̄rit de cā huiꝰ incorruptibilitatꝭ. vbi ōn̄dit ꝙ cā incorru/ptibilitatꝭ nō est propter h̄ ꝙ q̄litas ꝯn̄s mixtū nō maneat nec ꝓpter hoc ꝙ ille q̄litates nō maneāt ꝯrie. vbi nota q̄liter debȝ intelligi. ꝯria nata sūt fieri circa idē. ⁊ dēt intelligi circa idē subm̄ ibi ponit̄ vna rō ꝙ cā huiꝰ corruptōis ꝑt eē eq̄litas q̄lita/tū in corꝑe fm̄ abilitatē. īprobat h̄. Pr͂ia opīo ē Tho. in iiij. dis. xliiij. arti. i. ꝙ cā incorruptōis est aīa que t ūc ꝑfctē dn̄abit̄ suo corꝑi. īprobat opioem. Scd̄a opīo est ꝙ cā incorruptōis est dos. Arguit ꝓ ⁊ ꝯtra. et est Hen. quoľ. ix. q. xvi. Tertia opinio ē cā huiꝰ est cessatio motꝰ celestꝭ ⁊ est opinio ꝑhoꝝ arguit ⁊ īprobat Quarta opīo ꝓpria ꝙ volūtas diuina est cā nō coagēs cāe scd̄e ad corruptōem huiꝰ. īprobat suā opīoem ⁊ soluit ī solutōne ꝑme instātie. nota ꝙ dos ꝑt nō ineē realr̄ ꝑsone dotate vbi h̄ēs ꝙ btūs hȝ ius ī ista dote. In solutōe rōnis ꝑme opīois nota. q̄uo corpꝰ subdit̄ aīe In solutōe rōis tertie opīonis nota de ꝑmitate motꝰ celi ad alios motꝰ. ⁊ ꝙ lȝ motus pn̄t esse sine illo. In solutōe prime rōnis ꝑncipalis nota. ꝙ celū est sensibile. nō aliq̄ q̄litate sensitiua af/ficiēdo. sed tātū resistēdo. In solutōne scd̄e rōnis nota. q̄uo sensus bti erūt in actu sine corruptiua mutatōe organi. vbi ponit̄ opīo Tho. i. iiij. di. xliiij. q. ij. arti. i. ad tertiā ⁊ q̄rtaȝ q̄stiūculas In solutōne tertie rōnis nota. q̄uo clemēta ꝑpetuo erūt ī cor

pore beati nec tñ est simpliciter vio lentũ. ibi hẽs de violento ſm q̃d ⁊ simpl'r naturali ⁊ eco nuerso.

Decimaquarta

ta qõ q̃dragesimenone di. vbi q̃rit̃ vtꝝ corpa btõꝝ erũt agibi lia. Jn ista q̃one veritas est clara p aplm. j. ad Coꝛ. xv. Seminat̃ cor pus aiale surget corp⁹ spũale. semia tur i infirmitate surget in virtute. se minat̃ in ignobilitate surget in glia Jtem Sap. iij. Fulgebũt iusti ⁊c. et Esa. Et assumẽt pẽnas vt aq̃le ⁊ vo labũt ⁊ nõ deficiẽt. currẽt ⁊ nõ labo rabũt. Sꝫ dubiũ est q̃le sit dos agi litatis. et dꝛ cõitcr q̃ est q̃dã q̃litas q̃ faciliter mouet̃ corpus siue illud qõ facit ꝓportionẽ motus ad mobi le auferẽs grauitatẽ p Aug⁹. xxij. de ciui. di. v. c. Dico igit̃ al'r q̃ agilitas nihil aliud est nisi potẽtia motiua aie cui inest prio ⁊ p se. licꝫ alicui pti corpis insit p se sꝫ nõ pmo. Ex q̃b habet̃ q̃ duo req̃runt̃ ad agilitatẽ. virtus ex pte aie. et dispõ ex pte cor poris. Dicit vlteri⁹ q̃ pter illũ mo uẽdi modũ q̃ mouet aia corp⁹ orga nice pt sibi inesse ali⁹ mot⁹ q̃ dꝛ nõ organicus in q̃ motu non mouebit̃ vna ps post alterã sꝫ totũ corpus si mul sicut angeli mouent̃. ⁊ h̃ mõ post resurrectõꝫ corpa glorificata moue bunt̃. qꝛ volabũt et nõ deficiẽt. Sꝫ est dubiũ an sit eadẽ vis cũ illa qua mouet̃ mõ corpus. Rñdet prio q̃ sic. qꝛ pluralitas sine cã nõ est ponẽ da. et hoc sufficit remotis impedi mẽtis vt est vis organica Scdo di cit si hoc nõ placet dicat̃ q̃ in aia se parata de nouo illa vis infundat̃. sꝫ tũc nõ erit eadẽ natura. Tercio dic aliter pt dici q̃ illa vis alia ab orga nica est mõ in nobis sed q̃escit. Sꝫ est dubiũ q̃ dispõ vel q̃ qualitas erit in corpe p quã corp⁹ moueat̃ totũ si mul ⁊ nõ ps post ptẽ. Erit ne alia q̃ litas q̃ ista quã mõ tenet vl' erit ista met quã mõ tenet Et ibi ponit opi nionẽ dicentiũ aliã poni q̃litatẽ in corpe q̃ aufert̃ grauitas corpis. ⁊ ẽ opi. Ricar. in pñti dist. q. vij. arti. iiij. improbat q̃drupl'r. iõ dicit do ctor q̃ nõ oportet aliq̃d supnatura le poni in aia vel corpe ꝓpter talem agilitatẽ. sed solũ intẽdi virtutẽ aie et in corpe q̃ sit duplex impedimen tũ remotũ. Primũ iunctura orga norũ Secundũ fumositates capitꝭ et hũores corpis. Jbi hẽs vnũ cor relariũ q̃ sctĩ sic stabũt in celo erecti et nõ sedentes. Jtẽ ponit q̃ cessatio mot⁹ celi nõ erit cã cessatõis aliorũ. Jtẽ notat q̃ nõ erit tps tũc. Jtẽ dic q̃ p agilitatẽ rapient̃ sancti obuiaꝫ xpo. Jn tercia rñsione dic q̃ nõ mi nuet̃ btĩtudo accñtalis btõꝝ. Sed aliq̃n recedẽt corpaliter a pñtia xpi Jn q̃rta rñsione dic q̃ beati nõ ha bebũt omnẽ pfectionẽ.

Decimaquinta

ta q̃stio q̃dragesimenone distinctõis vbi q̃rit̃. Utrũ corpus gloriosum erit post resurrectõꝫ cla rũ. Hic cõiter dicũt oẽs theologi q̃ corpa btõꝝ erũt clara vt pꝫ in scri ptura. Fulgebũt iusti sic sol. sꝫ mo dus nõ ẽ clar⁹. iõ dicit q̃ vnus mo dus sufficit. et dic q̃ claritas nõ est nisi quedã relucẽtia sup illud qõ lu cet. et sup colorẽ et addit q̃ndã ma

nifestationē eo mō q̄ dr clara veri-tas ꝛ clara intellectio. vñ nō solū veritas ſ ʒ clara intellectio ſcire maīfe-ſtat. color ḡ corpis erit clar⁹ ꝼm gradus ꝯplexionis ſue ꝛ ſtatim q̄tū e-rit de ſe erit manifeſtatiu⁹. q2 de⁹ nō auferet a colore ꝼm gradū ꝯplexiōis ſue. ſic nec q̄litates q̄bus corrñdent cōplexiones. ꝛ hoc fiet ꝑ diuerſitatē meritoꝝ. Et ſic ex ꝯiunctōe diuer-ſorū coloꝝ. vn⁹ color eſt delectabi-lis vni ꝛ alt⁹ alteri. Sic ī eadē ꝯple-xione hēbit maiorē claritatē coloꝝ ꝼm maiora merita ita ꝙ oīes colo-res erūt delectabiles ꝼm diuerſitatē et ꝓportionē. Dico autē ꝼm merita. q2 ſic beat⁹ videbit clari⁹ deū in aīa ſic corpus videbit clari⁹. Dico ḡ ꝙ claritas nō ē niſi ꝑfectio coloris cō-uenientis iſti corpi ꝼm ꝯplexionē ſi-cut ſtella differt a ſtella in claritate. et alia eſt claritas ſolis alia lune et alia ſtellarū. ſic reſurrectio mortuo-rum. Sʒ corp⁹ btī erit ſuſceptiuū tā coloris q̄ʒ lucis. dr ꝙ ſic. Sʒ cor-pus btī erit ſolidū ſic criſtallus. aliq̄ dicūt ꝙ ſic. alij ꝙ erit poroſum ita ꝙ ꝑ poros erit viſibile oculis. et ꝑ il-los poros poterit multiplicari ſpēs vſq3 ad oculū btī. Uel ſi talis mul-tiplicatio ſpecieꝝ ibi nō ſit poſſibi-lis dicem⁹ cū Grego. ꝙ mentali et intuitiua viſione poterit videri ar-monia corpis btī. Sed Grego. di-cit ꝙ corpa btōꝝ ſunt ꝑſpicua rōne poroꝝ. Sʒ corpa btā pñt videri ab oculo corpali. dicit ꝙ non vidit q̄n aliquā viſionē claritatꝭ poſſit habe-re ſaltē ꝑceptionē in raptu q̄ eſt que-dam actio ꝛ īmutatio nō ꝙ ſit rea-lis ſed intētionalis. licet ḡ nō poſſʒ videre iſtā claritatē corpis glorioſi tñ aliquā ꝑceptionē ſubitā ꝛ immu-tationē poſſet ſic ꝑcipio claritatē ſo-lis lʒ nō videā ſolē q2 ſubſtātia non videt. et ſic diſcipuli in transfigura-tione viderūt claritatē lʒ nō ſubſtā-tiā corpis xp̄i. Et hec eſt intētio ſco-ti. Sed Ricar. in pñti diſt. q. vi. di-cit ꝙ ocul⁹ nō glorificat⁹ nō pt aliq̄ mō videre corp⁹ glorificatū. ſed do-ctor īprobat. Dicūt alij ꝙ aīa pt ab-ſcondere claritatē corpis. vt patʒ de xp̄o dū apparuit duobꝫ diſcipulis euntibꝫ ī emaus. ſed dic doc. ꝙ illō nō eſt ad imperiū aīe. ſʒ ſi aīa facit. facit virtute diuina. ꝛ ſic xp̄us me-diāte volūtate dīna manifeſtabat q̄bꝫ volebat claritatē ꝛ occultabat q̄bꝫ volebat. ſʒ in trāſfiguratōe q̄d oñdit xp̄s diſcipulis colorē vel cla-ritatē vl' lucē. dico ꝙ ds potuit cāre in xp̄o ꝛ in alijs ad libitū viſioneʒ alterius q̄litatis ac ſi illa q̄litas illi corpi ineſſet ſicut voluit oñdere ill' nec fuit illuſio q2 nō crederent in ſe eſſe tale q̄le oñdit vel ſi crederent ꝙ ibi erat verus color nō erat error in via moꝝ ꝼm aug. nō em̄ ē incōueni-ens ſi credat veꝝ eſſe colorē qđ nō eſt verus color. Sicut nō eſſʒ error ſi quis crederet ire ꝑ illam viam ꝑ quā nō vadit ſi tñ iret ꝑ illam veni-ret ad terminū. Similiter nulla eſt deceptio ſi credat eſſe talem colorē poſtq̄ʒ ille ducat ad terminū cogni-tionis corpis glorſi.

Ecimaſexta

qō q̄dragesimenone diſtin

post resurrectōem p dotē subtilitatꝫ possit simul eē cum alio corpe. In ista qōne ē veritas a theologꝫ ꝯces/sa ꝙ sic. Sꝫ i pnci. ponit opīo pho rū dicētiū ꝙ p nullā poñaꝫ pñt duo corpa eē in eodē loco Et pbant qn/ qꝫ rōnibꝫ. Sꝫ veniēdo ad pūctū qō nis hic ē vna fictio ꝙ ad hoc ꝙ pla corpa possint sil' esse dic ꝙ aīa btā fi gūat corpꝰ ꝑpriū in tā pua qntita/ te ꝙ pt p poros alteriꝰ corpis intra re ꝛ sic penetrabit qdcūqꝫ corpꝰ hec est opīo durādi li. iiij. sentētiaꝝ. di. xliiij. obicit ꝯtra hūc modū triplici testīonio. s. xpi in natitate q ex ꝟgi/ ne clausa exiuit sine apitione i resur rectōe sine lapidis āmonitōe. in api tione sine ianuaꝝ clausaꝝ apitione Dimissis hisꝫ ē opīo theologoꝝ. ꝙ corpa btōꝝ pñt eē cū alio corpe vir tute alicuiꝰ forme inexñtis Et ē Ri cardi di. pñti. q. v. opīone. ij. ꝛ hanc pbat quinqꝫ rōnibꝫ Scda opīo est petri de tarētasia pñti di. ꝑbleuma te. iiij. q. iij. ꝙ corpa nō pñtꝫ eē simul ꝑpter grossiciē sed hāc tollit subtili tas. Scotꝰ iprobat hūc modū sex rōnibꝫ sūptis a btō Tho. di. xliiij. q. ij. arti. ij. ad scdaꝫ qstiūculā Cōir exēplificat modū pōnis Tho. d eē districto quāto p sitū distinctū p re/ qsitā aīe diūsitatē matarie ꝟm cām naturalē creatā. Aliō tñ est ꝟm cām increatā. ꝛ ē Tho. ibidē in iiij. Sꝫ doctor iprobat triplici rōe Tūc po nit qrtā opīoeꝫ q est Hen. qli. ix. q. vlti. q in h fundaꝫ ꝙ deus pt facere priꝰ sine posteriori. ꝛ sic qntitatē si/ ne situ Quīta opīo est Gotfredi de fontibꝫ. qli. vi. q. v. ꝙ corpa pñt eē in eodē loco. sꝫ nō local'r. iprobat di cēdo ꝙ ē in loco sibi eqli. Tūc veni endo ad qōem diuidit eā in tres ar ticulos ꝟm qs ꝟm Scoti intētōem tres ponūtur ꝯcl'oes. Pria ꝙ ē pos sibile duo corpa eē sil'. Probat. qa nō ē districtio formal' qntitatꝫ ad qn tum. sꝫ sola ꝟtual'. Scda ꝯcl'o ꝙ rō huiꝰ possibilitatꝫ est p dotē subtili/ tatꝫ. vel ex eo ꝙ tal' aīa tale corpꝰ in format Tercia ꝯcl'o ꝙ ista possibi/ litas nō est qlitas absoluta i corpe btō sine qntitate. sꝫ dico ꝙ nō optet ꝙ aliq repugnātia iuenit ibi ex pte quātitatꝫ p modū actōis ad quā or dinaꝫ qlitas. dico g ꝛ certū hēo ꝙ i corpe btō ē dos ipassibilitatꝫ ꝛ sub/ tilitatꝫ. ꝛ sic dos ipassibilitatis erat ibi extrīseca vt aliqd agēs nō possꝫ agere i illud actōe ꝯria. sic dos subti litatꝫ nō est nisi ordo debitꝰ adꝫ exñ duꝫ sil' cū isto corpe q est ordo extrī secus nō intrisecꝰ formal'r. dic qdaꝫ hic ꝙ ideo duo corpa nō pñt esse sil' iiij. phi. qꝛ corpꝰ est i loco circūscri/ ptiue ꝛ occupat illū locū. ꝛ est i loco sibi equali. ꝛ ꝑpter h vnū corpꝰ non pt stare cū altero in eodē loco. sꝫ cuꝫ oīa i sta p dotē subtilitatꝫ remoueāꝰ tur. ideo ꝙ vnū corpus sit cū altero nō hꝫ vnde prohibeaꝫ.

Circa distīctōeꝫ qnqgesimā ꝛ vltimā qritur. vtꝝ dānati vl' qcūqꝫ aliij possint ꝟm rectā rōem ad fugienduꝫ miseriā appetere nō esse. Et arguit triplici auctoritate. prio Mat. xxvi. d iuda. vbi dꝛ bonū eēt ei si natꝰ nō fuisset Scda. iij. ethico. de delctābili quia carentia mali est

delectabil'. Tertia Ansel. in libro cur deus hō. vbi dr ꝙ meli9 esset an nihilari ꝙ̄ peccare. In oppo. arguit triplici rōne sūpta ab aug. iij. de libero arbitrio. Prima sumitur ex rōne nihilitat. Scda ex defectu boitat. Tertia ex respcū ad finē. Soluēdo qōem ꝑdistiguit duplicē miseriā. s. miseriā pene. et miseriā culpe. Secūdo poit tres opiones. et tertio ponit ꝑmā. Pria opio Ricardi dist. pñti. in pncipali qōne ibi dt de malo pene. prio ꝙ nō dēt appeti nō eē. et illud ꝓbat dupl'r. Prio ex pte maioris mali. et mioris mali. Scdo ex maiori et miori pfectōe. Scda opinio eiusdē Ricardi ibidē. et dic idez de malo culpe. et ꝓbat eisdē rōnibꝫ. Opio tertia eiusdē Ricardi vbi s. q̄ est pria in opione. lꝫ nō in ɔcl'one et dicit ꝙ magis appetēdū est nō esse ꝙ̄ eē in culpa. ꝓbat tripl'r. Prio q culpa ē ɔtra deū. Scda qr ē carētia voti debiti Tertia qr est malū simpliciter iprobat. Prio primā opionez ex vniformitate rōnū ɔtra vtrū ꝙ malū Scdo īprobat rōes tertie opionis Prio primā qd nō arguit ceter paribꝫ Ad scdaz p idē Ad tertiā eodē mō. vl' dicat ꝙ pctm h9 nō ē malū simpl'r nec ē idē vl'r vniūso. sed peccāti. nec aliqd tollit do intrīsecū alioqn deberēt maxie nolle peccatū Rursus ꝑm h ql'ibet dēt et magis appetere nō eē ꝙ̄ ꝙ aliqs peccaret mortal'r. qd est fl'm. Opio ꝓpria q ɔsistit in duabꝫ ɔclusiōibꝫ. Pria ɔcl'o ē de malo pene. qd ꝓpter fugaz mali pene null9 ꝑm rectā rōez pt v dēt appetere nō eē Et ꝓbat duabꝫ rōnibꝫ. nā pena ē bonū et iusta nō esse nō ē bonū nec iustū. g et c. Scda sumitur ex appetitu nal'i ɔsono boitati diuie. qr oēs natural'r appetim9 eē et meli9 est eē et eē dānatū. ꝙ̄ nō esse nā meli9 est eē aliqd ꝙ̄ nihil. tn̄ nō eē dic nihil. Scda ɔcl'o ꝙ ꝓpter malū culpe pt appeti nō esse. et declarat hoc qd est valde notādū Et nota ꝙ volūtas pt ɔpari ad nō esse. vt volūtas est cā non esse p se. et tūc qd est nulla. qr volūtas nō est cā ānihilationis p se. si intelligat ꝙ est cā annihilatōis. i. ꝙ vellet nō esse si possz se ānihilare etiā qd nulla ē. sꝫ dēt intelligi ꝙ pt appetere nō esse. i. ꝙ sustineret. h nō volēs. nec fugiēs nec repugnās si de9 sibi daret cū min9 malū sit qdāmō bonū. v. ethi. et sic dr ꝙ aliqd appeti qr min9 odit et tc hoc velle ē nolle. qr qn̄ sūt duo mala ī eliciēdo min9 malū ē fugere maius malū. et isto mō tenet volūtas nō vitare suū nō esse deo ānihilāte ꝙ̄ peccare siue ꝙ̄ p culpā deū offendere. duobꝫ ꝟbis declaro totū. dico ꝙ meli9 dēt hō velle a deo ānihilari et nō esse ꝙ̄ peccare. et eē ɔtra deū. et hāc ɔcl'oem ꝓbat tripl'r. Prio ex ɔpatōne regule supioris ad regulā inferiorē. Scdo ex entitate dei Tertio ex dicto ph'i. iij. et ix. ethi. dicētis ꝙ qs debet ꝑeligere mortem anteꝙ̄ quid turpe operetur.

Ecūda questio qdragesime distinctōnis vbi qritur. vtꝝ dānati appetāt nō esse ꝓpter fugiendū miseriā. Ad istā qstionē dicit ꝙ obstinati et puer

si q̄ntū ad vtrūq₃ actū .i. pene ꝛ cul
pe. lȝ displiceat eis culpa inquantū
vermis nō tū in quātū culpa p̄cipue
demonū qui ꝓ deo iuident. iux̄ illō
psal. Supbia eoꝝ qui te oderūt as
cēdit sp̄ Et iō ꝓpter istā maximā su/
pbiā nō appetūt nō esse Dico tū ꝑm
rectā rōem. ne aliq̄s talē actū elige/
ret dȝ sibi plus placere a deo ānihi
lari sȝ dānati ꝓpter culpā nō appe/
tūt nō esse. Si āt q̄stio intelligat si
appetūt nō esse ꝓpter vitandā penā
credo ꝙ sic appetāt. q͛ nō esse nō est
malū sicut ab eterno nō fuit maluȝ.
sic nec p̄t esse malū nō esse. sed pena
ꝛ miseria ē simpl'r malū. sed nō eē est
obiectū ꝯmodi vt in sup̄iori q̄stio
ne fuit dcm̄. lȝ sit ꝯtra appetitū na/
turalē. qd̄ est hic valde notādum

Tercia que/

stio q̄nq̄gesime distictōis
vbi querit̄. vtꝝ bt̄i videant penas
dānatoꝝ In ista q̄ōne arguit tripli
citer ꝙ nō Prīo ex defectu rōnis vi
dendi. q͛ nec p̄nt videre ꝑ diuinā es
sentiā nec ꝑsonas. Scdō q͛ pene n̄
hn̄t ideā ī deo. Tertio q͛ nec vidēt
nec vellēt videre. In oppo. est Gre/
gorius ī dialogo soluit ꝛ distinguit
duplicē cognitōem. s. in gn̄e ꝓprio
ꝛ in v̄bo. De prima dt̄ ꝙ bt̄i nō vi/
dent penas dānatoꝝ nec visiōe sen
sibili nec intellectuali ꝓpter nimiam
distātiā de scd̄a Ad'tria dubia tres
ponit ꝯclusiōes. Primū dubiū q̄d
est in deo rō cognoscēdi illas penas
Cōclusio ꝙ beati cognoscūt ꝑ essen
tiā diuinā penas dānatoꝝ cogniti
one determīata sicut ꝑ propriā rō/
nem cognoscēdi ꝛ videndi. Scdm̄
dubiū. an pene habeāt ideam ī deo
Cōclusio ꝙ pene positiue hn̄t ideaȝ
in deo. sed nō priuatiue. qd̄ declaro
sic ꝑm Augu. ix. de tri. c. iiij. in fine.
dicit ꝙ quedā est cognitio ꝑ spēm ꝛ
quedā ꝑ priuatōem. Cognitio q̄ fit
ꝑ spēȝ sil'is est illi rei quā nouit. Co
gnitio aūt qui fit ꝑ priuatōem nō ē
per sil'itudinē. sed ꝑ ꝯriū ꝛ dissilitu
dinē Tūc duplex ē pena. s. pena dā
ni. ꝛ pena sensus. Pena dāni est ca
rētia debiti ꝛ tristitia de culpa ꝛ hec
carētia nihil ē sed ꝑ britudinē sctōꝝ
cognoscit̄ priuatō dānatoꝝ ꝛ ista n̄
hȝ ideā in deo Alia ē pena sensus ꝛ
ista ē positiua ꝛ ista bn̄ hȝ ideā i deo
ista hȝ spēm i deo. Tertiū dubiū q̄uo
.i. hȝ spēm i deo. Tertiū dubiū q̄uo
se hȝ volūtas bt̄i ad has penes. Cō
clusio nō vult eas absolute. sed inq̄
tum placēt deo. ꝛ dato ꝙ nollet nō
tristaret̄ delctātōe diuīe eēntie. Ad
primū p̄ricipale dicit ꝙ diuīa essen
tia est rō videndi. ꝛ distiguit de du
plici indetermīatione. s. passiua ꝛ a/
ctiua. Ad ꝑm patȝ que pene habeāt
ideā ꝛ que nō. Ad tertiū bt̄i volūt
eas nō absolute sed q͛ deus vult

Quarta que/

stio q̄nq̄gesime distictiōis.
vbi querit̄. vtꝝ sit equal' pena oim
dānatoꝝ. dicit ꝙ sic quadrupl'r. pri
mo ex p̄te dāni. scdō ex parte ignis
tertio q͛ si non tūc peiores haberēt
plus de bono. quarto q͛ si sit ineq̄li
tas magis dēt esse ꝑm extensionē q̄

ꝑm intensionē qd̄ est ꝑm̄ In oppo. arguit auctoritate Apoc. dicentis quātū gl'auit se tm̄ dat ei tormentū ꝛ luctū Itē Esaias. reddet vnicuiq ꝑm opa sua. Soluēdo qōem tripliciē distiguit penā. s. penā dāni. vermis. ꝛ ignis de qualibet vnā ponit ɔclōem de pena dāni est talis ɔclusio. pena dāni nō equal'r affligit dānatos. ꝓbat qꝛ nō debꝫ ɔsiďari sola ꝓuatio quā dānum ꝑcat. sed aptitudo subiecti q̄ maior fuit ī vno q̄ȝ in alio ptꝫ etiā ɔclusio ex affectōe ɔmodi ꝛ ex conatu pctī. De pena ꝟmis est ɔclusio. ꝙ nō erit equal'. ꝓbatur. Nam q̄cūq maiori pctō peccauit. plus tristat̄ nō propter pctm̄ in se ꝫ propter penā. De pena ignis ē ɔclusio ꝙ nō equal'r torquebit dānatos siue, veīat ex ardore maiori ꝛ miori ignis siue ex ɔplexiōe dānatoꝝ siue sint mobiles de loco ad locū siue n̄ siue tādē hec diuīa agat instātia Ad primū ꝑncipale oñdit. ꝙ ꝓuatio pt accipi. aut ī se ꝛ sic ē eq̄lis. aut respectu ad subēm. ꝛ sic est ineq̄lis. Ad scōm ptꝫ ex tertia ɔclōne. Ad tertiū ꝙ lꝫ maior pena sit maiꝰ bonū simpliciter. nō tn̄ hic īmo q̄libet daret libēter alteri ptem suam. Ad q̄rtā. ꝙ eq̄litas pene dꝫ attēdi ꝑm intētōꝫ sicut ꝛ pctm̄. sed ꝑpetuitas ē ex libtate diuine volūtatis.

Quinta questio quinquagesime distinctionis vbi querit̄. Utrum beatitudo oīm hominū sit equalis. Arguit ꝙ sic tripliciter. Primo ex eq̄litate denarij diurni. Secūdo ex equalitate visionis. Tertio auctoritate Agustini sup Johem Omelia lxvi. In oppositum arguit dupliciter auctoritate Prima Jo. xiiij. In domo pr̄is mei mäsiones m'lte sūt. Scd̄o in ps. Reddet vnicuiq ꝑm opa sua. opa sunt ineq̄lia. ergo ꝛc. Soluēdo q̄stionē ꝑponūtur septem ɔclusiones. Prima ɔclusio. ꝙ inter btōs erit inequalitas. Probat̄. q̄a nō oportet appetitū libeꝝ ɔformari appetitui naturali nisi ꝑm volūtatem diuinā. nūc aūt ipa dictat inequalitatē. Scd̄a ɔclō ꝙ ipa ineq̄litas nō est ex pte obiecti. s. ex pte diuine essntie. nec ex parte ratōnis diuine essentie. nec ex parte infinitatis eius. quia oēs illam infinitatem videbūt. Tertia ɔclusio. ꝙ nō est ex parte potentie passiue nude qꝛ quelibꝫ natura intellectualis est ad sūmam ꝑfectōem possibilem. ꝫ bene est quodāmodo inequalitas ex potentia disposita. vt patꝫ in meritis Quarta ɔclusio ꝙ inequalitas est ex parte obiecti inquātū agit ꝑm volūtatem diuinam respectiue ad merita. Quinta ɔclusio. ꝙ pōt esse inequalitas ex parte volūtatis ꝑfectioris. vel minus ꝑfecte charitatis maioris vel minoris conatus fortioris vel minus fortis. Sexta conclusio. ꝙ equaliter beati fruūtur deo Septima ɔclusio. ꝙ licet oēs beati equalem habeāt beatitudinē quātum ad primum essentiale quod est

accñtale qd respicit moduz visiõis ꝛ videntiũ merita. Sꝫ mouet̃ vnũ dubiũ. vtꝝ beati eq̃liter velĩt bonũ suũ qd est min⁹ ꝛ pximi qd est ma/ius Rñr ꝙ q̃libet btũs pter sup̃mũ bonũ qd quisq₃ magis q̃₃ seip̃m dꝫ diligere diligit bonũ ꝓpriũ q̃₃ alte/rius Et rõ est qꝛ oĩs charitas bñ or/dinata a seip̃o incipit. Jtẽ.ix.ethi.a micabilia ad alios ꝓcedũt ex amica bilibꝫ nob Sꝫ diuĩa eẽntia poterit videri ocul' corꝑalibꝫ.etiã si illi ocu li sint gl'ificati ẽ intẽtio Chri̇̃.in h passu ꝙ xp̃i corp⁹ ꝛ corp⁹ btẽ v̄gis bñ videbũtur. sed ꝙ diuitas oculo corꝑali etiã gl'ificato nõ videbit̃.sꝫ dic̃ btũs Aug⁹.in li.de vidẽdo deũ ꝙ sic videbim⁹ sic̃ nũc oculi nr̃i vi/dẽt alicui⁹ vitã.vita ãt nõ videt̃ o/culo corꝑali sicut ꝑ se visibile.sꝫ sic̃ sensibile ꝑ accñs qd quidẽ a visu nõ cognoscit̃.sed stati cũ sensu ab aliq̃ alia v̄tute cognitiã.s.ab intellcũ qd aũt stati visis corꝑalibꝫ in xp̃o diui na pñtia ex eis cognoscat̃ ꝑ intelle/ctũ ex duobꝫ ꝯtingit.s.ex ꝑspicacita te intellect⁹ ꝛ ex refulgẽtia diuĩe cla ritat̃ in corꝑibꝫ inouat̃.Ad argu/mẽta ad p̃mũ pricipale dr̃.ꝙ ille de nari⁹ ẽ vita q̃ caret p̃ncipio ꝛ intelli git̃ de diuĩa eẽntia q̃ ex ꝑte sui ẽ oĩm eq̃liter ꝛ inarñr Ad scd̃m dic̃ aucto ritatẽ esse trũcatã.vl' dic vt in septia ꝯcl'one dr̃ vel soluit Scot⁹ referẽdo alienitatẽ ad intelligibilitatẽ vel ad obiectũ intellcm̃.Ad tertiũ ꝙ de a/liis nõ ẽ ꝑ gaudiũ itẽsiue.sꝫ extẽsiue

Sexta questio

et vltiã quarti sentẽtiaꝝ vbi querit̃.vtꝝ beatitudo oĩm corpoꝝ erit equalis.Et arguit ꝙ sic ex ipas sibilitate ꝛ subtilitate.qꝛ oẽs erũt e/qualiter ipassibiles ꝛ subtiles Sed ꝯtra h arguit ex dicto Pauli.i.ad Coꝝ.xv.soluẽdo qõem dic̃ primo de ipassibilitate.ponit primã ꝯcl'o/nez.ꝙ si ipassibilitas ẽ qualitas po sitiua i corꝑe.nõ oĩa corꝑa erũt eq̃li ter ipassibilia.Si v̄o nõ sit forma positiã sed ꝑuatiua.i.ipassibile qd nõ põt pati.Dico ꝙ dicit eq̃litatez. quia sic̃ istud corp⁹ nõ est ipassibi le nec illud.Scd̃o de agibilitate dr̃ ꝛ ponit̃ scd̃a ꝯclusio.ꝙ si agibilitas dicat eq̃litatẽ ꝓportõnis tũc oĩa corꝑa sunt eq̃liter agibilia ꝛ habẽt equalẽ ꝓportõem ad agibilitatẽ sic intelligẽdo ꝙ q̃libet aĩa est ꝓportõ nabilis tali corꝑi cũ tali beatitudi/ne.Si v̄o dicat eq̃litatez q̃ntitatis dico ꝙ nõ.Tertio de claritate dicit̃ ꝙ non est dubiũ ꝙ erũt ineq̃les Et ratio ẽ.qꝛ claritas seq̃tur beatitudi/nem corꝑis.sed nõ oẽs eq̃liter erũt beati.nec ꝑ ꝯñs oẽs eq̃liter erũt cla ri.ꝛ hoc appet ꝑ apl'm.ij.ad Coꝝ. Alia ẽ claritas solis.alia lune.et sic alia erit claritas hui⁹ sancti.ꝛ alia illius Ad argumẽtũ p̃ncipale ptꝫ ꝑ ꝯcl'ones vide eas.Deus igit̃ omp̃s q̃ ad finẽ hui⁹ opusculi nos ꝑduxit ad illã sũmã ꝑadisi claritatẽ glorio sissime v̄ginis Marie p̃cibꝫ ꝛ sua infinita clemẽtia adducere dignet̃. Qui viuit et regnat ꝑ infinita secu/la seculoꝝ.Amen.

Finit liber quartus.

Incipit tabula

Tabula ꝓmi libri scoti pauperꝝ in q̃ t'tis ōr ordo. nā p̄rio ponūt distin ctões. scđo q̄ones. tercio q̄stionū ar ticuli. ꝛ aliqñ nō nutte difficultates

Jn ꝓlogo.

Utrꝝ hoī p statu isto sit necessariū aliquā doctrinā spālem supnatura lē inspirari ad quā nō possit attin/ gere lūīne naturali ītellectus agētꝫ.

Scđa q̄stio ꝓlogi.

Utrꝝ cognitio nc̄aria viatori tradi cta sit sufficienter in sacra scriptura hic habet ꝯtra hereticos.

Tercia q̄stio ꝓlogi.

Utrꝝ theologia sit de deo vbi tres ponūt q̄ones. ꝑma dicta. scđa si est theologia de deo sub aliq̄ rōe spāli. tercia si oīa ad illud subiectū attri/ buūt.

Quarta q̄o ꝓlogi.

Utrꝝ theologia sit scīa h̄ tres q̄ones ponūt. ꝑma dicta. scđa vtrꝝ ad aliā sciam hēat hītudinē. s. sub alternat' vel sub alternate. tercia vtrꝝ ad the ologū ꝑtineāt tā ꝯtingentia q̄z ne/ cessaria.

Quinta q̄o ꝓlogi.

Utruꝫ theologia sit scīa p̄ctica vbi sunt q̄tuor arti. primus q̄d sit p̄xis scđs q̄ sit dr̄a inter habitū practicū ꝛ speculatiuū. tercius vñ hītus di/ cat practicus. q̄rtus rñsiuus q̄ōis.

Distinctio prima.

Utrꝝ obiectū p se fruitiōis sit finis vltimus. hic sūt tres arti. prim⁹ de obiecto fruitiōis ordinate. scđs de obiecto fruitionis in cōi. terci⁹ quō intelligit fruitionē esse circa finem.

Scđa q̄stio.

Utruꝫ vltimus finis hēat tm̄ vnā rōnem fruibilitatꝫ. hic ponūt qua/ tuor arti. prim⁹ de fruitōe viatoris q̄ꝫtū ad possibilitatē. scđs de fruitio ne ꝯp̄hēsoris loquēdo de potīa dei absoluta. tercius de fruitione ꝯp̄hē soris loquēdo de potentia creatoris q̄rtus de potētia ꝛ fruitione viato/ ris ꝛ ꝯp̄hensoris de facto.

Tercia q̄stio.

Utrꝝ fruitio sit actus volūtatis. hic ponūt tres arti. ꝑmus si dilectio ꝛ delectatio sint idē real'r. scđs si frui/ tio est dilectio vl' delectatio. tercius rñsiuus q̄onis.

Quarta q̄stio.

Utrꝝ vltimo fine ꝯp̄henso ꝑ intelle ctū possit nō velle illū vbi ponunt q̄tuor arti. ꝑmus de fine obscure ap p̄henso in vl'i. scđs de fine obscure apprehenso in ꝑticulari. tercius de fine clare viso in habente volūtateꝫ ꝑfectam ꝑ habitū charitatis. q̄rtus de fine clare viso in nō habente ha bitum supnaturalem.

Quinta q̄stio.

Utrꝝ deo ꝯueniat frui. hic sunt q̄nq̄ꝫ q̄ones. ꝑma dicta. scđa vtrꝝ viator fruatur. tercia vtrum peccator frua tur. quarta vtrum bruta fruant. q̄n ta vtrꝝ oīa fruant.

Distinctio secūda.

Utrꝝ aliquid sit in entibꝫ actu infi nitū. hic ponit alia questio. s. vtruꝫ deū esse sit p se notū.

Secūda q̄stio.

Utrꝝ tm̄ sit vnus deus hec veritas ꝓbat septē viis.

Tercia q̄stio.

Utrꝝ cōitate diuine eēntie sint tres ꝑsone. hic sunt q̄tuor q̄ones. prima

dicta. secūda vtrū sint tres psone in essentia dina. tertia vtrū in diuinis possit esse aliqua pductio intrinseca. quarta vtrū sint ibi tm̄ due pductiones intrinsece.

Distinctio. iij.

Utrū deus sit naturaliter cognoscibilis ab intellcū viatoris h̄ hēs aliā qōnē scz vtrū deus sit primū cognitū a nobis naturalr p statu isto.

Secūda qstio.

Utrū deus sit obiectū itellectus nr̄i

Quarta qstio.

Utrū veritas creata z sincera possit naturalr cognosci ab intellectu viatoris absqz lucis increate speciali illustratione. Quinta questio

Utrū creatura sit vestigiū trinitatis hic ponūt tres arti. primus qd sit vestigiū z quō distinguit ab imagie. secūdus in quo existit z respectu cui⁹ in deo sit rō vestigij in creatura. tercius in q̄ fundet respectus vestigij.

Sexta qstio.

Utrū in pte intellectiua pprie sūpta sit mēoria hn̄s spēm inteligibilē.

Septima qstio.

Utrū mēoria intellectiā sit sferuatiua speciei itelligibilis cessante actu intelligendi. Octaua qstio.

Utrū in intellectu nostro sit noticia genita. Nona qstio.

Utrū intellectus sit cā totalis z actiā act⁹ intelligēdi vel si reqrit obiectū

Decima qstio.

Utrū pncipalis cā noticie genite sit obiectum in se vel in spē pceunte vel ipse ps aie intellectiue.

Undecima qstio.

Utrū in i mēte sit imago trinitatis hic sunt qttuor articuli. Prim⁹ q sit imago. Secundus rectū cui⁹ in diuinis sit imago. Tercius qualiter sit in mēte in nobis et in quibus actibȝ. Quart⁹ si illa in qbȝ est differūt realiter inter se z ab eēntia aīe

Distinctio quarta.

Utrum hec sit pa deus genuit aliū deū. Secūda qstio

Utrum ista sit vera. deus est pater et filius z spiritussanctus.

Secūda qstio.

Utrū fili⁹ generet de substātia pris

Distinctio sexta.

Utrū de⁹ pater genuit deū filium volūtate. hic ponunt qtuor articuli. Prim⁹ qd sit necessitas. scdȝ vtrū pr̄ pducit filiū necessitate. terci⁹ vbi ponunt pclusiones. quart⁹ vtrū pater filiū pduxit naturaliter.

Distinctio septima.

Utrū potētia generans in patre sit aut qd absolutū vel relatiuū.

Distinctio octaua.

Utrū de⁹ sit summe simplex. hic habes qtuor articulos. prim⁹ in q̄ soluitur qstio. scdȝ vtrū cū summa simplicitate stet nō idētitas vel distinctio. tercius cū sūma idēptitate stet distinctio. quartus quot sūt modi identitatū in diuinis.

Scda qstio.

Utrū aliq creatura sit simplex.

Tercia qstio.

Utrū posito q de⁹ sit simplex si deus vel aliqd dictū de deo sit formaliter in gn̄e. Quarta qstio.

Utrū cū summa vnitate possit stare distinctio pfectionū essentialiū p̄cedens aut q̄ mō actu intellectus. h

Tabula

ponūt tres art. pmus qd sit vnitas
scds ē declaratiu⁹ aliq͂ꝫ ꝯclonū. ter
cius attributa distinguit ꝑ intelle/
ctū. Quinta q̄stio.
Utrꝫ solus deus sit imutabilis.

Distinctio. ix.

Utrꝫ generatio filij sit eterna. hic
ponūt q̄tuor arti. pmus sub rōe po
nit gn̄atio in diuinis. scds si illa gn̄a
tio ē eterna. tertia si est idē eternitas
pris ꝛ filij. q̄rt⁹ si in illa eternitate ē
aliq̄ pozitas patris ad filiū.

Distinctio. x.

Utrꝫ spūsctūs pducat ꝑ modū vo
lūtatis. hic ponūt q̄tuor arti. pm⁹ si
in deo est volūtas. secūdus si in deo
est volūtas sub rōne pncipij pducti
uū. terci⁹ si spūsctūs pducit ꝑ actū
volūtatis. q̄rtus est dubioꝝ solitiu⁹

Distinctio. xj.

Utruꝫ spūsctūs pcedat a pr̄e ꝛ fi/
lio. hic ponūt q̄tuor arti. pmi⁹ positi
uus q̄onis. scds vtrꝫ spūsctūs pce
dat a pr̄e ꝑ filiū. tercius q̄ sit pnci/
piū pductiuū spūsctī. q̄rtus q̄ sit
textus formalis spirationis actiue.

Secūda q̄stio.

Utrꝫ si spūsctūs nō pcederet a fi/
lio posset stare distinctio real' ipius
a filio vel distingueret ab eo.

Distinctio. xij.

Utrꝫ pater ꝛ filius spirēt spm̄sctm̄
inq̄ntū oīno vnū vl' inq̄ntū aliquo
distincti. hic ponūt q̄tuor arti. pm⁹
si pr̄ ꝛ fili⁹ sunt vnū principiū spūs
sancti. scds si principiaut xpm in/
q̄ntū sunt vnū vel inq̄ntū distincti
tercius si principiāt ipm vniformi
ter. q̄rtus si spiratio actiua termiat
ad suū appositū.

Secūda questio.

Utrꝫ pr̄ ꝛ filius possint dici duo spi
rantes vel duo spiratores.

Tertia questio.

Utrꝫ pater ꝛ filius spirēt vniformi
ter spm̄sctm̄. Quarta q̄stio.
Utrꝫ pr̄ eternus prius origine pdu
cat vt vel spiret spm̄sctm̄ q̄z filius.
hic ponunt q̄tuor arti. primus si in
diuinis est ordo originis. scds si in
diuinis pr̄ est prior origine filio. ter
cius si in illo priori q̄ pr̄ pcedit fili
um. pr̄ ꝯpetit aliq̄ opatio vel si pr̄
prius origine spirat spm̄sctm̄ q̄z fili
us. q̄rtus si pr̄ origine prius pdu/
cit filiū q̄z spm̄sctm̄.

Distinctio. xiij.

Utrꝫ pductio spūsctī sit generatio
vel distinguat ab ea.

Distinctio. xiiij. ꝛ. xv

Utrꝫ quelibet psona diuina mittat
quācūqꝫ psonam vel mittat.

Scda questio

Utrꝫ aliqua psona diua mittat se
ipsam. hic primo q̄rit qd sit missio
ꝛ quot modis capit. secundo quō
aliqua essentia ꝛ aliqua nocionalis
tercio rn̄det q̄oni.

Tercia q̄stio.

Utrꝫ relatio q̄cunqꝫ possit fundare
respectū. hic ponūt q̄tuor ar. prim⁹
si relatio imediate possit fūdare sub
stātiam. scds vtrꝫ relatio imediate
possit fūdare relationē. tercius vtrꝫ
spiratio passiua possit fūdare respe
ctū. q̄rtus vtrꝫ relatio diffiniat per
aliqd sui gn̄is. Distinctio xvj.
Utrꝫ in missione visibili spūssancti
spūsctūs referat a creatura. hic po/
nūt tres arti. pmus de pūcto q̄onis

scds vtrum deus referatur ad creaturam per actus nre ronis. tercius vtrum illa signa in quibus apparuit spussctus fuerint vera signa.

Distinctio septima.

Utrum in mente sit ponere charitatem hic ponunt tres ar. primus vtrum sit necessarium de potentia dei absoluta ponere charitatem creatam in aia nostra. scds vtrum deus posuit de potentia absoluta aliquem acceptare sine charitate. tercius vtrum necessario diligat hominem existentem in charitate.

Scda qstio.

Utrum charitas vel quecumque habitus sit principium actuum rectum. actus ponit quatuor arti. primus quid sit caritas infusa et quid acquisita. scds ad quid ponitur charitas acquisita in aia. tercius ad quid ponitur charitas infusa in nobis. quartus si homo existens in charitate possit scire habere charitatem infusam.

Distinctio. xviij.

Utrum tota charitas preexistens corrumpatur dum fit argumentum. hic ponunt quatuor arti. primus posito quod charitas augmentetur. an augmentum sit per gradus scds rndet conclusioni. tercius posito quod illi gradus non corrumpantur vtrum sint distincti vel idem realiter. quartus quomodo isti gradus faciunt vnum.

Secunda qstio

Utrum illud positiuum charitatis preexistentis quod manet in actu si tota essentia caritatis. hic hes quatuor. primum quod sit ca susceptionis magis et minus. secundum si sit augmentabilis secundum sui essentiam. tercium per quem modum e charitas augmentabilis. quartum si gradus sunt diuisibiles

Tercia qstio.

Utrum charitas augeatur per extractionem ptis noue de potentia ad actum et de extracta ista qone ponitur si charitas in infinitum sit augmentabilis. et ponuntur tres arti. primus vbi sunt aliqua dicta. scds extendet positio. tercius si intellectus diuinus producit charitatem in esse cognito.

Distinctio. xix.

Utrum psone diuine sint equales secundum magnitudinem. hic sunt quatuor arti. primus quid est fundamentum equalitatis tam proximum quam remotum. scds si psone diuine sunt equales. tercius si equa dicit relationem positiuam. quartus si equalitas purificatur in diuinis.

Secunda qstio.

Utrum vna psona sit in alia per circumincessionem.

Distinctio. xx.

Utrum tres psone sunt equales in potentia. hic ponunt tres arti. primus de disiunctione. scds an psone sint equales in potentia. tercius ad quid se extendit illa potentia in qua sunt equales.

Distinctio. xxj.

Utrum ista propositio sit vera solus pater est deus hic sunt tres articuli. primus si vnum relatiuum est de primario conceptu alterius. scds si dicto exclusiua addita relatiuo excludat aliud. tercius de principali quesito.

Distinctio. xxij.

Utrum deus sit noiabilis ab hoie vi aliquo noie proprio.

Distinctio. xxiij.

Utrum psone secundum quod dicit aliquid coe patri et filio et spuisancto dicat pcise aliquid scde intentionis.

Distinctio. xxiiij.

Utrum in diuinis sit numerus. hic po/

nunt q̄tuor arti. p̄mus vtrum nūerus sit ens reale vel rōnis. scđs si est forma absoluta vel respectiua. tercius in quo ponūt alique ꝯclones. quartus rñsiuus questionis.

Distinctio. xxv.

Utrum ꝑsona in dīnis dicat substantiam vel relationē.

Distinctio. xxvi.

Utrum ꝑsone dīne ꝯstituant inesse ꝑsonali ꝑ relationes originis. i. ꝑ rationes ꝓprias.

Secūda questio.

Utrum relatio in creatura differat realiter a fundamento. hic ponunt quatuor arti. primus si in creaturis relatio est ens reale vel rōnis. scđus vtrum relatio creature sit idē suo fundamēto. tercius a quo effectiue causat relatio in creaturis. q̄rtus ꝑ quē modū causat relatio in creaturis.

Distinctio. xxvii.

Utrum verbū mentis create sit intellectio actualis. hic sunt duo arti. p̄mus si verbū qđ foris sonat significat ꝯceptū ment. scđs qōni rñsiu⁹.

Secūda questio.

Utrum verbū in diuinis dicat ꝓprie ꝑsone genite.

Tercia questio.

Utrum verbū dīnū dicat respectū ad creaturā.

Distinctio. xxviii.

Utrum ingenitū sit ꝓprietas patris. h̄ sunt duo arti. p̄mus quō ingenitum ꝯuenit patri. scđs qōni rñsiuus.

Secūda questio

Utrum inascibilitas sit ꝓprietas ꝯstitutiua patris.

Tercia questio

Utrum diuina ꝑsona ꝯstituat inesse ꝑsonali aliqua relatione positiua ad secūdam ꝑsonam.

Distinctio. xxix.

Utrum ꝑncipiū vno mō dicat de ꝑncipio sumpto personaliter notionaliter ⁊ essentialiter.

Distinctio. xxx.

Utrum aliqua relatio dicat de deo ex tpe. Secūda qō vtrum dei ad creaturam possit esse aliqua relatio realis

Distinctio. xxxi.

Utrum idēptitas similitudo ⁊ equalitas sint relationes reales in deo. in hac qōne ponit duos arti. p̄mus si equalitas dicit relationē in creatore. scđus si dicit relationē in dīnis.

Distinctio. xxxii

Utrum pr̄ ⁊ filius diligant se spūsctō

Scđa questio

Utrum pr̄ sit sapiens sapīa genita. p̄mo declarat qōnem secūdo soluit eā

Distinctio. xxxiii. ⁊. xxxiiii.

Utrum ꝑsona sit idem ꝙ essentia sūt q̄tuor arti. p̄mus si essentia dīna distinguit a ꝓprietate relatīa circūscripto actu rōnis. scđs ꝙ essentia dīna ⁊ ꝑsona distinguunt ex natura rei. tercius ꝙ ꝑsona ⁊ ꝓprietas distinguūt ex natura rei. quartus mouet dubia.

Secūda questio.

Utrum in deo sit distinctio. hic sunt q̄tuor arti. p̄mus in quo ponūt p̄ambula. scđs vbi ponunt septē veritates. terci⁹ rñsiuus qōnis. q̄rt⁹ quō inuestigat distinctio aliquorum.

Tertia questio.

Utrum in deo sint ponende formalitates. hic sunt quatuor articuli. primus quid sit formalitas. secundus qđ realitas. tercius si formalitas sit

adequata realitas. quartus questio nis responsiuus. Quarta q̄stio
Utrum in deo sint intellectus agens et possibilis. hic ponunt quatuor ar ti. primus si in deo sit potentia intelle ctiua. scd̄s si in deo est intellectus agens. tercius si in deo est intellectus possibilis. quartus vtrum intellectus possibilis producat actū intelligendi

Distinctio. xxxv.

Utrum in deo sint relatiões eterne ad omnia scibilia quidditatiue cognita hic sunt quatuor arti. primus quid sit ydea. scd̄s si sunt ponende ydee tercius in quo sunt principaliter ponē de. quartus qualiter sunt ponende.

Secūda q̄stio.

Utrum omnia cognita habeāt ydeā in ipso deo.

Distinctio. xxxvj.

Utrum fundamētū relationis eterne ad deū vt cognoscentē habeat vere esse essentie ex hoc q̄ ē sub tali respe ctu. hic ponūt quatuor arti. in primo ponūt conclusiones. secūdus est respon siuus q̄onis. tercius vtrum essentia rei creabilis sit necesse esse. quartus vtrum sit aliquid reale ex natura rei creabile.

Secūda questio.

Utrum creatura in esse suo quidditatiuo seu obiectiuo distinguat ex natura rei a deo. hic ponūt quatuor arti. primus de puncto q̄onis. scd̄s positiuus q̄onū. tercius positiuus verita tū quartus vtrum productibilitas creatu re sit per intellectū nostrū.

Distinctio. xxxvij.

Utrum deus sit vbiqȝ. Hic ponū tur quatuor articuli. Primus q̄stio nis respōsiuus. Scd̄s per quid est formaliter vbiqȝ. Tertius si ee vbi q̄ est propriū dei. Quartus quibus modis generaliter loquēdo est vbiqȝ.

Distinctio. xxxviij.

Utrū scientia dei sit causa rerum

Distinctio. xxxix.

Utrū deus habeat noticiā determi natam oīm rerum quantum ad omes conditiones existentie sic q̄ illa noti cia sit infallibilis

Secūda questio.

Utrum in vniuerso veniat aliqua cō tingenter Hic ponūtur duo artica li. Primus q̄stionis respōsiuus Se cūdus interrogationū rusticorum so lutiuas.

Distinctio. xl.

Utrum possit dānari. Hic ponū tur duo articuli. Primus si predesti natus possit dānari. Secūdus. si deus pt aliquē de nouo predestinare.

Distinctio. xli.

Utrum sit aliquod meritum predesti nationis et reprobationis

Distinctio. xlij.

Utrum deum esse omnipotentem possit probari ratione naturali. hic po nunt duo articuli. primus positiuus distinctionū. secūdus resiuus q̄onis.

Distinctio. xliij.

Utrū impossibilitas rei fiende sit ex parte dei vel ex parte rei factibilis. hic bēs duo. primo respōdet q̄oni. secūdo mouet an deus possit facere aliquid impossibile.

Distinctio. xliiij.

Utrum potuit deus res melius fe cisse q̄ȝ fecit. Hic ponūtur duo arti culi. Primus si deus potuit res et mūdū meliorē facere quātū ad na turas creaturarum. Scd̄s si deus po tuit meliorē facere q̄ntū ad ordinē

Incipit tabula
secūdi libri sententiaꝝ.

Utrū angelus possit moueri de lo-
co ad locum motu ꝯtinuo.
Nona questio.
Utrum angelus possit se mouere
Decima questio.
Utrum angelus possit se moueri in
instanti.
Undecima questio.
Utrum angelus possit ab extremo
in extremū mutari nō pertrāseūdo
medium.
Distinctio tertia.
Utrum materialis substātia ex se si-
ue ex natura sua sit indiuidua
Secūda questio.
Utrum substātia materialis ꝑ ali-
quod principiū intrinsecū sit indi-
uidua. hoc est si est indiuidua ꝑ ne-
gationem. Tertia questio
Utrum substātia materialis sit in-
diuidua ꝑ actualem existentiā.
Quarta questio.
Utrum substātia materialis sit in-
diuidua per quātitatem.
Quinta et Sexta q̄stio
Utrum substantia sit hec ꝛ indiui-
dua ꝑ materiam. Sexta questio si
est indiuidua ꝑ aliquam entitatem
positiuam.
Septima questio
Utrum possibile sit plures ange-
los in eadem specie. vbi habes tres
articulos ꝯdēnatos contra illos q̄
dicūt non esse plures angelos in ea
dem specie.
Octaua questio.
Utrum angelus possit cognoscere
se per essentiam suam
Nona questio.
Utrum angelus habeat noticiam
naturalem distinctam essentie diui
ne. Decima questio.
Utrum ad hoc ꝙ angelus cognos-
cat distincte q̄dditates creatas a se
a se requirat necessario ꝙ habeat ꝓ-
prias distinctas rōnes coguoscen-
di eas Distinctio q̄rta ꝛ q̄nta.
Utrum inter creatōem ꝛ beatifica-
tionem angeli boni fuerit aliq̄ mo-
rula. In q̄nta. vtꝝ angelꝰ prius me
ruit suam beatitudinē quā eam ac-
ceperit. vbi habes duos articulos.
Primus an angeli fuerint creati in
gratia. Secūdo an fuerint creati in
beatitudine.
Distinctio sexta.
Utrum angelus malus potuit ap
petere equalitatem dei Secūdo an
angeli potuerūt ꝛ quando peccaue
runt. Secūda questio
Utrum primū peccatū angeli fu e
rit formaliter supbia. Ponit duos
articulos. Primꝰ que fuit malicia
in primo angelo peccante. Secun-
dus. ad quod genus peccati ꝑtine-
bat illa malicia.
Distinctio septima.
Utrum angelus malus necessario
velit male. vbi habes vtrum in an-
gelis bonis sit potentia ad peccan-
dum. Distinctio octaua.
Utrū angelus possit assumere cor
pus in quo exerceat opera vite Hic
ponūtur quattuor articuli. Primꝰ
vtrum angeli habeant corpora na-
turaliter eis vnita. Secūdus vtrū
habeant corpa volūtaria sumpta.
Tertius quas operationes possunt
exercere. Quattus si sunt in corpo-
ribus suis sicut in loco.

distinctoem. In scdo rndet qoni.
Distinctio.xxiii.
Utrum deus possit facere voluta/tem creature ratonalis impeccabi/lem p natura.
Distinctio.xxiiii.
Utru portio supior sit potentia distincta a portione inferiori
Distinctio.xxv.
Utrum aliqd aliud a volutate causet actu volendi in voluntate vbi hes que potentia sit nobilior intellectia et volitiua.
Distinctio.xxvi.
Utrum gra sit eentia anime vel im potentia vbi hes an gra sit qd ab/solutu vel respectiuu.
Distinctio.xxvii.
Utru gra sit vtus. vbi hes an vtutes infuse oriatur a gra
Distinctio.xxviii.
Utrum liberu arbitriu hois sine gra possit cauere oe pctm mortale. vbi hes an qs sine adiutorio gre possit acqrere vtutes morales
Distinctio.xxix.
Utrum iusticia originalis sit donu supnaturale in ada. vbi hes duo pmo an pmi parentes habuerut gram in pmo instati sue creatois. Scdo si p amissione originalis iusticie natu/ra huana fuit i naturalibus peiorata
Distinctio.xxx.xxxi.et.xxxii.
Utrum qlibet ppagatus ab ada, sm le ges coes ohat pctm origiale. Scda qstio vtrum illud pctm sit carentia ori/ginalis iusticie In distin.xxxi. vtru ipa aia ohat pctm originale a car/ne infecta. In xxxii. ponit de remis/sione pcti originalis
Distinctio.xxxiii.
Utrum pcto originali debeatur sola ca/rentia visionis diuie p pena
Distinctio.xxxiiii.
Utrum pctm sit ab alio vt a ca. vbi hes tres arti. pmus qd i portet noie mali. scds si e dare pmu malu qd sit ca oim maloru. tertius si bonu ca ma li
Distinctio.xxxv.
Utrum pctm p se sit corruptio boni
Distinctio.xxxvi.
Utrum pctm sit pena culpe vel pcti
Distinctio.xxxvii.
Utrum pctm possit ee a deo. nota fine ista distinctonu Scda qstio Utrum volutas creata sit totalis ca re/spectu sui velle sic qd deus respcu illius no heat aliqua efficietia imediate sed tatu mediate Distincto.xxxviii.
Utrum intetio sit solus actus volutatis. hic ponutur tres arti. pmus qd intede re large no est actus volutatis. scds qd obiectu huius actus est finis et illud qd est ad fine. tertius quo differt intede/re ab eligere pcipe et velle
Distinctio.xxxix.
Utrum sinderis sit i volutate. Scdo vtrum oscia sit i volutate. vbi hes an volutas possit agere otra osciam
Distinctio.xl.
Utrum actus sit bonus vel malus ex fine
Distinctio.xli.
Utrum aliqs actus possit ee indrns scie duo. pmo declat modu. dein rndet.
Distinctio.xlii.
Utrum pcta mortalia distinguatur p obiecta vel rones formales.
Distinctio.xliii.
Utrum volutas creata possit peccare ex malicia voledo aliqd no osum sibi sub rone boni veri vel boni simpliciter. vel boni appentis vel sm qd.

hic poīt an oīs act⁹ hoīs exn̄s i pec cato mortali sit pctm̄ mortale

Distinctio.xliij.

Utruȝ pœna peccādi sit a deo. vbi hēs an deus sit cā peccati

¶ Incipit tabula tertij libri' sniaꝝ.

Distinctio prima.

Utrum possibile sint naturam humanā vniri deo in vnitate ꝑsone. Hic ponuntur tres articuli. Primus. an aliq̄d addat suppositū sup naturam. Secūdus de possibilitate vnionis humane nature ad ꝟbum. Terti⁹ sub qua ratōne formali verbū terminet vnionem. an sub ratōne essentie vel sub ratōne huius proprietatis.

Secūda questio.

Utruȝ tres ꝑsone possint assumere eandem naturam nūero

Tertia questio.

Utrum vna ꝑsona possit assumere plures naturas. Hic sunt tres articuli. Primus in quo consistit ratio suppositi. Secūdus. vtruȝ natura possit assumi in supposito Tertius articul⁹ est respōsiuus q̄stionis

Quarta questio.

Utrum suppositū creatum possit sustentare hypostatice aliam naturam creatam q̄ȝ istam quā habet

Quinta questio

Utrum formalis rō termīandi vnionem nature humane ad ꝟbum sit propetas eius relatiua. Hic ponūtur duo articuli. Prim⁹ q̄d sit proprietas ↄ̄stituens ꝑsonam. Scd̄us si propetas ꝑsonalis sit ratio termīnandi istam vnionem.

Distinctio secūda.

Utrū̄m naturam aliquā im̄ediate vniri verbo hypostatice ⁊ nō frui cō cludat ↄ̄tradictōnem. Hic ponūtur tres articuli. sup illo dubio. Si natura nō nata frui possit assumi. ⁊ primus est an possit assumi de potētia absoluta Secūdus si pōt assumi de potentia ordinata. Tertius. si magis debuit assumi natura humana q̄ȝ alia natura.

Secūda questio..

Utrum fuerit aliquod mediū congruitatis inter verbū ⁊ naturam assumptā. Hic ponūtur duo articuli Primus de medio intrinseco. i. si primo sumpsit ptes. Secūdus est. an grā mediet inter naturam istam vnitā et terminū vnionis

Tertia questio.

Utrum incarnatōem p̄cesserit corporis organisatio ⁊ aīatio. Hic sūt duo articuli. Primus de prioritate tēporis. scd̄s de ꝓritate nature.

Distinctio tertia.

Utrum beata ꝟgo fuerit concepta in peccato originali. Hic sunt tres articuli. Primus distinctionū positiuus. Scd̄us in quo doctores cō ueniūt. Tertius in quo ponitur opinio Scoti.

Secūda questio

Quare nō ↄ̄traxit corp⁹ christi peccatum originale.

Distinctio quarta.

Utrum beata virgo fuerit vere mater dei ⁊ hōmis. Hic ponūtur tres articuli. Primus. si mater habe aliquā vim actiuam in generatōne. Secūdus si beata virgo aliquid cooperata ē in generatōe christi. Tertius si fuit vere mater.

Distinctio.v.

Utruʒ natura diuina assumpsit vel assumere potuit. Hic ē alia questio scʒ vtrū ꝑsona creata fuit assū/pta vel potuit assumi. hic ponūtur tres articuli. Prim⁹ vtruʒ naturr hūana ꝑerierit ante assumptionē̄. scd̄s vtrū ꝟbū assūpsit eā cuʒ ꝓpria ꝑsonalitate. terti⁹ dato ꝙ nō. vtruʒ eā assumere potuit prius ꝑsonatā propria ꝑsonalitate

Distinctio.vi.

Utrū in xp̄o sint plura eē. i. si in xp̄o sint due nature actualiter exn̄tes cū vna substātia.

Scd̄a questio

Utrū christus sit aliq̄ duo. i. si ꝑso/na xp̄i sit ꝯposita. hic sunt tres articuli. prim⁹ vtrū natura hūana q̄ di/cit aīam ⁊ corpus addit aliquā en/titatē aīe ⁊ corpi. Scd̄s vtrū ex verbo ⁊ hūana natura assumpta resul/tet aliqđ totū qđ addat entitatē aliquā sup vtrūq̄. tertius est qōnis re/spōsiuus.

Distinctio.vij.

Utrū ista ē vera. deus est hō Et ponit hic q̄s sit modus ꝑdicādi.

Secūda questio.

Utrū deus factus est hō. vbi ponū/tur tria. Primū si hūana natura est vnita verbo accn̄taliter. Scd̄m si hūana natura vnitur ꝟbo ꝑ modū instrumēti. Tertiū vtrū ex vnione ad ꝟbum fuit aliqua ꝟtus supnaturalis agendi miracula.

Tertia questio.

Utrū xp̄s ꝑdestinatus fuit eē filius dei

Distinctio.viij.

Utrū in christo sint due filiatōes reoles. vna ad patrē. alia ad matrē

Distinctio.ix.

Utrū christo debeatur latria vel honor latrie solum ꝺm naturā diuinā Hic ponūtur quattuor arti. prim⁹ quot modis latria accipit. Scd̄us q̄liter q̄tuor noībus noīatur. Ter/tius si est ꝟtus generalis Quartus erit respōsiuus q̄stionis.

Distinctio.x.

Hic sunt tres q̄stiones. Pria vtrū xp̄s sit creatura. Scd̄a vtrū xp̄s ꝺm ꝙ hō est creatura. Tertia. vtrū xp̄s incepit eē. ponūtur tres arti. ⁊ q̄li/bet respōdet sue q̄stioni

Distinctio.xij.

Utrū christus potuit peccare. Hic sunt tres arti. Prim⁹ vtrū natura intellectualis assumpta de necessitate fruatur ⁊ sit btā. Scd̄us. vtrū talis natura sit necessario impeccabilis. Tertius q̄d sit de facto. si natura assumpta a xp̄o fruebat ⁊ erat impeccabilis.

Distinctio.xiij.

Utrū aīe christi ꝯferebat vel potuit cōferri sūma gr̄a que potuit ꝯferre creature. Hic ponūtur tres articuli Prim⁹ vtrū gr̄a xp̄i sit finita vl' in/finita. Scd̄us vtrū aliqua gr̄a possit equari gr̄e xp̄i. terti⁹ vtrū aliqua gr̄a possit esse maior.

Secūda questio

Utrū de facto aīe christi fuerit collata gr̄a sūma possibilis ꝯferri creature. vbi habes. An xp̄s potuit aliq̄d mereri.

Tertia questio.

Utrū possibile sit volūtatem anime xp̄i hr̄e sūmam fruitōeʒ possibilem nature create

Quarta q̄stio.

Utrū aīa xp̄i possit summe frui deo siue sūma gratia.

Distinctio.xiiij.

Utrū possibile fuerit intellectū aīe xp̄i primo ꝛ imediate ꝑfici visione verbi ꝑfectissima possibili creature hic sunt duo arti. primus an possit ꝑfici visione ꝑfectissima verbi. scd̄s si potest perfici sine lumine intellectus agent is.

Secūda q̄stio.

Utrū possibile sit ītellectū aīe xp̄i videre oīa in ꝟbo q̄ videt verū. h sunt tres arti. primus vtrū essentia diuina sit obiectū beatoꝝ noticie sub ratione infinita. Scd̄s dato ꝙ sit possibile vtrū sit possibile ꝙ aīa xp̄i videat in essentia diuina oīa que ꝟbum videt. tercius vtrū in xp̄o sit alia scientia q̄ȝ scientia realiter ꝟbi

Tercia questio.

Utrū aīa xp̄i nouit oīa in genere ꝓprio.

Quarta q̄stio.

Utrū aīa ꝑfectissime nouit oīa in genere ꝓprio.

Distinctio.xv.

Utrū in aīa xp̄i ſm portionē supiorem fuerit verus dolor. hic ponunt tres articuli. primus si xp̄us habuit doloreȝ. secūdus si habuit ſm portōeȝ supiorem. tercius si ſm portionem inferiorem.

Distinctio.xvi.

Utrū xp̄s habuit necessitatē moriendi. hic ponūt tres arti. primus quō est intelligenda ista mors. secūdus rn̄det questioni. tercius vtrū virtute voluntatis aīe xp̄i potuisset se xp̄s in passione a morte ꝑseruare.

Distinctio.xvij.

Utrū in xp̄o fuerūt tm̄ due voluntates. vbi habes si quicq̄d voluit xp̄s fuit impletū.

Distinctio.xviij.

Utrū xp̄s meruit in primo instanti. hic ponūt q̄tuor arti. primus quid sit merēū. secūdus qualiter xp̄s cū esset btūs potuit mereri. tercius vtrū ꝑ actum beatificū potuit mereri. q̄rtus si meruit in primo instanti.

Distinctio.xix.

Utrū xp̄s oīb9 nobis meruit grāȝ ꝛ glīam ꝛ remissionem culpe ꝛ pene. hic ponūt tres arti. primus vtrū omnib9 alijs a xp̄o meruit grām ꝛ secūdus vtrū sibiipsi. tercius si grā data ꝑmis parētib9 cecidit sub merito christi.

Distinctio.xx.

Utrum necesse fuit genus hūanuȝ reparari ꝑ passionē christi. hic sunt tres arti. primus ꝙ necesse fuit hominē redimi. secūdus ꝙ nō potuit redimi sine satisfactione. tercius ꝙ satisfactio faciēda erat a deo ꝛ hoīe quartus ꝙ conuenientior modus fuit fieri ꝑ passionem xp̄i.

Distinctio.xxi.

Utrum corpus xp̄i fuisset putrefactum si resurrectio nō fuisset accelerata. hic sunt tres arti. primus vbi ostendit ꝓpositum. secūdus si in tali ꝑseruatione esset nouū miraculuȝ tercius si remāsit alia forma ab aīa

Distinctio.xxij.

Utrum in triduo ꝑsens fuit homo hic ponunt tres arti. primus si forma est tota quidditas rei. secūdus

Utrum anima separata sit hō. tertius respōsiuus questionis
Distinctio. xxiij.
Utrū de credibilibꝫ nobis reuelatis necesse sit ponere fidem infusam. hic ponūtur tres arti. prim⁹ si in hoīe saluando reqratur fides supnaturalis ex pte obiecti. scđs vtrū reqrat ex parte medij. terti⁹ si de illo obiecto pōt esse fides acquisita
Distinctio. xxiiij.
Utrū de credibilibꝫ nobis reuelatis possit aliquis hr̄e sciētiam et fidem. hic ponūtur duo arti. prim⁹ an de credibilibꝫ reuelatis possit esse scia. scđus an simul possit eē scia et fides
Distinctio. xxv.
Utrū añ aduētū xp̄i fuit fides necessaria eorū que mō credimus. hic primo distiguit de credere. deiñ ponūtur tres arti. prim⁹ si in adult⁹ fuit nc̄ariū sic credere explicite. scđs si p oī tpe fuit nc̄ariū hr̄e credere determinate. terti⁹ si in omī statu fuit necessaria credulitas pfecta oīm articulorū
Secūda questio.
Utrū ad hoc q fides sit in intellctū necesse sit aliquē habitum infusum in voluntate.
Distinctio. xxvi.
Utrum spes sit virtus theologica distīcta a fide et charitate. hic ponūtur duo articuli. prim⁹ pāmbularē. scđus q̄stionis respōsiuus.
Distinctio. xxvij.
Utrum sit aliqua virtus theologica inclinans ad diligendum deum sup omīa. hic ponūtur tres articuli Primus. vtrū natura rōnalis non corrupta per pctm̄ possit deū ex puris naturalibꝫ diligere sup omīa. secūdus articulus. vtrū hoc possit nature corrupta per peccatū Tertius vtrū hoc possit natura nō dānata p pctm̄
Distinctio. xxviij.
Utrū eodem habitu sit diligēdus proximus quo diligitur deus.
Distinctio. xxix.
Utrum q̄libet teneatur maxime se diligere post deum.
Distinctio tricesima
Utrum necesse sit ex charitate diligere inimicum
Distinctio. xxxi.
Utrū charitas remaneat in patria ita q nō euacuet Hic ponūtur duo articuli. primus si fides remanet. secūdus si remanet charitas.
Distinctio. xxxij.
Utrum deus diligat oīa ex qualitate equaliter. hic sunt tres arti. Primus si deus diligit. Scđus si diligere est propriū alicuius psone. tertius erit respōsiuus question is
Distinctio. xxxiij.
Utrū virtutes morales sint in volūtate tanq̄ in subiecto. Hic videntur tria. Primo ponūtur pāmbula questiōis declaratia. Scđo respondetur questioni. tertio dicit quomō virtutes distinguūtur
Distinctio. xxxiiij.
Utrū xtutes dona et btitudies et fructus sint hit⁹ int se idē. hic duo ponūt primū si pter xtutes morales acq̄sitas reqrātur alie xtutes morales infuse. scđo dicet ad questionē
Distinctio. xxxv.
Utrū sapientia scientia habitus csilium et intellectus sint habitus intel

Incipit tabula

quarti libri scoti pauperum.

Utrū sacra noue legis habeāt effi/caciam a passione xpi.

Tercia q̄stio.

Utrū baptisati baptismo iohis iterū erunt baptizandi baptismo xpi hic sunt tres arti. primus a quo fuit baptismus iohis institutus. scd̄s ad q̄d fuit institutus. tercius que erat eius efficacia.

Distinctio. iij.

Utrū hec sit vera diffinitio baptismi quā mgr̄ ponit. s. baptismus est institutio. i. ablutio corpis exterior facta sub forma ūboꝝ p̄scripta sūt tres arti. primus cuius entꝫ sit diffinitio. secundus ꝙ baptismi est ali/qua diffinitio. tercius q̄ sit eius ra/tio diffinitiua.

Secūda q̄stio.

Utrū sit ista p̄cisa forma baptismi baptiso te In noīe p̄ris ꝛ filij ꝛ sp̄ūs sancti. hic sūt tres arti. primus si aliqua verba sunt forma. scd̄s que sūt illa verba que sunt forma baptis/mi. tercius si illa verba possunt mutari vel variari.

Tercia q̄stio.

Utrū sola aqua naturalis pura sit cōueniens materie baptismi. ponit duos arti. primus q̄onis r̄nsiuus. secūdus dubitationū declaratiuus

Quarta q̄stio.

Utrū institutio baptismi euacuauerit circūcisionē sunt duo arti. pm᷒ vtrū baptismus hēat necessitatē. se/cūdus q̄ tp̄e fuit sub p̄cepto ꝛ q̄ tp̄e sub ꝯsilio.

Distinctio. iiij.

Utrū puuli sint baptisandi.

Secūda q̄stio.

Utrū puuli baptisati recipiāt effe/ctum baptismi. ponit tres arti. primus an paruuli recipiāt fidem in/fusam. Secūdus vtrū recipiāt Tercius vtrū recipiāt gratiā gratū fa/cientem.

Tercia questio.

Utrum paruul᷒ possit in vtero matris baptisari.

Quarta q̄stio.

Utrū adultus nō cōsentiens possit recipere effectum baptismi si nō hꝫ vsum rōnis. sunt tres arti. Prim᷒ de nō cōsentiente simpl̄r. Secund᷒ de dissentiente. Tercius de cōsen/tiente negatiue.

Quinta q̄stio.

Utrū adultus victus suscipiat gratiam baptismi ponit duos articu/los. Primus vtrū victus interius recipiat rem sacramēti. Secundus si nō volens separe a peccato vel infidelitate recipiat sacramentuꝫ ꝛ rē sacramenti.

Sexta q̄stio.

Utrū iam iustificati teneant ad sus/ceptionē baptismi. nota de virgi/ne et eius baptismo.

Septima q̄stio.

Utrū oēs baptisati recipiāt eq̄liter effectū baptismi sunt tres articuli. Primus si ex parte dei dat maior gr̄a vni q̄ꝫ alteri. Secūdus si xp̄us in passione se offerebat magis pro vno q̄ꝫ ꝓ alio. Tercius si ex p̄te recipientiū sit equalitas.

Octaua q̄stio.

Utrū puuli iudeoꝝ sint inuitis pa/rentibus baptisandi.

Distinctio quinta.

Utrū malitia ministri impediat cōferri verū baptismū.

Secūda q̄stio.

Utrū repiciēs baptismū sciēter a malo ministro peccet mortaliter. hic sunt duo arti. primus de malo mīstro p̄ciso. scd̄s de malo nō p̄ciso.

Tercia q̄stio.

Utrū aliqs debeat mīstrare baptismū qn̄ p̄sumit baptizationē vergēte in p̄iculū vite corporis eius q̄ suscepit.

Distinctio. vj.

Utrū solus sacerdos possit baptisare sunt tres arti. primus q̄ ɔgruū ē viatorem baptizare. secūdus q̄ est ɔgruū q̄ sit sacerdos. tercius q̄ in necessitate quilibet pōt baptisare.

Secūda q̄stio.

Utrū vnitas baptismi necessario requirat q̄ ab vno mīstro ɔferat.

Tercia questio.

Utrū baptismus requirat sil' ablutionē et ɔlationē verborū.

Quarta questio.

Utrū teneat baptizans distingui a baptizato.

Quīta q̄stio.

Utrū in batizante requirat intentio

Sexta q̄stio.

Utrū in baptizante req̄rat intentio actualis.

Septima q̄stio.

Utrū baptismus possit iterari et que est causa quare nō.

Octaua q̄stio.

Que sit pena iterantiū baptismū.

Nona q̄stio.

Utrū in baptismo ip̄rimat caracter hic sunt tres articuli p̄mus q̄d ip̄ortat noīe caracteris. scd̄s si in baptismo imp̄mit caracter. tercius si caracter imp̄ssus sit forma debilis vel debilis.

Questio decima.

Utrū caracter sit ali q̄ forma absoluta vel tm̄ relatiā hic sunt duo ar. p̄m⁹ in q̄bus sacris ip̄rimit caracter. scd̄s si caracter imp̄ssus sit forma absoluta.

Questio. xj.

Utrū caracter sit in essentia aīe vt in subiecto primo.

Distinctio. vij.

Q̄d sit sacramentū ɔfirmationis.

Scd̄a q̄stio.

Utrū sacrm̄ ɔfirmationis sit necessariū ad salutē. sunt tres arti. prim⁹ si ɔfirmatio est necessaria ad salutē. scd̄s si est necessaria adulto. tercius si p̄supponit baptismū.

Tercia q̄stio.

Utrū sacrm̄ ɔfirmationis sit dignius baptismo ponit tres articulos. p̄mus si in ɔfirmatione ɔferat gratia gratū faciens. scd̄s si gr̄a baptismi et ɔfirmatiōis distinguūt. tercius est q̄onis r̄nsiuus.

Quarta q̄stio

Utrū sacrm̄ ɔfirmationis possit iterari. hic ponit tres arti. primus a q̄ sacrm̄ ɔfirmationis ɔferat. secūd⁹ si illud sacrm̄ iterat. tercius q̄ pena iterans istud sacrm̄ puniat.

Distinctio. viij.

Utrū eucharistia sit sacrm̄ noue legis. hic sunt tres arti. primus q̄ eucharistia est sacrm̄ noue legis. secūdus q̄ eucharistia est sacrm̄ excellētius inter sacramenta noue leḡ. tercius si sacrm̄ eucharistie est vnū.

Secūda q̄stio.

Utrū illa verba que ponūt in canone misse sint p̄cise forma huius sa

cramēti. hic sunt tres arti. prim⁹ ꝙ nulla verba sūt de essentia essentie ꝫ bene aliqua v̄ba sunt forma ꝯsecra tionis. secūdus que sunt verba ꝯse/crationis corporis christi ꝛ sangui nis. terci⁹ quid demonstrat hoc ꝓ/ nomen hoc.

Tercia questio.

Utꝝ hoc sacrm̄ possit a nō ieiunis celebrari. hic sunt duo arti. primus distinctionū positiuus. secūdus q̄/stionis rn̄siuus

Distinctio. ix.

Utꝝ ex̄ns in peccato mortali pec/cet mortaliter sumendo hoc sacrm̄.

Distinctio. x.

Utꝝ possibile sit verū corpus xp̄i sub specie panis ꝛ vini ꝯtineri real'r hic sunt tres arti. primus q̄d sit fide tenendū. sc̄dus qualiter corpus xp̄i est in altari sine sui mutatione vera citer. tercius quō corpus xp̄i ma/gnū potest ꝯtineri sibi hostia ꝑua.

Secūda q̄stio.

Utꝝ idem corpus possit esse in di/uinis locis local'r. hic sunt duo arti. primus opinionū positiuus. sc̄dus obiectionū rn̄siuus ꝛ ꝓpositionum ꝑ materia ꝯtentiuus.

Tercia q̄stio.

Utꝝ corpus xp̄i possit sil' esse in ce/lo ꝛ in eucharistia nota hic contra infideles.

Quarta q̄stio.

Utrum corpori christi naturaliter existenti ꝛ idem sacramentaliter exi stenti necessario insint eedem ꝑtes ꝛ ꝓprietates vbi habes quō corpus aīa ꝛ diuinitas sunt in eucharistia.

Quinta questio.

Utrum quelibet actio īmanensq̄ʒ est in xp̄o naturaliter existenti ius/sit sibi sacramentaliter existenti in eucharistia.

Sexta q̄stio.

Utrum corpori christi in euchari/stia existenti possit inesse motus cor poralis sunt duo arti. primus di/stinctionū positiuus. secūdus ꝯ cō/clusiones rn̄siuus.

Septima q̄stio.

Utrum christus in eucharistia exi/stens possit ꝑ aliquam virtutē na/turalem transmutare aliquid aliud a se. hic sunt duo articuli in primo ponunt distinctiones. in secundo conclusiones.

Octaua q̄stio.

Utrum aliquis intellectus creatus possit naturaliter videre essentiam christi in eucharistia. hic sunt duo articuli. primus distinctionū posi/tiuus. secūdus ꝯclusionū declaratē uus. Questio. ix.

Utrum existentia corporis christi possit videri oculo corporali.

Distinctio. xi.

Utrum transsubstantiatio sit possi bilis. hic sunt tres arti. primus q̄d est transsubstantiatio. secundus ꝙ huic rōni nōis potest aliq̄d subesse tercius ad qō genus mutatiōis hec transsubstantiatio reducat.

Secūda q̄stio.

Utrum quodlibet possit ꝯuerti in quodlibet. ponit duos articulos. ꝑ mus ꝙ nō. nam creatura nō ꝯuerti tur in deitatem. secūdus ꝙ potest quelibet creatura in q̄lībet crea/turam ꝯuerti.

Tercia questio

Utrum panis conuertatur in corpus christi. hic ponunt duo arti. in primo ponit quod sit de hoc tenendum. in secundo quomodo panis potest transsubstantiari in corpus christi et quod requiritur ad transsubstantiationem.

Quarta questio.

Utrum panis in ista conuersatione annihilatur.

Quinta questio.

Mouet quibus propositionibus potest hec conuersio vere exprimi.

Sexta questio

Utrum solus panis triticeus aqua elementali coagulatus sit conueniens materia conuersionis in verum corpus christi. hic sunt duo articuli. primus questionis responsiuus. secundus dubiorum motiuus

Septima questio.

Utrum solum vinum expressum de vite sit conueniens materia conuersionis in sanguinem.

Distinctio. xii.

Utrum in eucaristia sit aliquod accidens sine subiecto. hic sunt tres arti. in primo ponunt opiniones. in secundo distinctiones et conclusiones. in tercio dubitationes.

Secunda questio

Utrum quodcunque accidens remanens sit sine subiecto. hic ponunt duo arti. in primo ponunt opiniones. in secundo opinio doctoris.

Tercia questio.

Utrum accidentia in eucharistia possint habere actionem quam potuerunt habere in subiecto. hic sunt duo arti. in primo ponunt opiniones. in secundo opinio doctoris.

Quarta questio.

Utrum eadem quantitas que erat primo dum hostia rarefit vel condensatur remaneat in hostia consecrata. hic sunt duo arti. in primo ponunt opiniones. in secundo opiniones doctoris.

Questio quinta.

Utrum sit possibile circa eucharistiam fieri aliquam transmutationem corruptiuam illorum accidentium

Utrum in aliqua transmutatione facta circa eucharistiam necesse sit substantiam aliquam actione diuina redire. hic sunt duo arti. primus opinionum positiuus. secundus questionis responsiuus.

Distinctio. xiii.

Utrum sola actione diuina possit confici corpus christi. hic ponunt tres arti. primus vtrum actione diuina hoc sacramentum possit confici. secundus si actione alterius agentis creati vt principalis agentis posset hoc sacramentum confici. tercius an actione alterius agentis creati possit sacramentum confici vt instrumentalis agentis.

Secunda questio.

Utrum quilibet sacerdos proferens verba consecrationis cum intentione debita circa materiam conuenientem possit conferre eucharistiam. hic sunt tres articuli. primus quis hoc potest facere. secundus que requiruntur ex parte loci et vasis. tercius que requiruntur ex parte temporis.

Distinctio. xiiii.

Utrum penitentia requiratur ad deletionem peccati mortalis post baptismum commissi. hic sunt quatuor articuli. Primus quid remanet in peccatore transeunte actu a quo dicitur peccator. Secundus si illud

ꝙ remanet in peccatore delet. terci⁹ si delet̃ ꝑ penitentiã. q̃rtus quõ req̃ rit̃ ad deletionẽ punitio penitentia lis. Secũda q̃stio.

Utrum actus penitendi requisitus ad deletionem peccati mortalis sit actus alicuius ꝟtutis. hic sunt duo arti. primus ꝙ penitere potest esse actus alicuius virtutis. secũdus an actus penitẽtie vt est actus virtut̃ requirat̃ ad culpe deletionem.

Tercia q̃stio.

Utrum penitẽtia virtus sit tm̃ vni us pene inflictiua.

Quarta q̃stio.

Utrum ꝑ sacr̃m pnie deleat̃ culpa. hic sunt tres arti. primus de diffini tione noĩs penitẽtie. tercius ꝙ pos sibile est huic rõe noĩs aliquid sub esse. tercius q̃onis rñsiuus.

Distinctio. xv.

Vtꝝ cuilibꝫ peccato actuali mortali corrñdeat ꝓpria satisfactio. hic sunt q̃nqꝫ arti. ꝑmus q̃d sit satisfactio. secundus an sit hoĩ possibilis talis satisfactio. tercius in quibꝫ ꝯsistit. quartus an cuilibet peccato corre spondeat satisfactio vł afflictio. q̃n tus an vna satisfactio possit ab alia separari.

Scd̃a questio

Utrum quicũqꝫ abstulit vel deti net iniuste rem alienam teneat̃ sta tim illam restituere sic ꝙ possit pe nitere sine tali restitutione. hic po nunt̃ duo arti. primus vtꝝ rerum dominia sint distincta. secundus si auferre alienũ est peccatum mor tale.

Tertia questio.

Utrum damnificans aliquẽ in bo nis persone vel corporis vel anime teneat̃ ad restitutionẽ ita ꝙ vere pe nitere nõ possit nisi restitutione fa cta. hic sunt duo articuli. primus d̃ illo qui damnificat aliquẽ in bonis aĩe. secũdus de illo qui damnificat in bonis corpis vel fortune.

Quarta questio

Utrum damnificãs aliquem in bo na fama teneat̃ ad restitutionem sic ꝙ vere penitere nõ possit nisi famã restituat.

Distinctio. xvj.

Utrum ista tria ꝯfessio contentio ꝛ satisfactio sint partes penitentie. h̃ sunt duo articuli. ꝑmus in quo po nunt̃ distinctiones. secũdus in quo ponunt̃ questiones rñsiones.

Secũda questio.

Utrum remissio vel expulsio culpe ꝛ infusio gratie sit vna mutatio

Distinctio. xvij.

Utrum sit homini peccatori ad sa lutem ꝯfiteri om̃ia peccata sua sa cerdoti. hic sunt tres arti. primus quo p̃cepto tenet̃ peccator peccata sua ꝯfiteri sacerdoti. secũdus quid istud p̃ceptũ includit de ꝯfessione. tercius q̃d circa illud p̃ceptũ eccl̃ia vlterius explicauit.

Distinctio. xviij.

Utꝝ potestas clauium tantũmõ ex tendit se ad penam corpalem.

Distinctio. xix.

Utrum cuilibet sacerdoti in susce ptione ordinis sacerdotalis con ferantur claues regni celorum.

Tabula

Hic sunt qnqꝫ articuli. Primꝰ ꝙ ecclia est vna clauis apud sacerdotē que est ptās sententiandi. scḋs ꝙ ē a/ lia clauis q̄ est ptās cognoscēdi. tertius ꝙ hec ꝛ illa nō sunt vna culais. q̄rtus q̄liter hn̄s istas claues pt exire in actum eaꝝ. qntus si pter illas in ecclia est aliqua alia clauis

Secūda q̄stio.

Utꝝ aliqs debeat excōicari. hic sūt tres arti. Primus an aliqs possit excōicari. scḋs a quo possit excōica/ ri. tertius qūo debet excōicari.

Distinctio. xx.

Utꝝ penitentia in extremis valeat ad salutē. ponit duos articulos. primus q̄stionis respōsiuus. Scḋs si penitētie est tāte sufficientie

Distinctio. xxi.

Utꝝ post hanc vitam possit a deo peccatū dimitti.

Secūda questio.

Utꝝ in quocūqꝫ casu ꝯfessor teneaẗ celare pctm̄ sibi detectuꝫ in ꝯfessio/ ne. hic sunt duo arti. Jn primo po/ nit ꝯclusiones. Jn scḋo soluit dubi tationes ibidem.

Distinctio. xxij.

Utꝝ pctā per penitētiā dimissa ea deꝫ nūero i recidiuū redeāt. hic po/ nūtur tres articuli. Primꝰ si abso/ lute loquēdo peccatū pōt redire idē nūero. Scḋus si hoc ē possibile de poṅa dei ordinata. tertiꝰ qūo pecca ta dicūtur de facto redire

Distinctio xxiij.

Utꝝ extrema vnctio sit sacramētū noue legis. Rn̄det ꝑ tres articulos primꝰ q̄stionis respōsiuus Scḋus si hoc sacramentū est in remissionē peccatoꝝ. tertius si hēt definitōnem

Distinctio. xxiiij.

Utꝝ in ecclia sint septeꝫ ordines eo mō quo ordo vel ordinatio poniẗ sacramentū. hic sunt q̄ttuor articu/ li. Primꝰ q̄d ē ordo loquēdi de or/ dine vt in titulo est ꝑmissuꝫ. Scḋs quot sūt ordines Tertius si ordo ē sacrm̄. Quartꝰ quō est vnū sacrm̄.

Distinctio. xxv.

Utrum pena canonica impediat a susceptōne ꝛ colatōne ordinū. Hic sunt qnqꝫ articuli. Primus q̄d est pena canonica. Scḋs que sūt pene canonice. Tertius q̄liter pene cano nice infligūtur. Quītꝰ si propter pe nas canonicas aliq̄ repellūtur a sus ceptione ordinū.

Secūda questio

Utrū sexus mulieris impediat sus ceptionem ordinum.

Distinctio. xxvi.

Utꝝ mr̄imoniū fuerit imediate a deo institutū. Hic sunt tres arti. primus q̄d sit mr̄imoniū. Scḋs si est honestū viꝝ ꝛ feminā mr̄imoniali/ ter ꝯiūgi. tertiꝰ q̄onis respōsiuꝰ

Distinctio. xxvij.

Utꝝ definitio mgr̄i de mr̄imonio sit couenlens.

Secūda questio

Utrū ꝯsensus expressus ꝟbis sit cā effectiua mr̄imonij.

Distinctio. xxviij.

Utꝝ solus ꝯsensus exp̄ssus ꝟbis ḋ pn̄ti causet mr̄imoniū.

Distinctio. xxix.

Utꝝ ꝯsensus coactꝰ sufficiat ad cō/ trahēdū veꝝ mr̄imoniū. hic ponū/

tur duo. primo pmittit distinctões scdo respondet qstioni.

Distinctio. xxx.

Utruz ad ɔtrahendũ matrimoniũ requirãt ɔsensus frequens a ꝓrebẽ sionem nõ erroneã. Hic primo po/ nũtur distinctões. scdo ɔclusiões et dubitatões.

Secũda questio.

Utrum inter ꝟginem mariam ⁊ io seph fuerit verũ mrimoniũ. hic sunt duo artituli. Prim⁹ questiõis rñsi uus. Scds quõ cum voto ꝟginita tis põt stare mrimoniũ.

Distinctio. xxxi.

Utrum sint tria bona matrimonij que magister ponit in littera. scz fi/ des. proles. ⁊ sacramentũ.

Distinctio. xxxij.

Utrum in matrimonio sit necessa/ rium simpl'r reddere debitum pte/ titi. Hic sunt tres articuli. Prim⁹ si simpl'r reddere debitum est neces sarium petenti. Secũdus si est ne/ cessariũ pro omi loco et tẽpore Ter tius si actus ɔiugalis est semꝑ sine peccato.

Distinctio. xxx.

Utrum aliquãdo in lege mosayca vel nature fuit licita bigamia. Hic sunt duo articuli. Primus quomõ inbigamia est iusticia ɔmutatiua ⁊ nõ equalitas. Secũdus quomõ in bigamia nõ est simpl'r ɔtra legem nature.

Secũda qstio.

Utrum bigam⁹ añ baptismũ. post baptismũ possit ad sacros ordines pmoueri. Hic ponit duos articu/ los. Prim⁹ quid tenendũ est. Se/ cũdus per quã causam bigamus ar tatur a sacris ordinibus.

Tertia qstio

Utrum in lege mosayca licitũ fue/ rit viro repudiare vxorem

Distinctio. xxxiiij.

Utrũ impotentia ad actum carna/ lem impediat matrimoniũ. hic po nũtur duo articuli. Primus distin ctionũ positiuus. Secũdus ɔclusi onum declarararatiuus.

Distinctio. xxxv.

Utrum adulteriũ cũz al'o viro suo viuente impediat matrimoniũ. hic ponũtur duo articuli Primus que sunt que impediũt Secũdus respõ sio questionis.

Distinctio. xxxvi.

Utruz fuitus impediat mrimoniũ Hic sunt tres articuli. Primus vñ est introducta fuitus. Secũdus si iuste est introducta. Tertius respõ/ siuus questionis.

Secũda qstio.

Utrum etas puerilis possit matri/ monium impedire.

Distinctio. xxxvij.

Utrum ordo sacramenti] impediat matrimoniũ.

Distinctio. xxxviij.

Utrum votum ɔtinentie impediat matrimoniũ. Hic ponũtur tres ar ticuli. Primus qs potest votuz fa/ cere. Secũdus quot modis pt vo/ tum emitti. Tertius rñsiu⁹ qõnis.

Distinctio. xxxix.

Utruz dispar cultus impediat ma/ trimoniũ. Hic ponũtur duo articu li. Primus si infideles pñt ɔtrahe/ re matrimoniũ. Secũdus quõ fide

lis potest ꝯtrahere cū infideli

Distinctio.xl.

Utruz cognatio carnalis impediat mrīmoniū Hic ponit tres articl'os Prim⁹ in quo ponūtur alique de/scriptōnes. Scd's vbi ponūtur aliquae regule seu ꝓpōnes. Tertius in quo ponūtur aliquae ꝯclusiones

Distinctio.xli.

Utrum affinitas impediat mrīmonium. Hic sunt duo articuli. Primo ponit aliquas ꝓpositiones Secūdo dicit ad questionē

Distinctio.xlij.

Utruz spūalis cognatio impediat mrīmoniū. Hic sunt tres articuli. Primus q̄stionis respōsiuus. Secūdus demōstrans q̄d sit cognatio Tertius ostendēs a quo sit habitū ꝙ cognatio impediat

Distinctio.xliij.

Utrū resurrectio hominū sit futura Hic sunt duo arti. Primus si est possibile hominē resurgere Scd's si de facto resurgat.

Secūda questio.

Utrū per rōem naturalem possit eē notū remotōem generalē hominū esse futuram

Tertia questio.

Utrum natura possit esse causa actiua remotōnis.

Quarta questio.

Utꝝ remotio sit naturalis.

Quinta questio

Utrum orō fiet in instanti Hic sūt tres arti. Primus si correctio ptiū corpis hūani fiet in instanti. Scd's si inductio forme corporee fiet in instanti. Tertius si vnio aīe intellectiue fiet in instanti

Distinctio.xliiij.

Utꝝ in quolibet hoīe resurget totum q̄d est de virtute hūane nature in eo hic ponit duos articl'os. Primus si caro maēt eadē ī ꝯtinua mutatione. scd's erit de q̄sito.

Secūda questio

Utꝝ ignis infernalis cruciat malignos spūs. In pmo rn̄det q̄stioni. Scd's mouet dubiū quō spūs pūt pati ab igne corporeo.

Tertia questio.

Utꝝ hoīes dānati post iudiciū cruciabūtur in igne infernali. Hic ponūtur duo articuli. In pmo distinctōnes. In scd'o ꝯclusiones ⁊ difficultates

Distinctio.xlv.

Utꝝ aīa sepata possit itellegere q̄d ditates sibi an̄ separōez hītualr̄ notes.

Secūda q̄stio

Utꝝ aīa sepata possit acq̄rere ꝯgnitionē alicui⁹ prius ignoti.

Tertia questio.

Utꝝ aīa sepata possit recordari pteritoꝝ que ipa cognouit ꝯiūcta Hic sūt duo arti. Prim⁹ an mēoria proprie dcā cuius ē recordari pteritoꝝ sit in pte sensitiua. Scd's si est in pte intellectiua.

Quarta questio.

Utrū beati ꝯgnoscāt orōes q̄s eis facim⁹ vel pro eis offerim⁹. hic sūt tres arti. prim⁹ ꝙ btūs naturali cognitōe pōt n̄ras tā vocales q̄ȝ mētales orōnes ꝯgnoscere. scd's ꝙ nō est nēc illud ex rōe btitudis. terti⁹ ꝙ bti orāt ꝓ illis ad q̄bꝫ orōes offerūtur.

Distinctio quarta.

Utꝝ in deo sit iusticia hic ponūtur

tres arti. Primus qd sit iusticia. se cūdus qt modis sumit. tertius que stionis respōsiuus.

Secūda questio.

Utr in deo sit miscdia Hic ponūtur duo arti. Prim⁹ qd sit miscdia. Scdus qstionis respōsiuus

Tercia qstio.

Utr in deo distiguātur misericordia & iusticia.

Questio quarta.

Utr in punitōe malor ɔcurrat ex pte dei puniētis iusticia cuȝ misericordia. hic sunt qtuor articuli. Primus qd sit punitio malor. Scdus quō punitio malor est a deo. terti⁹ an in ista punitōne ɔcurrat iusticia ex pte diuina. qrtus an miscdia cōcurrat in ista punitōne ex parte dei punientis

Distinctio. xlvij.

Utr vn ūsale iudiciū sit futur. hic sunt tres articuli prim⁹ qd est ɔpleta definitio iudicij. scdus si vle iudiciū ē futur. terti⁹ ē motiu⁹ dubior

Secūda qstio.

Utr mūdus sit purgādus p ignē. Hic sunt qtuor articuli Prim⁹ si mūdus purgetur p ignem. scds qs est ille ignis. terti⁹ qntuȝ ascēdet. qrtus si pcedet an sequet iudiciū

Distinctio. xlviij.

Utrū christus iudicabit in forma humana.

Secūda qstio.

Utr in iudicio vel post iudiciū cessabit motus corpor supra celestia. Hic sunt qtuor articuli. prim⁹ est opinio phor. secūdus opinio theologor. tertius si valent rōnes eorū quartus si motus celi est naturalis vel violentus.

Distinctio. xlix.

Utr beatitudo ɔsistat p se in opatione. & dicit q sic

Secūda questio

Utr btīudo īmediatius pficiat essentiam vl potētiā. hic sunt tres articuli. prim⁹ quid sit btīudo. scdus respōsiuus qstionis. tertius an volūtas se habeat actiē ad beatidineȝ vel tantū passiue.

Tercia questio.

Utr beatitudo p se ɔsultat in pluribus opationibus simul

Quarta qstio.

Utrum beatitudo p se consistat in actu intellectus, vel volūtatis

Quinta qstio.

Utrū beatuitdo simplr consistat in actu volūtatis que dr fruitio. h sūt duo articuli. prim⁹ in quo actu ɔsistit beatitudo. scdus quō distinguitur fruitio beatifica & nō btifica.

Sexta qstio.

Utr ad essentiā btīudinis ptineat securitas. Hic ponūtur duo articuli. prim⁹ respōsiuus qstionis. scdus de cā illius securitatis

Septima qstio.

Utr gaudiū de obiecto btifico sit de eētia vel ptineat ad eētiā btītudinis

Octaua qstio.

Utrū natura hūana sit infinita natura beatitudinis capax

Nona questio.

Utr oēs hoies de ncītate sūme appetāt btīudinē. poit duos arti. primus distiguit de appetitu naturali. & libero. scdus ondit an velle libero oēs de ncītate velint btīudinē

Tabula

Decima questio
Utrũ omia que appetũtur appetã-tur ꝓpter beatitudinẽ
Undecima questio
Utrum hõ ex puris naturalibꝫ pos-sit ↄsequi beatitudinem.
Duodecima q̃stio
Utꝝ hõ iu vita mortali possit con-sequi beatitudinem.
Deciatertia q̃stio.
Utꝝ corpus hoĩs beati post remo-tionem erit impassibile.
Deciaquarta q̃stio.
Utruꝫ corpa beatoꝝ erũt agibilia Hic dicit veritatẽ esse certam ꝑ mo-dum dubij. dicit qualis sit dos agi-litatis.
Deciaquintaquestio
Utrũ corpus glorioſuꝫ erit post re-surrectõem clarum.
Deciasexta questio..
Utruꝫ corpus beati post remotõeꝫ per dotem subtilitatis possit simul esse cũ alio corpore. Diuidit in tres articulos. ⁊ pro quolibꝫ ponit vnã ↄclusionem.
Distinctio vltima
Utrum dãnati vel quicũqꝫ alij pos-sint ẜm rectã rõem ad fugiendã mi-seriam appetere nõ esse soluẽdo que-stionem distinguit duplicẽ miseriã Scdo ponit opiniones.
Secũda questio
Utrum dãnati appetant nõ esse ad fugiendã miseriam.
Tertia questio.
Utꝝ beati videant penas dãnato-rum. Hic ponit tria dubia. pro qui-bus tres ponit ↄclusiones.
Quarta questio
Utrum sit equalis pena oĩm dãna-torum Soluendo q̃stionem tripli-cem ponit penam. scꝫ dãni vermis. et ignis. ⁊ de qualibet vnam ponit conclusionem.
Quinta questio.
Utrum beatitudo oĩm hominũ sit equalis soluendo q̃stionem ponũ-tur septem ↄclusiones. Deinde mo-uet vnũ dubium Secũdo mouet si diuina essentia videatur oculis cor-poralibus.
Sexta q̃stio ⁊ vltima
Utrum beatitudo omniũ corpoꝝ erit equalis soluendo questionẽ de impassibilitate. de agibilitate. et de claritate tres ponit ↄclusiones

Finis tabule. Deo grãs

Contra tussim Et purgationem sanguinis Pokrzywnycze

Przywrotka 1 otto
Podbyal 1
Matkybogo wlasky 1
Izop 1
Szafran 1
Gamyka modrzewyowa z otto
[illegible] 1 Addatur Item 1 [illegible] wegyerskoy
wlosky kop 1 Item balsamia
Camyga przedga 1 Item drobne rozynky
Podrozynk 1
Polnaszuta
Jelyeyge [illegible] 1
Rozynkow drobnych z wygiltych
[illegible] 6
[illegible] fiat syrupus in
[illegible] [illegible] flaconk [illegible] z [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Zamyk [illegible] [illegible] [illegible] j [illegible]
j [illegible] 1
Item [illegible] [illegible]

ff VIII v

[illegible]

Dicit dominus [illegible] Capitulum [illegible]

Vita sanctorum decus angelorum vita cunctorum pariter piorum christe qui mortis moriens ministrum exsuperasti [illegible] tuos servos famulos [illegible] nunc [illegible] placatus [illegible] Pascha [illegible] victor [illegible] resurgens [illegible] carne [illegible] levasti [illegible] excelsis [illegible] resurgens et super celos [illegible] elevatus [illegible] iudicatus [illegible] iudex [illegible] talis quo [illegible] Hoc [illegible] ferri [illegible] omni [illegible] Post dies octo ianuis clausis [illegible] et dixit eis pax vobis alleluia alleluia [illegible] Surrexit dominus de sepulchro qui pro nobis pependit in ligno alleluia [illegible] Deus qui nos resurrectionis [illegible] alleluia [illegible]

[illegible]

[illegible] totius [illegible] posset [illegible] Tulerunt [illegible] et in [illegible] [illegible] veniens [illegible] et ablato suo corpore [illegible] Tulerunt dominum meum et nescio ubi posuerunt eum [illegible] angelus noli flere maria surrexit sicut dixit precedet vos in galileam ibi eum videbitis alleluia alleluia [illegible] dixit discipulis eius [illegible] quia surrexit dominus [illegible]

Deinde [illegible] et [illegible] visionem [illegible]

[illegible]

feria quinta

[illegible]

[illegible]

Omnipotens sempiterne deus qui paschale [illegible]
festivitatis solempnitatem [illegible]
semper [illegible] ℟ [illegible]
Presta quesumus omnipotens deus ut qui paschalia festa coli-
mus devoti [illegible] laude [illegible]
Feria quinta Invitatorium Surrexit dominus
vere [illegible] alleluia [illegible]
alleluia [illegible] Alleluia [illegible] [illegible]
In illo tempore manifestavit [illegible] s. Johannem
iterum Jhesus discipulis suis ad mare Ty-
beriadis et reliqua. Augustinum. Lectio sancti
evangelii que modo [illegible] fratres
[illegible] questionem [illegible] pulsat [illegible]
[illegible] diversitatis iudicat ℟
[illegible]

[illegible]
[illegible] et ceteras [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Marie Magdalene [illegible]
secunda alleluia [illegible] Confitemini [illegible]
[illegible] ℣ Christe fili dei vivi [illegible] qui sur-
rexisti a mortuis [illegible]
[illegible] Et dicebant
ad invicem quis revolvet nobis lapidem ab ho-
stio monumenti alleluia alleluia [illegible]
[illegible] ℟ [illegible] alleluia [illegible]
[illegible] ℣ Noli flere [illegible]
[illegible]
[illegible]
Et respicientes viderunt revolutum lapidem
erat quippe magnus valde alleluia [illegible]
℟ Noli flere Maria alleluia alleluia. Surrexit dominus
℣ Tulerunt dominum meum [illegible]
[illegible] et ingresse in monumento [illegible]
Recordamini [illegible] alleluia
[illegible]

feria quinta

Gulterii
Scoti
Opiniones